

No 3
22-1175

A
17

325

3
26-151

MADE
IN
FINLAND

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28

Handwritten scribble

No 3
22-1175

A

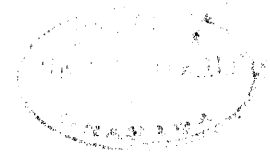
328

26-151

REVISED
UNRECORDED
INDEXED

1/2

R. P. F.
LVDOVICI
A S. RAYMVNDO
TRACTATVS VARI
VARIARVM RESOLVTIONVM
MORALIVM

TRACTATUS
VARIII

VARIARVM RESOLUTIONVM
MORALIVM

PARSPRIMA

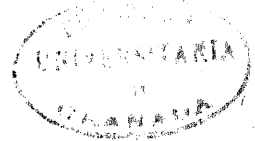
AVTHORE REVERENDO ADMODVM PATRE

E. LVDOVICO

A S. RAYMVNDO

GRANATENSIS ORDINIS REFORMATORYM B. M. A.

gię de Mercede Redemptionis Captiuorum Sacre Theologie Primario
Professore, & quondam in Collegio Ciuitatis Gadicensis eiusdem
Ordinis in Hispania, in Prouincia Immaculate Conceptionis
apud Vandaliam studiorum Regente: Nunc autem Se-
cretario Reuendissimi Patris Commissarij
Generalis eiusdem Ordinis in Italia.

PANORMI, Ex Typographia Iosephi Bisagni, M. DC. LIX.

Imprimatur Abbas Gelosus V. G.

Imprimatur R. D. Petrus de Gregor. P.

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. DOMINO

D. FRANCISCO
CRESPOS
DE ESCOBAR

APOSTOLICO QVAESITORI

In hoc Siciliae Regno.

FRATER LVDOVICVS A S. RAYMUNDO

Ordinis Discalceatorum B. Mariae de Mercede

Redemptionis Captiuorum.

F.

RBIS claus ab Atheniensium Senatu apud Zenonem Stoicorum Principem asseruari sanctum fuerat, sub singulari enim viro sapientia exulto, obfirmatique consilij, tutius murorum custodia in Vrbe, in qua, vbi nomen Neptuni victrix Pallas imposuit, Regiam fixit sedem, gazamque disciplinarum omnium reposuit opulentissimam; sagacioris curae praesidio obuallabatur. Nec mirum si cui patuerant adita peccatorum secretiora, serarum munimenta concrederentur. En quam facile lectores, quotquot opus sibi vendicabit, in meam comprobendam sententiam pellectos adtraxero, cum ego in obseruariae pignus, ac spem patrocini in tuae Illustrissimae Dominationis manus deuoluo excipiendos labores meos. Claves Theologiae moralis, resolutiones, decisionesque in hac facultate experfas concinno, quibus vel compellendi inter angustias sunt animi, cum per liberos campos effusius expatiantur, ne praecipites per abrupta deuoluantur, vel dum dubio morsu haerentique Religionis stimulo

† 2

arctius

arctius detineri contendo, relaxandi tibi ingenij fructus deuoueo, apud quem in hoc Siciliae Regno Quæſitori munere ſummum ius factum, atque poteſtas; quique clauibus reos in cenſurarum anguſtias detrudis, vel inde eruis ad ſepœnitentia redeûtes. Tuo nomine quod in hac frôte prætexo, celſo omine prodo lucubrationē meā induſtria, ac labore concinnatam, quæ dum tuis euoluetur in manibus per honorificum ſibi complaudentem experietur, Excipe illam comi ſupercilij nutu, facilisque frontis illicio. Sat enim erit tam perhumaniter ad blandientis fauor umbratilis quo ad te confugientem foues. Nam quantum cœteros dignitate, ac ſapientia præcurris, tantum amplior mihi patronus arrides. Quam libere in tua merita, ac libens expatiarer. Dares hanc veniam obſeruantia meæ, ſi tuo pudori moleſtus in tuas inueherer laudes, quando harum magnæ virtus adest, non adulatrix aſſentatio. At micanti ſulco, vel inuita nube erumpunt fulgura. Si tuas laudes ſilentio præfocem, haud illaudatus abibis: *licet enim* (vt cum Seneca proludam) ep. 103. *vir bonus taceat, ſed aliquem iudicet laude dignum, laudatus eſt. Et laudat quem laudandum eſſe iudicat.* Demirata eſt Hispania nobilitatis genus, ingenij acumen, conſilij promptitudinem, pondus prudentia, dulcedinem ſermonis morum ſuauiſſimam, vitæque candorem, & pietatem. Cum ſuo ſœnore, inquam, eſt demirata cum te tot perhonorificis functum muneribus animaduertit, vel cum primus Cathedraſticus facultatem iuris magna Auditorū frequentia apte, aperteque exponebas; vel cum Vicarias ſupperias tot infulis impendiſti: modo inſpector in Diœceſibus, modo Rector in Academia, modo Quæſitorum inueſtigator commorabar. Huc tandem noſtris vicibus fortuna obſecundante Apoſtolicus Tolerti Quæſitor gradum faciens appuliſti. Fortunet Deus Dominationis tuæ Illuſtriſſimæ labores, ac iubar honoris, quod modo in ſydus emicat, in Solem ſe expandat auguſtius.

APPROBATIO

REVERENDI ADMODVM PATRIS F. IOSEPHI A S. BERNARDO

Ordinis Scalceatorum Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum; quōdam in hac Prouincia Patris Noſtri S. Raymundi Nonnati in hoc Siciliae Regno: iterum Vicarij Prouincialis; atque iterum meritiſſimi Prouincialis: vltiſque Diffinitoris Generalis dicti Ordinis. Nūc autem Magiſtri Nouitiorum Conuentus S. Mariæ de Populo huius feliciffimæ Ciuitatis Panormi extra muros.

DE ordine, & mandato Reuerendi Patris Noſtri Fratris Franciſci à S. Ioanne Commiſſarij Generalis dicti noſtri Ordinis pro Italia vidi librum cuius titulus eſt *Tractatus varij variarum Reſolutionum moralium*, Pars Prima compoſitum à Patre Fratre Ludouico à S. Raymundo S. Theologiæ Primario Profefſore, & quondam in Collegio Ciuitatis Gadicensis eiufdem Ordinis in Hispania in Prouincia Immaculatæ Conceptionis apud Vandaliam ſtudiorū Regente; nunc autem Secretario Generali eiufdem Patris noſtri Commiſſarij Generalis pro Italia. In quo nihil quod, vel à Fide Catholica, vel à Chriſtianis moribus abhorret reperi: imo potius admiratus ſum Authoris ingenij perſpicax, & nitidum, & propterea cenſeo, vt Typis mandetur, vt pote opus hoc omnibus valde vtile, & gratum fore. *Data Panormi die 18. Menſis Decembris Anni Domini 1658.*

Frater Ioseph à S. Bernardo.

FACULTAS ORDINIS

Frater Franciſcus à S. Ioanne Commiſſarius Generalis Ordinis Scalceatorum Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum in hoc Siciliae Regno, vt liber, cuius titulus eſt *Tractatus varij variarum Reſolutionum moralium* Pars Prima compoſitus à P. Fratre Ludouico à S. Raymundo noſtræ ſacræ Religionis S. T. Primario Profefſore, ac noſtro Secretario compoſitus & à grauioribus, & doctis eiufdem noſtri Ordinis Theologis recognitus, & approbatus Typis mandetur tenore præſentium facultatem concedimus; In quorum fidem has literas manu noſtra, & ſigillo, ac Secretarij noſtri nomine ſubſcriptas dedimus: *Panormi die 2. Menſis Ianuarij Anno 1659.*

F. Franciſcus à S. Ioanne Commiſſarius Generalis.

*De Mandato Patris Noſtri Commiſſarij Generalis
F. Ludouicus à Sancto Raymundo Secretarius.*

BENEVOLO

LECTORI.

Dum adhuc prælum hæc meorum laborum pars meditaretur exaudire mihi ipse tacitas, quorundam voces, haud temere videbar, qui cum nec loquaces adeo sint, vt cætera splendide ignari, suas omnes merces in lingua habeant, nec adeo mordaces occurrant, vt turpes gentis humanæ lorigines dixeris; nihil nigro non infecturas succo; superbas haud quaquam aures merentur. Admonebant isti nostram ætatem libris satis refertam esse, si velit suam sapientiæ operam dare, & liberalem nimium defluere auream disciplinarum venam, quam tot Heroum sudores publicis vsibus dedere, si cordi vnicique sit illos suam Ingenij vnam immergere. Insurgentium vèro scriptorum votis frœna adhibenda hac in re esse, cum tot, tantæque Bibliothecæ tineis tantummodo apertæ Lectorem frustra suspirent. Attamen Ego benigne exceptis salutaribus hisce monitis, quæ meus mihi animus amicorû nomine in aures istillat, inceptum tenax propositi persequor, & tot vndique à sapientia folibus per orbem accensis, meas quoque stellulas palam non timo exponere. Nam si rarus hodie pollex libris insudat, id Auctorum vitio, non Lectoris vecordiæ maiori ex parte tribuendum puto; res enim, Theologiæ Moralis argumenta præsertim, aut ita prolixius tractant, vt ipsam fatigent æternitatem, aut leuiter adeo percurrunt, vt splendidos Doctorum nomenclatores merito nuncupaueris. Coeterum mortalibus à natura insita cû sit sciendi cupido, nulla ne ferrea quidem sæcula eam valent desere. Insulsa multorum dicta non librorum frequentia legentium nares corrugant, animosque à veteribus Bibliothecis auertunt. Assurgant vel in montes volumina, suo si abundant sale, suos actutum ad se rapient amatores, & frequens Lector efficiet, vt scriptorem suæ fortunæ numquam poeniteat. Argumento sint ipsa eadem antiquorum figmenta, qui hominum animam solis particulam esse voluerunt, eius scilicet, qui cum literarum pater, ac radix effingatur; immortales sapientiæ Amores suis ramis, ac proli communicet, inserat necesse est. Eo igitur in præsentis hoc opere mea omnis collemabit industria, vt qua longos scopulos, qua breues Syrtes in dicendo effugiens, placidum Lectori pelagus sternam: eaque semper scribendi moderatione vtar, vt dū antiqua Doctorum sententia nouo aliquo amictu conuicta propono, togam illis, non syrma videar consuisse faueat optatis Coelum, & ad Termaximi Numinis gloriam, nostrique non aspernandam salutem omnia prospere verat.

Vidi de mandato Reuerendissimi Domini D. Io. Antonij Gesoso Vicarij Generalis Excellentissimi, & Reuerendissimi Domini D. Petri Martinez Rubio Archiepiscopi Panormitani, Præsidentis, & Capitanei Generalis in hoc Regno Siciliae. Nec non etiam de mandato Illustrissimi Regentis D. Petri de Gregorio Præsidis M. R. C. eiusdem Regni librum cuius titulus est *Tractatus varij variarum Resolutionum moralium*: & in eo nihil reperi, quod bonis moribus, aut fidei Catholicæ obstit; Quin imo mira illum eruditione, ac pietate refertum esse censeo, multorûq; profuturum saluti. Panormi 22. Decembris 1658.

Hieronymus Lachiana è Soc. Iesu Deputatus.

AD ILLUSTRISSIMUM ET REVERENDISSIMUM

D. Dominum meum colendissimum

D. FRANCISCVM CRESPOS

D E E S C O B A R

APOSTOLICVM SICILIAE QVAESITOREM

De Opere sibi dicato.

EPIGRAMMA

DOCTORIS D. MATTHAEI

CRISTADORO, ET CAVAGNA

Impia quo commissa luant, penasque scelesti
Dent meritas, ferrum stringere dextra valet.
Sed mentis Pietas ramo se prodit oliuae,
Quod fraus in fontem nulla, dolusue premat.
Dum libro in fensos, Quæstor nobilis, ense
Arces, Authoris cingat oliua caput;
Nam reduces fert ad summum Metanæa Tonantem
Hic homines, & Pax est sibi iuncta comes.
Qui pacem exposcunt præcingit Palladis arbor,
Palladis ast armant Aegis, & hasta manus.
Mirum opus, & miro munitum numine! Bellum
Es Pax insolito fœdere iuncta vides.

DON

IN AVCTORIS LAVREAM, ET NOMINIS SPECIMEN

S. T. ET V. I. D.

D. CAROLVS DE LEO

PANORMITANVS GRATISSIMI ANIMI

Vina Expressio.

PATER LVDOVICVS
A SANCTO RAYMVNDO

ANAGRAMMA PVVRVM

Aurea componit Vir Doctus laudans

EPIGRAMMA

*A*urea componit Vir Doctus, qualia Ibera
Terra, Herodum Altrix progenuisse solet.
Hinc Doctos inter Laudans mirabitur Orbis.
Auctaque diuitiis Aurea Concha suis.

EIVSDEM IN AVCTORIS, ET OPERIS

Encomium.

*Q*uod sacrum cernis quæso venerare volumen
Quisquis es, & gratum sit tibi Lector opus
Hic Doctus concha celestia Dogmata dicit
Temporis, ut nostri sit celebrandus olor.

DON IACOBVS LANTERNA

ET LA COMMARI DREPANITA V.I.D.

Dominationis Sux Deditissimus Servus.

ILLVSTRISSIMVS, ATQVE REVERENDISSIMVS DOMINVS

DON FRANCISCVS ET IOSEPH
E CRESPOS ET ESCOBAR

ANAGRAMMA PVVRVM LITERALE.

Quæstor ecce dum rescindis nodos certos fidei Romanis Phæbus
eris præsul almus suus Antistes.

EPIGRAMMA

*D*um generosa tui natalis sidera nosco
Nomen ob hoc clarum nomen, & omen inest.
Ortus es Hispanus, sed sunt tamen alma per orbem
Ortus fata tui gloria tu Hesperidum
Roma faue tibi, surgit opus, date candida Ciues
Omina, & inceptis dextera cantet auis.
Igitur altitonat, dum scandis clare Tribunal
Quæstor Certos Dum, & Fidei dubios
Rescindis Nodos Romanis Eccene Phabus
Antistesque Suus Præsul, & Almus Eris.

ALIVD AD EVMDEM EIVSDEM AVCTORIS

ILLVSTRISSIMVS D. FRANCISCVS

E CRESPOS, ET ESCOBAR

Anagramma Arithmeticum

1 6 7 6.

Bis decor Panormitanus: Triumphus Fidei Siculus.

1 6 7 6.

EPIGRAMMA

*N*illum præ cunctis hominem vidit Orbibus almū
Trinacris hæc sedes officiosa diū
Te præter Hispanum Franciscum nomine Crespos
Inquisitorem maximum Apostolicum.
Viue diū felix Felici in Trinacris Vrbe:
Ciues unde sui dicta dedere tibi.
Tu DECOR alme PANORMITANVS BISque TRIVMPHVS
Tu FIDEI SICVLVS, sic cecinere Lares.

ALIVD AD EVMDEM EIVSDEM AVCTORIS
ILLVSTRIS. D. FRANCISCVS IOSEPH
CRESPOS DE ESCOBAR

Anagramma Arithmeticum

I 6 4 4.

Heros stellam in fronte deducis Prælati non cedes doctis

I 6 4 4.

EPIGRAMMA

TE duce delisus nunquam mihi deditus a uigur
Tuque regis sortes magna Sibilla canit,
Francisci nomen terris fatale regendis
Hispani dederunt prouida fata tuum.
Magnus Heros magnam Deducis denique Stellam
In Fronte & Doctis Non sine uelle tuo
Prælati Cedes, & tu uisurus honores
Sint tibi natalis munera grata tui.

AD ADMODVM REVERENDVM PATREM

FRATREM LVDOVICVM
A S. RAYMVNDO

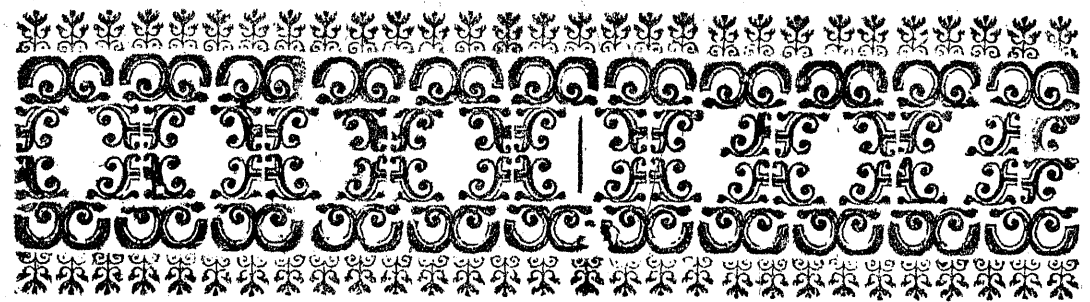
AVCTOREM OPERIS.

P. LVDOVICVS SANCTI RAYMVNDI
Anagramma.

Radius lucis Mundi vocant.

EPIGRAMMA

Sol sicut exoriens radios compellere mundo
Implicitas tenebras, sic & abire iubet
Sic Confessorum tenebras tua lumina pellunt
Cum latij Phæbus tu exoriens uocitas
Dant lucem non lucem magna volumina querunt
Maxima scripturum gloria doctæ Pater.
Teque Vocant; Radius Mundi Pater optime Lucis
Quod tua per literas nomina rite probant.

I N D E X

TRACTATVVM, ET RESOLVTIONVM

Quæ in hoc opere continentur.

T R A C T A T V S P R I M V S

De Sacramento Pœnitentiæ.

- R**esolut. 1. vtrum Sacramentum Pœnitentiæ possit esse validum, & in forme. pag. 1.
- Resolut. 2. vtrum qui confessus est peccatum, vt dubium teneatur cessante dubio iterum illud confiteri, vt certum. pag. 21.
- Resolut. 3. vtrum possit licitè, & valide absolui pœnitens, qui confitetur sua peccata mortalia genericè tantum, vel quia inculpabiliter ea ignorat secundû speciem, vel quia habet impotentiam ad aliter se confitendum ob imminente mortis periculum; aut ob aliam legitimam causam. pag. 36.
- Resolut. 4. vtrum moribundus sensibus destitutus, qui nec confessionem petijt, nec vlla dedit pœnitentiæ signa, possit sacramentaliter sub conditione absolui. p. 41.
- Resolut. 5. vtrum moribundus sensibus destitutus, qui nec petijt confessionem, nec aliud pœnitentiæ signum dedit, si Sacerdos inueniat aliquam schedulam, in qua moribundus iste habebat scripta sua peccata ad ea integre confitenda, possit eum sub conditione absoluerè. pag. 66.
- Resolut. 6. vtrum qui confessus est se cœtens plus minusue commississe peccatum furti, si deinde certo sciat fuisse centum quinquaginta furta teneatur confiteri excessum. pag. 74.
- Resolut. 7. Anqui fecit confessionem generalem, & confitetur simul aliqua peccata commissa post vltimam confessionem, quæ nunquam prius confessus furat, teneatur explicare illa peccata esse commissa post vltimam confessionem. pag. 84.
- Resolut. 8. vtrum licitè, & valide absolnatur ille, qui commisit peccatum, & ob verecundiam, vel ad conseruandâ bonam opinionem, quam de illo habet Confessarius, confiteretur de peccatis venialibus commissis, & se accusat de vltimo peccato; quod commisit v. g. fornicationis, vel adulterij, nihil aliud in confessione explicando. pag. 92.
- Resolut. 9. Vtrum pœnitens, qui mortale peccatum ad eò erubescit confiteri proprio Sacerdoti, vt sit in periculo diminutè confitendi possit venialia, ac illud mortale confiteri simplici Sacerdoti non approbato, ita vt directè absolnatur à venialibus, & indirectè à mortali cum onore: deinde confitendi cum opportunitas aderit proprio Sacerdoti, vel alteri, cui non ita erubescit sua aperire peccata pag. 95.
- Resolut. 10. vtrum copula habita cum infideli, vel hæretica, habeat speciè malitiæ sacrilegij, contra reuerentiam nostræ Religionis, & sic sit circumstantiæ necessariò explicanda in confessione. pag. 107.
- Resolut. 11. vtrum defloratio virginis spontè cœtientis vltra malitiæ propriæ fornicationis aliam stupri contineat in confessione explicandam. pag. 111.
- Resolut. 12. vtrum fornicatio occulta, aut pollutio voluntaria in Ecclesia, aut alio

- alio loco sacro participet malitiam sacrilegij in confessione explicandam. pag. 115.
- Resolut. 13. vtrum tactus impudici facti in Ecclesia, aut loco sacro habeant specialem malitiam sacrilegij mortalis necessarium in confessione explicandam. pag. 121.
- Resolut. 14. vtrum ille, qui cum matre, aut sorore carnalem copulam habuit satisfaciatur se accusando de incestu occultando gradum, vel an teneatur illud explicare in confessione. pag. 128.
- Resolut. 15. vtrum ille, qui mille aneos furatus est teneatur in confessione explicare quantitatem furti, vel an satisfaciatur dicendo in confessione furatus sum quantitatem granem, & quid si interrogetur a Confessario. pag. 143.
- Resolut. 16. vtrum ille, qui in vna nocte plures actus carnales habuit cum eadem femina committat plura peccata necessario in confessione explicanda. p. 149.
- Resolut. 17. vtrum ille, qui habuit copulam cum soluta satisfaciatur in confessione dicens se commississe peccatum graue contra castitatem cum soluta. pag. 155.
- Resolut. 18. vtrum coniugatus, qui cum coniugata copulam carnalem habuit teneatur explicare in confessione statum complicitis, vel an satisfaciatur dicendo in confessione se commississe adulterium. pag. 159.
- Resolut. 19. vtrum coniugatus, qui morose delectatur circa solutam teneatur circumstantiam matrimonij in confessione explicare pag. 163.
- Resolut. 20. vtrum voto castitatis adstrictus si alium, vel aliam tactibus poluat teneatur voti circumstantiam in confessione explicare. pag. 165.
- Resolut. 21. vtrum Sacerdos graecus vxoratus si aliam a sua vxore cognoscat contrahat sacrilegij maculam, eaque sit circumstantia necessario in confessione explicanda. pag. 170.
- Resolut. 22. vtrum sponsi cum alijs fornicantes non solum peccato intemperantiae, sed iniustitiae peccent, debeantque hanc circumstantiam in confessione manifestare necessario. pag. 176.
- Resolut. 23. vtrum simplex Sacerdos: tam Regularis; quam secularis ab Episcopo non approbatus, licite, & valide possit absoluere a peccatis venialibus, & mortalibus iam rite confessis. p. 181.
- Resolut. 24. vtrum Sacerdos Regularis non approbatus ab Episcopo ad excipiendas confessiones possit valide, & licite absoluere a venialibus: nec non a mortalibus rite confessis absque licentia suorum superiorum. pag. 188.
- Resolut. 25. vtrum Sacerdos simplex possit in articulo mortis absoluere ab omnibus peccatis, & censuris etiam reseruatatis, praesente proprio Sacerdote, aut etiam Praelato, vel alio habente iurisdictionem delegatam a Superiore absoluendi a peccatis superiori reseruatatis pag. 190.
- Resolut. 26. vtrum Sacerdos simplex: siue secularis, siue Regularis non approbatus a suo Ordinario possit Regularium confessiones excipere de licentia sui superioris. pag. 207.
- Resolut. 27. vtrum simplex Sacerdos possit de licentia Parochi excipere confessiones subditorum ipsius Parochi absque Episcopi approbatione. pag. 211.
- Resolut. 28. vtrum Parochus possit suam iurisdictionem delegare ad suorum subditorum confessiones audiendas cuiuscumque Parocho alterius diocesis, aut cuiuscumque Sacerdoti a quocumque Episcopo approbato extra diocesim. pag. 214.
- Resolut. 29. vtrum Sacerdos approbatus ab vno Episcopo possit vbique in toto orbe audire confessiones secularium Sacerdotum. pag. 226.
- Resolut. 30. vtrum vi notitiae habitae in confessione sacramentali possit Praelatus poenitentem amouere ab officio ad nutum amobili. pag. 228.
- Resolut. 31. vtrum ille, qui distulit Confessionem anni praeteriti vsque ad annum sequentem vnica confessione possit satisfacere vtrique praeepto. pag. 240.
- Resolutio 32. vtrum poenitens per confessionem voluntarie inualidam, & nullam satisfaciatur praeepto annuae confessionis. pag. 248.
- Resolut. 33. vtrum poenitens, qui ob confessionem inualidam, & nullam non impleuit praeeptum ecclesiasticum annualis confessionis incurrat in censuras & penas impositas in constitutionibus Synodalibus, vel in statutis particularibus vnus cuiusque diocesis contra non adimplentes, & transgredientes praeeptum annuae Confessionis. pag. 255.

Re-

- Resolut. 34. vtrum Meretrices non implentes praeeptum annuae confessionis incurrant in excommunicationem synodalem, & ceteras iuris penas pag. 261.
- Resolut. 35. vtrum ille, qui nunquam confessus est desideria praua, quia non putabat inuincibiliter esse peccata teneatur postquam sciuit, & cognouit esse peccata illa confiteri. pag. 262.

TRACTATUS SECVNDVS

Variarum Resolutionum moralium in Bulla Cruciatæ.

- Resolut. 1. vtrum annus durationis bullae Cruciatæ accipiendus sit pro anno naturali, & solari, vel solum pro anno Ecclesiastico, ita vt privilegium bullae Cruciatæ duret a publicatione, vnus anni vsque ad publicationem eiusdem anni sequentis, quidquid sit de anno naturali, & solari. pag. 267.
- Resolut. 2. vtrum Sacerdotes ordinum militarium, scilicet Sancti Ioannis Hierosolymitani, Alcantaræ, & Calatræ possint frui privilegio bullae Cruciatæ vescendi ouis, & lacticiis tempore quadragesimæ, qui communiter freyles vocantur. pag. 271.
- Resolut. 3. vtrum tempore quadragesimæ saltem Dominicis diebus possint Religiosi Regulares: etiam si sint Sacerdotes vesci ouis, & lacticiis virtute privilegij bullae Cruciatæ. pag. 278.
- Resolut. 4. vtrum laici possint edere oua, & lacticia dominicis diebus quadragesimæ absque Cruciatæ bulla. pag. 283.
- Resolut. 5. vtrum Religiosus regularis approbatus ab Ordinario ad excipiendas secularium confessiones, & a suo Praelato suspensus possit licite, & laude virtute privilegij bullae Cruciatæ secularium confessiones excipere. p. 287.
- Resolut. 6. vtrum Religiosus Regularis ab Episcopo approbatus, sed a suo Praelato suspensus possit etiam absque bulla Cruciatæ valide poenitentiae Sacramentum administrare secularibus subditis Episcopi, qui illum approbavit. p. 295.
- Resolut. 7. Vtrum indulgentia plenaria, quae conceditur in bulla Cruciatæ pro mortis articulo possit applicari in articulo mortis deficiente Sacerdote a Clerico tonsurato, & deficiente etiam Clerico tonsurato, possit a Laico applicari pag. 300.
- Resolut. 8. vtrum indulgentia plenaria, quae bulla Cruciatæ conceditur pro mortis articulo possit a Confessario; etiam in periculo mortis applicari. pag. 304.
- Resolut. 9. vtrum vigore bullae Cruciatæ possit illam habens absolui ab vnoquoque casu reseruatato: quousque absoluitur ab omnibus ab vnoquoque: tamem semel durante anno publicationis bullae Cruciatæ. pag. 308.
- Resolut. 10. vtrum virtute bullae Cruciatæ possit poenitens absolui a Confessario ab ipso electo virtute privilegij dicte bullae a casibus Pontifici reseruatatis: non solum semel, sed toties quoties dummodo sint occulti. pag. 317.
- Resolut. 11. vtrum Praelati Regulares possint absoluere suos subditos ab omnibus casibus Papae reseruatatis, si occulti sint vigore decreti Concilij Tridentini dist. sess. 24. cap. 6. pag. 327.
- Resolut. 12. vtrum Praelati Regulares, saltem virtute privilegij Sixti Quinti Patribus Ordinis Praedicatorum concessi possint hodie suos subditos a casibus occultis Papae reseruatatis absoluere, aut virtute aliorum privilegiorum Regularibus a Summis Pontificibus concessorum. p. 330.
- Resolut. 13. vtrum Praelati Regulares possint virtute suorum privilegiorum absoluere suos subditos ab haeresi exteriori occulta. pag. 343.
- Resolut. 14. vtrum virtute bullae Cruciatæ possit Confessarius absoluere poenitentem a criminibus contentis in primo capite bullae Coenae haeresi excepta. pag. 352.
- Resolut. 15. vtrum Confessarius valeat suos poenitentes absoluere a casibus sanctae Inquisitionis reseruatatis [ex his tamen qui non sunt contenti in bulla Coenae Domini] toties quoties virtute privilegij bullae Cruciatæ pag. 357.
- Resolut. 16. Vtrum Religiosi Regulares ab Ordinario approbati de licentia suorum Superiorum possint vigore suorum privilegiorum absoluere suos poenitentes a casibus contentis in edicto ditorum Dominorum Inquisitorum. pag. 358.
- Resolut. 17. vtrum absoluendus sit haereticus, qui ducitur ad cobuendum, & moritur negatiuus: si antea non fateatur veritatem publice. pag. 361.
- Resolut. 18. vtrum vigore bullae Cruciatæ possit Confessarius absoluere poenitentem,

ten,

- rentem, qui culpabiliter omisit denun-
ciare delicta, quæ sunt in edicto Inqui-
sitorum: ante quam defacto denunciaret
pag. 364.
- Resol. 19. vtrum Religiosi Regulares pos-
sint vigore suorum privilegiorum absoluere
eum, qui culpabiliter omisit denun-
ciare crimina contenta in edicto Domi-
norum Inquisitorum, & ab excommu-
nicatione lata, in quam incurfit; ante
quam actu denunciaret. pag. 368.
- Resolut. 20. vtrum si quis sciat aliquem
commississe delictum in edicto Domini-
orum Inquisitorum contentum, sed hoc
non possit probare teneatur in tali ca-
su denunciare prædictum delictum Do-
minis Inquisitoribus. pag. 373.
- Resolut. 21. vtrum quis excusetur à denū-
ciatione Confessarij sollicitantis muli-
erem in sacramentali confessione, si
hoc sciat sub sigillo secreti naturalis.
pag. 381.
- Resolut. 22. vtrum si delictum occultum
hæresis, vel apostasiæ, aut sollicitatio-
nis in sacramentali confessione sit iam
præteritum, & emendatum, nec time-
atur recidium, vel speretur probabi-
liter emendatio media correptione fra-
terna; teneatur qui prædicta crimina
cognouit, illa denunciare Dominis In-
quisitoribus, vel possit non denuncia-
re: sed fraternaliter corrigere delinque-
tes. pag. 385.
- Resolut. 23. vtrum denunciandus sit Confessa-
rius sollicitans ad venerem in sacramen-
tali confessione, si de delicto sollicita-
tionis non sit infamatus. pag. 396.
- Resolut. 24. vtrum virtute Bullæ Crucia-
tæ possit Confessarius absoluere nomi-
natum excommunicatos, aut publicos
percussores Clericorum, aut alios quo-
rum excommunicatio deducta est ad fo-
rum contentiosum, & lis non est finita.
pag. 401.
- Resolut. 25. vtrum absolutio ab excom-
municatione publica iam deducta ad
forum externum facta virtute Bullæ Cru-
ciatæ proficit etiam pro foro ex-
terno, si collata sit parte satisfacta.
pag. 404.
- Resolut. 26. vtrum virtute bullæ Crucia-
tæ possit commutari votum in rem mi-
norem. pag. 411.
- Resolut. 27. vtrum Confessarius electus à
Pœnitente virtute bullæ Cruciatæ, si
pœnitens petat illi, vt vigore dictæ bul-

- læ ei commutet aliquod votum teneat-
ur Confessarius dictum votum pœnitē-
tis commutare, itaut aliter faciendo, sci-
licet denegando commutationem dictus
Confessarius mortaliter peccet. pa. 414.
- Resolut. 28. vtrum Confessarius possit vi-
gore bullæ Cruciatæ commutare votum
castitatis emissum ante contractum
matrimonium, vt possit vouens petere
debitum. p. 420.
- Resolut. 29. vtrum si aliquis votum disi-
unctiuum emittens, nempe castitatis,
vel dandi certam quantitatem elemo-
synæ alicui Ecclesiæ, si postea vouens
prædictum votum disiunctiuum deue-
nit ad tantam paupertatem, vt impos-
sibile sit adimplere votum quoad mate-
riam non reseruatam, scilicet quoad
tribuendam dictam elemosynam dicte
Ecclesiæ possit Confessarius vigore bul-
læ Cruciatæ illi commutare dictum vo-
tum, quoad materiam reseruatam ne-
pe quoad castitatem voto promissam,
quam potest adimplere. pag. 422.
- Resolut. 30. vtrum ille qui emisit votum
disiunctiuum castitatis, vel ieiunandi
omnibus sextis ferijs Anni si semel ele-
git libera sua voluntate seruare castita-
tem, quæ est materia reseruatam dicti
voti possit Confessarius vigore bullæ
Cruciatæ illi commutare dictum votum.
pag. 424.
- Resolut. 31. vtrum votum disiunctiuum
constans ex vtraque parte reseruatam, vti
quis v. g. voueat, vel ingredi Religio-
nē, vel perpetuam castitatem seruare
possit vigore bullæ Cruciatæ à Confes-
sario commutari. pag. 428.
- Resolut. 32. vtrum vota pœnalia religio-
nis, & castitatis possint commutari vir-
tute privilegij bullæ Cruciatæ. pag. 432.
- Resolut. 33. vtrum vota pure conditiona-
lia castitatis, aut Religionis sint com-
mutabilia vigore bullæ Cruciatæ. p. 438.
- Resolut. 34. vtrum quando Episcopus iu-
sta, & legitima existente causa potest
dispensare in votis castitatis, & Religi-
onis: possint etiam commutari à Con-
fessario virtute privilegij bullæ Crucia-
tæ. p. 451.
- Resolut. 35. vtrum vota reseruatam possint
commutari in melius, si non concedi-
tur facultas pro ipsis commutandis, ve
non conceditur in Bulla Cruciatæ pag.
455.

FINIS

TRACTATUS VARIIVARIARVM

RESOLUTIONVM MORALIVM

AVTHORE R. ADMODVM P.

FRATRE LVDOVICO

A SANCTO RAYMVND

Ordinis Excalceatorum Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Cap-
tiuorum Sacræ Theologiæ primario Professore, ac Secretario
Reuerendissimi Patris Commissarij Generalis eiusdem
Ordinis in Italia.

TRACTATUS PRIMVS

DE SACRAMENTO POENITENTIAE.

RESOLVTIO I.

Vtrum Sacramentum pœniten-
tiæ possit esse validum, &
informe?

Communis est sententia
Thomistarum, asseren-
tium dari Sacramentum
Pœnitentiæ validum, sed infor-
me; Confessionem informem (a-
iunt) illam esse quando ex defe-
ctu caritatis: Sacramentum li-
cet sit validum non confert gra-
tiam nisi recedente fictione, ita
videretur sentire expressè D. Thō.
in 4. dist. 17. quæst. 3. art. 4. quæ-
stionc. 1. tam in corpore, quam
in solutionibus Argumentorum,

quem sequuntur, Ricardus, Pa-
ludanus, Capreolus, Durandus,
in 4. dist. 17. Sotus dist. 18. Care-
tanus tom. 1. opusculorum tract.
5. quæst. 5. Petrus de Soto lect. 8.
de pœnitent. Syluester verb.
confessio. 1. quæst. 22. Canus par-
te quinta Relectione de pœnit.
9. dupliciter Nauarrus in summa
cap. 9. num. 13. Couarr. Rub. in
cap. Alma mater part. 1. §. 4. à
num. 13. Reginaldus lib. 6. sect.
6. num. 168. Valentia 3. part. di-
sp. 7. quæst. 9. punct. 2. §. ad
quæstionem Granadus contro-
uer. 7. disp. 3. sect. 3. Suarez tō.
4. in 3. part. disp. 20. sect. 5. Ro-
driquez in summa tom. 1. cap.
57. conclus. 6. Henriquez lib. 2.
de Sacramento pœnitentiæ cap.

A 11.

11. Teletus lib. 3. summa cap. 10. Tabiena in summa verb. confessor 2. quæst. 39. num. 42. D. Antoninus 3. part. titul. 14. cap. 18. in tertia conditione Ioannes à Cruce in direct. part. 1. de Sacramento poenitentiae quæst. 3. dub. 9. concl. 2. Petrus Fray in addit. ad 3. partem quæst. 9. disp. 2. Martinus de Ledesma quæst. 8. art. 2. dub. 4. concl. 7. Petrus de Ledesma in summa cap. 13. de poenit. concl. 6. Nugnus 3. part. tom. 2. quæst. 9. art. 2. Diana part. 3. tract. 4. resol. 65. Gratianus in cap. quærat hic aliquis, & in cap. ult. de poenit. distinct. 3. Vincentius Candidus tom. 2. disquisit. 24. per totam, quos citat, & sequitur Pater Thomas Hurtado tom. 2. resolut. moral. tract. ult. resol. 10. Gesualdus de Bononijs tom. 1. de sacramentis part. 1. tract. 2. cap. 7. num. 32. & 33. Eminentissimus Cardinalis Delugo disput. 14. de poenit. sect. 6. num. 68.

2 Probat primo hanc sententiã Pater Thomas Hurtado, quia Sacramentum poenitentiae se habet veluti arbor quædam, quæ est causa remissionis peccatorum, & gratia sanctificationis; sed amplius requiritur ut sit fructus productus ab arbore, quam ad hoc ut sit arbor ipsa, siquidem ad fructum requiritur terræ irrigatio, temperatus aer; si enim nimis frigidus sit, fructus non oritur, vel detinetur; ergo bene potest esse, quod sacramentum poenitentiae validum sit habens quidquid requiritur ad hoc quod existat, quamuis non producat effectum, & fructum gratiæ, quod est Sacramentum esse validum, & informe, probatur consequentia: quia ad hoc ut Sacramentum poenitentiae valide existat Patres, & Concilia solum exigunt materiã,

& formam; atqui ad præstandum effectum gratiæ, requiritur ex parte recipientis aliqua specialis dispositio, quæ non est pars essentialis sacramenti; ergo est dabilis Sacramentum poenitentiae validum, & informe, probatur minor ex Concilio Tridentino sessione 6. cap. 6. ubi dum Conciliũ loquitur de modo quo quis se præparare debet ad percipiendam iustitiam, & sanctitatem in Baptismo dicit, *quod mouere se quis debet aduersus peccatum per odium aliquod, & detestationem hoc est per eam poenitentiam, quæ ante baptismum agi oportet, sine qua poenitentia, & si consequatur validum baptisma non tamẽ fructus, qui est remissio peccatorum: ergo pari modo ad consequendum fructum sacramenti poenitentiae, qui est gratia sanctificans aliqua specialis dispositio exigitur, quæ nõ exigitur ad eius valorem.*

3 Secundo probat, quia quamuis Sacramentum poenitentiae existat prima institutione sit reconciliatiuum hominum cum Deo, nec de hoc nullus catholicus dubitet, tamen actualis reconciliatio est finis Sacramenti, sicut quælibet operatio est finis agentis; sed quamuis agens sit perfectum in sua natura potest impediri nõ finem suum consequatur: Ergo optimè potest dari Sacramentum poenitentiae validum, & informe probatur consequentia: nam aliud est aliquam medicinam esse sanatiuam, aliud sanare actualiter, nam virtus sanatiua fundatur in natura, & essentia physice rei, at sanatio actualis requirit bene dispositum subiectum, sed sacramentum poenitentiae est medicina animæ: ergo licet sit sanatiuum potest actu non sanare ex indispositione, sub-

subiecti, quod est esse validum, & informe.

4 Tertio probat: quia ut est de fide determinatum in Concilio Tridentino sessione 14. cap. 5. Sacramentum poenitentiae institutum est à Christo Domino, tanquam iudicium in quo Sacerdotes sũt Præsides, & Iudices, qui pro potestate clauium remissionis, aut detentionis sententiam pronunciant contra reum, qui poenitens subiiciens omnia sua peccata mortalia præfata potestati, ut à iurisdictione sua quantum ad vim absoluendi, vel detinendi ipsũ absoluat, & correctum, & emendatum remittat tanquam eum qui dignè se accusauit; sed digna accusatio est, quod omnia sua peccata commissa propalet Sacerdotibus iudicibus, & suæ iurisdictioni supponat emendanda; quod nullus facit absque aliquo dolore, & odio in præfata crimina, si enim illa aliquo odio nõ prosequeretur nullatenus voluntariè ea iudici committeret, & eo ipso quod committat nullius habet expressam complacentiam, sed omnia verè confitetur, & subiicit clauibus, & potestate Iudicum, qui proferentes sententiam, & absolutionem poenitentem liberum mittunt absolutum, & absque obligatione iterum ea peccata subiiciendi clauibus ecclesiæ: Ergo dabilis est sacramentum poenitentiae validum, & informe probatur consequentia: quia prædictum effectum causat sacramentum poenitentiae validum, sed informe in poenitente, sicut baptismus, & confirmatio informis causat characterem.

5 Sed quãuis prædicti Auctores omnes cõueniant dari sacramentum poenitentiae. Validum, & forme differunt tamen in modo,

& radice unde hæc validitas informis proueniat, primus modus dicendi est Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 20. sect. 5. ubi assignat confessionem esse validam, & informem in eo scilicet casu, quo aliquis, qui commisit duplex peccatum mortale v. g. alterum furti, alterum odij confitetur peccatum furti, & de ipso dolorem habet propter ipsius peccati specialem turpitudinem, & feditatem, de peccato autem odij nõ dololet, nec ipsum confitetur, quia illius inuincibiliter est oblitus in quo casu, inquit Pater Suarez, cum homo apponat materiã, scilicet confessionem formaliter integram, & dolorem efficacem cum proposito absoluto nil videtur deesse ad hoc, ut adueniente absolutione, fiat verum, & validum sacramentum, & tamen non confertur gratia, quia datur obex peccati odij nõ retractati per dolorem aliquem formaliter, aut virtualiter, nam dolor de facto cum sit ex speciali motiuo turpitudinis propriæ furti, ut supponitur, non potest extendi virtualiter ad peccatum odij, quod illam turpitudinem non participat, sed aliam diuersam: unde remitti non potest etiam indirectè per tale Sacramentum: atque adeo sacramentum in hoc casu erit validum, & informe, hunc etiam modum dicendi latè defendit Eminentissimus Cardinalis Delugo ubi supra.

6 Sed iste modus dicendi impracticabilis est, quia potius est, ut ait Candidus tom. 2. disquisit. moralium disquisit. 24. dub. 2. speculatio metaphysica, quam casus moralis, præterea quia nõ est necessarium ad hoc ut Sacramentum poenitentiae sit formatum, quod attritio sit de omnibus peccatis sigillatim propter

eorum specialem turpitudinem, seu deformitatem, sed satis est de omnibus dolere sub generali ratione offensæ Dei, vel priuationis gloriæ apprehensis, vt late probat Vasquez quæst. 86. art. 2. dub. 7. deinde quia vel attritio peccati facti propter eius specificam turpitudinem si non haberet ille homo alia peccata est sufficiens ad fructum sacramenti, vel non? Hoc secundum dici non potest, vt de se patet. Si autem primum dicatur, vt debet dici: ergo etiam si haberet alia peccata erit sufficiens, probo consequentiam: quia de illo peccato furti, & de alijs si haberet inculpabiliter non dolet, vt supponit Suarez, ergo idem est; ac si inculpabiliter ignoraret, & ad memoriã non veniret; sed tunc indirectè remittuntur: ergo sacramentũ poenitentiaẽ erit formatum, & non informe.

7 Secundus modus dicendi est Paludani, & Capreoli asserentiũ sacramentum poenitentiaẽ, tunc fieri informe, quando talis est dolor, qui nec cum Sacramento esset sufficiens ad gratiam consequendam, vt homo se iustificet à peccato. Si autem illis interrogas qualis sit dolor iste imperfectus explicant, vt si dolebat de præterito non proponens cauere in futurum, putans inuincibiliter tale propositum non esse necessarium, quod videtur docuisse expresse Diuus Thomas in 4. dist. 21. quæst. 3. art. 1. quæstionum. 1. ad 1. his verbis: *Sicut Baptismus est Sacramentum, quãuis quis factus accedat, nec est mutandum propter hoc aliquid de essentialibus sacramenti: ita confessio non desinit esse Sacramentalis, quamuis ille, qui confitetur emendationem non proponat.*

8 Sed iste modus dicendi mihi

non probatur, quia vel qui confitetur peccata sua legitimo Confessore habet veram attritionem suorum peccatorum quamuis non habeat expressum, & formale propositum non peccandi de cætero, vel non habet. Si habet veram attritionem supernaturalẽ suorum peccatorum, quæ necessario (vt postea dicam) requiritur ad validitatem sacramenti poenitentiaẽ, etiam si non habeat explicitum, & expressum propositum non peccandi de cætero facit sine dubio, non solum validam, sed etiam formatam confessionem: nam in illo actu attritionis supernaturalis includitur virtualiter propositum non peccandi de cætero, quod sufficit, vt confessio, non solum sit valida, sed etiam formata, vt communiter docent Doctores. Si autem non habet veram attritionẽ supernaturalem: ergo implicat, quod confessio sit valida, probo consequentiam: ad hoc vt aliquod sacramentum sit validum debet necessario constare ex vera materia, & vera forma, sed materia proxima præcipua sacramenti poenitentiaẽ est contritio, vel attritio ordinis supernaturalis, vt docet Concilium Tridentinũ sessione 14. cap. 4. quod postquam cap. 3. dixit esse quasi materiam sacramenti poenitentiaẽ ipsius poenitentis actus, nempe Contritio, Confessio, & Satisfactio; postea cap. 4. inquit; *Contritio, quæ primum locum interdictos poenitentis actus habet, animi dolor, & detestatio est de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero: ergo si non habet attritionem suorum peccatorum, confessio erit nulla. Nec valet dicere, quod multoties contingit, maximè illis, qui sunt in occasione proxima*

ma peccandi; isti enim multoties non habent propositum emendæ in futurum, & maximè dolent de præteritis; illis autem non occurrit confiteri propositi defectum: ergo in tali casu confessio erit valida licet informis, hoc inquam non valet: nam vel illi, qui sunt in occasione proxima peccandi taliter dolent de peccatis præteritis, vt Confessarius prudenter iudicet attentis circumstantijs poenitentis esse sufficienter dispositum, vt mereatur beneficium absolutionis, vel non? Si primum dicatur confessio erit valida, & formata; nam in illo dolore de peccatis præteritis est inclusum virtualiter propositum emendæ in futurum, quod sufficit, vt supra dixi. Vel ille dolor non est talis, vt Confessarius prudenter iudicet esse sufficiens ad validitatem Sacramenti; quia Confessarius cognoscit poenitentem non habere propositum emendæ in futurum, si hoc dicatur. Ergo confessio erit nulla, etiam si Confessarius ex ignotantia, vel malitia conferat poenitenti sacramentalem absolutionem. Patet consequentia: nam Concilium Tridentinum dicto cap. 4. petit, vt pars essentialis Sacramenti poenitentiaẽ contritionem imperfectam, seu attritionem, quæ includat propositum emendæ in futurum, vt constat ex illis verbis contritio, quæ primum locum inter dictos poenitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est, de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero, nec potest dici, quod Concilium loquitur de Sacramento poenitentiaẽ, pro vt inducit fructum remissionis peccatorum, non verò quantum ad eius essentiam, & validitatem. Hoc inquam dici nequit; nam

Concilium loquitur de contritione, quæ est materia proxima Sacramenti poenitentiaẽ, vt constat ex illis verbis cap. 3. antecedentis, sunt autem quasi materia huius Sacramenti, ipsius poenitentis actus, nempe Contritio, Satisfactio, & Confessio, quæ quatenus in poenitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem, ex Dei institutione requiruntur hac ratione poenitentiaẽ partes dicuntur. Sed nullum Sacramentum potest esse validum deficiente parte essentiali materiali: ergo & cætera.

9 Nec Diuus Thomas fauet hunc modum dicendi verbis superius relatis ex 4. sent. dist. 21. quæst. 3. art. 1. quæstionum. 1. ad 1. nam Angelicus præceptor in dicto art. interrogat, vt in quolibet casu teneatur Sacerdos celare peccata, quæ sub sigillo confessionis nouit. Et in ratione dubitandi sibi obijcit primum argumentum sic. Ad primum sic proceditur. Videtur, quod non in quolibet casu teneatur celare Sacerdos peccata, quæ sub sigillo confessionis nouit, quia sicut dicit Bernardus, quod est institutum pro charitate, contra charitatem non militat: sed celatio confessionis in aliquo casu contra charitatem militaret: sicut si aliquis in confessione scit aliquem Hæreticum, quem non potest inducere ad hoc, quod desistat à corruptione plebis; & similiter de illo, qui scit per confessionem affinitatem esse inter aliquos, qui contrahere volunt. Ergo talis debet confessionem reuelare. Et postquam D. Thomas in corpore articuli respondit, quod Sacerdotem celare confessionem, est de necessitate Sacramenti poenitentiaẽ. Respondet ad argumentum

tum in hunc modum. Ad primū ergo dicendum, quod quidam dicunt, quod Sacerdos non tenetur seruare sub sigillo confessionis nisi peccata, de quibus penitens emendare promittit, aliās potest ea dicere, ei qui potest prodesse, non obesse. Sed hęc opinio videtur erronea cum sit cōtra veritatem Sacramenti. Sicut enim baptismus est Sacramentū, quamuis quis fictus accedat, nec est mutandum propter hoc aliquid de essentialibus Sacramenti: ita confessio non desinit esse sacramentalis, quamuis ille, qui confitetur emendationem non proponat, & ideo nihilominus sub occulto tenendam est. En, quomodo D. Thomas non fauet præfatum modum explicandi confessionem validam, & informē, nec tam clarè loquitur in eius fauorem, vt malè iudicat Pater Thomas Hurtado vbi supra §. 4. num. 591. aliud enim est, quod confessio sit sacramentalis, aliud vero quod sit valida; ad validitatem autem confessionis necessario requiritur, quod ille, qui confitetur accedat ad Sacramentū poenitentiae cum contritione saltem imperfecta suorum peccatorū, quę sit donū Spiritus Sācti, & efficaci proposito non peccandi in futurum, aliās confessio erit inualida. Ad hoc vero vt confessio sit sacramentalis non est necessarium, vt ille, qui confitetur emendationem proponat, nā optimè stare potest, quod confessio sit sacramentalis licet non sit valida in qua Sacerdos tenetur celare sub sigillo peccata, quę sciuit in confessione, licet non conferat absolutionem poenitentis, qui emendationem non proponit, & hoc secundum est, quod docet D. Thomas, non primū. Nec exemplum de Sacramento

baptismi adducitur à D. Thoma in sensu relato à Paludano, scilicet, quod sicut baptismus est Sacramentum, quamuis fictus accedat, ita & confessio sacramentalis est valida, quamuis informis quando ille, qui confitetur emendationem non proponit aliās sequeretur, quod ille, qui confitetur sacramentaliter sua peccata alicui Confessori absque expresso proposito emendationis faceret confessionem validam licet non formatam, quod est plus quā falsum. Exemplum igitur de Sacramento baptismi adducitur à D. Thoma in hoc sensu, quod sicut baptismus est Sacramentū, quamuis quis fictus accedat, nec est mutandum propter hoc aliquid de essentialibus Sacramenti: ita confessio facta sine proposito emendationis est sacramentalis, & ideo tenetur Sacerdos seruare sub sigillo peccata, quę nouit in tale confessione cum Sacerdotē celare confessionem sit de necessitate sacramenti poenitentiae, quod totum ex contextu ipsius art. constat.

10 Tertius modus dicendi est Petri de Soto de institutione Sacerdotum lect. 8. proposit. 3. afferentis attritionē existimatam, sufficere ad confessionem validā, & informem, dummodo adhibita sit sufficiens diligentia, & conscientiae examinatio, ac proinde ex ignorantia inuincibili existimatio orta sit, verba Petri de Soto hęc sunt. Defectus perfectae contritionis, qui deprehensus non est, à poenitente, vel Sacerdote bona fide, & debita diligentia (quę videlicet iudicata est sufficere) agentibus, & si nonnūquam factum auferat absolutionis, nō tamen nullam reddit confessionem, aut repetendam, sed est validum Sacramentum, quod

pe-

postea recedente fictione operabitur. Hęc est in qua solum locum habet prior sententia illa, & rationibus, quę pro illa factę sunt satis probatur. Nullum ibi peccatum committitur, non repugnat rationi iudicij illius sententia illa, nec diuinę bonafide se subijcit Ecclesię clauibus poenitens; & Sacerdos secundum eas similiter bona fide absoluit; ratum est ergo vtrumque; Et confirmatur hoc, quia alioquin seper sollicitum oporteret esse poenitentem de iteranda confessione, cum nunquam possit certus esse de remissione peccatorum, etiam cū Sacramento hucusque ille, quem modum dicendi amplectuntur Granados, Valentia, Henriquez, & Tolerus locis superius citatis, Victoria in summa quęst. 144.

11 Ille autem modus dicendi cōmuniter rejicitur à Doctoribus afferentibus non posse dari verū Sacramentum poenitentiae validum adhuc informe absque vera attritione supernaturali existente parte rei, & non solum existimata ita docent D. Bonauent. in 4. dist. 17. 2. part. art. 2. quęst. 3. Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 20. sect. 4. n. 13. & 16. Eminentissimus Delugo disp. 14. de poenitent. n. 70. & sequent. Vasquez quęst. 92. art. 2. dub. vnico num. 26. Fagundez in præcep. Ecclesię præcep. 2. lib. 2. cap. 5. num. 5. & 6. Vincētius Candidus disquisit. 24. art. 12. dub. 4. & 5. Leander tom. 1. de sacramentis tract. 5. de poenitent. disput. 5. quęst. 67. Ratio præcipua huius est: quia implicat dari aliquod verū Sacramentum etiam informe absque vera, & reali materia existente à parte rei, sed contritio, aut attritio ordinis supernaturalis vera est sola materia præcipua

Sacramenti poenitentiae, ergo contritio, seu attritio existimata non sufficit ad validitatem Sacramenti poenitentiae, consequentia est manifesta, nam Conciliū Trident. sessione 14. cap. 4. perit ad valorem Sacramenti poenitentiae verum dolorem supernaturalem, atqui dolor tantum existimatus non est verus dolor cū existimatio rei non sit res: ergo dolor, seu contritio existimata non sufficit ad valorem Sacramenti poenitentiae. Minor in qua potest esse difficultas probatur, quia in Sacramento Baptismi aqua existimata etiam inuincibiliter nō potest esse materia baptismi, sed sola aqua vera, & naturalis: ergo in Sacramento poenitentiae sola vera, & realis attritio supernaturalis erit materia, & non tantum existimata, aliās sequeretur, quod si aliquis baptizaret puerum cum oleo, aut vino, iudicando inuincibiliter vinum esse aquam, faceret Sacramentum Baptismi validum licet informe, quod est plus quā falsum. Nec ratio, quę in sui fauorem adducitur à Patre Petro de Soto aliquid conuincit: quia licet bona fides cum qua poenitens accedit ad Sacramentum poenitentiae iudicando se habere attritionem supernaturalem, si illam in re non habeat eum excuset à peccato, non tamen potest facere prædicta bona fides cum qua confitetur, & accipit absolutionem à Sacerdote, quod Sacramentum poenitentiae in re sit validum cū deficiat vna pars essentialis materialis, quę est attritio supernaturalis. Ad confirmationem respondeo, quod si confessio facta fuit bona fide eadem bona fide durante nullum est periculum, nam, & si re vera fuit inualida confessio, per sub-

se-

sequentem tamen confessionem remittuntur illa peccata indirectè, attamen si postea poenitens apertè cognoscat defectū prioris confessionis, nō mirum quod oporteat eam repetere, sicut si constet de defectu iurisdictionis in Confessario, qui eam audiuit est necessariò repetenda.

12. Quartus modus dicēdi est Patris Thomæ Hurtado part. 2. resolut. moral. tract. vlt. resol. 10. §. 7. num. 504. asserentis contritionem, & attritionem ordinis naturalis sufficere ad hoc, quod Sacramentum poenitentiæ sit validum, & quia huiusmodi actus non possunt disponere ad gratiā ideo, inquit, relinquitur informe, & sine fructu. Pro quo modo dicendi citat Dominicum de Soto, Granadum, Caietanum, & Martinum de Ledesma, vt autē hunc modum explicandi confessionem validam, & informem, suadeat supponit, quod consideranda est triplex attritio. Prima quando quis dolet de peccato propter motiū naturale, vt si doleat de peccato, quia est cōtra rationem naturalem, & Deū authorem naturæ, turpitudinē naturalem peccati, aut quia ex ipso contraxit infirmitatem, aut infamiam. Secunda attritio est, quando quis dolet de peccato, propter motiū supernaturale, oriturque à supernaturali motiū, vt si quis doleat propter penas inferni, aut purgatorij, ex quo dolore oritur odium peccati, considerans homo, quod Deus iustissimus est Iudex puniens peccatum mortale, pœna æterna, & veniale purgatorij. Tertia attritio est, quando quis dolet de peccato, quia est offensa Dei, non summè dilecti, amore charitatis perfectæ, sed dilecti dū taxat quodam amore imper-

fecto quo diligitur Deus, vt author donorum supernaturalium de quo amore, & dolore loquitur Tridēt. sessione 6. cap. 6. peccatores dum se disponunt ad iustitiam Deum tamquam omnis Iustitiæ fontem diligere incipiūt, ac propterea mouentur aduersus peccata per odium aliquod, & detestationem, hoc est per poenitentiam, & cetera. Ex quibus attritionibus prima, inquit, est sufficiens ad hoc vt Sacramentū poenitentiæ sit validum licet nō formatum; duæ autem vltimæ attritiones, non solum sunt materia proxima Sacramenti poenitentiæ, sed etiam sunt dispositiones ad eius effectum. Quo supposito probat P. Thomas Hurtado suam sententiam, quo ad primam eius partem, scilicet attritionem naturalem sufficere ad validitatem Sacramenti poenitentiæ: quia etiam sunt actus naturales confessio, & absolutio, & in Sacramento Baptismi, tam forma, quam ablutio, sunt ordinis naturalis, & tamen eleuantur ad rationem Sacramenti: ergo idē potest dici de contritione, vel attritione naturali in ordine ad Sacramentum poenitentiæ, quæ vt sic non disponit ad gratiam, sed illam causat, sicut cetera alia Sacramenta, vt instrumentum physicum. Ergo cum hac attritione naturali de peccatis commissis potest homo facere confessionem validam, quamuis informem. Patet hæc vltima consequentia, quia cum iste homo de quo loquimur, habeat attritionem solum naturalem, putans bona fide esse super naturalem, aut naturalem sufficere, cum habeat aliquem dolorem de peccatis, non est cur non accipiat Sacramentum validum, cum ex parte poenitentis detur dolor,

COR-

confessio, & sit vera accusatio, & ex parte ministri intentio, & absolutio. Quod enim contritio sit naturalis quo ad substantiam nil obstat, vt supra probatum est. Quo ad secundam verò partem nempe attritionem naturalem, non sufficere ad faciēdum Sacramentum formatum probat: quia effectus Sacramenti poenitentiæ, est causare gratiā ex se remissiua peccati; sed dispositio ad aliquā formam debet esse eiusdem ordinis cum ipsa forma ad quam disponit: ergo cum gratia sit ordinis supernaturalis attritio, quæ ad illam disponit debet esse supernaturalis. Aliàs incideretur in hæresim Pelagij asserentis hominem posse se disponere, ex viribus naturæ ad gratiam sanctificantem suscipiendam.

13. Sed iste modus dicendi expressè aduersatur Concilio Tridentino sessione 14. cap. 4. nam postquam Concilium cap. 3. decreuit, quod actus poenitentis sunt materia Sacramenti poenitentiæ per illa verba, sunt autem quasi materia huius Sacramenti, ipsius poenitentis actus, nempe Contritio, Confessio, & Satisfactio; qui quatenus in poenitente ad integritatem Sacramenti ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur hac ratione poenitentiæ partes dicuntur. Sed eo ipso, quod contritio, vt est pars materialis confessionis requiratur vt dispositio ad remissionem peccatorum, quæ fit media gratia debet esse ordinis supernaturalis, & donū Dei, Spiritusque Sancti impulsus, vt postea explicat Concilium cap. 4. agendo de contritione perfecta, seu attritione, quæ est præcipua pars materialis Sacramenti poenitentiæ: Ergo nullo modo

attritio naturalis potest sufficere ad constituendum validum Sacramentum poenitentiæ.

14. Ad hoc argumentum respondet Pater Thomas Hurtado vbi supra §. 8. num. 508. quod Concilium loquitur de Sacramento poenitentiæ prout inducit fructum remissionis peccatorum, cū dicat, quod contritio, vel attritio de qua loquitur, ad Dei gratiam in Sacramento poenitentiæ disponat, & de eadem loquitur quando dicit, quod est quasi materia huius Sacramenti, non quantum ad eius essentiam, ad quam an sufficiat alius imperfectus dolor non determinat, ne dum inquit Concilium.

15. Sed hæc responsio (salua pace tanti viri) est omnino falsa, & cōtra mentem Concilij: nam Concilium manifestè loquitur de illa contritione, vel attritione, quæ est pars materialis Sacramenti poenitentiæ, & simul cum forma constituit adæquatam essentiam huius Sacramenti; sed in tantum est pars materialis Sacramenti poenitentiæ quatenus ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiritur, vt docet Concilium: ergo contritio vel attritio, quæ constituit Sacramentum poenitentiæ quantum ad eius essentiam debet esse ordinis supernaturalis: aliàs attritio naturalis disponeret ad gratiam, & remissionem peccatorum, quod est hæreticū.

16. Præterea iste modus dicendi est contrarius doctrinæ D. Thomæ 3. part. quæst. 84. art. 1. ad 2. vbi D. Thomas docet, quod Sacramentum poenitentiæ habet pro materia actus poenitentis, quos elicit Deo interiori inspirate his verbis *Ad secundum dicendum. Quod in Sacramento, quæ habent*

B

COR-

corporalem materiam, oportet, quod illa materia adhibeatur à Ministro Ecclesie, qui gerit personam Christi, in signum, quod excellentia virtutis in Sacramento operantis est à Christo. In Sacramento autem penitentia, sicut dictum est, sunt actus humani pro materia, qui proueniunt ex inspiratione interna: unde materia non exhibetur à Ministro, sed à Deo interius operante: sed complementum Sacramenti exhibet Minister, dum penitentem absoluit. Atqui attritio, quæ prouenit à Deo interius mouente, & inspirante hominem, est ordinis supernaturalis; ergo asserere, quod attritio naturalis constituit ut pars materialis Sacramenti penitentia est manifestè contra doctrinam D. Thomæ. Nec valet si dicas cum Patre Thoma Hurtado supra §. 7. num. 504. quod verba D. Thomæ intelliguntur de Deo inspirante ut est author naturæ, vel à Deo interius inspirante per aliquod auxilium gratiæ non debitum naturæ, sicut inspirat etiam confessionem penitentis, quæ est actus naturalis, quæ contritio, vel attritio naturalis, etiam si procedat ex auxilio isto gratiæ, non sat est ad disponendum ad gratiam ad quam debet disponere actus, qui habeat motiuum supernaturale, ut dicit Trident. sessione 14. cap. 4. hoc inquam non valet: nam gratis, & sine fundamento dicitur. Quia D. Thomas in illo art. docet, quod in Ecclesia Dei datur verum Sacramentum penitentia medio quo peccator se reconciliat cum Deo, & accipit gratiam remissionem peccati, quod Sacramentum constare docet ex materia, quæ sunt actus humani, qui proueniunt à Deo interius operante, & mouente, & ex forma, quæ est ab-

solutio Sacerdotis, quæ per ea, quæ agit, & dicit circa penitentem, significat opus Dei remittentis peccata, ut constat ex toto corpore articuli; ergo loquitur D. Thomas de attritione peccatoris orta ex motiuo supernaturali, & de Deo interius mouente ut author gratiæ, & non ut author naturæ consequentia est formalis; nam attritio merè naturalis non potest disponere ad gratiam. Antecedens verò probatur ex Diu. Thoma in corpore art. ubi sic ait respõdeo. Dicendum, quod sicut Greg. dicit in cap. supradicto, Sacramentum est in aliqua celebratione, cum res gesta ita sit, ut aliquid significatiue accipiamus, quod sanctè accipiendum est. Manifestum est autem, quod in penitentia ita res gesta sit, quod aliquid Sanctum significatur, tam ex parte peccatoris penitentis, quam ex parte Sacerdotis absoluentis. Nam peccator penitens per ea, quæ facit, & dicit, ostendit cor suum à peccato recessisse: similiter etiã Sacerdos per ea, quæ agit, & dicit circa penitentem, significat opus Dei remittentis peccata. Unde manifestum est, quod penitentia, quæ in Ecclesia agitur, est Sacramentum. Videat ergo Pater Thoma Hurtado si in toto contextu D. Thomæ est aliquod vestigium, aut umbra ex qua colligere liceat quod D. Thomas in responsione ad 2. Argumentum loquatur de attritione naturali, & de Deo interius inspirante, & mouente, ut est author naturæ.

17 Deinde ratione impugnatur iste modus dicendi: nam iste dolor imperfectus, seu attritio naturalis, quæ dicitur sufficere ad validitatem Sacramenti penitentia, aut consideratur cognita, ut

na;

naturalis à penitente, & nihilo minus accedit ad Sacramentum penitentia sciens prædictum dolorem, seu attritionem naturalem non sufficere ad consequendam gratiam, & remissionem peccatorum, aut talis attritio naturalis existimatur à penitente supernaturalis, & sufficiens ad consequendam gratiam sacramentalem, vel accedit penitens cum ignorantia iudicando inuincibiliter attritionem naturalem sufficere ad validitatem Sacramenti penitentia, & ad perfectam peccatorum remissionem; sed nullo ex his modis est sufficiens attritio naturalis ad constituendum Sacramentum penitentia validum, & informe: ergo iste modus dicendi est falsus. Antecedens quò ad primam partem probatur: quia iste penitens sciens, & videns attritionem naturalem non sufficere ad consequendam gratiam sacramentalem penitentia, representat se Sacerdoti tamquam inabsolubilis, seu omnino absolutione indignus: ergo de se non sufficit illa dispositio ad valorem Sacramenti penitentia: Probatur consequentia: quia cum penitens accedit ita dispositus, vel occultat Confessori hanc dispositionem, seu ut melius dicam indispositionem suam, vel proponit Confessori suam dispositionem? Si primum dicitur confessio est nulla, quia non est integra: si verò secundum dicitur. Ipse suam confessionem testificatur se esse absolutione indignum: ergo incredibile est attritionem naturalem in hoc sensu sufficere ad valorem Sacramenti penitentia. Secunda pars antecedentis probata manet ex dictis supra num. 11. impugnando tertium modum dicendi. Ultima verò pars antecedentis pro-

batur: quia ille modus ignorantia, ut benè notat Suarez disput. 20. sect. 4. num. 32. præter quàm quod moraliter vix accidere potest, ita ut à peccato excuset, omnino est per accidens, & nihil refert ad modum doloris, neque ad modum accusationis. Quod dupliciter declarat Suarez, primo quia ille dolor de peccatis merè naturalis per se est insufficientis, duplici titulo, scilicet, quia non auertit de se voluntatem à peccato, seu ab affectu peccati: quod autem hic, & nunc propter ignorantiam actu non peccet est per accidens, & non mutat qualitatem materia, vel dispositionis: & quia huiusmodi dolor non sufficit ad veram accusationem coram Deo: non enim omnis accusatio peccati proprii cum aliquo dolore habet rationem accusationis, ut de se notum est: ergo ille modus doloris intrinsecè est insufficientis ad valorem Sacramenti penitentia, neque propter illam ignorantiam potest fieri sufficiens.

18 Nec ratio adducta à Patre Hurtado in sui fauorem aliquid conuincit: quia si dolor procedat ex motiuo merè naturali, & humano, quantum est ex se non auertit voluntatem ab affectu culpæ, sed ad summum continet ab actu externo. Unde non sufficit ad veram accusationem coram Deo, sed potius videtur esse narratio quædam periculi proprii, aut incommodi: si verò ætus ille est ex aliquo motiuo honesto, & virtutis, tamen merè naturali, etiam est insufficientis ad veram attritionem, quam requirit Concilium Tridentinum, quod est in hac materia potissimum fundamentum. Est etiam insufficientis ad propriam accusationem de peccato Deo factam: nam licet

B 2 pro-

proximè fiat Confessori, tamen reuera principaliter Deo fieri debet. Nec bona fides penitentis potest facere, quod ista attritio naturalis sufficiat ad constituendum poenitentiae Sacramentum validum, vt supra probaui nu. 17.

19 Quintus modus dicendi quem sequitur Pater Gaspar Hurtado disp. 6. de poenitentia difficult. 8. affirmat Sacramentum poenitentiae posse esse validum, & informe ex defectu actus expressi fidei, vel spei, quod sic explicat: addimus, Sacramentum poenitentiae, non tantum posse esse informe ex defectu doloris, sed etiã ex defectu fidei, & ex defectu actus spei veniae peccatorum: quia Sacramentum poenitentiae potest recipi validè absque nouo actu fidei diuinæ Dei iustificatoris, & absque nouo actu spei veniae, & absque eis perseverantibus actu, post aliud Sacramentum poenitentiae prius susceptum: & tamè sic receptum non confert gratiã: quia quoties nouiter recipitur, requiritur tamquã noua dispositio actus spei veniae, ac proindã actus etiam fidei diuinæ Dei iustificatoris, & veniam concedentis, necessarius ad eum actum spei veniae quamuis non sit necessarium, quod hi actus sint actu quando Sacramentum recipitur, sed sufficit, quod præcesserint, & nõ sint reuocati. Quod autem Sacramentum poenitentiae possit validè recipi absque eis actibus, nouiter elicitis, & absque eis actu perseverantibus, post aliud Sacramentum poenitentiae prius susceptum, constat: quia ex vna parte dicti actus, non sunt partes essentielles Sacramenti poenitentiae: nec sunt intentio recipiendi illud vt Sacramentum; & ex altera potest recipi absque illis non peccando mortaliter in eo-

rum omissione si recipiatur absque illis, ex ignorantia, aut cum ignorantia inuincibili, vel ex inconsideratione, aut cum inconsideratione naturali necessitatis eorumdem ad effectum Sacramenti. Hæc sunt formalia verba huius Doctoris, quem sequitur Caspensis tom. 2. tract. 24. de poenitent. disp. 4. sect. 11. conclus. 3.

20 Sed iste modus dicendi nouus, & singularis est, & à nemine alio excogitatus nisi ab hoc Doctore, quare illum non approbo, & eum sic impugno. Ille homo, qui accedit ad Sacramentum poenitentiae cum vera attritione supernaturali, etiam si non habeat expressè, & explicitè actus fidei diuinæ Dei iustificatoris, & spei veniae facit verum, & validum Sacramentum: ergo etiam facit Sacramentum formatum: ergo nõ potest dari Sacramentum poenitentiae validum, & informe ex defectu actus expressi fidei, vel spei. Antecedens concedit Pater Gaspar hurtado; quia vt ipse ait cum isti actus non sint partes essentielles Sacramenti poenitentiae, nec intentio recipiendi illud vt Sacramentum, non est cur sine illis nõ possit saluari validitas Sacramenti poenitentiae, sicut quia attritio, vel contritio, non est pars essentialis Sacramenti Baptismi, neque intentio recipiendi illud, vt Sacramentum, potest dari Sacramentum Baptismi validum sine contritione, aut attritione peccatorum in homine adulto. Secunda consequentia manifestè sequitur ex prima: prima verò in qua potest esse difficultas probatur. Quia Conciliũ Tridentinum sessione 14. cap. 4. ad hoc vt poenitens iustificetur per Sacramentum poenitentiae, & illud non solum sit validum, sed etiam firmatum, quod homo ac-

ce-

cedat ad Sacramentum poenitentiae cum attritione supernaturali, & spe veniae, vt constat ex illis verbis: *Illam verò contritionem imperfectam, quae attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ, & poenarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, & cum spe veniae; declarat non solum non facere hominẽ hyppocritam, & magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse, & Spiritus Sancti impulsus, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis. Et quamuis sine Sacramẽto poenitentiae per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiã in Sacramento poenitentiae impetrandam disponit.* Sed in his verbis Concilium non petit, vt dispositionem ad iustificationem peccatoris per poenitentiae Sacramentum, quod peccator accedat cum actu expresso fidei, vel spei, sed cum actu expresso contritionis in quo includuntur, & continentur implicitè actus fidei, & spei, quod sufficit: ergo ille qui ita dispositus accedit ad Sacramentum poenitentiae, non solum facit illud validum, sed etiam formatum. Probatur minor: quia ad iustificationem impij per Sacramentum Baptismi eodem tenore verborum requirit Tridẽ. Septem actus, nempe timorem diuinæ iustitiæ, spem remissionis donandæ per Christum Dominũ amorem Dei, odium peccatorũ, seu actus poenitentiae, propositũ inchoandi nouam vitam, propositum seruandi mandata, & suscipiendi Baptismum. Ac requirit ad iustificationem per Sacramentum poenitentiae actus fidei, & spei: atqui adultus, qui accedit ad Sacramentum Baptismi, cum peccatis mortalibus, ex eo

precisè, quod accedat cum contritione, vel attritione supernaturali expressa, & explicita etiam si expressè, & explicitè non habeat alios actus quia implicitè includuntur in actu explicito contritionis, vel attritionis supernaturalis, non solum facit Sacramentum Baptismi validum, sed etiam formatum: vt docet ipse Caspensis eodem tom. 2. tract. 27. disp. 1. sect. 6. conclus. 4. nu. 59. Ergo idem dicendum est de Sacramento poenitentiae. Quare non fuit consequenter loquutus Pater Caspensis.

21 Secunda, & verior sententia negat dari posse confessionem validam, & informem ita Vasquez tom. 4. in 3. par. quæst. 92. art. 2. dub. 1. num. 13. Aegidius de Coniach. disp. 4. de poenit. dub. 11. Fagundez in præcep. ecclesie præcep. 2. lib. 2. cap. 7. nu. 9. Castropalaus part. 4. tract. 23. de poenitent. disp. vnica punct. 7. num. 3. & 5. & alij, & probatur primò nullum Sacramentum potest esse validum absque materia debita illi Sacramento; sed sola attritio supernaturalis in re existens est materia Sacramenti poenitentiae constituens simul cũ forma validum Sacramentum; ergo Sacramentum poenitentiae nõ potest esse validum absque vera attritione supernaturali: tunc sic sed attritio supernaturalis est sufficiens dispositio cum Sacramẽto poenitentiae ad causandam gratiam remissionem peccati, quæ est effectus huius Sacramenti: ergo nullum potest dari Sacramentum poenitentiae validum quod non sit formatum. Maior huius difficultatis est per se nota, minor constat ex impugnationibus factis contra tertium, & quartum modum dicendi, minor autem subsumpta probatur. Nam Concili-

li.

lium Trident. sess. 14. citata cap. 4. declarans contritionem, quæ pars est Sacramenti poenitentiae affirmavit esse dolorem, & detestationem de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero, quem dolorem imperfectum, scilicet attritionem appellat, & perfectum dolorem, contritionem vocat. Et loquendo de dolore perfecto, nempe contritione, definiuit per se esse sufficientem absque Sacramento in re bene tamē in voto suscepto ad iustificandum peccatorem loquendo autem de dolore imperfecto videlicet attritione, decrevit cum Sacramento disponere ad gratiam impetrandam: ergo nullus alius dolor assignatus est à Concilio pars huius Sacramenti nisi qui sufficiens sit saltem cum Sacramento ad impetrandam à Deo gratiam: ergo nullum potest dari Sacramentum poenitentiae validum, & informe: nam posita dispositio necessaria ad hoc, quod forma Sacramenti poenitentiae causet suum effectum, scilicet gratiam remissivam peccati non potest illum non causare.

22 Sed ad hoc argumentum respondet Pater Suarez disput. 20. sect. 5. num. 7. Concedendo totum discursum, & negando ultimam consequentiam: quia optime stare potest per se esse necessarium eundem dolorem ad valorem Sacramenti poenitentiae, qui necessarius ad illius effectum, & nihilominus ex accidenti oppositum contingere. Exemplum sit habet quis duo peccata mortalia, unū fornicationis, & aliud furti accedit ad confessionem, & confessus est peccatum fornicationis, oblitus inuincibiliter de violatione præcepti non surandi, & dolet de peccato fornicationis ob innatam illius turpitudinem

in tali casu iste homo Sacramentum absolutionis recipit: quia est dolor de peccato ob illius turpitudinem, quem Concilium Trident. affirmavit Sacramenti poenitentiae partē esse, & ad gratiam obtinendam per se disponere: at effectum Sacramenti non recipit, quia hic recipi non potest, nisi simul omnia peccata ei remittantur, quæ tamen absque eorum detestatione formali, vel virtuali remitti non possunt. Cui autem ex vi prædicti doloris solā speciem fornicationis detestetur iste homo neque ad alias peccatorum species dolorem extendat, utpotè, quæ diuersam turpitudinem habent, certè eo casu nullū peccatum remittitur: cum tamē Sacramentum conficiatur. Ergo non bene infertur ex eo quod idē dolor, qui est necessarius ad valorem Sacramenti poenitentiae, sit necessarius ad eius effectum, quod non sit assignabilis aliquis casus in quo possit dari Sacramentum poenitentiae validum, & informe.

23 Sed contra est primò: quia prædictus dolor est insufficientis, non solum per accidens, ex conjunctione peccati obliti, sed etiā per se, tam ad remissionem peccati, quam ad Sacramenti poenitentiae valorem: ergo solutio est insufficientis. Probo antecedens: quia simul cum illo dolore consistere potest actualis voluntas peccandi; sed Concilium Trident. excludit à materia Sacramenti poenitentiae dolorem cui non sit coniunctum propositum efficax voluntatis non peccandi de cætero: ergo prædictus dolor non solum per accidens, sed etiam per se est insufficientis, tam ad remissionem peccati, quam ad valorem Sacramenti poenitentiae, neque obstat dixisse Concilium

da.

dolorem ex turpitudinis peccati consideratione esse partē Sacramenti poenitentiae, & ad gratiam obtinendam in Sacramento disponere; quia intelligi debet non ex turpitudine peccati speciali, sed generali, & omnibus alijs peccatis mortalibus communi qualis est offensa Dei, violatio diuinæ legis, dissonantia, & oppositio cum ratione; quia solus hic dolor, & turpitudinis detestatio, voluntatem peccandi excludit: & ratio est manifesta: quia recipere non potest verum Sacramentum poenitentiae sine voluntate absoluta, & efficaci reconciliationis cum Deo, cum ad hanc reconciliationem obtinendam fuerit institutum; sed prædictam voluntatem habere homo non potest absque detestatione virtuali omnium peccatorum utpotè reconciliationi contraria: ergo, & cætera.

24 Contra est secundo: quia vel ille homo, qui habet dolorem de peccato fornicationis ob illius specialem turpitudinem, simul cum illo dolore habet coniunctum expressum propositum de cætero non peccandi, vel non? Si hoc secundum dicatur confessio erit inualida, quia prædictus dolor non est per se sufficiens ad valorem huius Sacramenti, nam cum illo consistere potest actualis voluntas peccandi, ut supra dixi. Si vero primum dicatur, scilicet cum illo dolore simul habere coniunctum expressum propositum de cætero non peccandi: ergo non solum faciet confessionem validam, sed etiam formatam. Probo consequentiam: quia in prædicto proposito, est virtualis detestatio omnium peccatorum: ergo est sufficiens dispositio ut Sacramentum poenitentiae non solum sit validum, sed

etiam formatum.

25 Sed ad hanc replicam respondit Eminētissimus Cardinalis Delugo in defensionem Patris Suarez disp. 14. sect. 6. num. 83. eligendo primam partem dilectam, & negando consequentiā quia licet dolor efficax, & expressus peccatorum non propter specialem, & specificam deformitatem peccati, sed sub generali offensa Dei includat virtualiter propositum non peccandi in futurum, non tamen è contra propositum efficax includit dolorem efficacem de præteritis. nec sunt pares hi duo actus quo ad hoc: nam potest aliquis præteritum non reprobare, & tamē firmissimè in futurum proponere. Quod maximè verum est si supponamus ut in replica supponitur; ex parte doloris sufficere ad validitatem Sacramenti dolorem de vno peccato ex motiuo specifica deformitatis illius peccati si adiungatur expressum propositum de cætero non peccandi, quod ostendit, suo videri ad hominem, ponamus (inquit Eminētissimus Delugo) aliquem dolere ex motiuo speciali furti, ut est contra virtutem iustitiæ, non tamen de peccato luxuriæ, cuius non recordatur: habet iterum, propositum de cætero non peccandi numquam mortaliter ex motiuo generali ad omnia peccata futura nimirum propter malitiam reincidentiae, quæ inuenitur in alijs peccatis mortalibus futuris, à qua aliquam maiorem grauitatem accipiunt, quod quidem motiuum sufficiens est ad propositum vniuersale, & firmū concipiendum. Hoc autem motiuum licet generale sit ad omnia peccata futura, non tamen extenditur ad peccatum luxuriæ præteritum; supponamus, enim

il.

illum fuisse primum peccatum mortale totius vite; nec habuisse malitiam reincidentię: ergo hic homo habet quidquid requiritur ad valorem Sacramenti absque vlla detestatione etiam implicita illius peccati luxurię, habet enim dolorem efficacem, qui facta suppositione in replica nostra sufficit in ratione doloris; habet item propositum vniuersale, & firmissimum non peccandi de cętero ex odio reincidentię, quę iam inerit omni peccato mortali futuro, quod propositum, videtur etiam ponere quidquid ex parte propositi petitur in Tridentino, cum excludat omnem voluntatem peccandi: ergo recipiet Sacramentum validum, sed informe propter obicem luxurię mortalis non dū retractatę explicitę, vel implicitę.

26 Sed contra: quia illud propositum efficax, & expressum non peccandi de cętero includit implicitę detestationem omnium peccatorum: ergo extenditur explicitę ad omnia peccata de quibus iste homo recordatur, & implicitę ad peccata pręterita, de quibus non recordatur, quod sufficit, vt confessio sit non solū valida, sed etiam formata: probo consequentiam. Et sumo exemplum ipsius Delugo, de illo, qui dolet de peccato furti, (non tamen de peccato luxurię cuius non recordatur) propter specificam deformitatem illius peccati, & simul habet propositum explicitum non peccandi de cętero propter malitiam reincidentię hoc propositum non peccandi de cętero ex tali motiuo, vel oritur ex voluntate efficaci, quę iste homo detestatur efficaciter malitię specialem reincidentię in peccatis, quia potest ei sequi

aliquod graue incommodum in vita, aut in fama, vel in bonis temporalibus. Vel detestatur malitiam illam, quia est offensa, grauissima Dei in peccatis perseuerare, aut ad fugiendum periculum damnationis eterne. Si dicatur primum confessio non erit valida, etiam supposito dolore de peccato furti, nam Concilium petit pro materia huius Sacramenti dolorem de peccatis, qui excludat voluntatem peccandi de cętero, & quod hoc non oriatur ex motiuo merę naturali, sed ex supernaturali motiuo. Si verò secundum dicatur: ergo illa voluntas efficax, & propositum explicitum non peccandi de cętero includit implicitę detestationem omnium peccatorum, non solū futurorum, sed etiam pręteritorum, & consequenter confessio illa non solum erit valida, sed etiam formata, nam sicut dolor de peccatis sub generaliratione offensę Dei includit implicitę dolorem omnium peccatorum, ita propositum explicitum non peccandi de cętero, aut non perseuerandi in peccatis, quia perseueratio in peccatis est offensa Dei, aut periculum certum, saltem moraliter damnationis eterne includit implicitę detestationem omnium peccatorum, quod sufficit ad confessionem formatam.

27 Secundo probatur: quia poenitentia est Sacramentum reconciliationis hominis cum Deo; sed reconciliatio hominis cum Deo non potest dari, quin detur in poenitente nempe gratia remissionis peccati: ergo non potest dari Sacramentum poenitentię validum, & informe. Maior constat expressę ex Concilio Trident. sessione 14. cap. 3. vbi postquam concilium determinauit materiam,

riam, & formam huius Sacramenti subdit sanę verò res, & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius vim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quę interdum in viris pijs, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientię pax, ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Et Canone primo eiusdem sessionis ait: Si quis dixerit in catholica Ecclesia poenitentiam non esse verę, & proprię Sacramentū pro fidelibus quoties post baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, à Christo Domino nostro institutum: anathema sit. Minor verò probatur reconciliatio hominis cum Deo, essentialiter petit mutuam redemptionem inter Deum, & hominem; atqui Deus non potest diligere hominem amore amicitię, nisi homo sit constitutus in gratia, & amicitia Dei: ergo, & cętera.

28 Ad hoc argumentum respondet Pater Thomas Hurtado supra num. 511. Sacramentum poenitentię esse Sacramentum reconciliatiuum, quod etiam conuenit Sacramento valido, & informi, quod est de fide sicut quod sit secunda tabula, sicut etiam Sacramentum Baptismi reconciliatiuum est, & tamen propter impedimentum aliquando non reconciliat, ita Sacramentum poenitentię. Aliud enim est, quod Sacramentum poenitentię sit reconciliatiuum hominis cū Deo, aliud verò, quod sit Sacramentū reconciliationis in actu secundo. primum est verum, & in hoc sensu loquitur Concilium Trident. & secundum falsum, & ita optime potest saluari, quod Sacramentum poenitentię informe validum tamen; sit reconciliatiuum

hominis cū Deo quāuis actu non reconcillet propter aliquod impedimentum, vt contingere potest in Sacramento Baptismi. Sed contra est quia Concilium Trident. cap. 3. citato. vocat Sacramentum poenitentię reconciliationem cum Deo; sed reconciliatio est actus secundus: ergo et cętera: nec paritas Sacramenti Baptismi, valet nam materia Sacramenti Baptismi est materia corporalis, quę adhibetur à ministro Ecclesię, et non est dispositio ad hoc vt Sacramentum baptismi causet suum effectum, et ita in adulto requiritur contritio, aut attritio supernaturalis tamquā dispositio, vt homo regeneretur per baptismum quā posita Sacramentum causat regenerationem spiritualem hominis media gratia, et ita Sacramentum baptismi potius est regeneratiuum quam reconciliatiuum: et ita non posita dispositione ex parte adulti baptizati Sacramentum remanet informe quamuis validū. In Sacramento autem poenitentię vbi dispositio ad causandam gratiam non distinguitur à materia imo est ipsa materia præcipua Sacramenti, et pars essentialis illius, vt docet D. Thomas in addit. ad 3. part. quęst. 8. art. 2. ad 1. his verbis: Ad primum ergo dicendum: quod in Sacramento poenitentię non solum est aliquid ex parte ministri, scilicet absolutio; et satisfactionis iniunctio, sed etiam aliquid ex parte ipsius qui suscipit Sacramentum, quod est etiam de essentia Sacramenti, scilicet contritio, et confessio. non potest dari Sacramentum poenitentię validū sine eo quod causet gratiam media qua homo reconciliatur cum Deo, et ideo potius appellari debet Sacramentum reconciliationis cum Deo, quam

quam reconciliatum, præterea: quia in alijs Sacramentis positus eorum partibus essentialibus, materia scilicet, & forma, semper ex operatione ministri consequitur aliquis effectus, sicut character in baptismo, & confirmatione; & transubstantiatio in Eucharistia; sed actus poenitentis nempe contritio, & confessio sunt materia, & pars essentialis Sacramenti poenitentiae: ergo posita forma nempe absolutione, semper ex operatione ministri, scilicet Confessoris consequitur aliquis effectus, at qui Sacramentum poenitentiae non potest causare in homine poenitente alium effectum præter gratiam remissionem peccati, ergo implicat dari Sacramentum poenitentiae validum, quod non sit formatum.

30 Ad hoc respondet Pater Thomas Hurtado, ad autoritatem D. Thomæ ait num. 512. quod ibi D. Thomas sumit contritionem pro dolore ex parte poenitentis, vel dicit esse de essentia Sacramenti in quantum inducit fructum remissionis peccatorum. Deinde respondet ad instantiam negando minorem subsumptam, nã Sacramentum validum, & informe (inquit. §. 9. num. 525.) causat in anima quamdam qualitatem, quam ipse appellat dispositionem, & ornatum, qui ex natura sua habet connexionem cum gratia habituali, & eam exigit ablato obice, & impedimento; quo ablato statim confertur gratia, nisi per nouum peccatum iam reddatur indignus.

31 Sed contra est primo: quia illa explicatio est expressè contra mentem D. Thomæ, ut ex ipso contextu manifestè apparet, nã D. Thomas in illo art. 2. quæst. 8. in addit. ad 3. partem interrogat. Vtrum in aliquo casu liceat alio,

quam Sacerdoti confiteri, & in ratione dubitandi sibi obijcit hoc argumentum ad secundum sic proceditur. Videtur, quod in nullo casu liceat alijs, quam Sacerdotibus confiteri: quia confessio sacramentalis accusatio est; ut ex supposita definitione habetur: sed dispensatio sacramentalis ad illum tantum pertinet, qui est Sacramenti minister, cum ergo minister sacramenti proprius sit Sacerdos, videtur quod nulli alijs sit confessio facienda. Ad quod Argumentum sic respondet D. Thomas. Ad primum ergo dicendum, quod in Sacramento poenitentiae, non solum est aliquid ex parte ministri, scilicet absolutio, & satisfactionis iniunctio, sed etiam aliquid ex parte ipsius, qui suscipit Sacramentum, quod est etiam de essentia Sacramenti, scilicet contritio, & confessio. Satisfactio autem iam incipit esse à Ministro, in quantum eam iniungit, & à poenitente in quantum eam implet: & ad plenitudinem Sacramenti utrumque debet concurrere, quando possibile est. Sed quando necessitas imminet, debet facere poenitens, quod ex parte sua est, scilicet conteri, & confiteri: cui potest, qui quamuis Sacramentum perficere non possit ut faciat id, quod ex parte Sacerdotis est absolutionem, scilicet, defectum tamen Sacerdotis Summus Sacerdos supplet: nihilominus confessio laico ex desiderio Sacerdotis facta sacramentalis est quodammodo, quamuis non sit Sacramentum perfectum quia deest ei id quod est ex parte Sacerdotis. Ex quibus verbis clarè constat D. Thomam loqui de contritione, seu attritione supernaturali, quæ contritio imperfecta dicitur, de qua ait, quod est de essentia Sacramenti poenitentiae,

tiæ, quam debet ponere poenitens quoties Sacerdoti confitetur, ut validè ab eo accipiat absolutionem suorum peccatorum in secundo autem casu loquitur de contritione perfecta, quæ absque Sacramento in re bene tamè in voto sufficiens est ad præstandam iustificationem homini peccatori. Contra secundo: quia illa qualitas quæ dicit Pater Thomas Hurtado causari in anima à Sacramento poenitentiae valido licet informi, quæ est ornatus ipsius animæ habens ex se connexionem cum gratia sanctificante remissiva peccati est gratis ab ipso excogitata, nam hæc qualitas, aut ornatus vel producitur in anima etiam si Sacramentum poenitentiae sit validum, & formatum; vel solum producitur, quoties Sacramentum est informe validum tamè; si dicatur primum inquiri ista qualitas, seu ornatus, aut est permanens, & indelebilis existens in anima, & hoc non aliàs Sacramentum poenitentiae possemus dicere imprimere characterem, sicut Sacramentum Baptismi, & Confirmationis, quod est falsum, aut est delebilis, & deperditur quoties deperditur gratia quod verisimilius est ad quid rogo desideratur ista qualitas, seu ornatus: nam non desideratur neque ex parte materiae huius Sacramenti, neque ex parte formæ, neque ex parte subiecti, scilicet poenitentis. Ergo est superflua prædicta qualitas, & merè gratis excogitata.

32 Nec valet si dicas cum Hurtado supra num. 517. Quod requiritur ex parte subiecti, nempe animæ tamquam dispositio ut gratia sanctificans in poenitente causet effectum formalem reconciliationis hominis cum Deo, seu

gratiam per modum sanationis: nam sicut à gratia, quæ est in essentia animæ pullulant diuersæ virtutes, & dona, quæ insunt potentiae animæ, & sicut ab eadem anima oriuntur diuersæ potentiae in diuersis corporis partibus iuxta diuersitatem organorum, & dispositiones in illis partibus existentes; ita in suscipientibus sacramenta à gratia habituali, supra virtutes, & dona fluunt quædam gratiae perfectiones ordinatae ad speciales effectus Sacramentorum quare ut à gratia sanctificante oriatur perfectio, quæ dicitur gratia regenerationis, alia dispositio requiritur in anima, ab illa, quæ exigitur, ut sit gratia confirmationis in fide, & etiam ab illa, quæ requiritur, ut sit gratia remissionis peccatorum per modum sanationis, & sic de alijs Sacramentis. Cuius rationem assignat Hurtado, quia quando vna forma dare potest diuersos effectus, quos simul non tribuit, neque eidem parti subiecti; ut det potius hunc effectum, quam illum, & modò det istum, modò illum necessaria est aliqua præuia dispositio in subiecto, ad cuius positionem ponatur talis effectus, & antequam non ponebatur, atqui in gratia habituali, alius est effectus regenerationis, quæ fit in baptismo, alius, qui fit per augmentum, & fortitudinem, qui fit in confirmatione, alius qui fit per nutritionem, qui fit per Eucharistiam, alius, qui fit per sanationem ab infirmitate peccati mortalis, qui fit per poenitentiam, alius, qui fit per restitutionem validitatis pristinae, per remotionem reliquiarum peccati, & hic fit per extremam unctionem, alius qui fit quando homo accepit potestatem regendi multitudinem in-

ordine ad vitam æternam, & hic fit per Sacramentum ordinis, & ultimo alius fit in ordine ad propagandam prolem, & hic fit per Sacramentum matrimonij: ergo vt à gratia habituali huiusmodi diuersi effectus promanēt requiruntur diuersæ dispositiones in subiecto quas causant diuersa Sacramenta, & ita Sacramentum poenitentiae non solum validum, & formatum, sed etiam validum, & informe causat in anima prædictam dispositionē, & ornatum, qui ex natura sua habet connexionem cum gratia habituali, & eam semper exigit ablato obice, & impedimento.

33 Sed licet hæc responsio includat doctrinam veram, & fundatā in doctrina D. Thomæ in 4. dist. 1. quæst. 1. art. 4. quæstiunc. 1. in corpore §. ad cuius euentiam, & quæst. 27. de veritate art. 4. ad 8. vbi dicit, quod omne instrumentum physicum ultra propriam actionem debet, vel attingere formam substantialem, vel eius dispositionem, & ita Sacramenta non attingunt entitatem, gratiæ habitualis, attingunt tamen quādam dispositionem, iuxta effectū quem gratia sacramentalis secundum Sacramentum à quo producit causat. Nihilominus ex hac generali doctrina non sequitur, quod Sacramentum poenitentiae causet in anima illam qualitatem, seu ornatum, qui sit dispositio ad hoc, vt præstet talem effectū formalem per modum sanationis, quia attritio supernaturalis non solum est materia proxima Sacramenti poenitentiae, sed etiam est sufficiens dispositio, vt Sacramentum poenitentiae causet in anima ita disposita gratiam sanationem infirmitatis peccati mortalis, vt docet Concilium Trident. sessio. 14. cap. 3. & 4. &

concedit ipse Pater Hurtado supra num. 506. ergo ista qualitas, & ornatu, qui sit dispositio ex parte subiecti ad hoc vt gratia habitualis causet effectum per modum sanationis, est superflua. Præterea: quia licet concedamus Patri Thomæ Hurtado, quod Sacramentum poenitentiae validū, & formatum causaret prædictam dispositionem, & ornatum in anima non potest hoc concedi de Sacramento poenitentiae valido, & informi: ergo vel non datur tale Sacramentum validum, & non formatum, vel si datur ex operatione ministri non consequitur aliquis effectus, & sic remanet argumentum à nobis factum in sua vi, & efficacia. Probo antecedens. Istæ dispositiones diuersæ, quæ requiruntur in anima iuxta diuersitatem Sacramentorum ad hoc vt gratia causet diuersos illos effectus, quos simul non tribuit, neque eidem parti subiecti fluunt à gratia habituali, vt concedit ipse Pater Thomas Hurtado num. 516. per hæc verba. Ita in suscipientibus Sacramenta à gratia habituali supra virtutes, & dona fluunt quædam gratiæ perfectiones ordinatæ ad speciales effectus sacramentorum; sed qui recipit Sacramentum validum, & informe non recipit gratiam habitualem: ergo non recipit prædictam dispositionē & ornatu, qui per se à gratia habituali fluere debet: ergo datur aliquod Sacramentum validum, quod ex operatione ministri non præstet aliquem effectum, & sic in tota sua efficacia, & vi remanet nostrum argumentum.

34 Ex dictis facile patet solutio ad argumenta oppositæ sententiæ ad primum respondetur omittendo maiorem, & minorem, & negando consequentiam ad cuius proba-

bationem respondeo negando. Suppositum antecedentis: nam Patres, & Concilia non distinguunt dispositionem huius Sacramenti ab eius materia; imo hoc est discrimen inter hoc Sacramentum. in quo idem actus, qui est dispositio necessaria ad ipsius effectum, est etiam ipsius pars essentialis, & inter alia sacramenta in quibus dispositio necessaria ad effectū, omnino distinguitur ab omnibus ijs, quæ ad eorum essentiam requiruntur, & ideo Sacramentum poenitentiae numquam potest esse validum quin sit formatum, vt supra probatum est.

35 Ad secundum respondetur concessa maiori. Distinguendo minorem potest impediri, si dispositio vltima ad productionem effectus, aut ad finis consequentiam non sit pars essentialis, sed solum conditio sine qua non concedo minorem si dispositio ad effectum sit simul pars essentialis, nego minorem, & similiter nego consequentiam propter rationem dictam in solutione ad primum argumentum de disparitate inter Sacramentum poenitentiae, & alia Sacramenta.

36 Ad tertium respondetur concedendo maiorem, & distinguendo minorem; sed dicta accusatio est, quod omnia sua peccata commissa propalet Sacerdotibus iudicibus, & suæ iurisdictioni supponat. Si talis accusatio oriatur ex attritione supernaturali, quæ excludat propositum peccandi de cætero, concedo minorem. Si solum oriatur ex aliquo dolore imperfecto merè naturali, nego minorem. Et similiter nego consequentiam, & ad eius probationem dico esse magnam disparitatem inter Sacramentum poenitentiae, & Sacramentum baptismi, ac confirmationis; nam in istis dispositio necessaria ad hoc vt præstent suū

effectum non est illorum pars essentialis cæterum in Sacramento poenitentiae dispositio necessaria ad hoc vt causet suum effectum, est simul pars essentialis ipsius Sacramenti poenitentiae, vt supra dixi.

RESOLVTIO II.

Vtrum, qui confessus est peccatum vt dubium teneatur cessante dubio iterum illud confiteri, vt certum.

PRO intelligentia huius resolutionis notandum est, quod duobus modis potest quis confiteri peccatum; vt dubium primo confitendo illud integrè, & practicè certum, & dubitando, an sit mortale, vel veniale, licet hoc dubium se teneat, vel ex parte poenitentis, vel ex parte Confessoris, aut ex parte vtriusque si poenitens, aut Confessor, postea cognoscat illud fuisse mortale, non tenetur illud vltius confiteri: ita Corduba in summa, quæst. 9. Thomas Sánchez in summa lib. 1. cap. 10. num. 69. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 22. num. 14. Coninch disp. 6. dub. 5. num. 18. Gesualdus de Bononijs par. 1. theologiæ moralis tract. 14. cap. 2. de ministro absolutionis tract. 7. num. 21. Pater Thomas Hurtado par. 2. resolut. moral. tract. 12. cap. 1. dub. 9. num. 2090. cuius ratio est, quia poenitens in eo casu sufficienter manifestauit peccatum suum, & non est necesse, quod Confessarius manifestè sciat peccatum confessum fuisse mortale, aut veniale, sed satis est, vt percipiat peccatum commissum, licet omnino determinatum iudicium ferre non possit, vt docent præter Doctores allegatos Vasquez

quez 3. p. quæst. 13. art. 2. ad 1. num. 1. Reginaldus lib. 1. num. 247. Bonacina de poenitent. rō. 1. disp. 5. quæst. 7. punct. 4. nu. 12. Secundo potest quis confiteri peccatū dubium, vt dubium, nō dubitando de gravitate peccati, quia verè scit esse mortale; sed dubitādo de commissione ipsius peccati, an scilicet ipsum commisisset, vel non, v. g. confitetur quis sub dubio in hoc secundo sensu peccatum adulterij, & de hoc est difficultas, an si postea inueniat prædictum peccatum adulterij de quo erat dubius certo commississe teneatur iterum prædictum peccatum, vt certum confiteri.

38

Affirmatiuè respondent communiter Doctores: ita Thomas Sanchez supra num. 69. Turrianus de poenitent. disp. 29. dub. 6. quæst. 9. Art. 1. Gaspar Hurtadus de Sacrament. poenitent. disp. 9. difficult. 7. eruditissimus Pater Antoninus Diana part. 3. tract. 4. resol. 91. & part. 4. tract. 3. resol. 5. in fine. Pater Vincentius Tancredi in suis quæstionibus moralibus tom. istius Auctoris quinto disp. 6. quæst. 2. licet contrariam sententiā practicè probabilem appellet, & nouissimè hanc sententiā nominatim contra Eminētissimum Cardinalem Delugo acriter defendunt Pater Thomas Hurtado vbi supra à nū. 2091. & Pater Angelus Maria Verricelli Congregationis Clericorum Regularium in suis qq. moral. & legalibus tract. 8. miscell. quæst. 21. Diana part. 10. tract. 16. resol. 79.

39

Probat primò Pater Thomas Hurtado hanc sententiā ex Concilio Tridēt. sessione 14. cap. 5. vbi habentur hæc verba constat enim nihil aliud, in Ecclesia à poenitentibus exigī, quam vt

postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientia suæ sinus omnes, & latebras explorauerit ea peccata confiteatur quibus Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit. Ergo si quis vt dubium confessus est peccatum, dubitans an sit mortale, si post, explorans conscientia suæ sinus, & latebras, inuenierit mortaliter offendisse Dominum, & Deum suum nullus Catholicus dubitare potest, quod teneatur illud confiteri, & tamquam certum clauibus subijcere, quod antea sub dubio subiecit. Cuius rationem à priori (inquit Pater Hurtadus num. 2092.) tradidit idem Concilium ibidem in principio capituli, vbi postquam dixit, quod Christus Dominus Sacerdotes reliquit sui Vicarios, tamquam Præsides, & Iudices ad quos omnia mortalia crimina deferantur, qui pro potestate clauium retentionis, & remissionis peccatorum sententiā pronuncient, addit hæc verba: Cōstat enim Sacerdotes iudiciū hoc incognita causa exercere non potuisse, neque equitatem quidem in illos in poenis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent ex his colligitur oportere à poenitentibus omnia peccata mortalia quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent in confessione recensere.

40

Ex quibus Concilij verbis iudicat Pater Hurtado posse colligere demonstrationem moralē satis clarā huius (quam ipse vocat) veritatis, quam sic format: num. 2093. De fide est, quod omne mortale peccatum, quod quis post diligentem sui discussionem, & examen in conscientia

tia habet debet in confessione directè subijcere clauibus, quia Sacerdotes non possunt sententiam, & iudicium ferre causa incognita, neque equitatem seruare in iniungendis poenitentibus, atqui quando poenitens sub dubio an esset mortale factus est peccatum incogitum est Confessorii, an sit mortale, siquidem de hoc dubitabat, sicut & poenitens: ergo de illo quatenus est determinatè mortale non est factum iudicium, nec sententia lata, & ita quatenus mortale nō est subiectum clauibus, cum de illo vt sic non possit Sacerdos iudicare, & illud vt mortale non est directè dimissum: ergo semper quod claruerit fuisse mortale teneatur illud Sacerdoti approbato confiteri. Consequentia est euidens, quia ex Christi institutione teneatur omnis fidelis directè subijcere clauibus omnia peccata in specie, & omnia, quæ certo nouit esse mortalia: hoc enim, & nihil aliud exigit Ecclesia à fidelibus, atque ita si post diligentem discussionem inueniat peccatum dubiè confessum determinatè esse mortale certissimo, ita vt oppositum etiam speculatiuè nullā habeat probabilitatem teneatur confiteri Sacerdoti approbato. hoc est totum fundamentum Patris Thomæ Hurtado, quod ex intento ad vnguem apposui, ne forte quando illi satisfaciam, possit contra me formare quærelā, quod variaui substantiam sui argumenti, & consequenter vim, & efficaciam eius, quod multis scriptoribus multoties cōtingit, quod mutando stylum, et formā fundamentorum oppositæ sententiæ, quam substinent sub prætextu ne illis imputetur esse potius copiatores, quam scriptores mutant simul substantiam, et

vim fundamenti contrarij in nō parum præiudicium Doctorum, qui talem sententiā substinent.

41

Secundo probatur hæc sententiā à Patre Angelo Maria Verricelli, specialiter contra Eminētissimum Delugo, quia quando quis certus est se peccasse mortaliter, ignorat tamen peccati speciem, teneatur iterum confiteri, de quo nullus dubitat: quo supposito ita argumentatur Pater Angelus Maria: vel iste fuit directè, vel indirectè absolutus, si directè: ergo post directam absolutionem iterum confitendum est peccatum, et iterum directè absoluendum, quando antea nō fuit perfectè cognitum à Sacerdote: Si indirectè fuit absolutum peccatum mortale in genere confessum: ergo etiam dicendum est indirectè absolui peccatum dubium: nam non minus illud peccatum in genere prius confessum, quam peccatum dubium, aliquando est sola materia Sacramenti: ergo vel vtrumque, vel neutrum dicitur tunc indirectè absolui.

42

Cōfirmat hoc: quia si agamus aliquem sic confiteri: certus sum me aliquando linguā peccasse mortaliter, sed dubito an per blasphemiam, periurium, detractionem, aut contumeliam, si deinde iste certo cognouit fuisse peccatū blasphemie utique nemo audebit dicere hunc non reneri iterum confiteri blasphemiam certam: ergo etiam si dixisset dubito an semel blasphemauerim, teneatur iterum deinde vt certū confiteri.

43

Probat tertio ab eodē Doctore: quia quando quis confitetur peccatū dubium, quod deinde certo cognoscit, notabiliter variatur iudicium; non autem variatur notabiliter iudicium, si con-

confessus est furtum decies plus minusve si deinde certo cognoscat duodecim furta commissa, ergo in primo, non in secundo casu repetenda est confessio. Ea enim repetenda est quando est notabilis defectus in præterito iudicio Confessarij, probatur antecedens: nam iudicium sacramentale est verum, ac proprium iudicium, ut definit Trident. sessione 14. cap. 5. ergo habet aliquam proportionem cum iudicio externo, & forensi; sed in iudicio forensi notabiliter variatur iudicium, si homicidium, quod antea erat dubium, & non plane constabat deinde convincatur plene per testes: Vnde quamvis prius fuerit causa terminata condemnando reum ad poenam extra ordinariam, ut docent iuristæ, & servat quotidiana praxis, si plusquam semiplene constet de delicto ut per unicum testem de visu, famam, & confessionem extra iudicalem, tamen iterum reus cognita. Certa veritate delicti iudicatur, & ad mortem damnatur: at si testes deponant Petrum bis plus minus furatum singulis vicibus decem aureos, & condemnatus sit ad triremes per biennium v. g. si deinde alij testes probent quatuor fuisse furta, & singula decem aureorum, utique non iudicabitur iterum, neque augetur poena triremium ad quatuor annos: ratio est quia hoc non variat notabiliter iudicium: ergo pari ratione idem dicendum est in iudicio sacramentali notabiliter enim variatur cum peccatum confiteretur ut dubium, quod deinde ut certum cognoscitur, non autem variatur notabiliter, quando quis confitetur se decies plus minus furatum, si deinde cognoscat certissime fuisse duodecim furta.

44 Quarto probatur: quia ad Sacramentum poenitentiae duo ex institutione Christi requiruntur, primo cognitio status poenitentis, eaque perfecta, cognitio peccatis in particulari, ut ait Trident. dicta sessione 14. cap. 5. Secundo requiritur absolutio: ergo quavis peccatum illud fuerit absolutum, tamen non fuit perfecte cognitum, ut certum ergo iterum iudicandum, & absoluendum: sicuti instante morte dato signo poenitentiae absoluitur moribundus, nullo omnino peccato expresso, si tamen periculum evadat, utique tenetur iterum confiteri; nova autem hæc confessio non requiritur præcisè, ut peccata per absolutionem tollantur; sed ut cognoscantur à Sacerdote, quia prius fuerant imperfectissime cognita; ita peccatum dubium non est iterum confitendum, ut certum, præcisè ut absoluitur; nam fuit directè absolutum, sed ut perfecte cognoscatur; quia prius fuerat imperfectè cognitum; debet autem iterum absolui, quia de essentia iudicij sacramentalis est absolutio, sine qua nequit iudicium sacramentale exerceri, & sic nequit à Sacerdote iterum cognosci, nisi iterum absoluitur: Vnde si posset separari absolutio à cognitione sacramentali, utique posset iterum cognosci, non autem deberet iterum absolui.

45 Secunda sententia affirmat, quod qui confessus est peccatum tamquam dubium, si postea certo cognoscat illud peccatum commississe non tenetur iterum prædictum peccatum confiteri, ut certum, ita Eminentissimus Cardinalis Delugo de poenitent. disp. 16. num. 77. quem sequitur Pater Angelus Maria Verricelli tract. 5. de scrupulorum causis, atque remedijs quæst. 6. num. 22.

his

his verbis. Notandum præterea, quod qui confessus est peccatum, tamquam dubium, si deinde recorderetur certissime illud commississe, non tenetur iterum ut certum fateri, ita ille. Cum tract. 8. ut vidimus oppositum pertinaciter defendat, & ita manifestè iste Doctor in hac difficultate se ipsum contradicit, hanc sententiam tenent etiam Merolla, tom. 1. disp. 3. cap. 3. dub. 2. nu. 557. & 559. Bresserus de conscientia lib. 4. cap. 18. num. 197. Pellizzarius tract. de monialibus cap. 10. num. 198. Pater Thomas Tamburinus opusculo de confessione lib. 2. cap. 1. num. 24. Leander de Sacrament. part. 1. tract. 5. disp. 5. quæst. 27.

46 Præcipuum fundamentum Eminentissimi Cardinalis Delugo ad sustinendam hanc sententiam est: quia ille, qui dicit se periurasse decies plus minusve non dicit ut certum undecimum periurium; sed ut dubium; atqui si postea cognoscat certissime, quod undecim, vel duodecim vicibus periuravit non tenetur dicere tamquam certum in alia confessione illud undecimum aut duodecimum periurium dicere, quod prius sub dubio dixerat, ut concedunt auctores oppositæ sententiæ: ergo neque tenetur confiteri, ut certum peccatum prius confessum, ut dubium postea quam certissime cognovit illud commississe. Probatur consequentia: nam ideo non tenetur ille, qui confessus est se periurasse decies plus minusve periurium undecimum, aut duodecimum confiteri, habita etiam postea certa scientia de illis duobus periurijs confessis sub conditione; quia de illis fuit iam directè absolutus à Confessario sub conditione implicita, atqui peccatum prius confessum, ut dubium fuit

absolutum à Confessore directè sub conditione implicita si fuit peccatum coram Deo: ergo sicut qui confessus est se periurasse decies plus minus si postea evidenter inueniat se periurasse duodecies non tenetur iterum confiteri, ut certa duo illa periuria, quæ iam fuerunt absoluta, sub illo dubio plus minus, ita similiter, qui confessus fuit peccatum adulterij, ut dubium, si postea cognoscat certissime illum commississe non tenebitur illud confiteri, ut certum. Maior ex se est manifesta minor verò probatur: quia peccatum dubium, ut dubium (loquor de dubio proprio quando quis est ita anceps, quod non habet rationes probabiles pro aliqua parte contradictionis determinata, sed æquè indifferens est ad utramque in æquilibrio positus) mortale est in materia necessaria Sacramenti poenitentiae, ut communiter tenent Doctores contra Laiman tom. 1. lib. 2. tract. 1. cap. 5. §. 4. nu. 37. qui videtur inclinare in negativam sententiam, quam postea Ioannes præpositus 3. part. de poenitent. quæst. 5. de integritate confessionis num. 117. iudicat probabilem speculativè licet in praxi non sit recedendum à communi quare non est audiendus Pater Gesualdus à Bononijs, qui parte prima theologiæ moralis tract. 18. cap. 4. de poenitent. tract. 1. num. 11. affirmat, quod peccatum dubium, quando dubium est de facto, an fuerit commissum non est materia sufficiens confessionis: Sequens aliquos modernos, qui eam novissime defendunt isti sunt Petrus Merchât. in tribunal. Sacrament. tract. 4. tit. 6. quæst. 5. Ioannes Caramuel in Theologia morali lib. 3. disp. 4. à num. 1478. Martinon. in

D

Theo-

Theologia scolast. tom. 5. disput. 50. sect. 8. num. 95. quia hæc opinio nec speculative est probabilis, nec practice; non speculative: quia nullum habet fundamentum, quod facillimè non dissoluatur, non practice quia est contra communem usum, & praxim totius Ecclesiæ, & contra omnes Doctores, qui ante, & post Conciliū scripsere quos egregiè citat Thomas Sanchez lib. 1. summæ cap. 10. num. 66. cuius rationem euidentem tradidit D. Thomas in 4. dist. 1. quæst. 2. art. 3. quia quādo aliquis dubitat de aliquo peccato, an sit mortale tenetur illud confiteri dubitatione manente: qui aliquid committit, vel omittit in quo dubitat esse mortale peccatum, peccat mortaliter discrimine se committens, & similiter periculo se committit qui de hoc, quod dubitat esse mortale negligit confiteri, non tamen debet asserere illud esse mortale, sed cum dubitatione loqui, & iudicium Sacerdotis expectare cuius est discrimen inter lepram, & non lepram hæc D. Thomas, ergo peccatum dubiū vt dubium est materia necessaria Sacramenti poenitentiae. Ergo remittitur directe; atqui peccatum semel remissum directe per poenitentiae Sacramentum etiam sub illa conditione implicita si est peccatum mortale, et in hoc sensu semel subiectum clauibus non est necesse ulterius directe remitti, et clauibus subijci: ergo peccatum semel confessum vt dubium et vt tale a Confessore absolutum non est opus iterum confiteri vt certum, postquam poenitens cognouit certissimè illud commississe, ad quid enim requiritur peccatum illud ulterius ad iudicium deferre? Non certe ad obtinendam directam

absolutionem prædicti peccati, quia iam fuit directe absolutum, neque vt clauibus Ecclesiæ subijciatur cum iam fuerit clauibus subiectum saltem sub illa conditione implicita, si tale peccatum fuit in re commissum. Ergo ex nullo capite est necessariū illud iterum, vt certum confiteri.

47

Ad hoc argumentum respondet Pater Thomas Hurtado supra num. 2097. esse euidens discrimen inter vtrumque casum, quia dum quis confiteretur peccatum sub dubio an illud commiserit, prudentia iudicis non potest elicere certum iudicium circa illud distinguens lepram à lepra, sed manet in ancipite, nec proferre potest de illo sententiam determinatam, quia nec iudicium, et cognitio practica implicita est de commissione illius peccati, et in illa non potest seruare æqualitas in poenitentis imponendis, & est idem ac si in genere confiteretur quis peccata sua, circa quæ vt ait Concilium, Iudex nō potest procedere cum sit incognita causa in specie, at dum quis confiteretur decem periuria plus minusuè Iudicis prudentia elicit iudicium determinatum circa peccata confessa, & implicitè ex illis verbis subijcit poenitens illa duo peccata periurij, et circa illa fert Confessor sententiam seruans æquitatem in poenis imponendis, atque ita non est necessariū illa duo confiteri, postquam poenitens certo cognouit duodecim vicibus periurasse. Vnde duo illa periuria non sunt confessa, vt dubia an sint mortalia, sed determinatè iudicantur mortalia, sed nō explicitè dicuntur commissa, sed confusè, & implicitè. Vnde quādo explicitè cognoscuntur commissa non est necessarium illa confiteri iterum quia implicitum efficit,

ficat, quod explicitum faceret lege cum quid ff. de legatis 2. lege vlt. C. quis bonis Couarruias in cap. quamuis pactum part. 2. num. 6. Menochius consil. 108. num. 54. Sousa in Bullam Coenæ disp. 101. num. 2. Gōzalez ad Regular. 8. Glosa 14. num. 64. Franciscus Leo in thesauro par. 3. cap. 7. num. 61.

48

Sed hæc responsio non enervat vim argumenti Eminentiissimi Cardinalis Delugo, imò potest retorqueri in suum Authorem. Dupplici ex capite; primo: quia qui confiteretur peccatum cum dubio tam ex parte sua, quā ex parte Confessarij, an fuerit mortale, vel veniale non tenetur si comperiat esse mortale iterum confiteri, vt ex Sanchez docet ipse Pater Hurtado supra nu. 2090. ergo neque, qui confessus est sub dubio an commiserit tale peccatum mortale v. g. adulterij tenetur iterum confiteri: probatur consequentia: nā in vtroque casu Confessarius dedit absolutionem prout peccatum erat in se. Et ita proferi Confessarius de illo sententiam determinatā sub illa cognitione implicita si in re tale peccatum adulterij fuit à poenitente commissum, & in hoc sensu potest seruare æqualitatem in poenitentis iniungendis, nec currit eadē ratio de peccato confessio in genere dum taxat; v. g. cū quis sic se accusat in confessione accuso me peccasse mortaliter vt in sequenti resolutione dicam, ac de illo, qui sub conditione se accusat de aliquo peccato determinato, si fortè illud in re commisit, nam in primo casu non potest Confessarius facere iudicium determinatum cum peccatum sit incognitum secundum speciem sicut qui habet cognitionē genericā de ratione generica animalis

non potest determinatè, neque explicitè, neque implicitè habere determinatam cognitionem hominis, aut leonis, quæ sunt species animalis, & consequenter non potest de illo peccato in genere cognito proferre determinatam sententiam, nec potest seruare æqualitatem in poenitentia imponenda. In secundo autē casu subijcit poenitens implicitè iurisdictioni Confessoris per illa verba si fortè illud commisi de quo sum dubius, & Confessor confert circa illud sub illa conditione implicita, si verè ita est in re sententiam determinatam. Seruans æquitatem in poenitentis imponendis: ergo non est necessarium illud peccatum vt certum iterum confiteri. Secundo: quia ideo, qui confessus est decies periurasse plus minusuè si postea certissimè sciat duodecies periurasse, non tenetur illa duo periuria: iterum confiteri; quia illa duo periuria non fuerunt confessa, vt dubia an sint mortalia, sed determinatè iudicantur mortalia, sed non explicitè dicuntur commissa, sed confusè, & implicitè; atqui qui confessus est peccatum v. g. adulterij sub dubio, si illud commisit non confiteretur illud vt dubium an sit mortale, nec iudicatur, vt dubium in ratione mortalis, sed determinatè iudicatur mortale, licet non explicitè dicatur commissum, sed implicitè, & sub conditione: ergo sicut illa duo periuria quādo cognoscuntur explicitè commissa non est necessarium illa confiteri iterum; quia implicitum efficit, quod explicitum faceret, vt docet ipse Hurtado in supradicta responsione, ita similiter dicendum erit de peccato adulterij v. g. confessio vt dubio, si postea explicitè appareat illud fuisse

se commissum propter eandem rationem cum in utroque casu currat eadem ratio.

49 Aliter ad argumentum Eminentissimi Cardinalis Delugo respondet Pater Angelus Maria Verricelli dicto tract. 8. quæst. 21. in solutione ad primum, ait enim esse maximam disparitatem inter utrumque casum: quia notabiliter variatur iudicium, quando peccatum confessum est, ut dubium, quod deinde certum cognoscitur, & ita quia fuit antea imperfecte cognitum à Sacerdote, iterum subiiciendum est sacramentali iudicio, ut patet in absolutione data per nutus, & in absolutione peccati mortalis in genere, & assignat rationem: quia iudicium adhuc pender, neque est perfectum, quousque plenè, & perfectè peccatum innotescat; quod patet in foro externo, nam dubius homicida, aliquando condemnatur ad poenam extraordinariam, deinde plenè probato delicto, iterum iudicatur, & ad poenam ordinariam mortis datur. Secus est de numero peccatorum, bona fide cū dubio expresso per illam particulam plus minusuè, non enim iterum confitendum post certitudinem talis numeri, quia numerus plerumque non variat notabiliter iudicium de statu peccatoris, sicuti neque in foro externo variatur poena, variato aliquando numero delictorum; semper autem variatur, si delictum dubium cognoscatur certum; hoc enim ponitur poena ordinaria, dubium vero, vel nulla, vel leui extraordinaria, itaque notabiliter variatur cognitio dubij, ac deinde certi peccati, non autem variatur notabiliter si numerus præcisus, vel cū illa particula plus minusuè exprimitur.

50 Hæc autem solutio non satisfacit argumento Eminentissimi Delugo, neque eius efficaciam minuit; nam falsò dicitur, quod quando peccatum confessum est ut dubium notabiliter variatur iudicium confessionis sacramentalis quādo deinde certo cognoscitur, ex eo quod antea imperfectè cognitum fuit à Sacerdote, & ideo iterum esse subiiciendum sacramentali iudicio, hoc inquam falsum est nam vel loquimur de cognitione peccati dubij, ut est peccatū mortale, vel de dubietate illius quoad existentiam eius in re v. g. quando quis se accusat de peccato adulterij, sed cū dubio si illud verè commisit (loquor de dubio proprio modo superius explicato) si loquamur de hoc peccato dubio in ratione peccati mortalis certissimum est, quod Sacerdos habet de illo perfectam cognitionem, non solum quoad rationem genericam peccati mortalis, sed etiam quoad rationem specificam adulterij, nam perfectè cognoscit, quod poenitens se accusat, quod si peccavit de quo non est omnino certus peccatū fuit adulterij: ergo fuit perfectè cognitum à Sacerdote quando fuit confessum, ut dubium in ratione peccati mortalis, tam genericè, quam specificè. Si verò loquamur de illo, quo ad eius existentiam in re, seu quo ad commissionem illius peccati iudiciū Confessoris fertur in illud peccatum sub illa conditione si fuit verè in re commissum; atqui ex suppositione, quod tale peccatū fuisset à poenitente commissum, remittitur directè tale peccatum per absolutionem sacramentalem Sacerdotis, ut concedit iste Doctor: ergo non est cur quando deinde cognoscitur, ut certum iterum subiiciatur sacramentali

iu.

dicio, neque est ad rem exemplū de absolutione data per nutus, vel de absolutione data de peccato mortali in genere (si licitum est illam dare de quo resolut. sequenti) quia absolutio data per nutus fuit valida in virtute confessionis sacramentalis in voto nam omnis fidelis tenetur omnia peccata mortalia post Baptismum commissa subiicere clauibus Ecclesie, & cum peccata confessa per nutus in periculo mortis, licet maneant directè absoluta non manent subiecta Ecclesie clauibus, est necesse illa iterum confiteri si infirmus periculum euadat. Sicut si quis in periculo mortis constituto haberet perfectum actum contritionis suorum peccatorum, si postea euaderet mortis periculum etiā si haberet reuelationem diuinam quod peccata fuerunt ei remissa per contritionem, tenetur prædicta peccata legitimo Sacerdoti confiteri, non ut ei remittantur per absolutionem sacramentalem cum iam supponantur remissa per contritionem, sed ut maneant subiecta clauibus Ecclesie. De absolutione data de peccatis mortalibus confessis in genere, vel in casu periculi mortis, vel in alio, scilicet, debent prædicta peccata iterum confiteri ut subiiciantur Ecclesie clauibus, quod non currit in confessione peccati dubij cum iam sit absolutum directè, & subiectum clauibus Ecclesie quoad speciem peccati explicitè, & quo ad eius esse indiuiduale, seu numericū implicitè ratione illius conditionis ex suppositione, quod sit quod sufficit ad hoc ut non sit necessariū illud iterum confiteri quando ut certum cognoscatur, nec tenet exemplum allatum, in prædicta solutione de foro externo, & fo-

rensi; nam licet iudicium sacramentale habeat aliquam propositionem cum iudicio externo, & forensi, quia sicut iudicium exterius, & forense constat ex reo accusatore, & legitimo iudice, qui legitime profert sententiam definitiuam per quam liberat reū, aut condemnat secundum allegata, & probata: ita iudicium sacramentalis confessionis constat ex reo, qui est poenitens, & ex accusatore, qui est propria peccatoris conscientia, & tandem ex legitimo iudice, qui est Sacerdos ritè, & legitime approbatus, qui legitimam profert sententiam circa peccata confessa supposita tamen ex parte confessoris cognitione necessaria peccatorum per quam peccatorem liberat, & absoluit à suis peccatis commutando poenam æternam eis debitam in poenam temporalem. Tamen differunt hæc duo iudicia ex parte finis: nam iudicium criminale exterius, & forense habet pro fine vindictam, & punitionem delinquentis, iudicium verò sacramentalis confessionis habet pro fine, non vindictam, & punitionem peccatoris, sed correctionem illius, & sanitatem ab infirmitate peccati mortalis iuxta dictū Christi Domini, nolo mortem peccatoris, sed ut magis conuertatur, & uiuat. Et ita gratia, quæ confertur in hoc Sacramento dicitur gratia sanationis, seu sanationis infirmitatis peccati mortiferi, quare licet concedamus, quod in iudicio externo, & forensi si homicidū, quod antea erat dubium, & non planè constabat, si deinde planè conuincatur per testes quamuis prius fuerit causa deeterminata condemnando reum ad poenam extraordinariam, nihilominus iterum reus cognita certa veri-

ta-

tate delicti iudicetur, & ad mortem damnetur, hoc fit quia finis huius iudicij est punitio, & vindicta, & ne delictum verè commissum, & verè probatum per testes nempe homicidium, quod antea erat dubiū, et cōstat planè, & manifestè fuisse cōmissū, maneat impunitum, iterum ad iudicium vocatur reus, & ad mortem damnatur in vindictam sui delicti, quæ ratio non currit in iudicio sacramentalis confessionis. Cuius finis non est vindicta, & punitio poenitentis, sed eius correctio, & emendatio, præterea: quia vt optimè notat Pater Thomas Tamburinus supra num. 24. Si iudex secularis, reum de crimine non plenè probato, seu dubio, per sententiam definitivam absolueret, non posset iterū id crimen iterū in iudicium deduci, vt docet Couarruias lib. 1. vāriar. cap. 1. num. 8. citatus à Sanchez lib. 8. de matrimonio disp. 34. num. 57. non ita profectò quando quis absoluitur ab instantia, seu obseruatione iudicij, id quod fit per sententiam interlocutoriam: nam tunc ex nouis iudicijs, nouisque probationibus, potest iterum in iudicium deduci; sed in nostro casu sententia Confessarij est definitiua, & directè illud peccatum absoluit: ergo non est poenitens iterum deducendus in iudicium sacramentalis confessionis, omitto alias probationes pro hac sententiā, quæ videri possunt apud Eminētissimū Delugo supra cōtentus hoc fundamento, quo fortius, & efficacius suadetur hæc sententiā.

51 Sed licet ex his opinionibus prima sit moraliter, securior tamen hæc secunda probabilissima est & iuta in praxi quare ad primum fundamentum primæ sententiæ respondetur, quod Con-

cilium Trident. dixit esse materiam huius Sacramenti necessariam ea peccata mortalia omnia quibus quisque Dominū Deum offendisse meminerit, peccatum autem dubium memoria retinetur, & quamuis non sit certum iudicium, quod fuit commissum, est tamē iudicium certum, quod si fuit commissum est talis determinatæ speciei v. g. cum quis se accusat esse dubium an commiserit peccatum adulterij, quia est ita anceps, quod non habet rationes probabiles pro aliqua parte contradictionis determinata, sed æque indifferens ad vtrumque in equilibrio positus Confessarius licet nō faciat iudicium certum, & absolutum de cōmissione peccati, facit tamen iudicium certū, quod si fuit cōmissum fuit adulterij, & non alterius speciei, & sub illa conditione implicita si fuit commissum eum absoluit, & prædictum peccatum ex suppositione, quod fuit remanet implicitè subiectum non solum in specie, sed etiam in indiuiduo clauibus Ecclesiæ, & remissum directè per absolutionem sacramentalem, & ideo quando poenitens certissimè cognoscit illud commississe non tenetur illud iterum confiteri, nam in tali casu implicitum efficit, quod explicitum faceret lege cum quid ff. si certum petatur lege vltima C. quis bonis, quod non contingit cum quis confitetur peccatum aliquod mortale in genere, nam in isto casu Confessarius non potest de illo facere iudicium certū, & determinatum neque implicitè, neque explicitè, & ita non potest de illo proferre sententiā determinatam, neque peccatum illud secundum suum esse specificum manet subiectum clauibus Ecclesiæ quare si quis in mortis

pe-

periculo confessus fuit sua peccata mortalia in genere, qui aliter facere nō potuit licet per absolutionem sacramentalem talia peccata in genere cōfessa fuerint ei directè remissa; manet obligatus si periculum euadat iterum confitendi omnia peccata in specie, & numero; tum quia ei fuerunt remissa per sacramentalem absolutionem in virtute confessionis in voto tum vt maneant subiecta clauibus Ecclesiæ.

52 Ad secundum respōdetur posse retorqueri in suum authorem nā ipse supra dub. 8. num. 2086. affirmat peccatum dubium vt dubium esse materiam necessariam Sacramenti poenitentiae, ita vt contrarium asserere sit omnino improbabile tam practicè, quam speculatiuè; qua doctrina supposita retorqueo argumentū, peccatum, quod potest per se esse materia necessaria Sacramenti poenitentiae potest Confessarius circa tale peccatum terminare absolutionem directè, sed tūc manet tale peccatum directè remissum, & implicitè subiectum clauibus Ecclesiæ per illam conditionem si fortè est mortale, aut si fortè illud commissi; at qui vt inquit iste Author supra num. 209. in tali casu implicitum efficit, quod explicitum faceret: ergo aut peccatum dubium, vt dubium non est materia necessaria, imo nec sufficiens Sacramenti poenitentiae quod non concedis, aut si est materia necessaria, vt affirmas remittitur per absolutionem sacramentalem directè, & manet saltem implicitè subiectum clauibus Ecclesiæ: ergo postquam cognoscitur vt certum nō est necessarium illud iterum cōfiteri, nec explicitè subijcere illud clauibus, nam iam implicitū efficit, quod explicitum faceret.

53 Ad tertium respondetur eligēdo primam partem dilemmatis nempe qui confessus fuit peccatum in genere, qui aliter fieri non potuit vt in periculo mortis maneret illud peccatum directè absolutum, & postea est iterū confitendum non vt directè absoluaatur, cum iam fuisset absolutum, sed vt subiiciatur Ecclesiæ clauibus, quæ ratio non militat in peccato cōfesso vt dubio vt supra diximus num. 48. ad tertium respondetur negādo antecedens, ad cuius probationem manifestè patet ex dictis dicto num. 48.

54 Ad quartum nego antecedens quo ad primam partem ita vt illud sit de necessitate essentiali, vt ita dicam, validitatis Sacramenti poenitentiae ex institutione Christi, & in primis, quod cognitio status poenitentis perfecta non sit semper necessaria, patet manifestè: nam cognitio status poenitentis in tantum requiritur, in quantum deseruit ad exactam peccatorum notitiam; sed multoties ad peccatorum exactam notitiā, non est necessaria status poenitentis cognitio perfecta: ergo antecedens quo ad hanc partem non est generaliter verum; sed solum quando ad exactam malitiæ peccati specificam cognitionem deseruit, quod attinet ad cognitionem peccatorum in particulari, etiam antecedēs nō est vniuersaliter verum, ita vt talis cognitio perfecta peccatorum in particulari sit essentialiter necessaria ad validitatem Sacramenti poenitentiae, vt manifestè constat in illo qui duodecies periurauit, & post exactum conscientiae examen; quia non recordatur de numero determinato, se accusat periurasse decies plus minusuè in quo casu Confessarius non potest ha-

be-

bere perfectā cognitionē in particulari de duodecim illis per iurijs, & nihilominus confessio sic facta valida est, & manēt directē absoluta illa duo periuria absque obligatione iterum ea confitendi postquam poenitens habuit scientiam de illis: ergo etiā antecedens, quo ad hoc non est vniuersaliter verum, quare concessio antecedenti quoad secundam partem, & primam consequentiā negāda est secunda, nec huic doctrinē aduersatur Concilium Trident. sessione illa 14. in argumēto citata cap. 5. nam postquam Cōcilium ibi dixit loquēdo de cognitione peccatorum ex parte Confessarij: cōstat enim Sacerdotes iudicium hoc incognita causa exercere non potuisse, & cætera postea immediate loquendo de obligatione ex parte poenitentis subdit: ex his colligitur oportere à poenitentibus omnia peccata mortalia quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recenseri, & cætera, & postea prope medium profequitur. Constat enim nihil aliud in Ecclesia à poenitentibus exigere, quam ut postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientiam suam sinus, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit: Reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt in vniuersum eadem confessione inclusa esse intelliguntur ex quibus verbis satis clarè colligitur, quod peccata dubia sunt materia huius Sacramenti, & in Concilio ipso fuisse implicite dictum, tum quatenus sola venialia excipit ab obligatione confessionis, & quatenus dicit peccata esse detegenda eo modo, quo sunt in consci-

entia poenitentis: cum igitur sint in cōscientia tamquam dubia, eo modo sunt aperienda, tum etiā: quia licet Concilium nihil explicauerit de peccatis dubijs, ea tamen non excludit, imo in illa generalitate verborum videntur inclusa: nam de peccatis dubijs, & si non sit iudicium asseuerans, est tamen memoria aliqua; quæ minus est, quam iudicium. Cōcilium autem in verbis relatis dixit ea peccata esse confitenda, quorum homo meminit: per quod verbum solum videntur exclusa peccata oblita, non peccata dubia. Hæc enim in rigore non sūt oblita: deinde quia licet horum peccatorum non sit scientia, ea tamen iam sunt in conscientia, quæ ut inquit D. Bernardus lib. de conscientia cap. 8. conscientia est quasi cordis scientia, & ideo conscientia nomine comprehenditur etiam notitia illa, seu reminiscencia dubia: quare communiter diuidi solet conscientia in conscientiam certam, dubiam, erroneam, & probabilem, & cætera: ergo conscientia dubia cōscientia est; unde qui habet dubium de peccato commisso, dicitur habere remorsum conscientia: igitur illud peccatum iam aliqua ratione est in eius conscientia, non ut certum, sed ut dubium. Ergo tenetur illud ut dubium poenitens confiteri: ergo peccatum dubium, est per se materia Sacramenti poenitentia. Ratio huius à priori est, quia adest præceptum positium procurandi amicitiam Dei, & habere pacem cum illo; atqui eo ipso, quod quis sit dubius an sit in amicitia Dei tenetur eligere medium necessarium, relictū à Christo ad illam amicitiam consequendam qualis est confessio: ergo, & cætera. Atqui qui confessus est pec-

peccatum dubium non dat Confessario notitiam claram, & manifestam sui peccati in singulari cum dubius sit de eius commissione, & nihilominus facit validā confessionem, & peccatum sic confessum ut est in memoria poenitentis remittitur directè. Ergo falso dicitur in argumento, quod ex Concilio Trident. loco ibi citato constat, quod ad Sacramentum poenitentia ex institutione Christi cognitio perfecta peccatorum in particulari semper: ad probationem vltimæ consequentia respondeo esse maximam disparitatem inter vtrumque casū, nam ille, qui instante morte dato signo poenitentia absoluitur à peccatis solum dat Confessario notitiam genericam suorum peccatorum, & per illam notitiam non manent peccata clauibus Ecclesie subiecta neque explicitè neque implicite, & ideo moribundus si periculum mortis euadat, tenetur iterum confiteri; non autem hæc noua confessio requiritur præcisè ut peccata per absolutionem tollantur, sed ut clauibus Ecclesie maneant subiecta: quæ ratio non militat in confessione peccati dubij, ut supra dixi præcipue num. 50.

55 Sed adhuc instas cum subtilissimo Patre Caramuel in Theologia morali lib. 3. disp. 4. num. 1478. & sequ. illud peccatum, quod non remittitur directè per absolutionem sacramentalem, sed solum indirectè debet iterum in alia confessione confiteri, ut directè per sacramentalem confessionem remittatur, at qui peccatum dubium cum non sit materia necessaria Sacramenti poenitentia non potest per absolutionem directè remitti. Ergo habita certa cognitione de peccato sub dubio confessio debet iterum confi-

teri: probatur minor: nam confessionis tribunal est analogum tribunali forensi, & litigioso: Vtrumque enim constituitur actore, reo, testibus, & iudice; in confessionis tribunali Iudex est Confessarius, reus poenitens in quantum peccauit, actor ipse met poenitens in quantum Deū amat, & peccata fragiliter commissa detestans, testimonia sunt rationes graues, & infallibiles, quibus actio fundatur; atqui in Tribunali Mechliniensi hæc accusationes, appello de latrocinio sortē, quia dubito vtrū furatus fuerit: Ambrosium, quia tam et si nullus testis id asserat forte furatus est: Anselmum, quia est vnum iudicium leue: & huiusmodi alia admitti non debent: ergo neque in tribunali confessionis sacramentalis.

56 Confirmatur primo poenitentia legitimè confitenti Confessarius debet impendere absolutionem; atqui absolui non potest absolute ille qui peccatum dubium confitetur: ergo peccatum dubium non est materia necessaria Sacramenti poenitentia nec remittitur directè per absolutionem sacramentalem, & consequenter quando cognoscitur, ut certum debet iterum ut certum confiteri: probatur minor, quia absolutio absoluta requirit materiam certam, & absolutam, quæ non reperitur cū quis cōfiteatur peccatum dubium ut de se manifestū est.

57 Nec valet si respondeas primo quod ille, qui habet aliquod peccatum dubium tenetur simul cū illo confiteri aliquod peccatum certum, & sic supra vtrumque cadere poterit absolutio, sed hæc solutio non satisfacit: nam contra est: quia nemo tenetur addere peccatis dubijs peccatum veniale certum, quia veniale non est materia necessaria Sacramen-

ti poenitentiae. Sicut nec tenetur addere peccatum mortale semel confessum, & rite absolutum, propter eandem rationem.

58 Et minus valet si secundo respondeas, quod licet peccatum dubium non possit absolui absolute, cum absolutio absoluta requirat absolutam, & determinatam materiam, potest tamen absolui sub conditione: nam contra hoc est quia ex vi absolutio- nis conditionatae non est certum confici Sacramentum, quia poterit conditio non purificari: ergo asserendum est, quod supra peccatum dubium non potest villo modo cadere absolutio.

59 Confirmatur secundo: quia in nullo forensi tribunali potest Iudex condemnare reum, neque eum punire, aut aliquam imponere poenam: ergo neque in confessionis tribunali: ergo confitenti crimen dubium, nequit imponi poenitentia certa, nec Absolutio dari potest sine conditione: ergo cum quis sic confiteretur, si verè furatus sum me accuso. Confessarius sic procedere debet in tali casu in Sacramenti poenitentiae administratione nempe dicendo, si verè furatus est ego tibi talem poenitentiam impono, absoluo, & cætera, atqui hoc non est ferre sententiam, nec reum multare, neque eum absoluere: ergo absolutio sacramentalis nullo modo supra peccatum dubium cadere potest.

60 Ad argumentum Patris Caramuel vt respondeamus supponendum est cum eruditissimo Patre Francisco Bardi tomo de conscientia disp. 6. cap. 11. part. 4. §. 1. num. 15. plura esse discrimina inter tribunal forense, & sacramentalis confessionis tribunal, vt vnanimiter omnes concedunt: ex quibus vnum, vel alterum, quod

ad rem nostram pertinet reliquis omissis explicabo. Affero igitur, quod tribunal forense primo, & per se fuit institutum ad puniendum reum, (vt supra dixi num. 50.) qui aliquem delictum commisit de quo est conuictus iuridicè, & hoc in bonum commune totius Reipublicae, aut etiam privatae personae postulantis vindictam, de offensa recepta, tribunal vero sacramentalis confessionis: non fuit ad puniendum institutum, sed potius ad liberandum reum, si humiliter sua fateatur delicta commissa, quare potius fuit institutum hoc tribunal sacramentalis poenitentiae in personae offendentis fauorem, quam in fauorem personae offensa. Ex hoc autem discrimine aliud notabile oritur circa praesumptionem, nam in fori externi tribunali, illa praesumptio praevalet, quae est pro delicti negatione; quia ista magis fauet reo, cum ex vi illius liberationem obtineat, in tribunali autem Sacramenti poenitentiae totum oppositum euenit; quia illa praesumptio fauorabilis est reo in isto tribunali, quae delictum supponit, quod si manifestetur reus libertatem consequitur, & ideo ex confessione delicti in foro externo punitur reus, in foro autem sacramentalis poenitentiae à punitione liberatur, quam doctrinam approbant plures canonistae, quos refert Pater Franciscus Bardi vbi supra. quare loquendo de tribunali sacramentalis confessionis, in dubio praesumendum est pro delicto commissio, & ideo est aperiendum in confessione, quia in bonum ipsius rei, nempe poenitentis hoc totum redundat.

61 Quo supposito ad argumentum in forma respondeo concedendo maiorem, & minorem, & negando

do consequentiam; ob manifestam disparitatem inter vtrūque tribunal, nam vt docet Menochius de praesumptionibus lib. 5. praesumpt. 2. num. 24. & quamplures alij Canonistae apud ipsū, cum cogimur praesumere delictum, debemus illud, quod minus est, & non quod maius praesumere, & addunt oppositum esse asserendum in fauorem animae, nimirum, quod maius, & non quod minus praesumendum, & sic in hoc poenitentiae tribunali in dubio praesumendum est pro delicto commissio, vt potè redundans in fauorem ipsius rei, scilicet poenitentis; iuxta regulam illam iuris in 6. in rebus dubijs potius fauendum reo, quam actori.

62 Nec valet si dicas, quod nemo in dubijs praesumitur deliquisse, vt habetur in lege merito ff. pro socio, & communiter asserunt Iuristae: ergo cum non constat an Petrus peccatum mortale commiserit, & post requisitam diligentiam manet dubia, praesumptio esse debet in fauore Petri cum pro eodem stet possessio, & in rebus dubijs melior sit conditio possidentis, hoc inquam non valet, nam licet in rebus dubijs, nemo praesumendum est deliquisse iuxta praefatam legem, hoc intelligendum venit quando ex tali praesumptione, sequitur damnum contra delinquentem, non vero venit hoc intelligendum, quando, oritur fauor in bonum ipsius delinquentis, ad illud autem, quod additur in rebus dubijs meliorem esse conditionem possidentis, dico possessionem stare, pro eo, pro quo stat praesumptio, & in casu nostro praesumptio stat pro ipso poenitentiae Sacramento instituto in gratiam delinquentis, ideoque pro eodem etiam debet stare possessio. Lex

autem merito citata loquitur de foro externo.

63 Ad primam confirmationem bene ibi responsum est, & ad id quod contra primam solutionem arguit Caramuel respondeo, quod licet nullus teneatur simpliciter, & absolute peccata venialia confiteri, aut mortalia alias rite confessi, & absoluta, tamen ex suppositione aliqua ad vitandum videlicet periculum irritandi Sacramentum poenitentiae tenetur necessario aliquod veniale peccatum confiteri, aut mortale alias rite confessum, & absolutum, neque haec doctrina noua est, imò euenire potest in multis alijs casibus: nam si quis voueret confiteri semel singulis mensibus, vel ob meram sui deuotionem, vel in remedium vitandi occasionem peccandi, iste vouens quamuis mortalibus careat tenebitur tamen venialia confiteri; ad impugnationem contra secundam solutionem, respondeo verum esse, quod per absolutionem sub conditione callatam non habetur certitudo de efficientia Sacramenti, cum de eiusdem conditionis purificatione incerti sumus, & ita si poenitens commisit peccatum illud de quo dubitat conficitur Sacramentum; secus autem si minimè illud commisit, quod contingere potest in multis alijs casibus, vt communiter docent Doctores, ex quo patet ad secundam confirmationem, & addo, quod licet verum sit, quod in tribunali forensi nullus possit condemnari, & puniri pro delicto de quo non est conuictus; hoc non valet in tribunali sacramentalis confessionis vbi non condemnatur reus, sed potius absoluitur, & liberatur, vt ex superius dictis constat.

RESOLVTIO III.

Vtrum possit licitè, & validè absolui pœnitens, qui confitetur sua peccata mortalia genericè tantum, vel quia inculpabiliter ea ignorat secundum speciem, vel quia habet impotentiam ad aliter se confitendum ob imminentem mortis periculum, aut ob aliam legitimam causam.

64 **N**egatiuam sententiam subfinent, Nauarr. cap. 26. num. 27. & 28. Sotus disput. 18. quæst. 2. ar. 6. ad 1. Canus relect. de pœnit. part. prima §. at in hęcendo Lopez in instruct. par. 1. cap. 18. Conradus in responsionibus casuum conscientie part. 1. quæst. 10. Medina in summa part. 2. cap. 8. num. 19. regul. 6. Peracca in sum. cap. 7. Graffius part. 1. lib. 1. cap. 36. num. 25. Abulensis in Matth. quæst. 79. Caramuel in theolog. morali lib. 3. disp. num. 1478. & sequ. Petrus Marchant. in tribunal. Sacrament. tract. 4. titul. 6. quæst. 5. & alij.

65 Probatur primo hæc sententia ex Concil. Trident. sessione 14. cap. 5. vbi habentur hæc verba: Constat enim Sacerdotes iudiciū hoc incognita causa exercere nō potuisse, neque equitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dūtaxat, & non potius in specie, ac singillatim sua ipsi peccata declarassent: quid clarius desiderari potest pro hac sententia: ergo ex dispositione Concilij peccata mortalia genericè sumpta dūtaxat non sunt materia necessaria, imo nec sufficiens Sacramenti pœnitentiæ, nec supra illa potest cadere absolutio sacramentalis confessionis, probatur con-

sequentia, quia Sacerdos in administratione Sacramenti pœnitentiæ, vt licitè, & validè fiat, debet facere iudicium certum, & determinatum de peccatis ritè confessis, atqui si peccata mortalia solum genericè à pœnitente confiteantur non potest Confessarius de illis, ita confessis facere certum, & determinatum iudicium: ergo peccata mortalia genericè dumtaxat sumpta non sunt materia Sacramenti pœnitentiæ, nec supra illa potest cadere validè absolutio sacramentalis, quæ non potest cadere nisi supra propriam, & veram materiam, aliàs daretur Sacramentū validum absque materia cum sola forma, quod est impossibile cum omne Sacramentum, essentialiter debeat constare, ex vera materia, & vera forma tamquam ex partibus essentialibus.

66 Secundo probatur ratio: quia absolutio sacramentalis debet necessariò cadere directè saltem super aliqua peccata; quia aliàs pœnitens à nullo peccato directè absolueretur; atqui non potest cadere directè super peccata mortalia genericè dūtaxat confessa: ergo talia peccata, sic confessa non sunt materia necessaria, imo nec sufficiens Sacramenti pœnitentiæ: ergo non potest nec licitè, nec validè absolui pœnitens, qui solum in genere peccata confitetur, hæc vltima consequentia manifestè sequitur ex prima; prima vero ex præmissis clarè deducitur, maior propositio à nullo Theologorū negatur, minor autem in qua est tota difficultas, sic ostenditur: si absolutio sacramentalis confessionis caderet directè supra peccata mortalia genericè dumtaxat confessa sequeretur, quod pœnitens postquam facto meliori exami-

mine certò sciret species, & numerum peccatorum non teneretur prædicta peccata secundum propriam cuiuscumque peccati speciem verum confiteri, sed hoc est manifestè falsum: ergo & illud ex quo sequitur, probatur sequela, nam ideo peccatum dubium confessum vt dubium per se solū est materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ secundum communem, & probabiliorē opinionem, quia per absolutionem sacramentalis pœnitentiæ remittitur directè; sed pœnitens, qui confessus fuit aliquod peccatum dubium vt dubium postquam certissimè nouit tale peccatum commississe, non tenetur illud vt certum iterum confiteri, vt nos diximus resolutione præcedenti: ergo si peccatum mortale genericè sumptum, est per se materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ, & per sacramentalem absolutionem remittitur directè; pœnitens, qui confessus fuit peccata sua genericè non tenebitur postquam certissimè sciat species peccatorum talia peccata secundum proprias species iterum confiteri; falsitas consequentis probatur: nam de fide est, quod omnis Catholicus tenetur omnia peccata mortalia post baptismū cōmissa clauibus Ecclesiæ subijcere; atqui peccata mortalia genericè dumtaxat confessa non remanent per talem confessionē, neque explicitè, neque implicitè clauibus Ecclesiæ subiecta: ergo, & cætera.

67 Nec valet si dicas, quod qui confitetur peccata sua genericè tenetur licet non per se per accidens tamen, & ex suppositione, quod cognouit se Deum offendisse mortaliter, ignorat tamen species peccatorum factò debito examine confiteri simul ali-

qua peccata venialia, vt possit recipere sacramentalem absolutionem; quia quando quis confitetur peccata genericè sumpta cum certissimè sciat se Deum offendisse mortaliter licet ignoret inculpabiliter species peccatorū debet Confessarius dare illi absolutionem absolutè, & non sub conditione, & cum absolutio determinata non possit cadere nisi supra determinatam materiam, cadit determinatè super peccata venialia, & indeterminatè supra peccata mortalia genericè dumtaxat confessa, & ideo habità à pœnitente sciētia de specie peccatorum, debet iterum peccata secundum proprias species confiteri, vt determinatè absoluantur cum fuerint prius tantum indeterminatè, & genericè absoluta, quod non militat in illo, qui cōfessus fuit peccatum vt dubiū: quia isti datur absolutio sub conditione si illud commisit, & si illud in re commisit conficitur Sacramentum; & remanet peccatum determinatè absolutum, & absque obligatione illud iterum confitendi, post illius peccati certissimam cognitionem, & si illud verè non commisit in re nō conficitur Sacramentum, & hoc absque ipsius Sacramenti iniuria.

68 Sed contra nam quando pœnitens confitetur peccata mortalia genericè, & aliqua peccata venialia determinata, & absolutionem recipit à Confessario, vel ex vi absolutionis sacramentalis confessionis remittuntur ei directè, tam peccata mortalia, quam venialia, vel solum remittuntur directè venialia, & mortalia dūtaxat indirectè. Si hoc secundum dicatur: ergo peccata mortalia genericè confessa ingrediuntur confessionem eo modo, quo ingrediuntur peccata oblita: ergo

sicut peccata oblita nullo modo sunt materia, nec necessaria, nec sufficiens Sacramenti poenitentiae; ita peccata genericè confessata nullo pacto erunt materia Sacramenti poenitentiae, etiam si simul cum illa confiteantur aliqua venialia; imò non tenebitur quis illa genericè confiteri, sicut non tenetur confiteri peccata oblita. Si autem primum dicatur: ergo non tenebitur poenitens praedicta peccata secundum proprias species iterum confiteri quando suae memoriae occurrant, probo hanc consequentiam praedicta peccata manent remissa directè per Sacramentalem absolutionem, ut supponitur, & simul manent secundum proprias species cuiuslibet eorum subiecta implicitè licet non explicitè clauibus Ecclesiae: ergo sicut propter hanc rationem non est iterum confitendum peccatum confessum, ut dubium quando constat poenitenti de eius certitudine, ita similiter nec peccata genericè confessata quando confitetur de eorum speciebus: Consequentia valet à paritate rationis, & antecedens quo ad secundam partem ostenditur, ponamus casum exempli causa. Petrus sic confitetur; scio in multis me grauius Deum offendisse, species tamen peccatorum poenitus ignoro, & ideo me accuso de his offensis Deo factis in genere, & in specie, ut in se fuerunt commissae, de quibus si haberem certam cognitionem me accusarem: ergo iste talis idem dicit, ac Franciscus, qui ita confitetur, accuso me de peccato adulterij, si forte illud commisi de quo sum in dubio, quod si certo scirem illud commisisse, ut certum illud confiterer: ergo sicut propter hanc rationem peccatum confessum,

ut dubium manet implicitè clauibus Ecclesiae subiectum, & ideo non est iterum ut certum confitendum, quia implicitum facit, quod explicitum faceret ut diximus resolutione praecedenti, ita similiter erit dicendum de peccatis in genere confessis. Siquidem remittuntur directè per sacramentalem absolutionem, ut supponitur, & remanent implicitè clauibus Ecclesiae subiecta, ut probatum est, praeterea huic responsioni obstat: quia si peccata mortalia genericè confessata non possunt absolui, nisi poenitens simul cum illa aliqua venialia peccata confiteatur, sequitur manifestè Confessarium non posse beneficium sacramentalis absolutionis impendere moribundo, qui non potest, nisi per nutus sua manifestare peccata, quod videtur esse contra praxim totius Ecclesiae, & communem Theologorum sententiam: ergo, & cetera.

69 Secunda sententia comunior, & probabilior substat peccata mortalia genericè dumtaxat confessata quando inculpabiliter ob aliquod impedimentum physicum, aut morale aliter confiteri non possunt, esse veram materiam Sacramenti poenitentiae, atque adeo Confessarius licitè, & validè potest poenitenti sic confitenti beneficium sacramentalis absolutionis impendere. praecipue in mortis articulo, ita docet expressè Concilium Arausicanum, & Carthag. 3. & 4. & D. Leo epist. 91. ita etiam expressè D. Thomas in 4. dist. 21. quaest. 2. art. 1. & 2. docent etiam eam Regius in resolution. casuum conscientiae cas. 39. Alphonsus de Leone in tract. de officio, & potest. confess. tom. 1. recollect. 6. num. 121. Pharaonius de Sacrament. poenitent. tract.

tract. 1. session. 16. casu 15. Thomas à Iesu in tribunali conf. cap. 11. §. 10. Ragucius in lucerna parroch. tit. de absolut. quaest. 97. Corduba lib. 5. de indulgent. quaest. 39. Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 23. sect. 1. num. 5. Salas in primam secundam tract. 8. disp. vnica sect. 5. num. 65. Turrianus de poenit. quaest. 9. art. 2. disput. 30. dub. 1. Megala in 1. part. lib. 1. cap. 11. num. 8. Pirigianus in 4. tom. 2. dist. 27. quaest. vnica art. 8. concl. 4. quos citat, & sequitur Diana part. 3. tract. 3. resolution. 1. Aegidius de Coninch de Sacrament. disp. 7. dub. 10. num. 97. conclus. 1. Pater Thomas Tamburinus opuscul. de confess. lib. 2. cap. 10. num. 7. Leandrus de Sacrament. part. 1. tract. 5. de poenitent. disp. 5. quaest. 38. vbi pro hac sententia citat Patrem Franciscum Foelix. intentatoria complutens. tract. 4. cap. 3. difficult. 10. num. 1. immeritò tamè, quia iste Doctor neque vnū verbum ibi dixit ex quo colligi possit Eminentissimus Delugo disp. 17. sect. 1. num. 8. Gaspar Hurtado disp. 8. difficult. 3. Villalobos tract. 9. de Sacrament. poenitent. difficult. 34. licet affirmet securius esse confiteri simul aliqua peccata venialia.

70 Probatur primo haec sententia: quia confessio peccati in genere potest esse materia necessaria Sacramenti poenitentiae: ergo potest esse materia sufficiens: ergo potest Sacerdos licitè, & validè absolvere poenitentem, qui propter impotentiam physicam, aut moralem non potest alio modo sua peccata confiteri, haec vltima consequentia sequitur ex prima, prima verò ex antecedenti constat, antecedens autem docetur à D. Thoma in 4. dist. 21. quaest. 2. art. 1. & 2. vbi docet, quod qui

solum meminisset in genere se aliquod mortale peccatum fecisse, & hoc ita confitetur deberet absolui, cum tamen nihil in particulari confiteretur, at qui absolutio Sacramentalis non debet dari, nisi detur vera materia, aut necessaria, vel ad minus sufficiens: ergo si Confessarius tenetur absolvere eum, qui confitetur peccatum aliquod mortale in genere signū euidentis est quod est materia necessaria Sacramenti poenitentiae, aliàs Sacerdos non teneretur talem poenitentem absolvere. Deinde ratione probatur antecedens: quia poenitens, qui ob aliquam impotentiam physicam, aut moralem non potest confiteri, nisi peccata in genere, & non in specie ponit veram sui ipsius accusationem, cum ostensione doloris, quantum hic, & nunc dare potest: ergo dat veram materiam huius Sacramenti, quam hic, & nunc praestare potest, & ex qua Confessarius in hoc foro Sacramentalis poenitentiae cognoscit poenitentem peccasse, & eum de hoc dolere, & consequenter cognoscit statum poenitentis, eumque esse sufficienter dispositum ad recipiendam sacramentalem absolutionem; quantum hic, & nunc potest cognosci: ergo haec sufficiunt, ut poenitens sacramentaliter licitè, & validè absolui possit, patet haec consequentia; quia Deus à nobis non requirit aliam confessionem, quam quae nobis hic & nunc possibilis est.

71 Secundo probatur, quia licet ex institutione Christi confessio Sacramentalis debeat esse integra, tamen iustis de causis potest sapè omitti ut communiter docent Doctores; ergo similiter propter impotentiam siue physicam, siue moralem qualis datur vel

vel in moribundo, qui aliter quā genericè non valet sua peccata confiteri, aut in illo, qui post exactam suæ conscientiaē discussionem recognoscit certissimè se Deum grauiter offendisse, ignorata tamen specie peccatorum inuincibiliter, potest dari confessio non materialiter, sed formaliter integra, probatur consequentia; nam in tali casu poenitens explicat suum peccatum eo meliori modo quo potest; & sicut est necessarium explicare speciē peccati, sic necessarium est dicere omnia, & singula peccata; nec aliter de vna, quam de alia necessitate loquitur Concilium Trident. sess. 14. cap. 5. & canone 7. ergo sicut potest stare valor Sacramenti poenitentiaē non explicatis omnibus peccatis, maxime quando ob impotentiam non explicantur; ita similiter poterit validum esse Sacramentum licet ob impotentiam non explicetur species peccati in particulari.

72 Ad primum fundamentum contrariae sententiae respondetur, quod cum per praedictam confessionem detur Confessori specialis notitia, quam antea non habebat, tum quia prius non sciebat in hoc foro, & postea scit: quia aliud est scire alterum peccasse, aliud verò est scire alterum recognoscere, & cum dolore subijcere clauibus sua peccata, ut remittantur: & hæc notitia specialis ibi confertur. Vnde licet illa confessio quo ad materiam remotam dicatur generalis, quo ad proximam est particularis, nam hic, & nunc cum talibus circumstantiis sit; quare nil ibi deest ad veram rationem accusationis: nā quod ex parte Rei de qua sit accusatio debeat esse distincta, & quod hoc omnino sit de essentia

Sacramenti poenitentiae nulla sufficienti ratione probatur, neque etiam ex Concilio Trident. Colligitur, alioqui pari ratione probaretur, integram confessionem omnino necessariam esse: ergo si quo ad hanc partem loquitur Concilium per se, & quando fieri potest, ita etiam quo ad illam de confessione peccatorum in generali.

73 Ad secundum respondetur distinguendo maiorem, absolutio Sacramentalis debet semper cadere directe super aliqua peccata, vel secundum rationem genericam, scilicet sumendo peccatum in ratione offensæ diuinæ, ut talis est, aut supra singula peccata mortalia secundum proprias species, concedo maiorem semper debet cadere super singula peccata secundum proprias species, ita ut hoc sit de essentia validitatis Sacramenti poenitentiae nego maiorem, & in eodem sensu distinguo minorem: peccata mortalia generaliter confessa, dūtaxat non possunt remitti directe per absolutionem sacramentalem secundum rationem genericam, videlicet ut induunt rationem offensæ Dei, ut talis est; nego minorem secundum suas proprias species, concedo minorem, & ideo praedicta peccata mortalia sub generali ratione peccatorum praecise confessa manent obnoxia clauibus; quia secundum proprias rationes specificas non fuerunt illis subiectae: neque obstat, quod materia remota, quæ est veluti obiectum illius confessionis, sit vniuersalis, quia absolutio immediatè versatur circa materiam proximam, quæ est particularis confessio, & effectus eius, etiam versatur circa hanc particularem personam, & ita tota hæc actio circa particu-

cularia versatur: quare nego utramque consequentiam, ad probationem minoris respondeo negando sequelam, & ratio disparitatis est, quod quando quis confitetur peccatum ut dubium, datur illi absolutio sub conditione si ita fuit commissum, ut in resolutione præcedenti diximus, quare si purificetur conditio, quod peccatum à poenitente fuit verè commissum remittitur tale peccatum per absolutionem Sacramentalem directe, non solum secundum rationem genericam, ut est offensæ Dei ut talis, sed etiam secundum propriam rationem specificam, & simul manet implicitè subiectum clauibus Ecclesiae ut supra diximus; & ideo non est iterum confitendum, ut certum, in peccatis autem confessis sub ratione generali peccatorum non ita euenit, ut in solutione argumenti dictum est, & ita est necessarium ea iterum confiteri transacta impossibilitate, ut secundum suas proprias species subijciantur clauibus Ecclesiae, ut supra diximus.

RESOLVTIO IV.

Vtrum moribundus sensibus destitutus, qui nec confessionem petit, nec vlla dedit poenitentiae signa possit sacramentaliter sub conditione absolui.

74 **P**artem affirmatiuam tuentur plures, & grauissimi Doctores isti sunt Molfesius in sum. par. 1. tract. 7. cap. 5. num. 48. & 49. Homobonus in examine Ecclesiastico part. 1. tract. 7. cap. 18. quæst. 84. Bartholomæus à Sancto Fausto in Theologia morali tom. 1. lib. 4. quæst. 204. Iacobus Bayus in constit. Religion. Christianæ l. 2. cap. 91. Antonius de

Litteratis in sum. part. 1. cap. 35. num. 7. Lezzana in sum. quæst. regular. tomo 3. verb. confessio num. 11. Pellizzarius tract. de monialibus cap. 10. num. 184. & in manuali regularium tom. 2. tract. 8. cap. 3. sect. 2. subsect. 2. num. 114. ibi in principio vocat hanc opinionem non omnino improbabilem, & postea eodem numero in fine §. 1. affirmat ex propria sententia eam esse probabilem probabilitate tantum respectiua. Bresserus de conscientia lib. 3. cap. 8. num. 98. & idē Pellizzarius tom. 1. tract. 5. cap. 3. sect. 1. num. 60. sed immeritò hic citatur iste Doctor à Patre Angelo Maria Vericelli loco postea allegando nam Pellizzarius in hoc 1. tom. loquitur de Confessario, qui die antecedenti cepit audire confessionem infirmi, & veniens die sequenti inuenit eum sensibus destitutum. Aversa de Sacramento poenitentiae quæst. 10. Victorinus Præmoli in manuali Clericorū part. 4. cap. 1. num. 14. Pater Thomas Tamburinus, in methodo expeditæ confess. lib. 2. cap. 10. num. 11. Leander de Sacramento, part. 1. tract. 5. quæst. 64. Ioannes Caramuel. in Theolog. moral. lib. 3. disp. 4. num. 154. quos citat dictus Pater Angelus Maria Vericelli in suis qq. moral. tract. 6. quæst. vnica.

75 Ex auctoribus, qui hanc sententiam sectantur aliqui eam limitant, ut solum possit admitti in viro catholico timoratae conscientiae, ita D. Antoninus in summula incipiente defecerunt part. 3. seu tract. 2. cap. 17. his verbis talis infirmus, qui amisit loquelam, vel vsum rationis, si benè viuebat, ut bonus fidelis, & frequentabat confessionem, & communionem, quamuis non petierit

erit Sacramenta, quia ex inspecto talia acciderunt, vel etiam simul diu perseverans in peccatis, & diu non confessus est, si petijt Sacerdotem, ut confiteretur, ostendit se facere velle omnia, quæ debet, & interea factus est mutus, vel phreneticus, & periculum est in mora, debet supponi contritus, & faciēte aliquo confessionem generalem pro eo, sicut fit in populo, Sacerdos faciat absolutionem, ab omni sententia, & peccato. Deinde debet ei dari Eucharistia, à proprio Sacerdote seculari; quamvis non sit confessus, quia non potuit. astantibus autem infirmo debet credi si perhibent testimonium, quod petierit confessionem, & ostēderit signa contritionis. Si autem non est diu confessus, vel quia notorius peccator incurrit subito amentiam, vel mutitatē, vel infirmitatem, nec prius, nec post ostendit signa contritionis, nihil ei dari debet, nec sacramēta, nec Ecclesiasticam sepulturā. Hæc Sanctus Antoninus; eamdem sententiam in hoc sensu defendit subtilissimus Pater D. Ioannes Caramuel in sua Theologia fundamentali morali fundamēt. 66. à num. 1305. & ut eam probet supponit ut certum cum omnibus Theologis, primo omnia Sacramenta constare sua quasi materia, & sua quasi forma, id est moralibus materia, & forma; secundo supponit, non esse cuiuscumque Theologi determinare formas, materiaque Sacramentorum, sed debere omnes stare, institutioni Christi, & Ecclesie Romanæ expositioni. Tertio supponit Sacramenti poenitentiae materiam esse ipsiusmet poenitentis actus, attritionē, videlicet, confessionem, & satisfactionem, ut determinat Conci-

lium Trident. sessione 14. cap. 3. formam vero Ego te absolvo, breuius absolvo te, breuissimè si admittitur Patris Paludani Louaniensis Doctoris, & Eremitarum Sancti Patris nostri Augustini Prouincialis sententia, quam nullo Doctore condemnante defensauit, ut testificat tāquam testis ocularis ipse Caramuel. his positis nu. 1306. explicat in prima conclusione quomodo debeat intelligi verba illa satis obscura Concilij Trident. videlicet, sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius poenitentis actus nempe contritio, confessio, & satisfactio, & ait primo, quod secundum communē Theologorum sententiam contritionis nomine intelligitur contritio imperfecta, & impropria, ut Concilium declarat cap. 5. eiusdem sessionis 14. secundo dicit, confessionis vocabulum æquiuocum esse, & à multis de confessione integra materialiter intelligi saltem in multis casibus, in quibus alij sunt contenti integritate formali. Tertio asserit, quod satisfactio etiam variè accipitur: quia sunt Auctores, qui excitent hodie sepultam veterum opinionem satisfactionē ad purgatorium remittentium, & præter hos cæteri satisfactionis nomine, non actum, sed votum intelligunt: nam potest stare Sacramentum poenitentiae validum nō posita satisfactione, dummodo adsit animus satisfaciendi in eo, qui potest, aut saltem conditionatum in eo, qui non potest, his igitur positis.

76 Sic argumentatur Pater Caramuel à paritate rationis: eodem modo Concilium loquitur de confessione, quod de cōtritione quod de satisfactione; atqui sufficit contritio impropria, & imper-

perfecta nempe attritio, sufficit etiam satisfactio imperfecta nēpè voluta: ergo etiam sufficit cōfessio impropria, & imperfecta, 78 qualis illa fortè est, quæ non ex asseueratione testis alicuius, sed ex vitæ testimonio colligitur, probatur consequentia: quia Concilium Tridentinum nomine contritionis intelligit contritionis desiderium: & satisfactionis nomine idem Concilium intelligit propositum satisfaciendi: ergo confessionis nomine idem Concilium intelligit confessionis desiderium: non ergo confessionem actualem, sicut nec contritionem actualem, nec satisfactio- nem actualem.

77 In num. autem 1307. statuit Pater Caramuel secundam conclusionem, & asserit: quod bene stat non posse absolui, qui nec Sacerdotem verbis petijt, nec vllum signum actuale doloris dedit, & tamen debere absolui moribundum, qui lapidi similis destitutus sensu reperiatur, quæ duę propositiones, ait, Auctores accipiant in vno, & eodem sensu easque confundunt cum sint toto celo diuersas, quia licet verū sit moribundum, qui non faciat confessionem qualem Tridentinum requirit, non posse absolui; quia tunc non datur materia, & sine illa confici Sacramentum nō potest, tamen cum nos scire non possimus euidenter (hoc est certitudine omni probabilitate maiore) qualem confessionem Trident. requirat: nec scire cur nō ita possimus benignè interpretare confessionis vocabulum, sicut interpretamur vocabulum contritionis, & satisfactionis, quæ ponuntur in eodem contextu, imò quia hæc duo vocabula benignè, & improprie accipiunt vniuersi Theologi, vnde paritas

rationis oritur, quæ postulat eodem sensu confessionis vocabulū debere sumi, quibus ita stabilitis. 78 Probat primo Pater Caramuel suam conclusionem, quia etiā si daremus Sacramentum poenitentiae, etiam in casu extremæ necessitatis, exigere ex vi sue institutionis confessionis desiderium, & petitionem, signo externo expressa, & Confessario manifestata, hoc non obstante in multis casibus est absoluendus moribundus destitutus sensibus, quod sic ostendit: sæpè contingit moribundum sensibus destitutum, taliter confiteri: ergo in talibus casibus debet absolui: consequentia est legitima, & antecedens probatur: ille est dicendus extrinsecè petere confessionem, qui extrinsecè facit aliquid, quod omnino non faceret, si confiteri nollet; sed qui vellet mori impoenitens, & ad infernum ire nō ageret vitam christianam: ergo singulæ vitæ christianæ actiones sunt totidem linguæ, quibus homo extrinsecè protestatur, se velle ante quam moriatur confiteri: ergo nullum signum huius voluntatis certius, & euidentius isto reperi potest: ergo est signū sufficientissimè manifestatum interioris attritionis, & desiderij confitendi sua peccata si posset, probatur hæc consequentia, quia qui conuersationem orthodoxam, & piam diceret non significaret extrinsecus, animum poenitentem, & petentem vltimam absolutionem; deberet negare omnia signa: certius enim est viuētē christianè velle mori christianè, quam confessionē peti ab eo, qui pectus manu percutit, aut cœlum aspicit; at qui iste est absoluendus, ut concedūt Auctores oppositæ sententiæ, quia prædictæ actiones sunt signa in-

terioris contritionis, & confessionis desiderium manifestant: ergo etiam moribundus cuius vita christiana talis est, ut omnes eius Christianæ actiones sint totidem linguæ quibus extrinsecè protestatur se velle ante quam moriar confiteri, & absolui ante mortem.

79 Confirmatur primò, & ponamus duo moribundi, Petrus, & Paulus, Petrus hæreticus formalis, & Paulus Catholicus, utrumque tamen carens consensu Ioannes Catholicus, filius Petri hæretici, vocat Confessarium, & ei affirmat patrem suum petijisse confessionem, iste talis Confessor in sententia Doctorum oppositæ sententiæ debet absolui Petrū hæreticum moribundum, propter testimonium Ioannis affirmatis petijisse Confessorem, etiam si res periculo plena sit, cum filius sit testis suspectus, & qui mentiri possit, ne patre in loco prophano sepulto ignominiam incurrat: & tamen vera loqui præsumitur: ergo etiam poterit absolui, Paulus Catholicus, probatur consequentia: nam certius est Paulum virum catholicum, & honestæ vitæ noluisse sine confessione mori, quam Petrum formalem hæreticum fuisse in agone conuersum; potius enim Pauli bonam voluntatem probat, & publicat vita ante acta, cuius singulæ actiones Catholicæ rotidè confessionis extremæ petitiones videntur, quam voluntatem Petri testimonium Ioannis, habentis cur mentiatur: ergo si absolui Petrus potest, etiam poterit Paulus.

80 Confirmatur secundo: nam moribundus existentibus in illis duabus conditionibus, nempe, ut prudenter existimetur esse Catholicus, & catholicè vixisse,

se, idest ut non sciatur esse in statu peccati mortalis, v. g. hæreticus, aut usurarius, & præsertim si solitus fuit frequentare sacramenta iudicatur capax ut detur ei absolutio sub conditione absque eo quod fiat iniuria Sacramento poenitentiae: ergo potest, & debet Confessarius ei absolutionem sacramentalem conferre. patet consequentia: nam in necessarijs ad salutem tutior pars est amplectenda, & certiori periculo occurrendum est præcipue cum periculum irritandi Sacramentum cessare videatur, tum conditione apposita, tum auctoritate Doctorum hanc opinionem tenentium. Antecedens verò probatur, licet impendi potest moribundo Sacramentalis absolutio cum prudenter à Confessario iudicatur benè dispositus, & præbet aliqualem confessionem materiam ad absolendum; at qui in casu proposito explicato, ita res se habet: ergo existentibus in moribundo illæ duæ supradictæ conditiones iudicatur subiectum capax recipiendi sacramentalem absolutionem sub conditione. Maior ab omnibus Theologis recipitur, minor autem in qua est difficultas, probatur per singulas eius partes, primo talis moribundus præsumitur vixisse more catholico, & extra statum peccati mortalis, hæreses, usuræ, & concubinatus, solere adire templa, conciones audire, & sacramenta Ecclesiæ frequentare; at qui huiusmodi homines post lapsum in graue peccatum solent dolere, eos urgente conscientia saltem ante nocturnum somnum, aut cum vehementius pulsatur recordatio, simulque proponere confiteri maxime ante suam mortem: ergo talis moribundus prudenter censetur à Confessario ritè

tè

ritè dispositus: alia enim dispositio hic non requiritur, quam dolor de peccatis, & desiderium suo tempore confitendi. Secundo dolor ille, & desiderium in talibus communiter solet exprimi aliquo actu externo, & sensibili voce orando, vel signo transfusionis pectoris, & coniunctione manuum: ergo etiam hoc prudenter præsumi potest in casu talis moribundi. Tertio: talis dolor sensibilis, & externum desiderium confitendi suo tempore, præsertim in morte, est velle confiteri: at qui hoc velle est petere aliquo modo absolutionem, & fateri saltem in genere se habere aliquod peccatum, sicut qui desiderat medicum, aut medicinam confitetur de se aliquam ægitudinem: ergo etià hic reperitur aliqualis confessio, & materia absoluta sufficiens in casu necessitatis; quando maior notitia haberi non potest: nam hoc modo docetur communiter, eum qui in casu necessitatis dat signa doloris, aut desiderium confitendi, sufficienter confiteri se esse peccatorem. præterea: quia præserte Sacerdote; ipsa vita moribundi catholicè, & probè acta in circumstantijs superius positis exprimit, & loquitur talis moribundi dolorem, & desiderium confitendi: ergo, & cætera.

81 Secundo probat Pater Caramuel suam sententiam num. 316. ex Sacramento extremæ victionis. Nam ad hoc Sacramentum suscipiendum etiam requiritur ut recipiens prudenter præsumatur dispositus per aliquem dolorem, si sit in peccato, & ut aliquo modo desideret, & petat hoc Sacramentum sibi conferri, nam Sacramentum nullum potest prodesse adultis peccatoribus, nisi suscipiens sit dispositus, & petat sibi Sacramentum applicari; at-

qui extrema vinctio datur, & dari debet moribundo etiam à sensibus alieno, qui catholicè vixerit; quia talis prudenter præsumitur dolere de peccatis, & velle sibi adhiberi ante mortem media à Christo instituta pro eo articulo: ergo sic similiter in nostro casu, qui catholicè vixit prudenter censetur ritè dispositus ad recipiendam absolutionem Sacramentalem saltem sub conditione. Cum Sacramentum poenitentiae magis institutum sit pro tali remedio ad salutem necessario, quam extrema vinctio.

82 Tertio probat num. 309. ex practica recepta apud milites, ut absoluantur, etiam si nullum signum doloris dederint, at qui ideo miles sensibus destitutus absolui potest, quia præsumitur habere voluntatem antecedentem continuatam, qua desiderat sic absolui si sine sensibus mori contingat: ergo etiam potest absolui moribundus catholicus, catholicè viuens cuius vita christiana est vna continuata voluntas, qua vult sic absolui si sine sensibus mori contingat. hæc sunt fundamenta subtilissimi Patris Caramuel, qui præter authores superius citatos nempe Mollesum Homob. Literat. Barthol. à Sanct. Fausto citat alios Sapientissimos Theologos Academiae Louaniensis, qui hanc opinionem ut probabilem defendunt, imo, & Pater Suarez ut affirmat Pellizzarius tom. 2. manual. regul. tract. octauo cap. 3. sect. 2. sub sect. 2. num. 114. ex fideli attestazione virorum grauium talem doctrinam priuatim tradidit imo, & practicauit, quāuis eam in suis tractatibus non ediderit.

83 Sed ad hæc argumenta respondet Eminentissimus Cardinalis Delugo ad primum cum suis confirmat.

firmationibus respōdet disp. 17. de Sacrament. pœnit. num. 39. negando bonam hominis catholici vitam esse sufficientem accusationem, vt quis in articulo mortis cōstitutus absque alio signo sensibili interioris attritionis possit sacramentaliter absolui: quia Sacramentum pœnitentiæ: ex sua institutione est iudicium, atque adeo minister non potest illud conferre nisi vt Iudex; at qui Iudex non potest procedere nisi accusator præcedat, qui vel in specie se accuset de delicto in particulari, vel certè imploret eius officium: ergo debet ex parte pœnitentis dari aliqua voluntas post peccatum commissum sensibilibiter manifestata, qua se accuset, vel certè imploret officium Iudicis alioquin proferretur sententia sine vilo processu: Cum ergo hoc Sacramentum sit iudicium externum, seu sensibile, debet includere sententiam sensibilem, & accusationem, seu implorationē officij Iudicis externam, & sensibilem, quæ reddat sensibilem dolorem in terpnum de peccatis, quare debet esse accusatio sensibilis post commissum peccatum, quæ accusatio non datur in moribundo sensibus desituito, qui nec petit confessionē, nec fecit aliud signum hoc manifestans.

84 Hæc autem solutio (salua pace tanti viri) non satisfacit subtilissimis rationibus superius adductis ex Sapientissimo Caramuele in fauorem huius piæ, & probabilis sententiæ, fateor Sacramentum pœnitentiæ ex sua institutione esse iudicium vt constat ex Concilio Trident. sessione 14. cap. 9. & fateor etiam libenter, quod iudicium hoc petat aliqualem accusationē post peccatum commissum, sed fallitur

certè Eminētissimus Delugo iudicans hanc accusationem debere semper etiam in casu extreme necessitatis, esse verā, & realem, sufficit enim in casu extremæ necessitatis, vt in mortis articulo, quod talis accusatio sit virtualis orta ex præsumptione probabilis, ad hoc vt Iudex possit licitè, & validè proferre sententiam in iudicio, vt ex ipsa definitione iudicij probabilis quam ex Baldo tradit Farinacius de iudicijs quæst. 26. num. 28. & amplectuntur communiter Iuristæ, quos ibi citat, quæ hæc est, iudicium est coniectura probabilibus, & non necessarijs orta, à quibus potest abesse veritas, sed non verisimilitudo, & quare quandoque iudicantis mentem ita præstringit, vt cogat iudicis conscientiam secundum eam indicare, sæpe enim ex iudicijs, & circumstantijs concurrentibus ad iudicium proceditur, & sæpe ipsummet delictum accusat, at qui bona vita christiana est sufficiens coniectura, & verisimilitudo ad hoc vt Confessarius probabiliter iudicet moribundum catholicum in tali periculo cōstitutum habere attritionem suorum peccatorum, & desiderium confitendi, ergo potest mouere conscientiam Confessarij, vt impendat moribundo catholico catholicè viuente sacramentalem absolutionem sub conditione ad vitandum periculum irritandi pœnitentiæ Sacramentum, nam licet bona vita christiana sit iudicium interioris attritionis, & confessionis desiderij in tali casu, tamen cum solum sit coniectura quædam ex probabilibus orta, & non ex necessarijs, & consequenter possit abesse veritas licet non verisimilitudo, & probabilitas, ideo absolutio sacramentalis debet solum à Confess.

cessario moribundo Catholico concedi sub conditione, & non absolute. Ex quibus infero nihil deferuire ad hanc doctrinam explicandam, & confirmandam, casum adductum à Patre Caramuele vbi supra num. 1320. quem describit, vt melius intelligas, hunc casum à te decidendum propono. Bacher captus Bruxellis dum arctè custoditur in secretissimo carcere, laqueo inuenitur suspensus: & damnatur statim: & quia fuit desperationis reus, per pedes patibulo infasto suffigitur. An ne sanctè damnatur? in vrbe illa sui cum casus accidit, nec audiui, vel vnum, qui contra sententiam mussitaret. Sed quis eum accusauit obsecro? quis conuicit? Accusauit eum, & conuicit vita ante acta proditioes, & scelera de quibus videbatur conuictus, ita ut omnibus cōsideratis non aliter videretur occisus quam à se. Ergo in tribunalibus indicia, quæ vehementia dicuntur loco accusationis, & probationis haberi solent; & indicia quæ elidi non possunt æquivalent informationi plenè hucusque Caramuel.

85 Iste autem casus, ni fallor, potius fauet oppositam sententiam, quam confirmat doctrinam Caramuelis: quod sic ostendo, ad hoc vt Iudex possit moueri ex iudicijs ad proferendam sententiam contra reum indicia debent esse talia vt quilibet vir prudens, & minimè suspiciosus iudicet necessario ex tali, vel talibus iudicijs colligi delictum commissum, vt in casu superius proposito à Caramuel, at qui bona vita christiana facta à viro catholico moribundo, qui in mortis articulo inuenitur sensibus desituitus, non est iudicium tale attritionis interioris, & confessionis desiderij, vt

Confessarius prudens, & doctus necessario iudicet talem moribundum esse attritum in ordine ad iudicium Sacramentalis confessionis cum desiderio confitendi sua peccata, ergo talis Confessarius non potest, vt Iudex proferre sententiam sacramentalis absolutionis: ergo casus propositus à Caramuele non confirmat, sed potius infirmat suam doctrinam.

86 Sed vt clarius patefiat doctrina superius tradita num. 85. in fauorem piæ opinionis, supponere vt certum oportet, quod iudicium genericè sumptum ita definitur à Iuristis, iudicium est signum, seu argumentum, quo viso intellectus aliquid aliud non visum cōiecturat, & iudicat. Vnde Baldus in lege non hoc sub num. 1. C. vnde cognati vt refert Menochius de præsumptionibus lib. 1. quæst. 7. num. 6. definiuit iudicium vt supra diximus iudicium est coniectura ex probabilibus, & non necessarijs orta, à quibus potest abesse veritas, sed non verisimilitudo, & cetera, iudicium autem ita definitum cōmuniter diuiditur à Doctoribus in iudicium leue, graue, & grauissimum, seu indubitatum, iudicium leue, seu non repugnans, est ex quo leuis oritur præsumptio, veluti cum signa, & argumenta sunt remota, vt cum quis domi solus relictus, si res aliqua desideretur, in suspicionem venit, quod ille rapuerit, hæc autem leuia indicia, apud sæculares Iudices sufficiunt vt quis in carcerem detrudatur. Clarus d. 9. fin. quæst. 21. iudicium graue, & proximum illud dicitur, quod licet non habeat necessariam cōnexionem cum delicto habet tamen probabilem connexionem cum illo, & ideo facit semiplenā pro-

probationem sufficientem, ut Iudex reus ad torturam condemnatur, de quo Menochius in arbitr. casu 270. indicium autem grauiſſimum, & indubitatum illud est quando ex eo necessario concluditur delictum fuisse ab eo commissum, qui illud dedit, nam ita vehemens argumentum est, ut quilibet vir prudens, & minime suspiciosus iudicet necessario ex eo colligi delictum commissum, Abbas in cap. tertio loco num. 9. de probat. vbi Decius num. 50. Clarus §. fin. quæst. 20. num. 1. Menochius casu 270. num. 7. Prosper Farinacius 2. tom. quæst. 36. num. 178. hæc autem præsumptiones ita urgentes, & necessariae plenam efficiunt probationem, quia factum ita Iudicis oculis conspicendum præbet, ut de veritate dubitare non possit; ac propterea reus sit poenae etiam ordinaria plectendus, ut graues Doctores censent, ut constat ex Decio in dict. cap. tertio loco num. 59. Boerio decis. 164. num. 3. Iulio Claro d. §. fin. quæst. 20. vers. scias tamen, & quæst. 21. vers. si aliquis, diffusè Mascardus tom. 3. conclus. 1220. num. 12. & 1221. num. 58. Farinacius 2. tom. quæst. 52. num. 60. quibus ita suppositis dico, quod licet in tribunali forensi ut Iudex contra reum sententiã definitiuam pronuntiet condemnans eum, sit necessaria, aut plena probatio delicti, aut indicium vehementissimum, & indubitatum, quod plenariae probationi æquualet, ut supra diximus, attamen in tribunali Sacramentalis confessionis in quo non condemnatur reus, ut in forensi tribunali, sed potius à delicto liberatur, & absoluitur non desideratur indicium indubitatum, quod poenitentem accuset de suis peccatis, qualis

est accusatio vera, & realis suorum peccatorum, vel in specie si possibilis est, vel saltem in genere in casu extreme necessitatis si aliter fieri non potest, in quo falluntur Diana, & alij, sed sufficit indicium probabile attritionis peccatorum, & accusatio virtualis ex quo indicio Confessarius prudenter iudicare possit moribundum ritè esse dispositum ad recipiendam sacramentalem absolutionem quale probabile indicium attritionis, & sacramentalis confessionis desiderium habetur à Confessario, ex ipsa vita catholice acta ab ipso moribundo, quæ exprimit, & loquitur talis moribundi dolorem, & desiderium, neque id mihi multo minus innotescit ex illis signis christianæ pietatis istius hominis moribundi, quam si puer v. g. veniret ad me, & mihi significaret parentem, vel dominum suum petijſſe confiteri, vbi absolutio non cadit in significationem, sed in confessionem significatam, ita hic, nam vitæ istius professio mihi significat talem saltem non multo tempore ante exercuisse actum doloris, & desiderij confitendi ante mortem: ergo in moribundo probatè vitæ datur accusatio virtualis suorum peccatorum, & indicium satis probabile interioris attritionis, quod sufficit ut Confessor sub conditione illi impendat absolutionem sacramentalem.

87 Ad secundum argumentum Patris Caramuel respondet Eminentissimus Cardinalis Lugo supra num. 39. ex doctrina, à se ipso tradita tract. 9. de Sacramentis in genere sect. 7. concedendo maiorem, & minorem, et negando consequentiam, quia diuerso modo requiritur voluntas ad recipiendum Sacramentum extreme vnctionis, quam ad Sacramen-

mentum poenitentiae: nam ad recipiendum extreme vnctionis Sacramentum sufficit voluntas generalis, quam quilibet christianus habet dum profitetur religionem christianam; quia in illa voluntate generali includitur voluntas suscipiendi remedia, quæ sunt instituta pro omnibus christianis in illo articulo necessitatis, at verò Sacramentum poenitentiae, quod ex sua institutione est iudicium, necessario petit accusationem, ut minister tamquam Iudex possit illud conferre, quæ accusatio non datur in moribundo sensibus destituto, nam ut supponitur nec petijt confessionem, nec aliud signum doloris dedit.

88 Sed hæc solutio non satisfacit argumento, quia si illa voluntas generalis sufficeret, ut moribundo sensibus destituto, qui nec petijt confessionem; nec vllum signum contritionis dedit ut ei conferatur Sacramentum extreme vnctionis; sequeretur debere dari extrema vnctio notorio peccatori, qui nec petijt confessionem, nec vllum signum contritionis dedit, nam iste profitetur religionem christianam, in qua professione includitur illa voluntas generalis suscipiendi remedia quæ sunt instituta pro omnibus christianis in illo articulo necessitatis; at qui hoc est falsum, ut docet Diuus Antoninus in summa incipienti defecerunt part. 3. seu tract. 2. cap. 17. his verbis. Si autem non est diu confessus, vel quia notorius peccator incurrit subito in amentiam, vel mutitatem, vel infirmitatem, nec prius, nec post ostendit signa contritionis, nihil ei debet, nec Sacramenta, nec Ecclesiasticam sepulturam, ita ille, & ratio hoc suadet, nam ut supra dixi ad con-

ferendum moribundo sensibus destituto, qui nec petijt confessionem, nec aliud signum contritionis dedit Sacramentum extreme vnctionis, requiritur, quod minister prudenter iudicet suscipiens esse sufficienter dispositus per aliquem dolorem, et aliquo modo desideret, et petat hoc Sacramentum sibi conferri; at qui hoc non potest prudenter iudicari de publico peccatore in casu proposito: ergo voluntas illa generalis non semper sufficit ad conferendum moribundo Sacramentum extreme vnctionis: ergo requiritur, quod prudenter iudicetur ex aliquibus indicijs, et circumstantijs occurrentibus in tali casu moribundum habere aliquem dolorem, et desiderium suscipiendi hoc Sacramentum; at qui de illo, qui catholice vixit prudenter à Confessario censetur ritè dispositus per aliquem dolorem, et petere poenitentiam: ergo si in tali casu potest ei concedi Sacramentum extreme vnctionis, potest etiam ei dari absolutio Sacramentalis poenitentiae sub conditione.

89 Ad tertium argumentum respondet Eminentissimus Delugo supra num. 40. quod in praxi concedendum est, si repentina hostium aggressionem milites spatium confitendi non habent, & dicant ex corde se desiderare confessionem, & ex tunc absolutionem petere Sacramentalem, si in mortis articulo sint, posse in virtute illius voluntatis iam manifestatae Confessarium absoluere milites, quos sine sensu morientes inuenit, quia iam pro temporis angustia petierunt confessionem, & ostenderunt desiderium confitendi meliori modo, quo poterant, debere tamen moneri omnes

ante prælij initium, ad habendū dolorem de peccatis, quo se ad effectum absolutionis dispo-
rent.

90 Fateor hanc esse optimam re-
sponsum, tamen ex illa sumi-
tur non inualidum argumentum
in fauorem huius piæ sententiæ,
quod sic formo ex doctrina Doc-
tissimi Caramuel (supra nu. 13 19.
ideo miles sensibus destitutus ab-
solui potest, quia vult sic absol-
ui si sine sensibus mori cōtingat;
atqui omnes volumus eodem
modo absolui; ergo absolui pos-
sumus, aut debemus, probo mi-
norem: quia omnes volumus
reddere securam nostram salutē
æternam, & consequenter volu-
mus ponere omnia media, quæ
sunt necessaria ad salutem; atqui
in tali casu Sacramentalis abso-
lutio omnino necessaria est: er-
go omnes volumus in articulo
mortis Sacramentaliter absolui
si sine sensibus mori contingat.
91 Confirmatur: ideo miles potest
absolui quando sensibus est de-
stitutus, quia etiam si careat sen-
su, ante initium prælij dixit, si e-
uenerit, vt ego careā sensu, volo
sacramentaliter absolui, atqui
Catholici omnes catholicē viuē-
tes id extrinsecē dicūt: ergo etiā
possunt sacramentaliter absolui,
maiores concedit. Eminentissi-
mus Delugo, minorem probo,
quia omnes christianæ actiones
hominis Catholici catholicē viu-
entis sunt protestationes ex-
trinsecē quibus homo catholi-
cus protestatur se velle medium
ponere vnicum ad salutem æter-
nam consequendam, quod est
confessio: ergo nemo est, qui nō
significet extrinsecē, se velle cō-
fiteri, & absolui ante mortem.

91 Quartò potest probari hæc
pia sententia autoritate Patris
nostri Augustini tom. 6. lib. 1. de

adulterinis coniugijs cap. 26. 27.
& 28. vbi more scolastico quæ-
rens, an baptizari debeāt cathe-
cumeni in vltimo vitæ constitu-
ti, qui morbo, seu aliquo sic op-
pressi sunt, vt quamuis adhuc
viuant, petere tamen sibi baptis-
mum, vel ad interrogata respō-
dere non possunt, hæc habet.
Catecumenis ergo in huius vi-
tæ vltimo constitutis si morbo,
aut casu aliquo oppressi sint, vt
quamuis adhuc viuant petere
tamen baptismum, vel ad inter-
rogata respondere non possint,
possit eis, quod eorum in fide
christiana iam nota voluntas est,
vt eodem modo baptizentur quo
baptizantur infantes, & infra, si
voluntas eius incerta est, multo
satius est nolenti dare, quam vo-
lenti negare ita D. Pater noster
August. cap. 26. ergo in simili
casu poterit dari absolutio sacra-
mentaliter moribundo catholico
catholicē viuenti: nam in vtro-
que Casu eadem ratio militat.

92 Ad hoc argumentum respon-
det Aegidius de Coninch. de Sa-
crament disp. 5. dub. 1. num. 29.
ex verbis D. August. potius op-
positum colligi, quia D. August.
hic dicit eandem esse rationem
Sacramenti Baptismi respectu
catechumeni, & Sacramenti pe-
nitentiæ respectu poenitentis;
sed illud non potest dari nisi ei,
quem constat esse catechumenū:
ergo similiter Sacramentum pe-
nitentiæ non potest dari nisi ei,
quem constat esse poenitentem,
quod sine aliquo eius confessi-
one fieri nequit, hæc autem re-
sponso non nocet piam senten-
tiam, sed potius eam confirmat,
quod sic probo ex doctrina D.
August. quando constat aliquē
esse catechumenum, si incidit in
periculum mortis, & ita destitu-
tus est sensibus, vt non possit vl-

lo modo significare se dolere de
peccato, aut cupere baptizari
nihilominus debet baptizari,
quia præsumendum est eum pe-
nitere, & baptismum desiderare
in illo articulo tamquam mediū
necessarium suæ salutis æternæ,
atqui bona, & inculpabilis vita
hominis Christiani catholicē
viuētis, est indicium probabilis-
simum interioris attritionis de
suis peccatis, & desiderij confi-
tendi sua peccata, & impetran-
di beneficium Sacramentalis ab-
solutio in illo periculo, vt po-
tè medium necessarium suæ salu-
tis æternæ: ergo sicut quando
cōstat aliquem esse catechume-
num debet ei in dicto casu extre-
mæ necessitatis dari Sacramentū
baptismi, ita similiter quando
cōstat aliquem catholicē vixisse
debet ei impendi Sacramenta-
lis absolutio in eodem necessita-
tis casu.

93 Alij autem Doctores, qui hanc
piam sententiam substinent affir-
mant absolutè, & absque restric-
tione aliqua moribundum catho-
licum quantumcumque perditæ
vitæ nullo dato poenitiæ signo
sub conditione absoluendum,
nam licet ad hoc vt moribundus
in casu proposito possit absolui,
requiritur, vt Sacerdos ex con-
currentibus circumstantijs pos-
sit probabiliter credere illum ef-
se dispositum ad absolutionem
sacramentalem, & tunc tempo-
ris elicere actum contritionis,
aut attritionis: quod vtique piè,
& probabiliter credi potest etiā
de existente in occasione proxi-
ma peccandi (v. g. de concubi-
nario) cum præsumatur nemo
immemor suæ salutis æternæ C.
ad leg. Iulii repet. lib. si adde, cap.
fancimus 2. quæst. 7. & alio, cui
gratia Dei non deficiat in neces-
sarijs: secus de eo qui in mortis

articulum deueniat in actu ipso
peccandi (v. g. in actu fornicā-
di) sic enim probabiliter credi
nequit illum esse dispositū, quā-
uis simpliciter loquēdo contin-
gere possit, quod verè sit dispo-
situs: nam ad faciendū Sacra-
mentum requiritur materia mo-
raliter certa: cuiusmodi in isto
casu non censetur adesse ex cō-
muniter contingentibus, ita Pel-
lizzarius tom. 2. Manual. regu-
lar. tract. 8. cap. 3. sect. 2. sub
sect. 2. num. 115. & alij.

94 Probatur primo ex D. Patre
nostro Augustino vbi supra cap.
28. vbi sic ait Ego non solū alios
catechumenos, verum etiam ip-
sos, qui viuentium coniugijs co-
pulati retinent adulterina con-
fortia, cum saluos corpore in-
his permanentis nō admittimus
ad baptismum; tamen si despe-
rati, & intra se poenitentes iacue-
rint, nec pro se respondere po-
tuerint, baptizandos puto, vt
hoc etiam peccatum lauacro re-
generationis abluatur. Ergo si
licitum est in sentētia D. August.
baptizare catechumenū in adul-
terino coniugio mortis periculo
præoccupatum saltem sub con-
ditione, quamuis nulla dederit
poenitiæ signa; quia tunc præ-
supponitur intra se poenitens, etiā
erit licitum sacramentalem ab-
solutionem impendere Catho-
lico quantumcumque perditæ vi-
tæ sit; etiā si sit in occasione pro-
xima peccandi (v. g. concubina-
rio) nullo dato poenitiæ si-
gno; quia tunc debet præsuppo-
ni intra se poenitens.

95 Secundo probatur ratione: nā
apud omnes certum est attritum
sine poenitiæ Sacramento
si existit in peccato mortali dā-
nandum, cum ipso autem saluan-
dum, vt docet Trident. sessio:
14. cap. 4. atqui homines perdi-

tæ vitæ quorum cor induratum, ingenti conuersionis difficultate premitur, vt passim scripturæ, ac Patres monent possunt in extremis a misericordie Deo ad regnū celeste vocari, vt docet D. Pater noster August. lib. de prædestinat. contra Pelagianos, vbi sic inquit: Nouimus aliquos à inuentute sua in omni scelere, & damnabilitate vsque ad ætatem decrepitam perdurasse, & repente cælitus inspirata salute raptos esse ad regna cœlorum: ergo licet hoc rarissimè talis hominibus contingat, nihilominus omnibus in mortis articulo danda est absolutio Sacramentalis sub conditione, probatur consequentia, quia in hoc casu nulla fit iniuria Sacramento poenitentiae, si tales prædicti homines, & sceleratissimi absque vlllo signo sub conditione absoluantur: ergo possunt, & debent absolui, antecedens probatur primo ex D. parente nostro August. lib. 1. de adulterinis coniugijs cap. 26. vbi ait non incredibile est in fine vitæ, baptizari catechumenum, velle, verum etiam si voluntas eius incerta est, multo satius est nolenti dare, quam volenti negare. Secundo nam, vt communis docet sententia cum Sacramentum sub conditione ministratur, si non purificetur conditio non adest voluntas conficiendi Sacramentum, atqui quod non ministratur, neque irreuerenter tractatur, neque irritatur: ergo ex eo quod sub conditione impendatur sacramentalis absolutio hominibus sceleratis, & perditæ vitæ in articulo mortis, etiam si nullum dent signum contritionis, aut attritionis nulla fit iniuria poenitentiae Sacramento.

96

Nec valet si dicas, quod impius agonizans, & vitiorum ce-

no consepultus, nullam verisimilem præbet internæ poenitentiae coniecturam, quare nullo dato poenitentiae signo, deficit materia sensibilis Sacramenti poenitentiae, scilicet dolor internus sensibilis aliqua coniectura manifestatus, quæ coniectura desumitur. à frequenter accidentibus, leg. in obscuris ff. de regulis iuris, quæ coniectura in casu proposito ex frequenter accidentibus non habetur, vix enim ex mille vnum conteri reperies teste D. Patre nostro Augustino, cuius hæc sunt verba: iusto namque Dei iudicio, in morte non recordatur sui, qui in vita oblitus est Dei. Cum autem coniectura à probabilibus oriatur, vt ait Menochius de præsumpt. lib. 1. quæst. 7. num. 26. in casu proposito non adest coniectura aliqua contritionis, aut attritionis, quæ essentialiter requiruntur, vt possit dari tali moribundo sceleratæ, & perditæ vitæ absolutio Sacramentalis sub conditione. Deinde: quia si quæ coniectura adest, ea est leuissima, nam vt docet Alensis 3. part. quæst. 45. memb. 7. ea est leuissima coniectura, seu præsumptio; quando parua adsunt signa pro ipsa, & multa in oppositum, præterea leuis coniectura insufficiens est ad iudicandum, cum nullis probabilibus fundetur rationibus, vt docent Glosa verb. in dicijs in leg. finali C. familiae erciscundæ, Bart. in leg. finali nu. 7. de quæst. communis sententia Iulius Clarus §. finali quæst. 22. initio. Menochius lib. 1. de præsumpt. quæst. 91. num. 3. Farinacius in praxi 2. tom. quæst. 37. num. 13. & tom. 3. quæst. 86. num. 95. D. Thomas 2. 2. quæst. 60. art. 3. in corpore, itaque cum rarissimè accidat sceleratos homines

in

in exitu vitæ interius poenitere: etiam si verè peniteant, tamen nulla apparet sensibilis, ac probabilis coniectura, quare deficit dolor, sensibiliter manifestatus, & sic deficit Sacramenti materia: vnde irrita est absolutio, quamuis sit dolor internus.

97

Hoc inquam non videtur satisfacere: nam contra arguit primo Angelus Maria Verricelli in suis qq. moral. tract. 6. de absolute moribundi quæst. vnica sect. 12. num. 87. quia licet nulla sit coniectura interni doloris in catechumeno adulterino thoro agonizante, nihilominus insententia Diui Augustini debet baptizari: ergo etiam impendi debet absolutio Sacramentalis homini catholico moribundo quantumuis perditæ vitæ sit, etiã si nullum dederit signum contritionis, seu poenitentiae cum in utroque casu eadem ratio militet. Secundo arguit, quia dupliciter accipienda est finalis perditorum hominum impenitentia, primo, quia vix ex centum millibus vnus perfecte conteritur, quod sanè verissimum est; quia nec mortis angustia, nec phantasmatum confusio, & perturbatio; nec fluctuantium cogitationum procella, nec domesticarum rerum, ac filiorum sollicitudo, nec diuturnus peccandi vsus, nec demonum grauissimè tentantium, ac quandoque visibiliter apparentium agmen; nec tenuissimum excitantis gratiæ auxilium; nec temporis breuitas, præsertim, nec dilectionis Dei super omnia, veram perfectamque contritionem miseris permittit. Secundo accipitur formalis impenitentia, itaut neque imperfectè doleant, quod videtur certè esse falsum, nam vt dicitur prouerbior. 1.

inuocabunt, & Dominus non exaudiet, manè consurgent, & non inuenient, hæc autem imperfecta impenitentia, in sceleratis hominibus nõ rara, sed frequentissima est textante experientia: mox enim cum possunt clamant confessionem, postulant Sacerdotes, anhelant Sacramenta: ergo adest sensibilis, & probabilis coniectura de imperfecto interno dolore; talisque coniectura probabilis est cum sit excommunitè accidentibus, vt docet D. Anselmus explicans illa verba Matthæi, Domine, Domine aperi nobis, quibus respondet Dominus nescio vos, tunc inquit Anselmus: erunt peccata accusantia à dextris: à sinistris infinita demonum turba: subitus horrendum chaos inferni superius Index iratus.

98

Secunda sententia absolute negat talem moribundum, qui nullum poenitentiae dedit signum fore absoluendum sub conditione. ita Vasquez de poenitent. quæst. 91. Henriquez lib. 6. cap. 10. nu. 8. Aegidius de Coninch disp. 5. num. 18. & disp. 7. num. 96. dicens contrarium non videri probabile Layman tract. 6. cap. 12. num. 4. Luzzius de poenitent. quæst. 9. art. 2. disp. 30. dub. 1. ad 3. Eminētissimus Delugo disp. 17. de Sacrament. poenit. num. 39. Reginaldus, Bellochius, Pitigianus, Fraz, Malderus, Naldus, & alij, quos refert, & sequitur Diana par. 3. resol. 8. & part. 4. tract. 4. resol. 92. & part. 9. tract. 6. resol. 20. Fr. Franciscus Felix in sua tentatiua coplutensi tract. 4. cap. 3. num. 1. qui oppositam sententiã improbabilem vocat.

99

Probatum primo hæc sententia: quia contritio saltem imperfecta hoc est attritio ordinis super-

per naturalis est pars essentialis materialis Sacramenti poenitentiae, ut constat ex Concilio Trident. sessione 14. cap. 3. ut omnes Doctores contra Durandum in 4. dist. 16. quaest. 1. concedunt; atqui contritio, seu dolor quamvis verè adesset in moribundo nulla exhibente signa non est sensibilis: ergo neque Sufficiens, ut ei à Sacerdote Sacramentalis absolutio impendatur, minor patet, quia actus internus ex se est insensibilis, & fit sensibilis per actum externum, nempe per Confessionem, ab ipso actu interno imperatum, atqui in moribundo sensibus destituito, ut supponitur nullus est actus externus: ergo talis dolor est omnino insensibilis. Consequentia autem probatur: quia cum Sacramentum sit signum sensibile, debet habere materiam sensibilem, & formam sensibilem, atqui in tali moribundo dolor est omnino insensibilis, tam per se utpotè internus, quam per accidens, quia non fit sensibilis, per aliquod signum externum: ergo moribundus, qui nec petit Confessionem nec ullum poenitentiae signum, dedit non prebet materiam sufficientem Sacramenti poenitentiae: ergo nullo modo debet ei impedi à Confessario absolutio Sacramentalis, hæc ultima consequentia patet ex prima; nam aliàs posset dari Sacramentum validum, & formatum absque materia, parte illius essentiali cum sola forma, quod est manifestè falsum, prima verò consequentia probatur, scilicet, quod dolor insensibilis, & nullo modo per externum signum factus sensibilis non sit apta materia Sacramenti poenitentiae) ex D. Thomà 3. part. quaest. 90. art. 2. ad primum ubi ait, materiam huius Sacramenti esse a-

ctus poenitentis, ut exterius apparentes. His verbis, ad primum ergo dicendum, quod contritio, secundum essentialiam quidem est in corde, & pertinet ad interiorem poenitentiam, virtualiter autem pertinet ad exteriorem poenitentiam, in quantum scilicet explicat propositum, confitendi, & satisfaciendi, quam doctrinam tradit etià Doctor Angelicus in 4. dist. 14. quaest. 1. art. 1. ad primum ergo, &c.

100 Secundo probatur Confessio est materia partialis Sacramenti poenitentiae, & consequenter est de essentia illius; atqui in moribundo nulla præstante signa nequit omnino esse aliqua confessio, ergo nullo modo est capax absolutionis Sacramentalis etiam sub conditione, maior est expressè ex Concilio Trident. dicta sessione 14. art. 3. ubi, sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius poenitentis actus nempe contritio, confessio, & satisfactio, unde omnes docent, quod contritio, & confessio ita spectant ad substantiam Sacramenti poenitentiae, ut sint etiam de essentia illius, satisfactio autem quæ à Sacerdote imponitur est pars integralis tantum, & consequenter sine qua existente, saltem in re potest salva persistere essentia Sacramenti poenitentiae, ut docet D. Thomas in 4. dist. 16. quaest. 1. art. 1. & 3. part. quaest. 84. art. 2. & quaest. 90. art. 2. in corpore. Minor verò probatur; nam confessio est actus exterior à virtute poenitentiae elicitus; atqui in tali moribundo, omnino abest actus exterior à virtute poenitentiae, elicitus, ergo nulla adest in eo peccatorum confessio, & consequenter non est capax absolutionis Sacramentalis, etiam sub conditione.

Ter-

101

Tertio probatur; Sacramentum poenitentiae est verè, & propriè iudicium cuius pars essentialis est confessio, seu accusatio; atqui in moribundo sensibus destituito, qui nullum dedit signum poenitentiae nulla datur accusatio: ergo non potest Sacerdos tamquam verus Iudex iudicialiter cognoscere de eius contritione, & consequenter nequit sententiam absolutionis pronuntiare. Patet, nam Iudex nequit procedere, ut Iudex, nisi accusator præcedat, vel in specie accusans de delicto in particulari, vel certè imploret eius officium, & nullus iudicare potest, nisi de ijs, quæ iudicè noui, maior autem expressè habetur in Concilio Trident. sessione 14. cap. 5. & canone nono ubi definitur esse verè, & propriè iudicium, & Sacerdotes verè esse iudices, qui iudiciū hoc in cognita causa exercere non possunt.

102

Quarto probatur ex Concilij Cartaginens. & Arausican. Concilium autem Cartaginense 3. canone 34. refertur in canone ægrotantes 75. de consecrat. dist. 4. sic habet ægrotantes si pro se respondere non possunt, cum voluntatis eorum testimonium sui dixerint baptizentur, similiter, & de poenitentibus agendū est, & Concilium Cartaginense 4. canone 76. refertur in canone, is qui poenitentiam in infirmitate petit, si casu dum ad eum Sacerdos inuitatus venit, oppressus infirmitate obmutuerit, vel in phrænesim versus fuerit, dent testimonium, qui eum audierunt, & accipiat poenitentiam, deinde Concilium Arausicanum primum canone 12. inquit: subito obmutescens (pro ut statutum est) baptizari, aut poenitentiam accipere potest, si voluntatis præteritæ testimonium aliorum ver-

bis habet, aut præsentis in suorum: ergo ex Conciliorū dispositione constat moribundum, qui nulla dedit poenitentiae signa non deberi à Sacerdote absolui.

103

Ex his sententijs, hanc secundam semper iudicavi speculatiuè veriore longèque probabiliorem (si inter duas opiniones probabiles vna alia probabilior dici valeat de quo mihi maximū dubium est) primam tamen existimo, utpotè probabilem non solū ab extrinseco propter graues Doctores, qui eam tenent, sed etiam ab intrinseco ob rationes efficaces in quibus fundatur, in praxi obseruari debere, & practicari. Quam Patet Leander ubi supra §. ultimo affirmat in occurrenti casu semel, atque iterum ipse Romæ practicasse, & ego in Ciuitate Gadicensi anno 1649. ubi Sacramenta infirmis contagij pestis infectis administraui hanc opinionem piam secutus iterum, atque iterum moribundis sensibus destituitis nulla dantibus poenitentiae signa mihi constante esse probata vitæ, & catholicè vixisse impendi sub conditione absolutionem Sacramentalem, & in hac pia opinione magis me confirmauit sequens casus, inter aliòs infirmos vulneratos pestilenti contagio, quadam nocte inueni quemdam moribundum sensibus destitutum, & à me facta exacta informatione non inueni prædictum moribundum me absente petiisse confessionem, neque aliquod signum poenitentiae fecisse, nec me præsentem aliquod poenitentiae signum exterius fecit, ego autem ut mihi moris erat, hunc sub conditione Sacramentaliter absolui, & Sacramentum extremæ vnctionis administraui, post duodecim autem circiter horis iterum à con-

san.

sanguineis prædicti infirmi sui vocatus, eumque inueni recuperatis sensibus, qui mihi asseueranter affirmavit, quod dum erat in illa agonia constitutus interne dolebat de suis peccatis, & maxime desiderabat ea confiteri si posset; hanc piam opinionem præter superius allegatos, tenent Iansenius penes Lessiū in 3. part. D. Thomæ quæst. 9. art. 2. dub. 2. num. 20. Raynaudus de martirio part. 2. cap. 3. num. 7. vt refert Diana part. 9. trac. 6. resol. 20.

104

Ad fundamenta illorum Doctorum, qui affirmant posse Confessarium absoluere moribundū perditæ vitæ, qui nullum poenitentiae signum dedit, respondetur ad primum desumptum ex auctoritate D. Parris nostri August. respōdeo admissa auctoritate D. August. de administrando Sacramento Baptismi catechumeno adultero destituto sensibus, qui nullum dedit signum, & negādo de catholico perditæ vitæ, nā catechumenus, eo ipso quod catechumenus est præsumitur probabiliter (vt inquit pater noster August.) quod habeat desiderium, & voluntatem recipiendi baptismum, & propositum non permanendi amplius in adulterino statu post receptū Baptismum, verba D. August. hæc sunt: Quis enim nouit vtrū fortassis adulterina carnis illecebra vsque ad baptismum staturerat detineri? Si autem ab illa desperatione recreati potuerint viuere, aut facient, quod stauerint, aut edocti obtemperabūt, aut de contemptoribus fiet, quod fieri etiam de baptizatis talibus debet, de catholico autem perditæ vitæ non præsumitur probabiliter in tali mortis agonia habere contritionem, aut attritionem supernaturalem,

quæ est materia Sacramenti poenitentiae, nam licet aliqua adsit coniectura in catholico perditæ vitæ, ea est leuissima, quæ non sufficit, vt Sacerdos licitè possit se beneficium Sacramentalis absolutionis impendere, nam, vt optimè notant Doctores nu. 95. citati, ea est leuis coniectura, seu præsumptio, quando parua adsunt signa pro ipsa, & multa in oppositum, vt contingit in nostro casu, de catholico moribundo perditæ vitæ, qui nullum contritionis signum dedit, quare non est sufficiens ad ferendum iudicium in tribunali Sacramentalis confessionis.

105

Ad Secundum respondetur responsione ibi posita, ad id autem, quod in contra arguitur respondetur: ad primum respondeo primo negando suppositum antecedentis; supponit enim in catechumeno adultero, qui destitutus sensibus pro se respondere non potest nullum esse signum probabile ratione cuius debeat, à Sacerdote baptizari, quod falsum est, nam eo ipso quod est catechumenus potest præsumi probabiliter, quod habet desiderium recipiendi Baptismum, & quod voluntas illius existendi in adulterino statu nō erat absoluta, sed quod solum habebat voluntatem persistendi in tali statu vsq; ad baptismi tempus, & non amplius, vt ex D. Patre nostro August. dixi numero præcedenti, & ita debet baptizari, quare neganda est consequentia propter rationem datā in dicto num. 103. vel secundo respondetur concessio antecedenti, negando consequentiam: & ratio disparitatis est, quod cum contritio non sit pars essentialis Sacramenti Baptismi, sed solum dispositio necessaria ad eius effe-

ctum

ctum recipiendum nullum est inconueniens, quod sub conditione detur Baptismi Sacramentum Catechumeno illo adultero, qui nullum dedit poenitentiae signū, nec sit aliqua iniuria Sacramento Baptismi, cum in illo casu detur vera materia Sacramenti, & vera forma, & quoad effectum ab ipso Sacramento præstandum, apponatur cōditio, quod si detur in re in ipso subiecto, præstabit, effectum gratiæ regenerantis, si verò non detur, illū nō præstabit, ex quo nulla infertur iniuria Sacramento facta, secus autem est in Sacramento poenitentiae, cuius pars essentialis præcipua materialis, est contritio, seu attritio ordinis supernaturalis & confessio, vt in resolutione prima diximus, & cum non liceat Sacerdoti impendere formam Sacramentalem, vbi non est materia Sacramenti determinata saltē probabiliter, hinc est, quod Sacerdos non debet concedere absolutionem Sacramentalis poenitentiae, Catholico moribundo perditæ vitæ, quia illū habere non præsumitur probabiliter cōtritionem, seu attritionem supernaturalem suorum peccatorū, nec accusationē, quæ est materia necessaria Sacramenti poenitentiae, sed potius oppositum præsumitur, vt diximus num. 95.

106

Ad secundam instantiam respondetur negando, quod ex frequenter accidentibus colligi possit probabiliter, quod prædicti homines perditæ vitæ generaliter in mortis articulo habeant interiorē attritionem suorum peccatorum, quæ sufficiat, vt eis à Sacerdote possit absque magno scrupulo concedi absolutio sacramentalis: nam vt inquit D. August. vt supradiximus, prædicti homines perditæ

vitæ iusto Dei iudicio in morte non recordantur sui, qui in vita oblitī sunt Dei, quæ verba non solum de perfecta contritione, sed etiam de imperfecta, ordinis supernaturalis intelligi debent, saltem generaliter loquendo, quare non adest coniectura sufficiens ex frequenter accidentibus in tali casu, ex qua Sacerdos colligere possit prædictum moribundum perditæ vitæ habere poenitentiam internam sensibilem: ergo cum deficiat in prædicto casu materia sensibilis Sacramenti poenitentiae nempe dolor sensibilis, aliqua coniectura probabili manifestatus, nequit prædictus moribundus in tali casu à Sacerdote sacramentaliter absolui quare nullo modo adhero sententiæ Patris Thomæ Taburini, asserentis in methodo expedite confessionis lib. 2. cap. 10. §. 1. num. 12. quod homo Catholicus, qui in actu peccaminoso v. g. fornicationis sensibus destituitur, potest à Sacerdote sacramentaliter absolui. Cuius Doctoris hæc sunt verba; sed ego sub prædicta conditione vix illum regulariter sine absolutione dimittere, non quia velim absoluere non dispositum; sed quia rarissime euenit, vt tam citò sensibus quis, dum actu peccat, destituatur: ita vt vicinus morti non velit sue salutis consulere per aliquam attritionem, ita ille: huic autem opinioni non adhero; quia in tali casu nullum datur iudicium, seu coniectura probabilis ex communitate accidentibus, ex qua Confessarius possit probabiliter iudicare prædictum moribundū, qui in ipsa occasione peccati subito destitutus est sensibus, habere attritionem supernaturalem, & accusationē suorum peccatorum, quæ necessaria est, vt Confessarius

H

fes.

cessarius licite possit ei sacramentalem absolutionem sub conditione impedere: imò oppositum ex communiter in tali casu accidentibus plusquam probabiliter inferri debet, ut ex supradictis constat; & ita idem esset concedere supradicto moribundo sacramentalem absolutionem sub conditione, ac velle absoluere subiectum non dispositum. Quare non expedit sub pietatis specie in re tanti momenti operari contra communem omnium Theologorum sententiam oppositum asserentium.

107

Pater Angelus Maria Verricelli, qui dicto tract. 6. qq. moral. per totum hanc difficultatem per distinctas sectiones examinat, quamvis partem negativam sustineat affirmans sect. 16. num. 98. assertione quarta; dubium sibi esse, an affirmativa opinio sit probabilis ab extrinseco, & ideo ipse non auderet asserere hodie esse probabilem affirmativam opinionem, saltem per principia extrinseca; nihilominus ad fundamenta secundæ sententiæ respondet solutionibus (ut ipse fatetur assertione quinta) a se excogitatis, ad primum respondet concessa maiori, negando minorem, ait enim sect. 4. num. 12. assertione 1. quod agonia Catholici est probabile signum, eum in tali actu interius conteri, desiderare sacramentum penitentiae, illudque petere velle si posset: siue quia tempore agoniae habet usum rationis: siue quia paulo ante agoniam habens usum rationis advertit se esse morti proximum; quare probabile est, quod tunc ingemuerit, ac ex corde penitens desideraverit confessionem, quod probat primo: quia id dicitur probabile, seu verisimile, quod plerumque fieri solet, leg. in obscuris ff. de Re-

gulis iuris, sed fere omnes Catholici moribundi instantis mortis periculo territi, interius dolent desiderant sacramenta petuntque si possunt confessionem: ergo probabile est, hunc agonizantem etiam interius conteri, ac desiderare penitentiae sacramentum. Secundo probat: quia huiusmodi moribundus sepellendus est sepultura Ecclesiastica, quamvis nulla dederit penitentiae signa, praesumitur enim decessisse contritus; ut de expirante in actu venereo, docet Diana part. 5. tract. 3. Resol. 99. & de occiso à marito in adulterino complexu, docet Sanchez in selectis disp. 36. num. 3. deinde quia tales excommunicari nullo dato penitentiae signo sunt absolventi ab excommunicatione, quia praesumuntur intra se penitentes, atque optantes absolutionem, ut tenet Diana part. 7. tract. 10. resol. 10. ergo etiam possunt sacramentaliter absolvi. Probat consequentia: nam sacramentum penitentiae institutum est ad modum iudicij, ac est verum, ac proprium iudicium, ut constat ex Concilio Trident. sessione 14. de Sacramento penitentiae cap. 5. & canone 9. atqui in iudicio externus Catholicus agonizans etiam nullo praestito signo, absoluitur ab excommunicatione, ut possit gaudere sepultura Ecclesiastica, & in loco sacro sepelli: ex eo quod praesumitur contritus; ergo si Agonia Catholici est sufficiens signum contritionis in iudicio interno, erit etiam in iudicio interno sacramentali, sensibile signum contritionis, ut possit sub conditione, absolvi à peccatis.

108

Hæc autem responsio non satisfacit: quia vel dictus Pater Angelus Maria Verricelli loquitur de

de Agonia Catholici moribundi præcisè, & formaliter quatenus agonia mortis, vel loquitur non de agonia præcisè sumpta, sed de illa coniuncta cum vita catholice acta à viro catholico moribundo. Si loquitur de Agonia catholice præcisè in ratione agoniae, quae Agonia mortis est, falsum est asserere ipsam esse sensibile signum probabile interioris contritionis, & confessionis sacramentalis, seu accusationis peccatorum, quæ sufficiat ad impendendam moribundo cuicumque catholico absolutionem sacramentalem sub conditione, ut probauimus num. 104. & 105. alias Sacerdos teneretur dare sub conditione absolutionem sacramentalem moribundo catholico perditæ vitæ, imò illi, qui in ipsa actuali occasione peccandi, nempe in actu venereo destitutus est sensibus, quod est contra omnium Patrum, & Theologorum doctrinam, & ut bene notat Cardinalis Eminentissimus Lugo disp. 17. sect. 3. num. 40. non expedit in re tanti momenti sub pietatis specie sapere, plusquam omnes nostri Sancti Patres, sed observare terminos, quos apposuerunt nobis; nec probationes in dicta responsione positæ aliquid conuincunt: non prima, nam concessa maiore, neganda est minor generaliter loquendo: nam in catholico moribundo perditæ vitæ, licet possint esse aliqua inditia interioris contritionis, ea sunt leuissima, cum adsint parua signa propria contritione, & multa in oppositum, ut supra dixi num. 103. 104. & 105. & ideo non debet ei concedi absolutio sacramentalis, quia leuis illa coniectura penitentiae est insufficientis ad iudicandum in foro interno sacramentalis penitentiae, ut supra

diximus, Ad secundam probationem respondeo, quod licet peccatoribus publicis absque signis penitentiae morientibus, de iure communi deneganda sit sepultura, modo tamen contraria consuetudine illud ius abrogatum est, & illis est concedenda sepultura Ecclesiastica, ex hoc tamen non sequitur, quod illis sit etiam concedenda sub conditione sacramentalis absolutio, nam in dictis hominibus perditæ vitæ, qui in mortis articulo nullum dederunt penitentiae signum, deest materia necessaria, etiam probabilis sacramenti penitentiae, nempe contritio sensibilis per confessionem manifestata, quæ necessaria est ut Sacerdos possit licite in tribunali sacramentalis penitentiae proferre sententiam sacramentalis absolutionis, ad id autem, quod additur de absolutione ab excommunicatione, Respondeo omitendo antecedens, & negando consequentiam: ad cuius probationem concessa antecedenti neganda est consequentia, disparitas autem est manifesta, quia absolutio à censuris fit extra sacramentum, & etiam confertur absenti, ut docent Bossius de conscientia tom. 2. titulo 5. de absolutione in articulo mortis §. 4. num. 38. Suarez de censuris disp. 7. sect. 6. num. 7. Caspensis in curso Theologico tom. 2. disp. 2. sect. 13. num. 140. Sacramentum autem penitentiae cum petat essentialiter actus internos penitentis tamquam materia, necessarium est, quod fiant manifesti per confessionem, seu accusationem saltem virtuales; vel per aliud signum sensibile Confessario notum, quod non inuenitur in catholico homine perditæ vitæ, qui nullum signum interioris penitentiae

dedit, ex quo patet responsio ad probationem consequentiam, si verò loquatur Verricelli nō in ipsa agonia mortis præcisè sūpta; sed prout coniuncta cum bona vita catholice acta ab ipso moribundo catholico, nihil nouum dicit, nam ipsa met vita catholici, catholice acta, est probabile signū interioris attritionis; & accusatio virtualis suorum peccatorū, & consequenter sufficiens, vt possit Confessarius ei impendere in illo casu extremæ necessitatis sacramentalem absolutionem, vt nos supra probauimus cum auctoribus primæ sententiæ.

109

Ad secundum respondet prædictus Pater Angelus Maria sect. 6. concedendo maiorem, & minorem; & negando consequentiam: quia ad essentiam compositi physici, vel moralis sufficit sola materia partialis, cum forma; quamuis deficiat altera pars materiæ, nam licet materia sit de essentia compositi, tamē aliqua pars materiæ (saltem minus præcipua) nō est de essentia compositi, sed spectat tantum ad integritatem: quare sine illa habetur compositum, quod sic ostēdit à priori; nam vt docet Caietanus 3. part. quæst. 90. art. 2. pars duplex est, essentialis, & integralis, & licet sine parte essentiali sacramentum nullum sit, tamē sine parte integrali Sacramentum verum est, licet imperfectum. Sicut in composito physico hominis si deficiat anima, aut corpus deficiat homo, at verò si solum deficiat manus, est verus homo, sed mancus; atqui quando adest materia partialis, & forma, tunc habentur duæ partes essentielles compositi, nempe materia, & forma: ergo quamuis deficiat altera materia partialis, saluatur essentia compositi

physici, vel moralis: ergo quamuis deficiat confessio sacramentalis, dum adsit contritio, vel attritio sensibilis cum forma, saluatur essentia Sacramenti penitentiae, cum autem in catholico moribundo sensibus destituto, supponatur habere saltem attritionem sensibilibiter manifestatā per ipsam mortis agoniam, posita à Sacerdote forma sacramentalis absolutionis, saluatur essentia Sacramenti penitentiae, licet nō integra; & si illi obijciās, quod licet quando adsit altera tantum partialis materia cum forma tūc habetur compositum; quando materia partialis, quæ deficiat, non est ex partibus præcipuis materiæ integritatis, non autem quando est præcipua pars integrans materiæ compositi; atqui confessio est præcipua pars Sacramenti penitentiae, quare antonomastice Sacramentum confessionis vocatur; ergo deficiente materia partiali confessio nis, contritio sensibilis cum forma, non sufficit ad essentiam Sacramenti. Respondet haberi essentiam compositi physici, vel moralis, quamuis deficiat aliqua pars æque, vel saltem minus præcipua integrans materiæ, dum modo adsit altera pars materialis partialis saltem magis principalis simul cum forma, quia pars materiæ (saltem minus principalis) non est de essentia compositi; atqui inter partes integrantes materiæ Sacramenti penitentiae, principalior est contritio; nam propter quod vnum quodque tale, & illud magis: ideo enim confessio est pars Sacramenti, quia à contritione procedit, ergo multo magis ipsa contritio est pars Sacramenti, quod expressè docet D. Thomas 3. part. quæst. 90. art. 3. vbi ait con-

contritionem esse partem præcipuam, & continere virtute totā poenitentiam, ac se habere tamquam fundamentum, quod quodammodo virtute continet totū ædificium.

110

Sed licet hæc solutio multa dicat vera, & probabilia, displicet tamen primo: quia aliqua peccatorum externa confessio saltem virtualis ad essentiam huius Sacramenti, ita est necessaria, vt nullo vnquam casu sine ea possit consistere; atqui non semper in quocumque moribundo sensibus destituto, qui nullum penitentiae signum dedit, potest Confessarius probabiliter iudicare illum habere contritionem etiam imperfectam, & accusationem saltem virtualem suorum peccatorum, seu desiderium sacramentalis confessionis: ergo prædicta solutio non est generaliter, seu vniuersaliter vera, maior probatur, quia confessio saltem in desiderio est pars essentialis Sacramenti penitentiae, atqui nulla res potest consistere absque sua parte essentiali, in nullo casu etiam grauissimæ necessitatis potest dari Sacramentum penitentiae absque aliqua externa confessione, seu accusatione peccatorum, probatur consequentia: quia casus necessitatis non mutat essentiam Sacramenti; aliās si validè daretur Sacramentum penitentiae absque aliqua confessione in casu necessitatis, posset etiam id fieri validè extra necessitatem, quod est apertè falsum, minor verò constat ex supradictis nam in moribundo Catholico perditæ vitæ, qui nullum signum penitentiae dedit, non datur aliquod indicium, vel coniectura probabilis contritionis, vel attritionis supernaturalis, nec confessionis, seu accusationis saltem virtualis

suorum peccatorum, vt ex supradictis constat, Secundo: quia supponit Pater Angelus Maria Verricelli pro fundamento prædictæ solutionis vnū falsum suppositum nempe, quod agoniam ipsa Catholici est, vniuersaliter loquendo signum sensibile, seu indicium probabile contritionis interioris, vt probauit nu. 107.

111

Quare ad argumentum aliter respondeo: alio igitur, quod si sermo sit de moribundo catholico perditæ vitæ, vel de eo, qui in ipso actu venereo destitutus est sensibus, & nullum dedit signū penitentiae, concedo totum argumentum. Si verò sermo sit de moribundo Catholico, catholice viuente concessa maiore, distinguenda est minor, in moribundo nulla præstante signa, nequit esse aliqua confessio actualis, concedo minorem: nequit esse aliqua confessio saltem virtualis, & in desiderio; nego minorem, nā bona vita à viro Catholico acta est indicium probabile, non solum contritionis in illo euentu, sed etiam desiderij confitendi, si possit, quod totum imperatur à virtute penitentiae, ex quo patet ad probationem minoris, & ita neganda est consequentia.

112

Ad tertium argumentum respondet Pater Angelus Maria Verricelli sect. 18. num. 50. ipsam agoniam Catholici esse sensibile coniecturam internæ accusationis, ac voluntatis moribundi, atque desiderij subijciendi se clauibus, ac Sacramenti penitentiae, atque ita ipsam agoniam Catholici quatenus est sensibilis coniectura interni doloris, & accusationis internæ, æquivalere formali accusationi, quod sic demonstrat: nam multi probabiliter docent, quod quamuis infirmus in phrenesim lapsus abs-

solui non possit; etiam si sanus esset, & nihil de mortis periculo cogitaret, pectus secundum morem pulsaret, aut subleuans ad Cælum oculos diceret miserere mei Deus, quia tunc hæc non dicerentur in ordine ad Sacramentalem absolutionem, nec essent coniectura accusationis, & voluntatis subiiciendi se clauibus: tamen si morti vicinus talia dedit, cum plura verba proferre non posset, tunc præsumptio est, quod sacramentalem absolutionem à Sacerdote per hæc signa petijt, ita Layman lib. 5. tract. 6. cap. 8. num. 4. Zambranus de casibus tempore mortis cap. 4. dub. 2. sect. 4. Pharaonius de Sacrament. poenitent. tract. 1. sect. 16. casu 25. Capeauille de Sacramentis ministrandis tempore pestis cap. 3. quæst. 11. Diana part. 3. tract. 3. resol. 2. Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disp. 17. sect. 2. num. 30. & ego addo his authoribus, Sanchez in selectis disp. 44. num. 35. Leandrum de sacrament. part. 1. tract. 5. de poenitent. disp. 5. quæst. 42. quæ doctrina supposita sic arguit dictus Pater Angelus Maria Verricelli; illa signa rursus pectoris, & cætera, quia in his circumstantijs agonizans, sunt sensibiles, & probabiles coniecturæ internæ accusationis, doloris, ac voluntatis subiiciendi se clauibus; ideo æquivalent formali accusationi, seu formali confessioni, quare tunc moribundus poterit sub conditione absolui: ergo agonia catholici, quia est sensibilis, ac probabilis coniectura internæ accusationis, doloris ac voluntatis subiiciendi se clauibus, ideo æquualet formali accusationi, seu formali confessioni, quare tunc moribundus poterit sub conditione à Sacerdote absolui.

113

Ex qua doctrina infert Verricelli num. 53. quod ipsa agonia catholici, quia est sensibilis coniectura internæ accusationis, ac proinde æquualet formali accusationi; ideo sufficit ad verum iudicium sacramentale exercendum, & proferendam sacramentalem absolutionem per modum sententiæ; nam Sacerdos accedens ad moribundum vt absoluat, iudicialiter cognoscit de coniecturata internæ accusatione, seu de præsumpta, & verisimili voluntate subiiciendi se clauibus, quod sic probat: quia non plus requiritur ad sacramentale iudicium, quam ad iudicium Forense; atqui ad iudicium Forense sufficit coniectura delicti, quæ æquualet accusationi, & ad ferendam sententiam: ergo etiam in foro interno, & in iudicio sacramentali, ipsa agonia catholici, quæ est sensibilis coniectura internæ accusationis, & æquualet formali accusationi, seu confessioni, atque adeo sufficit ad essentiam iudicij sacramentalis, & ad proferendam sacramentalem absolutionem sententiam: ergo etiam sufficit ad hoc vt Sacerdos habeat iudiciale cognitionem ortam à coniecturata internæ accusatione, probatur hæc vltima consequentia: quia illa est iudicialis cognitio, quæ est à Iudice, vt Iudice; atqui tunc Sacerdos tamquam Iudex, id est prolaturus absolutionis sacramentalis sententiam accedit ad moribundum, nam tunc in moribundo considerat omnes illas coniecturas, nempe eum esse catholicum, & agonizantem, ex quibus coniecturis sensibilibus arguit internam voluntatem subiiciendi se clauibus: ergo ea cognitio coniecturarum est verè, & propriè iudicialis, quia est à Iudice prolaturo sententiam.

Hæc

114

Hæc autem solutio sicut & præcedentes fundatur in illo principio falso, scilicet, quod Agonia Catholici formaliter, vt talis est, est coniectura sensibilis internæ accusationis, & voluntatis moribundi subiiciendi se clauibus Ecclesie; quare concesso antecedenti argumenti Patris Verricelli neganda est consequentia: nam tunc pectoris, ideo in ijs circumstantijs agonizans æquualet formali accusationi, seu formali confessioni; quia est actio libera, & imperata à virtute poenitentis, atqui ipsamet agonia Catholici, non est actio libera imperata à virtute poenitentis: ergo ipsamet agonia non æquualet formali confessioni, nec valet responsio Patris Verricelli, quam adhibet ad hanc rationem, scilicet, quod licet agonia Catholici si vt agonia consideretur, non æquualet formali confessioni; si tamen consideretur agonia Catholici, quatenus est signum sensibile, ac probabile interni doloris, & contritionis æquualet optimè formali confessioni: quia agonia Catholici quamuis non sit actio libera, & imperata à virtute poenitentis: tamen prout est sensibile; & probabile signum interni doloris, ac desiderij confitendi (iuxta communiter accidentia in agonizantibus Catholicis) ipsa agonia ita considerata, est signum internæ actionis liberè imperatæ à virtute poenitentis; imo est immediatum signum probabile ipsius poenitentis; quamuis non sit signum liberum, hæc inquam solutio non valet; nam manifestè inuoluit petitionem principij, quod enim inquirimus est quare agonia Catholici, vt agonia Catholici est sit coniectura sensibilis, & probabilis interni dolo-

ris, ac desiderij confessionis, vt possit æquualetur accusationi, seu confessioni formali; atqui tu dicis hoc ira esse, quia agonia Catholici est; ergo manifestè petis principium, nam licet verum sit quod si loquamur de Catholico Agonizante probatæ vitæ in ipso reperiri indicium, seu coniectura probabilis, & sensibilis internæ contritionis, & confessionis desiderij, quæ æquualet confessioni formali, hoc tamen non colligitur ex ipsa agonia Catholici, vt agonia catholici est, sed ex ipsa vita catholice ante acta ab ipso Catholico, agonizante, vt supra probauimus cū authoribus primæ sententiæ, sistendo in primo modo dicendi ipsius opinionis: nam etiam agonia mortis catholici perditæ vitæ, qui nullum dedit signum poenitentis, imo & agonia illius, qui in ipso actu peccandi v. g. fornicationis destitutus est sensibus, agonia Catholici est, & tamen ex illa non colligitur indicium, aut coniectura aliqua probabilis interioris contritionis, ac confessionis desiderij, vt supra probauimus contra secundum modum dicendi primæ sententiæ.

115

Ad argumentum igitur responderetur concedendo maiorem, & distinguendo minorem, in moribundo sensibus destituito (loquor de moribundo Catholico probatæ vitæ) nulla datur accusatio realis actualis concedo minorè; nulla datur accusatio virtualis nego minorem, & similiter nego consequentiam; ad iudicium enim sacramentalis confessionis, vt confessarius tamquam Iudex proferat sententiam sacramentalis absolutionis, non est necessarium, vt præcedat accusatio vera, & realis, sed sufficit si præcedat accusatio virtualis fundata

data in probabili præsumptione, nam vt supradiximus in iudicio forensi ad proferendam sententiam, & ad condemnandum reum ad poenam saltem extraordinariam, sufficit indicium grauissimum delicti, quod virtualiter reum accusat de delicto commisso, quamuis ad condemnandum reum ad poenam ordinariam, nempe ad poenam capitis requirantur indicia indubitata, quæ æquivalent plenæ probationi: ergo cum tribunal Sacramentalis poenitentiae sit institutum à Christo Domino ad liberandum reum, nempe peccatorem a morti peccati, & Iudex scilicet Confessarius procedat vt Iudex liberans, & non condemnans reum, sufficit ad dictum iudicium Sacramentalis confessionis, accusatio virtualis fundata in probabili præsumptione, quare ex hac doctrina potest sumi argumentum non leue, ad ostendendam probabilitatem primæ sententiæ in hac forma, absolutio est actus iudicialis: ergo sicut in iudicijs forensibus, proportionem seruata, sic etiam in poenitentiae Sacramento proceditur, atqui in tribunali forensi non solum accusatio vera, & realis, sed etiam virtualis moralis, & interpretatiua locum habet: ergo etiam in tribunali Sacramentalis confessionis.

116 Ad quartum argumentum respondet Pater. Angelus Maria Verricelli, ad primam auctoritatem ex Concilio Cartaginensi 3. canone 34. responderet, quod illa verba; similiter, & de poenitentibus agendum est, non reperiuntur in canone Concilij, sed addita sunt à Gratiano in dicto cap. ægròtantes 74. de consecrat. distinct. 4. Concilium autem Cartaginense 4. dicit, quod agit ma-

nifestè de publico peccatore, qui in articulo mortis admittitur ad publicam poenitentiam; quod patet ex verbis sequentibus eiusdem Concilij; nam subdit, quod si super vixerit, subdatur statutis poenitentiae legibus, quoad Sacerdos, qui poenitentiam dederit probauerit; & canone 78. dicitur: quod si super vixerint non se credant absoluti sine manus impositione; atqui illa manus impositione, soli publici poenitentes indigebant, vt patet ex Sæcto Cipriano epistola 10. & epist. 12. & lib. de lapsis num. 97. ergo, & cætera eodem modo respondet ad auctoritatem Concilij Arausici, scilicet quod Concilium expressè loquitur in illo canone 12. de eo qui indigebat publica, & solemni poenitentia: nam in eodem Concilio canone 3. dicitur, quod si super vixerint stent in ordine poenitentium, vt offensis necessarijs poenitentiae fructibus, legitimam communionem cum reconciliatoria manus impositione accipiant.

117 Pater autem Caramuel Cœcedit cœcilia loqui de sacramentali absolute, sed nihilominus non conuincere aliquid contra primam sententiam, imò pro illa stare: quia Concilia coniungunt baptismum cum poenitentia; quare stante paritate sic argui potest. Sicut de baptismo, sic de poenitentia discurrere possumus, & debemus; atqui Catechumenus, qui in morbum lapsus sensibus destituitur, baptizari potest: quia ipsa status Catechumeni professio, est baptismi ante mortem suscipiendi petitio: ergo Catholicus, qui in morbum similiter lapsus sensibus destituitur, absolui poterit: quia ipsa status Catholici professio, est absolute sacramentalis ante-

mor-

mortem suscipiende petitio. Conuinceret tamen argumentum, si in verbis Conciliorum esset apposita particula tantum, aut solum. Sic enim poterit formari argumentum, moribundus sensibus destitutus baptizari, aut poenitentiae Sacramentum accipere, potest in eo tantum casu, quo voluntatis præteritæ testimonium aliorum verbis habet, aut præsentis in suo nutu, atqui moribundus ille de quo loquimur, neutrum facit, ergo absolui non potest, hoc enim argumentum conuinceret si illa particula, tantum, reperiretur in Concilijs; cum autem non reperiatur nihil concludit contra primam sententiam.

118 Hoc est quod sentio in hac grauissima difficultate; ceterum non condemnarem tamquam culpæ mortalis reum Sacerdotem, qui iudicans probabile saltem ab extrinseco, posse absolui moribundum Catholicum perditæ vitæ, qui nec petijt confessionem, nec vllum poenitentiae signum dedit, si illum sub conditione absolueret, imò iudico debere illum absolueret, etiam si ipse putaret sententiam esse falsam per principia intrinseca. Cuius ratio est, quia cum tunc licitè possit absolueret deponendo iudicium, seu formando iudicium practicum, quod liceat absolueret, stante probabilitate per principia extrinseca, tenetur deponere, & absolueret, vt docent Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 23. sect. 1. num. 15. Vasquez tom. 4. in 3. part. disput. 91. art. 12. dub. 1. num. 38. Coninch de sacrament. disput. 7. dub. 10. num. 106. & alij; imò non condemnarem tamquam sacrilegij reum Sacerdotem, qui dubitans an sit ab extrinseco probabile, posse absolui sub conditione

prædictum moribundum perditæ vitæ, illum absolueret; moueor primo: quia quando alij dubitant an aliqua opinio sit per principia extrinseca probabilis, potest frante tali dubio vrgente grauissimo periculo proximi, ea opinione vti, vt docent Nauarrus in cap. inter verba numer. 135. Sanchez de matrimonio lib. 2. cap. 36. num. 8. Villalobos tom. 1. tract. 1. difficult. 8. Baldellus tom. 1. Theologiæ moral. lib. 4. disp. 12. num. 4. Ioannes præpositus in 3. p. quæst. 8. de confessione num. 88. Castropalaus tom. 1. tract. 1. disp. 2. punct. 2. num. 5. Pellizarius tract. de monialibus cap. 10. num. 184. vbi sic ait: quotiescūque agitur de euitando graui malo, ac periculo proximi, lex charitatis obligat ad operandum secundum opinionem, quæ solum habeat aliquam speciem probabilitatis, saltem apparentis, & quæ verius dicatur formido, quam opinio, Bossius tom. 1. de conscientia part. 1. titulo 1. §. 24. num. 283. in fine: ergo non peccat Sacerdos vtens hac opinione, quæ dubitat probabilem in tam graui periculo salutis proximi. Secundo quia tunc est irrisio, & grauissima sacramenti irreuerentia, etiam si sub conditione ministraretur, quando omnino certum est, inualidè ministrari, atqui si dubium sit si validè ministraretur vrgente graui periculo non irridetur, neque irreuerenter tractatur, si in eo dubio sub conditione ministraretur: ergo non peccat Sacerdos, neque irridet Sacramentum, qui dubitans an validè absoluat, & an hæc opinio sit probabilis in tam graui periculo moribundum sub conditione absoluit. Consequentia manifestè sequitur ex præ-

præmissis. Maior enim ab omnibus recipitur, minor vero probatur, nam ut rectè docet Eminentissimus Cardinalis Lugo, in extrema necessitate potest baptizari sub conditione cum aliquo liquore, de quo dubium est an sit aqua, neque ob loci obscuritatem aliasque circumstantias, ex colore, odore, sapore, possit vlatenus cognosci: ergo similiter in nostro casu potest Sacerdos sub conditione dictum moribundum sensibus destitutum absolvere.

119 Ex dictis infero non solum licere absolvere moribundum Catholicum probatæ vitæ sensibus destitutum, qui nec petijt confessionem, neque aliud poenitentiae signum dedit, sed etiam Sacerdotem teneri sub mortali eum absolvere; qui si sit proprius Parochus peccabit mortaliter contra iustitiam, alius vero Sacerdos contra charitatem, ita Caramuel vbi supra num. 1310. & in Theolog. morali lib. 3. disput. 4. num. 1542. Pellizzarius de monialibus cap. 10. num. 184. Leander dicto tract. quinto de poenitent. disp. 5. quæst. 57. Ratio ex supradictis constat, nam opinio affirmans posse Sacerdotem absolvere dictum moribundum, est probabilis, tam ab extrinseco, quam ab intrinseco, ut ex supradictis constat, cum pro se habeat, quam plures, & graues Doctores, & nitatur rationibus valdè probabilibus; atqui quotiescumque Sacerdos potest absque graui incommodo succurrere periclitanti circa æternam salutem, ad id tenetur: ergo cum Sacerdos possit prodesse moribundo in tam graui periculo salutis æternæ constituto, illum à peccatis absolueno absque suo graui in-

commodo, & absque eo quod irrisionem faciat Sacramento, tenetur sub mortali peccato illum sub conditione absolvere. Consequentia patet ex supradictis num. 117.

120 Secundo ex dictis infero, quod si Sacerdos inuenit aliquem infirmum in frenesim incidere, & non constat petijisse confessionem, & tempore frenesim illam non vult, si dictus infirmus erat vir perditæ vitæ, qui vix in Paschate confitebatur, ut meretrix, & vsurarius publicus, non est ei danda absolutio sacramentalis confessionis; quia præsumitur in eadem voluntate praua in frenesim incidere, at si infirmus erat vir solitus viuere Christiano more debet dari absolutio sacramentalis sub conditione, quia eodem modo de isto infirmo frenetico est discurrendum, ac de illo, qui sensibus destitutus nulla signa doloris dedit.

RESOLVTIO V.

Vtrum moribundus sensibus destitutus, qui nec petijt confessionem, nec aliud poenitentiae signum dedit, si Sacerdos inueniat aliquam schedulam, in qua moribundus iste habebat scripta sua peccata ad ea integrè confitenda, possit eum sub conditione absolvere.

121 **N**egatiuam partem substinēt illi Doctores, qui affirmant esse de necessitate sacramentalis confessionis, ut confessio fiat in præsentia Sacerdotis, quos citat, & sequitur Diana part. 3. tract. 3. resol. 7. in quorum sententia, si quis non coram infirmo, sed statim in eius absentiâ ma-

ni-

nifestet Confessario illum petijisse confessionem, vel signa contritionis ostendisse, non potest Sacerdos dictum infirmum absolvere, si illum inueniat sensibus destitutum, quod probari potest primo: quia ut Sacerdos licitè possit alicui infirmo absolutionem sacramentalis confessionis concedere, necessariò requiritur, ut saltem probabiliter iudicet, tunc quando absolutionem impendit, esse in poenitente veram materiam Sacramenti poenitentiae nempe contritionem, saltem imperfectam, & aliqualem peccatorum confessionem, ad minus per aliquod signum sensibile manifestatam; atqui in prædicto moribundo sensibus destituito, hoc non datur, cum supponatur illum non petijisse confessionem, nec aliud signum poenitentiae fecisse, neque schedulam illam, in qua prædictus moribundus habebat scripta sua peccata est sufficiens indicium probabile, interioris contritionis, & confessionis: ergo non potest Sacerdos ei concedere absolutionem sacramentalis confessionis, probatur minor: nam illa schedula in qua Sacerdos inuenit peccata scripta ipsius moribundi potuit esse ab ipso facta multo tempore ante quam destitueretur sensibus, imò, & antequam in infirmitate incidere: ergo non potest esse indicium probabile actualis contritionis, & interioris confessionis ipsius infirmi, ac proinde non potest Sacerdos prædicto moribundo concedere licitè, & valdè absolutionem sacramentalis confessionis.

122 Secundo potest probari: quia hoc videtur esse contra decretum Clementis Octauiediti die 30. Iunij 1602. in quo damnatur tamquam falsa, temeraria, & scan-

dalosa, ista propositio, scilicet licere per literas, seu inter nuntium Confessario absente peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere, quæ verba accipienda sunt in sensu diuisiuo, & non complexiuo: ut docet Seraphinus Freitas in addit. ad tract. de confessione quæst. 13. nu. 31. Alphonsus de Leone. tract. de offic. & potestat. confessoris tom. 1. Recollect. 6. num. 123. Turrianus de poenitent. quæst. 9. art. 2. disp. 32. dub. 4. Fagúndez de præcept. Ecclesiæ præcept. 2. lib. 2. cap. 10. num. 5. Coquetius disertatione de confessione per literas cap. 5. num. 15. Aluarez in primam secundæ D. Thomæ quæst. 19. art. 6. disp. 80. in appendice num 34. & sequent. Petrus Fray de poenitent. in addit. ad 3. part. quæst. 9. art. 3. disp. 3. Pitigianus in 4. sentent. tom. 2. dist. 27. quæst. vnica art. 8. concl. 2. Nugus in 3. part. tom. 2. quæst. 9. art. 3. difficult. 2. Ioanès Chapeauilla tract. de modo ministrandi Sacramenta tempore pestis quæst. 30. Syluius in 3. partem, quæst. 9. art. 3. quos citat, & sequitur Diana dicta part. 3. tract. 3. resol. 7. atqui in casu nostro Confessarius solum habet notitiam peccatorum istius moribundi per literas, seu per illam schedulam in qua inuenit scripta peccata istius infirmi moribundi, qui destitutus est sensibus, cum supponatur ipsum non petijisse confessionem, nec aliud signum poenitentiae dedisse: ergo non potest Confessarius eum absolvere sacramentaliter.

123 Nihilominus affirmatiuè respondeo cum Layman tract. 6. theolog. moralis cap. 3. in fine, quem sequitur Bossius de conscientia tom. 1. part. 1. tit. 1. §. 25.

I 2 num.

num. 373. probatur primo: quia si quis indicavit Confessario aliquem moribundum signa contritionis dedisse, vel quod confessionem petijt in absentia ipsius infirmi, debet absolui à Sacerdote superueniente illum adhuc viuum, sensibus tamen destitutum inueniente, vt docent Filiucius tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 122. Bonacina de sacrament. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punt. 2. §. 4. nu. 10. Fernandez in exam. resolut. moral. part. 3. cap. 7. §. 6. num. 50. Zambranus de cas. tempore mortis cap. 4. dub. 2. sect. 5. nu. 31. Layman in theolog. moral. tract. 8. cap. 3. num. 9. in fine, vt refert Diana dict. resol. 7. id ipsum docent Machinus de bello diuino part. 3. cap. 13. num. 15. Ioannes Sancius in selectis disput. 44. num. 35. §. quod si eueniat in fine, vbi sic ait. Nec opus erit interpretem in præsentia infirmi testificari de signis doloris, cum enim interpret coram Confessario comparet, confessio fit in præsentia Sacerdotis, ita ille: Eminentissimus Lugo de penitentiâ disp. 17. num. 85. & 86. non obstante decreto Clementis Octauæ. Ergo similiter potest, & debet Sacerdos absoluere moribundum, quem inuenit sensibus destitutum, quamuis sciat ipsum non petijisse confessionem, nec vllum signum penitentiæ dedisse, si inueniat illum habuisse in scheda scripta sua peccata ad ea integrè confitenda; sine eo, quod contraueniat decreto supradicti Clementis Octauæ. Cōsequentia apertè sequitur ex antecedenti: nam vtrobique est eadem ratio. Antecedens probatur contra Dianam: nam ipse affirmat, quod quando astantes in cubiculo moribundi, iam sensibus

omnino destituti, & propè ipsum existentes Sacerdoti accersito testimonium de petitione confessionis, vel signis penitentiæ in ordine ad confessionem in eius absentia datis exhibent, licet Sacerdoti moribundum absoluere (quod non concedunt Alvarez, nec Doctores præsertim Dominicanæ familiæ, quos in sui fauorem citat Diana dict. resol. 7.) sine eo, quod contraueniat Cōfessarius prædicto decreto Clementis Octauæ, qua doctrina Dianæ supposita, sic argumentor: vel decretum Clementis Octauæ intelligitur non solum complexiue, sed etiam diuisiue, ita ut Pontifex damnet, non solum complexiue, sed etiam diuisiue illam propositionem, quod liceret confiteri absente Sacerdote per litteras, aut internuncium, & ab eo absente accipere absolutionem, & Sacramentum semper esse nullum, siue fiat confessio in absentia, siue absolutio sola detur ab absente Sacerdote, vel vtraque contingat in absentia; vel intelligitur tantum complexiue, ita ut Pontifex damnet totam illam propositionem hypoteticam copulatiue, & non diuisiue? Si hoc secundum dicatur: ergo sicut Sacerdos potest, & debet absoluere moribundum sensibus destitutum, quando astantes in cubiculo moribundi in eius præsentia testificant Sacerdoti, ipsum moribundum petijisse confessionem, aut signa aliqua absente Sacerdote in ordine ad sacramentalem confessionem fecisse; ita potest, & debet absoluere moribundum, quando aliquis testis in absentia ipsius moribundi ipsi Sacerdoti certificat, quod infirmus petijt confessionem, si quando accedit

ad

ad infirmum inuenit eum viuum, quamuis sensibus destitutum, patet consequentia, nam in vtroque casu datur absolutio sacramentalis præsentia penitenti moribundo à Sacerdote præsentia, licet testificatio, quod infirmus confessionem petijt in vno casu fiat Sacerdoti præsentia in præsentia moribundi sensibus destituti, & in alio Sacerdoti absente in absentia infirmi tamquam per internuncium, aliàs prædictum Clementis Octauæ decretum damnet propositionem illam non solum copulatiue, sed etiam diuisiue, cuius contrarium supponitur in responsione data. Si autem dicatur, quod prædictum Pontificis decretum damnat propositionem illam non solum complexiue, sed etiam diuisiue, vt fatetur Diana: ergo sicut Sacerdos non potest absoluere moribundum sensibus destitutum, quando attestans Sacerdoti in ipsius moribundi absentia certificat ipsum petijisse confessionem, aut aliqua signa in absentia Confessoris in ordine ad sacramentalem confessionem fecisse; quia hoc obstat Clementis Octauæ decreto; ita nec poterit Sacerdos absoluere moribundum destitutum sensibus, quando astantes in cubiculo ipsius moribundi sensibus destituti, & propè ipsum existentes Sacerdoti accersito testimonium de petitione confessionis, vel signis penitentiæ in ordine ad confessionem in eius absentia datis exhibent. Probo consequentiam, quia tunc verè confessio à penitente moribundo est facta Sacerdoti absenti, seu in absentia Sacerdotis: ergo sicut in primo casu secundum Dianam non licet Sacerdoti moribundum sensibus destitutum, absoluere, neque in secundo licebit, probatur antecedens: nam

dictus moribundus, vt supponitur in aduentu, & præsentia Sacerdotis est omnino sensibus destitutus, & carens totaliter vsu rationis; atqui quod astantes propè eundem moribundum existentes, Sacerdoti præsentia manifestent, petitionem confessionis factam, vel signa contritionis data ab infirmo absente Sacerdote, non sufficit, vt idem infirmus tunc per eosdem astantes confiteatur, vel censeri debeat coram Sacerdote confiteri; quia nullo modo ipsi Sacerdoti ostendit, seu ostendere potest se approbare id, quod astantes eidem Confessario aperiunt cum nullo polleat vsu rationis; & respectu testimonij confessionis à se petiti, vel signorum penitentiæ exhibitorum, se habet ac si non esset, & veluti cadaver; atqui idem astantes solum explicant, & notam faciunt Sacerdoti præsentia confessionem à moribundo factam in eius absentia: ergo si decretum supradictum Clementis Octauæ damnat illam propositionem non solum complexiue, sed etiam diuisiue, vt vult Diana, sicut non potest Sacerdos conferre absolutionem sacramentalis penitentiæ moribundo illo, de quo aliquis affirmat Confessario in absentia ipsius moribundi, quod petijt confessionem, vel aliquod penitentiæ signum dedit; si illum inueniat Sacerdos, seu Confessarius sensibus destitutum, vt fatetur Diana, similiter non licebit Cōfessario sacramentaliter absoluere moribundum sensibus destitutum, de quo testes in præsentia prædicti moribundi Sacerdoti, seu Confessario affirmant in eius absentia petijisse confessionem, vel signa contritionis dedisse, cū in vtroque casu confessio sit à penitente facta in absentia Confessario.

farij, ergo sicut in hoc secundo casu fere omnes Doctores affirmant Confessarium teneri moribundum sensibus destitutum sacramentaliter absolueri; ita similiter debet in primo casu moribundum illum absolueri, ac proinde etiam tenebitur Confessarius absolueri moribundum sensibus destitutum, qui nec petit confessionem, nec vllum contritionis signum dedit, quando peccata sua in schedula illum ad integrè confitenda annotasse eidem Sacerdoti, seu Confessario constaret, nam prædicti casus non comprehenduntur in decreto Clementis Octavi, vt ex postea dicendis apertè constabit cum prædictum decretum explicemus.

124 Secundo probatur, quia in casu tam graui, vt est articulus mortis, vbi vita æterna viri Catholici periclitatur, si Confessarius tunc habeat aliquod indicium probabile interioris contritionis, seu attritionis, & confessionis sacramentalis desiderij in Catholico moribundo sensibus destituto, qui nec Confessionem petit, nec vllum contritionis signum dedit, non solum potest, sed tenetur sub mortali peccato eum sacramentaliter absolueri saltem sub conditione, vt ex dictis resolutione præcedenti constat; atqui schedula illa in qua prædictus moribundus, qui à Confessario inuentus fuit sensibus destitutus sua peccata scripsit ad ea integrè confitenda, est plusquam probabile indicium interioris contritionis, & desiderij confitendi sua peccata, eaque clauibus Ecclesie subiiciendi ipsius moribundi: ergo non solum potest, sed etiam debet Confessarius eum sacramentaliter absolueri alias peccabit mortaliter si fuerit proprius Parochus contra iustitiam, sin autè

contra charitatem. Consequenter est formalis, & maior constat ex dictis resol. præcedenti, minor vero probatur manifestè: nã ex eo quod vnus testis affirmet Confessario aliquem moribundum sensibus destitutum in absentia ipsius Confessarij petijisse confessionem, aut signum aliquod contritionis dedisse, infert probabiliter prudens Confessarius interiorem contritionem; confessionisque sacramentalis desiderium ipsius moribundi, & tenetur illum sacramentaliter absolueri absolute, & absque conditione aliqua secundum probabiliorem sententiam; atqui schedula illa in qua infirmus ille antequam destitueretur sensibus, sua scripsit peccata ad ea integrè confitenda, non minorem testimonium præbet desiderij confitendi ipsius moribundi, quam præbet ille, qui Confessario testificat moribundum petijisse confessionem, aut signum aliquod contritionis dedisse: ergo prædicta schedula est plusquam probabile indicium, ne dicam certum, interioris contritionis, & voluntatis confitendi, ipsius moribundi sensibus destituti, igitur tenebitur Confessarius ipsum sacramentaliter absolueri absolute, & absque conditione aliqua dum illi constat, quod infirmus prædicta sua peccata scripsit, ad integrè ea confitenda, postquam incidit in illam infirmitatem.

125 Ad primum argumentum negatiuæ sententiæ respondetur, concessa maiori negando minorem; ad cuius probationem dico, quod si Sacerdoti constet prædictam schedulam fuisse à moribundo illo factam, postquam incidit in illam infirmitatem, animo integrè confitendi sua peccata, debet præsumere ipsum moribundum, tunc permanere in ea.

eadem voluntate, & ita teneri illum sacramentaliter absolueri, vt diximus num. 123. sicut tenetur sacerdos absolueri moribundum destitutum sensibus, de quo astantes in cubiculo ipsius moribundi affirmant Confessario, ipsum petijisse confessionem, vel aliquod signum contritionis dedisse, vt eodem num. 123. diximus; nam ipsa schedula, in qua ille moribundus sua scripsit peccata, est Sacerdoti sufficiens signum sensibile interioris contritionis, & desiderij sacramentalis confessionis, ipsius moribundi sensibus destituti. Si autem Confessario certo constet prædictam schedulam fuisse à dicto infirmo factam non multo tempore antequam in illam infirmitatem incidere, iudico Confessarium posse, imo, & debere prædictum moribundum sensibus destitutum, sub conditione sacramentaliter absolueri, iuxta dicta resolutione præcedenti.

126 Ad secundum argumentum respondet Bonacina disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punt. 2. §. 4. difficult. 4. num. 10. in vltima impressione. Filliuc. tract. 7. num. 122. Mozora 3. part. summæ cap. 6. num. 50. Zambranus cap. 4. dub. 2. sect. 5. num. 31. Eminentissimus Cardinalis Lugo disp. 17. de poenitent. sect. 4. num. 72. & num. 85. quos citat, & sequitur Leander part. 1. de Sacramentis tract. 5. de poenitent. disp. 5. quæst. 45. negando maiorem: nam decretum Clementis Octavi Solum loquitur de confessione strictè accepta, quæ fieri nequit nisi in præsentia Confessarij, non vero de confessione magis vniuersaliter sumpta, qualis est illa, quæ fit Confessario per testes, quamuis testes non reperant testimonium coram infirmo: nam licet

dicta per testes confessio facta sit in absentia, tamen postea absolutio datur in præsentia poenitentis, quod sufficit ad valorem Sacramenti, & vt non fiat contra decretum Clementis Octavi, quod explicat Eminentissimus Lugo dicto nu. 72. vbi notat duplicem dari confessionem, vnam in stricta significatione, quæ est, quando reus coram Iudice explicitè confitetur iuridicè; sua delicta; altera latè, & in magis vniuersali significatione, quæ nihil aliud est, quam desiderium, seu votum confitendi, delicta voce viua, vel alijs signis externis expressum, siue hoc desiderium manifestetur coram Iudice, siue in illius absentia, dicit ergo Clementem Octauum in suo decreto loqui solùm de confessione sacramentali stricta, & qua explicitè delicta, seu peccata iuridicè aperientur Iudici, eo quod cum decretum sit odiosum, debet in sensu magis stricto intelligi, & quia ideo confessio sacramentalis requirit præsentiam Confessarij, quia per illam satisfacit poenitens obligationi, quam ex Christi præcepto habet sistendi se coram legitimo Iudice, & confitendi delicta sua; hæc autem obligatio non est nisi ad confessionem strictam, & explicitam, quæ iuxta leges etiam est actus partialis, qui fieri debet coram Iudice comparando personaliter in iudicio: confessio vero secundo modo, & in vniuersali significatione accepta, seu voluntas, & desiderium confitendi, cum sit quid antecedens, & præparatoria, non requirit talè præsentiam, & vult Clementem loqui in sensu diuiso, itaut inhibeat non solum dari absolutionem sacramentalem in absentia, sed etiam fieri confessionem sacramentalem in absentia Confessarij,

loquendo de hac confessione sacramentali stricta, & explicita.

127

Sed hæc responsio non placet Patri Ioanni Angelo Bossio de conscientia tom. 1. part. 1. tit. 1. §. 25. num. 371. & ita eam sic arguit: quia vel illud desiderium confitendi voce, vel nutibus, & signis contritionis expressam in absentia Confessarij, est vera confessio sacramentalis, vel non; Si non certè Confessarius vocatus, & certior factus de tali desiderio, non poterit infirmum sensibus destitutum absoluerè, quia nulla præcessit vlllo modo confessio, & accusatio peccatorum; si est vera confessio sacramentalis: ergo iam vera confessio sacramentalis potest licitè, & validè fieri in absentia Confessarij: ergo vel decretum Clementis Octavi comprehēdit etiam hunc casum, vel debet intelligi collectiue, non diuisiue. probatur hæc vltima consequentia: quia tam est confessio verè, & strictè sacramentalis illa, quæ in ordine ad absolutionem fit solū in genere, cum alio modo ob impotentiam physicam, vel moralem explicitè, & in specie fieri nequit; quam quæ fit explicitè, & in specie nec Patres, Concilia, & Paulus Quintus certè aliud volunt, dum decernunt moribundum, qui ostendit desiderium confitendi ipsimet Confessario, vel in eius absentia deberi absolui à Sacerdote; volunt enim ipsam ostensionem desiderij confitendi factam coram, vel absente Sacerdote esse confessionem sacramentalem verè, & strictè iuxta institutionem factam à Christo Domino, alioqui non potuissent decernere fore absoluedum: ergo, & cætera.

128

Sed hæc omnia nullatenus infirmant solutionem Eminentissimi Cardinalis Lugo; quia benè

stat, quod aliqua confessio sit sufficiens, imò & necessaria ad valorem huius sacramenti poenitentiæ, itaut simul cum absolutione Sacerdotis dicatur vera confessio sacramentalis, hoc est sufficiens ad valorem huius Sacramenti in quolibet casu: & quod non dicatur confessio stricta, & per se loquēdo ex institutione Christi Domini: nam vt benè notat Eminentissimus Lugo supra nū. 75. confessio aliqua necessaria est ad valorem huius Sacramenti in quolibet casu: confessio vero stricta necessaria est per se loquendo; vnde quando Concilium Tridēt. sessione 14. cap. 5. & canone 7. dicit ad remissionem peccatorum necessariam esse de iure diuino confessionem loquitur de confessione stricta, sed de necessitate per se loquendo, quod apertè constat ex eo quod non solum dicitur necessariam esse confessionē, sed confessionem omnium peccatorum, & circumstantiarum, saltem mutantium speciem, quæ confessionem certum est requiri per se loquendo, non vero in casu necessitatis; quo homo per accidens excusatur à confessione omnium, & singulorum peccatorum, quando vero in eodem Concilio eadem sessione 14. cap. 3. & 4. dicitur tres esse huius Sacramenti partes ad integram, & perfectam remissionem peccatorum ex Dei institutione requisitas, contritionem, confessionē, & satisfactionem: potest intelligi de necessitate simpliciter, & tunc nomine confessionis intelligitur confessio in significatione magis vniuersali: si verò intelligatur de necessitate solum per se: nomine confessionis intelligitur confessio stricta, sicut dicitur in eisdem locis necessaria etiam satisfactio, quæ tamen non est necessaria,

nisi

nisi per se loquendo; cum sine illa possit dari Sacramentum validum, denique quando canone 9. dicitur; si quis dixerit non requiri Confessionem poenitentis, vt Sacerdos eum absoluerè possit, anathema sit, intelliguntur prædicta verba de necessitate solum per se, qua necessitate requiritur confessio: saltem virtualis ad sacramentalem absolutionem, ob quam rationem potest, & debet Sacerdos absoluerè sacramentaliter Catholicum moribundum probatæ vitæ sub conditione, qui sensibus destitutus, nec petijt confessionem, nec vllum contritionis signum dedit; nam vita ab ipso moribundo catholice acta est sufficiens inditiū probabile interioris contritionis, seu attritionis, & confessionis sacramentalis desiderij, quæ est accusatio, seu confessio virtualis, quæ sufficit ad hoc, vt Sacerdos dictum moribundum absoluerè possit sub conditione, vt diximus resolutione præcedenti. Vel intelligitur de omnimoda necessitate alicuius confessionis, non tamen confessionis in significatione magis stricta, sed magis vniuersali, vt supra explicatum est, ex quo patet solutio ad argumentum Bossij. Respondeo igitur eligendo primam partem dilematis, & distinguendo primū consequens: ergo iam vera confessio sacramentalis potest licitè, & validè fieri in absentia Sacerdotis; si nomine confessionis intelligatur confessio strictè sumpta nego consequentiam: Si nomine confessionis sacramentalis intelligatur confessio in significatione magis vniuersali, & simul absolutio detur à Sacerdote præsentem, in præsentia ipsius poenitentis, qui ante in absentia Confessarij petijt confessionem, vel aliquod contritionis signum dedit concedo consequentiam; neque hoc est contra prædictum Clementis Octavi decretum editum 21. Iunij 1602. ab Alvarez in dicta appendice num. 20. relatum in quo damnauit hanc propositionem, scilicet licere per literas, aut inter nunciū, Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere, quia vt patet ex ipsis verbis casus in decreto damnatus, est distinctus à præsentem de quo loquimur, deinde, quia idemmet Clemens Octavius in te rogatus, an moribundus in casu simili de quo loquimur, deberet sacramentaliter absolui, scilicet quando infirmus petijt confessionem in absentia Confessarij, & ante aduentum eius destitutus est sensibus, respondit debere absolui, & se eum absoluturum, neque huiusmodi casum suo decreto vlllo modo comprehēdit; vt anno 1608. 16. Aprilis testati sunt ex eo audiuisse, Cardinalis Bellarminus, & Archiepiscopus Armacanus; addens etiam se priuatum parochū sibi subiectum, qui in simili euentu poenitentem moribundo negasset absolutionem; & præterea literas de hac re testimoniales sua manu subscriptas, dedit Prouinciali in belgio Francisco Florentino e Societate Iesu, & Patri Leonardo Lessio Romæ, tunc temporis existentibus, quæ omnia ex Coninchio, & Ioanne Sancio. Refert ipse Bossius supra num. 363. quare neganda est secunda consequentia, ad cuius probationem nego suppositum antecedentis; supponit enim falso Pater Bossius, quod confessio, peccatorum, quæ fit

K

in

in genere dumtaxat cum alio modo ob impotentiam physicā, aut moralem, alio modo a poenitente fieri non potest esse confessionem sacramentalem strictē sumptam, sicut est ea, quae fit explicitē, & in specie, quod est omnino falsum: nam illa est confessio sacramentalis strictē sumpta per quam poenitens satisfacit omni ex parte obligationi, quam ex Christi praecepto habet coram Iudice; at, qui confitetur peccata secundum genericā dumtaxat rationem, ob aliquam impotentiam physicam, aut moralem, non satisfacit omni ex parte obligationi, quam ex Christi praecepto habet, nempe confitendi omnia sua peccata distinctē, & secundum speciem, aliās non teneretur postea ablata impotentia confiteri peccata prius in genere confessā iterum in specie, & in individuo: ergo confessio peccatorum genericē sumptorum, non est confessio sacramentalis stricta licet ob grauem necessitatem, aut impotentiam dictam sufficiat ad validitatem Sacramenti poenitentiae.

RESOLVTIO VI.

Vtrum qui confessus est, se centies plus minusue commisisse peccatum furti, si deinde certo sciat, fuisse centum quinquaginta furta teneatur confiteri excessum?

HAEC difficultas maxime pedit ex alia difficultate, ad quod scilicet se extendant illa verba plus minusue, in qua difficultate variē loquuntur Doctores aliqui dicunt extendi ad duo, vel tria; alij vero praedicta verba extendunt ad quartam partem.

summā cui adijcitur, ut si dicas octo plus minusue verificetur in sex, vel in decem, quia duo sunt quarta pars ex octo, sic aliqui, quos refert Glosa in lege haec adiectio 192. ff. de verb. significat. alij dicunt illa verba verificari posse de quinque pro quolibet centenariio, alij denique de viginti pro quolibet centenariio, quorum Doctorum sententiam refutat, ut bene Eminētissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disp. 16. sect. 2. num. 94. alij praeterea docent, quod qui confitetur se peccasse decies plus, minusue; tunc ijs verbis comprehendit alias tres, vel quatuor vices, ita Pater Gaspar Hurtado de Sacrament. disput. 9. de poenitentia diff. 5. Diana part. 4. tract. 4. resolut. 204. Fillucius tract. 7. cap. 4. num. 82. apud Lugum inuenies citatum Dianam resolut. 294. nō rectē. Alij autem praedicta verba plus, minusue, aut parum plus, vel minus, ad summam paruum referri affirmant, quanta autem debeat esse, non posse yniversaliter regula definiri, sed arbitrio prudentis relinqui; notant tamen, quod quo maior est numerus peccatorum, qui nominatur, maior numerus debet intelligi verbis illis plus, minusue, ita Eminētissimus Lugo ubi supra num. 96. Vasquez quest. 91. art. 1. dub. 6. num. 2. Leander de Sacrament. part. 1. tract. 5. de poenitent. disput. 5. quest. 10.

Pater Angelus Maria Verri-cellus in suis qq. moral. & legalib. tract. 1. singularium opinionum quest. 8. num. 4. affirmat illā particulā plus, minusue addere medietatē supra summam expressā, & consequenter docet, quod qui

con-

confessus est se centies, plus, minusue, furatum si deinde certo sciat fuisse centum quinquaginta furta, non teneri iterum ea confiteri. Verba istius Doctoris sunt: dico illam particulam, circiter, aut plus, addere quo ad confessionem medietatem supra summam expressam: unde qui confessus est, centum plus, minus furta commisisse, non tenetur iterum confiteri, si comperiat, fuisse centum quinquaginta, etiam si certus sit, ex reperta cartula v.g. in qua singula singulis diebus denotauerat furta: ita ille; qui quamuis in fine dictae quaestionis asserat non esse, recedendum a communi sententia oppositum affirmante, nihilominus hanc sententiam, ut propriam defendit, tum quia in hac quaestione ad argumenta, quae format in fauorem huius sententiae non respondet; tum etiam, quia postea tract. 5. de scrupulorum causis, & remedijs quest. 6. num. 23. absolute affirmat, quod qui confessus est se decies circiter fornicatum, comperiens deinde fuisse viginti, non tenetur iterum confiteri, pro qua opinione citat Vivaldum in candelabro aureo, tit. 7. §. sed dixi nu. 3.

131 Probat suam sententiam primo Pater Angelus Maria Verri-cellus, quia quamuis proprietas dictionis circiter, aut plus minus, importet adiectionem paruae summā supra expressam, tamen in declaratione numeri peccatorum praesertim cum numerus est magnus, & longi temporis, ex communi vsu loquendi confidentium significat longē maiorem quantitatem: ergo addit dimidium supra quantitatem expressam, propter ingentem difficultatem, ac ferē moralem impossibilitatem, quae est in expres-

sione certioris numeri, seu in restrictione ad illam propriam, ac legalem significationem dictionis pluris ut modicam quantitatem exprimat: probatur consequentia: nam qui per annum furatus est, atque fornicatus, & dixit, hoc anno bis plus minusue, aut circiter in hebdomada furatus sum, & centies, plus minusue, fornicatus in toto hoc anno, si deinde certissime comperiat, fuisse centum quinquaginta furta, centum quinquaginta fornicationes, non tenetur repetere confessionem furtorum, ut docent omnes, quia particula circiter, aut plus minus, comprehendit tertium furtum in hebdomada: ergo neque tenetur repetere confessionem fornicationum, probo consequentiam: nā potuisset eodem modo confiteri fornicationes, dicendo bis circiter, in hebdomada fornicatus sum, siquidem liberum est poenitenti exprimere numerum frequentium fornicationum utroque modo, vel dicendo centies circiter, vel dicendo bis in hebdomada fornicatus sum, qui numerus redactus ad vnā summā continet centum quinquaginta, sunt enim in anno ferē 52. hebdomadae.

132 Secundo probatur, quia turpi amore sauciatus sufficienter explicat numerum cogitationum, dicendo per mensem quasi continuē mulierem concupiui, nec tenetur se magis explicare, ut docet Coninchius de Sacrament. disp. 7. dub. 7. num. 151. & 152. & tamen magnum est in hoc numero ineundo discrimen, si praesens erat mulier excitans ad turpem amorem, vel absens; frequentiora enim sunt praesente obiecto desideria, quia praesentia excitat ad amorem: ergo non te-

K 2 ne.

netur ad exactissimam discussionem numeri, an scilicet decem, vel quindecim fuerint desideria singulis diebus, ergo illa particula circiter, aut plus minusue, ita explicanda est in expressione peccatorum, ut non redigatur ad parvæ quantitatis angustias, sed iuxta subiectam materiam ob memoriæ defectum, & ingentem difficultatem in vero numero supputando, debet ea particula circiter, aut plus minusue extendi non ad modicam quantitatem, sed ad magnam, & ad dimidiam saltem, supra expressam, alioquin nunquam possent se satis poenitentes explicare, quia semper iuuenies, diligentissime facto calculo magnum excessum, & sic nunquam esset finis scrupulorum.

133 Tertio probatur: quia ob difficultatem magnam in aliquorum peccatorum numero, non debet Confessarius instare, ut inatur numerus per dies, hebdomadas, aut menses, quia dum poenitens ad talem supputationem cogitur, sæpissimè certum numerum confitendo mentitur, unde sufficit exprimere tempus, & consuetudinem peccandi, ut docet Victoria de Sacramentis num. 178. Reginal. lib. 6. num. 123. sic sufficit in meretrice, & concubina exprimere tempus prauarum cogitationum, quamuis debeat per hebdomadas exprimere numerum fornicationum, ut aduertit Vasquez 3. part. tom. 4. quæst. 91. art. 1. dub. 5. Diana part. 3. tract. 4. resol. 89. Lugo de poenitentia disp. 16. nu. 573. sic in periurijs, in delectationibus morosis, in furtis, in desiderijs quarumcunque mulierum, quæ obuij sunt, in turpibus colloquijs, & similibus frequentibus peccatis, in quibus impossibile est aliquem numerum

inire per menses, aut hebdomadas, sine periculo maximi erroris in ea supputatione; unde in his sufficit tempus explicare, ut tenet Lugo nu. 574. 575. & 576. ergo expresso magno numero, ut quingentum, cum labilis sit memoria, & difficillimum sit numerum supputare, poenitentem falli, & mentiri sæpissimè necesse est, si adiecta particula circiter, aut plus minusue solum decem addat supra centum, iuxta propriam strictam, ac legalem huius dictionis significationem, consequenter illa particula circiter, aut plus minus ex usu, & intentione confitentium non significat sola decem super centum, sed tantam tamque magnam quantitatem, ut poenitens liber sit ab errore, & a timore repetendi confessiones, alioquin nemo tutus esse poterit.

134 Quarto probatur: quia illa iudicatur sufficiens expressio peccatorum, qua peccatoris status innotescit; sed quando quis confitetur se centies circiter furatum, idem iudicium de ipso fit, si verè centum, aut centum, & decem, vel centum quinquaginta deinde comperiat: ergo sufficienter confessus est, se centies circiter furatum.

135 Quinto probatur: quia non tenetur rusticus repetere præcedentes confessiones, grosso modo, cum indocto Parocho factas, ut aiunt Henriquez lib. 5. cap. 3. num. 10. Fagundez de præcepto confessionis lib. 3. cap. 4. nu. 10. & cap. 2. num. 5. Lugo de poenit. disp. 16. num. 577. ergo neque tenetur iterum confiteri, qui bona fide confitetur, centies circiter in anno se fornicatum, si postea comperiat, esse centum quinquaginta. Consequentia probatur: quia vterque tam rusticus, quam

quam iste bona fide confessus est, vterque ob difficultatem non explicauit certum numerum, vterque fuit directè absolutus ab omnibus, vterque grosso modo confessus, neque repetere tenetur confessionem; ergo neque tenetur iste cum in vtraque sit par ratio.

136 Communis, & vera sententia affirmat, eum qui confessus est se centies plus minusue furatum, si deinde certo sciat, fuisse centum quinquaginta furta teneri confiteri excessum; ita Sotus in 4. dist. 18. art. 4. Syluester verbo confessio 1. num. 12. Sà num. 32. Filiucius tract. 7. num. 82. Fagundez in præcep. Ecclesiæ præcep. de confess. lib. 3. cap. 44. num. 9. Villalobos in summa tō. 1. tract. 9. difficult. 33. num. 5. Diana part. 3. tract. 4. resol. 94. Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disp. 16. sect. 2. §. 5. Leander de Sacramentis part. 1. tract. 5. de poenitentia disput. 5. quæst. 10. & alij, quos citavi supra num. 128. Ioannes Sancius in selectis disp. 2. num. 13.

137 Probatur communis sententia; nam ut bene notat Eminentissimus Lugo supra num. 97. ad verificanda illa verba plus minusue, semper debet interuenire aliqua paruitas in eo quod additur, vel aufertur: cum autem paruitas aliquando sit absoluta, ut quando id quod additur in se ipso absolutè est paruum; aliquando vero est respectiua, quando scilicet licet in se non sit paruum id quod additur, est tamen paruum respectiue ad aliquid multo maius. Unde prouenit, quod quando verba illa plus minusue, adducitur numero paruo, verificari, etiã si id quod additur, vel aufertur sit tertia pars, ut si dicat aliquis peccaui ter, plus minusue,

ue, vera sunt si solum bis, aut quater ille peccauit, quia licet vnum sit tertia pars numeri ternarij, est tamen in se satis paruum; atqui ille, qui dicit se centies peccasse plus minusue, non dicit verum si peccauit centum quinquaginta vicibus: ergo ille, qui confessus est se centies plus minusue, furatum, si postea certo sciat fuisse centum quinquaginta furta, tenetur confiteri prædictum excessum, maior colligitur ex lege hæc adiectio 192. ff. de verborum significatione, ibi hæc adiectio plurisue non infinitam pecuniam continet, sed modicam dumtaxat. Adiectio hæc solidorum decem plurisue, ad minusculam summam refertur. Vade colligunt communiter Doctores particulam illam plus minusue, significare paruum quantitatem supra expressam, eamque arbitrio iudicis definiendam iuxta subiectam materiam, & iuxta quantitatem expressam, nam debet quantitas adiecta esse modica, non solum in se, & absolute considerata, sed etiam respectiue ad quantitatem expressam; Glofa in dicta leg. hæc adiectio, & ibi Alciatus Glofa in leg. & si post tres ff. si quis cautionibus Angelus conf. 127. Alexand. cōsil. 82. in fine lib. 7. Rota decis. 220. num. 6. part. 2. diuersorum. Menochius de arbitrar. casu 46. minor vero probatur: quia quinquaginta furta, neque in se, neque respectiue ad centum sunt aliquid paruum, ut de se notum est: ergo si dicas peccaui centum plus minusue, non erunt verba illa vera, si centum quinquaginta peccasti: ergo teneris confiteri excessum.

138 Nec valet si dicas quod licet proprietas dictionis plus minusue, importet adiectionem paruum sum.

summæ supra expressam, tamen in declaratione numeri peccatorum, præsertim, cum numerus est magnus, & longi temporis, ex communi usu loquendi confitentium, significet longè maiorem quantitatem, & sic addit dimidium supra quantitatem expressam, hoc inquam non valet, tum quia licet in eo iudicio formædo in hoc casu debeat feruari hæc regula, ut quo maior est numerus, qui nominatur; maior etiam numerus possit intelligi verbis illis plus minusue, aut alijs similibus, tamen hoc nõ debet accipi proportionem arithmetica, ut dicunt, sed Geometrica: hoc est non debet accipi, ut si numero minori addita extendantur ad quintam partem, addita etiã numero maiori possint extendi ad quintam eius partem v. g. cum dicis, peccaui decies plus minusue, verificatur, si octo, vel duodecim vicibus peccasti, atque adeo illa verba addunt, vel demunt quintam partem numeri denarij quæ est duo: at cum dicis peccaui ceteries plus minusue non verificantur verba si quinquaginta solis, vel centum quinquaginta peccasti vicibus; quia quinquaginta, quæ est dimidia pars numeri centenarij, non est paruum, sed multum, plus, vel minus, ut in probatione huius communis sententiæ diximus num. præcedenti, tum etiam: quia in casu præsentis, nõ tam attenditur in declaratione numeri peccatorum intentio confitentium, quam integritas confessionis sacramentalis, quæ ad sui integritatem petit manifestationem omnium peccatorum, tam in specie, quam in individuo factam Confessario; & licet quando peccatorum numerus est magnus ob difficultatem, seu

moralem quasi impotentiam factò debito examine peccatorum, liceat pœnitenti ad fugiendum mendacium uti illis verbis plus minusue, debent sumi in propria significatione, ut scilicet denotent adiectionem parvam, vel absolutè in se si numerus expressus sit parvus, vel respectivè si numerus expressus magnus sit, ut supra explicui: ex quo non licet inferre, quod in omni numero expresso peccatorum, siue parvo, siue magno, verba illa plus minusue, addant, aut diminuunt medietatem, seu dimidium supra quantitatem expressam, propter rationem superius dictam num. 136. aliàs sequeretur, quod si quis diceret, peccaui decies in hoc peccato, & de omnibus alijs, quæ Deus scit me commisisse, in hoc casu, quorum non recordor, me accuso, & dico meam culpam, non teneret iste talis amplius confiteri: si postea aliqua illi venissent in memoriam quamvis excederent medietatem numeri expressi; si in illis verbis plus minusue, attendendus esset usus confitentium: quod est falsum; ut omnes fatentur contra Viualdum in candelabro aureo de confessione tit. 7. §. Sed diximus num. 3. qui ait, eum qui confessus est centum furta, plus minusue satisfacisse, quamvis deinde cognoscat fuisse ducentum: nam numerus centenarius, scilicet centum furta, est materia magna, tam absolutè, & in se, quam respectivè ad quantitatem expressam, & ideo necessario consistenda.

139 Ad primum fundamentum Patris Angeli Mariæ Verricelli respondetur concedendo antecedens in sensu explicato num. 136. & negando consequentiam, ad cuius probationem respondeo pri-

primo negando antecedens, nec oppositum docetur à Theologis; (ut malè putat Verricellus) qui licet concedant nonnulli, quod qui confessus est se bis circiter, aut plus minusue, furatum, particula illa, circiter, includat tertium furtum, quia tertium furtum est quantitas parva in se, tamen, quædo quis in annuali confessione confiteretur se bis circiter in hebdomada furatum, si deinde certissime comperiat, fuisse centum quinquaginta furta, tenetur confiteri excessum: nam licet quodlibet tertium furtum secundum se consideratum, sit quantitas parva, considerata tamen quinquaginta illa furta collectivè, sunt magna quantitas, non solùm secundum se considerata; sed etiam respectivè ad quantitatem expressam: & quod centum illa furta confiteatur per hebdomadas in confessione illa annuali, dicendo peccaui bis circiter in hebdomada, aut simul, & collectivè dicendo centies in hoc anno plus minusue, furatus sum, quod accidentarium est ad integritatem essentialiter requisitam in confessione. Secundo respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam; & ratio disparitatis stat in hoc, quod quando quis in annuali confessione se accusat bis in hoc anno plus minusue in hebdomada furasse, consequenter implicitè subijcit clauibus Ecclesiæ tertium aliud furtum in qualibet hebdomada inclusum in illis verbis, plus minusue, & Confessarius de illo tertio furto facit iudicium quantum non explicitum, & determinatum, sed conditionatum, & implicitum, & ita illa quinquaginta furta manent implicitè subiecta clauibus Ecclesiæ, & directè absoluta sub conditione si

fuerunt commissa. Vnde quando explicitè cognoscuntur commissa, non est necessarium illa confiteri iterum, quia implicitum efficit, quod explicitum faceret: lege cum quid ff. si certum petatur. lege vltima ff. de legatis 2. lege vltima C. qui bonis Couarrua. in cap. quamvis pactum part. 2. nu. 6. Menocchius conf. 108. num. 54. Sousa in bullam Censuræ disp. 101. num. 2. Gózalez ad regulam 8. Glosa 14. nu. 64. Franciscus Leo in thesauro part. 3. cap. 7. num. 61. & ideo non manet defraudatum in re gravi iudicium Confessarij, quædo autem, quis se accusat centies in anno fornicasse, plus minusue, & postea certo scit centum quinquaginta commisisse fornicationes, tenetur confiteri excessum; quia nec quinquaginta illæ fornicationes includuntur in illis verbis plus minusue, cum sint magna quantitas, tam absolutè, & in se, quam respectivè quantitatis expressæ, nec manent subiecta Ecclesiæ clauibus explicitè, aut implicitè, nec manent directè absoluta per sacramentalem absolutionem, etiam sub conditione, & ita manet defraudatum in materia magna, & gravi iudicium Confessarij, qui sumit (ut debet) verba illa plus minusue, in propria significatione, quæ ut supra diximus significant parvitatem summæ supra quantitatem expressam.

140 Ad secundum fundamentum respondetur negando ultimam consequentiam: nam licet quædo numerus peccatorum est magnus, particula circiter, aut plus minusue, se extendat ad quantitatem magnam iuxta quantitatem expressam, ut supra diximus, nihilominus semper debet hoc intelligi de quantitate magna

gna in se, & parua respectiue ad quantitatem expressam: cum autem medietas supra numerū centenarium expressum, sit quā-
 titas magna, tam secundum se, quam respectiue ad quantitatem expressam vt de se notū est, ideo tenentur illa quinquaginta cō-
 fiteri, nec valet paritas de numero actuum internorum; quia in his actibus internis videtur impossibile, eos ad aliquem numerum reducere, sine periculo maximi erroris per excessū, aut defectum, quod non contingit in nostro casu.

141 Ad tertium respōdetur, quod licet verum sit, quod quo maior fuerit quantitas expressa peccatorum in confessione ad maiorē numerum debeat se extendere, particula circiter, aut plus minusue, tamen non potest hoc definiri vniuersali regula, vt semper se debeat extendi ad medietatem quantitatis expressæ (vt male infert Verricellus) sed arbitrio prudentis viri relinquatur vt supra diximus ex Glossa, & tenet Vasquez quæst. 91. art. 1. dub. 6. nam hic non agimus de proportione Arithmetica, sed Geometrica, vt supradixi num. 137. nec valent instantiæ in argumento positæ: nam ideo in his casibus, & similibus sufficit explicare tempus, quo in tali statu, & consuetudine peccandi quis perseuerauit, quia videtur impossibile talia peccata ad aliquem numerum reducere sine periculo maximi erroris in assignatione numeri prædictorum peccatorum, quod non solum est dicendum de meretrice inueterata, sed etiam de quocumque alio peccatore, in quo æqualis sit difficultas explicandi numerū, aut illum reducendi ad aliquam multitudinem confusam, vt ex

Vasquez notauit Eminentissimus Lugo de poenitent. disp. 16. sect. 14. num. 574.

142 Ad quartum respondetur cōcedendo maiorem, & negando minorem quo ad secundam partem: nam quando quis confitetur se centies plus minusue, furatum, prudens Confessarius accipit illam particulam plus minusue, ita vt denotet quantitatem parua respectiue ad quantitatem expressam, cum autem quinquaginta furta sint magna quantitas, non solum in se, sed etiam respectiue ad centum furta expressata in confessione, & decem furta sunt quantitas parua respectiue ad centum furta in confessione expressata, ideo non fit idem iudicium quando quis confitetur se centies plus minusue furatum, si verè cētum, aut centum & decem, vel centum quinquaginta deinde comperiat: & ita falsa est consequentia.

143 Ad quintum respondetur diuersimodè loqui Doctores circa veritatem antecedentis; nam Henriquez lib. 5. cap. 3. num. 10. vbi Glosa citat Illustrissimū Dominum Ferdinandū Guerrerium Archiepiscopum Granatensem post consultationem cū viris doctis; Fagundez in præcept. Ecclesiæ præcept. 2. lib. 3. cap. 4. num. 10. & cap. 2. num. 5. asserunt rusticum, qui grosso modo suo indocto Parocho confitetur bona fide, sine numero, aut discussione peccatorum, nō esse cogendum postea repetere confessiones, sic factas; quia cū hi habeant vniuniformem vitæ modum, nec extraordinarijs vitijs, aut negotijs sint affecti, ex his quæ fatentur se vna hebdomada, aut mense fecisse, facile cōiectat Confessarius expertus, quan-

quantum pro toto anno peccauerit, prout requiritur ad rectū iudicium, & remedium peccatorum, ita præfati Doctores, qui si verba eorum attendas, non videntur loqui de repetitione præteritarum confessionum, & de accusatione de peccatis præteritis commissis ante vltimam confessionem, sed solum de explicatione magis distinctè numeri peccatorum, vt constat ex ratione, quam tradit Fagundez dicto cap. 2. num. 5. vbi sic ait: rustici enim, & agrestes homines, nihil præmeditari noscunt, sed grosso modo, ac pene inculto sine certo numero, & sine discussione conscientie bona fide confitentur, & hi quidem cogendi non sunt repetere confessiones præteritas, factas cum indoctis Parochis, sed iuuandi sunt à prudenti Confessario, præmissis nonnullis interrogationibus meliori modo, quo fieri potest: Cum enim huiusmodi rustici habeant semper eundem viuendi modum, & extraordinarijs vitijs, ac negotijs, non sint assueti, ex ijs, quæ confitentur se vno mense, vel hebdomada commississe, facile conijcere potest expertus, prudensque Confessarius, quantum in toto anno, aut reliquis annis labentibus deliquerint, & sic formare possunt facile Confessarij iudicium plenum, ac sufficiens status conscientie rusticorum, vt conueniens remedium apponant, ita docet Henriquez lib. 2. de poenitentia cap. 3. num. 10. & est vera doctrina illius, ita Fagundez, quod si in sensu horum Doctorū loquamur. Concesso antecedenti neganda est consequentia, ad cuius probationem dico: quod licet vterque, tam rusticus, quam ille, qui confessus est se centies

plus minusue furatum, bona fide confessus est, vterque ob difficultatem non explicet certum numerum peccatorum, nego tamen vtrūque fuisse directè absolutū ab omni numero peccatorum: nam aliàs non requireretur, quod quando rusticus confitetur cum Confessario prudenti, & docto, post præfatas confessiones cum Parocho ignoranti, & indocto, prudens Confessarius præmissis aliquibus interrogationibus, recognoscat modū viuendi illius rustici, ex quo ex his quæ confitetur se vno mense, vel hebdomada commississe coniectet quantum in toto anno, aut reliquis annis labentibus deliquerit, & forme iudicium plenum, vt sufficiens remedium apponat, pertinens ad integritatem aliarū confessionum antecedentium, & ad hoc vt omnia peccata illius rustici secundum speciem, & numerum maneant subiecta clauibus Ecclesiæ, & directè absoluta.

144 Sed doctrina horum Doctorū non placet Eminentissimo Cardinali Lugo, & contra illam sic arguit num. 578. quia si rusticus ille cogendus non est magis distinctè dicere numerū peccatorum prius confusè explicatum, eo quod ex vniiformi eius vita colligitur, quid toto illo tempore fecerit, ergo & Parochus cui magis notus erat poenitens, potuit melius ex illo loquendi modo colligere, quid toto anno fecisset, atque adeo potuit tunc formare sibi iudicium sufficiens non minus, sed magis, quam Confessarius doctus postea, propter maiorem notitiam, quam de poenitente Parochus proprius habebat. Ergo non est obligatio vlla subijciendi iterum eadem.

peccata præterita clauibus, si nõ
est obligatio magis distinctè ex-
plicandi eorum numerum, ita-
que concludit Eminentissimus
Lugo, quod dum rusticus ille
manet in eadem impotentia, nõ
est cogendus ad explicandum me-
lius suum statum, quod si huic
adhæreamus doctrinæ; responde-
tur ad argumentum concedendo
antecedens in sensu dicto, & ne-
gando consequentiam. Ratio dis-
paritatis fiat in hoc quod in ru-
stico remanet, vt supponitur im-
potentia, vel difficultas expli-
candi melius suum statum, & ideo
non est cogendus repetere con-
fessiones factas grosso modo suo
cum Porrocho indocto; at ille,
qui confessus est se centies plus
minusue furatum, quando po-
stea certo scit esse centum quin-
quaginta tenetur cõfiteri exces-
sum: quia illa quinquaginta fur-
ta nõ fuerunt inclusa in illis ver-
bis plus minusue, quæ solum in-
cludunt materiam paruum, vel
in se, vel respectiue ad quantita-
tem expressam; cum autem quin-
quaginta furta, sint quantitas
magna, tam in se, quam respec-
tiue ad centum illa, quæ expres-
sa fuerunt in confessione, ideo te-
netur cõfiteri, vt supra dixi-
mus.

145

Si autẽ loquamur in casu quo
rusticus ille propter maiorem
notitiam, quam postea acquisi-
uit, vel puer grandior factus,
melius iam posset explicare nu-
merum, quem sub illa generalita-
te; & ita grosso modo dixerat
in confessionibus bona fide an-
tea factis, an scilicet in hoc casu
teneatur repetere confessiones,
vel nõ grauis est difficultas inter
Doctores, ad quam difficultatem
respondet Eminentissimus
Lugo supra num. 585. quod stã-

do in sententia illa communi,
quæ affirmat, quod ille qui con-
fessus fuit peccatum vt dubium,
quando postea scit certo illud
commisisse, tenetur iterum illud
peccatum, vt certum cõfiteri,
consequenter debent Auctores
illius sententiæ asserere, quod
rusticus ille tenetur repetere il-
las confessiones, quando po-
test melius, & magis distinctè
numerum explicare, in qua do-
ctrina stare debet Pater Ange-
lus Maria Verricellus, cum af-
firmet cum communi senten-
tia, tract. 8. miscellaneo quest.
21. quod peccatum dictum, vt
dubium in confessione, debet ite-
rum cessante dubio cõfiteri vt
certum. Quare sistendo in hac
communissima sententia respõ-
deri potest ad argumentum ne-
gando antecedens: quia per il-
lum modum confusum cõfite-
di, multa peccata dicta fuerunt,
vt dubia, quæ nunc possent di-
ci, vt certa: nam qui cõfi-
tetur confusè multitudinem
confusam viginti peccatorum
plus minusue, non dicit vt cer-
tum peccatum vigesimum pri-
mum imò nec vigesimum, vt
probaui resolut. 2. ergo à forti-
ori rusticus dicens, illum mo-
dum vitæ communem, non di-
cit vt certum talem numerum
determinatum peccatorum, sed
plura comprehendit sub aliquo
dubio: ergo debet nunc dice-
re illa vt certa, si potest suppo-
sito maiori lumine, & instruc-
tione, quam nunc habet.

146

Sed quia durum videtur im-
ponere hoc onus, etiam in eo
casu, vt optimè notat Eminen-
tissimus Lugo dicta disput. 16.
à num. 580. vsque ad 583.
ideo stando in illa doctrina
satis probabili, & tuta in pra-
xi,

praxi, quod qui confessus fuit
peccatum, vt dubium, cessante
dubio non tenetur iterum illud
peccatum vt certum cõfiteri,
vt dixi resolutione secunda. Re-
spondeo ad argumentum conce-
dendo antecedens, & negando
consequentiam, quia peccata il-
la, quæ nunc magis distinctè cõ-
fiteri posset rusticus, iam omnia
subiecta fuerunt prius directè cla-
uibus Ecclesiæ, atque adeo ab
eis fuit directè absolutus: ergo
non manet obligatus iterum cõ-
fiteri magis distinctè postea ea-
dem peccata; licet id facere pos-
sit, patet consequentia: quia iux-
ta communem sententiam non
est obligatio iterum cõfiten-
di, & deferendi peccata ad hoc
iudicium Sacramentale, à quibus
poenitens in eodem iudicio per
Iudicem legitimum fuit directè
absolutus, antecedens vero pro-
batur: nam materia directè illius
prioris absolutionis, nõ fuit alia,
nisi quæ in illa confusa ratione
continebatur: ergo prædicta
peccata fuerunt iam a Iudice le-
gitimo directè absoluta, quod nõ
contingit in eo, qui confessus fuit
se centies minusue, furatum, &
postea certo inueniet fuisse cen-
tum quinquaginta furta; nam
illa quinquaginta furta non fue-
runt in illo iudicio sacramentali
clauibus Ecclesiæ subiecta, nec
à Iudice legitimo directè absolu-
ta, cum in illis verbis plus minus-
ue, non fuerint inclusa, vt pote-
quantitas magna, tum in se, tum
respectiue ad quantitatem ex-
pressam, vt supra diximus, ex quo
patet ad probationem consequen-
tiæ.

147

Sed dices ideo illa peccata cū
illa confusione dicta, in alijs con-
fessionibus fuerunt directè abso-

luta per absolutionem sacramen-
talis confessionis, quia omnia
sub illa generali confusione dic-
ta, fuerunt saltem sub dubio cla-
uibus subiecta; atqui ille qui cõ-
fiteretur se centies plus minusue,
furatū sub dubio subijcit Eccle-
siæ clauibus quinquaginta alia
furta: ergo manent clauibus sub-
iecta, & directè per absolutionẽ
sacramentalem dimissa: ergo
quando cognoscuntur, vt certa
non tenetur poenitens illa cõfi-
teri, sicut non tenetur iterum
cõfiteri, vt certum peccatum
prius confessum vt dubium. Re-
sponderetur concedendo maiore,
& negando minorem, nam per
illa verba plus minusue, poeni-
tens sub dubio solum subijcere
potest Ecclesiæ clauibus numerū
peccatorum in aliqua specie, qui
sit paruus, vel in se, vel respecti-
uè ad quantitatem expressam,
vt supra dixi; & sic qui confessus
fuit se centies plus minusue fura-
tum, si postea comperiat fuisse
centum viginti furta, nõ tenetur
cõfiteri excessum; quia licet vi-
ginti illa furta sint quantitas ma-
gna in se, est tamen parua quan-
titas, respectu uè ad centum fur-
ta expressè cõfessa; quinquaginta
autem furta, non solum sunt
quantitas magna in se, sed etiam
respectiue ad quantitatem expres-
sam, & ideo debent cõfiteri,
quia nec fuerunt in prima con-
fessione subiecta clauibus, nec
directè à Iudice competenti re-
missa per absolutionem sacra-
mentalem; sicut fuerunt pecca-
ta rustici grosso modo suo, bo-
na fide cum illa confusio-
ne dicta in alijs con-
fessionibus.

RESOLVTIO VII.

An qui facit confessionem generalem, & confitetur simul aliqua peccata commissa post vltimam confessionem, quæ nunquam prius confessus erat, teneatur explicare illa peccata, esse commissa post vltimam confessionem.

148 **Q**uamuis difficultas proposita generalis sit sæcularibus, & regularibus, nihilominus magis claritatis causa eam in religiosis examinemus, an scilicet licite, & valide absoluat Religiosa, aut Religiosus ille, qui erubescens fateri peccatum recenter commissum, petit à Confessario facultatem faciendi generalē confessionem, sicque cum peccatis alijs confessis, confitetur etiam peccatum nō amplius confessum, absque eo quod explicet esse commissum inter vnam, & alteram confessionem.

149 Prima sententia substat, quod ille, qui facit confessionem generalem tenetur necessario in illa explicare omnia illa peccata, quæ ab ipso fuerunt commissa, tempore mediante, inter vltimā confessionem ab eo factam, & illam generalem confessionem, quæ modo facit, vt confessarius cognoscere valeat, quod dicta peccata non fuerunt ab ipso penitente antea confessi, nec directè clauibus ecclesiæ subiecta, alijs confessio illa generalis erit sacrilega, & nullius valoris, ita cum alijs docet Aloysius Turrianus in opusculo theologiæ centuriæ theol. 4. dubio 7. asserēs contrariam sententiam non esse probabilem, ne tutam in praxi, imo potius perniciosam bonis moribus.

150 Probatur primo hæc sententia, omnes fideles qui accedunt ad Sacramentum poenitentiae recipiendum tenentur necessario taliter sua peccata confiteri, vt in modo confitendi non defraudent notabiliter iudicium sacerdotis, seu Confessarij, alias confessio erit nulla, & inualida; sed ille, qui in confessione generali cum alijs peccatis iam ante ritè confessis, confitetur simul alia peccata recenter commissa, & nondum ritè confessi, & in confessione non explicat talia peccata esse recenter commissa, & non antea confessi in alijs confessionibus notabiliter defraudat iudicium Confessarij: ergo facit confessionem nullam, & inualidam. maior manifestè colligitur ex Concilio Tridentino sessione 14. cap. 5. in illis verbis, *Constat enim Sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non posse: neque equitatem quidē illos in poenis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur, oportere à poenitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent in confessione recenseri, etiā si occultissima illa sint.* Minor vero probatur, quia si ille, qui facit talem confessionem generalem est Religiosus, possunt illa peccata recenter commissa, & non iterum confessi esse in sua religione reseruata, quæ in seculo commissa non erant reseruata, & si forte non sint reseruata fuerunt commissa post emissum votum sollemnē v. g. Castitatis, si forte talia peccata fuerint contra sextum decalogi præceptum: ergo cum Confessarius possit iudicare satis prudenter, quod illa peccata fuerunt à prædicto religioso commissa.

missa in seculo, etiam ante ritè confessi in alijs confessionibus posito, quod non declaratur ab ipso esse commissa tempore quo iam erat Religiosus, defraudatur manifestè iudicium Confessarij notabiliter, tacendo tempus commissionis talium peccatorum, nā vel iudicat non esse reseruata, si habeat annexam reseruationē, vel iudicat non habere annexam speciem sacrilegij cum iudicet talia peccata; (si sint contra castitatem) esse commissa in seculo, & consequenter ignorat speciem talium peccatorum. deinde, quia poenitens potest esse pro illo tūc in occasione proxima peccandi, & iterum relabendi, vel potest habere consuetudinē præsentem peccandi, quam si habeat debet illam explicare, vt Sacerdos applicet illi medicinam, & iudicet an sit dispositus ad absolutionem: ergo si poenitens non explicat tempus in quo talia peccata commisit, defraudat notabiliter iudicium Confessarij, & consequenter facit confessionem nullam, & sacrilegam.

151 Secundo probatur, quia magis distat peccatum remissum à non remisso, quā veniale à mortali, atqui poenitens tenetur explicare eam circumstantiam, quæ facit, quod peccatum transeat de veniali in mortale, vel è contra: ergo debet etiam explicare, an confessus sit illud peccatum, vel non sit confessus, cum ea circumstantia transferat de materia necessaria in non necessariam, quæ est plusquam differentia specifica in genere moris. Consequentia est formalis, & minor manifestè constat; nam ille, qui furauit paruum quantitatem existentem in grauissima, vel extrema necessitate, aut occidit aliquem sine plena aduertentia, tenetur

in confessione dictas circumstantias explicare; quia prima transfert peccatum veniale in mortale, secunda verò mortale in veniale, mutat, maior vero probatur: nam ens, & non ens magis distat inter se, quam ens magnum, & paruum: ergo magis distat peccatum remissum à non remisso, quam veniale à mortali.

152 Tertio probatur, Confessarius potest poenitenti interrogare, an peccatum sit recenter commissum, vel tempore præterito, vt cognoscat, an tale peccatum, fuerit ante iterum confessum, vel non, & poenitens tenetur respondere, an confessus iterum sit illud peccatum: ergo illa etiam circumstantia necessario explicanda est in confessione præsentem. nec valet respondere. idem argumentū fieri posse de circumstantijs aggravantibus intra eandem speciem, quas poenitens interrogatus non potest negare, licet de illis explicare nō teneatur, & ita admissio antecedenti negare consequentiam; quia multa potest, & aliquando debet interrogare, Confessarius, ad melius exercendum munus sui officij, quæ poenitens non interrogatus explicare non tenetur, vt communiter docent Doctores. hoc inquit non valet: nam hæc circumstantia est omnino necessaria ad hoc vt Confessarius possit prudenter imponere poenitentiam; cum leuiorē debeat imponere pro peccatis iam iterum confessis, & puniri in alia confessione, quam pro nunquam confessis, nec in alia confessione puniri: ergo nō potest poenitens illam tacere.

153 Quarto probatur; quia poenitens dicens se velle facere confessionem generalem, eo ipso indicat peccata illa, quæ confitetur esse antiqua, & non proxime, com-

commissa; at qui si expressè diceret ea peccata esse antiqua, præterquam quod mentiret in confessione, deciperet grauer Confessarium: ergo idem erit si implicitè dicat: probatur consequentia: nam explicitum, & implicitum quo ad hoc non videntur differre, nec valet si respondeas, poenitentem sufficienter declarare suum peccatum, etiam si expressè dicat illud fuisse factum anno præterito, cum factum sit hoc mense: quia illa circumstantia videtur esse omnino extrinseca: sicut si diceret se dum esset vestitus odio habuisse Petrum, cum tamen esset tunc in lecto nudus, nam odium idem est, & secundum se totum declaratur, hoc itaque non valet: nam iuxta probabilem satis sententiam, quæ ex philosophia suppono, actiones, & actus voluntatis durant se ipsis, atque adeo assignantur essentialiter ad talem durationem: unde actus voluntatis, qui fit hodie, non est idem cum eo, qui potuit fieri anno præterito: ergo si dico me peccasse anno præterito, non confiteor peccatum, quod feci hodie, sed aliud distinctum, & consequenter decipio grauer Confessarium, & mentior in confessione in re graui.

154 Secunda sententia, quæ mihi probabilior videtur affirmat eum, qui hodie commisit peccatum, si nolit Confessario manifestare, nunc illud commississe, posse facere confessionem generalem, & illud peccatum miscere cum alijs, ne Confessarius aduertat tale peccatum fuisse nunc perpetratum, ita ut tale peccatum non sit reseruatatum, vel confiteatur cum habente iurisdictionem absoluendi à reseruatis, ita tenent eruditissimus Diana part. 3. tract. 4. resol. 62. & part. 4. tract. 3. resol.

65. Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disp. 16. sect. 1. §. 1. num. 46. Pellizzarius in manuali regular. tom. 1. tract. 5. de obligatione sacramentalis confessionis cap. 3. sect. 1. quæst. 32. & tomo de monialibus cap. 10. sect. 3. sub sect. 1. quæst. 29. num. 195. Thomas Tamburinus in opusculo sacramentalis confessionis lib. 2. cap. 1. Vincentius Tancredi in quæstionibus moralibus disp. 6. quæst. 1. & hanc opinionem tenentur sequi Thomas Sanchez lib. 1. in decalog. cap. 10. num. 71. & Suarez de poenitent. disp. 22. sect. 9. quatenus affirmant, quod poenitens non tenetur explicare se iam iterum confessum fuisse illud peccatum, sed posse peccatum antiquum confiteri, non explicando tempus, in quo casu idem docet Coninch disp. 17. dub. 8. num. 69. & Bonacina de Sacramentis disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punt. 2. §. 3. difficult. 4. num. 5.

155 Hanc autem sententiam limitant Cardinalis Lugo, & Pater Thomas Tamburinus vbi supra, nisi à Confessario interrogetur poenitens de tempore in quo tale peccatum commisit; quia tunc poenitens tenetur respondere, verum, aliàs confessio erit sacrilega, si Confessarius petat, & ipse poenitens positue dicat, se tale peccatum commississe non nunc, sed tempore præterito, cuius rationem reddit Pater Tamburinus loco citato numero 6. quia quando poenitens negatiue se habet, & nihil dicit de tempore in quo delictum commisit, certè suum præsens delictum commissum confitetur, quia in ipsa confessione illud inuoluit cum alijs peccatis iterum confessis: quare esto Confessarius apprehendat illud esse peccatum alio tempore

fac.

factum, tamen poenitens hoc non dicit: sed Confessarius ipse per se sic apprehendit, & cum ex alia parte Confessarius, quando absoluit habeat intentionem absoluendi omne illud peccatum, quod potest, & à poenitente dictum, & manifestatum est, non est periculum irritandi poenitentiae Sacramentum, at vero, quando positue poenitens affirmat illud esse peccatum antiquum cum sit recens commissum: non explicat neque implicitè quidem suum præsens delictum, sed aliud antiquum, quod non fecit: atqui hoc esset non fateri omnia sua peccata, ergo in tali casu committeret sacrilegium.

156 Sed hæc limitatio Patris Thomæ Tamburini, non placet Patri Vincentio Tancredi loco superius citato, quare absolute affirmat validam esse confessionem, quavis poenitens positue dicat se illud peccatum non tunc, sed antea commississe. Cuius fundamentum est, quia mentiri in confessione quando mendacium non impedit quin omnia peccata mortalia secundum numerum, & circumstantias mutantem specie, & iuxta aliquos Doctores circumstantias notabiliter aggrauantes aperiantur, non reddit irritam confessionem; atqui hic, qui dicit se non peccasse nunc, sed antea, mentitur quidem, sed tale mendacium non impedit quin dicantur omnia peccata mortalia, & numerus, & species eorum: ergo hic, qui dicit se peccasse antea non reddit dictam confessionem nullam. maior à nonnullis Doctoribus recipitur, eam docent Henriquez lib. 2. de poenitent. cap. 9. num. 2. Suarez disput. 22. sect. 10. num. 4. Coninch. disput. 6. de qualitate Confessarii dub. 3. num. 8. Fagundez in præcept.

Ecclesie, præcepto 2. lib. 3. cap. 2. à num. 7. Vasquez quæst. 91. art. 5. dub. 7. Cardinalis Delugo de poenitent. disp. 14. sect. 8. Dominus Iosephus de Ianuario par. 1. resolut. 34. Cuius ratio est, quia poenitens, vel non tenetur illa peccata confiteri, vel habet iustam causam non confitendi hic, & nunc, & sic nullo modo falsificat materiam Sacramenti poenitentiae, cum illa peccata stantibus his circumstantijs impertinenter se habeant ad materiam Sacramenti poenitentiae, posito quod si alia materia pro Sacramento, neòdamum infert alteri, vt supponitur, nec lædit ius Confessarii interrogantis, quia non tenetur poenitens ea confiteri, aut declarare illam circumstantiam, de qua interrogatur Confessario, cum si ea illa manent peccata sufficienter explicata, tam quoad numerum, quam quo ad eorum species: ergo confessio aliorum est valida, & poenitens, si utatur restrictione mentali, nempe quod non fecit illud peccatum, aut illud non commisit tali tempore, vt iterum, vel tunc teneatur confiteri, nec venialiter quidem peccat; non igitur reddit poenitens confessionem inuvalidam, si neget consuetudinem peccandi cum æquiocatione, quia scilicet non tenetur bis confiteri semel commissum; vel si neget occasionem proximam in euirabilem sine magno incommodo, vel scandalo. minorem, autem in qua potest esse difficultas probat Pater Tancredi ex Sanchez lib. 1. cap. 10. num. 71. vbi sic ait: si tamen explicetur integrè, & fideliter qualitas peccati, manifestum est non esse opus explicare tempus quo commissum est: ergo per Sanchez explicare tempus, non est quid pertinens

nēs ad explicandum numerum, & species peccatorum, aliās falso supponeret, quod posset explicare integrè qualitas peccati absque eo quod explicetur tempus quo commissum est.

157

Secundo impugnat doctrinā Patris Tamburini: quia si quis dum positiuè dicit se commississe v. g. fornicationem mense præterito, quam heri commisit, nō fateretur omnia peccata, & sacrilegium committeret; sequeretur quod neque posset se habere præcisiuè, quando videt Confessarium ex modo sua confessionis, ut si dicat volo facere confessionem generalem; prudenter æstimare fornicationem fuisse commissam tempore antecedenti; atqui contrarium affirmat Tamburinus, ut supradictum est, ergo. Sequelam probat Pater Tancredus; quia si poenitens aduertit, Confessarium per errorem minorem numerum peccatorum apprehendere, vel vnum peccatum mortale pro alio v. g. simplicem fornicationem pro adulterio, vel non percipere omnia peccata mortalia, debet illum etali errore amouere, clarius explicando peccatum; ne iudicium Confessarij notabiliter varietur in re graui, ut communiter docent Doctores cum Suario de poenitent. disp. 22. sect. 10. num. 7. ergo si quando dicit hoc peccatum mense præterito commisi, variatur notabiliter iudicium Confessarij, ita ut non explicetur peccatum factum à poenitente, sed aliud, ut docet Tamburinus, etiā quando id non dicit, sed videt Confessarium sic apprehendere, præsertim quando prudenter se gereret Confessarius, tenetur positiuè dicere commisi hodie. Ergo cum Tamburinus dicat, peccata poenitentis integrè dici,

quamuis Confessarius erret circa tempus in eo casu, in quo poenitens tantum dicit v. g. volo facere confessionem generalem; fateatur necesse est, integrè dici peccata poenitentis, nec variari in re necessaria iudicium Confessarij, etiam si poenitens positiuè dicat: hoc peccatum non commisi hoc mense v. g. sed in iuuentute; ad summum enim peccabit venialiter ob mendacium, quod potest vitare vtendo æquiuocatione.

158

Verū enim vero rationes istę nihil conuincunt contra doctrinam traditam ab erudito Patre Thoma Tamburino: prima quidem nihil conuincit: nam præcipua ratio ob quam Pater Tamburinus affirmat, quod poenitens qui in confessione generali misceuit peccatum recenter commissum, & interrogatus à Confessario dixit se illum tale peccatum in sua iuuentute commississe, facit confessionem nullam, non est, quia mentitur in confessione in re graui ad confessionem pertinente, licet insinuet illud mendacium esse mortale iuxta doctrinam à se ipso traditam in eodem lib. 2. cap. 10. §. 2. num. 38. vbi ut certum supponit cum Eminētissimo Cardinali Delugo de poenitent. disp. 16. sect. 2. num. 100. quod mētiri circa mortalia aliā rite absoluta quando Confessarius de illis siue vt Medicus, siue vt Iudex interrogat, tamquam quid necessarium ad præsentem confessionem esse mortale, quia tunc habet Ius Confessarius ad bene hanc confessionem expediendam: & ex alia parte cum agatur de mortali res est grauis, & num. 39. supponit cum eodem Delugo, quod fateri aliquod mortale, quod non fecisti, esse mortale nisi forte ignorantia, vel

bo.

bona fides excuset: cuius ratio est quia variatur in re graui iudicium Confessarij. Relicta igitur hac ratione, præcipua ratio illius in præsentem casu est: quia tunc poenitens non fatetur integrè omnia sua peccata, quod requiritur necessario ad validitatem confessionis, quod manifestè videtur constare: nam ille qui commisit aliquod mortale peccatum, tenetur illud confiteri, & subijci Ecclesię clauibus vt præsens saltem implicite; atqui ille qui positiuè affirmat peccatum esse antiquum, cum sit recens factum nō explicat neque saltem implicite suum præsens peccatum, neque vt tale subijci illud clauibus Ecclesię, ergo non confitetur integrè omnia sua peccata, & consequenter faciet confessionem sacrilegam.

159

Ad primam igitur rationem Patris Tancredi, responderi potest omitendo maiorem, & negando minorem, quoad secundam partem; quia eo ipso, quod poenitens affirmat Confessario se non peccasse nunc, sed antea non explicat, neque implicite quidem suum præsens peccatum, sed potius confitetur peccatum, quod non commisit, cum antea non commisisset tale peccatum, sed nunc illud commisisset: ergo eo ipso, quod nunc confitetur illud, vt antea commissum, confitetur peccatum illud vt non commissum, & consequenter non confitetur nunc, omnia sua peccata mortalia commissa, & facit confessionem sacrilegam, ad probationem minoris desumptam ex doctrina Sanchez. Respondetur concedendo antecedens, & simul consequentiam, sed quid inde contra doctrinam Patris Thomæ Tamburini? nihil certè

si attentè aspicias, aliud enim est, quod poenitens non teneatur explicare tempus quo commissum est peccatum, si ex tali tempore non dependeat explicatio qualitatis peccati, aliud verò quod poenitens possit positiuè affirmare se antea commisisse peccatum, quod nunc commisit, primum est verum, & nō negatur à Tamburino, sed potius asseritur; secundum est falsum, & rectè à Tamburino negatur, quia in primo casu poenitens confitetur suum peccatum factum secundum numerum, & speciē illius, etiam si non explicet tempus in quo illud commisit, in secundo autem casu poenitens confitetur suum peccatum nunc commissum, vt non commissum eo ipso, quod affirmat se illud antea commisisse nempe in tempore præterito in quo illud non commisit, quod est se accusare de peccato, quod non fecit non explicando in dicta confessione, neque quidem implicite peccatum à se nunc commissum, quod est certè in dicta confessione non confiteri omnia sua peccata mortalia, & consequenter facere confessionem nullam, & sacrilegam.

160

Secunda etiam ratio Patris Tancredi, nihil conuincit contra doctrinam Patris Tamburini: nam responderetur negando sequelam, & ad eius probationem, concesso antecedenti neganda est consequentia prima quoad secundam partem: nam cum poenitens teneatur confiteri omnia sua peccata secundum numerum, & species eorum, vt docet Concilium Tridentinum dicta sessione 14. cap. 5. hinc est, quod si poenitens ad-

M

uer-

uertit, Confessarium per errorem minorem numerum peccatorum apprehendere, vel vnū peccatum mortale pro alio v. g. adulterium pro simplici fornicatione, vel è contra tenetur tunc Confessarium è tali errore amouere clarius explicando sua peccata; nè iudicium Confessarij notabiliter varietur in re graui, at vero in nostro casu licet poenitens non omnino explicet suum peccatum, imo veller, quod Confessarius intelligat de alio; verè tamen habet intentionem illud confitendi, atque adeo de illo loquitur in illa confessione generali, nec aliquid contrarium dicit, neque obstat, quod dicat se velle generalem confessionem facere, nam per hoc non demonstrat se velle confiteri sola peccata antiqua, sed velle etiā comprehendere alia peccata recenter commissa, vsque ad illam horam, & punctum in quo facit talem confessionem: nam confessio generalis omnia peccata complectitur vsque ad dictam horam, & punctum, nec denique obstat quod Confessarius intelligat illud esse peccatum antiquum: nam poenitens id non dixit: atque adeo intentio absoluendi non regulatur ab existimatione priuata Confessarij, sed intendit absoluere à peccatis, quæ poenitens illi manifestat, & reducit ad iudicium in tribunali sacramentalis poenitentiae, quæcumque illa sint, præterea non obstat, quod poenitens videatur implicite indicare, quod sit peccatum, vel peccata antiqua: quia ipse verè habet animum loquendi de peccatis no-

uis, & de illis vult loqui, licet desideret non intelligi quo ad hoc à Confessario: non est ergo idem loqui obscure, ne intelligatur de illo de quo loquitur, ac expresse negare; vt malè iudicat Tancredus) nam in primo casu verba vere significant id, quod vult confiteri, atque adeo desert peccatum verum: in secundo autem casu verba non possent significare verum peccatum, sed falsum, ex quo manifestè constat falsitas secundæ consequentiæ quo ad secundam eius partem.

161

Ad primum fundamentum oppositæ sententiæ, respondetur concessa maiori, negando minorem; ad cuius probationem dico, quod ex nullo illorum capitum sequitur, quod varietur notabiliter iudicium Confessarij in re graui: nam poenitens potest significare Confessario peccatum non esse reseruatum, vel esse, & si poenitens est religiosus, & peccatum, vel peccata nondum in alia confessione confessa sunt contra castitatem, vt Confessarius cognoscat speciem talium peccatorum tenetur dicere se quando, tale, vel talia peccata commisit, esse astrictum voto castitatis, absque eo quod teneatur in confessione explicare tempus in quo tale, vel talia peccata commisit; quantum ad occasionem proximam peccandi, vel illa est ineuitabilis, vel est euitabilis? Si ineuitabilis non tenetur illam in confessione manifestare, si vero est euitabilis, sufficit, quod habeat firmum propositum illam euitandi, de consuetudine autem peccandi dico, quod poenitens

ni.

nitens non tenetur manifestare consuetudinem peccandi præteritam, posset tamen ad suam consolationem petere à Confessario, vt hanc, vel illam iniungat poenitentiam, quam hic, & nunc poenitens iudicet esse proportionatam culpæ recenter confessæ.

162

Ad secundum respondetur distinguendo maiorem: magis distat secundum statum præsentem concedo maiorem: magis distat secundum statum quem habuit, quando fuit commissum nego maiorem, & concessa minori neganda est consequentia, pro cuius declaratione aduertere licet ex hoc ego, quod peccatum mortale nõ est materia confessionis sacramentalis, prout est habituale, seu prout habet malitiã habitualẽ perseuerantẽ, quia poenitens non se accusat de peccato habituali, nec de perseuerantia maculæ, sed præcisè de actu præterito, & de peccato actuali, quod fuit. Cum igitur solum detur pro materia, actus peccati prout fuit, quando fuit commissum: & prout sic, non sit differentia inter illud, quod iam nunc est ablatum per confessionem præcedentem, & quod non est ablatum: consequens est torã illam differentiam esse extrinsecam, & per accidens in ordine ad accusationem, peccatum autem veniale, & mortale differunt penes id, quod habuerunt quando fuerunt commissa: quare differentia illa explicanda omnino est, quãdo deferuntur ad hoc iudicium sacramentalis poenitentiae.

163

Ad tertium respondetur negando antecedens quo ad secundam partem; quia nonnulli ex allegatis Doctoribus pro contraria sententiã affirmant, non tenent poenitentem in confessione di-

cere, se tale peccatum commississe post vltimam confessionem, nisi forte ob causam explicandi qualitatem peccati: sicut enim sciens, aut dubitans, se tale peccatum confessum fuisse non tenetur dicere, se illud aliàs fuisse confessum, aut dubitare, an illud confessus fuerit; ita qui commisit aliquod peccatum, non tenetur dicere se illud commississe post vltimam confessionem, nisi adsit peculiaris circumstantia necessario aperienda, in quo sensu vera est solutio ibi posita. Ad id autem quod contra arguitur; respondeo icũ Eminentissimo Cardinali Lugo, quod multa sunt quæ possunt Confessarium mouere prudenter ad minuendam, vel augendam poenitentiam, quæ poenitens non tenetur in confessione explicare v. g. quod intensum, vel remissum dolorẽ poenitens habeat de peccatis, quod peccatum cum maiori intensione, & maiori affectu fuerit commissum, quantitas etiam maior furti iuxta sententiam probabiliorẽ, quod huiusmodi circumstantiæ aggrauantes non tenentur poenitens in confessione explicare, vt dicemus resolut. 10. & 11.

164

Ad quartum respondetur distinguendo maiorem indicat peccata, quæ confitentur esse antiqua explicite hoc affirmando nego maiorem, indicat implicite, & obscure concedo maiorem, & concessa minori neganda est consequentia, & ratio disparitatis est ea, quã diximus num 160. scilicet quia ille, qui loquitur obscure ne intelligatur de illo de quo loquitur, verba verè significant id quod vult confiteri, atque adeo desert peccatum verum ad tribunal Sacramenti poenitentiae; ille vero, qui expresse affirmat pec-

M 2 catum

catum recentè commissum esse antiquum, & tempore præterito commissum, ledit notabiliter iudicium Confessarij, quia verba, quæ profert non significant verum peccatum, sed falsum ut supradicto nu. 160. latè diximus.

RESOLVTIO VIII.

Utrum licitè, & validè absoluat ille, qui commisit peccatū, & ob verecundiam, vel ad conseruandam bonam opinionem, quam de illo habet Confessarius, confitetur de peccatis venialibus commissis, & se accusat de ultimo peccato, quod commisit v. g. fornicationis, vel adulterij, nil aliud in confessione explicando.

165

Hanc difficultatē in proprijs terminis apud nullum Doctorem, quem legi inuenire potui: ea tamen deducitur ex difficultate resolutionis præcedentis. Doctores igitur, qui in dicta præcedenti resolutione dixerunt, oportere poenitentem in confessione generali explicare illa peccata commissa post ultimā confessionē, & quæ nūquam prius ab ipso fuerunt confessa, ut Confessarius ea excipiat tamquam materiam necessariam; aliās confessio erit nulla, & sacrilega, idē potiori iure dicere tenentur de confessione hac particulari, quando quis se accusat de peccatis venialibus, & simul de ultimo peccato, quod commisit nempe fornicationis, vel adulterij, aut furti in materia graui; nam omnia argumenta, quæ militant contra illam confessionem generalem, militant etiam contra hanc confessionem particularē dicto modo factam; nempe quod defraudetur notabiliter iudicium Con-

fessarij; nam satis prudenter, ex dicto modo confitendi poenitentis, potest Confessarius iudicare tale peccatum esse antiquum, & non recens commissum, & sic de alijs argumentis factis resolutione præcedenti in fauorem primæ sententiæ, seruat seruantis.

166

Tota igitur controuersia est cum Auctoribus secundæ sententiæ relatis in præcedenti resolutione, qui affirmant in confessione generali non esse necesse explicare tempus peccati recens commissi, inter quos nouissimè eam defendit sapientissimus de Dicastillo tract. 8. de poenit. dis. 9. dub. 2. §. 6. an scilicet idem dicendum sit de confessione particulari, facta modo superius explicato.

167

Affirmatiuè respondendum mihi videtur (saluo de hoc meliori iudicio) quod sic probo, quando poenitens in confessione sacramentalis poenitentiae integrè, & fideliter explicat qualitatem peccati, non tenetur explicare tempus quo commisit tale peccatum; atqui poenitens, qui in confessione particulari se accusat de ultimo peccato ab ipso commissio v. g. adulterij, fideliter explicat qualitatem sui peccati: ergo quamuis nō explicet tempus quo illud commisit confessio erit licita, & valida. maior conceditur à Doctores citatis resolut. præcedenti pro secunda sententia; minor vero ex se est manifesta. Consequentiam vero probo, quia ideo concedunt præfati Doctores, confessionem generalem factam à poenitente cum legitimo Confessario, in qua inter alia peccata præterita miscit peccatum præsens, quia in tali casu non variatur notabiliter, sed parum iudicium Confessarij; atqui in nostro casu parum, & non no-

ta.

tabiliter variatur iudicium Confessarij; ergo sicut confessio illa generalis est licita, & valida, ita & confessio ista particularis modo dicto facta.

168

Nec valet si respondeas concedendo maiorem, & minorem, & negando consequentiam, ex eo quod non currit eadem ratio de confessione generali, ac de particulari, cum confessio generalis ex eo quod generalis est, includat tempus præteritum, & tempus præsens, confessio autem particularis includat solum tempus vite præsentis, & non præteritè, ideoque quando poenitens in confessione generali simul cum alijs peccatis antea commissis, se accusat de aliquo peccato recentè commissio, non variat notabiliter iudicium Confessarij etiā si posituè non explicet tempus, quo commisit tale peccatum, quia vere habet intentionem illud confitendi, de illoque loquitur in tali confessione, nec aliquid contrarium dicit, nam verba, quæ profert verè significant id quod vult confiteri, vereque defert peccatum verum in tribunali Sacramenti poenitentiae, cum autem confessio particularis solum comprehendat tempus præsens, & non præteritum, non potest poenitens in illa se accusare nisi de peccato præsentis, & per verba, quæ significant tempus præsens, & non præteritum; atqui quando poenitens in confessione particulari, se accusat de ultimo peccato à se commissio v. g. adulterij non explicat suum peccatum præsens, neque ut tale illud defert ad tribunal Sacramenti poenitentiae: ergo confessio illa non est licita, nec valida, sed potius nulla, & sacrilega.

169

Hæc autem responsio non valet; nam ut diximus resolutione

præcedenti, peccatum mortale nō est materia necessaria Sacramenti poenitentiae prout est habituale, seu prout habet maculam habitualement perseverantem: cum poenitens non se accuset, imo nec possit se accusare de peccato habituali, nec de perseverantia maculæ, sed præcise de actu præterito, & de peccato actuali; quod fuit, aliàs si peccatū fuisset paulò post per contritionem deletam, deberet etiam explicari illa circumstantia: ergo solum datur pro materia, actus peccati prout fuit, & quando fuit commissum: ergo cum prout sic, nō sit differentia inter illud, quod iam nunc est ablatum per confessionem præcedentem, & quod non est ablatum, manifestum est totam illam differentiam esse extrinsecam, & per accidens in ordine ad accusationem, siue confessio sit generalis, siue particularis.

170

Secundo probo hanc nostram resolutionem; quia ille, qui in confessione particulari se accusat de peccatis venialibus, & ultimo se accusat de aliquo peccato mortali in hac forma; me accuso de peccato, v. g. adulterij à me commissio, & non confesso propter obliuionem facit bonam, & legitimam confessionem, ergo similiter faciet bonam, & validam confessionem ille, qui in confessione particulari, se accusat de ultimo peccato v. g. adulterij ab ipso commissio, antecedens patet: quia mentiri in confessione, quando mendacium non impedit, quin omnia peccata mortalia secundum omnes circumstantias mutantes speciem aperiantur; non reddit irritam confessionem; atqui poenitens qui se accusat de peccato v. g. adulterij à se commissio, & non confesso prop.

propter obliuionem, mentitur quidem; sed tale mendacium non impedit, quin confiteatur suum peccatum secundum numerum, & speciem illius: ergo non reddit confessionem nullam. Cōsequē-
tiam vero probo, quia ille, qui in confessione particulari se accusat de ultimo peccato à se commissio v. g. adulterij, verum dicit, & simul sufficienter explicat speciem sui peccati, & si præcisus se habeat circa tempus quo tale peccatum commisit: ergo facit validam confessionem.

171 Sed dices ille, qui se accusat in cōfessione particulari de peccato v. g. adulterij nunc commissio, prædicto modo scilicet, me accuso de peccato adulterij à me commissio, et non confessio propter obliuionem, posituē affirmat tale peccatū fuisse ab ipso commissum tempore præterito; at qui vt nos diximus resolutione præcedenti penitens, qui in cōfessione generali affirmat peccatum à se nūc commissum, fuisse commissum tempore præterito, facit sacrilegam confessionē: ergo similiter faciet confessionē nullam, & sacrilegam penitens, qui in confessione particulari simul cum peccatis venialibus se accusat de peccato commissio, & non confessio propter obliuionem, quod fuit recens commissum, inter vnam, & alteram cōfessionem, minor, & consequentia constat, & maior probatur: quia ex tali modo confitendi Cōfessarius prudenter iudicat tale peccatum fuisse commissum tempore præterito, cum penitēs posituē affirmat non fuisse illud confessum propter obliuionem: ergo posituē affirmat illud peccatum fuisse ab ipso commissum ante præteritam confessionem, quod est idem, ac affirmare fuisse

se commissum tempore præterito.
172 Respondetur negando maiorem; & ad probationem concessio antecedente neganda est consequentia: nam aliud est, quod Cōfessarius prudēter possit iudicare tale peccatum fuisse à penitente commissum tempore præterito, aliud vero, quod penitens hoc posituē affirmet; vnum enim sine alio optime inueniri potest, nam quando penitens in confessione generali simul cum alijs peccatis iterum confessis, se accusat de aliquo peccato recēter commissio, & non confessio absque eo quod explicet tempus quo illud commissio, Cōfessarius prudenter iudicare potest tale peccatum fuisse tempore antecedenti commissum, & à penitente iam iterum confessum in alia confessione, & nihilominus penitens hoc non affirmat, neque ex eo, quod asserat esse tale peccatum non confessum propter obliuionem affirmat posituē esse commissum tempore præterito, vt intendit argumentum; quia aliud est se accusare de peccato commissio, & non confessio propter obliuionem, aliud vero se accusare de peccato cōmissio, & non confessio in antecedenti cōfessione propter obliuionem, in primo enim casu mentitur quidem penitens, sed tale mendacium non reddit nullam, nec sacrilegam cōfessionem, cum non variet notabiliter iudicium Cōfessarij, nec pertineat ad substantiam confessionis, sed sit circumstantiam mere extrinsecam, licet penitens venialiter peccet propter mendacium in re leui, in secundo autem casu quia posituē affirmat peccatum illud fuisse commissum tempore, quo illud non commissio, erit confessio nulla.

RESOLVTIO IX.

Vtrum penitens, qui mortale peccatum adeo erubescit confiteri proprio Sacerdoti, vt sit in periculo diminutē confitendi possit venialia, ac illud mortale confiteri simplici Sacerdoti non approbato, ita vt directē absoluat à venialibus, & indirectē à mortali, cū onere deinde confitendi, cum opportunitas aderit proprio Sacerdoti, alteri cui non ita erubescit sua aperire peccata?

173

la in probabiliori opinione, licet in opinione probabili dici possit valida, iuxta dicta resolutione, præcedenti de confessione generali.

Sed adhuc instas hæc opinio ansam peccandi præbet penitentibus, cum possint dicto modo confitendi certo modo celare Cōfessario suum peccatum, non explicando tempus quo illud fuit commissum, quare faciliores erūt ad peccandum, quod inconueniens vitabitur, si asseramus prædictum modum confitendi illicitum esse: ergo hæc opinio non est secuta in praxi, imo est maxime periculosa. Respondeo primo; hoc idem argumentum posse fieri de illo, qui confitetur ali- quod peccatum in confessione generali simul cum alijs iam iterum confessis, & non explicat fuisse commissum post vltimam confessionem, præsertim in sententia probabilis saltem per auctoritatem extrinsecā Patris Vincentij Tancredi, Patris Decastillo, & aliorum asserentium posse penitentem interrogatum à Cōfessario affirmare peccatum ab ipso commissum post vltimam confessionem, fuisse commissum tempore præterito absque eo quod faciat inuvalidam confessionem, vt dixi resolutione præcedenti. Secundo respondeo negando antecedens: nam iste modus confitendi aufert à penitentibus occasionem, ne ob verecundiam statim à peccatis resurgant, sed in grauiora labentur, & continuo peiores fiant, ideoque hæc opinio non solum non est periculosa, imo est maxime tuta in praxi, & vt talis iudicata à nonnullis viris doctissimis, tam Societatis Iesu, quam aliarum Religionum à me consultis.

174

Affirmatiuam sententiā docet D. Ioseph. de Ianuario de casibus reseruatīs resol. 35. nu. 1. vbi (vt refert Angelus Maria Verricelli tract. de Apostolicis missionibus tract. 9. de poenitēt. quæst. 162. dub. 1. num. 1.) ait: quod si monialis cōfiteatur Cōfessario non approbato pro mortalibus, habens licentiam loquēdi cum illo, eique manifestet simul venialia, & mortalia, posset (nisi esset contra vsum Ecclesiæ) ab eo absolui, cum onere iterum confitendi mortalia Sacerdoti iurisdictionem habenti, & quāuis propter ea verba (nisi esset contra vsum Ecclesiæ) videatur negare, quod de facto obstante contrario vsu, possit absolui: tamen deinde per totam resolutionem præsertim num. 8. vers. ne dicas 2. & num. 9. probat, contrarium vsum Ecclesiæ non efficere, quin de facto absolui validè, & licitè valeat, deinde num. 15. asserit sufficientem causam esse, vt ita absoluat à Sacerdote non approbato magnam erubescentiā confitendi ea peccata proprio Cōfessario, imo ait etiā nulla existente causa validè, & licitè absolui posse directē à venialibus.

libus, & indirectè à mortalibus cum onere repetendi confessionem coram approbato Confessario.

175

Prima pars huius sententiæ, scilicet, quod magna erubescencia poenitentis confitendi cum proprio Confessario, sit sufficiens causa ad hoc vt cõfessio de mortalibus facta simul cum venialibus simplici Sacerdoti non approbato sit licita, & valida; probatur à dicto patre D. Ioseph Ianuario, quia probabile est posse aliquem cum aliqua causa cõfiteri peccata venialia, & mortalia simplici Sacerdoti, & ab eo recipere absolutionem à mortalibus; atqui magna erubescencia poenitentis confitendi cum proprio Sacerdote, seu Confessario, est sufficiens causa ad licitè, & validè faciendam supradictã confessionem: ergo & cætera; maiorem propositionem defendunt, vt probabilem Coninchius disp. 8. dub. 14. num. 107. Suarez t. 6. 4. in 3. part. disp. 3. num. 9. Reginaldus lib. 8. num. 82. Mazuchellus de casibus reseruatis disp. 1. quæst. 3. difficult. 14. nu. 43. & 44. Diana part. 9. tract. 9. Resol. 24. quos citat Ianuarius vbi supra, quibus Angelus Maria Verricellus vbi supra num. 2. addit Migist. Candidum tom. 2. disquisit. moral. disquisit. 24. art. 66. dub. 3. Petrum Hurtadum de fide disp. 84. num. 182. Franciscum Lugo de Sacramentis lib. 4. cap. 6. nu. 35. Filliucium trac. 4. num. 212. Cardinalem Lugo de Eucharistia disput. 14. sect. 5. num. 87. minor vero probatur: nam magna erubescencia cum periculo dimidiandi confessionem, est legitima causa petendi à proprio Parocho licentiam alteri confitendi, quam si ille iniuste deneget, haberi licentiam peti-

tam pro obtenta docent Nauarrus in cap. placuit num. 150. de poenitentia dist. 6. & Henriquez lib. 6. cap. 13. num. 9. ergo magna erubescencia ex parte poenitentis cum periculo dimidiandi confessionem sufficit ad hoc, vt licitè, & validè possit peccatum aliquod mortale simul cum venialibus simplici Sacerdoti, non approbato confiteri, ab eoque absolui directè à venialibus, & indirectè à mortalibus, cum onere repetendi confessionem coram approbato Confessario.

176

Secundo probatur eadem prima pars, nam iuxta communem Doctorum sententiam, etiam si quis scienter confiteatur reseruata, & non reseruata peccata: potest ab inferiori absolui directè à non reseruatis, & indirectè à reseruatis, cum onere deinde adeundi Superiorem pro reseruatorum absolutione etiam sine vlla causa: ergo similiter potest supposita ex parte poenitentis magna erubescencia confitendi cum proprio Confessario, quæ est sufficiens causa, cõfiteri mortalia peccata simul cum venialibus simplici Sacerdoti non approbato, & ab eo absolui directè à venialibus, & indirectè à mortalibus, cum onere tamen iterum confitendi mortalia proprio, & approbato Confessario. Consequentiã est manifesta à paritate rationis, & antecedens docet Comitulus lib. 1. quæst. 29. Fagundez præcept. 2. lib. 8. cap. 3. num. 13. Syluester verb. confessio 1. num. 20. Toletus lib. 3. cap. 8. num. 3. Nauar. in cap. consideret de poenitent. num. 10. Medina Codice de poenitent. quæst. 13. Suarez tom. 4. in 3. partem disp. 41. sect. 2. num. 1. 4. & 6. Coninch. disp. 7. dub. 9. num. 103. Vasquez de poenitent. quæst. 91. art. 3. dub.

9. num. 6. Floronus de casibus reseruatis part. 1. cap. 6. num. 3. Layman lib. 5. tract. 6. cap. 12. num. 11. quos sequitur D. Ioseph Ianuario de casibus reseruatis resol. 7. & fauere videtur D. Thomas in 4. dist. 17. quæst. 3. artic. 4.

177

Secunda pars dictæ sententiæ scilicet nullam requiri causam ad confitendum mortalia simul cum venialibus simplici Sacerdoti non approbato, cum onere postea iterum confitendi mortalia Sacerdoti approbato ostenditur: quia nullum extat præceptum non absoluedi directè à venialibus, indirectè à mortalibus, cum onere vt poenitens se præsentet legitimo Confessario: ergo nulla requiritur causa, neque maximæ erubescencia ad hoc, vt poenitens possit dicto modo simplici Sacerdote confiteri.

178

Partem negatiuam nempe non posse ex quacumque erubescencia poenitens simplici Sacerdoti non approbato venialia, & mortalia confiteri, vt directè à venialibus, & indirectè à mortalibus absoluetur cum onere repetendi confessionem mortalium Sacerdoti approbato, acriter defendit Angelus Maria Verricellus vbi supradicto tract. 9. de poenitentia quæst. 162. dub. 1. à num. 4.

179

Probatum primo hæc sententiã; quia potestas absoluedi à venialibus requirit propriam, & veram iurisdictionem, cum quacumque absolutio sit actus veri, & proprii Iudicij, vt definit Concilium Trident. sess. 14. de Sacramento poenitentia cap. 6. & 7. siue hæc iurisdictione cõpetat simplici Sacerdoti de iure diuino, vt aliqui volunt, siue illam habeat Sacerdos ab Ecclesia, vt alij cõmunius affirmant, qui dicunt iurisdictionem hanc concedi ab

Ecclesia simplici Sacerdoti vi consuetudinis; quia stante vsu fidelium Summus Pontifex tacita Iurisdictione concessa vult, vt Sacerdos simplex à venialibus absoluat, & à mortalibus aliàs rite confessis: atqui in quacumque opinione non habet Sacerdos simplex iurisdictionem absoluedi directè à venialibus, quando poenitens accedit scienter cum mortalibus, quorum recordatur, & habet copiam proprii Confessarij, cui potest, & tenetur confiteri: ergo non potest poenitens cum quacumque erubescencia confiteri venialia, & mortalia simplici Sacerdoti non approbato, cum obligatione repetendi confessionem mortalium Sacerdoti approbato, minor probatur in opinione asserentiũ esse de iure diuino potestatem absoluedi à venialibus: prædictum scienter accedentem cum mortalibus, posset, & teneri proprio confiteri Sacerdote: nam sicut vsus fidelium declarat iure diuino Sacerdoti simplici concessam esse facultatem, seu iurisdictionem absoluedi à venialibus: quia hoc ius diuinum non potest colligi ex Scripturis; vel aliunde; nisi ex vsu fidelium, & perpetua traditione Ecclesiæ, ex quo vsu fidelium, & dicta perpetua traditione Concilium Tridentinum sæpe colligit ea, quæ de necessitate Sacramenti requiruntur ad Sacramentorum validam administrationem, quoad materiam, formam, ministrum, & cætera: ergo pariter perpetuus vsus fidelium (qui sacrilegam putant confessionem venialium factam cum scientia mortalium simplici Sacerdoti

stante copia proprii Confessarij) declarat iure diuino, non esse concessam iurisdictionem, nisi accedente poenitente sine scientia mortalium, aut non habita copia Confessarij.

180 Nec valet dicere cum Ianuario supra dicta resolut. 35. num. 9. non obstare usum fidelium, quia contra ius diuinum, nulla datur consuetudo, nec usus. hoc inquam non valet: nam respondet Verricellus, non esse usum contra ius diuinum, sed usum perpetuum fidelium declarare ius diuinum, seu declarare casum, in quo iure diuino conceditur simplici Sacerdoti iurisdictione absoluendi à venialibus, nam non aliunde nisi ex fidelium usu potest cognosci diuina ista institutio, quo ad venialia, eum ex Scripturis illa cognosci nequeat.

181 In opinione autem asserente iurisdictionem absoluendi à venialibus concedi simplici Sacerdoti ab Ecclesia, probatur minor ex Suarez de poenitent. disput. 31. sect. 3. num. 11. his verbis, dixi supra iurisdictionem hanc Sacerdotum omnium ad absoluendum à venialibus originem habuisse ex concessione Ecclesiae: & consuetudine retineri: hinc ergo colligimus extendendum non esse ultra id, quod consuetudine receptum est: consuetudine autem solum videtur introductum, vt tunc fideles habeant hanc licentiam, quando non habent conscientiam peccati mortalis: ideoque quando illam habent, iam non licet eis confiteri simplici Sacerdoti extra articulum mortis, ac proinde si ita confiteantur, nullum fiet sacramentum, ergo non confert Ecclesia iurisdictionem

onem absoluendi à venialibus, quando poenitens scienter accedit cum mortalibus. Probatur consequentia: nam eadem consuetudo, quæ contulit eam iurisdictionem tacite consentiente Pontifice, & totum id ex perpetuo usu omnium fidelium nobis innotescit; usus enim fidelium, qui in re graui, & difficili communiter seruatur inducit consuetudinem habentem vim legis, & obligantem sub peccato mortali, vt docent Suarez de legibus lib. 7. cap. 15. num. 13. Castropalaus tom. 1. tract. 6. disp. 3. punt. 2. §. 3. num. 13. ergo usus omnium fidelium (qui sacrilegium putant confessionem factam simplici Sacerdoti cum scientia peccati mortalis) sufficienter ostendit, esse consuetudinem obligantem sub mortali, & eam consuetudinem approbare Summum Pontificem, qui tunc merito denegat iurisdictionem ad absoluenda venialia.

182 Pro resolutione huius difficultatis notandum est, quod licet de integritate materiali confessionis habeamus præceptum diuinum, vt declarauit Concilium Tridentinum sessione 14. cap. 5. canone 7. his verbis: si quis dixerit in Sacramento poenitentiae ad remissionem peccatorum non esse de iure diuino, omnia, & singula peccata mortalia confiteri, etiam occulta: & circumstantias, quæ peccati speciem mittant, anathema sit, nihilominus integritas materialis confessionis non est de essentia Sacramenti poenitentiae, vt communiter docent Doctores, teste Fagundez in præcept. 4. Ecclesiae præcep. 2. lib. 3. cap. 3. à num.

à num. 1. nam multoties quis ratione sui, multoties ratione Confessarij, & multoties ratione proximi, non teneretur confiteri omnia sua peccata, & tamen facit Sacramentum validum: quia potest vrgere præceptum etiam Diuinum, & naturale fortius, & absolutius præcepto integritatis confessionis, vel ignorantia talis præcepti, vel impossibilitas ad quæ nemo tenetur. Vnde si quis timet graue damnum, vel temporale, vel spirituale, si omnia sua peccata confiteatur habet legitimam causam retinendi peccatum illud in eadem confessione, dummodo alium Confessarium non habeat, & habeat intentionem confitendi illud, sublata causa excusante, ita D. Thomas in 4. dist. 17. quæst. 2. art. 4. ad secundum. Cuius ratio est; quia præceptum diuinum non obligat cum tanto detrimento.

183 Notandum est secundo, in casu necessitatis videlicet quando adest præceptum annuæ Confessionis, vel aliquis vult sacramentum celebrare, vel accedere ad sanctam communionem, quod non potest vitare absque magno scandalo, probabilissimam esse opinionem asserentium posse, imo, & debere poenitentem habentem casus reseruatos, confiteri Confessario inferiori omnia peccata reseruata, cum non reseruatis, à quo directè absoluatur à non reseruatis, indirectèque à reseruatis, ita Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 8. de poenit. dub. 13. num. 12. Eminentissimus Cardinalis Lugo de Eucharistia disp. 14. sect. 5. num. 87. & 99. doctus Antoninus Diana part. 3. tract. 4. resol. 104. D. Carolus Malletus in aureo Theologiae moralis tom. 1. de Sacramentis, malleatione 16. bractea 27. respons. 3. ci-

tans Suarez disp. 31. sect. 3. num. 8. Henriquez lib. 6. cap. 15. num. 7. Coninch. disp. 8. dub. 13. num. 106. hoc ipsum docet Candidus tom. 1. disquisit. 3. art. 4. resol. 2. nec contra hoc facit Concilium Trident. sessione 14. cap. 7. dicēs, Sacerdotem inferiorem extra mortis articulum nihil posse in casibus reseruatis, nam hoc est intelligendum nihil posse directè, possit tamen indirectè, sicut casu quo poenitens immemor reseruatorum confitetur non reseruata, absoluitur indirectè à reseruatis in omnium sententia.

184 Tertio notandum est; quod si poenitens in prædicto casu necessitatis, non habeat alia mortalia non reseruata, ex quibus teneatur confiteri, sed tantum venialia, potest simul cum venialibus mortalia reseruata inferiori Sacerdoti confiteri, vt ab ipso à venialibus absoluatur directè, & indirectè à mortalibus reseruatis, dixi posse; nam poenitens habens tantum venialia simul cum reseruatis, non tenetur ex præcepto venialia per se confiteri Sacerdoti inferiori, vt ab eis directè absoluatur, & indirectè à reseruatis, tenebitur tamen per accidens, quando poenitens, non putaret se esse sufficienter contritum, imo posset confiteri venialia, & mortalia reseruata simplici Sacerdoti non approbato, vt hac via ab ipso absoluatur directè à venialibus in quibus habent iurisdictionem, & indirectè à mortalibus reseruatis, vt probabiliter docent Suarez, & Coninch locis citatis, & cum eis Cardinalis Lugo supra num. 98. sicut habens mortale non reseruatum, cuius non recordatur, posset confiteri venialia simplici Sacerdoti, & obtinere indirectè remissionem mortalium, quibus notatis. N 2 Di-

185 Dico primo: sola magna erubescencia pœnitentis confitendi sua peccata mortalia proprio Sacerdoti, seu Confessario, non est sufficiens causa validè, & licitè confitendi peccata mortalia simul cū venialibus simplici Sacerdoti non approbato; quam Conclusionem sic probò: quia Ecclesia solum dat iurisdictionē simplici Sacerdoti absoluendi pœnitentem à venialibus, etiam si accedat cum scientia mortaliū, quando pœnitens non potest, aut non tenetur confiteri proprio Sacerdoti, adeo vt confitendo possit dimidiare confessionē; atqui magna erubescencia non excusat à confessione, nec ratione magnæ erubescentiæ potest dimidiari confessio? ergo ratione magnæ erubescentiæ non dat Ecclesia iurisdictionem simplici Sacerdoti non approbato, absoluendi à venialibus pœnitentem, qui ad talem confessionem accedit cum sciētia mortalis peccati: ergo si accedat pœnitens ad confessionem sacramentalem faciendam simplici Sacerdoti ex solo motivo maximæ verecundiæ confitendi sua peccata mortalia proprio Sacerdoti, seu Confessario, confessio erit nulla, & inualida, vt potè facta cum non habente potestatem absoluendi illum à venialibus directè, & indirectè à mortalibus in tali casu.

186 Secundo probò eandem conclusionem: quia iste pudor, seu magna erubescencia pœnitentis confitendi suum peccatum mortale proprio Sacerdoti, seu Confessario, est intrinseca ipsi confessioni sacramentali: ergo eodē præcepto, quo ad confessionem, etiam ad huiusmodi pudorē, seu magnā erubescenciam cogimur. Consequentia est formalis, & antecedens colligitur clare ex Ec-

cles. cap. 4. vers. 3. *non confundaris confiteri peccata tua*; unde præclare Tertullianus de pœnitentia inquit: *plerosque hoc opus in publicationem sui, aut suffugere, aut de die in diem differre pudoris magis memores, quam salutis.*

187 Probatur tertio, nam si ob aliquam rationem liceret pœnitenti cōfiteri suum peccatum mortale simul cū venialibus simplici Sacerdoti ob magnam verecundiam, quam habet illud confitendi proprio Confessario, maximè esset propter periculū, quod habet pœnitens in tali casu dimidiandi confessionem; atqui, hæc ratio non conuincit: ergo sola magna erubescencia nō est sufficiens causa confitendi peccatum mortale simul cum venialibus simplici Sacerdoti nō approbato, Maior necessariò debet admitti à D. Ioseph Ianuario, vt ex eius fundamentis clare constat, minorem vero probò; quia quāuis pœnitens sit in prædicto periculo dimidiandi confessionem, ob verecundiam, quā habet confitendi suum commissum peccatum proprio Sacerdoti, seu Confessario, hoc tamen periculū ipse sibi facit; cum in manu eius sit dictum superare pudorem consideratione pudoris illius, qui erit in die iudicij, vt ait Diuus Pater noster Augus. lib. 2. de visitatione infirmorum cap. 5. vbi inquit: *Melius est coram vno aliquantulum ruboris tolerare, quam in die iudicij coram tot millibus hominum, graui repulsa denotatum tabescere*, ergo, &c.

188 Dico secundo, si pœnitens præter verecundiam quam habet confitendi suum peccatum mortale proprio Confessario, timeat probabiliter aliquod damnum, seu malum extrinsecum, siue temporale, siue spirituale, & adest

adest obligatio ad implendi præceptum annualis confessionis, vel vult communicare, aut celebrare, quod vitare non potest absque magno scandalo, si non adest præter proprium Confessarium, alius Confessarius approbatus, & dubitat de contritione potest, imo & tenetur confiteri venialia, simul & mortale, aut mortalia simplici Sacerdoti non approbato cum onere repetendi confessionem, quoad mortalia postea Confessori approbato ita Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 23. sect. 2. & de Sacramētis disp. 66. sect. 4. casu 3. in fine, Reginaldus dub. 29. num. 108. Mercerus 3. part. quæst. 80. art. 4. dubio 2. vers. respondeo secundo. Auersa de Eucharistia quæst. 8. sect. 6. Castropalaus tom. 4. tract. 21. disp. vnica punt. 21. num. 6. Fraciscus Amicus in cursu Theologiæ moralis tom. 7. disp. 26. sect. 2. num. 14. & alij.

189 Probatur primo: conclusio: quia concurrente possessione iuris ex parte Confessoris, & graui damno, ac periculo ex parte subditi nempe pœnitentis, præualet damnum probabile pœnitentis, possessioni iuris ex parte Confessarij: ergo si pœnitens præter verecundiam, seu pudorem, quem habet confitendi suum peccatum mortale à se commissum proprio Sacerdoti, seu Confessario, timeat probabiliter aliquod damnum extrinsecum, siue spirituale, siue temporale, & instat obligatio confitendi, aut vult celebrare, vel se communicare, quod omitti non potest absque magno scandalo, poterit si non adest alius Confessarius approbatus, & ipse pœnitens dubitat se habere contritionem confiteri peccatum illud mortale à se commissum (si aliud mortale non

habet) simul cum venialibus, simplici Sacerdoti nō approbato, cum onere tamen repetendi confessionem quo ad mortale peccatum. Consequentia manifestè sequitur ex antecedenti, & antecedens probatur: nam dānum pœnitentis; vel est perpetuum, vel irreparabile; ac graue; atque præiudicium ex parte Confessoris, aut confessionis sacramentalis, leue est, & reparabile, cum pœnitens maneat cum onere, & obligatione repetendi confessionem quo ad mortalia cum cessat inconueniens, seu graue damnum, coram proprio, & legitimo Confessario; ergo, damnum graue pœnitentis præualet possessioni iuris, seu Confessarij.

190 Secundo probatur conclusio: quia subditus non tenetur obedire Prælato quando res præcepta est illicita, aut quando se exponit graui periculo corporali, aut spirituali: ergo stante dicto periculo, pœnitens non tenetur confiteri sua peccata mortalia proprio Confessario; ergo si adest necessitas confitendi, celebrandi, aut communicandi, quod non potest vitari absque magno scandalo, potest pœnitens alteri Confessario approbato confiteri, & hoc deficiente, si dubitat de contritione; simplici Sacerdote nō approbato, cum obligatione repetendi confessionem quo ad mortalia Confessario approbato, antecedens communiter conceditur a Doctoribus, Lessius de iust. & iure lib. 2. cap. 31. num. 10. & cap. 40. num. 76. vers. aduertè tamen, Sanchez in summa lib. 6. cap. 3. num. 24. Sayrus in clauis regia lib. 1. cap. 13. num. 41. Aragon. secunda secundæ qu. 69. art. 2. Medina prima secundæ quæst. 14. art. 6. dub. 4. Hen-

riquez lib. 14. cap. 3. num. 3. in Glofa Rodriquez in summa tom. 2. cap. 9. num. 3. Vasquez prima secundæ disp. 66. cap. 6. num. 51. Diana part. 4. tract. 3. de conscientia dubia resol. 9. Thomas del Bene de parlamentis dubitatione 2. sect. 1. num. 5. Sancto Faustus de tribus votis lib. 6. quæst. 64. & 68. Nauar. in cap. inter verba num. 599. & denique probatur ratione: quia quando agitur de iurisdictione, plerumque confunditur petitorium cum possessorio, vt docet Baldus cõf. 161. num. 1. vol. 3. atqui quando subditus agit de grauissimo, & irreparabili damno, & è contra superior exigit sibi obediri, tunc veluti concurrunt petitorium, & possessorium: ergo subditus in tali casu nõ tenetur obedire Superiori, probatur consequentia: nam concurrentibus petitorio, & possessorio, præualet petitorium, & absorbet possessorium, vt docent Ancaran. cõf. 146. col. 2. vers. & si dicatur. Crauetta cõf. 248. num. 8. Menochius de recuperanda possessione, remed. 15. num. 367. & ratio est; quia causa possessoriæ in iure dicitur modici præiudicij leg. unica C. si momentan. posses. leg. momentanea C. qui legitim. person. non habent. Iason post Bartholum in leg. admonendi ff. de iure iuran. Socinus in leg. rem quæ nobis quæst. 7. ff. de acquirenda posses. Crauetta cõf. 558. num. 12. Alexand. cõf. 103. num. 3. vers. tamen præmissis non obstant vol. 7. ergo cum subditus agat de euitando graui damno eoque irreparabili, tunc veluti petitorium intentat, è contra Prælatus cum agat veluti possessorio, vt retineat suam possessionem; non est cum tanto præiudicio subditi manutenendus

prælatus in sua possessione.

191 Dixi primo in hac secunda conclusionem si poenitens timeat probabiliter, aliquod damnum extrinsecum, nam si poenitens non timeat prædictum damnum probabiliter, sed tantum leuiter suspicetur, aut dubitet, non poterit etiam supposita magna erubescencia sua peccata mortalia confiteri alteri, quam proprio Confessario, & multo minus simplici Sacerdoti, quia ab absoluendum à mortalibus, siue directè, siue indirectè requiritur iurisdictione in Confessario, vel ordinaria, aut delegata, aut obtenta ratione alicuius priuilegij, sed extracatum probabilis præiudicij ex parte ipsius poenitentis solus proprius Confessarius habet potestatem absoluendi poenitentem à mortalibus commissis: ergo, & cætera.

192 Dixi secundo in eadem conclusionem, quod si in tali casu magnæ necessitatis, non adest Confessarius approbatus, & instat necessitas confitendi, aut celebrandi, vel communicandi, quod nõ potest vitare absque magno scâdalo, & poenitens dubitat de contritione, quod potest confiteri venialia, simul & mortalia, aut mortalia simplici Sacerdoti non approbato, vt ab illis directè, & indirectè ab istis absoluatur, cum onere repetendi confessionem quo ad mortalia postea legitimo Confessario: nam quando non dubitat de contritione, & non habet copiam Confessarij approbati, vel non habet aliud peccatum mortale præter illud ex cuius confessione damnum timet non tenetur venialia, simul, & mortalia confiteri simplici Sacerdoti, vt absolutus indirectè à mortalibus communicet, aut sacrum celebret, hoc dico cõtra

Pa-

Pasqualigum, in sacra morali doctrina disp. 113. sect. 4. & Petrus Hurtadum de Mendoza 2. 2. disp. 84. num. 182. Contrarium affirmantes, quod sic ostendo; quia si aliqua esset ratio ob quã poenitens in tali casu tenetur confiteri venialia simplici Sacerdoti non approbato, maximè esset, quia habens mortale, siue ex diuino, siue Ecclesiastico præcepto, debet ante Eucharistiam se probare per Sacramentum confessionis; atqui hoc non conuincit poenitentem teneri ad confitenda venialia in dicto casu (si non dubitet de contritione peccati mortalis, quod habet) simplici Sacerdoti, vt absoluatur, indirectè à mortali: ergo potest accedere ad communionem non præmissa confessione venialium, vt a mortali illo ex cuius confessione damnum timet indirectè absoluatur à simplici Sacerdote non approbato, probatur minor, quia instituta ante Eucharistia, siue ab Christo Domino, siue ab Ecclesia probatio, est per sacramentale iudicium; id est vt habens peccatum mortale per sacramentale iudicium; sensibili modo, reconcilietur Deo, nec sufficiat per solam contritionem, nec per absolutionem indirectam, cum absolutio indirecta non sit iudicium sacramentale de eo peccato mortali; atqui iudicium sacramentale peccati mortalis duo requirit: primo quod peccatum explicetur Sacerdoti tamquam vero, & proprio Iudici: secundo quod explicetur Sacerdoti habenti iurisdictionem circa illud peccatum, aliàs illud peccatum non remitteretur per sacramentale iudicium, cum nullum crimen possit per iudicium dimitti, nisi Iudex habeat iurisdictionem in cognitione eius criminis, & il-

li crimen manifestetur: ergo cum simplex Sacerdos non approbatus nullam habeat iurisdictionem in peccata mortalia, (extra mortis articulum) imò neque in venialia, quando poenitens accedit cum scientia peccati mortalis, vt conclusione prima diximus consequens est, vt poenitens in dicto casu excusetur à præcepto huius probationis, quando potest excusari à manifestatione peccati, vt concedunt Pasqualigus, & Hurtadus de Mendoza, cum asserant in tali casu teneri poenitentem confiteri venialia, & post tacere mortale.

193 Nec valet si respondeas cum Pasqualigo, quod præceptum iniungit probationem; per confessionem non hoc, vel illo modo, sed indeterminatè: ergo cum possit fieri probatio, indirectè quo ad illud peccatum, per confessionem venialium, præceptum adhuc obligat, hoc inquam non valet; nam responderetur negando antecedens: quia præceptum iniungit probationem confessionis, qua sensibili modo, & per sensibile iudicium sacramentale, Ecclesia iudicet illud esse probatum: cum ergo sola absolutio directam peccati mortalis afferat probationem sensibilem Ecclesiæ, ideo sola probatio per absolutionem directam est præcepta, non autem probatio per absolutionem indirectam.

194 Sed vltèrius dices cum eodem Pasqualigo, quando præceptum pluribus modis quo ad substantiam impleri potest, tunc si non potest præceptum impleri vno modo, debet impleri alio modo, quo potest; nam præceptum per se primo respicit substantiam rei præceptæ, secundario talem modum implendi præceptum, quare si modus præceptus non potest

testi obseruari, debet alio modo impleri præceptum, quo tunc potest; vt docent Caietanus 2.2. quæst. 147, art. 7. Couarruias lib. 4. variar. cap. 20. num. 13. S. Antoninus part. 2. titulo 7. cap. 2. §. 7. Valentia tom. 3. disp. 4. quæst. 1. punt. 5. vers. qui autē; atqui substantia præcepti est, vt per absolutionem sacramentalē ante Eucharistiam remittatur peccatum mortale: ergo cum hæc absolutio sacramentalis possit esse directā, & indirectā, si impossibilis est directā, scilicet cōfiterēdo peccatum mortale proprio Confessario, vel alio Confessario approbato debet accipi indirectā, confitendo venialia, vel solum, aut simul cum mortali Sacerdoti simplici, qui pœnitentē absoluat directē à venialibus, & indirectē à mortali.

195 Respondetur negando minorem, nam substantia præcepti est iudicium sacramentale de remissione peccati mortalis: cum autem hoc iudicium sacramentale non habeatur nisi manifestato peccato legitimo Iudici, ideo non tenetur pœnitens in tali casu confiteri suum peccatum mortale simul cum venialibus simplici Sacerdoti non approbato.

196 Sed adhuc instas: quia quamuis nullum adsit præceptum de confessione venialium, tamen per accidens potest adesse, & nunc adest vt ita indirectē per absolutionem sacramentalem venialium, quæ directē absolui possunt à simplici Sacerdote, indirectē remittatur mortale per talem absolutionem sacramentalem: responderetur, non teneri per accidens in hoc casu cum supponamus pœnitentem non dubitare de contritione peccati mortalis, & non teneatur confiteri venialia,

vt argumentum supponit, teneatur tamen per accidens venialia confiteri, si de contritione peccati mortalis pœnitens dubitaret vt supra diximus.

197 Ad primum fundamentū primæ sententiæ responderetur distinguendo maiorem, probabile est posse aliquē cum aliqua causa confiteri peccata venialia, & mortalia simplici Sacerdoti, si illa causa solum est intrinseca, intrinsicē pertinens, ad onus confessionis prout maxima erubescencia grauisissimi sceleris, aut amissio bonæ opinionis apud proprium Confessariū nego maiorem; si illa causa est extrinseca nempe timor probabilis alicuius mali extrinseci modo in secunda conclusione explicato concedo maiorem, Auctores autem citati ibidem à Ianuario, vt bene notat Verricellus dicto tract. 9. de pœnitentia quæst. 162. dub. 1. nu. 8. loquuntur quando pœnitens accedit bona fide, quæ bona fides tribus modis accidere potest, in quibus tribus casibus pœnitens potest absolui indirectē à mortali, & directē à venialibus, primus casus est, quando oblitus est peccati mortalis, aut innocibiliter ignorat esse mortale, putās esse veniale. Secundus casus est, quando abest Cōfessarius approbatus, præsertim si oporteat cōfiteri, ad vitandam infamiam, aut instante præcepto communiciandi. Tertius casus est, quando non tenetur ex iuxta causa illud peccatum confiteri Confessario approbato, sed potest dimidiare confessionem, illudque tacere; ceterum extra hos tres casus, si adsit scientia peccati mortalis, nullus Doctor præter Ianuarium, docuit validam esse cōfessionem venialium factam simplici Sacerdoti, imo Magister

Ca.

Candidus ibidem citatus à Verricello, quamuis dicto dubio tertio probabiliter iudicet, bonam esse confessionem factam bona fide simplici Sacerdoti de venialibus, & mortalibus peccatis, nihilominus conclusione quarta probabilius iudicat simplicem Sacerdotem non approbatum ab Episcopo, nullo pacto, neque directē, neque indirectē, seu per accidens, posse pœnitentem confitentem peccata venialia, & mortalia, etiam si bona fide confiteatur, valide absoluerē à peccatis mortalibus, quare neganda est minor; nam, vt prima cōclusione diximus sola magna erubescencia non est sufficiens causa ad confitendum mortale peccatum simul cum venialibus simplici Sacerdoti. ad cuius probationem responderetur negando antecedens; nam magna erubescencia non est sufficiens causa ad petendam licentiam superiori ad confitendum peccatum reseruatū inferiori Cōfessario, taliter quod denegata tali licentia habeatur pro optenta; nam licet tunc Superior mortaliter peccet, & illicitē deneget licentiam; cum exponat subditum graui periculo sacrilegij: tamen tenetur subditus, quo ad Superiorem sacularem illi confiteri.

198 Dixi quo ad superiorem sacularem; nam superior regularis tenetur concedere petitam licentiam, quando casus occurrerit, in quo eam debere concedi, ipse in primis Cōfessarius iudicauerit sanctitas sua quoque sua declarauit, vt si huiusmodi regularium Confessarijs casus alicuius reseruatifacultatem petentibus superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarij illa vice pœnitentes regulares etiam nō ob-

tenta à Superiore facultate absoluerē, ita Clemens 8. in suo decreto de casuum reseruatione, quod decretum, siue declarationem, passim referunt Doctores omnes, & multi scribunt, sed vidisse in authentica forma; quare immerito Fagandez in decalogum lib. 1. cap. 45. num. 11. grauisimorum testium fidē in dubium reuocat.

199 Solum autem est difficultas inter Doctores in explicanda illa particula, illa vice. Aliqui exponunt, id est pro vna vice tantum; adeo vt si quis bis in casum reseruatū incidat, si secunda vice petat licentiam, ea tunc denegata, non poterit Confessarius absoluerē, ita Naldus, in summa verb. casus reseruatū num. 2. Tamburinus de iure abbatum tom. 2. disp. 13. quæst. 8. num. 4. Lezana tom. 3. summæ regul. verb. casus reseruatū num. 7. & 23. mouentur autem isti Doctores ad sic explicandam dictam particulam illa vice, triplici ex capite. primo, quia alioquin otiosa, & frustratoria esset reseruatō, si toties quoties peteretur licentia, ea esset, concedenda. Secundo quia alias dissolueretur disciplina regularis obseruatō. tertio, quia alioquin reseruatō, non esset pœna peccantis, sed onus Confessarij, vt peteret licentiam.

200 His tamen non obstantibus iudico probabilius, sensum illorum verborum illa vice hunc esse, denegata iniuste facultate, illa vice, Confessarius absoluerē poterit; adeo, vt non acquirat ex ea facultate denegata iurisdictionem habitualiter, & permanenter; sed oportet toties petere licentiam, quoties casus occurrerit, vt licentia iuste petatur, & iniuste denegetur, ita Sua-

O

rez

rez tom. 4. de religione tract. 8. lib. 2. cap. 19. num. 6. Castropalaus tom. 4. tract. 23. punto 15. sect. 5. num. 8. Bordonus tom. 1. resol. 39. num. 50. Alphonfus de Leone de officio, & potestate Confessarij recollect. 6. nu. 178. Angelus Maria Verricellus de Apostolicis missionibus tract. 9. quæst. 162. dub. 2. num. 15. & ratio huius est; tum quia toties denegata facultate, potest Confessarius absolueri, quoties illa iniuste negatur; atqui ea iniuste negari potest pluribus vicibus: ergo pluribus vicibus ab inferiori poterit absolui. tunc etiam quia Pius Quintus, & Clemens Octauus præcipiunt superioribus regularibus, vt sint faciles, in eiusmodi licentijs concedendis; atqui non essent faciles, si pro vna tantum vice eam facultatem concederent, & secunda vice denegarent: ergo. tum denique quia Clemens Octauus ait: debere committi absolutionem, quando Confessarius in primis, ita expedire salutem poenitentis iudicauerit; atqui ista propositio est indefinita, quæ æquiualeat vniuersali, perinde enim est, ac si dixisset debere committi semper quando in primis Confessarius ita iudicauerit, ergo, & cætera.

201

Ad id quod in contrarium adducitur respondeo, non esse frustratoriam reservationem, quæ ex hoc disciplinam regularem dissolui, neque esse onus Confessarij non peccantis; nam quando aderit specialis ratio eam licentiam denegandi, ob magnam frequentiam; aut ob aliam rationabilem causam, tunc iuste denegatur licentia, eaque iuste denegata, non poterit Confessarius inferior absolueri.

202

Sunt enim aliqui casus in quibus superior non solum potest,

sed etiam tenetur denegare facultatem, ac debet superior regularis cogere subditum, vt sibi ipsi confiteatur; neque tunc Confessarius valide poterit absolueri petita, & non obtenta licentia à superiori regulari, primus casus est cum scandalum probabiliter timeri potest, aut monasterij damnum, cui superior remedium adhibere valeat, saluo sacramentalis confessionis sigillo. Secundus casus est cum probabiliter timetur reciduum poenitentis, vel alterius. tertius denique casus est, quando timetur damnum tertie personæ, tunc enim quando alijs remedijs non possunt prædicta damna vitari, tenetur superior regularis facultatem denegare, eaque denegata, inualidè Confessarius absoluet, quæ doctrina procedit etiam hodie post Clementis Octauus decretum, cum ipse Summus Pontifex expressè asserat: non liceat superioribus regularium confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reseruatam admiserint, quæ determinatio facta fuit à dicto Pontifice maximo iuxta dispositionem Concilij Tridentini sessione 14. cap. 7. in quo determinatur: debere poenitentes pro peccatis reseruatis ad superiores accedere. præterea, quia alioquin frustratoria esset casuum reservatio, vt docent Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disp. 20. sect. 9. num. 148. Pellizzarius tō. 2. Manual. regul. tract. 6. cap. 1. num. 51. Ludouicus Acruce in Bull. Cruciatæ disp. 1. cap. 3. dub. 3. num. 9. Fagundez in decalog. tom. primo lib. 1. cap. 45. à nu. 12. Bordonus tom. 1. resol. 39. num. 47. Floronus de casibus reseruatis cap. 6. §. 3. Coninchius de poenitent. disput. 8. dub. 14.

Ca.

Castropalaus tom. 4. tract. 23. punt. 15. sect. 5. num. 5.

203

Ad secundum argumentum pro eadem prima parte eiusdem sententiæ, respondeo cum Suarez de poenitent. disp. 31. sect. 3. nu. 11. Concedendo antecedens, & negando consequentiam. Cuius ratio est, quia adest consuetudo, vt habes peccata reseruata, & non reseruata, omnia confiteatur inferiori, à quo directè absoluitur à non reseruatis, & indirectè à reseruatis, quia cum reservatio non sit facta, nisi ad hoc tantum, vt superiori casus deferatur absoluentis, consentit Ecclesia, stante præsertim vsu fidelium, vt Sacerdos inferior iurisdictionem ad absoluenda non reseruata retineat, cum onere vt poenitens deinde accedat pro absolutione reseruatorum ad superiorem: at vero non adest consuetudo, vt sciens se habere mortalia, venialia simul cum mortalibus simplici Sacerdoti non approbato confiteatur, extra casum necessitatis modo dicto conclusione secunda, imo vsus fidelium, qui putant id esse sacrilegium, satis declarat, Ecclesiam tunc non tribuere simplici Sacerdoti non approbato iurisdictionem super venialia. Vnde supposita denegatione iurisdictionis, adest naturale præceptum non confitendi nullam habente iurisdictionem; quia talis esset sacrilega confessio.

204

Ex quo patet solutio ad secundum argumentum pro secunda parte eiusdem sententiæ: nam vsus fidelium, qui eam confessionem sacrilegam putant, satis declarat Ecclesiam non tribuere iurisdictionem super venialia simplici Sacerdoti quando poenitens accedit ad confessionem sacramentalem cum scientia peccati mortalis, & adest proprius Confessarius, nam si abes-

set proprius Confessarius probabile est Ecclesiam concedere iurisdictionem simplici Sacerdoti ad absoluendum à venialibus accedentem cum scientia peccati mortalis: quia pia mater Ecclesia benignè consentit, ita confiteri eum dum absque sua culpa non quærit Sacerdotem approbatum ad mortalia: neque in isto casu fortè repugnat vsus fidelium, præsertim si oporteat communicare, vel ad vitandam infamiam, vel ad obseruantiam præcepti, vt dixi conclusione secunda.

205

Argumenta autem secundæ sententiæ solum probant nostram primam conclusionem, & ita non est necessarium ad ea in particulari respondere; nam licet Sacerdos simplex non habeat iurisdictionem absoluendi à venialibus, quando poenitens accedit ad sacramentalem confessionem cum scientia mortalis peccati, & non habet causam legitimam non confitendi cum proprio Sacerdote, aut alio Confessario approbato, tamen si illam habet, vt si timet quod proprius Confessarius fractor esset sigilli confessionis, aut damnum aliquod graue tunc pariter perinde est, ac si abesset proprius Sacerdos, vnde tunc tacitè consentit Ecclesia confiteri illi simplici Sacerdote, eique tribuit iurisdictionem supra venialia, quia non est culpa poenitentis, quod non quærat Confessarium approbatum.

RESOLVTIO X.

Vtrum copula habita cū infideli, vel hæretica, habeat speciem malitiæ sacrilegij contra reuerentiam nostræ Religionis, & sic, sit circumstantia necessaria explicanda in confessione.

206

An te resolutionem huius difficultatis supponendū est, ut certum, circumstantias mutantem speciem peccatorum esse necessario in confessione exprimendas iuxta dispositionem Concilij Tridentini sessione 14. cap. 5 per hæc verba: cōstat enim Sacerdotes iudicium hoc incognita causa exercere non posse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua peccata declarassent. Cuius ratio est; quia peccatum in confessione manifestandum est perfecte, & determinate, quod non fieret; si tacerentur circumstantiæ mutantem speciem; difficultas igitur præsens est, An copula habita cum muliere infideli, aut heretica, habeat speciem malitiæ sacrilegij contra reuerentiam nostræ religionis.

207

Prima sententia affirmat non esse circumstantiam mutantem speciem, sed tantum aggravantem, & consequenter necessario in confessione aperiendam, & sic eam copulam non differre specie à simplici fornicatione, ita Azor. 3. part. lib. 3. cap. 29. quæst. 3. Filiucci tom. 2. tract. 30. num. 52. Alcozer. in summa cap. 20. Syluius 2. 2. quæst. 154. art. 2. §. quæritur secundo. Fagundez in decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 1. num. 14. Thomas Tamburinus in decalog. lib. 7. cap. 1. §. 1. num. 6. & eam non reprobatur Diana part. 3. tract. 4. de Sacramentis resol. 178. imo eam probabilem appellat Diana ipse part. 7. tract. 7. resol. 72. & part. 9. tract. 9. resol. 3. ubi pro hac sententia citat Thomam Tamb. opusc. 1. lib. 2. cap. 7. §. 4. num. 20. & nouissimè eam defendunt Angelus Maria Verricellus de Apostolicis missionibus tract.

15. miscellan. quæst. 220. & Amadeus Guimenius opusculo aduersus quorundam ex postulationes cōtra nonnullas Iesuitarum opiniones morales tract. de pœnitentiæ propositione 4. ubi num. 1. asserit, hanc opinionem non improbare Mag. Candidum tom. 2. disquis. 24. art. 23. dub. 35. immerito tamen, cum Magister Candidus loco citato absolute eam improbet, ut ex ipsius verbis clare constat. Sic enim ait. dico sexagesimo, habet circumstantiā luxuriæ mutantem speciem, ac necessario fatēdam accessus fidelis cum infideli, quia nedum talis accessus est contra virtutem castitatis, sed etiam est contra religionis christianæ decus, ac proinde sacrilegam esse talem copulam, & pertinebit ad sacrilegiū, idem dicendum de copula fidelis cum hæretica, ob dedecus christianæ religionis, ita ille. videat igitur Amadeus Guimenius quo titulo salua fidelitate, asserit Mag. Candidum hanc opinionem non reprobare, nisi forte hoc dixit, quia eum non vidit, nec legit, sed eum citatum ab aliquo inuenit.

208

Probatur primo hæc sententia à Tamburino, in dicto opusculo primo lib. 2. cap. 7. §. 4. num. 21. quia principalis ratio cur dicendum foret hoc peccatum ad speciem sacrilegij pertinere, maxime esset; quia Ecclesia dum prohibet matrimonium fidelis cum infideli prohibet etiam quamcūque copulam, seu coniunctionem, cum sit idem motiuum, id est ut pro reuerentia nostræ religionis vitetur illa coniunctio, quæ est damnosa, tum ipsi fideli, tum proli educandæ; atqui hæc ratio non multum vrget: ergo peccans cum infideli, quantum est ex hoc capite non peccat nisi simplici fornicatione saltē in opinione proba-

209

babili: probatur minor, quia in matrimonio est longe maior cōiunctio, quam in copula furtiua: ergo non ex eo quod Ecclesia prohibeat matrimonium fidelis cum infideli, colligitur clare prohibitam; esse copulam fornicariam ex eodē adæquato motiuo. Secundo probatur hæc sententia ab Angelo Maria Verricelli loco citato, quia motiuum virtutis pietatis ex quo mouetur Ecclesia ad prohibendum matrimonium inter cognatos, adæquate reperitur in copula illicita; imo principaliter propter copulam illicitam facta fuit ab Ecclesia talis prohibitio, ut esset inter cognatos tuta conuersatio, & ideo Ecclesia prohibet matrimonium: ergo multo magis ex eo motiuo prohibuit copulam illicitam, patet consequentia, nam propter quod vnum quodque tale, & illud magis, antecedens vero probatur, quia Leuitici cap. 18. prohibita est, quæcumque copula, ut ex ipso textu satis constat; sic enim ait sacer textus; *Omnis homo ad proximam sanguinis sui non accedat, ut reueletur puritatem eius*, atqui in Ecclesia renouatur hoc præceptum legale, quod spirauerat, quod primus omnium fecit Calistus primus epistola 2. ut habetur tom. 1. cōcilior. part. 1. ubi sic ait. *Coniunctiones autem consanguineorum fieri prohibentur, quando has, & diuina, & sæculi prohibent leges*: ergo prohibet motiuo pietatis erga cognatos quamcūque copulam, sicut & diuinæ leges prohibebant leuitici ca. 18. atqui aliter discurrendum est in impedimento disparitatis cultus: ergo non ex eo quo quod Ecclesia ex motiuo virtutis religionis catholicæ prohibeat matrimonium fidelis cum infideli, intelligitur prohibere

210

ex eodē motiuo adæquato, quamcumque copulam inter hominē fidelem, & mulierem infidelem, vel e contra, minor subsumpta probatur; quia adæquata ratio ob quam copula coniugalis est prohibita ab Apostolo 1. Corint. 6. ac ab eodem Calisto 1. epist. 2. non procedit in copula illicita cum infideli, nam in matrimonio est maior coniunctio, & sic maior indecentia, & irreuerentia religionis, quam sit in copula furtiua: præterea in matrimonio versatur maius periculum fidei, quia adest periculum peruersionis tam quo ad coniuges, quam quo ad prolem; atqui in copula illicita, tam grande periculum, non adest respectu eorum, qui illicite copulantur; quamuis ad sit idem fere periculum respectu prolis, atque adeo non adest eadem adæquata ratio in prohibitione copulæ coniugalis cum infideli, vel hæretica; ac in copula illicita: ergo non existente eadem omnino adæquata ratione, prohibitio peculiaris Ecclesiæ copulæ matrimonialis cum infideli, & hæretica non extenditur ad copulam illicitam; siquidē lex prohibitiua, & odiosa non extenditur ultra verba ad alium casum, nisi in alio casu adsit omnino adæquata ratio legis, ut docet Suarez de legibus lib. 6. cap. 3. num. 16. & 17. Secunda & probabilior sententia affirmat copulam illicitam habitam à fideli cum muliere infideli, aut hæretica habere speciem sacrilegij contra catholicam nostram religionem, quæ circumstantia necessario est in confessione explicanda, ita tenent Sanchez de matrimonio lib. 7. disp. 5. num. 12. Eminentissimus Cardinalis Lugo de pœnit. disp. 16. sect. 6. dub. 11. num. 336. et num.

343. Lessius lib. 4. cap. 3. dub. 6. num. 45. Magister Candidus tō. 2. disquis. 24. art. 23. dub. 35. Hēriquez lib. 5. cap. 6. num. 3. in comment. litter. M. Lopez part. 1. cap. 36. Bartholomeus à Sancto fausto de confes. lib. 4. quæst. 97. Auersa de Sacrament. poenitent. quæst. 9. sect. 9. Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. de Sacramentis tract. 10. disp. 8. §. 3. quæst. 7. Antoninus Diana part. 3. tract. 4. resol. 138. & part. 7. tract. 7. resolut. 72. & part. 9. tract. 9. resol. 3. & alij.

211

Probatur nostra sententia unico; sed validissimo fundamento, quia quotiescumque lex ecclesiastica ex motiuo alicuius virtutis prohibet matrimonium, tunc si reperiatur adæquatè idem motiuum in copula illicita, ex eodem motiuo illius virtutis prohibet etiam copulam illicitam; atqui lex Ecclesiastica ex motiuo virtutis Religionis prohibet matrimonium fidelis cum infideli, aut hæretica: ergo cum idem motiuum virtutis religionis reperitur in copula illicita fidelis cum infideli, aut hæretica ex eodem motiuo censetur inter illos prohibita copula illicita, & consequenter pertinebit tale peccatū ad speciem sacrilegij, et continebit circumstantiam necessario in confessione explicandam. maior necessario debet concedi à Doctoribus oppositæ sententiæ: nam non alia ratione prohibito matrimonio ab Ecclesia inter cognatos ex motiuo virtutis pietatis erga cognatos, etiam censetur prohibita inter ipsos copula illicita, quæ proinde est incestuosa contra virtutem pietatis, nisi quia non solum in copula matrimoniali, sed etiam in copula fornicaria inter cognatos reperitur adæquatam motiuum virtutis

pietatis, minor vero ex se est manifesta consequentia autem, in qua est tota difficultas probatur: nam motiuum adæquatam ex quo oritur hæc Ecclesiastica prohibitio matrimonij fidelis cū infideli, aut hæretica, ob disparitatem cultus est irreuerentia irrogata per talem copulam conjugalem catholicæ religioni, & periculum peruersionis, quod adest, tam quo ad coniuges, quā quo ad prolem; atqui hoc totum motiuum reperitur in copula illicita fidelis cum infideli, aut hæretica: ergo quo motiuo virtutis religionis catholicæ prohibetur ab Ecclesia copula matrimonialis fidelis eum infideli, aut hæretica, intelligitur etiam prohibita copula illicita. probo minorem; quia sicut per copulam conjugalem fidelis sit vna caro cum infideli, aut hæretica, & idæo grauis irreuerentia irrogatur nostræ religioni, ita etiam per copulam illicitam fidelis efficitur vna caro cum muliere infideli, aut hæretica, cum eadem ratio quo ad hoc sit de copula licita, ac de illicita, teste Apostolo ad Corinth. cap. 6. vbi ait: An nescitis quoniam qui adhæret meretrici vnum corpus efficitur? erunt (inquit) duo in carne vna: ergo tam per copulam conjugalem fidelis cum infideli, aut hæretica, quam per copulam illicitam grauis irrogatur iniuria virtuti religionis. deinde ex copula illicita fidelis cum infideli oritur periculum peruersionis, tam quo ad coniuges, quam quo ad prolem, vt bene docet Abulensis in cap. 19. Matthæi quæst. 70. Ratio est, quia sic posset vir magis allicere mulierem ad errorem suū (& idem dic è contra) communicando in Veneris; quia nihil est quod magis corda peruertat,

&

& alliciat, quam Venus, sic dicitur de Salomone 3. Reg. cap. 11. quod mulieres peruerterunt cor eius à Deo, vt coleret Idola, & immolabat thura dijs earum: ergo in copula illicita fidelis cum muliere infideli, aut hæretica reperitur idem motiuum adæquatam virtutis religionis ex quo motu Ecclesia prohibuit matrimonium inter fidelem, & infidelem, & consequenter tale peccatum pertinet ad speciem sacrilegij cum obligatione explicandi in confessione dictam circumstantiam.

212

Ad primum fundamentum oppositæ sententiæ responderetur concessa maiori negando minorem; & ad eius probationem, concessio antecedenti neganda est consequentia, nam ex eo quod in matrimonio sit longè maior coniunctio, quam in copula fornicaria fidelis cū infideli solum infertur, quod irreuerentia facta virtuti Religionis sit minor, & periculum auersionis à fide tam quo ad coniuges, quam quo ad prolem minor sit, minor autem ista irreuerentia non extrahit copulam illicitam fidelis cū infideli à ratione sacrilegij, sed solum est circumstantia diminuens intra eandem speciem sacrilegij.

213

Ad secundam fundamentum responderetur concedendo totum illum discursum, & negando minorem subsūptam. Et ad eius probationem respondeo negando maiorem quo ad primam eius partem; nam ex eo quod in matrimonio sit maior coniunctio, & consequenter maior indecentia, & irreuerentia religionis, maiusque periculum auersionis à fide, saltem quo ad coniuges (nam quo ad prolem adest idem fere periculum) quam sit in copula

fornicaria, hoc non impedit, quod in copula illicita sit idem adæquatam motiuum prohibitionis ortum ex motiuo virtutis religionis, vt supra probauimus num. 211. & consequenter quod sit peccatum distinctum in specie a simplici fornicatione, & pertineat ad speciem sacrilegij propter irreuerentiam grauem irrogatam virtuti religionis, & periculum auersionis à fide, tam quo ad coniuges, quam quo ad prolem, licet cum circumstantia diminuente intra eandem speciem sacrilegij, quod non tollit vt sit in confessione explicanda species peccati.

RESOLVTIO XI.

Vtrum defloratio Virginis sponte consentientis vltra malitiā simplicis fornicationis aliamque stupri contineat in confessione explicandam.

214

A Ntequam propositam difficultatē resoluamus examinare oportet, quid sit stuprum, vt ex eius quidditate, seu essentia colligere possimus quando afferat secum circumstantiam mutantem speciem necessario in confessione explicandam. Stuprum enim tribus modis sumi potest: primo generaliter pro omni concubitu lege prohibito, vnde non modo pro coitu cum vidua honesta, sed etiam pro adulterio, incestu, & præpostera etiā libidine accipi solet. ita colligitur ex leg. inter libertas S. lex Julia, & leg. stuprum ff. ad leg. Juliam de adult. & leg. inter stuprum ff. de verborum significatione. Secundo stuprum sumitur strictè pro concubitu cum Virgine, quo eius virginialis integritas violatur. Tertio sumitur strictius

ctius pro eodem concubitu si per vim fiat, quo pacto addit malitiam mortalem contra iustitiam, & est graue crimen, quod etiam punitur morte per leges, siue ea cuius illata est sit Virgo, siue corrupta, sed grauius in virgine ob deflorationem.

215 Nonnulli Doctores ita stuprum proprie dictum definiunt; est concubitus viri cum foemina, quo eius integritas violatur. Dicitur concubitus viri cum foemina, quia concubitus praeposteræ libidinis excluditur, siue sit inter mares, siue inter foeminas inter se, sto etiam polluantur, & instrumento penetretur vas virginalis, dicitur cum Virgine, quia si concubitus sit cum corrupta, etiam si per vim fiat, non est stuprum proprie dictum, dicitur denique quo integritas eius violatur, quia non sufficit esse corruptam sola corruptione, vel alia libidine, & alijs membris exercita, sed debet omnino virginalis claustrum violari: alij autem Doctores stuprum ita definiunt est concubitus viri cum femina Virgine eadem repugnante, quo integritas eius violatur, quibus ita suppositis.

216 Auctores qui stuprum definiunt esse concubitus viri cum femina Virgine, quo eius integritas violatur, maxime si per vim fiat, consequenter asserunt, quod qui deflorat virginem consentientem adhuc committit peccatum stupri, & consequenter tenetur hanc circumstantiam in confessione explicare, ita Filliucius tom. 2. tract. 30. cap. 3. nu. 66. Azorius part. 3. lib. 5. cap. 5. Caietanus 2. 2. quaest. 154. art. 6. Syluester verb. luxuria quaest. 1. Angelus verb. stuprum num. 1. Tabiena eodem verb. Grassis part. 1. lib. 3. cap. 79. numer. 1.

Armillæ verb. luxuria num. 4. & verb. stuprum num. 1. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 22. sect. 4. num. 6. Pater Don Carolus Mallectus in Auro Theologiae moralis tom. 2. de praecipis decalogi malleatione 37. bractea 2. & 3. Antonius Scobar de Mendoza in theolog. morali tract. primo examine 8. cap. 2. num. 72. licet hanc opinionem limitet de Virgine consentiente existente sub cura parentum. Nugnus in addit. ad 3. part. tom. 2. quaest. 9. art. 2. dub. 3. conclus. 6. Petrus Fray ibidem disp. 8. conclus. 1. Bonacina de matrimonio quaest. 4. punct. 17. num. 2. Villalobos in summi tom. 1. tract. 9. dub. 36. num. 15. & alij.

217 Probatum primo. haec sententia, qui consensus Virginis non tollit rationem formalem stupri; ergo qui deflorauit Virginem consentientem tenetur hanc circumstantiam in confessione explicare, & hoc siue Virgo sit sub cura parentum, siue non. Consequentia est formalis, & antecedens probatur: tum quia ratio formalis stupri consistit in defloratione claustrum virginalis, stuprum enim sic definitur, est concubitus viri cum foemina virgini, quo eius integritas violatur; atqui consensus Virginis non impedit violationem suae integritatis virginalis: ergo non tollit rationem formalem stupri, tum etiam, quia Virgo non habet dominium suae integritatis virginalis, nisi in casu à natura intento: ergo eius consensus non aufert rationem formalem stupri. antecedens probatur: nam integritas virginalis est bonum naturae ad corporis naturam pertinens: ergo sicut femina non habet dominium aliorum suorum membrorum, nisi propter bonum ali-

quod

quod ab ipsa natura intentum, ita nec suae integritatis virginalis: ergo qui corrumpit virginem consentientem committit stuprum, & consequenter tenetur hanc circumstantiam in confessione explicare.

218 Secundo probatur; quia totiescumque aliquod peccatum mortale opponitur duplici speciali virtuti continet in se specialem deformitatem, necessario in confessione aperiendam; atqui defloratio virginis consuetudinis in sua defloratione opponitur duplici speciali virtuti: ergo continet in se specialem deformitatem necessario in confessione explicandam. probatur minor: nam dicta defloratio virginis consuetudinis opponitur virtuti castitatis, & virtuti virginitatis, quae est specialis virtus distincta à virtute castitatis: ergo opponitur duplici speciali virtuti.

219 Tertio probatur: quia defloratio virginis, etiam si ipsa in sua defloratione consentiat voluntarie continet in se malitiam grauem contra obedientiam patri debitam, aut contra charitatem propter malum graue parentum, quod filia potuit, & debuit impedire: ergo saltem dum virgo est sub cura parentum eius defloratio quantumuis voluntaria sit ex parte ipsius virginis, est circumstantia necessario in confessione aperienda: antecedens quoad primam partem nempe, quod grauis culpa sit contra obedientiam patri debitam probatur; nam filius peccat grauius contrahendo matrimonium inuitis parentibus, ex communi sententia, quam asserit Thomas Sanchez lib. 4. de matrimonio disp. 23. atqui in casu nostro magis inuiti videntur esse parentes, quando filia

defloratur extra matrimonium, etiam filia ipsa in defloratione libere consentiente: ergo praedicta defloratio continet malitiam grauem contra obedientiam parentibus debitam, quoad secundam vero partem, scilicet quod sit contra charitatem, & pietatem parentibus debitam, probatur antecedens, nam defloratio ista Virginis extra matrimonium, absque dubio affert parentibus grauiissimam, & iustitissimam iniuriam causam, ignominiamque, & necessitatem augendam dotis, & alia maxima detrimenta, quae filia impedire poterat; & tenebatur: ergo dicta voluntaria defloratio Virginis continet specialem malitiam contra charitatem, & pietatem parentibus debitam, & consequenter est circumstantia, necessario in confessione explicanda.

220 Probabilius tamen dicendum est deflorationem Virginis voluntarie consentientis in sua defloratione non pertinere ad speciem stupri, sed solum ad speciem simplicis fornicationis, & ita non continere circumstantiam, aut specialem malitiam necessario in confessione explicandam, ita Sanchez lib. 7. de matrim. disputat. 14. numer. 7. Vasquez de restitut. cap. 3. §. 1. dub. 1. Lessius de iustit. & iure lib. 2. cap. 10. dub. 1. Bannez 2. 2. quaest. 62. art. 2. dub. 7. in confirmatione primae conclusionis Eminētissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disput. 16. sect. 4. §. 7. numer. 218. Petrus de Nauarra li. 2. de restit. ca. 3. par. 4. de laedēte in bonis corporis dub. 1. in noua editione nu. 419. Molfes. Trullench, & Megala, quos citat, & sequitur Diana parte prima tractat. 7. de circumstantijs aggravantibus resolut. 11. Leander

P

der

der à Sanctissimo Sacramento tom. 1. tract. 5. de poenitent. disput. 8. quæst. 17. §. 2. Tamburinus in opuscul. de expedita cōfess. lib. 2. cap. 7. §. 8. num. 55. & in præcep. Decalogi lib. 7. cap. 5. §. 1. num. 1.

221 Probatur quia cōsensus voluntarius Virginis aufert in violatione claustris Virginalis rationem formalem stupri; atqui Virgo est domina suæ integritatis virginalis: ergo ille, qui deflorauit Virginem consentientem, non tenetur dictam circumstantiam in confessione explicare. Consequentia manifestè sequitur ex præmissis, & maior constat ex definitione stupri, quam tradūt Doctores citati pro nostra resolutione, est enim concubitus viri cum foemina virgine ipsa repugnante quo integritas eius virginalis violatur, ergo si illa consentit voluntariè in sua defloratione talis consensus Virginis aufert rationem formalem stupri prout constituit speciem distinctam, à simplici fornicatione, minor vero probatur, quia mulier est domina vsus illius membri, sicut, & aliorum, & quia talis vsus non est sine corruptione non peccat illa contra iustitiam si amittat virginitatem volens, vt docet Bannez loco superius citato: ergo virgo vera est domina suæ integritatis virginalis: ergo etiã qui illam deflorat ipsa volente non peccat contra iustitiam, sed solum contra castitatem, & consequenter non tenetur in confessione circumstantiarum virginitatis explicare.

222 Ad primum argumentum contrariæ sententiæ respondetur negando antecedens, & ad primam eius probationem respondeo negando maiorem; nam stu-

prum, vt est species distincta à simplici fornicatione non consistit formaliter in sola violatione claustris virginalis, medio concubitu viri cum femina virgine, sed addit violentiam, vt quando interuenit violentia, aut raptus, vel quando per dolum, aut fraudem, aut alio iniustitiæ genere virgo defloratur: ita ut stuprum addat supra raptum circumstantiam virginitatis. Raptus enim potest esse respectu illius, etiam quæ nō sit virgo; addit ergo stuprum supra raptum specialem malitiã deflorationis, vt docet Sanchez loco citato. Ad secundam probationem eiusdem antecedentis Respondetur negando antecedens, vt constat in probatione nostræ resolutionis. Deinde quia etiam si mulier virgo non esset domina suæ integritatis virginalis, vt intendit argumentum consentiendo in fractione claustris virginalis non peccaret contra castitatem, aut temperantiam, sed contra obligationem conseruandi vitam, & membra integra, quæ est diuersa virtus. præterea: quia neque contra hanc virtutem peccaret mortaliter: nam peritissimi medici negant fieri ruptionem alicuius membranæ, sed meram dilatationem partium orificij, quæ prius complicatæ erant, vt optimè notat ex Sanchez, Cardinalis Lugo, vbi supra num. 222. vltius quia licet esset ruptione alicuius membranæ esset materia, adeo leuis, vt non posset habere malitiã grauem contra obligationem conseruandi corporis integritatem, sicut neque est peccatum graue aliquam exiguam carnis particularem sibi abscindere. Ex quo patet ad probationem antecedentis.

Ad

223

Ad secundum respondetur distinguendo maiorem; si vtraque virtus obliget sub præcepto concedo maiorem, si vna obliget sub præcepto, & altera cadat sub consilio nego maiorem, & similiter distinguo minorem, defloratio Virginis consentientis opponitur duplici speciali virtuti; ita vt vtraque virtus obliget sub præcepto nego minorem, ita vt vna obliget sub præcepto, & altera sit sub consilio concedo minorem, & nego consequentiam, & ad probationem minoris respondeo cum Eminentissimo Cardinali Lugo, vbi supra num. 221. quod licet concedamus virginitatem esse specialem virtutem distinctam à virtute castitatis, tamen non est virtus obligans sub præcepto, sed pertinens ad consilium, vt docet Apostolus epistol. prima ad Corinthios cap. 7. de Virginitate præceptum Domini non habeo, consilium autem do. Cui virtuti nō minus opponitur copula cum coniuge, quam cum alieno.

224

Ad tertium respondetur negando antecedens, & ad probationem pro prima eius parte Respondeo falsum esse per se loquendo obedire patri præcipienti, aut prohibenti aliquas nuptias, nisi in raro casu propter maxima incommoda, quæ patri ex aliquo filij, aut filiaë matrimonio prouenirent, deinde quia licet verum esset antecedens probationis, falsa est consequentia: nam Sanchez, & alij, qui negant Virginem peccare contra parentes; quando permittit se deflorari, adhuc dicunt peccare filium, si non solum inuitis, sed etiam in consultis parentibus matrimonium contrahat: & reddunt rationem; quia in ijs, quæ pertinent ad statum cli-

gendum adeo periculosum, debet filius audire consilium patris per se loquendo, licet non obligetur ad illud acceptandum, ad probationem secundæ partis eiusdem antecedentis dico, quod illa mestitia, & ignominia parentum, & malitia iniuriæ inde secuta non prouenit ex circumstantia virginitatis, neque vt Confessarius hanc malitiam intelligat, est necessarium in confessione explicare circumstantiam virginitatis, quia fere eadem mestitia, & ignominia prouenire potest ex turpitudine filiaë prius defloratæ, maxime si eius defloratione occulta manserat.

RESOLVTIO XIII.

Vtrum fornicatio occulta, aut pollutio voluntaria in Ecclesia, aut alio loco sacro, participet malitiam sacrilegij, in confessione explicandam.

225

Prima sententia subinet pollutionem voluntariam, aut fornicationem occultam habitam in Ecclesia, aut in alio loco sacro non pertinere ad speciem sacrilegij, atque adeo non esse necessarium in confessione explicare circumstantiam loci sacri; ita Vasquez prima secundæ quæst. 72. art. 7. disp. 98. cap. 3. num. 6. Basilius Pontius de matrimonio disp. 10. cap. 10. num. 15. Caspensis in cursu Theologiæ moralis tom. 1. tract. de peccatis disp. 2. sect. 3. num. 20. Quietus in part. 2. D. Thomæ tract. 6. controuers. 5. punt. 3. §. 9. num. 64. Trullench. tom. 2. in decalog. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 11. & eam probabilem iudicant Caramel in regulam Diui Benedicti disput. 66. conclusione 14. num. 1017. Pagina mihi 368. Bassus

in flor. Theologiae moral. in se-
cunda editione verb. sacrilegium
11, num. 3. Leander de Sacram.
tom. 1. tract. 5. disp. 8. quaest. 9.
Tamburinus in decalog. lib. 7.
cap. 2. §. 1. nam. 8. Diana part. 1.
tract. 7. resol. 26. & part. 9. tract.
9. resol. 5. plures alios citat pro
hac opinione Amadeus, Gui-
menius in suo opusculo aduersus
quorūdam expostulationes cō-
tra nonnullas Iesuitarum opini-
ones tract. de poenitentia pro-
posit. 11. p. 250. & 151.

226 Probatur primo hęc senten-
tia: quia fornicatio, aut pollu-
tio voluntaria habita in loco sa-
cro, in tantum est sacrilegium in
quantum per copulam illam, aut
pollutionem, seu seminis effusio-
nem polluitur Ecclesia; atqui
per copulam, aut pollutionem
occultam non polluitur Eccle-
sia, vt docent Ioānes de la Cruz
in direct. part. 2. de sacrific. mis-
sæ quaest. 3. numer. 3. Ludouicus
Lopez in instruct. conscient. par.
1. cap. 82. §. at vero de redditi-
one debiti in loco sacro, Zenar-
dus 1. part. directorij de Sacra-
ment. matrimonij cap. 41. & alij
communiter: ergo fornicatio,
aut pollutio voluntaria in loco
sacro non continet circumstan-
tiam sacrilegij necessario in con-
fessione explicandam, consequē-
tia manifestè sequitur ex præmis-
sis, maior constat ex cap. Eccle-
sijs de consecrat. d. 1. & ex cap. si
Ecclesia de consecrat. Ecclesiæ
in 6. & ex cap. significasti de
adulterijs, minor vero probatur:
nam quando copula, aut pollu-
tio voluntaria in Ecclesia fuit oc-
cultā, & postea publicatur, & fit
notoria tunc propter illam pu-
blicationem, & notorietatem in
foro externo Ecclesia incipit ef-
se pollutam; indigetque recon-
ciliatione: ergo per copulam, aut

fornicationem precedentem oc-
cultam Ecclesia nō fuit polluta,
aut violata: igitur nec fuit in fo-
ro interno sacrilega, & conse-
quenter non continet circum-
stantiam necessario in confessio-
ne aperiendam;

227 Secundo probatur: quia Ec-
clesia non potest percipere actus
internos, illosque interdiceret;
atqui actus exteriores secreti, &
occulti prout tales participant
eamdem rationem: ergo sicut
non est sacrilegium consensu de-
terminatus voluntatis in loco sa-
cro, aut Ecclesia fornicationis,
aut pollutionis voluntariæ, ita
similiter non erit sacrilega pol-
lutio, aut fornicatio occulta in
Ecclesia, aut loco sacro. Conse-
quentia est formalis ex paritate
rationis, & maior est communis
inter Doctores: quia nemo po-
test percipere, quod non potest
punire, atqui Ecclesia non po-
test cognoscere actus internos;
ergo nec poterit illos percipere,
hinc enim ortum habuit illud
axioma commune, & verissimū;
de occultis Ecclesiam nulla rati-
one iudicare. Minor vero in qua
est difficultas probatur: nam si-
cut Ecclesia non potest cogno-
scere, nec punire actus mere in-
ternos, ita nec potest cognosce-
re, aut punire actus exteriores
occultos: formaliter vt tales er-
go sicut actus interni peccami-
nosi in materia luxuriæ non par-
ticipant circumstantiam sacrile-
gij in confessione aperiendam, si
fiant in Ecclesia, aut loco sacro,
ita similiter nec actus exteriores
secreti, & occulti prout tales cō-
tinebūt prædictam sacrilegij cir-
cumstantiam in confessione ne-
cessario explicandam.

228 Tertio probatur: quia si quæ-
libet effusio seminis quantumuis
secreta habita in Ecclesia, aut lo-

co sacro esset sacrilega sequere-
tur, quod copula secreta coniu-
galis in Ecclesia habita esset pec-
catum mortale ad speciem sacrile-
gij pertinens; atqui hoc est fal-
sum: ergo, & quod omnis effu-
sio seminis secreta in Ecclesia,
aut loco sacro habita sit sacrile-
ga, probatur sequela: quia si se-
mel admittatur Ecclesiam in-
cap. ecclesijs de cōsecrat. & cap.
si Ecclesia de consecrat. Eccle-
siæ in 6. & capit. significasti de
adulterijs, per illa verba Eccle-
siam pollui, aut sanguinis effusi-
one, aut cuiuscumque semine,
loqui de effusione cuiuscumque
seminis etiā secreta: ergo se-
quitur clarè, & manifestè Eccle-
siam pollui per copulam matri-
monialem secretam, illamque
esse peccaminosam mortaliter, &
sacrilegam, falsitas autem seque-
læ probatur, nam ad hoc vt co-
pula coniugalis secreta habita in
Ecclesia, aut in loco sacro, sit sa-
crilega debet esse mortaliter pec-
caminosa cum non compatiatur,
quod sit licita, & quod sacrilega
sit; atqui talis copula coniugalis
secreta, & occulta in loco sacro
habita, nō est peccaminosa mor-
taliter vt docent Sotus in 4. dist.
13. quaest. 2. art. 3. per hęc verba,
nulla ergo seminis effusio in loco
sacro, quando ita occulta est, vt
in publicum venire non possit,
erit ex violatione sacri peccatū
mortale, patet quia nisi violati-
one legitime constiterit, non est
à celebratione abstinendum, ob
idque iniuria non est adeo atrox
censenda, & Ludouicus Lopez
1. part. instruct. cap. 82. §. at ve-
ro vbi ita loquitur, at vero de
redditione debiti in loco sacro
multum cōtrouertitur inter Do-
ctores, an peccatum mortale sit,
& postea prope finem prosequi-
tur, si tamen sit secretus talis cō-

cubitus, quia tunc secundum So-
tum, & Theologos non indiget
reconciliatione Ecclesia, forte
inquit Sotus, non est peccatum
mortale, cui ego assentio; ergo
nec dicta copula coniugalis se-
creta erit sacrilega.

229 Secunda, & vera sententia do-
cet fornicationem, aut volunta-
riam pollutionem habitam in
Ecclesia, aut alio loco sacro per-
tinere ad speciem sacrilegij, atque
adeo esse necessariū in sacramē-
tali confessione explicare loci
circumstantiam, ita affirmant
Suarez tom. 1. de relig. lib. 3. cap.
7. num. 4. Sanchez lib. 9. de ma-
trimonio disp. 15. num. 11. Pas-
serinus tract. de pollutione Ec-
clesiarum disp. 7. cap. 1. num. 5.
Raffael de la Torre in 2. 2. D. Tho.
quaest. 99. art. 2. disp. 7. Mag. Cā-
didus tom. 2. disquisit. 24. artic.
23. dub. 38. Mag. Marcus Serra-
tom. 2. in prim. 2. D. Thomæ,
quaest. 72. art. 6. dub. 2. §. hinc
colligitur tertio; Diana part. 1.
tract. 7. resol. 27. & part. 9. tract.
9. resol. 5. Naldus verb. sacrile-
gium num. 12. Leander à Sanc-
tissimo Sacramento tom. 1. de
Sacrament. tract. 5. de poeni-
tēt. disp. 8. qu. 9. D. Carolus Mal-
letti in aureo Theologiae mo-
ralis tom. 1. de Sacrament. mal-
leatione 62. bractea 21. Angelus
Maria Verricelli de Apostolicis
missionibus tract. 15. miscel. qu.
280. Eminentissimus Cardinalis
Lugo de poenitent. disp. 16. sect.
10. num. 262. quæ prohibitio
habetur in cap. Ecclesijs de con-
secrat. d. 1. & cap. si Ecclesia de
consecratione Ecclesiæ in 6. &
cap. significasti de adulterijs.

230 Hanc opinionem ita probat
Eminentissimus Lugo, quia si
fornicatio, aut voluntaria pol-
lutio habita occultè in Ecclesia,
aut in loco sacro postea fieret

publica Ecclesia pollueretur: ergo à principio fuit sacrilegium contra Ecclesiam prohibitionem, probatur consequentia: nam prædicti actus non incipiunt esse contra Ecclesiam prohibitionem quando publicatur: ergo à principio fuerunt contra prohibitionem Ecclesiam, & consequenter sacrilegij rationem à principio participarunt, probo antecedens: quia si pollutio voluntaria occultè habita in Ecclesia, & postea publicata inciperet post publicationem esse contra Ecclesiam prohibitionem, sequeretur quod post talem publicationem inciperet esse sacrilegam, sicut per talem publicationem Ecclesia est polluta: ergo ille, qui habuit in Ecclesia pollutionem secretam, quæ postea fuit publicata teneretur illam post publicationem iterum confiteri, explicando in confessione circumstantiam loci sacri: nam in prima confessione quando pollutio erat occulta supponimus illam fuisse confessus absque tali circumstantia, & consequenter talis homo teneretur bis confiteri sacramentaliter idem peccatum mortale, quod nemo dicit: ergo melius dicendum est talem pollutionem à principio fuisse contra Ecclesiam prohibitionem, & habere circumstantiam sacrilegij in confessione necessario explicandam.

231 Secundo probatur ex doctrina tradita à Mag. Serra ubi supra ex capite significasti de adulterijs, ubi præcipitur, ut reconcilietur Ecclesia, in qua mulier secretum adulterium cum quodam præbytero commiserat illudque postea publicavit; atqui non fuit Ecclesia violata, & polluta per talem publicationem: ergo per secretum adulterium in Ecclesia commissum, probatur minor,

nam publicatio illius adulterijs solū fuit manifestatio violationis, & pollutionis Ecclesiam: ergo supponitur antea Ecclesia polluta, & violata per secretam pollutionem licet non egeat reconciliatione ante publicationem dictæ violationis, probatur consequentia: nam licet non teneamur vitare eum, qui secreto percussit clericum; quousque percussio sit notoria; hoc tamen non est, quia propter publicationem incidit percussor in excommunicationem; sed quia non tenemur vitare nisi notorium clericum percussorem: ergo similiter dicendum est Ecclesiam fuisse violatam per secretam pollutionem, seu feminis effusionem, licet non egeat reconciliatione quousque violatio illa publicetur.

232 Probatur tertio; quia etiam si concedamus Ecclesiam non violari per secretam feminis effusionem, ex hoc non sequitur prædictam effusionem secretam feminis in Ecclesia non esse sacrilegam: ergo semper est in confessione necessario explicanda circumstantia loci sacri. probo antecedens: quia Ecclesia prohibet feminis effusionem in loco sacro sub motivo, & ratione, seu intuitu virtutis religionis: ergo etiam si per pollutionem, seu feminis secretam effusionem non violaretur Ecclesia, adhuc propter gravem irreuerentiam factam loco sacro talis pollutio, seu secreta feminis effusio in Ecclesia erit sacrilega: nam ad rationem sacrilegij in hoc casu sufficit, quod talis actio peccaminosa quantumvis secreta sit, fiat contra sanctitatem ad quam Ecclesia consecratur; atqui Ecclesia consecratur, ut sit immunis ab omni violentia, & immunditia Venerea per feminis effusionem:

er-

ergo omnis feminis effusio in Ecclesia, aut loco sacro, erit sacrilega.

233 Ad primum argumentum oppositæ sententiæ respondetur primo concedendo maiorem, & negando minorem, aliud enim est violatio Ecclesiam, aliud vero publicatio violationis eiusdem Ecclesiam per effusionem enim feminis occultam verè violatur Ecclesia, licet per talem effusionem feminis occultam talis violatio non publicetur, nec Ecclesia in foro externo egeat reconciliatione donec effusio feminis, aut sanguinis publicetur, ut ex capite significasti de adulterijs supra probauimus, quod manifestè colligitur ex sacris canonibus, qui indistinctè dicunt, ex cuiuscumque feminis effusione; homicidio, aut sepultura infidelium Ecclesiam violari, quæ propositio cum sit indefinita æquivaleret vniuersali; idem enim est dicere ex quacumque feminis effusione Ecclesiam violari, ac dicere omnis feminis effusio violat Ecclesiam; atqui ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus: cum præcipue in omnibus eadem militet ratio; dummodo actio peccaminosa sit; ergo feminis occultata effusio violat Ecclesiam, quavis ante publicationem Ecclesia non indigeat reconciliatione, nec contrarium docent Auctores in argumento citati pro illa minori, ut in solutione ad tertium argumentum dicemus.

234 Secundo respondetur negando causalē maioris; quia ex duplici capite potest oriri, quod feminis effusio in Ecclesia, aut loco sacro sit sacrilega, & consequenter contineat circumstantiam necessario in confessione explicandam. Vel ex eo quod per talem feminis effusionem,

violetur Ecclesia, vel ob gravem irreuerentiam irrogatam per talem actionem peccaminosam, Ecclesiam, aut loco sacro; quare licet concedamus Ecclesiam per occultam feminis effusionem non violari, & ex hoc capite non sit sacrilega, tamen non sequitur, quod non sit sacrilega ex alio capite iam assignato, nempe ob gravem iniuriam irrogatam Ecclesiam contra virtutem Religionis; quatenus talis feminis effusio est contra sanctitatem ad quam Ecclesia consecratur, scilicet ut sit immunis ab omni violentia, etiam immunditia venerea; ut supra diximus, quod optime notavit Sotus in 4. dist. 13. quæst. 2. art. 3. per hæc verba, quando violatio Ecclesiam est occulta; nec opus est, missas, & sacrificia suspendere, neque Ecclesiam reconciliare, & est communis opinio: nulla ergo feminis effusio in loco sacro, quando ita occulta est, ut in publicum venire non possit, erit ex violatione loci sacri peccatum mortale: ita Sotus in quibus verbis non loquitur de peccato mortali contra castitatis virtutem aliàs illa vniuersalis esset omnino falsa, sed contra Ecclesiam violationem, & ita inquit, quod nulla feminis secreta effusio in loco sacro erit sacrilega ex violatione loci sacri: ergo supponit sacrilegam esse ex alio capite; nempe ob irreuerentiam gravem irrogatam Ecclesiam, aut loco sacro, quatenus talis feminis effusio est contra sanctitatem ad quam Ecclesia consecratur, ut sit immunis ab omni violentia, & immunditia venerea per feminis effusionem, quare immeritò in fauorem oppositæ sententiæ citat Sotum, Amadeus, Guimenius in suo opusculo aduersus quorundam expostulationes contra

tra nonnullas Iesuitarum opiniones propositione 11. num. 2.

235

Ad secundum Respondetur concedendo maiorem, & distinguendo minorem actiones exteriores secretæ, prout tales participant eandem rationem, si prohibitio Ecclesiæ fiat in pœnam delinquentis transeat minor, si fiat ex motiuo alicuius virtutis nego minorem; & similiter nego in eodẽ sensu consequentiam, quia prohibitio effusionis seminis in Ecclesia, per quam Ecclesia violatur, non est primario à sacris Canonibus instituta, propter poenã delinquentis, sed propter indecentiam, ne in eo loco celebratur officia diuina, vbi eiusmodi impij, aut turpes actiones patratae sunt, vt egregiè docet Passerinus tract. de pollut. Ecclesiarum disp. 3. cap. 8. num. 3. deinde quia etiam si Ecclesia per talem pollutionem, seu seminis effusionem secretam non violaretur, adhuc talis effusio seminis esset sacrilega, quia Ecclesia eam prohibet sub motiuo, & ratione, seu intuitu Religionis, vt supra diximus.

236

Ad tertium Respondetur distinguendo sequelam concubitus matrimonialis in Ecclesia esset peccatum mortale pertinens ad speciem sacrilegij, etiam si talis concubitus esset secretus; si fieret cum circumstantijs tollentes contemptum irreuerentiæ loci sacri, nego sequelam, si non concurrant prædictæ circumstantiæ concedo sequelam, circumstantiæ autem quæ debent concurrere ad hoc, vt copula matrimonialis secretè habita in Ecclesia, aut alio loco sacro, sit licita sunt quando diuturna est eorum, scilicet coniugum, in Ecclesia, & necessaria habitatio, vel quando absque contemptu loci sacrifici-

unt, causa vitandi pollutionem in se, vel in Compari, at vero si non concurrant dictæ circumstantiæ copula coniugalis est illicita, & sacrilega, etiam si sit secreta. ita cum multis allegatis docet Ioannes à Cruce in directorio, p. 2. de sacrificio missæ quæst. 3. versu At vero violetur Ecclesia, vbi sic ait: si cõiuges sine causa ibi coeunt, vt potè si possunt exire ad coitum extra Ecclesiam, aut si per breue tempus cogantur esse in Ecclesia, & facile possunt abstinere à coitu ibi, peccat mortaliter petendo, & reddendo debitum contra reuerentiam loci, & violatur Ecclesia si coitus publicetur. idem docent Sotus, & Lupecius citati in argumento. Ex qua doctrina efficacissima, argumentũ sumunt ad ostendendũ pollutionẽ voluntariam secretè habitam in Ecclesia, aut loco sacro esse sacrilegam, quia copula coniugalis, quæ ex se, & ex natura rei est illicita si habeatur in Ecclesia aut loco sacro etiam si sit occulta si non adsint causæ assignatę tollentes loci sacri irreuerentiam, est mortaliter peccaminosa, & sacrilega: ergo copula licita in Ecclesia, aut loco sacro occultè habita necessario erit sacrilega, vel ratione violationis, aut irreuerentię factæ Ecclesię, aut loco sacro. Vnde non percipio qua ratione Amadeus, Guimenius in fauorẽ opinionis contrarię afferat Ioannem à Cruce, & Ludouicum Lopez in suo opusculo dicta propositione 11. citata, ex quibus infero cum magistris Candido, & Serra locis superius citatis oppositam sententiã (salua pace aliorũ Doctorum) nullo modo esse tutam in praxi.

RE-

RESOLVT. XIII.

Vtrum tactus impudici facti in Ecclesia, aut loco sacro habeant specialem malitiam sacrilegij mortalis necessario in confessione explicandam.

237

IN hac difficultate tres inuenio sententias, duæ ex diametro oppositę, & tertia, quæ inter illas mediã viam eligit. prima sententia affirmat omnes tactus impudicos mortaliter peccaminosos in Ecclesia, aut loco sacro habitos habere specialem malitiam sacrilegij necessario in confessione explicandam: ita defendunt Ortiz in summa notabili 5. in fine circa 6. præceptum, Salas in 1. 2. tom. 2. tract. 23. disp. 6. sect. 22. nu. 150. & hoc certius, Pitigianus in 4. tom. 2. distinct. 17. quæst. vniuersa art. 5. in circumstantia vbi in fine Azorius tom. 1. lib. 4. cap. 6. quæst. 10. Suarez de relig. tom. 2. lib. 3. cap. 7. num. 11. Raffael de la Torre 2. 2. tom. 2. quæst. 99. art. 3. disput. 7. quos citat Diana part. 1. tract. 7. resol. 25. & part. 2. tract. 3. miscel. resol. 23. vbi dictam resolutionem 25. primę partis ad literam copiauit quibusdam verbis additis in tit. resol.

238

Probetur hæc sententia ex doctrina Ludouici Lopez tom. 1. in struct. concurr. cap. 43. §. sed quid dicendum nam tactus impudici præsertim in partibus inhonestis de per se ordinatur ad copulam, quæ ex lege Ecclesiæ, & prohibita: ergo prædicti actus, seu tactus inhonesti in Ecclesia, aut loco sacro pertinent ad speciem sacrilegij, sicut & ipsa copula, probatur consequentia: quia licet isti tactus impudici quando cõ-

in Ecclesia cum aliqua muliere non sit necessarium illos in confessione explicare, sed sufficiat confiteri copulã, quia non constituit peccatum distinctum ab ipsa copula, tamẽ cũ habetur per se soli dicti tactus, inhonesti constituit peccatum mortale; at qui quando habetur in Ecclesia, aut in loco sacro nõ solũ opponitur virtute castitatis, sed etiam specialiter virtuti religionis: ergo pertinent ad speciem sacrilegij, & cõsequenter circumstantia loci necessario erit in confessione explicanda, probatur minor: quia ex lege naturali tenemur locũ sacrũ decenter, & reuerenter tractare; at qui per prædictos tactus inhonestos sit irreuerentiã grauis loco sacro: ergo prædicti tactus inhonesti nõ solũ opponuntur virtuti castitatis, sed specialiter etiã virtuti religionis: igitur circumstantia loci sacri est necessario in confessione explicanda ob grauem irreuerentiam factam loco sacro.

239

2. sētētia sustinet tactus inhonestos in Ecclesia sine effusione seminis nõ esse ex hoc capite peccatũ mort. expectas ad speciem sacrilegij; vnde nec specialiter in eorũ confessione sacer locus explicandus necesse est, etiã si tali tactus inhonesti habeatur cõ pollutionis periculo, ita Tamburin. in præcep. Decal. lib. 7. ca. 2. §. 1. nu. 10. Cuius sũdamẽtũ est, quia hoc sacrilegiũ cõmittitur, ex eo quod violatur Ecclesia (quæ quidem violatio per sacros Canones inducta fuit) at qui per solos tactus quomodocumque pudicos, quãuis cũ pollutionis periculo (modo pollutio non sequatur) non violetur Ecclesia: ergo prædicti tactus impudici non constituit peccatũ sacrilegij, cũ obligatione explicandi in confessione circumstantiam loci sacri.

O

Vr

240

Vt autem explicet dictus Pater Tamburinus in quo sensu loquatur addit num. 11. se notāter dixisse ex hoc cap. quia non est negandum (inquit) quod si quis hæc, vel similia exerceat in loco sacro cum magna Ecclesiæ irreuerentia, vt si merè trium publicè ante altare impudicè tangeret, si in sacro templo lasciuas comedias representet, & cætera, non esse inquam negandum tales actiones pertinere ad speciem sacrilegij; cuius rationem reddit; quia esset grauis irreuerentia dinini cultus, atque adeo ipsius summi Dei notabilis iniuria, ergo, & cætera.

241

Tertia sententiā media via procedit; asserit igitur tactus inhonestos habitos in Ecclesia, aut loco sacro absque pollutionis periculo non constituere peccatum mortale pertinens ad speciem sacrilegij, cum obligatione explicandi in confessione circumstantiam loci sacri, secus autem si fiant cum periculo pollutionis, quia tunc pertinent ad speciem sacrilegij, cum onere explicandi in confessione circumstantiam loci sacri, ita tenent Sanchez tom. 3. de matrim. lib. 9. disp. 15. num. 21. Caiet. tom. 1. opusculor. tract. 17. opuscul. 31. respons. 12. dub. 2. Nauarr. in cap. consideret in principio num. 29. de poenitent. dist. 5. Fagundez in præcept. Ecclesiæ præcep. 2. lib. 4. cap. 4. numer. 31. & in præcept. decalogi lib. 3. cap. 3. num. 13. Diana part. 1. tract. 7. resolut. 25. & part. 2. tractat. 3. miscellan. resolut. 23. Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disput. 16. sect. 10. num. 464. Leander à Sanctissimo Sacramento tom. primo de Sacrament. disput. 8. tract.

5. quæst. 13. Zenardus 1. part. direct. de matrim. cap. 41. Magister Candidus tom. 2. disquis. 24. art. 23. dub. 41. Pater Antonius Scobar de Mendoza in lib. Theolog. Moralis tract. 1. examen 8. num. 80. 9. dixit tactus impudicos. D. Ioannes Carmuel in regul. Sancti Benedicti disp. 66. conclus. 14. num. 1016. Valentia 2. 2. disp. 6. quæst. 15. punct. 1. D. Carolus Malletti in auro Theolog. Moralis tom. 1. de Sacrament. malleat. 62. blastea 54. & alij apud ipsos.

242

Primam partem huius sententiæ sic probat Sanchez: quia tunc loci circumstantia sacrilegium constituit, & in confessione delegendā est, quando actus in eo admissus directè aduersatur sanctitati, aut immunitati loci, id est illis ad quæ locus sanctificatus est, atqui tactibus impudicis, quantumuis inhonestis sine pollutionis periculo non violatur Ecclesia, nec est violationis periculum, cum cesset pollutio eiusdemque periculum; ergo nõ erunt sacrilegij, nec loci circumstantia erit in confessione necessaria explicanda, qua ratione eisdem fere verbis utitur D. Carolus Malletti supra citatus de blastea 54.

243

Secundam vero partem eiusdem sententiæ probat Eminentissimus Cardinalis Lugo: quia actus admissus in Ecclesia accipiunt malitiam grauem sacrilegij ex prohibitione Ecclesiæ, quæ cum non sit de tactibus, sed de copula, aut pollutione per quas Ecclesia violatur, non est vnde habeant illam speciem sacrilegij grauis; atqui quādo i) actus fiunt cum periculo pollutionis, aut tactus sunt tales, vt ex se videatur cū pollutione connexi tunc

244

tunc prohibitio pollutionis comprehendit ea, quæ ex se tale periculum mortale afferunt: ergo tactus impudici in Ecclesia cum periculo pollutionis sunt sacrilegia, cum onere in confessione explicandi loci circumstantiam.

Pro resolutione huius difficultatis supponendum est sacrilegium esse rei sacræ violationem, seu irreuerentiam contra rem sacram, vt docet D. Thomas 2. 2. quæst. 99. art. 1. 2. & 3. & cum eo communiter Doctores, nam vt inquit D. Thomas dicto art. secundo in corpore vbi cumque inuenitur specialis ratio deformitatis ibi necesse est, quod sit speciale peccatum: quia species cuiuslibet rei præcipue attenditur secundū rationem formalem ipsius, non autem secundum materiam, vel subiectum, in sacrilegio autem inuenitur specialis ratio deformitatis, qua scilicet violatur res sacra per aliquam irreuerentiam: & ideo est speciale peccatum, & opponitur Religioni, & art. 3. in corpore ait dicendum, quod sicut dictum est, peccatum sacrilegij in hoc consistit, quod aliquis irreuerenter se habet ad rem sacram; debetur autem reuerentia rei sacræ ratione sanctitatis, & ideo secundum rationem diuersam sanctitatis rerū sacrarū, quibus irreuerentia exhibetur; necesse est, quod sacrilegij species distinguantur, quare tota difficultas huius resolutionis stat an tactus inhonesti, & impudici in Ecclesia, aut loco sacro, contineant in se irreuerentiam grauem oppositam sanctitati Ecclesiæ, aut loci sacri, vel solam irreuerentiam leuem, & consequenter insufficientem ad constituendam rationem specialem sacrilegij contra virtutem religionis.

Dico primo aspectus turpes in Ecclesia, verba inhonesta, & libidinosa oscula, & tactus turpes, (dum non sint in partibus inhonestis, aut cum magno periculo effusionis seminis in ipso loco sacro) non habent circumstantiam sacrilegij necessario in confessione explicandam, ita Canus in relectione de poenitentia, quem citat, & sequitur Lopez 1. part. instruct. conscientiæ cap. 33. §. secundo dicimus, Sanchez tom. 3. de matrim. lib. 9. disp. 15. num. 20. & alij apud ipsos. Ratio est, quia circumstantia sacrilegij in loco sacro, vel oritur ex prohibitione Ecclesiæ, quæ tales actus prohibet fieri in loco sacro, aut ratione irreuerentiæ irrogatæ per tales actiones Ecclesiæ, aut loco sacro; atqui Ecclesia solum prohibet, effusionem sanguinis, aut seminis humani ratione cuius polluitur Ecclesia: ergo verba turpia, oscula, aspectus turpes, vel turpes tactus præcipue si nõ fiant in partibus inhonestis, aut cum seminis effusionis periculo, non habent ex hoc capite circumstantiam sacrilegij necessario in confessione explicandam, deinde; quia licet prædictæ actiones factæ in Ecclesia, aut loco sacro dicant aliquam irreuerentiam, hæc autem irreuerentia non est adeo grauis, vt constituat peccatum sacrilegij, quamuis contrarium sentiant Syluester verb. confessio 1. quæst. 11. Lessus lib. 2. cap. 45. dub. 3. qui generaliter affirmat omnia peccata mortalia facta in Ecclesia esse mortifera sacrilegia: at id non iure constat, nec ratione efficaci probari potest; quia licet respectu Dei malitia reddat actum magis detestabilem, magisque iniuriosum Deo, non tamen semper respectu loci sacri, vt licet secundum se,

prior actus sit detractio, quam furtum non ita repugnat immunitati loci, & reuerentiæ illi debitæ detractio sicut furtum, etiã ex natura rei loquendo, quia actus furti magis directè repugnat loco, quatenus per illum actum videtur priuari locus re, quam specialiter continet; sic etiã copula, etiã licita magis repugnat puritati debitæ tali loco: quam verbum iocosum, vel falsum, denique copula illicita, aut voluntaria pollutio, magis opponitur puritati debitæ loco sacro, quam tactus inhonesti in partibus turpibus; etiã cum pollutionis periculo, & isti tactus magis opponuntur sanctitati debitæ loco sacro, quam oscula, aut tactus inhonesti in alijs partibus, præcipuè absque pollutionis periculo; ergo non possumus cum sufficienti fundamento dicere omnia peccata mortalia in Ecclesia facta esse etiã sacrilegia mortalia nisi accedat Ecclesie prohibitio: ergo habemus sufficienti fundamentum ad asserendum oscula, verba turpia, & tactus inhonestos dum non sint in partibus inhonestis, aut cum periculo proximo pollutionis in loco sacro, non esse sacrilegia, nec esse necessarium in confessione explicare loci circumstantiã.

246

Dico secundo valde probabilis est prima sententia affirmans, omnes tactus impudicos præsertim ex grauioribus, & in partibus inhonestis habitos in Ecclesia, aut loco sacro, esse graue peccatum sacrilegij, siue habeantur cum pollutionis periculo, siue sine illo, & debere necessario explicari loci circumstantiã in confessione, probabilitas huius conclusionis suadetur; tum ab extrinseco, ob multos, & graues Doctores, qui eam defendunt;

tum ab intrinseco propter fundamentum allatum pro prima sententia, & deinde; quia ratio formalis sacrilegij, vt ex D. Thoma num. 244. diximus non solū cõsistit in eo quod aliquod mortale peccatum sit prohibitum, à sacris canonibus fieri in Ecclesia, aut loco sacro, sed etiã ex eo quod per aliquod peccatum mortale patratum in Ecclesia, aut loco sacro, sacer locus grauius irreuerenter tractetur, atqui valde probabile est, quod per actus impudicos præsertim in partibus inhonestis sit irreuerentia grauis Ecclesie, seu loco sacro, contra virtutem religionis: ergo valde probabile est prædictas actiones inhonestas esse sacrilegas, & consequenter circumstantiam sacri loci esse necessario in confessione aperiendam.

247

Defensores præcipui præfatæ conclusionis sunt Suarez, Sotus, & Ludouicus Lopez supra citati pro prima sententia; quare percipere non valeo, quo fundamento Amadeus Guimenius in suo opusculo aduersus quorundam expositulaciones contra nonnullas Iesuitarum opiniones morales tract. de poenit. proposuit, 12. num. 2. asserat necessario debere pro tertia opinione supra relata militare Sotum, & Ludouicum Lopez. Cuius verba fideliter hic referam, quæ hæc sunt: pro hac sententia militare debet Sotus, Ludouicus Lopez propositione præcedenti citati, qui tunc circumstantiam loci esse necessario in confessione aperiendam putant, quãdo actus inhonestus in eo admissus impedit ibi posse diuina celebrari: quod tenent etiã Canus, & Nauarrus supra citati, prædicti autem actus non impediunt, quia nec illis viola-

tur

tur Ecclesia, nec est violationis periculum, cū absque pollutionis periculo contingant, vt ponimus, ita Guimenius.

248

Sed vt clarius cognoscatur error Amadei Guimenij videamus necesse est quid in hac materia dicat Ludouicus Lopez, quem citat Amadeus Guimenius part. 1. director. conscient. quæst. 82. §. at vero, vbi certè nihil in fauorem doctrinæ intrinsecæ ab Amadeo Guimenio affirmat, vt ex dicto paragrapho cõstat, vbi sic ait: At vero in redditione debiti in loco sacro multum controuertitur inter Doctores, an peccatum mortale sit; at vltra prædicta supra, profecto Nauarrus, & alij viri docti, magno, & merito, loci sacri reuerentiæ affecti zelo, nullam prorsus inueniunt causam rationabilem excusantem à peccato coniuges se committentes in Ecclesia, etiã si alij hos excusent, quando diurna est eorum in Ecclesia, & necessaria habitatio, vel quando absque cõtemptu loci sacrificiunt, causã vitandi pollutionem in se, vel in compari. Nauarro visus est accedere Canus, in super & Medina sua instruct. confess. fol. 232. §. 12. de coniugatis. Vbi docet non esse licitum matrimonialem actum in loco sacro, vel publico exercere. Sed inter tam varias sententias, non parum mihi illa Soti placet, vbi in 4. ait quod debitum exigere, seu reddere in loco sacro, vbi concubitus est publicus, vt si ambo coniuges in Ecclesia cubent mortale est peccatum, quia violatur Ecclesia. Si tamen sit secretus talis concubitus, quia tunc secundum Scotum, & Theologos non indiget reconciliatione Ecclesia, forte inquit Sotus non est peccatum mortale, cui ego assentio, maxime si con-

currant prædictæ causæ supra memoratæ contemptum irreuerentiæ tollentes, & per consequens à culpa mortali excusantes, deberent ergo tales coniuges vbi necessitas eos vrget in sacro loco manere, extra corpus Ecclesie in turribus, vel adiacentibus locis cubare. Nec eos excusat ibi in loco sacro diurna necessariaque commoratio. Nec huic sententiæ Soti aduersatur D. Thomas 2. 2. in materia de religione, quando ait, quod concubitus cum quavis vxore est sacrilegium, quia licet sit sacrilegium, sed dum talis concubitus est secretus excusatur à mortali ratione non tantæ irreuerentiæ, et quia per talem actum non violatur locus sacer, neque generatur scandalum, nec contemnitur Deus, quando sit pro necessitate, & præsertim pro eius cauendâ offensa. Hucusque Ludouicus Lopez, vbi vt clarè cõstat docet quod peccatum mortale commissum in Ecclesia in tantum est sacrilegium, in quantum per illud violatur Ecclesia (vt falso affirmat Amadeus Guimenius) cum in dicto paragrapho non loquatur generaliter, sed circa subiectam materiam, de redditione scilicet debiti coniugalis in Ecclesia; imò in hac materia debiti coniugalis cõtrarium docet, siquidem affirmat, vt cõstat, quod reddere debitum coniugale in Ecclesia, aut loco sacro, si fiat publicè erit peccatum mortale, & sacrilegium, & rationem tribuit; quia per talem actum violatur Ecclesia; si autè redditiõ debiti fiat occultè, & secretè si non concurrant causæ tollentes irreuerentiam ab ipso assignatæ, erit etiã peccatum mortale, & sacrilegium, talis redditiõ debiti ex alio capite, nempe

pè propter grauem irreuerentiã factam per talem actum Ecclesiæ, aut loco sacro: ergo ex doctrina Ludouici Lopez non inferitur id quod affirmat Amadeus Guimenius, sed potius contrarium.

249 Vidimus iam id quod docet Ludouicus Lopez de debito coniugali in Ecclesia, aut loco sacro, videamus quid dicat de actibus inhonestis in Ecclesia, ut omni ex capite cognoscatur, quam falso, & absque fundamento eum referat Amadeus Guimenius pro doctrina tradita in tertia sententia huius resolutionis. Sic enim inquit in dicta prima parte instruct. conscientiæ cap. 33. de circumst. sacrilegij, & loci sacri, sed quid dicendum de tactibus turpibus, respondemus planè, quod tactus ij præsertim in partibus inhonestis, quia de per se ordinantur ad copulam, quæ Ecclesiæ lege est prohibita, videntur ad eam speciem sacrilegij proximius accedere, quare de his loquendo, sentio cum Syluestro, quod si interuenerint in Ecclesia est circumstantia in confessione exprimenda. Videat ergo Amadeus, Guimenius pro qua sententia stat Ludouicus Lopez coram mihi indubitatum est, quod iste Doctor, nec oculis vidit opera Ludouici Lopez, sed forsitan malè citatum apud aliquem Auctorem inuenit.

250 Dico tertio probabilior est opinio asserentium tactus inhonestos habitos in Ecclesia, aut loco sacro absque pollutionis periculo, non continere circumstantiam sacrilegij necessario in confessione explicandam, etiam si habeantur in partibus inhonestis, dummodo tales tactus turpes non fiant publicè in Ecclesia,

aut loco sacro. hanc conclusionem, quoad primam eius partem defendunt Auctores citati pro tertia sententia, quoad secundam vero eam tenentur defendere Auctores primæ, & secundæ sententiæ.

251 Hæc conclusio quoad primam eius partem communiter probatur ab Auctoribus tertiæ sententiæ: quia peccatum mortale in tantum accipit malitiam sacrilegij, in quantum prohibetur ab Ecclesia; at qui Ecclesia solum, prohibet effusionem seminis humani, aut sanguinis, in loco sacro; & non prohibet tactus inhonestos: ergo isti ex se, & ratione loci sacri non continent circumstantiam sacrilegij necessario in confessione explicandam, cum per illos non violetur Ecclesia, nec habeat violationis periculum, cum fiant ut supponitur absque periculo pollutionis.

252 Sed hæc ratio non adæquate probat primam partem dictæ conclusionis, cum ratio formalis sacrilegij, ut supra vidimus ex Diuo Thoma non solum consistat in prohibitione facta ab Ecclesia per sacros Canones, sed etiam in irreuerentiã graui irrogata Ecclesiæ, aut loco sacro, contra virtutem Religionis: quare licet actus inhonesti non sint speciale peccatum mortale sacrilegij in loco sacro, attenta Ecclesiæ prohibitione poterunt, tamen participare rationem formalem sacrilegij ex alio capite, nempe propter irreuerentiam grauem commissam contra sanctitatem, & irreuerentiam debitam Ecclesiæ, aut loco sacro, etiam si per tales actiones inhonestè graues, Ecclesia non violetur, nec habeat periculum violationis.

253 Quare melius prima pars conclusionis (nempe tactus impu-

di-

254 dicos, & inhonestos non habere rationem formalem sacrilegij; si habeantur in Ecclesia, aut loco sacro, probari potest: quia in tantum aliquis actus mortaliter peccaminosus participat rationem formalem sacrilegij, in quantum, vel talis actus est prohibitus à sacris Canonibus, quia per illum polluitur, seu violetur Ecclesia, vel quia per talem actum grauis irreuerentiã fit Ecclesiæ, aut loco sacro contra virtutem Religionis; atqui tactus inhonesti in loco sacro, nec sunt ab Ecclesia prohibiti, nec per illos Ecclesia violetur, nec grauius per illos irreuerenter tractatur Ecclesia; ergo prædicti tactus inhonesti non participant rationem formalem sacrilegij cum obligatione explicandi in confessione circumstantiam loci sacri. Maior est D. Thomæ 2. 2. quæst. 99. art. 1. & 2. minor vero quoad primam, & secundam partem constat omni sacri Canones tantum prohibet effusionem sanguinis humani, aut seminis, & sepultura corporis hominis infidelis, per quas actiones violetur Ecclesia. Quoad secundam vero partem probatur minor; quia illa dicitur irreuerentiã leuis, contra sanctitatem, & cultum debitum Ecclesiæ aut loco sacro, quando licet per aliquem actum peccaminosum locus sacer irreuerenter tractetur, tamen talis actus, ab Ecclesia non est prohibitus, nec notabilis irreuerentiã in ipso actu apparet; atqui tactus inhonesti in Ecclesia, dum secretè fiunt, & absque pollutionis periculo, nec sunt prohibiti ab Ecclesia; neque notabilis irreuerentiã in ipsis tactibus inhonestis apparet: ergo per tales actus non irrogatur iniuria grauis Ecclesiæ, aut loco sacro.

Secunda vero pars dictæ conclusionis scilicet tactus impudicos in partibus inhonestis habitos in Ecclesia cum pollutionis periculo habere circumstantiam sacrilegij grauis, necessario in confessione exprimendam probat ut supra vidimus Eminentissimus Lugo ex eo quod prohibitio pollutionis in loco sacro comprehendere videtur tactus inhonestos cum pollutionis periculo habitos in ecclesia, aut quando sunt tales, ut ex se videantur cum pollutione conuerti, quæ ratio non videtur efficax; nam contra illam militat fundamentum secundæ sententiæ: ex eo quod sacrilegium consurgere videatur ex violatione Ecclesiæ, quæ non violetur per solos, tactus quomodocumque impudicos, quamuis cum pollutionis periculo habeantur in Ecclesia. modo pollutio non sequatur. Quare ad dictam secundam conclusionis partem probandam ad aliud principium recurrere debemus, nempe ad irreuerentiam grauem irrogatam Ecclesiæ, aut loco sacro contra virtutem Religionis per tales tactus inhonestos habitos in Ecclesia cum magno pollutionis periculo, quæ irreuerentiã grauis sufficit ad constituendam rationem formalem sacrilegij, ut supra dixi ex doctrina D. Thomæ: ergo, & cætera.

255 Ultima pars conclusionis, nempe, quod tactus impudici in partibus inhonestis, si publicè in Ecclesia habeantur etiam sine pollutionis periculo continent formaliter rationem sacrilegij cum obligatione explicandi in confessione circumstantiam loci sacri, probatur: nam ad hoc ut aliquis actus exterior mortaliter peccaminosus. Commissus in Ec-

Ec-

Ecclesia, aut loco sacro participat rationem formalem sacrilegij grauis contra virtutem Religionis, satis est, vt locus sacer per talem actum grauitur irreuerenter tractetur, vt ex supradictis constat, atqui per predictos tactus inhonestos publice in Ecclesia habitos irreuerenter tractatur Ecclesia, vt docent Bonacina in præcep. decalog. præp. 1. quæst. 6. num. 14. Tamburinus in præcep. decalog. lib. 7. cap. 2. num. 11. & alij passim: ergo predicti tactus inhonesti participant rationem formalem sacrilegij, & consequenter necessario explicari debet in confessione circumstantia loci sacri.

256

Ad fundamentum primæ sententiæ responderetur concedendo antecedens, & negando consequentiam, ad cuius probationem respondeo concedendo maiorem, & distinguendo minorem, quoad secundam partem, predicti tactus in partibus inhonestis, si fiant secretè, & absque pollutionis periculo in Ecclesia opponuntur virtuti Religionis oppositione leui concedo minorem, oppositione graui, quæ sufficiat ad constituendam rationem formalem sacrilegij grauis nego minorem. Et similiter nego consequentiam, & ad probationem minoris, quatenus dictæ distinctioni opponitur; Respondeo concedendo nos teneri ex lege naturali decenter, & reuerenter tractare locum sacrum, sed non omnis irreuerentia facta loco sacro est grauis; nam qui venialiter peccat actione aliqua exteriori in Ecclesia committit irreuerentiam contra sanctitatem decentiamque debitam Ecclesie, & propter leuitatem non committit sacrilegium, neque omnis irreuerentia irrogata Ecclesie, ratione

cuiuslibet peccati mortalis commissi in Ecclesia est irreuerentia grauis contra loci sacri sanctitatem, aliàs omne peccatum mortale in Ecclesia commissum esset graue sacrilegium, quod est falsum, vt probauimus supra contra Lesium conclusione 1. num. 245. cum autem per tales tactus inhonestos si fiant secretè, & absque pollutionis periculo non fiat irreuerentia grauis Ecclesie, aut loco sacro, idè non continent circumstantiam sacrilegij grauem necessario in confessione explicandam.

Ad fundamentum secundæ sententiæ responderetur distinguendo maiorem, hoc sacrilegium committitur ex eo quod violatur Ecclesia tantum nego maiorem, ex eo quod violatur Ecclesia, aut ex eo quod Ecclesia grauitur irreuerenter tractetur per talem actum peccaminosum in Ecclesia commissum concedo maiorem, & concessa minori nego consequentiam: quia licet per tales tactus quouismodo inhonestos, & cum periculo pollutionis, dummodo pollutio non sequatur non violatur Ecclesia, tamen si publice fiant, vel secretè cum pollutionis periculo in ipso loco sacro sit grauis irreuerentia Ecclesie estque, grauis irreuerentia diuini cultus, atque adeo ipsius summi Dei notabilis iniuria, atque adeo sufficiens ad constituendam rationem formalem sacrilegij grauis, vt supra diximus.

RESOLVT. XIV.

Verum ille, qui cum matre, aut sorore carnalem copulam habuit satisfaciat se accusando de incestu occultando gradum, vel an teneatur illum explicare in confessione.

Præ-

presens difficultas dupliciter exagitari potest. Primo inuestigando, an omnes gradus consanguinitatis sint eiusdem speciei, an verò isti gradus differant specie. v. g. peccata cum matre, cum filia, cum sorore, cum nepti, cum consobrina. Cum auctoribus, qui affirmant dictos gradus inter se specie differre nulla potest esse in presenti controuersia; cū omnes circumstantiæ mutant speciem necessario debeant in confessione explicari, vt determinat Concilium Trident. sessione 14. cap. 5. & consequenter in horum opinione, ille qui habuit copulam cum matre, aut sorore tenetur necessario in confessione explicare gradum consanguinitatis, & non sufficit dicere in confessione commissi incestum occultando gradum. quare tota controuersia est cum doctoribus affirmantibus, quod nec affinitas à consanguinitate, nec vnus gradus ex his differunt specie ab alijs, qui doctores consequenter affirmant circumstantias aggrauantes intra eandem speciem in genere moris non esse necessario confitendas, an hac doctrina non obstante, ille qui habuit copulam carnalem cum matre, aut sorore, teneatur in confessione explicare gradum consanguinitatis, & non sufficiat si in confessione dicat commississe incestum celando gradum consanguinitatis.

259

Prima sententia affirmat eum, qui copulam carnalem habuit cum matre, aut sorore, vel consobrina non teneri in confessione explicare gradum consanguinitatis, sed sufficienter esse si in confessione dicat se commississe incestum celando gradum consanguinitatis. ita Bordonus in miscellaneis decisione 479. Soria

in epilogo summarum part. 2. tr. 1. sect. 1. disp. 6. §. circa circumstantiam. Remigius in practico confess. tract. 12. cap. 6. §. 9. num. 8. Ioannes Henriquez in practico quæstion. sect. 8. quæst. 14. num. 21. Martinus de San Ioseph. in monit. confess. tom. 1. lib. 1. tract. 10. de poenitent. num. 20. Marcus Serius tom. 1. disp. 4. disp. v. nica quæst. 28. num. 33. Mazuchellus de casibus referuatis disp. 21. Gaspar Hurrado de Sacramentis disp. 9. de poenitentia difficul. 4. Diana part. 1. tract. 7. resol. 31. & part. 4. tract. 4. resol. 234. & part. 5. tract. 14. resol. 56. & part. 9. tract. 9. resol. 21. & part. 10. tr. 14. & 4. miscellæ. resol. 16. & tr. 15. & 5. miscellæ. resol. 13. §. & hanc sententiam, & par. 17. tract. 7. miscellæ. resol. 34. §. & tadem nota. & tract. 8. miscellæ. resol. 63. Tamburinus in method. expeditæ confess. lib. 2. cap. 7. §. 7. & in decalog. lib. 7. cap. 4. §. 1.

260

Probatur hæc sententia; quia omnes gradus consanguinitatis sunt eiusdem speciei in fine in genere moris; atqui circumstantiæ quæ non mutant speciem, etiam si notabiliter sint aggrauantes intra eandem speciem non sunt necessario confitendæ: ergo qui copulam carnalem habuit cum matre, aut sorore non tenetur in confessione explicare gradum consanguinitatis, sed satis erit dicere copulam habui cum consanguinea in gradu prohibitio nihil aliud in confessione explicando. Consequentia manifestè sequitur ex præmissis maior est Diui Thomæ 2. 2. quæst. 154. art. 9. quem sequuntur Caietanus ibidem Gypsius tract. de casibus referuatis cap. 8. num. 5. Megala in part.

R lib.

lib. 5. cap. 12. num. 9. Hurtado de poenitent. disp. 9. difficul. 4. & alij plures, quos citat, & sequitur Diana locis superius citatis. Minor vero probatur primo ex Concilio Trident. sessione 14. cap. 5. ubi postquam docet confessionem sacramentalem ita fieri debere à poenitentibus, ut Confessarius procedere possit in iudicio sacramentalis poenitentiae cognita causa, & cum sufficienti scientia peccatorum tam quo ad eorum species, quam quo ad numerum, quod exprimit per hæc verba: *constat enim Sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque aequitatem quidem illos in poenis iniurgendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua peccata declarassent*, postea subdit. *Colligitur præterea etiam eas circumstantias in confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant, quod sine illis peccata ipsa, nec à poenitentibus integrè exponantur, nec à Iudicibus innotescant, & fieri nequeat, ut de gravitate criminum rectè censeri possint, & poenam quam oportet pro illis poenitentibus imponere.* Ergo ex Concilio Trident. manifestè constat solas circumstantias speciem peccatorum mutantem esse necessario in confessione aperiendas. Secundo probatur eadem minor ex Diuo Thoma. in 4. dist. 16. quæst. 3. art. 2. quæstioncula 5. in corpore per hæc verba; *quidam dicunt, quod omnes circumstantie, quæ aliquam notabilem quantitatem peccato addunt, necesse est confiteri, si memoria occurrunt; alij vero dicunt, quod non sunt de necessitate confitendi, nisi circumstantia quæ ad aliud peccati genus trahunt, & hoc probabilius, ergo, & cætera.*

261

Auctores, qui sentiunt circum-

stantias notabiliter aggrauantes intra eandem speciem necessario debent in confessione à poenitentibus explicari; respondent ad hoc argumentum negando minorem, & ad primam eius probationem dicunt Concilium Tridentinum intelligendum esse in hoc sensu, nempe circumstantias speciem mutantem semper regulariter esse confitendas, sed non mutantem non semper regulariter: nisi quando notabiliter aggrauarent, ita Medina in sua instructione folio 24. pag. 1. & alij apud Lopez tom. 1. instruct. conscientiae cap. 29. pag. mihi 84. quod colligunt ex rationibus assignatis à Sanctis Patribus in dicto Trident. Concilio: nam postquam decreuerunt circumstantias mutantem peccatorum species, esse à poenitentibus in confessione explicandas, rationem assignantes Sancti Patres dicunt; quod sine illis peccata ipsa, nec à poenitentibus integrè exponantur, nec Iudicibus innotescant, & fieri nequeat ut de gravitate criminum rectè censeri possint, & poenam quam oportet pro illis poenitentibus imponere, atqui non explicatis in confessione sacramentali circumstantiis notabiliter aggrauantibus intra eandem peccatorum speciem, nec peccata integrè quo ad sui gravitatem ab ipsis poenitentibus explicatur, ne Confessarius potest habere sufficientem scientiam ad iudicandum de peccatorum gravitate, nec potest debitam poenitentibus poenitentiam pro illis imponere; ergo non potest ex Trident. rectè colligi circumstantias notabiliter aggrauantes non esse necessario in confessione explicandas, sed potius oppositum colligere oportet, & eum explicare in sensu supradicto, probatur consequentia, quia Concilium solum

ex-

expressè ordinat circumstantias mutantem peccatorum species esse à poenitentibus necessario in sacramentali confessione explicandas, & circa alias circumstantias aggrauantes intra eandem speciem merè negativè se habet: ergo ex verbis Concilij non colligitur circumstantias præcipuè notabiliter aggrauantes intra eandem peccati speciem non esse in confessione explicandas.

262

Sed hæc responsio non exeruat vim argumenti facti, quod sic ostendo: nam ex ea sequeretur non solum circumstantias notabiliter aggrauantes, sed etiam eas, quæ notabiliter non aggrauant intra eandem peccati speciem esse necessario in confessione explicandas; atqui hoc est falsum: ergo & quod notabiliter aggrauantes debeant explicari. Sequela maioris probatur: quia ideo circumstantias notabiliter aggrauantes intra eandem peccati speciem deberent à poenitentibus in confessione explicare, ut qualitas peccati Confessario innotesceret, & ut debitam poenitentiam Confessarius pro peccato commisso possit poenitenti applicare, atqui eadem ratio currit quantum ad hoc etiam de circumstantiis non notabiliter aggrauantibus peccatum intra eandem speciem: ergo vel omnes circumstantiæ aggrauantes peccatum intra eandem speciem sunt in confessione explicandæ, vel nullæ. falsitas autem consequentis probatur: quia absque explicatione circumstantiæ non mutantis peccati speciem, verè & propriè declaratur peccatum: cum quidditas peccati sumatur ex ratione specifica ipsius: ergo declarando speciem declaratur quidditas, & essentia talis peccati reliqua autem sunt extra esse.

263

Circa aliam rationem adductam ex Tridentino pro necessitate

R 2 tate

tiam illius, atque adeo reputantur quasi eius accidentia logicè loquendo: ergo falsum est asserere circumstantias aggrauantes esse necessario in confessione explicandas ad declarandam Confessario qualitatem peccati: ergo nec circumstantias notabiliter aggrauantes propter eandem rationem. quare explicatio Concilij Trident. supra data à Medina non est legitima, & licet videatur argumentum desumptum ex Auctoritate Concilij esse argumentum negativum cum Concilium non affirmet circumstantias aggrauantes intra eandem peccati speciem non esse necessario in confessione exprimendas, sed solum dicat circumstantias mutantem peccatorum species esse in confessione explicandas: tamen ut bene notat Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disp. 16. sect. 3. num. 108. non est pure negativum: aliud enim est nil prorsus dicere: aliud vero est agendo de circumstantiis limitare semper positivè sermonem ad eas circumstantias, quæ peccatorum species mutant: nam per hoc datur intelligi alias, quæ speciem non mutant positivè excludere. Sicut dicendo non posse aliquem absque speciali privilegio vitare omnia peccata venialia, eo ipso significatur cum speciali privilegio posse, & sic in alijs exemplis, quæ videri possunt apud Lugum num. citato, ergo cum toties Concilium Trident. adderit illam limitationem circumstantias, quæ speciem peccati mutant, videtur obiter alias circumstantias excludere ab illa obligatione confitendi, quam ex verbis Christi colligebat.

tate confitendi circumstantias notabiliter aggrauantes peccatum intra eandem speciem, scilicet ut possit Confessarius æquitatem seruare in poenitentibus imponendis pro peccatis, si aliquid probaret, etiam conuinceret necessitatem explicandi alias circumstantias aggrauantes intra eandem peccatorum speciem, iuxta quarum etiam grauitatem debet poenitentia mensurari à Confessario; quod non concedunt doctores contra, quos disputamus cum dicant solas circumstantias notabiliter aggrauantes esse necessario à poenitentibus in confessione explicandas, dubium tamen esse potest, an si Confessarius ad melius cognoscendam peccati grauitatem; & ut æquitatem in imponenda poenitentia seruet, interroget poenitentem qualitatem circumstantiæ aggrauantis, si notabiliter aggrauet eandem peccati speciem teneatur poenitens illam in confessione declarare? affirmatiuè respōdit Eminentissimus Cardinalis Lugo ubi supra num. 120. circa medium; quia Confessarius (ait Lugo.) habet ius ad interrogandum poenitentem de circumstantiis aggrauantibus, & poenitens debet respondere, & fateri, quod interrogatur, Cuius rationem reddit: quia poenitens aliqua debet ex se ipso confiteri, etiam non interrogatur; quæ magis necessaria sunt, aliqua vero debet confiteri interrogatus, quia nimis necessaria sunt, & non semper eorum notitia desideratur. Vnde reddi potest ratio cur Christus noluerit æquè obligare poenitentem ad utrasque circumstantias explicandas, sed diuerso modo; scilicet ad aliquas immediatè, & proximè, ad alias vero solū mediatè, & remotè, scilicet dando

ius cōfessario interrogandi quādo expedierit. Ratio enim esse potest; primo quia circumstantiæ non mutant speciem, non semper deseruiunt ad variandū iudicium circa poenitentiam imponendam, sicut deseruit cognitio malitiæ specificæ, raro autē variatur propter maiorem intentionem, aut durationem actus, quando autē duratio fuisse diuturna explicanda erit propter numerum peccatorum, quæ in illa diuturna duratione possent interuenire. hucusque Lugo.

264 Sed huic doctrinæ non adhaereō iudico enim Cōfessarium nō habere ius interrogandi poenitentem qualitatem circumstantiæ non mutantis peccati speciem, nec poenitens teneri explicare. Cōfessario grauitatem circumstantiæ nō mutantis peccati speciem etiam interrogatus à Cōfessario; quare poenitens, qui se accusat de peccato v. g. furti in materia graui, qui furatus fuit mille aureos non tenetur quantitatē furti in cōfessione explicare etiam interrogatus à Cōfessario, ut resolutione sequenti dicam, & consequenter neque qui commisit peccatum carnis cum consanguinea tenetur explicare in confessione gradum consanguinitatis sistentem in sententia, quæ affirmat omnes gradus consanguinitatis esse eiusdē speciei infimæ etiam si de hoc interrogetur à Cōfessario: cuius ratio est: quia explicatio circumstantiæ non mutantis speciem peccati quantumuis aggrauet peccatum intra eandem speciem, vel desideratur in confessione sacramentali ad declarandam essentiam, & quidditatem peccati, & hoc non; quia declarando speciem declaratur quidditas, & essentia peccati; & circumstantiæ

ag.

aggrauantes sunt extra essentiam illius, & reputantur, quasi eius accidentia logicè loquendo, quare qui se accusat de peccato furti in re graui explicat totā quidditatem, & essentiam sui peccati, tam quoad genus, quam quoad differentiam ultimam, ut concedit ipse Lugo dicta disp. 16. n. 115. vel deseruit dicta explicatio circumstantiæ notabiliter aggrauantis ad hoc ut Confessarius debitam æquitatem seruare possit in imponenda poenitentia pro tali peccato, & nec hoc potest dici, nam licet si species peccati ignoretur à Cōfessario nulla æquitas in poenitentia imponenda possit à Cōfessario seruari, tamen explicata peccati specie optimè seruari potest, etiam si circumstantiæ aggrauantes peccatum non explicentur, præcipue cum poenitens ipse possit ad suam consolationem petere à Cōfessario, ut hanc, vel illam poenitentiam iniungat, quam hic, & nunc ipse poenitens iudicet esse proportionatam suæ culpæ. Secundum circumstantiam magis, minusque aggrauantem peccatum intra eandem speciem.

265 Sed dices ille, qui in confessione generali simul cum alijs peccatis iam iterum ritè confessis cōfessus fuit aliquod peccatū mortale recentè commissum non explicando tempus commissio- nis dicti peccati ad quod tempus explicandum in dicta confessione generali non tenetur; nihilo minus si interrogetur à Cōfessario an prædictum peccatum mortale fuerit ab ipso commissum tempore præterito, vel præteriti tenetur in tali casu in confessione dicta generali explicare tempus in quo commisit tale peccatum aliàs confessio erit sacrilega, & nulla, ut nos diximus

resolut. 7. ergo licet poenitens non teneatur in confessione particulari explicare circumstantiam notabiliter aggrauantem per se, & absolute loquendo, tenebitur tamen illam explicare interrogatus à Cōfessario, & respondeatur concedendo antecedens, & negando consequens. Ratio autem disparitatis est manifestior quia, ille qui in confessione generali cōfessus est peccatum particulari teneatur recens eorum quæ alijs peccatis mortalibus iam antea ritè confessis non explicando tempus quo tale peccatum mortale commisit ideo facit bonam, & legitimam confessionem, quæ parum; & non multum in tali casu variatur iudicium Cōfessarii, ut in dicta resolut. 7. diximus; quando autem Cōfessarius poenitenti interrogat tempus quo tale peccatum commisit ad maiorem sui satisfactionem, ideo poenitens asserere verum tenetur, quia si asseret se tale peccatum tempore præterito, & non præteriti commississe mentitur in confessione in materia graui: cū asseret se commississe peccatum mortale tempore quo illud non commisit ut cum Cardinale Lugo nos diximus dicta resolut. 7. præterea Cōfessarius habet ius interrogandi poenitentem an peccatum mortale, quod ipse poenitens illi manifestauit in confessione generali sit ab ipso poenitente iam antea ritè confessum, & clauibus Ecclesiæ subiectum, vel nō, & poenitens tenetur. Verum dicere, aliàs variaretur notabiliter iudicium Cōfessarii cum in confessione assumeret peccatum mortale nondum à poenitente sacramentaliter confessum, ut iam iterum confessum, & per absolutionem sacramentalem iam remissum, quod non

602.

contingit in casu quo poenitens interrogatus à Confessario in confessione sacramentali de qualitate circumstantiæ peccatum aggrauantis eam non explicet; sed illi respondeat non teneri illam explicare, vt de se notum est.

266

Secundo probatur hæc sententia: quia Christus Dominus solum precipit fidelibus necessario confessionem omnium peccatorum mortalium; atqui ille qui explicat species, & numerum peccatorum verè, & propriè confitetur omnia sua peccata mortalia, Ergo non tenetur confiteri circumstantias aggrauantes etiam notabiliter intra eandem peccatorum speciem, tunc sic: sed omnes gradus consanguinitatis sunt eiusdem speciei infimæ cum magis, & minus in ratione grauitatis non autem speciem peccatorum, sed solum aggrauent intra eandem speciem: ergo ille qui habuit copulam carnalem cum matre, aut sorore non tenetur in confessione explicare gradum consanguinitatis, sed sufficit si dicat habuisse copulam carnalem cum consanguinea in gradu prohibito.

267

Secunda sententia affirmat eum qui cum matre, aut sorore copulam carnalem habuit teneri in confessione explicare gradum consanguinitatis. ita Nauarrus cap. 7. num. 4. & cap. 16. num. 3. Aegidius disp. 7. dub. 3. num. 21. Valentia tom. 3. disp. 9. quæst. 3. p. 1. Nungus in additione ad 3. part. quæst. 9. art. 2. dub. 1. Granadus tract. 9. disp. 9. nu. 19. Ludouicus quæst. 1. de circumstantiis art. 2. dub. 1. Luyfius de poenitent. quæst. 9. art. 2. dub. 3. Naldus verb. fornicatio num. 3. & verbo affinitas num. 4. Gratius lib. 1. decisionum cap. 20. nu. 6. Sotus distinct. 18. quæst. 2.

art. 4. Fagundez in præcep. Ecclesiæ præcep. 2. lib. 4. cap. 2. n. 11. et cap. 4. num. 26. Ludouicus Lopez tom. 1. instruct. cap. 29. §. secundo. dico. Vincentius Candidus sacri palatii magister tom. 2. disquisit. moralium disquisit. 24. art. 23. dubitatio 5. Leandrus à Sæctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. de poenitent. disp. 8. quæst. 36. §. sed ego. et citatus Fagundez in præcep. Decalogi lib. 6. c. 6. nu. 25. D. Carolus Malletti in Auro Theologiæ moralis tom. 1. malleatione 9. Bractea 3. §. in duobus casibus. Et nouissime D. Ioannes Caramuel in Theologia fundamentali fundamento 57. à hum. 1701. vsque ad num. 1707.

268

Auctores huius sententiæ diuersimodè eam probant. Pater Leandrus à Sæctissimo Sacramento supra citatus qui iudicat gradum primum, et secundum consanguinitatis distingui in specie ab alijs consanguinitatis gradibus sic eam probat. omnes circumstantiæ peccatorum species mutantur debent necessario à poenitentibus in sacramentali confessione explicari; atqui primus, et secundus gradus consanguinitatis: distinguuntur specie ab alijs gradibus consanguinitatis, ergo qui habuit copulam carnalem cum matre, aut sorore tenetur dictam circumstantiam in confessione explicare. Consequètia à parte sequitur ex præmissis, et maior constat ex Cõcilio Trident. sessio 14. c. 5. et canone. 7. Minor verò probatur; quia primus, et secundus consanguinitatis gradus habent specialem deformitatè propter irreuerentiam maternam debitam matri, et propter specialem deformitatem contra virtutem fidelitatis debitam sorori, quæ spe-

specialis deformitas non reperitur in alijs consanguinitatis gradibus: ergo copula carnalis habitam cum matre, aut sorore differt specie ab illa, quæ habetur cum consanguinea in alijs consanguinitatis gradibus.

269

Doctores autem qui cum D. Thoma sentiunt omnes gradus consanguinitatis esse eiusdem speciei infimæ, et nihilominus affirmant circumstantias notabiliter aggrauantes peccatum intra eandem speciem esse necessario in confessione explicandas, diuersis modis conantur probare eum, qui cum matre, aut sorore copulam carnalem habuit teneri in confessione explicare gradum consanguinitatis. Pater Ludouicus Lopez, vbi supra sic eam probat, circumstantiæ notabiliter aggrauantes intra eandem peccati speciem, si non sint difficiles cognita, & inuestigata; debent in confessione sacramentali à poenitentibus explicari; atqui circumstantia incestus in primo, & secundo gradu consanguinitatis aggruat notabiliter peccatum intra eandem speciem, & non est difficilis cognita, & inuestigata: ergo debet necessario in confessione explicari.

270

Dominus Carolus Malletus dicto tom. 1. malleatione 9. bractea 3. sic dictam sententiam probat; quia quo proximior est gradus consanguinitatis, eo magis violatur iustitia reuerentialis parentibus debita; atqui quando quis copulam carnalem habuit cum matre, aut sorore præter violationè iustitiæ generalis violat etiam iustitiam specialem, nempe iustitiam reuerentialem parentibus debitam: ergo tenetur dictam circumstantiam in confessione explicare.

271

Pater D. Ioannes Caramuel loco

superius citato varijs rationibus probare conatur, circumstantias notabiliter peccatum intra eandem speciem aggrauantes necessario debent in confessione explicari quarum prima est. ille qui cognouit vnam sororem veritatem, & alteram ex utroque parente, non committit duos incestus distinctos specie; atqui iste talis tenetur in confessione explicare hanc incestus differentiam, ergo etiam ille qui cum matre, aut sorore copulam carnalem habuit, tenebitur explicare gradum consanguinitatis, maiorem supponit, vt certam Caramuel, & minorè inquit doceri ab Eminentiſſimo Cardinali Lugo de poenitentia disp. 16. num. 143. immeritò tamen: nam in dicto num. 143. sic ait, septima oritur solent, quia in incestu explicari debet gradus consanguinitatis, & affinitatis, licet non afferant ij gradus diuersitatem specificam: ergo solum debent explicare propter maiorem grauitatem intra eandem speciem. Ad quod argumentum sic respondet in eodem num. respondetur si incestus non sint specie diuersi ex graduum diuersitate, non esse gradus in confessione explicandos de quo latius infra sect. 6. & in dicta sect. num. 325. vbi expressè agit de casu proposito à Caramuel. sic ait: septimo dubitabis an in peccato cum sorore explicari debeat esse sororem ex utroque parente. ad quam difficultatem, sic respondet. Alij qui affirmant, quia tunc est duplex impedimentum, cum sit quasi duplex fraternitas, & singuli afferant impedimentum suum. Cæterum quidquid sit in ordine ad impetrandam dispensationem in ordine ad confessionem, non credo esse obligationem explicandi: quia cum omnia illa

impedimenta sint eiusdem rationis; licet eorū multiplicatio aggrauet malitiam, non tamen transfert peccatum ad aliā speciem. Vnde nec erit obligatio explicandi consanguinitatem, aut affinitatē prouenientem ex duplici capite: Si tamen omnes gradus essent gradus eiusdem speciei, ita Eminētissimus Lugo, quare non video qua ratione eū in sui fauorem citet Caramuel cū Lugo contrarium doceat.

272 Secūdo hanc sententiam probat Caramuel, qui peccauit cū propria filia, & postea cum filia eiusdem filia, non commisit peccata distincta in specie; atqui talis debet in confessione explicare hanc differentiam: Ergo similiter ille qui rem habuit cum matre; aut sorore debet gradus consanguinitatis explicare etiā si dicti gradus speciei inter se non distinguantur. Consequentiā sequitur ex præmissis, & minor probatur: quia ille in prima fornicatione violauit ius consanguinitatis; & in secunda consanguinitatis, & affinitatis: ergo erit obligatus ad explicandum in confessione dictam differentiam.

273 Tertio probat, qui vno actu voluntatis vult occidere vnum hominem, & alio decem, non committit duo peccata distincta specie; atqui nihilominus debet hoc in confessione explicare: ergo idem dicendum est de alijs circumstantijs notabiliter aggrauantibus intra eandem speciem & consequenter erunt necessario in confessione explicandi primus, & secundus gradus consanguinitatis in peccato incestus, probatur minor: quia secundus actus attingit decem malitias, & ita virtualiter se habet, ac si esset decuplex actus: ergo tenetur explicare in confessione, se vno ac-

tu voluisse occidere vnum hominem, & alio actu decem homines: probatur consequentiā: quia idem dicere debemus de actibus internis, & de intentione occidendi; ac de ipsamet executione occidendi; atqui ille, qui vnico impulso vnum hominem occidit & alio simul decem occidit homines debet in confessione distincte explicare numerum occisorum, nec bene confitebitur dicens bis commissis homicidium: ergo similiter ille qui vnico actu voluit occidere vnum hominē, & alio decem, debet in confessione explicare suam intentionem, itaut non bene confiteatur dicens bis desideravi efficaciter homicidium committere. Alia Argumenta format ipse Caramuel, quæ scilicet manent ex solutione dictorum argumentorum, vt postea videbimus.

274 Ex his sententijs hæc secunda valde probabilis est, sed primam probabiliorē iudico, tum propter multos, & graues Doctores, qui eam tenent, tum etiā quia probabilius est gradus consanguinitatis inter se specie non distingui, sed solum aggrauare peccatum magis minuiē intra eandem peccati speciem, vt optimē inter alios Doctores superius citatos pro prima sententia probat Doctissimus Pater Thomas, Tamburinus in præcept. Decalogilib. 7. cap. 4. num. 2. his verbis, quod deinde gradus ipsi nō mutant speciem, inde probatur, quia hi nihil aliud inferunt, nisi maiorem, vel minorem coniunctionem: magis autem, & minus nō variant speciem, etiam in hac re nostra morali, nisi aliud probetur esse contra particularem virtutem, vel particulariter contra diuersum rationis dictamen, id quod hic quamuis multi proba-

habilitate inuenire fatagant, nihilominus alij probabiliter item non inueniri posse contendunt: ita ille. Cū autem probabilior sit sententia affirmans circumstantias etiam notabiliter aggrauantes peccatum intra eandem speciem non esse necessario in confessione explicandas cōsequēs eū, qui copulam carnalē habuit cū matre, aut sorore non teneri in confessione explicare gradū consanguinitatis, quod magis constabit ex solutione argumentorum secundæ sententiæ.

275 Ad fundamentum Patris Leardi à Sanctissimo Sacramēto respondetur concedendo maiore, & negādo minore ad cuius probationem respondeo omittendo antecedens, & negādo consequentiā: nā illa specialis deformitas, quæ reperitur in incestu cū matre, aut sorore nō opponitur speciali virtuti distincte à virtute fidelitatis, aut reuerentiæ debite parētibus, & cōsanguineis licet magis aggrauet peccatū intra eandem speciem, vt supra dictū est.

276 Ad fundamentū Ludouici Lopez respondetur negando maiorem: nam vt bene noat Pasqualigus tom. 2. de sacra morali doctrina disp. 84. sect. 3. n. 21. ex Concilio Trid. sess. 14. superius citata cap. 5. & canone. 7. definiens Conciliū quæ sint explicanda de necessitate in confessione ex institutione diuina, declarat, quod singula peccata debent in confessione explicare in particulari, & insuper circumstantias mutantis speciem ex quo inferitur non esse obligationē explicandi alias circumstantias non mutantis peccatorum species, etiam si sint faciles cogniti, & inuestigati, quia præceptum non obligat, nisi secundū mensuram declarationis auctoritatiuæ, & cum in hac de-

clarare obligationē præcepti diuini in ordine ad ea, quæ erant explicanda in confessione non cōtineantur, nisi peccata in particulari, & circumstantiæ, quæ mutant speciem, aliæ circumstantiæ non mutantis speciem non sūt de necessitate confitendæ quantumuis faciles sint cogniti, & inuestigati. Deinde: quia Conciliū loquens de circumstantijs, quæ explicandæ sunt in confessione, taxat, & limitat illas, quæ mutant speciem: ergo excludit, quæ non mutant, tum quia locutio taxatiua assignat terminū in re taxata, & excludit quidquid non continetur sub taxatione: tum etiam, quia in declaratione auctoritatiua legis quæ ad extensionē legis inclusio aliquorū, est exclusio ceterorum, quæ non explicantur.

277 Ad fundamentū D. Caroli Malletti respondetur concedendo maiore, et minorem, et negādo consequentiā: nam illa violatio iustitiæ specialis, nēpè iustitiæ reuerentialis, quæ parentibus debetur, non extrahit peccatum illud ad aliā peccati speciem distinctam à peccato incestus, vt ipse Mallettus fatetur, & sic non requiritur necessario quod in confessione explicetur gradus cōsanguinitatis, sed sufficit quod poenitens dicat se commississe peccatum incestus tacendo gradum, vt ex dictis num. præcedenti constat.

278 Ad primū Argumentū D. Ioannis Caramuel respondetur concedendo maiore, & negādo minore: nam vt n. 231. diximus ex Lugo cū duplex illud impedimētū sint eiusdem rationis, licet eorū multiplicatio aggrauet malitiā, & non transferat peccatū ad aliā speciem nō est necessariū in confessione explicare cōsanguinitatē prouenientē ex duplici illo capite.

279 Ad secundum argumentum eiusdem Caramuel. respondetur

primo negando maiorem; nam valde probabilis opinio affirmat gradus consanguinitatis, & affinitatis in incestu esse circumstantias specie diuersas; quam sequitur Granadus tract. 9. de poenitent. disp. 9. num. 19. Trullench. lib. 6. in decalogo. cap. 1. dub. 6. nu. 5. Ochagauia tract. 2. quest. 14. num. 10, & 11. Gaspar Hurtadus disp. 9. de poenitent. difficult. 4. Lessius lib. 4. de iustitia cap. 3. dub. 11. num. 79. Vasquez quest. 91. art. 1. dub. 4. num. 13. Suarez de poenitent. disput. 22. sect. 4. num. 7. Castropalaus par. 4. tract. 23. de poenitent. punct. 9. num. 8. nam consanguinei ab eodem stipite descendunt: affines vero non ita, & ideo circumstantia declaranda est in confessione: quare concessa minori neganda est consequentia: quia gradus consanguinitatis sunt eiusdem speciei infimæ, & ideo non sunt necessario in confessione explicandi.

280

Solutio tertij Argumenti facti à Caramuel pendet ex alia graui difficultate, scilicet an in eodem actu possint dari plures malitiæ numero distinctæ tantum, & in confessione aperiendæ? partem affirmatiuam tenent Vasquez quest. 91. art. 1. dub. 4. num. 4. Hurtadus disp. 9. difficult. 6. & alij apud Granadum tract. 9. de poenitent. disp. 6. num. 31. & alij quos citat, & sequitur Diana 1. part. tract. 7. resolut. 17. & 3. part. tract. 4. resolut. 164. & part. 9. tract. 9. resolut. 55. & part. 11. tract. 5. resolut. 48. Ochagauia tract. 2. quest. 14. num. 8. Trullench. in decalogum lib. 5. cap. 5. dub. 4. num. 7. & lib. 4. de sacramentis cap. 6. dub. 3. num. 3. & dub. 4. num. 7. Castropalaus tom. 1. tract. 2. disp. 3. punct. 3. num. 15. Franciscus Felix in tentatoria complutensi tract. 3. cap. 7. difficult. 4. num. 7. Magister Ser-

ra tom. 2. in primam secundæ D. Thomæ quest. 73. art. 7. conclus. 3. quest. sententia videtur esse expressa D. Thomæ prima secundæ quest. 73. art. 7. vbi sic, aliquando circumstantia non aggrauat peccatum quasi trahens in aliud genus peccati, sed solum quia multiplicat rationem peccati: sicut si prodigus det quando non debet, & cui non debet, multiplicius peccat eodem genere peccati, quam si solum det cui non debet, & ex hoc ipso peccatum fit grauius: sicut etiam agritudo est grauior, quia plures partes corporis inficit. Vnde & Tullius dicit in paradoxis, quod in patris vita violanda, multa peccantur. Violatur enim is, qui procreauit, qui aluit, qui erudiuit, qui in sede, ac domo, atque in Republicâ collocauit. Tertio modo circumstantia aggrauat peccatum ex eo quod auget deformitatem prouenientem ex alia circumstantia, sicut accipere alienum constituit peccatum furti; si autem addatur hac circumstantia, ut multum accipiat de alieno, erit peccatum grauius, quamuis accipere multum, vel parum de se non dicat rationem boni, vel mali. Stando igitur in hac valde probabilis opinione, respondetur primo ad argumentum, concedendo antecedens, & negando consequentiam vniuersaliter loquendo quo ad primam partem, & absolute quo ad secundam, & ratio disparitatis est, quam assignat D. Thomas loco superius citato; nam cum aliquæ sint circumstantiæ, quæ licet species peccatorum non mutent, nihilominus aggrauant peccata multiplicando rationem peccati, ut in exemplis allatis à D. Thoma constat; aliæ vero sint circumstantiæ aggrauantes, quæ non multiplicat rationem peccati, sed solum auget deformitatem prouenientem ex alia circumstantia, ut inquit D. Thomas hinc est, quod circumstantia

tia

tiæ aggrauantes primi ordinis debent necessario in confessione explicari, circumstantiæ vero secundi ordinis non ita, cum autem ille actus voluntatis efficacis quo quis vult decem occidere includat circumstantiam aggrauantem, quæ multiplicat rationem peccati, ideo tenetur explicare illam circumstantiam obiectorum, ille vero, qui copulam habuit cum consanguinea in quocumque gradu consanguinitatis, ideo non tenetur gradum consanguinitatis in confessione explicare; quia illa circumstantia non aggrauat peccatum multiplicando rationem peccati, sed solum auget deformitatem peccati prouenientem ex alia circumstantia, ut optime aduertit Doctus Magister Serra loco superius citato.

281

In sententia autem eorum, qui sustinent non deberi necessario illam circumstantiam fateri explicando, videlicet numerum personarum quas voluit occidere, sed sufficere poenitenti si in confessione dicat se voluisse aliquos homines occidere, ut tenent Suarez tom. 4. in 3. part. disput. 22. sect. 5. num. 34. Angelus Maria Verricellus in suis questionibus moralibus tract. 8. quest. 17. Leandrus de poenitent. tract. 5. disp. 8. §. 3. quest. 19. & alij apud Dianam 3. part. tract. 4. resolut. 164. cuius rationem reddunt: quia in eodem actu voluntatis propter respectum ad plures personas, seu ad plura numero obiecta, non possunt reperiri plures numero distincte malitiæ, sed tantum augeri grauitatem eiusdem malitiæ: ergo qui eodem actu voluntatis voluit efficaciter decem homines occidere non tenetur in confessione dictam circumstantiam explicare, cum nullus sit obligatus explicare cir-

cumstantias non mutantem speciem in confessione sacramentali, antecedens probatur à Suarez, quia actus voluntatis dandi eleemosynam decem hominibus, vnam non plures habet bonitates: ergo actus voluntatis denegandi eleemosynam decem hominibus extremè indigentibus, vnam non plures habet malitias: cum malitia sit priuatio debitæ rectitudinis, seu bonitatis, & vna sit rectitudo, seu bonitas qua actus est priuatus: & consequenter vna priuatio, & sic vna malitia: ergo idem dici debet de actu voluntatis, quo quis vult efficaciter decem homines occidere.

282

Sed hoc argumentum parum vrget: nam præterquam quod possunt Doctores contrariæ sententiæ respondere negando antecedens, quia iudicari possunt talem actum elargiendi eleemosynam decem hominibus non vnam, sed plures bonitates morales habere, nihilominus ut bene notat Arriaga tom. 8. tract. 4. de sacrament. poenitent. disp. 32. sect. 3. num. 12. responderi posse ab auctoribus oppositæ sententiæ concessio antecedenti negando vtramque consequentiam; quia negatio illa eleemosynæ extremè indigentibus iudicatur multa peccata; quia per illam negationem illi homines quasi occidunt moraliter, in eleemosyna autem ijs pauperibus data non reperiuntur effectus illi disparati, à quibus dicatur ille actus elargiendi eleemosynam pluribus, varijs actus virtuosus, bene tamen in illo actu voluntatis denegandi decem hominibus egētibz grauius eleemosynam, reperiuntur effectus disparati, à quibus dicatur varijs actus vitiosus, quod idem dici debet consequenter de actu voluntatis, quo

S 2 quis

quis vult decem homines occidere.

283 Nec videtur efficax aliud argumentum, quod ad hoc probandum format idē Suarez in hunc modum: quia actus quo aliquis diligit decem homines, non dicitur decem amores: ergo neque è cōtrario actus quo aliquis vult occidere decem homines, nō dicitur decem homicidia includere etiam virtualiter, & consequenter non possunt dici, varij actus vitiosi, hoc inquam nō videtur efficax, quia respōderi potest concessio antecedenti negando consequentiam, & ratio disparitatis assignari potest, quia in actu malo quo quis intendit occidere decem homines; ideo reperiuntur decem malitię moraliter loquendo, quia ille homo per talem actum intendit committere decem homicidia, ideoque est circumstantia aggrauans peccatum multiplicando rationem peccati, & ita includit decem malitias morales multiplicantes peccatū homicidij, quod nō reperitur in actu amoris quo quis diligit decem homines, cum in illo actu non reperiatur illi effectus disparati, vt dictum est de actu elemosynę.

284 Alio modo idem antecedens probat Angelus Maria Verricellus vbi supra: quia respectus ad plura numero obiecta non multiplicat physicē actum; sic vidēs homines simul, vnicum nō duplicem producit actum visionis: ergo neq; respectus ad plura numero obiecta dissona rationi, multiplicat moraliter malitias in eodem actu: consequentia patet; ideo actus physicē non multiplicatur, quia tendit ad omnia illa obiecta per modum vnius, sub vna ratione boni delectabilis, tum quia, vt rectē probat, ac

docet Arriaga disp. 1. Metaphisicę numer. 91. quęlibet res quęcumque illa sit, indiuiduatur formaliter à se ipsa independenter à terminis distinctis, extrinsecis, & à se habet esse potius hanc, quam illam, siue ambę eundem numero terminum respiciant, siue multos, vt duę cognitiones de eodem Petro; siue diuersa, siue multa ergo quauis sint obiecta, tamen vnum est indiuiduum peccatum, vna malitia: tum quia, vt rectē docet Suarez prima secundę tract. 3. disp. 4. sect. 4. num. quinto voluntas vnico impetu, & inclinatione tendit in totū illud obiectum per modum vnius: ergo est vna simplex bonitas, aut malitia: tum quia sicut actus erga diuersa specie obiecta, est vnus simplex æquiualens tamen diuersis specie actibus; ita erga diuersa numero obiecta est vnus simplex actus, æquiualens tamen pluribus numero actibus; sed hæc æquiualentia ad plures numero actus addit grauitatem intra eandem speciem: ergo non est in confessione explicanda iuxta probabiliorē sententiā docentem non esse explicandas in confessione circumstantias aggrauantes intra eandem speciem, ita Angelus Maria Verricellus.

285 Sed neque hæc probatio conuincit: nam auctores contrarię sententię facile possunt respondere concessio antecedenti negando consequentiam; nam aliud est loqui de multiplicatione physica actuum; aliud vero de multiplicatione morali ipsorum actuum, probatio autem consequentię solum probat de vnitatem physica actus, non autem de vnitatem morali, vt constat ex dictis contra Suarez num. 282. & 283. cum alia sit consideranda ratio

in

in ordine ad multiplicationem moralem in actu bono, & honesto, ac in actu vitioso, nempe 287 quo vult decem homines occidere nam in isto actu possunt dicere Auctores cōtrarię sententię reperiri multiplex malitia non physica, nam in hoc pares sunt actus bonus, & malus, sed moralis ob rationem dictam dicto num. 282. & 283. Deinde quia licet valde probabilis sit opinio, quę affirmat circumstantias aggrauantes peccatum intra eandem speciem non esse necessario in confessione explicandas, nihilominus æque probabilis est opinio, quę affirmat circumstantias aggrauantes, quę peccatum aggrauant multiplicando rationem peccati esse necessario explicandas in confessione, vt ex D. Thoma supra diximus, & ideo in hac sententia possunt sectatores eius dicere quod multiplicitas obiectorum in tali actu debet in confessione explicari; quia aggrauat peccatum non vt-cumque sed multiplicando rationem peccati.

286 Quare alio modo, & fortasse melius potest illud antecedens (nempe quod idem numero actus siue bonus, siue malus non posset habere plures numero distinctas tantum bonitates, aut malitias;) probari: quia talis actus v. g. quo quis vult occidere decem homines, est actus pure sistens intus, & cum non causet exterius diuersos adæquate numero effectus, non dicitur moraliter multiplex: ergo homo per talem actum non committet decē peccata etiam moraliter: ergo non tenteur in cōfessione explicare numerum obiectorum, sed sufficienter confitebitur suum peccatum, si in cōfessione dicat se habuisse inten-

tionem occidendi plures.

287 Vnde sistendo in hac opinione respondeo secundo, & probabilius ad argumentum concedendo maiorem, & negando minorem, & ad eius probationē respōdetur, negando antecedēs, nam vt supra diximus, in eodem numero actu voluntatis nō possunt reperiri diuersę malitię solo numero distinctę, quę opinio probabilior est, & consequenter neganda est consequentia, probatio autem consequentię rāgit aliam grauem difficultatē, an scilicet ille qui de factō vnico ictu, & impetu decem occidit homines, decem peccata in confessione necessario fatenda committat, affirmatiuam partem sustinent communiter Doctores, & præcipue Nauarrus cap. 6. nu. 18. Fagundez in præcep. Ecclesię præcep. 2. lib. 3. cap. 5. num. 9. & alij plures quos citat, & sequitur Diana part. 1. tract. 7. resol. 29. & par. 3. tract. 4. resol. 164. & part. 9. tract. 9. resol. 55. & parte 11. tract. 3. resol. 3. & tract. 5. resol. 46. §. nota etiam, Castropalao part. 1. tract. 2. disp. 3. num. 8. Arriaga tom. 8. tract. 4. de poenitent. disp. 32. sect. 2. & 3. qui auctores (excepto Arriaga) idem dicunt de actu interno voluntatis, ac de actu externo.

288 Alij autem cum Arriaga tenēt, quod licet idem numero actus voluntatis nō possit habere plures malitias numero solum distinctas, & ideo qui habuit voluntatem occidendi decem homines, non teneatur explicare numerū obiectorum, nihilominus affirmant illum qui de factō vnico ictu, & impetu decem occidit homines, decē peccata mortaliter distincta commississe necessario in confessione explicanda,

da, & disparitatem assignat. Lugo dicta sect. 3. citata num. 13. solutione 2. ad quamdam Suarez objectionem quam iam nos tetigimus supra, scilicet quod actus ille, quo quis vult decem homines occidere, utpote purè sistens intus non dicitur multiplex etià moraliter; & ideo illa circumstantia plurium obiectorum, non est necessario explicanda in confessione: ille autem, qui vnico ictu, & impetu decem occidit homines, ideo decem peccata mortalia moraliter commisisse, quia ille actus exterior produxit adequatè exterius diuersos adæquatè numero effectus; nempe decem homicidia. qua ratione tenetur numerum occisorum in confessione explicare: cum poenitens teneatur in confessione declarare species, & numerum peccatorum eiusdem speciei, quæ doctrina probabilissima est, & valde tuta in praxi.

289

Pater autem Leand. à Sanctissimo Sacramento loco superius citato quæst. 20. & Pater Tamburinus opuscul. de confessione lib. 2. cap. 1. §. 8. & 9. sequentes Eminentissimam Cardinalem Lugo de poenitentia disp. 16. sect. 3. num. 135. asserunt non esse necessarium in confessione explicare in tali casu numerum occisorum, tum (ait Leandrus) quia ut probabilissimè est habitum in illo actu, nequit dari multiplex, sed vna numero malitia; præcipuè quando pluralitas obiectorum se habet per modum vnius, ut in præsentis: ut bene notat Suarez disp. 22. sect. 5. tum etiam; quia & si ex multiplicitate iuris læsi, nempe hominum occisorum ad vitam multiplicarentur numero malitiæ in illo actu: nõ ideo multiplicarentur peccata: ergo cum aliàs, ut supra est habitum, non

sit necesse explicare distinctè totam malitiam individualè peccati, sufficet confiteri illud explicando solam malitiam specificam, ita Leand. hanc etiam sententiam nouissimè defendit Ioannes Pontius in Cursu Theologico disp. 45. quæst. 7. conclusiōe secunda num. 53. ut refert Diana dicta parte 11. tract. 3. resolut. 3. vbi etiam citat Martinū à Sancto Iosepho in monita Confessariorum tom. 1. lib. 1. tract. 2. de poenitent. num. 4. Constantinum de Castro in collect. Theologiæ moralis tract. 1. cap. 6. art. 3. sect. 3.

290

Mediana in hac difficultate procedit Pater Franciscus Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 22. sectione 5. qui licet assermet eum, qui vnico actu plures homines occidit teneri in confessione explicare numerum occisorum, nihilominus asserit hoc non provenire ex eo quod sint ibi multa homicidia, sed quia illa multitudo est circumstantia notabiliter aggrauans vnum homicidij peccatum, hæc sententia Patris Suarez quatenus asserit omnes circumstantias notabiliter aggrauantes peccatum esse necessario in confessione explicandas manifestè est contra D. Thomam prima secundæ quæst. 73. art. 7. cum D. Thomas, ut supra vidimus distinguat duplex genus circumstantiarum, quæ non extrahunt peccatum ad aliud peccati genus, sed solum aggrauant illud intra propriam speciem; aliæ quæ aggrauant peccatum multiplicando rationem formalem peccati intra eandem peccati speciem, aliæ vero quæ non multiplicant rationem formale peccati, sed solum aggrauant peccatum, seu deformitatè eius prouenientem ex alia circumstantia.

stantia, & ponit exemplum in peccato furti; nam accipere alienum constituit peccatum furti; Si autem addatur hæc circumstantia, ut multum quis accipiat de alieno erit peccatum grauius quæ circumstantia in sententia D. Thomæ non est necessario in confessione explicanda: ergo si Suarez loquatur absolutè de omnibus circumstantijs notabiliter peccata aggrauantibus, manifestè contradicit doctrinam D. Thomæ. Si autem loquatur de circumstantijs aggrauantibus, notabiliter quæ aggrauant peccatū multiplicando rationem peccati, ut si prodigus det quando nõ debet, & cui non debet multiplicius peccat eodè genere peccati (quod est exemplum assignatum à D. Thoma) verum dicit, & sic ille, qui vnico ictu, & impetu decem homines occidit non committat decem homicidia; nihilominus tenetur numerum occisorum in confessione explicare; quia illa pluralitas occisorum est circumstantia, quæ aggrauat illud vnum peccatum homicidij multiplicando rationem peccati, & hoc probabilius iudico in hac difficultate.

292

RESOLVTIO XV.

Vtrum ille qui mille aureos furatus est, teneatur in confessione explicare quantitatem furti, vel an satisfaciat dicendo in confessione, furatus sum quantitatem grauem, & quid si interrogetur à Confessario.

291

PRIMA sententia asserit eum, qui mille aureos furatus est, teneri in confessione explicare dictam quantitatem. ita Henriquez lib. 5. cap. 7. num. 4. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 22. sect. 3.

num. 17. Fagundez in præcepta Ecclesiæ præcep. 2. lib. 4. cap. 4. num. 2. & in præcep. Decalog. cap. 7. num. 13. Valentia quæst. 11. punct. 1. & alij plures quos citat Diana part. 1. tract. 7. resolut. 14. & nouissime Rodericus de Arriaga tom. 8. tract. 4. de Sacramento Poenitentia disp. 32. sect. 11. 2. & 3. D. Ioannes Caramuel in Theolog. fundamentali fundament. 56. num. 1706. §. ad secundum ex eisdem D. Carolus Malletus in aureo Theol. moralis tom. 1. malleatione 9. bractea 3. & 12.

Probatum primo hæc sententia ratione generali ad omnes circumstantias notabiliter aggrauantes notabiliter peccatum intra eandem speciem: sic omnis circumstantia, quæ notabiliter peccatū aggrauat intra eandem peccati speciem debet in confessione explicari; atqui mille aureorum quantitas in peccato furti aggrauat ipsum peccatum notabiliter intra eandem speciem: ergo ille qui furatus est mille aureos tenetur in confessione dictam quantitatem explicare. minor ab omnibus conceditur, & consequentia est formalis, cum syllogismus sit in figura perfecta; maior in qua est difficultas probatur: omne id sine quo Confessarius non potest cognoscere certa scientia grauitatem peccati; vel si occultetur à poenitente, est causa ut varietur notabiliter iudiciū Confessarij, debetur à poenitente necessario in confessione explicari; atqui omnis circumstantia notabiliter aggrauans peccatū intra eandem speciem si nõ explicetur in confessione à poenitente, nec Confessarius potest habere scientiam adæquatam de peccati grauitate, & certè variatur consequenter notabiliter

Iudicium Confessarij in ordine ad iudicium sacramentalis confessio- nis: ergo omnis circumstantia notabiliter aggrauans peccatum intra eandem peccati speciem, debet à poenitente in confessione explicari. minor probatur: nam quando ille qui furatus est, mille aureos se accusat commis- sisse peccatum furti in materia graui non explicando quantita- tem rei furatæ, potest prudenter Confessarius iudicare ipsum fura- se quatuor tarenos, aut aliã qua- titatem sufficientem ad constitu- endum peccatum furti in re gra- ui: ergo non explicata illa quan- titate mille aureorum Confessa- rius non potest cognoscere to- tam grauitatem peccati, nec cõ- dignam poenitentiam poeniten- ti applicare, & consequenter va- riabitur in re graui in tali casu iudicium Confessarij.

293

Secundo probatur hæc senten- tia à D. Carolo Mallet. loco su- perius citato: quia omnis circũ- stantia notabiliter aggrauans pec- catum intra eandem speciem, quæ se tenet ex parte obiecti, & non ex parte actus ipsius peccati debet in confessione explicari; atqui circũstantia magnæ quan- titatis in peccato furti qualis est mille aureos furare, non est cir- cũstantia notabiliter aggrauans ex parte actus ipsius peccati, sed ex parte obiecti: ergo debetur necessariò in confessione expli- cari.

294

Tertio probatur à Caramuel vbi supra quia qui furatus est mil- le aureos à decem tenetur in cõ- fessione explicare numerũ per- sonarum, & materiam furatam à qualibet persona: ergo & qui fu- ratus est ille mille aureos ab vno tenetur in confessione explicare mille aureos ab vno furasse. pa- tet consequentia; quia non est

maior ratio in vno casu, quam in alio aliàs satisfaceret poenitens dicẽdo bis furatus sum rem gra- uem non distinguendo si vnus, & idem numero homo furatus fuit ab vno tantum mille aureos, & alios mille à decem quod non vi- detur probabile. Antecedens autem probatur, nam furtum, ideo est graue peccatum, quia proximo grauius nocet; atqui il- le qui decem proximis grauius nocet habet decẽ malitias gra- ues necessario in confessione a- perendas: ergo ille qui furauit mille aureos à decem debet in confessione explicare numerum personarum, & quantitatem ab ipsis furatam.

295

Secunda sententia in alio ex- tremo sustinet eum, qui furatus fuit mille aureos non teneri in confessione explicare quantita- tem furti, sed sufficere si in con- fessione dicat se commississe fur- tũ in re graui, ita defendunt Vas- quez tom. 4. in 3. part. quæst. 91, art. 1. dub. 3. Granadus tract. 9. disp. 9. num. 12. et 13. Eminen- tissimus Cardinalis Lugo disp. 16. sect. 3. num. 112. et 113. Lui- sius de poenitent. quæst. 9. art. 2. disp. 29. dub. 2. ad quartum, et dub. 3. vbi ait: absque vilo fun- damento probabilitatis dicit O- chagauiã tract. 2. quæst. 14. nu. 6. hanc sententiam esse improba- bilem. Thomas à Iesu capit. 3. Archangel. dist. 16. Castropalaus tom. 4. tract. 23. punct. 9. num. 7. Baunius tract. 4. quæst. 15. dub. 3. Trullench. lib. 4. de Sacramẽ- tis cap. 6. dub. 4. num. 7. Gaspar Hartadus disp. 9. de poenitent. difficult. 4. quos citat, et sequi- tur Leandrus à Sacramento par. 1. de Sacrament. Poenitent. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 2. et alij a- pud Dianam part. 1. tract. 7. re- sol. 14. et part. 3. tract. 4. resolut

164.

164. & part. 11. tract. 3. miscell. resol. 3. & tract. 8. resolut. 64. in quibus locis, ipse Diana hanc opinionem probabilem existi- mat, tenent etiam eam Ioan- nes Pontius in suo cursu Theo- logico disput. 45. quæst. 7. con- clus. 2. num. 53. Martinus de Sanct. Ioseph. in monit. Confessi- tom. 1. lib. 1. tract. 11. de poeni- tent. num. 4. Constantinus de Castro in collect. Theolog. mo- ralis tract. 1. cap. 6. art. 3. secti- 3. Mag. Marcus Serra in primam secundæ tom. 2. quæst. 73. art. 7. conclus. 2. §. secundam senten- tiam, & 2. 2. quæst. 76. artic. 3. §. si querat vbi sic ait, an qui plu- res homines simul male diceret mortem eis optando, vnum vel plura peccata committeret? de hoc sicut, & de voluntate occi- dendì plures homines simul va- rias esse doctorum sententias de quo vide Dianam 1. part. tract. 7. de circumst. resol. 17. & 29. qui- dam dicunt plura peccata com- mittere: nam quamuis non esset nisi vnus numero actus physicè in eo tamen essent plures nume- ro malitiæ morales: Alij vero vnum tantum numero peccatũ, 296 tam physicè, quam moraliter committere asserunt: rum quia plura solum numero accidentia non possunt simul esse in eodem actu: tum etiam quia diuersitas numerica obiectorum non est sufficiens ad diuersitatem nume- ricã actus etiam in genere mo- ris, vt patet in actu charitatis quo quis diligit plures homines. quamuis autem vnum solum nu- mero sit peccatum, hoc tamen grauius est, quam si vnus, solum homo malediceretur. Vnde qui dicunt circumstantias aggrauan- tes notabiliter esse necessario aperiendas in confessione asse- runt in ea exprimendum esse

quot fuerint homines maledicti, qui vero docent solum esse ne- cessario confitendas circumstã- tias mutantes speciem dicunt sa- tis esse confiteri male dixisse, & non esse opus exprimere, quot homines male dixerit. mihi pro- babilius videtur vnum solum numero esse peccatum; tam physicè, quam moraliter: quia ratiõn multis numero distinctis æquiualeat aperiendum esse in confessione, quot homines ma- le dixerit: nam quamuis quasi actiue vna sit maledictio, & in- iuria; quasi passiue tamen toti sunt, & quot homines maledicti, illæ quæ volitæ formaliter. Vnde non est eadem ratio, ac quando aliquis plurium deposita in eadẽ arca existentia furatur: nam hic formaliter, & expressè solum vult summam illam pecuniæ accipere iniuriam, vero quæ sit dominis solum implicite, hæc ille. Ange- lus Maria Verricellus in quæsti- onibus moral. & legal. tract. 8. quæst. 17. Remigijs in pract. Cõ- fessorum tract. 3. cap. quinto, Zanardas 1. part. directorij de sacramento poenitent. cap. 18.

Hęc sententia probatur pri- mo ratione illa generali qua v- tuntur Doctores, qui affirmant circumstantias aggrauantes pec- catum etiam notabiliter non esse necessario in confessione aperi- endas, quæ potest ad hanc for- mam reduci: Nulla circumstan- tia, quæ solum aggrauat peccatũ intra eandem speciem, est ne- cessario in confessione aperienda; atqui magna quantitas in peccato furti est solum circum- stantia aggrauans peccatum in- tra eandem speciem: ergo ille, qui furauit mille aureos non te- netur dictam quantitatem in confessione explicare, hac rati- one vtitur P. Leãdrus à Sacramẽ- to

T

wo

mo Sacramento loco sup. citat. Sed hec ratio parum vrget; nam maior absolute negatur; quia occisio plurium hominum vnico ictu, & impulsu est circumstantia aggrauans peccatum intra eandem speciem, & nihilominus numerus occisorum est necessario in confessione explicandus, vt resolutione precedenti diximus, nam occisio plurium vnico actu dicit plures consumationes eiusdem prauæ voluntatis formaliter, & expresse volitas, cum autem necessario fatendum sit opus externum, seu consumationem peccati, quod explicari nequit, nisi declarando numero occisorum.

298

Aliqui hanc sententiam limitant quando furtum in magna quantitate est peccatum reservatum; vel habet annexam maiorem excommunicationem, quia tunc, inquit, tenetur poenitens in confessione explicare quantitatem furti saltem per accidens, nihilominus dicendum est nunquam teneri poenitens in confessione necessario explicare quantitatem furti, quantumvis magna sit, tenebitur tamen si annexam habeat reservationem, aut excommunicationem dicere in confessione se furasse quantitatem grauem, quæ annexam habet reservationem, vel tantam quantitatem, vt in excommunicatione incurrerit, ita præter Doctores superius citatos tenet Nauarrus in cap. consideret dist. 5. n. 12. & in manuali cap. 6. n. 9. & probatur, quia quæcumque circumstantia aggrauans notabiliter peccatum intra eandem speciem, quæ non multiplicat rationem peccati non est necessario in confessione explicanda, at qui magna quantitas in peccato furti, non aggrauat dictum peccatum multiplicando rationem peccati,

sed solū auget deformitatem proueniens ex alia circumstantia, vt docet D. Thom. 1. 2. quæst. 73. art. 7. in corpore his verbis tertio modo circumstantia aggrauat peccatum ex eo quod auget deformitatem proueniens ex alia circumstantia, licet accipere alienum constituit peccatum furti: si autem addatur hæc circumstantia, vt multum accipiat de alieno, erit peccatum grauius, quamuis accipere multum, vel parum, de se non dicat rationem boni, vel mali; ergo qui furatus fuit centum aureos, non tenetur in confessione explicare quantitatem furti, sed sufficit si dicat se furasse quantitatem grauem.

299

Ad primum fundamentum primæ sententiæ responderetur negando absolute maiorem; nam multæ sunt circumstantiæ notabiliter peccatum aggrauantes, quæ debent in confessione explicare, vt patet in eo, qui vnico actu plures occidit, & in prodigo, quando dat quando non debet, & cui non debet, quæ circumstantiæ solum aggrauant peccata intra eandem speciem, ad probationem autem maioris concessa maiori neganda est minor; quia etiam non explicata quantitate furti (vt bene notat Cardinalis Lugo de poenitent. disput. 16. sect. 3. num. 118.) nullum peccatum manet, quod non explicetur certo; nam totum illud furtum, est vnum, & idem peccatum, quod licet non explicetur quo ad totam suam indiuiduationem, illud tamen reuera explicatur quo ad suam speciem, & quidditatem, atque adeo poenitens dicit certo se commississe illud peccatum, nec celat aliquod peccatum à se commissum, & per consequens satisfacit toti præcepto; confitendi suum peccatum:

ex

ex quo sequitur manifestè non variari notabiliter in hoc casu iudicium Confessarij: nam sine explicatione quantitatis furti, cognita à Confessario specie peccati mortalis, iam cognoscitur eius grauitas specifica, & essentialis, licet non cognoscatur distinctè tota grauitas indiuidualis, ex quo patet ad probationem eiusdem minoris.

300

Ad secundum fundamentum responderetur negando suppositum maioris, & ipsam maiorem, supponit enim D. Carolus Malletti cuius est fundamentum, posse aliquam circumstantiam notabiliter aggrauantem peccatum, se teneri ex parte obiecti, quia se teneat ex parte actus saltem extrinsecè, quod est omnino falsum, cum actus totam suam speciem sumat ab obiecto, vt docet bona Methaphysica, ex quo manifestè colligitur falsitas minoris. Cum enim peccatum furti constituatur per ablationem iniustam rei alienæ, accipere multum de alieno est accidens extrinsecum respectu ipsius actus, quæ circumstantia non mutat speciem peccati furti, & licet illud aggrauet, nõ tamen aggrauat multiplicando rationem peccati, sed solum augendo eius deformitatem proueniens ex alia circumstantia, vt supra diximus ex D. Thoma.

301

Ad tertium responderetur negando antecedens, & ad eius probationem respondeo concedendo maiorem, & distinguendo minorem, ille qui decem proximis nocet habet decem malitias graues inclusas in illo actu volitas formaliter, & expresse nego minorem, volitas tantum implicitè, & virtualiter concedo minorem, & nego consequentiam, quia qui mille aureos vni-

co actu a decem furauit formaliter, & expresse solum vult summam illam pecuniæ accipere iniuria vero, quæ fit dominis solum implicitè.

302

Sed dices, ille qui vnico impulsu decem homines occidit tenetur in confessione numerum occisorum declarare: ergo, & qui a decem hominibus mille aureos furauit tenebitur in confessione hanc explicare circumstantiam. Responderetur concedendo antecedens, & negando consequentiam. rationem disparitatis assignat Angelus Maria Verricellus vbi supra, quia consumatio homicidij formaliter habetur per ipsam percussione occisi; quare si decem sunt percussiones ex eodem ictu, explicandæ sunt decem personæ percussæ, alioquin non confiteretur quis peccatum consumatum: furtum vero concipitur consumatum immediate, & formaliter per ablationem rei alienæ; non autem per damnificationem, quæ consequitur; nam adhuc esset furtum; esto nullus damnificaretur; quare cum explicita obligatione furtiua sufficienter explicetur peccatum consumatum; hoc sufficit, neque vltius requiritur, quod explicentur personæ damnificatæ, quæ disparitas coincidit cum illa, quam assignat Magister Serra loco superius citato in secundam secundæ tom. 3. quæst. 76. art. 3. nempe qui decem homines vnico occidit ictu, & impulsu, ideo teneri in confessione explicare numerum occisorum, quia licet actiue sit tantum vna occisio, & vna iniuria, quasi passiuè tamen, tot sunt, quot homines occisi, illæ, quæ volitas formaliter, & expresse, quod non contingit in eo, qui vnica actione mille aureos à decem homi-

T 2 nibus

nibus furavit: nam hic formaliter, & expresse solum vult summam illam pecunie accipere, iniuriam vero, quæ sit dominis solum implicite.

303

Quantum ad secundam partem resolutionis, an scilicet ille, qui mille furavit aureos interrogatus saltem à Confessario, teneatur furti quantitatem explicare, partem affirmatiuam defendit. Eminentiſſimus Cardinalis Lugo de penitent. disp. 16. sect. 3. num. 120. & 122. num. citato 120. sic inquit. Alia debet poenitens ex se ipso confiteri etiam non interrogatus; quæ magis necessaria sunt, aliqua vero debet confiteri interrogatus, quia minus necessaria sunt, & non semper eorum notitia desideratur. Unde reddi potest ratio cur Christus noluerit æquè obligare poenitentem ad utrasque circumstantias explicandas, sed diuerso modo scilicet ad aliquas immediate, & proximè, ad alias vero solummediate, & remotè, scilicet dando ius Confessario interrogandi, quando expedit, numero autem 122. ita ait; ut saepe diximus, aliqua sunt, quæ poenitens ex se non tenetur manifestare, & tamen inquisitus debet ea confiteri. Confessarius enim ut Iudex, & Medicus ius habet inquirendi plura, ut debitam medicinam applicet, & ut iustam satisfactionem imponat hæc ille.

304

Nihilominus dicendum est poenitentem non teneri, & iam interrogatus à Confessario dictam furti quantitatem explicare, ita Angelus Maria Verricellus in quaestionibus moral. & legalibus tract. 8. quaest. 18. & nonissimè Ioannes Pontius in cursu theologiae disp. 45. quaest. 7. num. 53. ubi sic ait. Sed addo contra Lugo poenitentem non teneri con-

sequenter ad confitendam talem circumstantiam, sed sufficere, quod dicat, furatus sum quantitatem mortaliter peccaminosam, & si Confessarius petat quantum, ipsum posse dicere non teneor ad hoc confitendum, impone mihi quamuis poenitentiam conformem peccato mortali talis speciei, & instrue ut vis conformiter hucusque doctus Pater Pontius.

305

Probatum assertum, quia si poenitens inquisitus à Confessario esset necessario obligatus ad declarandum dictam circumstantiam, scilicet materiam illam grauem furti, maxime esset quia illa cognita à Confessario imponeret poenitentiam maiorem poenitentiam, quam illi imponeret si taceret dictam circumstantiam; atqui hæc ratio non conuincit: ergo non tenetur poenitens, etiam interrogatus à Confessario prædictam quantitatem explicare, probatur minor, tum quia si ad poenitentiam imponendam esset necessaria explicatio talis circumstantiæ, teneretur poenitens etiam non interrogatus à Confessario eam declarare, cum non sit in potestate poenitentis tacere ea quæ notabiliter variant iudicium Confessarij, & Confessarius teneretur necessario poenitentem interrogare, quod non concedit Cardinalis Lugo: tum etiam, quia non cogitur poenitens acceptare grauiorem illam poenitentiam, quam ei imponeret Confessarius si in confessione declararet quantitatem furti, sed potest petere minorem, ex quo corrumpit fundamentum Eminentiſſimi Lugo.

RE.

RESOLVTIO XVI.

Utrum ille, qui in vna nocte plures actus Carnales habuit cum eadem foemina committat plura peccata necessario in confessione explicanda.

307

306

Pater Bernardus part. 1. direct. Confessarior. de Sacramento poenitentem quem citat Diana 3. part. tractat. 4. resol. 67. & Pater Leand. à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. de poenitent. disp. 8. §. 7. quaest. 8. & Amadeus Guimenius in suo opusculo aduersus quorundam expositiones contra nonnullas Iesuitarum opiniones tract. de poenitent. proposit. 7. num. 3. ubi hæc Bernardi verba refert: similiter qui per totam noctem cum Amasia dormiuit, non est opus ut dicat, Ego eam per totas vices cognoui: sed feci, quod potui; dummodo non habuerit interruptionem mentis, vel operis, quæ verba etiam referunt Diana ubi supra, & Cardinalis Lugo de poenitent. disput. 16. sect. 14. num. 557. ex quibus verbis constat hunc Doctorem sustinere eum, qui vna nocte plures actus carnales habuit si non habuerit interruptionem actus, vel operis non committere plura peccata mortalia, sed vnum dumtaxat, nec opus esse in confessione explicare quot vices ad eandem mulierem in illa nocte accessit, pro eadem sententia citat Amadeus Guimenius D. Marcum Scarfella de Tolentio in summa 1. part. cap. 125. nu. 11. Maurum Antonium Berarducium in sum. Corona Confessorum part. 1. cap. 2. de circumstā-

tij num. 19. eandem sententiam sustinent, Archangelus Rubens dist. 16. quem citat Leand. & alij ab ipso consulti, qui eam probabilem iudicarunt ut restat ipse Leand. ubi supra.

Hæc sententia probatur ab Archangelo Rubeo ratione, quæ ex ipso refert Leand. in hunc modum: quoniam actus illi quamuis si absolute considerentur, vnus non sit via ad alterum; tamen omnes simul accepti ad vnam finem ordinantur, qui est tota nocte ea potiri muliere, ac per consequens in genere mortalium (cum vnumquodque à suo fine denominari iustum sit) tantummodo vnum peccatum, & non plura aderit, at si quis intendere solum vna vice potiri muliere, proculdubio si post primum actum, de nouo deliberaret, ibi plura peccata adessent, & consequenter ea distinctè explicare teneretur: ergo, & cætera.

308

Secundo potest probari hæc sententia: quia Sacerdos legitime approbatus ad confessiones audiendas, qui existens in peccato mortali, successiuè, & continuè, sine morali interruptione pluribus personis poenitentiam Sacramentum administrat vnum tantum peccatum mortale, & non plura committit, nec tenetur explicare quot vices Sacramentum poenitentiam administrauit, sed sufficit si dicat administrauit Sacramentum poenitentiam in peccato mortali, ut docent Diana part. 1. tract. 7. resol. 43. & part. 3. resol. 67. §. in resol. 43. & part. 5. tract. 7. resol. 7. Eminentiſſimus Cardinalis Lugo de poenitent. disp. 16. sect. 3. num. 135. & sect. 14. num. 558. Philippus de la Cruz apud Dianam dictam part. 5. D. Marcus Vidal in arca Vitali tract. de ministro Sacramen-

mentorū numer. 95. Angelus Maria Verricellus in quæstionibus Moral. quæst. 17. §. infertur ex hac doctrina, qui omnes citant pro hac sententia Emanuel Rodriguez tom. 2. cap. 44. num. 3. immerito tamen cum in dicto cap. 44. solum tractet de restitutione. Verum est, quod tomo 1. cap. 244. numer. 26. hanc tenet sententiam per hæc verba. Verdad es que a quel que des- pues de aber consumido (estando en pecado mortal) comulga alguna persona comete otro pecado mortal distincto, pues este es diferente acto, y aunque comulgue a mil personas no se- ra mas de vn pecado como lo tiene Enriquez contra Siluestro, ni obsta que en estas mil comuniones, ay mil actos distinctos en numero: y así parece aber distinctos peccados porque aunque se an distinctos, hablando moralmente: antes in genere moris se tienen por vn mesmo acto, como tambien hablando en esta materia, se tiene por vn mesmo acto confessar veinte personas sin leuantarse del confessorio, o leuantandose con intencion de boluer. Sic ille: ergo etiam ille qui cum Amasia in vna nocte plures habuit carnales actus modo superius explicato vnum tantum peccatum commisit, & consequenter sufficienter confitetur si dicat in confessione per vnam integram noctem fui cum Amasia, & feci quod potui non explicando aliud.

309

Tertio probatur; quia ille qui circa eandem rem in eodem sermone plura iuramenta falso profert successiue, vnum tantum mortale peccatum committit: ergo ille qui in vna nocte cum eadem muliere plures actus carnales habuit, absque interruptione

mentis, vel operis vnum tantum peccatum commisit, & non plura distincta numero. Consequenter videtur legitima cum in utroque casu videatur esse eadem ratio, antecedens autem docent Azor. tom. 1. lib. 4. cap. 4. quæst. 5. Diana part. 3. tract. 4. resolut. 163. Cardinalis Lugo de poenitent disp. 6. sect. 14. num. 561. & alij.

310

Dicendum tamen est plura peccata mortalia. Committere eum, qui in vna nocte cum eadem muliere plures actus carnales habuit, etiam si non habuerit interruptionem mentis, vel operis, ita Castropalao tom. 1. tract. 2. disp. 3. punct. 1. in fine. Diana part. 3. tractat. 4. resolut. 67. Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disp. 16. sect. 14. numer. 557. Gesualdus tom. 1. summæ tract. 21. num. 19. Leonard. a Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 8. §. 7. qu. 8. D. Ioannes Caraniel in theolog. fundament. fundament. 29. §. 2. num. 732. quare in merito pro contraria sententia citat cum Diana par. 11. tract. 1. resolut. 2. Ratio huius assertionis est quam affert Cardinalis Lugo: quia vna copula non facit vnum cum alia, sed singulae sunt actiones completæ, & totales: ergo quælibet constituit vnum numero peccatum; at qui poenitens tenetur in confessione explicare non solum species peccatorum, sed etiam eorum numerum intra eandem speciem: ergo qui plures copulas carnales habuit in vna nocte cum eadem muliere, etiam si non habuerit interruptionem mentis, vel operis tenetur earum numerum in confessione explicare.

311

Ad primum fundamentum contrariæ sententiæ respondetur, quod se.

quamuis finis illius hominis in casu propositio sit tota nocte ea potiri muliere; tamen cum consecutio talis finis constet ex pluribus copulis quarum vna, non facit vnum cum alia, nec deseruit, vt dispositio ad aliam, sed singulae sint actiones completæ, & adequatæ, vt supra diximus, ideo constitunt distincta peccata necessario in confessione explicanda, & non vnum etiam in genere moris, sicut etiam ille qui habuit voluntatem occidendi finis illius occisio est, & si occidat decem homines vnum immediatè post alium decem peccata committit etiam in genere moris necessario in confessione explicanda.

312

Secundum argumentum tangit duas graues difficultates, quas hic hac occasione ex professo examinabimus, prima est An Sacerdos mortaliter peccet administrando in statu peccati mortalis Sacramentum Poenitentiae. Secunda est vtrum qui pluribus successiue absque notabili mora Sacramentum poenitentiae administrat in peccato mortali vnum, vel plura peccata committat. quoad primam difficultatem partem negatiuam substat Thomas 1. part. methodi cap. 1. §. 1. et part. 2. cap. 2. §. 12. Ludonicus de San Iuan in summa quæst. 8. de poenitent. art. 4. dub. 1. difficult. 1. cuius verba refert Leonardus à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 1. disp. 4. quæst. 8. quæ hæc sunt. La duda principal de aqueste articulo resueluen. otros in otra forma para cuius resolucio suponen, que el estar en pecado mortal. puede ser en dos maneras, la primera en pecado mortal habitual como el que tiene trato de amancebado, o logrero, o actual de hecho, o de complacencia en el. la segunda in peccato

mortal no perdonado por la confesion, o contricion, mas pasado el acto se paso el proposito, o complacencia esto supuesto dice estos Doctores los puntos que se siegue administrar qualquier Sacramento en la primera manera, esto es non peccado mortal, habitual, actual; o complacencia en el es gran peccado mortal de sacrilegio, porque es grauissima materia por la iniuria grauissima que se hace al Sacramento; Administrar Sacramento en peccado mortal no perdonado por la confesion, o contricion no es nuevo peccado mortal esta conclusion se prueba lo primero, porque no teniendo peccado mortal actual, ni habitual, ni complacencia, la irreuerencia es leue, lo segundo porque ni los Theologos, ni los Concilios obligan ala confesion al que a de administrar, sino al que a de comulgar, ni a tener contricion. lo tercero, porque si obligara la contricion vbi era dudas y escrupulos en los ministros, como lo prueba Victoria, y llamas con exemplo bien claro v. g. estan tres Sacerdotes en peccado mortal, y no ay otro Confessor, si estos estubiesen obligados ala contricion, antes de oir confesiones, no se sabria qual de ellos la tenia, para oir a los otros y cadauno se podia en ocasion de peccar oyendo a los otros. de lo dicho se sigue que aunque el dicho ministro no esta obligado a tener contricion, a lo menos lo esta a no tener complacencia actual, y a tener algun proposito de arrepentirse. a si lo dice Siluestro verbo Confessor. 3. §. 4. sic Ludonicus, & paulo postea de lo dicho se sigue que quando los Doctores dicen comunmente, que administrar en mortal, es mortal se a de entender,

der, en mortal actual, o habitual, huc, vsque Ludouicus de Sancto Iuan Communitatis tamen Doctorum sententia subfinit Confessarium, peccare mortaliter, administrando Sacramentum poenitentiae in peccato mortali, nisi Sacerdos per accidens excusetur ob impossibilitatem moralem se iustificandi per actum contritionis, eo quod extrema necessitas suscipiens ad conferendum poenitentiae Sacramentum eum cogat, ut nequeat se ad gratiam moraliter preparare. ita expressè D. Thomas 3. part. quæst. 64. art. 5. ad 3. & art. 6. in corpore. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 23. sect. 1. nu. 3. Castropalao part. 4. tract. 18. punt. 5. num. 9. & tract. 23. punt. 16. num. 2. D. Carolus Malletus in auro Theolog. moral. to. 1. malleatione 16. bractea 7. & alij plures quos citat, & sequitur Leand. à Sanctissimo Sacramento part. 3. tract. 1. disp. 4. quæst. 8. & tract. 5. disp. 11. quæst. 113. Magister Marcus Serra in 3. part. quæst. 64. art. 6. dub. 1. Ratio deducitur ex D. Thoma dicto art. 6. quia minister Sacramenti poenitentiae tenetur reuerenter tractare Sacramentum poenitentiae, quam administrat quantum est ex parte sua; at qui administrans sacramentum poenitentiae in peccato mortali quantum ex parte sua est facit irreuerentiam grauem Deo auctori Sacramentorum, & contaminat Sacramentum poenitentiae quam administrat: ergo Sacerdos administrans poenitentiae Sacramentum in peccato mortali mortaliter peccat ex genere suo.

314

Notanter dixi ex genere; quia si Confessarius habens peccatum mortale administrat Sacramentum poenitentiae infirmo existenti in extrema, aut graui necessitate

non peccat mortaliter: quia in hoc casu iam cessat irreuerentia Sacramenti per aduentum necessitatis proximi, ad quam succurrendam instituta sunt Sacramenta; quod dico contra Caietanum 3. part. quæst. 64. art. 6. Nauarr. cap. 22. num. 3. Vict. quæst. 29. de Sacrament. Bartholomæus ab Angelo de Sacramentis quos citat, & sequitur Bonacina de Sacramentis disp. 1. quæst. 3. punt. 2. §. 1. num. 11. Cuius contrarium sustinet Aegidius de Sacrament. quæst. 64. art. 6. dub. 1. Gaspar Hurtadus disp. 4. de Sacrament. difficul. 9. Lugo disp. 8. de Sacrament. in genere num. 151. quos citat, & sequitur Leand. à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 11. quæst. 114. Castropalao part. 4. tract. 18. disp. vnica de Sacrament. in com. punt. 5. num. 9.

315 Noto hic obiter quod licet Sacerdos, qui in peccato mortali poenitentiae Sacramentum administrat peccet mortaliter, non tamen peccat mortaliter, sed solum venialiter administrando alijs in missa, vel extra eam Eucharistiae Sacramentum in peccato mortali, quod statuo contra nonnullos Doct. contrarium asserentes, & specialiter contra Castropalao par. 4. tract. 18. disp. vnica punt. 5. num. 12. qui immerito affirmat paucos docere hanc assertionem; cum eam doceant Vasquez tom. 2. in 3. part. disp. 136. cap. 3. Petrus de Reina in summa Sacrament. tract. 4. nu. 6. Barbosa de officio Parochi cap. 20. num. 17. Gaspar Hurtadus disp. 4. de Sacramentis in genere difficul. 9. num. 155. & disp. 9. de Eucharistia difficul. 8. & plures alij, quos citat, & sequitur Diana part. 1. tract. 7. resol. 41. & part. 2. tract. de celebratione

miss.

missar. resol. 23. & part. 3. tract. 4. resol. 195. §. notandum est etiam, & part. 5. tract. 3. resol. 47. & part. 6. tract. 6. resol. 53. Eminentissimus Cardinalis Lugo de Sacramentis disp. 8. sect. 9. & tract. de Eucharistia disp. 18. num. 17. Magister Marcus Serra in 3. part. quæst. 64. art. 6. dub. 1. §. ex quo colligo 1. Cuius ratio est; quia tale ministerium non est actio confectiua Sacramenti, imo neque est propriè, & in rigore constitutiua ministri Dei, cum sic ministrans non sit causa instrumentalis gratiæ; sed solum se habeat vt conditio, & vt applicans Sacramentum ad conferendam gratiam, & ita etiam tenet D. Marcus Vidal ybi supra num. 97. & 98.

316

Quo ad secundam difficultatem an scilicet Sacerdos, qui in peccato mortali plurium confessiones excipit successiue multipliciter peccet, & teneatur numerum confessionum explicare & partem affirmatiuam tenent Philibertus Marchinus de sacrificio missæ tract. 2. part. 3. cap. 8. nu. 9. Bonacina. disp. 4. de Eucharistia quæst. 5. punt. 2. num. 5. & de poenitent. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punt. 2. §. 3. difficul. 2. Candidus tom. 2. disquisit. 24. art. 22. dub. 7. vbi pro hac sententia citat Syluest. verb. Clericus 2. num. 2. ad finem, & Azorium 1. part. lib. 4. cap. 4. quæst. 6. Molfesius 1. part. summa tract. 7. cap. 24. num. 16. Megala 1. par. lib. 1. cap. 4. num. 4. Castropalao part. 1. tract. 2. disp. 3. punt. 3. num. 8. & apud ipsum Vasquez 1. 2. disp. 98. cap. 3. D. Carolus Malletus in auro Theologiæ moralis tom. 1. de Sacrament. malleat. 16. bractea 7. vbi pro hac sententia citat Suarez tom. 4. in 3. part. disput. 22. sect. 5. num. 55. immerito tamè;

nam ibi Suarez nec vnum verbū loquitur de hac difficultate, nec in illa sect. 5. est talis n. 55. cum finiatur n. 39. disp. autem 28. sect. 1. n. 3. sustinet, quod administrare Sacramentum poenitentiae, in peccato mortali, est mortale peccatum ex genere suo, nisi per accidens Sacerdos à peccato mortali excusetur, vt nos supra diximus fundamentum potissimum huius sententiæ est; quia illæ plures administrationes non possunt constituere moraliter vnā actionē, sed plures sunt actiones, tã physicè, quam moraliter: ergo cū administrare Sacramentum poenitentiae in peccato mortali, sit mortale ex genere suo, cōsequens est, vt Sacerdos tot peccata mortalia cōmittat quot vicēs poenitentiae Sacramentum alijs administrat, quantumuis successiue hoc faciat, probatur antecedens; nam singulæ illæ actiones seu administrationes habent suum definitū obiectum, cum non solum sint simplices administrationes, sed etiam actiones effectiue Sacramenti, ergo quantumuis successiue fiat, nō possunt cōferri moraliter vna actio cū tot sint Sacramenta, quot sunt administrationes Sacramenti: igitur, tot sunt peccata mortalia, quot sunt administrationes effectiue Sacramenti.

317

Partem vero negatiuam sustinet author relati n. 308. & nouissimè eam cōfirmat Diana par. 9. tract. 9. resol. 66. Tamburinus, & Escobar penes ipsum, quem citat, & sequitur Leand. à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. disp. 8. §. 8. quæst. 19. fundamentū huius sententiæ est; quia omnes illæ confessiones audiuntur per vnū actum moraliter ordinatū ad idem obiectum formale, dum perseverat continuatè ad idem morale opus, non se diuertendo

V

no.

notabiliter ad aliud diuersū: ergo Sacerdos, qui plures audit confessiones in peccato mortali absque notabili mora vnum tantū peccatū mortale cōmittit, quod potest cōfirmari; quia dato quo d Sacerdos Eucharistiam ab alio consecratam fidelibus distribuit in peccato mortali mortaliter peccet, nihilominus si vna vice illā pluribus distribuat vnū solū peccatū mortale cōmittit, quia in genere moris est vnus actus, quāuis physicē sint distincti. Sa-
 318

318 Ex his opinionibus hæc secūda probabilis est saltē probabilitate extrinseca ob graues Doctores, qui eam tenent, sed prima valde probabilior est, & in praxi tutior, quam sustinendā esse iudico. ad fundamentum secundæ sententiæ satis cōstat ex dictis in fundamēto primæ sententiæ, quare negandū est antecedēs propter rationē ibi assignatam. Ad cōfirmationē respōdetur primo; dato, & non concessō antecedenti negandō cōsequentiam, & ratio disparitatis est illa quā doctē assignat. D. Carolus Maltertus malleat. 16. bractea 7. superius citata, quia in Sacerdote, qui in mortali peccato existēs diuersis personis vna vice Eucharistiæ Sacramētū distribuit, siue in missa, siue extra illā vnū tantū peccatū mortale cōmittit, quia cū illæ actiones non sint effectiue sacramenti; sed solum administrationes: idcirco cōsentur solum moraliter vna actio, & ratione intentionis etiam, & per consequens solum vnū peccatū, cum verē possit dicere pluribus administrari Sacramētū eucharistiæ, quod non potest dicere si

pluribus ministravit penitentiæ Sacramentum, cum illæ actiones non sint simplices administrationes Sacramēti penitentia, sed effectiue Sacramenti ipsum administrando, & causando, vt instrumentū gratiam sanctificantē in ipsis recipiētibus cū debita dispositione, itaut tot sint Sacramēta, quot effectiones. quare tot peccata mortalia committit Cōfessarius, quot Sacramēta in peccato mortali administrat.

319 Secundo ad confirmationem respondetur negando suppositū antecedentis: nam vt bene notat Vidal tra. de ministro Sacrament. inquit. vnica nu. 98. in Eucharistiæ Sacramento, duo reperiuntur, nempe consecratio, & vsus, & ita duplex debet etiam esse ministri actio, vna consecrationis, pro qua necessario debet esse Sacerdos, & altera distributionis; potest tamen idē minister Sacerdos hæc duo præstare, & efficere: vel simul, vel disparatē, vt de se cōstat. Cū igitur distributio Sacramenti Eucharistiæ sit quid omnino essentialiter distinctum ab ipsa consecratione sequitur, quod distribuēs illud in peccato mortali, non peccet mortaliter: quia per dispensationē minister nō conficit Sacramētū, neque iustificat, aut dat gratiam, sed tantum applicat, velut actiua passiuus; dum physicē applicat Sacramentum subiecto, in quo ipsum Sacramentum operetur gratiā: in quo casu distribuēs non est Dei minister ad iustificationem proximē causandā, sicut euenit in administratione Sacramenti penitentia.

320 Sed dices cū Castrop. par. 1. tr. 18. disp. vnica p. 5. n. 12. distributio Sacramenti Christum continentis est actio religiosissima: er.

ergo requiritur in distribuente puritatem, præcipue cum hæc distributio nomine Christi fiat: à Sacerdote, & à Diacono in necessitate, qui sunt ministri ad hoc munus deputati. Respondetur concessō antecedenti distinguēdo consequens requiritur in distribuente tantam puritatem, quanta requiritur in administrante penitentia Sacramentum, nego consequentiam; requirit aliqualem puritatem concessō consequentiam quia cum actio distributiua Sacramenti Eucharistiæ, non sit tam sancta sicut actio cōficiendi Sacramentum penitentia, pro qua Minister est causa ministerialis illius gratia, quæ per penitentia Sacramentum confertur, sequitur quod nō sit, tam grauis irreuerentia erga Sacramentum Eucharistiæ per dispensationem, ac est erga Sacramentum penitentia per administrationē in peccato mortali.

321 Ex quo patet solutio ad argumentum, negandum enim est antecedens: nam Sacerdos, qui in peccato mortali pluribus Sacramentum penitentia administrat tot committit peccata mortalia: quot conficit sacramenta ob rationem assignatam, pro prima sententia cum in tali casu se gerat vt Dei minister, & concurrat instrumentaliter ad causandam gratiam sanctificantem in illis subiectis, vt supra diximus.

322 Qui autem voluerit secundam sustinere sententiam potest ad argumentum cum Eminentiſſimo Cardinali Lugo Respondere concessō Antecedenti; negando consequentiam, & assignare disparitatem cum ipso Lugo, nempe non esse eandem Rationem in vtroque casu: quia actio illa audiendi confessiones in tribu-

nali sacramentali maiorem recipit vnitatem moralem, quam illa plures copulæ carnales habita cum eadem muliere in vna nocte: nam ex eo quod vna copula non ordinetur ad aliam, sed singulæ sint actiones completæ, & totales: non vniuntur in vno actu, & actione morali ad faciendum vnum peccatum: ex sola temporis propinquitate. At vero actus audiendi plures confessiones; accipit vnitatem in primis ex fine, & intentione agentis, qui sedet in eo loco ad audiendas confessiones subditorum: deinde, & præcipue ex materia ipsa, quia omnes illæ actiones continent irreuerentiam contra eundem Deum, & Christum, cuius sacramenta irreuerenter tractantur, & ideo non sunt in rigore irreuerentia contra ius aliquod residens in ipsis sacramentis; sed contra ius residens in Auctore sacramentorum.

323 Ad tertium respondetur concessō antecedenti negando consequentiam; quia plura illa periuria, aut iuramenta, vel mendacia, sunt vnus continuati sermonis partes, & sermo in vltimo mendacio, vel periurio, aut iuramento falso perficitur, & ideo vnū est numero peccatum moraliter loquendo. At vero plures illæ copulæ singulæ sunt actiones completæ quarum vna ab alia non dependet vt supra diximus: & ideo constituunt plura peccata numero distincta necessario in confessione explicanda.

RESOLVTIO XVII.

Vtrum ille, qui habuit copulam cum soluta satisfaciatur in confessione dicēs se cōmisisse peccatum graue contra castitatem cum soluta.

324 **P**artem affirmatiuam sustinuerunt aliqui Doctores, quos citat Aloysius Turrianus de poenitent. quæst. 9. art. 2. disp. 29. argument. quinto, quam ipse probabilem iudicat, quatenus asserit contrariam esse probabilior, hanc etiam sententiam appellari probabilem à D. Ioanne Caramuel in Theolog. fundamentali fundament. 25. affirmat Amadeus Guimenius in suo opusculo aduersus quorundam expostulationes contra nonnullas Iesuitarum opiniones, sed quamuis hanc opinionem probabilem appelleret Caramuel in 1. editione tamē in 2. editione Lugduni anno 1657. contrarium tenet, quod constat: tum quia dicto fundamento 25. num. 723. loquendo de hac opinione sic ait: progreditur ad materiam fornicationis; & ut consequentiæ filium teneant, sic aiunt peccatū grauer inceptum, & completum non differt specie, sed circumstantia aggravante; ergo ille, qui cognouit foeminam satisfaciet dicendo eum foemina peccauit mortaliter, aut etiam fornicationem incepti, ut iudicium ferre de hoc discursu possimus, proderit audire Dianā qui part. 3. tract. 4. resol. 88. interrogat, an qui commisit fornicationem, satisfaciat dicendo, commisi graue peccatum in materia castitatis cum soluta? & respondet hanc quæstionem reperiri apud neminem, nisi nouissimē apud solum Turrianum, qui lib. de poenitent. quæst. 9. art. 2. disp. 29. dub. 2. ad quintum Argument. obseruat, recentiores aliquos iudicare probabilem eiusmodi modum confitendi, & eorum sententiam ad eodem Turriano iudicari probabilem; & quid de eorū doctrina Diana iudicat? An sit vere probabilis, ait, alijs iu-

dicandum relinquo: communis enim vsus fidelium est in contrarium, & num. 723. sequitur, hic ego existimo eum, qui fornicationem commisit, non explicare speciem sui peccati, si dicat cum foemina peccauit mortaliter, neque etiam si dicat, Commisi graue peccatum in materia castitatis, cum soluta, quia præter fornicationem, etiam alia sunt peccatorum species contra castitatē, quæ possunt cū soluta committi, ergo minimū deberet dicere commisi graue peccatū in materia fornicationis cum soluta, hæc Caramuel tum etiam; quia idem Don Ioannes Caramuel fundament. 57. num. 1705. loquendo iterum de hac opinione, inquit, sane sententiam, quam Turrianus minus probabilem dixerat Cardinalis Lugo disp. 16. num. 235. opponi omnium Doctorū communi consensu affirmat, et Leander 1. part. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 5. certissimam, ait, esse communem opinionem: & immerito Dianam 3. part. tract. 4. resol. 88. non audire reprobare contrariam hæc veritas extendi potest etiam ad homicidium, & cætera. in hanc sententiā inclinare videntur Sotus in 4. dist. 12. quæst. 1. art. 7. Salas 1. 2. tract. 7. disp. 6. sect. 8. §. 6. Ioānes Sanchez in selectis disp. 22. num. 13. versus è contra, quos citat, & sequitur Angelus Maria Verricellus in quæstionibus moral. & legalib. tract. 4. quæst. 1. n. 11. quatenus asserūt, quod si quis ex proposito proprijs manibus procurauit pollutionem, si hoc fateatur sufficit, neque tenetur explicare; deinde secutam pollutionem, & emissum semen: quia illa pollutio secuta, inquit, non est peccatum, cum non sit actus imperatus à voluntate, sed est effectus peccati.

Fun-

325 **F**undamentum huius sententiæ est; quia circumstantia aggravantes peccatum intra eandem speciem, non sunt necessario in confessione explicandæ; atqui tactus impudici cum soluta non distinguuntur specie à copula habita cum eadem soluta; ergo ille qui cum soluta copulam habuit satisfaciet si in confessione dicat commisi cum soluta peccatum graue contra castitatem non explicando copulam, probatur minor; quia, tam tactus impudici quam copula cum soluta militat contra eandem virtutem cum pertineant ad simplicem fornicationem, sicut tactus impudici cum coniugata pertinent ad adulterium, & cum consanguinea ad incestum; ergo sunt eiusdem speciei cum ipsa copula. patet consequentia; quia si tactus differet specie à copula non satisfaciet poenitens confitendo copulam, sed deberet explicare etiam tactus antecedentes, & consequentes, alioquin non explicasset totam speciem illius peccati.

326 **D**icendum tamen est cum communi Doctorum sententia illum qui cum soluta copulam habuit debere in confessione copulam explicare ita Eminētissimus Cardinalis Lugo de poenit. disp. 16. sect. 5. §. 1. num. 237. vsque ad 242. D. Ioannes Caramuel locis superius citatis Leand. à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 5. D. Carolus Malletus in auro Theologiæ moralis tom. 2. malleatione 34. blactea 5. quæ sententia ad fugiendum fundamentum sententiæ opposita probatur à Cardinali Lugo, & à Leandr. ex ipso ex eo quod iudicant copulam addere malitiam specificam, supra malitiam simplicis tactus libidinosi, puris

sistat in mero tactu absque copula: ex quo inferunt copulam necessario explicari debere, ad maiorem autem explicationem huius doctrinæ. Supponit Cardinalis Lugo num. 242. malitiam tactus posse dupliciter considerari: primo prout est delectatio ex contractione illicita, & turpi aliquius personæ. Secundo prout est delectatio sistens in illo tactu, & non progrediendo ad copulam carnalem quo supposito affirmat, quod si tactus impudici considerentur in prima acceptione non distinguuntur specie à carnali copula cum habeant, seu in illis reperitur eadem malitia, quæ reperitur in ipsa copula ad quam, ex natura sua ordinantur, ut pote dispositiones proximæ conducentes ad copulam, quare explicata copula satis explicati manent tactus impudici ad illam antecedenter ordinati cum non constituent peccatum distinctum ab ipsa copula habita: si vero tactus impudici considerentur posteriori modo, inquit, quod habent malitiam specie, quasi negatiua distinctam ab ipsa copula, quatenus non habent malitiam copulæ.

327 **V**erum enim vero (salua pace tanti viri) hæc doctrina videtur gratis excogitata. nam ponamus Petrum habuisse tactus impudicos, & inhonestos cum aliqua muliere soluta absque intentione habendi copulam cum ipsa, iste certè peccauit mortaliter, vel ratione periculi proximi incidendi in copulam, ratione cuius opponuntur virtuti castitatis, vel quia ex se ordinantur, & disponunt ad copulam, & postea temporis intervallo transacto habuit idem Petrus nouos tactus turpes, & simul carnalem copulam cum eadem

dem soluta, atqui hæc duo peccata pertinent ad speciem simplicis fornicationis cum non sit assignabilis alia fornicationis species ad quam possint pertinere: ergo tactus impudici in quacunque acceptione considerentur non distinguuntur specie à copula carnali.

328 Melius autem probatur hæc sententia ratione desumpta ex doctrina Caramuel ubi supra, quæ potest ad hanc formam reduci, quilibet poenitens tenetur in confessione explicare sua peccata mortalia secundum eorum species, ut docet Concilium Trident. sect. 14. cap. 5. his verbis: constat enim Sacerdotes iudiciū hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in poenis iniungendis seruire potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent. ex his colligitur oportere à poenitentibus omnia peccata mortalia quorum post diligentem discussionem conscientiam habet in confessione recenseri, etiam si occultissima illa sint. atqui ille qui cum muliere soluta copulā carnalem habuit non explicat speciem sui peccati si in confessione dicat commisi graue peccatum cum soluta in materia castitatis: ergo tenetur necessario copulam habitam in confessione explicare probatur minor: quia præter fornicationem, etiam aliæ sunt peccatorū species contra castitatem, quæ possunt cum soluta committi, ut de se notum est: ergo non satis explicat speciem sui peccati, ille qui copulam carnalem habuit cū soluta dicēdo in confessione commisi graue peccatum in materia castitatis cum soluta.

329 Ad fundamentum contrariæ

sententiæ respondetur. omittendo maiorem, & minorem, & negando consequentiam: nam ut supra diximus non ideo copula est in confessione explicanda, quia copula addat malitiam specificā supra malitiam tactus impudici, sed quia ille modus confitendi, scilicet commisi peccatum graue in materia castitatis cum soluta, non est sufficiens non explicata copula ad declarandam speciem illius peccati cum possit quis committere multa peccata specie diuersa cum soluta præter simplicem fornicationem.

330 Aduerto tamen quod quando aliquis habuit cum soluta tactus impudicos, absque intentione habendi copulam cum ipsa, & postea in alia distincta occasione habuit cū eadem soluta alios tactus impudicos, & simul carnalem copulam tenetur in confessione explicare, tactus illos impudicos simplices, primo habitos, & simul copulam posteriori habitam tactibus ipsis non explicatis antecedentibus prædictam copulam. Ratio autem cur primi tactus impudici simplices debentur explicari in confessione non est, quia addant malitiam specificam distinctam à malitia copulæ; sed quia constituunt mortale peccatum numero distinctū à peccato copulæ, licet eiusdem speciei, cum tam tactus impudici, quam copula cum soluta pertineant ad speciem simplicis fornicationis, ut supra dixi. tactus autem, qui antecedit copulam, & ad eam ordinatur, ideo non sunt necessario explicandi in confessione; quia non censentur plura peccata, sed vnū & manifestato actu principali censentur satis in ipso actu principali declarati prædicti tactus impudici antecedentes ad copulam.

R E.

RESOLVTIO XVIII.

Utum coniugatus, qui cum coniugata copulam carnalem habuit teneatur explicare in confessione statum complicis, vel an satisfaciat dicendo in confessione se commisisse adulterium.

331 PRIMA sententia affirmat non teneri coniugatum, qui cum coniugata copulam habuit explicare in confessione statum complicis, sed sufficere, si in confessione dicat commisi adulterium. ita Sā in prima editione verb. confessio 30. cuius verba refert Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 54.

332 Probatur primo hæc sententia; quia circumstantiæ non mutant peccati speciem, non sunt necessario in confessione explicandæ, ut multi, & grauissimi Doctores affirmant, quos supra citauimus; atqui ille, qui cum vforata copulam habuit, & ipse est coniugatus vnum tantum adulteri peccatum commisit: ergo non tenetur in confessione explicare statum mulieris coniugate cum hæc circumstantia solum aggrauet peccatum intra eandem adulteri speciem. Probatur minor, quia idem numero actus non potest habere plures malitias solo numero distinctas, ut nos supra probauimus: ergo coniugatus, qui cum coniugata copulam habuit vnum solum peccatum adulteri commisit: ergo satisfacit integritati confessionis dicendo commisi adulterium.

333 Secundo probatur; quia ille, qui vnica actione plures lædit non tenetur in confessione explicare numerum subiectorum, ut docent Eminentissimus Cardi-

nalis Lugo de poenitentia disp. 16. sect. 3. num. 139. Tamburinus opusculo de confess. lib. 2. cap. 1. §. 8. num. 57. & §. 9. num. 62. 63. & 64. Leand. à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 20. & 21. Ioannes Pontius in cursu Theologico disp. 45. num. 53. Martinus de San Ioseph. in monit. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 11. de poenit. num. 4. Marcus Serra 2. 2. tom. 3. quæst. 76. art. 3. §. si quæras: prope finem: ergo coniugatus, qui cum coniugata copulam carnalem habuit vnum tantum adulteri peccatum commisit: ergo non tenebitur in confessione explicare statum mulieris coniugate, sed sufficienter confitebitur dicendo commisi adulteriū, vtrique consequentia manifestè sequitur ex antecedenti, ut bene notat Martinus de San Ioseph ubi supra num. 10. per hæc verba, no peccat mas de vn peccado numero el casado que adultera con muger casada, ni el Religioso que peccó con monja: porque peccar con persona del mesmo estado aggraua dentro de la misma especie.

334 Secunda sententia affirmat coniugatum, qui cum coniugata copulam carnalem habuit teneri in confessione explicare mulierem esse coniugatam, nec sufficere, si in confessione dicat commisi adulterium, ita Eudonicus Lopez in instruct. conscientiæ par. 1. cap. 24. §. cæterum. Rodriquo tom. 1. summa edit. 2. cap. 53. num. 5. Nauarr. in summa latina. cap. 6. num. 4. Sanchez lib. 9. de debito coniugali disp. 15. nu. 6. Vasquez 1. 2. quæst. 27. artic. 6. disp. 98. num. 9. Lessius de iustit. lib. 4. cap. 3. Fagundez præcep. 2. lib. 4. cap. 3. num. 18. Diana part. 3. tract. 4. resol. 164. & par.

116

11. tract. 3. resol. 3. Lugo disput. 16. sect. 4. num. 140. & sect. 5. nu. 258. Angelus Maria Verricellus. in quæst. moral. & legalibus tract. 8. quæst. 17. §. ad 3. Mag. Vincentius Candidus tom. 2. disput. 24. art. 23. dub. 25. & 30. Leand. a Sanct. Sacramento par. 1. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 54. D. Carolus Malletus in aureo Theolog. moral. tom. 2. malleatione 35. bractea 1. & alij plures apud citatos Doctores.

335 Hæc sententia nõ eodem modo ab omnibus doctoribus citatis probetur, aliqui enim ex illis, vt Lopez, Candidus, Malletus, & alij qui in eodem actu plures malitias morales solo numero distinctas concedunt, sic hanc sententiam probant: coniugatus, qui cum coniugata carnalem copulam habuit commisit duo adulteria; atqui poenitens non solum tenetur explicare in confessione speciem sui peccati, sed etiam numerum peccatorum intra eandem speciem, ergo coniugatus habens carnalem copulam cum muliere coniugata tenetur non solum explicare in confessione se esse coniugatum, sed etiam mulierem cum qua peccauit esse coniugatam. Probat maior: quia prædictus coniugatus carnaliter peccans cum muliere coniugata, per vnum actum iniustitiam, & iniuriam infert, cum sua propria vxori, cui fidem coniugalem, & iustitiam non seruat: tum marito illius mulieris coniugatae, quam carnaliter cognoscit propter cooperationem qua cooperatur cum ipsa, vt marito fidem seruat: ergo committit duo adulteria numero distincta, necessario in confessione declaranda.

336 Sed hæc ratio est omnino falsa. supponit enim falso, quod ex op-

la pluralitate numerica obiectorum multiplicentur plures malitiae numero tantum distinctae in eodem actu. quare respondetur negando maiorem, & ad eius probationem concessio antecedenti, neganda est consequentia: nam vt supra diximus, qui vnicō actu plures legit, non committit plura peccata mortalia eiusdem speciei, sed vnum tantum peccatum, tam physice, quam moraliter, quia plura numero solam distinctam accidentiam non possunt esse simul in eodem subiecto, vt supra probauimus agendo de illo, qui vnicō ictu, & impulsu decem homines occidit.

337 Propter hanc rationem, Eminētissimus Cardinalis Lugo, quæ sequuntur Verricellus, & Leand. locis superius citatis, aliter hanc sententiam probat, scilicet ideo esse necessariū vtrasque circumstantias fateri, quia illæ duæ malitiae, quæ reperiuntur in illo vnicō actu fornicationis coniugati cum coniugata differunt non solum numero, sed specie: ergo debent in confessione explicari. Probat antecedens: nam diuersa in specie obligatio est, quæ adulter tenetur ad non violandum suum matrimonium, & quæ tenetur ad non procurandum, quod adultera violet matrimonium suum, diuersa enim virtus esse videtur, quæ inclinatur coniugem ad seruandum suum matrimonium, ab ea, quæ inclinatur ad seruanda aliena matrimonia, sicut diuersa virtus est, quæ me inclinatur ad seruandum ieiunium meum, ab illa, quæ inclinatur ad non violandum ieiunium, quod alij debent; illa enim prior est virtus temperantiæ propriæ, hæc vero posterior non est propriæ temperantiæ, sed reductiue eadem ratione habens votum.

ca-

castitatis, si peccet cum habente similiter votum castitatis debet explicare in confessione votum vtriusque: quia alia species malitiae contrahitur, ex violatione proprii voti, alia verò ex cooperatione ad violationem voti alieni, ad cuius obseruationem ego nõ teneor ex voto, vt constat: ergo simpliciter diuersa obligatio est nõ violandi proprium matrimonium, & non cooperandi ad hoc, vt alius violet suum.

338 Sed hæc etiã ratio, vt ex Soria & Pontio n. 71. notat Diana dicta part. 11. tract. 3. resol. 3. supponit falsum dictum peccatum adulterij includere plures malitias specie diuersas cum eadem specie malitiae sit in hoc, quod quis furetur, aut quod concurrat cum alio ad furandum: ergo similiter eadem specie malitia est, quod coniugatus adulterium committat, & quod concurrat cum coniugata ad adulterium, sicut in eadem specie peccati est, quod quis furetur, & quod cum alio concurrat ad furandum.

339 Alio modo potest hæc sententia probari ex doctrina tradita à D. Ioanne Caramueli in Theolog. fundament. fund. 29. §. primo quia licet duo accidentia intrinseca dicantur non inesse eidem subiecto physico, potest adhuc dici duo accidentia extrinseca eidem subiecto physico, posse competere: ergo si dixerimus moralitates esse accidentia extrinseca, adhuc possent duæ moralitates solo numero distincte competere eidem actui: ergo cum coniugatus, qui cum coniugata rem habuit committat duplicatum adulterium cum per illam vnicam physicam actionem fornicationis iniuriam inferat duabus personis, nempe sua sponsa, & marito complicitis in suo peccato, li-

340 cet actus si vnus physice erunt in eo duæ malitiae morales necessario in confessione explicandæ, vt potest constituentes duo peccata mortalia in genere moris.

Secundo: nam etiam si duo accidentia intrinseca absoluta non competant eidem subiecto physico, potest adhuc dici duo accidentia physica relatiua, eidem physico subiecto competere: quid enim verat Petrum habere quatuor filios numero distinctos, & consequenter quatuor distinctas numero paternitates: ergo si dicamus moralitates esse formas quasdam relatiuas, adhuc poterunt plures moralitates solo numero distincte in eodem physico subiecto reperi: ergo possimus dicere, quod in illo vnicō actu adulterij coniugati cum coniugata sunt duæ malitiae relatiuæ numero distinctae necessario in confessione explicandæ,

341 Tertio: quia esto duo physica accidentia distincta puro numero (sive sint intrinseca, sive extrinseca: sive sint absoluta, sive relatiua) non possint in eodem physico subiecto reperi, nihilo minus debemus dicere, quod licet ille actus fornicationis coniugati cum coniugata sit vnus simplex actus physice, est tamen moraliter duplex, sicut actus, quo quis vnico ictu, & impulsu quatuor homines occidit, est vnus physice, & moraliter quadruplex: ergo per tale adulterium dictus coniugatus committit duo peccata mortalia in genere moris, sicut ille, qui vnico impulsu quatuor homines occidit committit per illum actum quatuor mortalia peccata inesse morali, licet non inesse physico, qua ratione tenetur numerum occisorum in confessione explicare.

342 Sed istæ rationes non conuin-

X

cun-

cunt; non prima; quia moralitas actus humani non est ens rationis, aut denominatio extrinseca, seu verum ens reale, ut docet D. Thomas 1. 2. quæst. 18. art. 1. & malitia moralis actus humani, licet sit in obiecto ipsius actus fundamentaliter, est tamen formaliter in ipso actu cum esse morale actuum humanorum consistat in commensuratione ad regulam rationis, nempe bonitas moralis in convenientia, vel conformitate ad dictam rationis regulam: malitia vero moralis in inconvenientia, vel non conformitate ad regulam rationis. quod colligitur ex doctrina D. Thomæ dicta quæst. 18. art. 5. in corpore dicentis: in actibus autem bonum, & malum dicitur per comparationem ad rationem, quia ut Dionysius dicit 4. de Divinis nominibus: bonum hominis est secundum rationem esse; malum autem, quod est præter rationem; & sic moralitas actus humani non potest esse accidens extrinsecum illius.

343

Nec secunda Caramuelis ratio aliquid conuincit; quia commensuratio ad regulam rationis; vel non commensuratio, aut inconvenientia additam rationis regulam, in quibus bonitas, aut malitia moralis actus humani consistit, ut diximus, & ratio quædam transcendentalis est similis, ei qua actus sua obiecta respiciunt, quæ & realis est, & extra genus absoluti non est, & esto moralitates actuum humanorum essent formæ relativæ prædicamentales, non ex hoc sequitur posse plures moralitates solo numero distinctas in eodem physico subiecto, ut intendit Caramuel: cum tunc sit opinio affirmans per eandem numero paternitatem patrem referri ad plures filios, ut ex logica,

& metaphysica suppono.

344

Tertia autem ratio falso supponit coniugatum, qui cum coniugata copulam habuit, per tale actum committere duo peccata mortalia numero distincta in genere moris, sicut, & cum, qui unico ictu, & impulsu quatuor occidit homines, quatuor committere peccata in esse morali, ut supra diximus, licet ex alio capite teneatur numerum occisorum in confessione declarare, ex eo scilicet, quod licet quasi active sit una occisio, quasi passive tamen quatuor sunt occisiones.

345

Dicendum igitur est, quod licet coniugatus, qui cum coniugata copulam carnalem habuit, non committat per talem actum, nisi unum peccatum mortale, tam in esse physico, quam in esse morali: nihilominus tenetur in confessione declarare statum suum, & statum sui complicitis. Cuius ratio eadem est cum ea, quæ supra diximus de eo, qui unica actione decem homines occidit, nempe quia licet illa fornicatio sit quasi active una tantum iniuria etiam in genere moris, tam quasi passive est duplex, quatenus duobus adulterij numero distinctis æquivaleret, & duobus iniuriis infert, quæ iniuriæ fuerunt ab illo volitæ formaliter, & expressè.

346

Ad primum fundamentum primæ sententiæ responderetur, distinguendo maiorem, circumstantiæ aggravantes peccatum, intra eandem speciem, non sunt necessario in confessione explicandæ, si aggravent peccatum, multiplicando rationem peccati nego maiorem, si non aggravent peccatum multiplicando rationem peccati, sed multiplicando malitiam aggravent circumstantiam peccati; concedo

ma-

maiolem: & cessa minori nego consequentiam: nam illud quasi duplex adulterium ob iniuriam factam duabus personis dicit circumstantiam multiplicantem rationem peccati intra eandem adulterij speciem propter rationem dictam numero præcedenti.

347

Ad secundum responderetur negando antecedens: nam ille, qui unico actu plures lædit, siue plures occidendo, siue plures male dicendo licet solum unum peccatum committat etiam in genere moris, quia tamen multis numero distinctis æquivaleret aperiendum est in confessione; quot homines occiderit, aut quot homines male dixerit, nam quamvis quasi active sit una occisio, & una maledictio, & iniuria quasi passive tamen tot sunt quot homines occisi, aut maledicti illæ, que volitæ formaliter, & expressè, ut supra diximus.

RESOLVTIO XIX.

349

Vtrum coniugatus, qui morosè delectatur circa solutam teneatur circumstantiam matrimonij in confessione explicare.

348

Negativam sententiam sustinent Gaspar Hurtadus de peccatis disp. 4. difficul. 10. Ioannes Angelus Bossius tom. 2. part. 3. de conscientia scrupulosa titulo primo §. 59. num. 2185. Rodericus de Arriaga 1. 2. disput. 47. sect. 4. num. 28. & probabilem iudicant Castropalaus par. 1. tract. 2. disput. 2. punt. 10. §. 4. num. 4. Quietus in 1. 2. tract. 6. controverf. 4. punt. 7. num. 62. Diana par. 3. tract. 6. resol. 73. & part. 5. tract. 13. resolut. 99. & part. 9. tract. 6. resolut. 4. & eam tenent quidam moderni apud Sch. lib. 9. de matrimonio disp. 46. num.

18. fundamentum huius sententiæ est; quia coniugatus qui morosè delectatur cum soluta potest intellectu præscindere, & se ipsum considerare quasi solutum; atqui in tali euentu delectatio coniugati istius cum non sua habeat malitiam contra castitatem, & non contra iustitiam: ergo circumstantia coniugij quatenus se tenet ex parte delectantis non tribuit delectationi malitiæ necessario in confessione explicandam, probatur minor, quia coniugatus per matrimonium non obligatur ab his delectationibus abstinere, cum hæc delectationes sint ignotæ consorti, cui subinde non afficiunt iniuriam: nec priuant consortem copula sibi debita; ergo non sunt contra iustitiam, sed solum contra castitatem: ergo coniugatus habens prædictas delectationes non tenetur in confessione aperire se esse coniugatum.

Dicendum tamen est coniugatum, qui cum soluta delectationem carnalem habuit teneri in confessione explicare circumstantiam status cum talis morosa delectatio includat circumstantiam specialem adulterij, ita Bonacina quæst. 8. de matrim. pût. 8. num. 19. Candidus tom. 2. disquisit. moralium disquisit. 24. art. 23. dub. 23. Diana dict. part. 3. tract. 6. resol. 73. quamvis part. 5. & 9. resol. superius citatis oppositam sententiam favere videatur. Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disp. 16. sect. 6. num. 387. Alphonsus de Leon de officio Confessarij part. 1. recoll. 13. num. 54. Leandr. à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 8. §. 3. quæst. 24. D. Carolus Mallettus in aureo Theolog. moralis tom. 2. malleatione 39. bractea 11. Candidus tom.

X 2 2.

2. disquisit. 24. art. 23. dub. 13. & alij.

350

Quæ sententia probatur primo ad Carolo Mallet. quia coniuges non solum corpus, sed etiã affectus internos se mutuo obligarunt per matrimonium: ergo coniugatus; qui in aliam à sua cõiuge se inclinât per morosam delectationem carnalem, illi iniuriam facit, & consequenter tenebitur circumstantiam adulterij in confessione explicare. Sed hæc ratio vt optimè notant Castropalaus Arriaga, & Bossius supra relatis locis non videtur cõuincere: eo quod minimè verũ sit coniuges sicut per fidem matrimonialem obligant sibi inuicẽ corpus ad vsum copulæ, ita etiã omnino obligare mentem, & affectum ad abstinendum à quacũque delectatione de copula alterius à sua; cuius rationem redẽt: quia illæ sunt per se incognitæ alteri coniugi, ac proinde sunt tantum contra temperantiam, non contra iustitiam; quia non sunt alteri iniuriosæ, neque propter tales delectationes priuatur copula sibi debita.

351

Secundo probatur; astrictus voto castitatis si delectetur morosè habens pro obiecto aliquam mulierem solutam tenetur in confessione circumstantiam voti castitatis explicare, vt docent Vasquez 1. 2. disp. 112. cap. 2. Reginaldus lib. 22. num. 14. Coninch. de Sacrament. disput. 34. num. 109. Castropalaus part. 1. tract. 2. disp. 2. punt. 10. §. 4. num. 4. Diana locis superius citatis Arriaga 1. 2. disp. 47. num. 28. Hurtado de peccatis disp. 4. difficul. 10. Bossius tom. 2. part. 3. titul. 1. §. 49. num. 2184. ergo coniugatus qui delectatur morose de copula cogitata cum soluta tenetur in confessione explicare se

esse coniugatum. patet consequentia à paritate rationis. sed neque hæc ratio conuincit: nam concesso antecedenti, neganda est consequentia, & ratio disparitatis est: quia qui habens votũ castitatis delectatur de copula fornicaria, vel alio actu Venereo, non solum peccat contra castitatem, sed etiam contra votum, seu religionem, quia votũ absolute emissum non solum cõprehẽdit opus Venereum externum, sed etiam omnem delectationem contra castitatem, cum de hoc emissum sit absolute, & sine restrictione quod in coniugatis non est tam certum vt numero præcedenti diximus, & ita in vtroque casu non currit eadem ratio.

352

Aduertẽdum est tamen est cũ Diana parte 5. tract. 13. resol. 99. & part. 9. tract. 6. resol. 4. in fine, Hurtado, Castropalaus, & Bossio vbi supra, quod si quis haberet votum castitatis tantum exterioris, tunc non peccaret contra votum per has delectationes Venereas simplices morosas, & colligitur ex doctoribus alijs supra à legatis num præcedenti, qui loquuntur de habente absolutum votum castitatis.

353

Melius autem hæc sententia probatur ab Eminẽtissimo Cardinali Lugo dicto n. 387. quia malitia delectationis morosæ efficacis non solum sumitur ex obiecto, sed etiam ex effectu exteriori quem causat in corpore nempe ex turpi corporis commotione; atqui siue coniuges se se mutuo obligent ad actus internos, siue non actus quo coniugatus se delectat de copula cum soluta non est merè internus, sed partim internus, partim externus propter turpem corporis commotionẽ quam secum affert: er-

go

RESOLVTIO XX.

Vtrum voto castitatis astrictus, si alium, vel aliam tactibus polluat, teneatur voti circumstantiam in confessione explicare.

355

Partem negatiuam sustinuit Llamas in sum. part. 3. c. 8. §. 16. vt ex eius verbis constat, inquit enim loco citato: quando sola mollities committitur tactibus professi, vel in sacris constituti, si patiens est secularis, non tenetur amplius dicere, nisi: passus sum voluntarie pollui tactibus alienis, neque in sacris constitutus, vel professus amplius tenetur dicere, nisi rãgens impudicè aliũ pollui, & si non sit cognitus, non tenetur explicare Sum in sacris, vel professus, aut professus religionem; nisi, illi etiã accidat voluntaria pollutio; vt de se liquet; quia sacra persona non est in tali casu violata. ita Llamas. Pater Antoninus Diana part. 7. tract. 11. resol. 26. §. non deseram hic pro hac sententia, citat Patrem Magistrum Nicolaum Moscicẽsem ex inclita Dominicanorum ordine, in tyrociniõ 5. Artis penitentiarie part. 2. §. de luxuria, vbi, vt dicit Diana sic aia: nota, quod quando mollities cõmitteretur tactibus religiosi, vel in maioribus ordinibus constituti: tunc, si qui patitur, secularis est, non tenetur amplius dicere, nisi sic: passus sum voluntarie pollui, tactibus alienis, & vice versa Deo dicatus, satisfaciet dicendo: tangebam alium impudicè vsque ad pollutionem eius, neque tenetur explicare, se esse Deo dicatum, per professionem, nisi, ratione scandali, vel nisi etiam si illi in-

ter

go sicut coniux peccat contra fidem matrimonij polluendo se; quia interdixit sibi vsum corporis sui nisi ad finem matrimonij; ita peccat contra eandem fidem delectatione tali, quæ secum affert turpem corporis commotionem, & excitationem vehementem spirituum, & cætera, patet consequentia; quia sicut desideria alterius foeminae, licet sint actus interni sunt contra fidem coniugij, quia habent pro obiecto actum externum, sic delectatio illa erit contra eandem fidem licet sit actus internus, quia affert secum effectum externũ sibi prohibitum nisi ad finem matrimonij. Vide Eminẽtissimum Lugo dicta disp. 16. sect. 6. §. 4. a nu. 372. vsque ad 383.

354

Ad fundamentum contrariæ sententiæ respondetur concedendo maiorem, & negando minorem quo ad secundam eius partem, & ad probationem respondeo omittendo antecedens, & negando vtramque consequentiã: quia vt supra diximus, siue coniuges se se mutuo obligent ad actus internos, siue non; hic actus non est merè internus cum dixerimus eius malitiam sumi ex effectu quem in corpore causat, nempe turpem corporis commotionem, & excitationem vehementem spirituum, & cætera, qui effectus externus prohibitus est coniugato, nisi in ordine ad matrimonium, seu fidem eiusdem matrimonij, quare delectatione tali non solum peccat contra castitatem, sed etiam contra iustitiam, siquidem tali actu violat fidem matrimonij, modo

superius declaratio.
num præcedenti.

reuerentia pollutio, siue uoluntaria indirecte, uidelicet in causa (quo casu solus Deo dicatus explicare debet se esse talem) siue propter mutuū tactū, quo casu etiam secularis, addere debet, circumstantiam complicitatis: quia ibi persona sacra violata est, ita Mosciensis part. 9. tract. 11. resol. 65. quem part. 9. citat Diana part. 9. & ibidem Doctus Diana, citat pro hac sententia Patrem Gesualdum Capucinum. tom. 1. Theologiae moralis tract. 27. cap. 10. ubi sic asserit sequitur, quod quando sola mollities committitur tactibus profecti, siue alterius in sacris ordinibus constituti, si patiens esset secularis, non tenetur amplius dicere in confessione, nisi passus sum uoluntarie pollui tactibus alienis; neque Religiosus amplius tenetur dicere, nisi causauit tangens impudicē, alium pollui, & si non sit cognitus, non tenetur explicare ego sum in sacris, siue Religiosus, nisi etiam ipsi accidat uoluntaria pollutio consummata, & ratio huius est, quia persona sacra non est in tali casu violata contra uotum castitatis, ita Gesualdus. pro eadem sententia citat Iacobum de Grassis Benedictinum de casibus reseruat. lib. 3. cap. 8. num. 39. & D. Ioannem Caramuelem in reg. Sancti Benedicti disp. 66. conclusione 5. num. 988. ubi etiam citat Doctum Patrem Thomam Tamburinum in methodo expedite confessionis lib. 2. cap. 7. §. 10. num. 66. ubi sic ait si tu tuis manibus polluas uxorem, vel Sacerdotē, & cetera debes id explicare, quia cooperaris ad Adulterium, vel sacrilegium iuxta ea quae dixi cap. 1. §. 17. de scandalo num. 100. at si te tuis manibus alius polluat parum refert pro tuo peccato

contra castitatem, quod ille fuerit uir, uel femina, uel Sacerdos; tunc enim (si aliud non additur) se habent illae manus ut merum instrumentum: & solum adest cooperatio cum alterius. te pollutentis peccato, ut dictum est cap. 1. §. 10. num. 4. ita Tamburinus. concludit igitur eruditus Diana dictam resolutionem 65. dictae partis nonae. Sed hanc sententiam, ut diximus deluit ex Llamas index expurgatorius. Recte itaque Trullech in decalogum tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. §. 1. num. 2. sic ait: hinc fit quando mollities committitur tactibus profecti, aut in sacris constituti esse id in confessione aperendum, ut bene existimat Diana tract. de circumstantiis resol. 53. contra Llamas in summa part. 3. cap. 8. §. 16. ita Trullench. & iterum ego unde (attende amice lector obsecro te ad amaritudinem uerborum Dianae) caute legendi sunt Tamburinus, Gesualdus, Grassis, Mosciensis, & Caramuel, & caueant in posterum Auctores hanc sententiam in suis operibus amplius imprimere haec Diana.

Sed antequam ulterius progrediamur duo ab Eruditissimo Diana docere, desidero, primum est, quot sint Auctores sufficientes, ut opinio aliqua censeatur probabilis? & ad hoc dubium respondit nobis ipse Diana part. 4. tract. 4. resol. 30. unius Doctoris moderni uiri prudentis, & in scientiis eruditi auctoritas sufficere ad faciendam opinionem probabilem, & tuta conscientia eligibilem quam sententiam sequuntur Molfesius tract. 8. cap. 9. num. 85. Sanchez in summa lib. 1. cap. 9. num. 7. Valentia 1. 2. disp. 2. quaest. 12. punt. 4. quaestiuacula 4. Sa uerbo dubium nu.

13. Merolla tom. 1. disp. 3. cap. 4. dub. 1. num. 4. Filiucius tom. 2. tract. 21. cap. 4. num. 134. Bafseus in flor. theol. moral. uerb. conscientia num. 8. §. ut opinio difficult. 7. numer. 3. Castropalaus part. 1. tract. 1. disp. 2. nu. 3. Ioannes Sanchez in select. disp. 44. num. 61. quos sequitur Portell. in dub. regular. uerbo opinio eligenda. num. 4. licet cum aliqua limitatione. Pasqualigus de opinione probabili decis. 360. D. Marcus Vital. in sua Arca vitali de opinione probabili inquisit. 1. num. 37. D. Carolus Mallettus in aureo Theol. moralis tom. 1. malleat. 7. bractea 2. Angelus Maria Verricellus de Apostolicis missionibus titulo 6. qu. 113. num. 11. Cur igitur Diana cum sex inueniat Authores prorelata sententia nihilominus eorundem sententiam damnat?

357

Secundum est. ubi docuerit D. Ioannes Caramuel doctrinam pro qua illum citat? nam si attente legatur doctissimus Caramuel, toto Coelo differt a sententia Llamas, & aliorum, ut ipse optimè demonstrat in theol. fundament. fund. 50. §. 7. num. 1411. per haec uerba Caramuel igitur in Regula Diui Benedicti disp. 66. num. 987. sic inquit: mulier quae sine delectatione propria sensuali (nota primo hanc limitationem) & sine periculo assensus in propriam delectationem, (nota hanc secundam) forte abesse non potest, forte neque ipsa delectatio (nota hanc tertiam) tactibus polluit alium, uel aliam, ut alter, uel altera habeat delectationem peccauit sane mortaliter: sed si esset monialis, non operaretur contra uotum castitatis. haec est Caramuelis sententia, quam toto Coelo a sententia aliorum differre putamus. nā sicut

male confunderetur, qui dixisset nullum animal rationale est hinnibile, cum dicentibus nullū animal est hinnibile; sic etiam male confunditur Caramuel, tot limitationes adducens cum loquentibus uniuersaliter, & genericè, sine aliqua limitatione ita Caramuel, qui mentem suam duobus conclusionibus declarat.

358 Prima conclusio est. Religiosus qui se ad pollutionem, uel ad lasciuam delectationem, excitat, tangendo alterum, uel tactibus his delectatur; peccat contra promissam castitatem, & ideo in confessione non solum debet explicare statum personae, quam polluit, sed proprium etiam, quā conclusionem sic probat: quia omnis morosa delectatio est incepta pollutio, seu mollities: ergo in tali casu religiosus debet dicere: ego sum religiosus, & tamen cum delectatione luxuriosa, ex qua secuta fuit pollutio (aut non) tetigi unum iuuenem secularem, quousque incidere (aut non) in pollutionem; nec contra erit tactus non fuisse mutuos: homo enim cum tangit tangitur, & cum ad pollutionem alium excitat eandem excitatur, & secularis debet dicere, ego passus sum me tangi a religioso quousque incidi (aut non) in pollutionem. Consequentia formalis est, & antecedens ab omnibus conceditur.

359

Secunda conclusio Caramuelis est. mulier quae sine delectatione propria sensuali, seu lasciuā, & sine periculo, assensus in propriam delectationem; tactibus polluit alium, ut hic habeat delectationem, aut incidat in pollutionem, peccat quidem mortaliter, & si ipsa est religiosa, & alter secularis, non uolat uotū castitatis. Primam partem huius con-

conclusionis esse de facto. possibilem probat, nempe posse, & solere delectationem, & periculum ipsissimum in talibus sordibus abesse: nam si sæpe mulier (vt cognoscunt illi, qui audiunt plures confessiones) in ipso actu venereo mere passivè se habet, nempe vt lapis sine delectatione, aut delectationis spe, quod foeminis nimis deditis veneri (quales sunt publicæ meretrices) frequentissimum est: cur earum aliqua non posset non delectationis, cuius pro illo se tempore incapacem cognoscit, sed solius lucri causa; Amasium tãgere, & tãgendo polluere, & polluendo nõ cõtra suã, sed contra Amasii castitatem peccare? in quo nulla repugnãtiã apparere videtur aliã si ipsa datur malã sunt multarum mulierum confessiones.

360 Et si illi obijcias casum istum ita propositum esse omnino impossibilem respondit num. 13. 14. his verbis sed ais hunc casum prout à nobis propositum esse omnino impossibilem. quid inde? examinetur secundum metaphysicam ideam, quam proposuimus, vt nos dirigat in controuersijs practicis.

361 Secundam vero partem, nempe quod si ipsa mulier est religiosa alium proprijs tactibus polluendo sine delectatione venerea propria, aut periculo assensus in propriam delectationem non violet votum castitatis sic probat Caramuel. ponamus coquam vouisse Deo se ieiunaturum; An ne hoc ille votum violaret, si nihil comederet, & cooperaretur nihilominus, vt Petrus violaret ieiunium? ponamus etiam si Ioannes vouisset se auditorum missam diebus festis, an ne hoc violaret votum si iam audita missa Federicum, aut aliũ

quemcumque se duceret, & cogeret ne adiret Ecclesiam? ponamus denique an ne Sacerdos; qui vouisset Deo se nunquam omisurum officium, si fracti voti esset reus; si lecto debite officio vellet ludere, & cogeret alium Sacerdotem, vt secum, luderet, et ob lusum lectionem horarum intermitteret? non certè: ergo eodem modo filosofari oportet in materia lasciuia; si volumus consequentiam seruare.

362 Dicendum nihilominus est eũ qui adstrictus voto castitatis, alium, vel aliam, proprijs tactibus polluit teneri in confessione explicare circumstantiam voti castitatis, aliã confessio erit nulla, & inualida, ita Magister Candidus rom. 3. disquisit. 2. art. 24. dub. 5. & 6. Diana part. trac. 7. resol. 53. & part. 7. trac. 11. resol. 27. & part. 9. tract. 9. resol. 65. Ouiedus in 1. 2. D. Thomæ trac. 6. controuersia 5. punct. 3. §. 10. num. 70. Tullench in decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. §. 1. num. 2. Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. trac. 5. disp. 8. §. 2. quæst. 10. & Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenit. disp. 16. sect. 4. num. 152. quatenus affirmant, quod qui habet votum castitatis quando ipse, cõ filio, vel auxilio, causa fuit, vt alij tale votum non habentes peccarent, tenetur in confessione explicare voti circumstantiam.

363 Hęc sententia ita probatur à Magistro Candido vbi supra du. 6. quia insignitus sacris ordinibus, vel professus, aut professa grauem iniuriam irrogant statui sacro; quem profitentur; & indirectè saltem videntur operari contra votum castitatis, quod solemniter emiserunt, proprijs manibus tangendo seculares impudicè vsque ad pollutionem, ergo

ergo in tali casu conditionem propriæ personæ aperire tenentur in confessione. probat consequentiam; quia hæc circumstantia, grauiter euidenter aggrauat culpam de qua est sermo; atqui circumstantiæ notabiliter euidenter aggrauantes peccati intra eandem speciem debent in confessione explicari à poenitentibus: ergo persona constituta in sacris, aut adstricta castitatis voto, quæ proprijs tactibus causauit pollutionem in aliqua persona seculari, tenetur in confessione explicare sui status circumstantiam.

364 Sed hæc Candidi ratio non cõuincit, vt optimè notat Caramuel loco superius citato: nam licet verum sit; quod dicta circumstantia in tali peccato pollutionis causatæ tactibus Religiosi professi, aut Religiosæ professæ sit notabiliter euidenter aggrauans dictum peccatum (quod gratis Candido cõcedo) nihilominus ex hoc præcisè non sequitur esse necessario in confessione declaranda dicta circumstantia; cum circumstantiæ etiam notabiliter euidenter aggrauantes peccatum intra eandem speciem nõ debeant in confessione explicare: ergo stando huic communissimæ doctrinæ non conuincit ratio assignata à Magistro Candido. Præterea, quia Candidus, tamen si deformitatem admittat, nõ tamen vllam contra votum castitatis, sed contra reuerentiam debitam personæ religiosæ, quod omnino diuersum est, vt de se manifestè constat.

365 Quare nostrum assertum aliter probo: omnis circumstantia, quæ extra hic peccatum ad aliã peccati speciem debet in confessione explicari; atqui quando religiosus, aut religiosa professa

proprijs tactibus impudicis aliquem secularem polluit cõmittit peccatum sacrilegij, quod specie distinguitur à peccato mollicitiei: ergo tenetur in confessione explicare circumstantiam voti castitatis consequentia est formalis, & maior ab omnibus admittitur, minor vero in qua potest esse difficultas probatur; quia quotiescumque Religiosus, aut Religiosa professa peccat grauitè cõtra virtutem castitatis specificè peccat contra votum quod promisit castitatem seruare Deo, atqui Religiosus, aut Religiosa professa, quæ proprijs tactibus impudicis aliquem secularem polluit peccat contra virtutem castitatis specificè: ergo tenetur in confessione voti circumstantiam explicare.

366 Secundo probatur assertum; quia ille, qui adstrictus est voto castitatis tenetur ex vi voti non solum non operare contra virtutem castitatis in re graui, sed etiã non se exponere in periculo proximo incidendi in morosam delectationem efficacem contra castitatem, aut in periculo assensus in illam, vel in periculo proximo incidendi in voluntariam pollutionem; atqui Religiosus, aut Religiosa professa, quæ habet tactus lasciuos cum aliquo, vel aliqua seculari ex quibus actu sequitur pollutio in dicta persona seculari, se exponit manifesto periculo habendi delectationem morosã in propria persona imo, & in periculo grauissimo cõsuetudini in propriam pollutionem: ergo talis religiosus professus, aut Religiosa professa in supradicto casu tenebitur in confessione explicare proprii voti circumstantiam.

367 Ex dictis manifestè constat solutio ad fundamentum D. Ioannis

nis Caramuel pro secunda parte secundæ conclusionis, in qua solum opponitur doctrinæ à nobis supradictæ; responderetur igitur concessio antecedenti quoad omnes suas partes, negando consequentiam, & ratio disparitatis est, quia qui vouit se ieiunaturū, aut auditurum missam diebus festis, vel non omissurum officium diuinum sufficienter adimplet suum votum ieiunando, audiendo sacrum, & officium diuinum recitando, neque ad amplius tenentur ex vi voti emissi; quamuis ex alio capite mortaliter peccet si est causa vt alius frangat ieiuniū, aut omittat audire sacrum diebus festis, vel impediatur alicui Sacerdoti recitationem diuini officij, at ille qui vouit castitatem tenetur ex vi voti non operari in materia graui contra virtutem castitatis, cōtra quam sine dubio operatur in re graui, aliam; vel aliam tactibus lasciuis polluendo. præterea vouens castitatem tenetur ex vi voti, non se exponere manifesto periculo habendi delectationem morosam grauiter peccaminosam in materia lasciuia, aut incidendi in propriam voluntariā pollutionem, quo periculo manifestè se exponit impudicè aliū, vel aliam tangēdo tactibus lasciuis vsque ad pollutionem: quia homo tangendo tangitur, nec potest non lasciuire, qui proprijs tactibus alium prouocat ad lasciuiam.

RESOLVTIO XXI.

Vtrum Sacerdos Græcus vxoratus, si aliā à sua vxore cognoscat, contrahat sacrilegij maculam, eaque sit circumstantia necessario in confessione explicanda.

368

Afirmatiuam sententiam sustinet Angelus Maria Vericellus tom. de Apostolicis missionibus titulo 15. miscellaneo quæst. 219. num. 9. cuius fundamentum est: quia quando lex Ecclesiastica ex motiuo virtutis religionis, seu reuerentiæ ordinis sacri, prohibet matrimonium Sacerdoti, tunc ex eodem motiuo virtutis religionis prohibetur etiam copula fornicaria; atqui leges ecclesiasticæ prohibent Græcis sacri ordinis inire matrimonium ex motiuo virtutis religionis, seu ob reuerentiā sacri ordinis: ergo copula, siue matrimonialis cōiugij contracti post sacros ordines, siue copula illicita quæcūque naturalis, vel innaturalis, imo quicumque tactus impudici habent malitiā contra virtutem religionis, ob quam virtutem lex Ecclesiastica prohibuit, atque adeo habent speciem sacrilegij necessario in confessione explicandam, probatur maior; nā ratio legis, imo, & verba legis matrimonialem, & illicitam copulam omnē prohibent; quando autem lex ex motiuo alicuius virtutis prohibet copulam, tunc copula est contra eam virtutem, vnde prohibito matrimonio inter cognatos, ex motiuo virtutis pietatis erga cognatos, etiam censetur prohibita copula illicita, quæ proinde est incestuosa contra virtutem pietatis, minor etiam probatur, quia innumeræ adsunt Ecclesiasticæ leges, & concilia, quæ Græcis prohibent contrahere matrimonium post susceptos sacros ordines, Clemēs enim Romanus lib. 6. constitut. cap. 17. inquit *Episcopum, Præbiterū, ac Diaconū, ordinari præcipimus, qui sint Monagami, siue eorum vxores supersites sint, siue non; post*

or.

ordinationem tamen si vxores non haberi, præcipimus, vt non liceat amplius ducere, aut si antea duxerant non alias in matrimonium accipere, & in Concilio Neocesariense 1. determinatum fuit, quod præbiter si vxorem duxerit, ab ordine suo amoueat, & in Toletano 1. canone 4. dicitur. Subdiaconus defuncta vxore, si vxorem aliam duxerit, ab officio in quo ordinatus fuerat remoueat. Et Martinus Papa relatus in cap. Diaconus 27. dist. inquit: Diaconus, qui eligitur, si contestatus fuerit pro accipiendo matrimonio, & dixerit, non posse in castitate permanere, hic nō ordinatur, quod si in ordinatione tacuerit, & ordinatus fuerit, & postea matrimonium desiderauerit, alienus sit à ministerio, & vacet à Clero. Ergo lege ecclesiastica prohibitum est Græcis matrimonium post sacros ordines susceptos. Ob quā causam nunquam in Ecclesia Græca permittitur inire matrimonium post susceptos sacros ordines, vt contra Caietanum tom. 1. opuscul. tract. 27. quæst. vnica, docet Couarruias in 4. decret. part. 2. cap. 6. §. 3. Palacius in 4. dist. 25. disp. 2. Suarez tom. 3. de Relig. lib. 9. cap. 15. num. 2. Bellarminus lib. 1. de clericis cap. 19. Azorius part. 1. lib. 13. cap. 12. quæst. 3. Vasquez tom. 3. disput. 246. cap. 4.

369

His tamen non obstantibus negatiuam sententiam defendit eruditissimus Pater Thomas Tamburinus in Decalog. part. 1. lib. 2. cap. 6. §. 3. num. 3. ex suppositione, quod Sacerdos Græcus in ipsa ordinatione votum castitatis etiam coniugalis nō emittat, cuius fundamentum est: quia ideo Sacerdos sacrilegium committit turpibus vacando, quia siue explicitè, siue implicitè in-

370

receptione sacri ordinis emittit votum castitatis, seque hoc pacto sacrum reddit, id quod non est si voti obligationem secludamus, sed Sacerdos Græcus nullū eiusmodi votum, vt supponimus emittit: ergo Sacerdos Græcus vxoratus, si aliā à sua cognoscat, non contrahit peccatum sacrilegij.

Pro resolutione huius difficultatis suppono primo; hodie licet Græcos Sacerdotes vt vxoribus acceptis ante sacros ordines dum laici erant, ita Syluester verb. matrimonium 8. quæst. 12. Sotus in 4. dist. 37. quæst. vnica. Riccardus art. 1. quæst. 2. ad secundum Paludanus quæst. 1. cōclus. 4. Argentinas quæst. vnica art. 1. ad 4. argumentum contra secundam cōclus. Bassolis quæst. vnica art. 2. Azor. part. 1. lib. 13. cap. 12. quæst. 1. Petrus Soto de inst. Sacerd. lectione 5. & 6. Quintanadueñas lib. 1. rerum ecclesiastic. cap. 6. num. 9. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 28. num. 6. Pontius lib. 7. cap. 23. num. 15.

371

Secundo suppono dubium esse an Græci voueant in ordine sacro castitatem coniugalem, id est castitatem præter vxorem iam acceptam dum laici essent. Affirmat Zonaras in canone 19. Sancti Basilij, negat Arcudius in cōcordia lib. 7. cap. 40. conclus. 3. ex verbis eiusdem Sancti Basilij.

372

Tertio suppono, certum, & indubitatum esse lege Ecclesiastica prohibitum esse Græcis contrahere matrimonium post susceptos sacros ordines, vt constat ex dictis supra in fundamento primæ sententiæ, & ex concilio Trullano canone 6. & licet synodus Trullana legitima, & approbata non fuerit, tamen eius canones ob plurimum sæculorum consuetudinem, tanquam Ec-

elestificæ leges hodie apud Græcos obseruantur, & obligant; nã Græcorum consuetudines sedes Apostolica sustinet quo ad ea, quæ periculum non generant, & Ecclesiasticæ non derogat honestati, vt ex Innocentio 3. capite quanto, de baptismo in quo 6. canone Trullano prohibitum est ne Episcopi, Præsbyteri, Diaconi, aut Subdiaconi post ordinationem suam uxorem ducant, est tamen difficultas non parua an hoc impedimentum ordinis sacri in Ecclesia Græca sit impedimentum dirimens matrimonium, sicut ordo sacer matrimonium dirimet in Ecclesia latina, siue hoc proueniat ex vi voti castitatis emissi in ipsa ordinatione implicitè, vel explicitè vt vult D. Thomas in 4. dist. 37. quæst. 1. art. 1. in corpore, & cum eo Ricardus quæst. 1. art. 1. Capreolus quæst. vnica art. 1. Caietanus tō. 1. opusc. tract. 27. quæst. vnica §. quod secundum Tolerus lib. 4. cap. 17. num. 21. Bellarmus lib. 1. de matrimonio cap. 21. & lib. 1. de clericis cap. 18. Azorius tom. 1. lib. 13. cap. 12. quæst. 6. Vasquez 3. part. disp. 147. cap. 7. & disp. 246. capit. 3. Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 22. num. 10. Suarez tom. 3. de relig. lib. 9. ca. 17. siue proueniat ex ipsa ordinatione præcisè ratione legis ecclesiasticæ prohibētis matrimonium post susceptos sacros ordines, vt tenent Sotus in 4. dist. 57. quæst. vnica §. dico igitur maior in 4. dist. 24. quæst. 2. Paludanus in 4. dist. 37. quæst. 1. art. 1. conclusi. 2. & art. 2. Argentina quæst. 1. Bassolis quæst. vnica art. 1. Rebellus part. 2. lib. 3. quæst. 12. num. 2. Gaspar Hurtadus de Sacrament. disp. 16. de matrimonio difficult. 1. num. 1. Angelus Maria Verricellus vbi supra nu.

3. quæ sententiâ colligitur ex Concilio Tridentino sessione 24. de reformat. matrim. canone 9. ibi *si quis dixerit Clericos in sacris ordinibus constitutos, vel Regulares castitatem solemniter professos posse matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto Anathema sit.* vbi ly lege Ecclesiastica refertur ad clericos, ly voto refertur ad regulares, siue asseratur initiatos sacris ordinibus non solum ex voto, sed ex speciali lege ad seruandam castitatem astringi, vt asserunt Aegidius de Coninch disp. 10. de ordine dub. 13. num. 130. Castro-palaus part. 4. tract. 27. de ordine disp. vnica punt. 17. num. 5. & 6. quod probari potest; tum ex cap. præsbyteris, & cap. diaconis 27. dist. c. proposuisti cum sequentibus 82. distinct. cap. 1. & per totum 15. quæst. 8. cap. à multis de ætate, & qualitate caput Clericorum, de vita, & honestate Clericorum. tum ex consuetudine recepta qua omnes sacris initiati si coniugati sint ab vxoribus separantur vti habetur pluribus canonibus 28. distinct. neque eis suffragari potest; quod votum castitatis non emiserint; tum ex eo, quod Ecclesia prædictos initiatos matrimonio contrahendo inhabiles reddiderit; non quidem in reuerentiam voti castitatis emissi aliàs omnes emittentes votum castitatis inhabiles essent: sed in reuerentiam status clericalis assumpti, quem oportebat ab operibus carnis esse omnino ieiuncti; atqui quoties Ecclesia aliquos inhabiles reddit matrimonio inter se contrahendo, eo ipso illis prohibet venereum actum, vt potè in quo maior est indecentia, quam in matrimonij vsu, ob quem matrimonium in-

ter.

terdicitur, & irritatur: ergo, & cætera. Quod confirmari potest ex copula cum affine, vel spiritali cognata, quæ ideo est incestuosa, quia matrimonium inter ipsos celebrari non potest, vt bene probat Sanchez lib. 7. de matrimonio disp. 5. num. 7. cum ergo sacris initiati matrimonio contrahendo inhabiles sint efficiuntur, quemlibet actum venereum illis esse specialiter prohibitum.

373

Sed quidquid sit de personis in sacris constitutis in Ecclesia latina de sacris personis, seu ordinem sacrum habentibus in Ecclesia Græca potest esse difficultas, an ordo sacer non solum impediat, sed etiam dirimat matrimonium contractum post susceptos sacros ordines. Arcudius in concordia lib. 7. quæst. 1. cap. 40. quem sequitur Angelus Maria Verricellus vbi supra nota 6. nu. 8. affirmat esse impedimentum impediens tantum, quare in hac sententia validum esset quamuis illicitum matrimonium, quod Græcus Sacerdos contraheret, cuius ratio est, quia nullam Concilium, aut Pontifex irritum declarauit, nam in Ecclesia latina per mille annos valida, sed illicita fuerunt matrimonia, primus enim Innocentius II. in Concilio Lateranensi ea irritauit, vt in cap. vt lex 27. quæst. 1. ibi matrimonia non esse censemus, quod demonstrat Pontius lib. 7. de matrim. cap. 27. num. 2. & 3. atqui leges latinæ Ecclesiæ, seu Apostolicæ Sedis editæ post schisma, ex benigna mente Romanorum Pontificum, ne deseruiant solum ad illaqueandas animas, non extenduntur ad Græcos, nisi expressè de eis mentione agant: ergo adhuc in Ecclesia Græca rata, sed illicita sunt ea matrimonia: maior supponitur vt cer-

ta, & minor probatur ex cap. licet de Baptismo vbi Conciliū Lateranense sub Innocentio 3. cap. 4. sic statuit: *licet Græcos diebus nostris ad obedientiam Sedis Apostolicæ reuertentes fouere, ac honorare vellemus, mores, ac ritus eorum (quantum cum domino possemus) sustinendo: in his tamen illis deferre non volumus, nec debemus, quæ periculum generant animarū, & Ecclesiasticæ derogant honestati: ergo leges Pontificiæ non extenduntur ad Græcos dum de illis non fit expressa mentio in dictis legibus.* Cum ergo nullum Concilium declaret irritum matrimonium contractum à Græco Sacerdote post susceptos sacros ordines cōsequens est, vt ordo sacer in Ecclesia Græca licet impediat matrimonium, illud tamē non dirimat, alij vero absolute docent, quod ordo sacer in Ecclesia Græca impedit, & dirimit matrimonium contractum post susceptos sacros ordines, ita Alphonsus Pisanus ad finem lib. 3. Concilij Nisani, Azor. tom. 1. lib. 13. cap. 12. quæst. 3. Thomas Sanchez lib. 7. de matrim. disp. 28. num. 3. Suarez tom. 3. de relig. lib. 9. cap. 17. num. 11. citans pro hac sententia D. Thom. in 4. dist. 37. quæst. 1. art. 1. vbi ait in Ecclesia Orientali matrimonium impediri solum ex vi ordinis, in Occidentali vero impediri, & ex vi ordinis, & vterius, ex vi voti annexi, vbi illa particula, & non complexiue, sed diuisiue sumitur, & in additionibus ad 3. part. quæst. 53. art. 3. in corpore inquit, respondeo dicendum, quod ordo sacer de sui ratione habet, ex quadam congruentia, quod matrimonium impedire debeat, quia in sacris ordinibus constituti sacra vasa, & Sacramenta tractant, & ideo decens est mundi-

di-

ditiam corporalem per continentiam feruent, sed quod impediatur matrimonium ex constitutione Ecclesiae, habet tamen aliter apud Latinos, quod apud Graecos, quia apud Graecos impeditur matrimonium contrahendum solum ex vi ordinis, sed apud Latinos impeditur ex vi ordinis, & ulterius ex voto continentiae, quod est ordinibus sacris annexum, alij denique mediam aliam sequuntur sententiam, fatentur etiam apud Graecos diaconos, & infra licuisse etiam post ordinationem matrimonia contrahere, ita Caietanus tom. 1. opusc. tract. de dispensatione matrimonij qu. vnica Sotus in 4. dist. 38. quaest. 1. art. 1. vers. colligitur, & lib. 7. de iustitia quaest. 6. art. 2. conclus. 2. Gabriel Vasquez, qui licet 3. tom. in 3. part. disp. 247. cap. 4. negare videatur, at in diaconis admittit disp. 249. cap. 2. quare tantum negat presbyteris, & Episcopis etiam apud Graecos, quibus suppositis.

374

Dico primo stante sententia probabiliter asserenti ordinem sacrum ex se, & ratione sui non dirimere matrimonium, sed tantum ratione voti castitatis, explicitè, vel implicitè emisso in ipsa ordinatione, &posito, quod Sacerdos Graecus in sua ordinatione non emittat, nec explicitè, neque implicitè votum castitatis conjugalis, valde probabilis est sententia eruditi Patris Thomae Tamburini affirmans, quod si Sacerdos Graecus vxoratus aliam à sua vxore carnaliter cognoscat, non contrahit sacrilegij maculam, quae sit necessario in confessione explicanda, quod optime probat ratio assignata à Patre Thoma Tamburino supra num. 368. neque contrarium conuincit fundamentum assignatum nu.

367. pro parte affirmatiua ex Angelo Maria Verricelli: nam Respondetur distinguendo maiorem, quando lex Ecclesiastica ex motiuo virtutis religionis, seu reuerentiae ordinis Sacri prohibet matrimonium Sacerdoti, tunc ex eodem motiuo prohibetur, etiam copula fornicaria, si lex Ecclesiastica inferat impedimentum non solum impediens, sed etiam dirimens matrimonium contractum à Sacerdote concedo maiorem, si lex illa ecclesiastica solum prohibeat, & non dirimat matrimonium contractum à Sacerdote, vt de Graeco Sacerdote affirmat Verricellus nego maiorem, & similiter minorem distinguo: leges Ecclesiasticae prohibent Graecis Sacerdotibus matrimonium ex motiuo virtutis Religionis, prohibitione impediens, & dirimente matrimonium nego minorem, prohibitionem solum impediens matrimonium concedo minorem, & nego consequentiam, nam in tali casu solum peccat Sacerdos Graecus contra perfectionem sui status Sacerdotalis, quae circumstantia non mutat speciem peccati, sed notabiliter illud aggrauat intra eandem peccati speciem, vt bene notat Taburnus loco superius citato, num. 5. ad probationem maioris respondeo negando prohibitum esse lege ecclesiastica Graecis Sacerdotibus matrimonium contrahendum post sacros ordines susceptos ex motiuo virtutis Religionis (aliàs non solum impediret, sed etiam dirimeret dictum matrimonium, quod non concedit sententia in qua loquimur) sed solum ex motiuo decetiae debite statui Sacerdotali, quod motiuum non extrahit copulam illicitam Sacerdotis Graeci coniugati à propria spe.

specie fornicationis, licet notabiliter aggrauet peccatum illud intra eandem speciem, quae circumstantia non est necessario in confessione explicanda, vt communis tenet Doctorum opinio. nec est ad propositum instantia de prohibitionem matrimonij inter consanguineos ex motiuo virtutis pietatis: nam Ecclesia ex motiuo virtutis pietatis facit sua potestate, vt talis gradus consanguinitatis, vel affinitatis sit impedimentum dirimens matrimonium; & licet etiam posset Ecclesia inhabilem reddere personam tali ordine consecratam ad contrahendum matrimonium independentem à voto castitatis emisso in ipsa ordinatione sicut facit sua potestate Ecclesia, vt alij gradus consanguinitatis sint impedimentum dirimens matrimonium, nihilominus cum in dubio sit an votum sit necessarium vt Ecclesia ponat tale impedimentum, vel an de facto non imponat illud, nisi habenti votum, & quamuis extra controuersiam sit quod potest Ecclesia illud imponere independentem à voto, vt diximus est tamen probabilissima opinio, quod de facto Ecclesia illud non imponat nisi dependenter à voto emisso in ipsa ordinatione sacra, vt colligitur ex cap. vnico de voto lib. 6. in qua sententia loquitur nostra assertio, cum autem Graecus Sacerdos in sacra ordinatione, vt supponitur non emittat, neque explicitè, neque implicitè votum castitatis etiam conjugalis hoc est non accedendi ad non suam, non est cur dicamus, quod si ad non suam accedat incurrat in peccatum sacrilegij contra virtutem Religionis, sicut qui accedit ad consanguineam, vel affinem in gradu prohibito

committit peccatum incestus contra virtutem pietatis.

Dico secundo: stante probabiliori opinione, quod ordo sacer independentem à voto castitatis impedit, & dirimit matrimonium contractum post susceptos sacros ordines, probabilior est opinio affirmans Sacerdotem Graecum vxoratum accedendo ad non suam peccare peccato sacrilegij, & teneri in confessione explicare hanc circumstantiam vt potè mutantem speciem peccati: hanc assertionem efficaciter probat fundamentum supra relatum num. 367. pro sententia Angeli Mariae Verricelli, nec contrarium conuincit fundamentum Patris Thomae Tamburini supra allatum, num. 368. nam responderetur negando maiorem: nam lex Ecclesiastica prohibet Sacerdotibus matrimonium contrahere ex motiuo virtutis Religionis, & reuerentiae ordinis sacri, non solum ratione voti emisso in ipsa ordinatione, sed etiam ratione ordinis sacri independentem à voto castitatis, vt docent Aegidius de Coninch. Castropalaus, & alij relati notabili 3. num. 371. prope finem quare concessa minori neganda est consequentia: nam quotiescumque Ecclesia ex motiuo alicuius virtutis prohibet copulam licitam, ex eodem motiuo videtur prohibere copulam illicitam; cum autem Ecclesia ex motiuo virtutis Religionis, & reuerentiae ordinis sacri prohibeat Sacerdotibus, tam latinis, quam Graecis matrimonium post susceptos sacros ordines, & hoc independentem à castitatis voto emisso in ipsa ordinatione sacra, hinc prouenit quod Sacerdos Graecus vxoratus si accedat ad non suam peccet non solum contra

tra

tra virtutem continentiae, sed etiam contra virtutem religionis.

RESOLVTIO XXII.

Vtrum sponsi cum alij fornicantes non solum peccato intemperantiae, sed iniustitiae peccent debeantque hanc circumstantiam in confessione manifestare necessario.

376 **P**rima sententia negat sponsum, vel sponsam de futuro cum alijs fornicantes teneri in confessione explicare, nec complices cum eis peccantes, ita Couarruias in decret. part. 1. cap. 1. num. 14. Viualdus Candelab. Sacram. part. 1. de sponsal. num. 10. Bassius Pontius de matrim. lib. 12. cap. 6. nu. 8. Henriquez lib. 11. cap. 18. num. 4. Megala 1. part. lib. 5. cap. 11. quaest. 5. n. 9. Diana part. 1. tract. 7. resol. 5. & part. 3. tract. 4. resol. 67. Naldus verb. fornicatio num. 1. Leander, à Sanctissimo Sacramēto par. 1. tract. 5. disp. 8. §. 2. qu. 12. & alij quorum fundamentum est; quia circumstantiae non mutant peccatorum species non sunt necessario in confessione explicandae; atqui circumstantia sponsalium, non transfert actum ad speciem adulterij: ergo talis circumstantia ex parte sponsi, aut ex parte sponsae, aut eorum, qui cum eis commiscetur non est necessario in confessione explicanda, maior communiter recipitur à Doctoribus, & minor probatur primo; quia adulterij est alieni tori violatio cap. lex illa 36. quaest. 1. leg. inter §. 1. ff. ad legē Iuliam de adulterijs leg. 1. in principio tit. 17. part. 7. atqui dū corpus spōso promissum est, & non traditum, non est il-

lius torum siquidem eo vti non potest, ergo illius vsus in fornicatione non est violatio alieni tori, ac proinde, neque adulterij. Secūdo probatur eadem minor, nam adulterium definit consultus in leg. inter 6. ff. ad leg. Iuliam de adulterijs, vt sit accessus ad nuptam; atqui sponsa de futuro nupta non est, sed nuptui promissa: ergo sponsus, vel sponsa de futuro habens copulam cum alijs non committit adulterium, & consequenter circumstantia sponsalium non est necessario in confessione explicanda. Tertio eadē minor probatur ex leg. 81. tauri, quae est leg. 4. tit. 20. lib. 8. compilat. vbi dicitur. Si aliqua muer estando casada, o desposada por palabras de presente cometiere adulterio. In quibus verbis indicatur desponsatam per verba de futuro adulterium committere non posse, vt cum communi sententia tradunt Couarruias decret. 1. part. num. 8. Henriquez lib. 11. cap. 13. nu. 4. Aegidius de Coninch. disp. 22. dub. 1. Sanchez lib. 1. disp. 2. num. 2. Gutierrez de matrim. cap. 1. num. 16. Viual. in Candelabro aureo de sponsalibus. Manuel Rodriguez tom. 1. summae cap. 53. num. 3. Castropalao par. 5. de sponsalibus disp. 1. punt. 7. num. 8. Pater Vincentius Tancredi de matrim. tom. 1. lib. 1. de sponsalibus disp. 2. nu. 1. & 2. Gaspar Hurtadus de Sacramentis tom. 3. disp. 1. difficul. 2. num. 4. §. Sancius vero Don. Carolus Mallettus in aureo Theolog. moral. tom. 1. de Sacramentis malleatione 62. bractea 14. & tom. 2. de praecipis Decalogi malleatione 35. bractea 1. & alij apud ipsos, ergo & cetera.

377 Neque oppositum conuincitur, vt vult Sarmiento lib. 1. sect.

lect. interpretat. cap. 5. num. 1. & Rifuentes in leg. 81. tauri, & Gregorius Lopez leg. 1. tit. 17. par. 7. verbo desposada ex leg. si vxor 13. vetf. Diuus ff. ad legem Iuliam vbi dicitur, etiam in sponsa hoc idem (scilicet crimen) vindicandum, quia neque matrimonium quaecumque, neque spem matrimonij violari permittitur, vbi clarè videtur loqui iurisconsultus de sponsa de futuro, cuius coitus est sicut in vxore vindicandus, & quod talis coitus appellatur à Iuris cōsulto adulterij, manifestè colligere videtur ex illis verbis hoc idem, quae cum praecedentibus iungi debent; atqui verba praecedentia erant, sed in eam vxorem potest maritus adulterium vindicare, quae vulgaris fuerit: ergo cum statim subiungat lex, & hoc idem vindicandū intelligi debet de quo ante sermo erat, cum autem de adulterio vxoris mentionem fecerit aperte sub nomine adulterij coitū sponsae de futuro intelligit, hoc inquam non conuincit, nam respondetur cum Couarruias, Sanchez, Gutierrez, quos citat, & sequitur Castropalao par. 5. disp. 1. punt. 7. num. 9. quod verba illa hoc idem non debent totum quod in praecedenti clausula continetur implicare: satis enim est, quod illius rationem communē implicent, praestentque hunc sensum, hoc idem iniustitiae crimen, siue adulterium appellatur: siue non in sponsa de futuro vindicandum est, licet non eo rigore vindicetur, ac vindicatur adulterium, nec etiam contrarium potest probari ex leg. 1. tit. 17. part. 7. in principio vbi lex dicit adulterio es ierro que homo face iaciendo con muer casada o desposada con otro. nam lex ista intelligitur de sponsa per

verba de praesenti; sed non dum cognita; vt bene docet Pater Vincentius Tancredi tom. 1. de matrimonio lib. 1. disp. 2. num. 2. in fine.

378 Secūda sententia sustinet spōsam de futuro si cum alio homine coitum habeat teneri tam ipsa, quam ille cum quo coitum habuit circumstantiam sponsalium in confessione explicare. Sponsū autem de futuro si cum alia à sua sponsa rem habeat non teneri dictam circumstantiam in confessione declarare. ita Sanchez de matrim. lib. 1. disp. 2. num. 2. Filiucius tract. 10. cap. 7. Rodriguez tom. 1. summae cap. 57. num. 3. Villalobos in summa tom. 1. tract. 9. difficult. 36. num. 15. concl. 8. Vincentius Tancredi de matrim. tom. 1. lib. 1. disp. 2. quest. 1. & in questionib. moral. tract. 1. disp. 6. quaest. 15. D. Carolus Mallettus in aureo Theol. moral. tom. 1. malleat. 9. bractea 10. qui auctores non omnes eodem modo probant hanc sententiam, nam Rodriguez, & D. Carolus Mallettus asserunt circumstantiam sponsalium non esse circumstantiam mutantem speciem, neque ex parte sponsae, neque ex parte sponsi, cum coitū eorum cum alijs non sit adulterium, affirmant tamen dictam circumstantiam ex parte sponsae coitum habentis cum alio a suo sponso notabiliter aggravare peccatum intra eandem fornicationis speciem, ideoque in confessione explicandam: quod sic probat D. Carolus Mallettus dicta bractea 10. quia tale peccatum ex parte sponsae includat duas circumstantias, vnam stupri, seu fornicationis, & alteram fractae promissionis, cum per sponsalia suum corpus alteri promiserit, fiatque grauis iniuria spon-

so ab ipsa sponsa habendo coitum cum alio viro, in sponso vero habente coitum cum alia à sua spōsa non reperitur talis circumstantia notabiliter aggrauans peccatum, quia non inferitur grauis iniuria sponsæ propter sponsi fornicationem, ideoque non est circumstantia necessario in confessione explicanda.

379 Sed hæc ratio non conuincit, tum quia supponit falsum, circumstantiam sponsalium tam ex parte sponsæ coitum habentis cum alio non esse circumstantiam mutantem peccati speciem, vt postea videbimus, etiam si talis coitus non sit propriè adulterium, tum etiam quia dato, & non concessio, quod talis circumstantia peccati speciem non mutaret, gratis supponitur esse necessario in confessione explicanda à sponsa de futuro coitum habente cum alio à suo sponso, cum circumstantiæ aggrauantes peccatum intra eandem speciem etiam notabiliter non sint necessario in confessione declarandæ, vt communis defendit opinio.

380 Pater autem Sanchez, & Vincentius Tancredi, Paterq; Vincentius Candidus tom. 2. disquisit. 24. art. 23. dub. 15. concl. 28. vbi supra licet concedant fornicationem sponso cum alijs esse circumstantiam mutantem speciem, non quia sit adulterium, sed quia continet iniustitiam contra fidem sponsalium, nihilominus dicunt, quod si sponsus fornicetur nõ debet illam circumstantiam necessario in confessione aperire: quia licet sit circumstantia diuersa specie dicta sponsi fornicatio, quatenus continet iniustitiam contra fidem sponsalium, tamen non inferitur grauis iniuria sponsæ propter sponsi for-

nicationem; ergo tantum erit culpa leuis ratione iniuriæ, at vero si sponsa coitum habeat cum alio tam ipsa, quam ille alter coitum habens cum ipsa debent necessario circumstantiam sponsalium in confessione aperire: quia ob fornicationem sponsæ grauis iniuria inferitur sponso: ergo ob iniuriæ grauitatem contra iustitiam, dicta circumstantia est necessario ab ipsis in confessione aperienda.

381 Sed hanc limitationem huius sententiæ optimè impugnat Basiliius Pontius de Leone, Castropalaus locis superius relatis, & Gaspar Hurtadus de Sacramētis tom. 3. tract. de matrim. disp. 2. difficult. 2. Primo: quia fornicatio tam ex parte sponsi, quam sponsæ præstat parti innocenti sufficientem occasionem, vt delinquentem repudiet; & sponsa lia dissoluat, cap. quemadmodum de iureiurando; atqui dissolutio sponsalium, & delinquentis repudiatio, quid graue est, & repulso non leuiter nocuum: ergo iniustitia ex qua oritur grauis censeri debet. Secundo, quia ex prædicta fornicatione potest nasci filius sumptibus sponsi alendus quod cadit in sponsæ per iudicium graue. Tertio; quia ex dicta fornicatione datur spōse per se magna occasio grauis tristitiæ videns aliam foeminam pluris à sponso diligi timereque iuste potest, etiam post contractum matrimonium id ipsam faciendū esse: ergo semper iniuria facta sponsæ per sponsi fornicationem grauis est, & consequenter necessario in confessione explicanda; probo consequentiam; quia licet ex sponsi fornicatione infamia sponsæ irrogetur, hoc tamē non impedit iuris læsionem in-

quo

quo iniustitia consistit, aliàs iniustitia non esset adulterium ex parte viri commissum cum raro ex illo infamia vxori proueniat, quod est plane falsum.

382 Nec valet solutio, quam contra hanc vltimam consequentiã in fauorē patris Thomæ Sanchez contra Basilii Pontium de Leone adhibet Pater Vincentius Tancredi, nempe adulterium viri etiam esse fatendum in confessione, quia est vsurpatio rei alienæ inuito domino, & præterea directè opponitur bono fidei Sacramenti matrimonij, per quod coniuges obligantur ad negandum corpus quilibet alteri, vnde etiã si vxor assentiretur viri adulterio; non tamen cessaret talis circumstantia, quæ omnia non inueniuntur, in sponsis, vnde si consentiente sponso, sponsa fornicata esset, non esset nisi peccatum incontinentiæ, cum iam cessasset iniuria illata spōso: ex relatis verbis Sanchez ex n. 5. quæ hæc sunt (ad tertium fateor eam circumstantiam in femina esse fatendam, & æquale ius habere vtriusque in alterius corpus, & quia non est æqualis iniuria, ideo ea circumstantia ex parte foemine constituit culpam mortalem nõ autem ex parte viri; neque est similis post contractum matrimoniũ tunc enim vtriusque; adulterium est necessario fatendū, quia cum sit vsurpatio rei alienæ inuito domino est grauis iniuria, item directè opponitur bono fidei, & cetera) quibus verbis relatis concludit; quæ omnia si Pontius in fine huius disput. apud Sanchez legisset, eius doctrinam ridiculã minimè appellasset; sed potius ridiculum existimaret argumentum iamdiu solum afferre, nec solutiones tangere. hæc Tancredus.

383 Sed hæc solutio minime valet, nam ideo adulterium viri post contractum matrimonium debet à viro, seu marito in confessione explicari, quamuis homines iudicent maiorem esse iniuriam qua vir afficitur ob vxoris fornicationem, quia est vsurpatio rei alienæ inuito domino; atqui etiam fornicatio sponsi de futuro est in suo genere vsurpatio rei alienæ inuito domino, & iniuria illata sponsæ ob spōsi fornicationem non leuis, sed grauis est, licet in hominum existimatione grauior sit iniuria qua spōsus afficitur ob sponsæ fornicationem: ergo quantum est ex hoc capite sicut vir tenetur explicare circumstantiam adulterij post contractum matrimonium, ita similiter sponsus de futuro coitum habens cum alia à sua sponsa tenetur explicare circumstantiam iniustitiæ factæ sponsæ ob fornicationem cū alia; minor probata manet ex dictis supra num. 380. quoad secundam partem, quoad primam vero partem etiam probatur, quia sponsi per sponsalia sibi inuicem fidem tradunt de corpore nemini alteri tradendo, nisi sibi met; atqui cum alteri extra matrimonium copulantur, alteri corpus tradunt cuius vsus sponso erat reseruatus: ergo violant fidem datam: ergo fornicatio sponsi cum alia à sua sponsa stantibus sponsalibus cum ipsa celebratis, est vsurpatio rei alienæ inuito domino; & consequenter violat iustitiã, quæ violari potest ex eo quod spōsa per sponsalia acquirat ius, vt ipsemet, & non alteri corpus sponsi tradatur, tametsi de facto traditio non sit, nec infirmat vim huius rationis id quod additur à Patre Vincentio Tancredi, nempe, quod etiam si vxor assentiretur

Z 2 adul-

adulterio viri, adhuc remanet obligatio ex parte viri explicandi dictam adulterij circumstantiam, quæ non euenit in sponsis, quæ si sponsa consentiente sponso fornicata esset non esset nisi peccatum incontinentiæ, cum iam cessasset iniuria illata sponso, hoc autem nõ eneruat vim dicte rationis; quia licet verum sit quod etiam si vxor adulterio viri consentiat, nihilominus vir tenetur circumstantiam adulterij in confessione explicare, hoc prouenit ex eo quod fit contra ius matrimonij, & coniugis, vt coniux est, cui nõ potest efficaciter cedere, quia non competit ipsi in ordine ad priuatum bonum, sed ratione status, qui est communis. Vnde etiam si propriè loquendo, non fiat ipsi iniuria, quia volenti, & consentienti, non fit iniuria; præsertim in ordine ad restitutionem, tamen fit iniuria statui matrimonij, sicut Clericus consentiens in sui percussione, nõ liberat percussorem à sacrilegio, quia facit iniuriam ordini clericali; itaque remanet in tali actu fornicationis viri cum alia à propria vxore, etiam ipsa consentiente, duplex malitia, vna contra castitatem in genere luxuriæ, altera contra iustitiam status matrimonij, & ipsum coniugem, vt coniux est, habetque malitiam adulterij, in sponsis autem hæc omnia non inueniuntur; nam, ideo sponsus coitum habens cū alia à sua sponsa committit peccatum specie distinctum à peccato stupri, vel fornicationis propter iniustitiam sponsæ illatam contra fidem sponsalium, quæ iniustitia grauis est, vt supra probauimus num. 380. quando autem ipsa sponsa consentit fornicationi sponso, tunc cedit iuri suo, & cessat iniuria, quia volenti, &

consentienti non fit iniuria, & ideo fornicatio sponsi, sponsa consentiente est tantum incontinentiæ contra virtutem castitatis, ipsa autem non consentiente, est nõ solum contra castitatem, sed etiã contra virtutem iustitiæ, & ideo circumstantia necessario in confessione explicanda.

384 Dicendum igitur est, sponsi coitum habentes cum alijs peccare mortaliter non solum contra temperantiam, sed etiam contra iustitiam frangendo fidem promissam in sponsalibus, esseque circumstantiam necessario in confessione explicandam ex parte vtriusque sponsi. ita defendunt Sarmiento lib. 1. select. cap. 5. num. 3. Ludouicus Lopez par. 1. instruct. cap. 29. §. ad hæc, & part. 2. cap. 36. de sponsalibus §. aduertendum est 3. prope finem Petrus de Ledesma de matrimonio quæst. 43. art. 1. dub. vlt. Aegidius de Coninch disp. 22. dub. 1. num. 6. Layman lib. 5. tract. 10. cap. 1. num. 6. Molina tom. 3. disp. 73. num. 8. Guttierrez de matrim. cap. 1. circa finem. Castropalaus part. 5. de sponsalibus disp. 1. punt. 7. num. 5. & 6. Gaspar Hurtadus de Sacramentis tom. 3. tract. de matrim. disp. 1. difficult. 2. num. 4. & 5. quæ assertio quoad vtrãque eius partem satis probata manet superius dictis. & deinde quoad primam partem probatur ratione adducta à Gaspare Hurtado vbi supra nu. 5. quia sponsi per sponsalia, vt regulariter sũt, sibi mutuo reddunt ius iustitiæ ad corpora, quæ sunt quando sponsalia fiunt, quamuis non dominium, seu ius in illis; ergo violatio corporis promissi sponsi, aut sponsæ est iniusta, seu contra iustitiam, vt potè contra ius quod quilibet sponsus habet in corpus alteri;

us;

us; ac proinde dicta fornicatio, præter malitiam luxuriæ contra castitatem habet etiam malitiã specie distinctam iniustitiæ contra iustitiæ virtutem. quoad secundam vero partem præter superius dicta etiã probatur. quia ex vna parte fornicatio sponsi, sicut & sponsæ, ratione sui absque alio damno, siue infamiæ, siue alterius mali, est iniustitia, vt potè contra ius sponsæ in corpus sponsi, sicut fornicatio mariti est contra dominium vxoris, & e contra, ex altera vero parte materia est grauis, vt supra probauimus; ergo fornicatio sponsi, sicut, & sponsæ cum alijs personis addit nouam malitiam grauem, seu mortalem iniustitiæ: ergo circumstantia sponsalium est necessario explicanda in confessione à sponso, sicut à sponsa; & ab illis alijs qui cum illis fornicantur.

385 Ad fundamentum primæ sententiæ respondetur cõcessa maiori, & minori de adulterio rigorosè sumpto negando consequentiã; nam licet fornicatio sponsi, aut sponsæ de futuro cum alijs nõ sit proprie adulterium, vt bene probat argumentum, reducitur tamen ad speciem adulterij ob violationem corporis promissi, aut sponsæ propter iniustitiam grauem, quæ reperitur in violatione iuris promissi per sponsalia, vt supra num. præcedenti diximus, ratione cuius fornicatio sponsi, aut sponsæ præter malitiã luxuriæ contra castitatem; etiam habet malitiã specie distinctam iniustitiæ contra iustitiam, & ideo addit circumstantiam necessario in confessione explicandam, ex parte vtriusque sponsi, vt supra probatum est, fundamenta autem secundæ sententiæ soluta manet ex eorum impugnatione.

RESOLVTIO XXIII.

Vtrum simplex Sacerdos tam regularis, quam secularis, ab Episcopo non approbatus licitè, & validè possit absoluerè à peccatis venialibus, & à mortalibus iam ante ritè confessionis.

386 **P**rima sententia affirmat simplicem Sacerdotem ab Episcopo non approbatum ad excipiendas confessiones non posse, nec licite, nec valide aliquem absoluerè à venialibus, nec à mortalibus iam ante ritè confessionis ita Faber in 4. dist. 17. quæst. vnica disput. 23. cap. 3. num. 71. Medina Cod. de poenitent. quæst. Nauarr. in cap. placuit numer. 22. & in manuali cap. 4. Ludouicus à Cruce in bul. Cruciatæ disp. 1. cap. 2. dub. 5. num. 16. & nouissimè Magister Bordonus tom. 1. consil. regul. resol. 36. quæst. 20. nu. 57. probatur primo hæc sententiã à Bordonò; quia vt determinat Concilium Trident. sessione 23. cap. 15. nullus Sacerdos, etiam si sit regularis potest audire confessiones personarum secularium, nisi approbatus sit ab Episcopo, ibi quãuis presbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatem accipiant: decernit tamen Sancta Synodus, nullum etiam regularem, posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, neque ad id idoneũ reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat, atqui tam est confessio facta de venialibus, quam de mortalibus: ergo de vtrisque est ibi sermo: ergo cum

Sa-

Sacerdos simplex non approbatus ab Episcopo careat iurisdictione absoluendi etiam à venialibus absolutio ab eo impēsa erit illicita, & inualida non solum pro mortalibus, sed etiam pro venialibus; aut mortalibus in alia confessione ritè cōfessis, probatur hæc vltima consequentia ex eodem Concilio Trident. sessione 14. cap. 7. vbi decernit absolutiones datas à Sacerdote nullam habente iurisdictionem nullas, & irritas esse per hæc verba; quoniam igitur matura, & ratio iudicij illud exposcit, vt sententia in subditos dumtaxat feratur; persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut delegatam nō habet iurisdictionem; atqui Sacerdos tam regularis, quam secularis nō approbatus ab ordinario, non habet, nec iurisdictionem ordinariam, nec delegatam ad absoluendum à venialibus, aut à mortalibus ritè cōfessis: ergo si ab illis absoluat absolutio erit irrita, & nulla minor quoad primam partem, probatur primo quia si Sacerdos simplex haberet iurisdictionem ordinariam in peccata venialia, & in mortalia ritè ante cōfessa, illam acciperet à Christo Domino in sui ordinatione virtute illorum verborū Ioannis cap. 20. quorum remisistis peccata remittuntur eis; atqui hoc est falsum cum per illa verba concedatur Sacerdotibus in sua ordinatione potestas, & iurdictio absoluendi à mortalibus, & venialibus; cum ergo dictis verbis non cōcedatur completa iurdictio in mortalia non cōfessa, nec cōceditur in mortalia cōfessa an-

te in alia confessione, nec in venialia, sed iurdictio incompleta, & inchoata, quæ perficitur ab Ecclesia applicatione subditorum habentium conscientiam similibus peccatorum, quæ fit per approbationem ab Episcopo factam.

387 Secundo eandem primam minoris partem probat Diana par. 8. tract. 1. resol. 54. §. sed hanc sententiam, quia Sacramentum poenitentiae, siue versetur circa mortalia, siue circa venialia, sēper exercetur per modum iudicij, atqui ideo in ministro ad valorem absolutionis requiritur iurdictio ordinaria, vel delegata, vt dixit expressè Trident. sess. illa 14. cap. 7. sed in Sacerdote simplici non est iurdictio ordinaria, cum ipse non sit pastor, nec Prælatus, alioquin omnes essent sibi inuicem pastores, & subditi; quod perturbaret omnino ordinem debitum in Ecclesia: ergo solum habent iurisdictionem delegatam ab eo qui habet ordinariam, nempe à Summo Pontifice, qui eā potest prohibito validè auferre, & aliquādo licitè, & prudenter aufert ab excommunicato vitando: non tamen reseruantur communiter peccata venialia; quia cum non sit obligatio illa consistendi, frustra, aut cum paruo fructu reseruantur, & aliunde non est materia digna reservatione, quæ solum adhiberi solet ad grauiora crimina coercenda.

388 Quod confirmat idem Diana: quia nemo habet iurisdictionem ordinariam in hoc Sacramento, qui aliunde non habeat aliquam superioritatem, & gubernationem, etiam extra Sacramentum: ideo enim Pōtifex, Episcopi, Parochi, & Prælati habent iurisdictionem ordinariam, quia incumbit

bit illis ex officio gubernare, & pascere illos subditos, sed Sacerdos simplex nullā prorsus habet superioritatem, aut gubernationem circa alios Sacerdotes, & multo minus circa Episcopos, & Cardinales; non est ergo eorum pastor ex officio in ordine ad peccata venialia; sed solum ex delegatione supremi Pastoris, & Pōtificis, a quo accipit illam iurisdictionem delegatam. quæ omnia eruditus Diana transcripsit fideliter de verbo ad verbum ex Eminentissimo Cardinali Lugotom. de poenitent. disp. 18. sect. 3. num. 44.

389 Quoad secundam partem, nō pe quod Sacerdos simplex dictam iurisdictionem absoluendi à venialibus nō habeat ab Ecclesia, aut à Summo Pontifice) probatur, primo quia de hac consuetudine nō reperitur textus, autoritas, Conciliorum, aut Papa; qui de illa refertur; neque quis illam dedit; ergo ex his inferendum est, nullum Sacerdotem habere dictam potestatem ab Ecclesia, aut à Summo Pontifice. Secundo; quia si Sacerdos simplex haberet iurisdictionem ab Ecclesia aut à Summo Pontifice absoluendi à peccatis venialibus posset Summus Pontifex reseruare venialia quoad absolutionem hoc est quod non teneat absolutio, facta ab alio quam à reseruante; quāuis non quantum ad hoc quod teneatur quis illa confiteri cum ex Christi institutione sit materia libera; atqui hoc est falsum; ergo, & quod simplex Sacerdos iurisdictionem habeat Ecclesia absoluendi à peccatis venialibus, probatur minor, quia peccatum veniale ex Christi institutione est materia libera; ergo ex Christi Domini institutione potest quis illud subijcere cui voluerit,

& consequenter nulla humana potestas poterit illud reseruare, tum quia quod Christus concessit, nullus valet auferre. tum etiam, quia vel reseruatio ista obligaret ad mortale, & hoc non, quia nimis durum, & contra suauitatem Christi iugum, vel solum ad veniale; & sic posset Confessor ab illa absoluere etiam si non sit superior.

390 Secundo probatur hæc sententia, scilicet, quod simplex Sacerdos nullam iurisdictionem habeat absoluendi à peccatis mortalibus in alijs confessionibus ritè cōfessis, quia potestas, & iurdictio concessa ad absoluendum à peccatis, si iam sunt validè cōfessa, opponitur significationi formæ; quæ est, ego te absoluo à peccatis tuis; id est quantum est ex me remitto hoc debitum, deleo hoc peccatum: ergo repugnat, quod data sit solum potestas remittendi peccatum, si iam est dimissum, & aliàs non; cum propria significatio formæ sit remissio, etiam si remissum nō sit.

391 Secunda, & vera sententia affirmat Sacerdotes simplices ab Episcopo non approbatos, tam seculares, quam regulares validè, & licitè absoluere posse à peccatis venialibus, & mortalibus antea ritè cōfessis, ita Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst. 93. ar. 1. dub. 6. Suarez tomo 4. in 3. part. disp. 26. sect. 5. numer. 2. Granados in 3. part. tract. 10. disp. 4. sect. 1. num. 2. Aegidius de Coninch de sacramentis tom. 2. disp. 8. dub. 2. Filiucius tom. 1. tract. 7. num. 223. Machado tom. 1. lib. 1. part. 1. tract. 1. documento 3. num. 4. Ludouicus Caspensis in curs. theolog. tom. 2. tract. 24. disp. 3. sect. 3. num. 27. Diana part. 8. tract. 1. resol.

55. Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disp. 18. sect. 3. num. 44. Mendo in Bullam Cruciatæ disp. 22. cap. 1. num. 2. Magister Candidus to. 2. disquisit. 24. art. 55. dub. 3. Castropalaus part. 4. tract. 23. disp. vnica püt. 13. num. 5. Thomas Hurt. tom. 2. resol. moral. tract. 12. cap. 1. dub. 6. Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 11. quæst. 9. Franciscus Felix in tentatiua complutensî tract. 3. de conscientia cap. 3. difficult. 10. num. 12. & tract. de poenitentia cap. 6. difficult. 7. D. Carolus Malletus in aureo theolog. moralis tom. 1. malleatione 16. bractea 1. Sciendum 2. in fine D. Marcus Vidal in parca vitali tract. de iurisdictione inquisit. 6. num. III. conclusionem 1. Rodericus de Arriaga tom. 8. disp. 39. sect. 3. & alij. Fundamentum huius sententiæ diuersum est. pro diuersitate modi opinandi Doctorum: nam alij dicunt ad absoluendum à venialibus, & mortalibus iam antea ritè confessis Sacerdotes nulla indigere iurisdictione, sed ad hoc sufficere potestatem ordinis, ita Caietanus tom. 1. opuscul. tract. 7. Sotus in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 2. ad 3. Coriolanus de casibus reservatis part. 1. sect. 3. num. 8. Molfesius tract. 7. cap. 15. num. 66. & sequentibus, sed iste modus dicendi est falsus, & vt talis cõmuniter impugnatur à Doctoribus: tum quia est contra dispositionem Concilij Tridentini loco superius citato; tum etiam quia absolutio à peccatis est actus iudicialis: ergo in Iudice necessario requiritur potestas iurisdictionis, alij vero dicunt omnes Sacerdotes habere à Christo Domino immediate iurisdictionem absoluendi à peccatis venialibus, & mor-

talibus antea ritè confessis; quam iurisdictionem accipiunt immediate à Christo Domino in ipsa ordinatione, ita Vasquez dicta quæst. 93. art. 1. dub. 6. num. 5. & alij postea citandi. alij denique affirmant dictam iurisdictionem absoluendi à venialibus cõferri Sacerdotibus ab Ecclesia, ita Eminentissimus Cardinalis Lugo, & alij infra citandi, sed quidquid sit de hoc probatur nostra sententia, quia ad absoluendum à peccatis requiritur in ministro potestas ordinis, et iurisdictionis; atqui simplex Sacerdos siue Regularis, siue secularis præter potestatem ordinis habet potestatem iurisdictionis in peccata venialia, & in mortalia antea ritè confessa, siue illam habeat immediate à Christo Domino in sua ordinatione receptam, siue illam habeat ex Ecclesiæ autoritate (de quo postea redibit sermo) ergo simplex Sacerdos, siue Regularis; siue secularis absque Episcopi approbatione potest licite, & valide à peccatis venialibus absoluerè, & à mortalibus ritè confessis.

392 Ad primum fundamentum primæ sententiæ responderetur negando maiorem, nam verba Concilij intelliguntur, quod nullus Sacerdos etiam Regularis possit absque Episcopi approbatione aliquem secularem etiam Sacerdotem à peccatis mortalibus nõ confessis absoluerè de venialibus, vero non loquitur Conciliũ, imo ex consuetudine à fidelibus, & ab Ecclesia recepta videtur supponi à Concilio peccata venialia posse absolui à quocumque simplici Sacerdote ab Episcopo nõ approbato, quare concessa minori neganda est vtraque consequentia, & ad probationem vltimæ consequentiæ concessa maiori

iori neganda est minor, quo ad secundam partem: nam licet probabilis sit sententia Vasquez, Cani, Riccardi, Ledesmae, Capreoli, Paludani, Thomæ Hurtado, D. Marci Vidal, & aliorum locis superius citatis asserentium Sacerdotes simplices tam regulares, quam seculares, accipere immediate à Christo Domino in sua ordinatione iurisdictionem ordinariam absoluendi à venialibus peccatis, & à mortalibus in alijs confessionibus ritè confessis: nihilominus probabiliorem sententiam affirmantem dictam iurisdictionem concessam esse ab Ecclesia Sacerdotibus simplicibus independentem ab Episcopi approbatione defendunt Cardinalis Lugo, Suarez Coninch. Castropalaus, Candidus, D. Carolus Malletus, Leander, & Diana locis supra citatis, & nouissime Gaspar Hurtadus de Sacramentis disp. 10. difficult. 10. quod colligitur ex cap. omnis vtriusque sexus de poenitent. & remissionibus dicente: omnis vtriusque sexus fidelis, postquam ad annũ discretionis peruenerit omnia sua solus peccata, saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, & iniuncta sibi poenitentia proprijs viribus studeat adimplere, ex quibus verbis tacite indicatur confessionem ex deuotione, quæ fit non ex materia necessaria; sed libera, & voluntaria cuilibet Sacerdoti fieri posse, neque ex hac doctrina sequitur absurdum, quod assignat Bordonus vbi supra n. 57. §. quod si dicas, nempe posse peccatorem extra tempus obligationis à mortalibus absolui voluntariè à quouis simplici Sacerdote non approbato, si tibi sermo est de confessione præcisè de mortalibus, quoad præceptum diuinum, aut humanum, est igitur ibi sermo

de confessione quorumlibet peccatorum etiam venialium, hoc inquam absurdum non sequitur, nam in dicto capite non solum est sermo de annuali confessione, sed etiam de quacumque alia faciendâ à fidelibus de peccatis mortalibus, vt benè aduertit Glosa, & colligitur ex illis verbis, saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti: ergo ibi non est sermo de confessione quorumlibet peccatorum etiam venialium, sed solum de peccatorum mortalium confessione faciendâ proprio Sacerdoti, vel alteri idoneo Sacerdoti de proprijs Sacerdotis licentia, & facultate, ad primam minoris probationem pro secunda eius parte respondetur, quod licet nullus sit textus, aut autoritas expressa de hac consuetudine communiter in Ecclesia à fidelibus recepta, est tamen textus ex quo potest, vt constat ex cap. relato omnis vtriusque sexus 12. & ex cap. ea noscitur de sentent. excommunicationis.

393 Ad secundam probationem auctores, qui affirmant simplicem Sacerdotem, siue Regularem, siue secularem habere à Christo Domino immediate iurisdictionem absoluendi à peccatis venialibus, & à mortalibus antea ritè confessis, consequenter ad suam doctrinam dicunt non posse summum Ecclesiæ Pontificem peccata venialia referuare, etiam quo ad eorum absolutionem propter rationes allegatas in dicta probatione, nisi in vno dumtaxat casu, si Summus Pontifex prohiberet ne Sacerdos valide absoluat aliquas personas, quod sine dubio facere potest. Sic enim sacra Congregatio Tridentini Concilij relata ab Angelo Maria Cherubino tom. 4. Bullarj folio 10. vt testatur Thomas Hurtado tra-

Stat. 12. cap. 1. part. 2. nu. 2078. declaravit, quod Confessores etiam Regulares non approbati specialiter ad hoc munus si audiant monialium confessiones, istae sint nullae, & irritae, quam declarationem approbarunt Gregorius 15. & Urbanus 8. in quo igitur casu dicunt praefati Doctores quod ubi ista declaratio est in viridi observantia, etiam si monialis solum confiteatur venialia peccata, absolutio facta a simplici Sacerdote erit nulla in foro externo; in foro autem conscientiae erit valida, quia haec iurisdictio absolventi a venialibus, est a Christo Domino immediate. Sacerdos autem absolvens a venialibus stante dicta prohibitione peccabit venialiter, quamvis absolutio valida sit in foro conscientiae.

394

Sed probabilius respondeo cum Eminentissimo Cardinali Lugo de poenitentia disp. 18. sect. 3. n. 44. Suario 4. tom. in 3. part. disp. 29. sect. 3. Filiucio tract. 7. cap. 10. quaest. 2. Aegidio de Coninch de Sacrament. disp. 8. dub. 11. & Gaspare Hurtado dif. 11. de poenitent. difficult. 4. & alios quos refert Diana, & sequitur part. 8. tract. 1. resol. 55. posse Summum Pontificem valide reservare peccata venialia (& idem dico de mortalibus iam legitime confessis) quia ut supra diximus Sacerdotes ab Ecclesia accipiunt iurisditionem completam absolventi a venialibus: ergo Ecclesia potest eam valide auferre, & limitare, quamvis non quicumque, sed tantum Summus Pontifex, quia ipse est, qui iurisditionem completam in illa concedit omnibus Sacerdotibus nulli subordinatam, saltem quantum ad valorem actuum illius, neque probationes, quae in contra-

rium adducuntur in contrario argumento contrarium conuincunt. non prima; quia licet peccata venialia ex Christi Domini institutione sint materia libera; quia nullus tenetur ex fidelibus illa necessario, confiteri ut disposuit Concilium Tridentinum sessione 14. cap. 5. per haec verba. ex his colligitur oportere a poenitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent in confessione recitari, etiam si occultissima illa sint, & tantum aduersus duo vltima Decalogi praecipua commissa, & caetera; & paulo post profequitur. Nam venialia, quibus a gratia Dei non excludimur in quibus frequenter labimur, quamquam recte, & vtiliter citraque omnem presumptionem in confessione dicantur, taceri tamen citra culpam multis quae alijs remedijs expiari possunt, tamen ex hoc non sequitur, quod quis possit peccata venialia pro suo libito subiicere cui voluerit: nam cum Sacramentum poenitentiae, siue administrerur in materia necessaria, siue in materia voluntaria, & libera semper fiat per modum iudicij necessario requiritur in ministro praeter potestatem ordinis potestas iurisditionis, alias absolutio erit nullius roboris, & momenti, ut disponit idem Concilium dicta sess. 14. cap. 7. cum autem simplex Sacerdos non habeat iurisditionem completam in peccata venialia immediate a Christo Domino, ut supra probatum est, sed illam habeat ab Ecclesia hinc est quod si Summus Pontifex simplicibus Sacerdotibus prohibeat absolueri a venialibus si aliter fecerint peccabunt mortaliter, & absolutio ab illis impensa, erit nulla. Secunda pro-

ba-

batio supponit, falsum, nempe simplicem Sacerdotem habere iurisditionem immediate a Christo Domino in peccata venialia, ad tertiam probationem dico hanc prohibitionem si esset obligare ad mortale ratione sacrilegij; quod committeret Sacerdos administrando poenitentiae Sacramentum absque vlla iurisditione, neque ordinaria, neque delegata, neque hoc est nimis durum, & contra iugum Christi suae, cum materia grauis sit sacrilege administrare poenitentiae Sacramentum, quantumvis materia remota quae a poenitente affertur leuis sit ut sunt peccata venialia. Quare non est audendum Ludouicus a Cruce in bulla Cruciate disp. 1. cap. 1. dub. 5. n. 16. ubi postquam impugnat sententiam asserentium Sacerdotem simplicem tam regularem, quam saecularem habere ab Ecclesia iurisditionem absolventi a venialibus, quam iurisditionem docuerat num. 15. non habere Sacerdotem simplicem immediate a Christo Domino in sua ordinatione, fateretur dicto num. 16. quod si Sacerdos simplex regularis, aut saecularis absque Episcopi approbatione aliquem absolueret a venialibus nihil faceret, & peccaret saltem venialiter, quippe committeret sacrilegium in re leui. Sed hoc gratis, & absque fundamento, atque inconsequenter dicitur, quod sic ostendo ex doctrina ipsius Ludouici a Cruce, Sacerdos simplex, siue Regularis, siue saecularis, qui absque Episcopi approbatione aliquem absoluit a peccatis tantum venialibus sacrilegium committit, cum poenitentiae Sacramentum administrat carens iurisditione tam ordinaria, quam delegata: ergo iste talis morta-

395

liter peccat, antecedens est ipsius Ludouici a Cruce num. 15. & 16. citato consequentiam vero probat; ille qui falso iurat in materia quantumvis leui, imo, & leuissima, peccat mortaliter, ut communiter docent Doctores: ergo, ille qui sacrilegium committit in materia quantumvis leui, etiam peccabit mortaliter, patet consequentia ex paritate rationis, nam ideo ille qui adducit Deum in resem alicuius mendacij leuis peccat mortaliter, quia licet materia mendacij leuis sit, iniuria irrogata Deo grauis est; atqui Sacerdos qui caret iurisditione administrandi Sacramentum poenitentiae si illud administrat absolventi aliquem a solis venialibus, licet materia confessionis leuis sit, iniuria irrogata poenitentiae Sacramento grauis est; ergo peccat mortaliter. Ad secundum argumentum late respondet Eminentissimus Cardinalis Lugo loco superius citato, & eum satisfacere tenentur Authores oppositae sententiae: nam licet negent simplicem Sacerdotem ab Episcopo non approbatum posse aliquem absolueri a peccatis mortalibus iam rite confessis, nihilominus concedunt Sacramentum poenitentiae posse iterari cum Confessario ab Episcopo approbato, qua doctrina ab illis recepta sic ad hominem arguuntur, ponamus aliquem facere confessionem generalem cum Confessore approbato ab ordinario, in qua solum se accusat de peccatis mortalibus iam rite confessis in alijs confessionibus; interrogo an haec confessio, & absolutio sit licita, & valida, vel non? si dicas quod non est valida, nec licita: ergo Sacramentum poenitentiae non potest

A a 2 re-

reiterari, quod negas. Si est licita, & valida instat argumentum: quia ista absolutio dictorum peccatorum iam ritè absolutorum, opponitur significationi formæ, quæ est, ego te absoluo à peccatis tuis idest quantum est ex me remitto hoc debitum, deleo hoc peccatum, aut hæc peccata cū talia peccata sint iam remissa per alias confessiones ritè, & legitime factas, quare quidquid respondeant contrarij in hoc casu, idem ego respondeam in casu nostro, supposita iurisdictione concessa ab Ecclesia simplici Sacerdoti, absolventi à mortalibus iam ritè confessis, itaque faciliter respondeo ad argumentum cum Eminentissimo Cardinali Lugo ubi supra num. 48. & 49. & cum Patre Thoma Hurtado loco superius citato num. 2080. quod dum simplex Sacerdos absoluit à peccatis iam antea in alijs confessionibus remissis, sensus formæ est: Ego te absoluo à peccatis, quantum in me est, idest iuxta iurisdictionem meam, quæ solum se extendit ad peccata iam confessis.

RESOLVTIO XXIV.

Vtrum Sacerdos Regularis non approbatus ab Episcopo ad excipiendas Confessiones, possit validè, & licitè absoluerè à venialibus, nec non à mortalibus ritè confessis absque licentia suorum superiorum.

396 **H**æc difficultas supponit Sacerdotem simplicem regularem habere iurisdictionem completam absolventi à venialibus, nec non & à mortalibus iam ritè confessis, siue illam habeat immediate à Christo Domino illi collata in sua ordinatione, siue

illam habeat delegatam ab Ecclesia, & difficultas est an præter hanc siue ordinariam, siue delegatam iurisdictionem absolventi à venialibus simplici Sacerdoti concessam, si Sacerdos sit regularis indigeat ad licitè, & validè absolventi à venialibus licentia suorum superiorum, auctores, qui affirmant Sacerdotem simplicem, siue regularem, siue secularem habere iurisdictionem ordinariam completam in peccata venialia, & in mortalia iam ritè confessis immediate datam à Christo Domino in sua ordinatione, quos citauimus resolutione præcedenti, consequenter dicunt Sacerdotem simplicem regularem non indigere licentia suorum superiorum ad licitè, & validè absolventi à venialibus, nec non & mortalibus iam ritè confessis, nec posse superiores regulares suo subdito Sacerdoti dictam iurisdictionem auferre, imo nec Summus Pontifex saltem quoad absolutionem peccatorum venialium in specie, quia iurisdictione collata immediate à Christo domino, qualis est hæc, quæ habent omnes Sacerdotes in peccata venialia, & in mortalia iam ritè confessis, à nulla humana creatura potest auferri.

397 Quare tota difficultas est in sententia affirmante Sacerdotes simplices habere ab Ecclesia hæc absolventi à venialibus iurisdictionem, vtrum præter prædictam iurisdictionem, quam accipiunt ab Ecclesia indigeant suorum superiorum, licentia ad licitè, & validè absolventi à venialibus, & mortalibus iam ritè confessis, Miranda in manuale prælatorum part. 2. quæst. 45. affirmat non posse Sacerdotem simplicem regularem validè, nec licitè absoluerè à venialibus, neque à mortali-

talibus iam ritè confessis, absque suorum licentia superiorum, cuius fundamentum esse potest; quia quotiescunque Summus Pontifex aliquam concedit facultatem, aut iurisdictionem regularibus illam concedit dependenter a suorum Prælatorum licentia, & facultate; atqui iurisdictione absolventi à venialibus, & à mortalibus ritè confessis conceditur Sacerdotibus regularibus ab Ecclesia, & ipsius Pontifici Summo: ergo Sacerdotes simplices regulares non possunt, nec validè, nec licitè aliquem absoluerè à venialibus, neque à mortalibus ritè confessis sine licentia suorum superiorum.

398 Dicendum tamen est posse simplicem Sacerdotem regularem validè, & licitè quemlibet à solis peccatis venialibus absoluerè, & à mortalibus iam ritè confessis absque licentia, et approbatione suorum superiorum, nisi oppositum præcipiatur Religioso sub formali præcepto à suo superiori legitima de causa ne adhuc illorum peccatorum excipiat confessiones: quia tunc licet validè absolueret non tamen licitè, ita Nauarrus cap. 4. num. 6. Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst. 93. art. 1. dub. 6. num. 5. Granadus in 3. part. controuer. 7. tract. 10. disp. 2. num. 6. Molfesius tract. 7. cap. 15. nu. 21. Pater Andreas Mendo in bullam Cruciatæ disp. 22. cap. 1. num. 3. Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tr. 5. disp. 11. quæst. 15. et probatur; quia Sacerdos simplex regularis habet iurisdictionem delegatam à Summo Pontifice absolventi quemcumque à peccatis venialibus, et à mortalibus iam ritè confessis, atqui collatio huius iurisdictionis nullo pacto dependet à voluntate Superioris Sacer-

doti regularis cum voluntas superioris maximè summi Pontificis non dependeat à voluntate inferioris: ergo Sacerdos simplex Regularis potest validè, & licitè absoluerè à venialibus, & à mortalibus iam ritè confessis absque licentia, et approbatione sui superioris. quoad secundam vero partem nempe quod si prohibitum est Sacerdoti regulari sub formali præcepto ne adhuc talium peccatorum excipiat confessiones nihilominus si illas excipiat erunt validæ probatur. quia prælatus inferior non potest suspendere, & multo minus annullare iurisdictionem concessam à Prælato superiori: ergo cū simplex Sacerdos Regularis habeat à Summo Pontifice iurisdictionem completam absolventi à peccatis venialibus, & à mortalibus iam ritè confessis non poterit superior regularis hanc iurisdictionem illi suspendere, aut annullare ergo confessiones factæ à Sacerdote regulari talium peccatorum erunt validæ, quæuis non licitæ: ex eo quod operatur contra præceptum obedientiæ à suo superiore illi impositum: si autem prohibitio excipiendi tales confessiones sit ex constitutione religionis peccauit Sacerdos mortaliter, aut venialiter secundum obligationem quæ habuerit seruandi sui ordinis constitutiones, quæ si non obligent ad culpam, sed ad poenam, ne venialiter peccabit.

399 Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur, quod licet quotiescunque Summus Pontifex concedit aliquod privilegium Regularibus etiam in ordine ad sacramentalem confessionem Sacerdotes Regulares non possint illo vti absque suorum Prælatorum licentia, & appro-

batione, iurisdicatio tamen concessa Sacerdotibus regularibus ab Ecclesia, & ab eius Pontifice Summo absoluendi à venialibus, & mortalibus iam ritè confessis, nullo modo pendet à voluntate, & imperio superiorum regularium; nam imperium superioris non irritat actus propriæ voluntatis eorumdem subditorum, & cum peccata venialia, & mortalia ritè confessa, sint materia, & non necessaria Sacramenti poenitentiae, potest Sacerdos simplex regularis ab ea quemlibet absoluere iurisdictione illi concessa ab Ecclesia absque sui Prælati licentia, & approbatione, ut supra probatum est.

RESOLVTIO XXV.

400 **V**trum Sacerdos simplex possit in articulo mortis absoluere ab omnibus peccatis, & censuris, etiam referuatis, præsentate proprio Sacerdote, aut etiã Prælate, vel alio habente iurisdictionem delegatam à Superiori absoluendi à peccatis superiori referuatis.

Prima sententia sustinet non posse, nec licitè, nec validè simplicem Sacerdotem in articulo mortis mortis aliquem absoluere præsentate proprio Sacerdote, ita Rosella, Syluester, Armilla, Couarruias, Simancas, Corduba, Grassius, Gratianus, Sotus, Vgolinus, Barth. Ledesma, Viualdus, Rutilius, relati à Sanchez lib. 2. summæ cap. 13. num. 7. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 26. sect. 4. num. 4. & tom. 5. disp. 22. sect. 1. num. 62. Vasquez tom. 4. in 3. part. disp. 93. art. 1. dub. 4. num. 18. Azor. tom. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 5. Valentia tō. 4. disput. 7. quæst. 10. punct. 2.

Aegidius disp. 8. dub. 2. num. 16. & 17. Bonac. disput. 5. quæst. 7. punct. 1. num. 10. & de censuris disp. 1. quæst. 3. punct. 3. num. 5. Ochagavia tract. 2. de confessione quæst. 35. num. 2. Eminentiſſimus Cardinalis Lugo de poenit. disp. 18. sect. 2. §. 2. num. 24. Reginaldus lib. 1. num. 61. Fagundes in præcep. Ecclesie præcep. 2. lib. 7. cap. 1. nu. 19. Granados in 3. part. tract. 10. disput. 4. num. 11. Hurtado disput. 10. difficult. 7. Bellarminus tom. 2. de sacramentis disput. 8. dub. 2. num. 17. Zambranus de casibus in articulo mortis dub. 4. num. 3. Turrianus in select. centur. 2. censur. Theolog. dub. 77. Trullsch. lib. 1. in decalog. cap. 3. dub. 7. nu. 8. Castruspalaio par. 1. tract. 4. de fide disp. 4. punct. 3. §. 5. nu. 9. quos citat, & sequitur Leander à Sanctissimo Sacramēto par. 1. tract. 5. disp. 11. quæst. 18. Antonius de Escobar, & Mendoza tom. 2. vniuersæ Theologiæ moralis lib. 16. sect. 2. problema 30. num. 298. D. Carolus Mallettus in aureo Theologiæ moralis tō. 1. malleat. 16. bractea 2. & nouissimè eam acriter defendit eruditus Pater Thomas Hurtado tom. 1. resolut. moralium tract. 5. cap. 6. resol. 59. affirmans hanc opinionem sibi tam certam esse, ut contrariam existimet practicè improbabilem, immeritò tamen ut postea videbimus, Pater Ioannes Martinon tom. 5. disp. 53. sect. 2. num. 16.

401 **P**robatur primo hæc sententia à dicto Patre Hurtado vbi supra num. 1567. quia concilium Tridentinum sessione 14. cap. 7. dicit verum tamen piè admodum ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit referuatio in articulo mortis, atque

que adeo omnes Sacerdotes quoslibet poenitentes à quibuslibet peccatis, & censuris absoluere possunt in quo testimonio duo maximè ponderanda inuenit Pater Hurtado, primum est, ratio, quæ est adæquata huius determinationis, ne scilicet aliquis pereat illi, quæ deficiat salutis remedium, quæ ratio manifestè conuincit intentum, cum optima legis, & legitima interpretatio sumatur ex ratione expressa à legislatore in ipsa lege, ut notant Castro de lege poenali cap. 7. documento 3. num. 10. Nauarrus de indulgentijs notabili 25. num. 3. hoc enim statuit pia Mater Ecclesia, ne aliquis æternaliter pereat positus in extrema necessitate, at non est extrema necessitas, quando in articulo mortis adest Sacerdos proprius habens iurisdictionem, quare extrema necessitas illius articuli ius tribuit moribundo, ut absoluator, & iurisdictionem cōcedit omnibus Sacerdotibus, quam non habent si adsint alij Sacerdotes habentes alias iurisdictionem, sicut ius naturale in extrema necessitate corporali omnia facit communia, & existens in illa potest sibi accipere à quocunque sibi necessaria ad subleuandam necessitatem, extraquam nullo modo licet, sic philosophandum in præsentiarum de necessitate spiritali absoluti-
402 onis in articulo mortis, quæ nõ est extrema si adest alius Sacerdos, qui ex potestate ordinaria, vel delegata possit absoluere. Secundum est, quod Concilium dicit hanc consuetudinem semper custoditam in Ecclesia ut in articulo mortis omnes Sacerdotes, & cætera; atqui non fuit semper in Ecclesia Dei custoditum, quod præsentate proprio Sacerdote pos-

sit quilibet Sacerdos absoluere: ergo Concilium est vi consuetudinis Ecclesie coniunxit articulum mortis, articulo necessitatis, quod non adsit copia Confessoris ordinarij, aut delegati, probatur minor ex cap. Præbyter 26. quæst. 6. vbi ex Concilio 3. Cartaginensi dicitur, præbyter in consulto Episcopo nõ reconciliet poenitentem, nisi absente Episcopo vltima necessitas cogat: ergo si quando vltima necessitas cogit absolutio debet fieri absente Episcopo, illo iam præsentate non licet: secundo probatur eadem minor ex extrauaganti inter cunctas s. incendiarios, vbi dicitur, quod si forsan antequam ab eo, qui potestatem habet absolui possunt mortaliu confitèdi volentium verissimiliter timeatur, & beneficium absolutionis impendant; sed subeāt iuramentum, quod liberati suis Episcopis excommunicatoribus præsentabunt, & cætera, in qua extrauaganti facultas cōceditur Fratribus Ordinis Prædicatorum, & minorum, ut in periculo mortis absoluant eos delinquentes quãdo instat mors antequam possint ab eo, qui potestatem habet, absolui: ergo si possint ab illo absolui non possēt à prædictis fratribus.

402 **P**robatur secūdo ab ipso Hurtado; quia Concilium Tridentinum sic explicuit Catechismus Pij Quinti, iussu editus, & directus ad omnes pastores Ecclesie, ut ex ipso quid dicendum sit omnibus suis accipiant, igitur cap. 5. de sacramento poenit. numer. 56. sic loquitur: quamquam si mortis periculum imminet, ne hac occasione aliquis pereat, ut vnicuique Sacerdoti liceret, non solum omnium peccatorum genere cuiuscumque potestatis sic illa

illa condonare, sed etiam excommunicationis vinculo solvere, hæc ibi; ergo si adest proprius sacerdos hoc non licet cuicumque sacerdoti, quare sic dedit responsum Gregorius XIII. Patribus Societatis Iesu, ut testantur Molina, & Turrianus vbi supra.

403 Tertio probatur à Castropalao vbi supra; quia iurisdictio concessa à Tridentino in mortis articulo simplici Sacerdoti cessat per præsentiam proprii Sacerdotis, aut alterius approbati Sacerdotis ad excipiendas confessiones; ergo Sacerdos simplex non approbatus non potest, nec validè, nec licitè administrare Sacramentum poenitentiae in articulo, aut periculo mortis præsentate proprio Sacerdote si iste vult Sacramentum poenitentiae constituto in tali periculo administrate. quia causa motiva ob quam Concilium dictam iurisditionem absolventi in articulo mortis concedit simplici Sacerdoti non approbato, est ne infirmus ratione necessitatis Confessarij absque confessione moriatur, quæ necessitas cessat per præsentiam proprii Sacerdotis, cum constitutus in periculo mortis habeat commoditatem confitendi, si velit sua peccata: ergo per præsentiam proprii Sacerdotis cessat iurisdictio concessa simplici Sacerdoti absolventi in articulo mortis, et consequenter si absoluat absolutio erit inualida, et nulla, ut potè data à Sacerdote non habente absolventi iurisditionem.

404 Quarto probatur hæc sententia à Patre Antonio de Escobar, & Mendoza vbi supra nu. 298. prope medium ex cap. eos qui de sententia excommunicationis in 6. vbi dicitur, cum qui mortis

articulo ratione imminentis necessitatis absoluitur à censura reservata, cessante impedimento debere se præsentare superiori cui reservata erat per hæc verba; eos qui à sententia Canonis, vel hominis (cum ad illum à quo aliàs de iure fuerant absolventi nequeant propter imminentis mortis periculum, aut aliud impedimentum legitimum pro absolutionis beneficio habere recursum) ab alio absolvantur; si cessante postea periculo, vel impedimento, se illi à quo his cessantibus absolvi debebant, quæ cito commodè poterunt, contempserint præsentare, mandatū ipsius semper illis; pro quibus excommunicati fuerant humiliter recepturi, & satisfacturi. pro ut iustitia suadebit; decernimus (ne sic censura illudant ecclesiasticæ) in eandem recidere ipso iure. ex quo textu tale conficitur argumentum, eum qui in mortis articulo ratione imminentis necessitatis absoluitur à censura reservata, cessante impedimento, debet se præsentare superiori cui reservata erat; ergo si adest superior ille, non possit inferior ab illa censura absolvi: eum, poenitens non possit absolvi, nisi cū onere comparandi quam primū possit; atqui potest tunc comparere, cū adest superior; ergo debet coram ipso statim comparere: non ergo voluit Ecclesia dare facilitatem inferiori absolventi subditum, quando ipse poterat coram superiore comparare, neque hoc fuit semper in Ecclesia usitatum, sed quod absolueretur à quolibet Sacerdote in defectu superioris propter necessitatem.

405 Secunda sententia affirmat quemcumque simplicem Sacerdotem non approbatum validè posse in mortis articulo etiam præ-

præsentate approbato, vel superiore volente audire confessionem, & impendere absolutionem, absolvi penitentem ab omnibus peccatis, & censuris etiam reservatis, quæ absolutio semper erit licita, & valida: quia tam in articulo, quam etiam in periculo mortis omnis Sacerdos habeat potestatem iurisditionis absolventi ab omnibus peccatis, & censuris reservatis ex iure diuino, et ex vi suæ ordinationis. ita Nauarrus in summa cap. 27. num. 72. §. 7. Sylva verbo confessio 2. num. 4. Paludanus in 4. dist. 17. quæst. 2. art. 2. conclus. 2. & dist. 201. quæst. 1. art. 2. Philibertus Marchinus in tract. de bello diuino, seu peste part. 3. ca. 3. num. 10. Armilla verbo absolutio. Canus, Duardus apud Vasquez de poenitent. quæst. 93. art. 1. dub. 3. Durandus dist. 19. qu. 2. ad 4. Naldus in summa verbo confessio num. 31. quos citat, & sequitur nouissimè D. Marcus Vidal in Arca vitali tract. de poenitentia inquit, 7. concl. 2. à n. 13. vsque ad. 25.

406 Probatur primo hæc sententia à Don Marco Vidal quia in mortis articulo, quando conscientia est maculata peccato mortali datur præceptum diuinum obligans per se propriè, & directè sub mortali ad confitenda peccata lethalia nunquam confessa, ut cum Diuo Thoma in 4. dist. 17. docent Suarez, tom. 4. in 3. par. disp. 35. sect. 3. num. 3. Coninch. disp. 5. dub. 2. nu. 36. Fagundez præcep. 2. lib. 1. cap. 1. num. 6. Henriquez lib. 4. de poenitent. cap. 4. §. 3. Bonacina de Sacramentis disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punt. 4. ergo in illo articulo à iure diuino conceditur iurisdictio cuiilibet Sacerdoti, ut possit absolvi penitentem ab omnibus

suis peccatis, & consequenter iurisdictio in eo articulo est de iure diuino. antecedens constat, tum ex Concilio Tridentino sessione 14. cap. 5. & canone 7. tum etiam, quia hoc præceptum diuinum est adimplendum semel in hac vita: ergo ad minus in articulo mortis. tum denique quia Sacramentum poenitentiae fuit à Christo Domino institutum ad salutem animæ, ut mundetur conscientia à peccatis: ergo tunc præceptum diuinum confessionis obligabit, quando datur maxima necessitas curandi morbos spirituales animæ: atqui ista maxima necessitas urget in mortis articulo; ergo in illo videtur obligare præceptum diuinum confessionis. consequentia vero probatur; quia clemens, & misericors Deus semper nobis præbet omnia illa sufficientia media necessaria ad obseruanda, & implenda eius præcepta; atqui sufficientes, & necessarium medium adimplendum præceptum diuinum confessionis in articulo mortis est iurisdictio communicanda Sacerdotibus, sine qua nemo à peccatis absolvi potest; ergo cõfendum est in eo articulo Deum concedere immediatè omnibus Sacerdotibus hanc potestatem iurisditionis, ad hoc ut poenitens æquè benè possit adimplere eius præceptum diuinum confessionis: ergo iurisdictio in articulo mortis est de iure diuino.

407 Confirmatur, quia ut Philosophi docent, media continentur virtualiter in fine, & sequuntur eius naturam; cum dicantur ordinem ad illum, atqui finis intentus à Deo in articulo mortis, est obligare sub præcepto ad confitenda peccata mortalia nunquam confessa: ergo iurisditionis potestas concessa Sacerdotibus ad

absoluendum à peccatis, cum sit medium conducentis necessario ad consequendum hunc finem à Deo intentum debet contineri virtualiter in isto fine, & sequi eius naturam; sed iste finis in mortis articulo est à iure diuino, ergo etiam medium nēpe iurisdictionis erit à iure diuino, cum sequatur naturam finis, & ipsi conformetur: ergo iurisdictionis potestas in articulo mortis absoluendi à peccatis est de iure diuino.

408

Secundo probat hanc sententiam dictus Vidal num. 14. quia Doctores communiter docent, quod Sacerdos nō approbatus, quando deficiente approbato capit confessionem audire in articulo, aut periculo mortis potest perficere illam, et absolueri poenitentem à omnibus peccatis, et censuris referuatis, quamuis ante completam confessionem, et ante absolutionem superueniat, vel Sacerdos approbatus vel superior cui referuata sunt illa peccata absoluenda, & ratio est, vt affirmant Doctores, quia Sacerdos ille veram habebat iurisdictionem, & ius acquisitum, quando alio deficiente capit audire confessionem, quæ aduentu Confessoris approbati, aut superioris non expirat; aliàs esset intolerabile onus, & nimium grauaretur constitutus in illo periculo si ceptam confessionem deberet alteri repetere, cum vix pro eo tempore possit vnitantū fateri: ergo id contingit quia Sacerdos nō approbatus habet iurisdictionem de iure diuino in mortis articulo, aut periculo. Probatur consequentia; nam aliàs teneretur Sacerdos ille non approbatus, qui incēpit audire confessionem, deficiente approbato, petere à superiore faculta-

tem absoluendi à referuatis, quando adest præsens ante absolutionem, quia licet per incēptam confessionem acquisuerit ius ad illam perficiendam, nihilominus cum nō incēperit formā absolutionis ante aduentū superioris, videtur asserendum expirare iurisdictionem circa absolutionem dandā à referuatis per presentiam superioris, cum cesset finis illius confessionis Sacerdoti non approbato, ex eo, quod nulla adest necessitas ministri non approbati, cum iam sit præsens non solum minister approbatus, sed etiam superior cui competit cōcedere facultatem absoluendi à referuatis peccatis à dicto superiore: ergo si de facto potest, vt Doctores etiam oppositę sententię asserūt, simplex Sacerdos absolueri etiā à referuatis poenitentem absque eo, quod petat à Superiore licentiam, quando superuenit post incēptam confessionem, et ante absolutionem; videtur firmiter affirmandum; id contingere solū quia in illo casu Sacerdos quilibet habet à iure diuino iurisdictionem absoluendi ab omnibus peccatis, et censuris etiam referuatis.

409

Tertio eam probat num. 16. quia potestas iurisdictionis absoluendi à peccatis fuit à Christo Domino communicata eius Ecclesię ad ædificationem, et salutem animarum fidelium, non vero ob destructionem, et perditionem animarum; ideo constituit Sacerdotes non tantum iudices conscientiarum, sed etiam medicos animarum, vt possint medicina spiritali curare earum infirmitates, quod totum non æquē benè obseruaretur, si in periculo, et articulo mortis non possint omnes Sacerdotes absolueri, et per se applicare remedia spi-

411 spiritualia per absolutionē à peccatis absque vlla exigentia, & dependentia ab humano iudicio, vt per se patet: ergo concludendum est iurisdictionem, qua funguntur sacerdotes in mortis articulo, aut periculo à iure diuino tantum dependere.

410

Vltimo probat num. 17. quia omnes sacerdotes in mortis articulo funguntur eadem iurisdictione quoad forum conscientię, qua fungebantur Apostoli; atque ista Apostolorum iurisdictionis erat immediate à iure diuino, vt constat ex illis verbis Ioannes c. 20. accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt; ergo etiam illa erit huiusmodi. probatur maior: quia Christus Dominus constituit suos Apostolos idoneos ministros Sacramenti poenitentię communicādo illis immediate iurisdictionis potestatem ex eo, quod prouidebat necessitatē in sua Ecclesia huius potestatis pro salute Fidelium, qui sine hac potestate in Dei Ecclesia difficulter cōsequi possent præmia æterna ob impetfectionem voluntatis humanę, quæ post peccatum Adæ magis inclinatur ad voluptates sensuales, quam ad cælestes: ergo si Christus Dominus immediate concessit iurisdictionis potestatem suis Apostolis ob necessitatem pro salute Fidelium: quare ergo nolimus nos concedere potestatem, qua funguntur omnes Sacerdotes in mortis articulo fuisse immediate à iure diuino illis concessam, & per consequens, quod sit eadem cum illa Apostolorum, saltem quoad forum conscientię, cū in mortis articulo vrgeat maxima necessitas huius potestatis pro salute animæ poenitentis constituti in illo mortis periculo.

412

Ex hac opinione, quam probabilior alijs appellat Vidal, & magis conformem tum rectæ rationi, tum etiam diuinę misericordię, & clementię, aliqua infert iste Doctor. primo infert num. 19. omnes Sacerdotes in articulo mortis esse pares in iurisdictione; atque adeo non esse necessarium, quod approbatus, & superior præferatur nō approbato, quoniam ad exercendam potestatem iurisdictionis concessam immediate à iure diuino, approbatio hominū, & ab hominibus instituta non exigitur. Secundo infert num. 20. hanc iurisdictionem, quam Sacerdotes in articulo mortis habent esse ordinariam, cum illis competat ex iure diuino. Tertio infert num. 21. neque etiam Summum Pontificem posse auferre à Sacerdotibus hanc potestatem in articulo mortis quantumuis sint excommunicati, suspensi, & degradati, cum Summus Pontifex potestatem tantum habeat superius commune humanum, nō vero superius diuinum, quod tollere, neque demere in totum potest, sed tantum illud declarare, ac moderare, vt constat ex cap. sunt quidā 25. quęst. 1.

Tertia, & probabilior sententia sustinet quemcumque simplicem Sacerdotem alioquin non impeditum etiam præsentem proprio absoluere in prædicto articulo, aut periculo mortis à quibuscunque casibus quantumuis referuatis ita Nauarrus lib. 5. consilior. tit. de poenitentia, & remissione in prima quidem editione cōsil. 15. num. 2. & 3. in secunda vero cōsil. 23. num. 2. & 3. vbi sententiam, quam tenuerat in manuali oppositam retractat, te (inquit ille) altius inspecta. Emanuel sà in summa verb. absolutio num. 4. Petrus de Ledesma de,

Sacramentis agens de pœnitentia cap. 14. difficult. 2. post primam conclusionem. Conradus in suis responsionibus tom. 1. qu. 12. versu respondetur in articulo mortis Vega in summa tom. 1. cap. 6. casu 16. Rodriguez tom. 1. sumæ editione 2. anno 1610. cap. 59. num. 4. in fine, & in additionib; ad bull. Cruciatæ §. 9. num. 44. vers. a cerca del mismo §. num. 37. & in quæst. regul. qu. 56. art. 4. in fine Diana part. 1. tract. 5. de absolutione ab hæresi resol. 5. & part. 4. tract. 4. in fine resol. 161. & part. 5. tract. 3. resol. 60. & 65. & tract. 13. resol. 12. vbi citat pro hac sententia Petrum Hurtado de Mendoza in secunda secundæ disput. 84. sect. 7. §. 125. & denique part. 8. tract. 1. reso. 90. 91. & 92. & novissime eam defendit Pater Ioannes de Castillo tom. 2. de pœnitentia tract. 8. disp. 10. dub. 14. à num. 366. qui omnes dicunt dictam potestatem iurisdictionis absolventi in mortis articulo, aut periculo, habere Sacerdotes simplices ab Ecclesia, & non à iure diuino, vt ex solutione argument. 2. sentent. constabit.

413

Probatur primo nostra sententia ex Concilio Tridentino sessione 14. cap. 7. vbi sic dicitur, verum tamē piè admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatio in articulo mortis; atq; ideo omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusuis peccatis, & censuris absoluerè possunt. Ex quibus verbis tale conficio argumentum. Concilium Tridentinum generaliter; & absque vlla limitatione, concedit in articulo mortis omnibus Sacerdotibus facultatem, & iurisdictionem absolventi quoscūque pœnitentes, à quibusuis peccatis, &

censuris etiam reseruatiss; ergo absque vlla limitatione etiam, vniuersaliter est intelligendum; ergo Sacerdos simplex non approbatus etiam præsentè approbato, vel superiore volente confessionem audire, & absolutionem impendere poterit constitutum in tali periculo absoluerè ab omnibus peccatis, & censuris etiam reseruatiss secunda consequentia ex prima manifestè sequitur, prima vero ex antecedenti clarè deducitur; nam vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus; lege de pretio ff. de publ. in rem, actio, maximè quando lex tēdit in fauorem animarū, sicut facit præses Tridēt. decret. ū.

414

Secundo probatur; quia facultatem, quam Concilium Tridentinum concedit omnibus sacerdotibus absolventi in mortis articulo ab omnibus peccatis, & censuris etiam reseruatiss; ideo illis conceditur ex eo, quod pœnitens est in statu necessitatis ratione periculi mortis; atqui præsentia Sacerdotis approbati, aut superioris non tollit, quod pœnitens in tali periculo constitutus non sit in magna necessitate ratione periculi mortis; ergo signum est, quod Sacerdos non approbatus retineat in tali casu suam iurisdictionem absolventi in articulo mortis, non obstante præsentia approbati Sacerdotis, aut superioris, & quod consequenter possit moribundum absoluerè in præsentia approbati, vel superioris à quibusuis peccatis, & censuris etiam reseruatiss.

415

Tertio probatur, quia quilibet constitutus in mortis articulo habet ius illi concessum à iure Ecclesiastico, & principaliter à Tridentino eligendi sibi Confessarium secundum sui liberam electionem cui sua peccata possit confiteri, ne maneat in statu

per-

perditionis non habendo Confessarium secundum suum beneplacitum; ergo si pœnitens in periculo mortis ius habet eligendi sibi Confessarium ad suum beneplacitum etiam quilibet Sacerdos poterit illum absoluerè. Consequentia ex antecedenti sequitur antecedens vero probatur; quia Concilium in articulo mortis voluit saluti animarū providere, ac conscientiarum libertati; ideoque voluit remouere necessitatem confitendi in dicto articulo approbato Confessario, ac per consequens ius concessit pœnitenti, vt pro sua electione, & libera confidentia confiteri possit cuilibet Sacerdoti ad suum beneplacitum.

416

Quarto probatur, quia si simplex Sacerdos non approbatus præsentè prælato, seu superiori, non posset in mortis articulo absoluerè à casibus, & censuris reseruatiss sequerentur duo contradictoria simul vera; atqui hoc nō potest dici; ergo neque quod simplex Sacerdos non possit absoluerè pœnitentem in articulo mortis, etiam præsentè Prælato à casibus, & censuris reseruatiss sequela probatur; nam istæ duæ propositiones opponuntur contradictoriè in articulo mortis nulla est casuum reseruetio; in articulo mortis aliqua est casuum reseruatiss, atqui vtraque propositio est vera in sententia, quæ affirmat non posse simplicem Sacerdotem in mortis articulo absoluerè à censuris præsentè Prælato; ergo in dicta sententia darentur duæ propositiones contradictoriæ simul veræ, quod implicat probatur minor, nam prima propositio in mortis articulo nulla est casuum reseruatiss est vera, & concedis

417

tur ab auctoribus dictæ sententiæ, vt potè determinata à Concilio Tridentino dicta sessione 14. cap. 7. per illa verba, in eadē Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reseruatiss in articulo mortis. Secunda propositio in articulo mortis est aliqua casuum reseruatiss etiam est vera in dicta sententia, quod sic demonstro; nam in prædicta sententia asseritur, quod præsentè proprio Sacerdote, seu Prælato, non potest pœnitens constitutus in mortis articulo ab alia absolui; atqui hæc est verè, & propriè aliqua reseruatiss in articulo mortis; ergo illa propositio in articulo mortis est aliqua casuum reseruatiss est vera in dicta sententia, & consequenter ex prædicta sententia dantur duæ propositiones contradictoriæ simul veræ, quod implicat, ergo dicendum est posse simplicem Sacerdotem in articulo mortis etiam præsentè proprio Sacerdote, seu Prælato absoluerè à quibusuis peccatis, & censuris quantumuis reseruatiss.

Dixi in nostra sententia posse simplicem Sacerdotem in articulo mortis etiam præsentè alio Sacerdote approbato, aut præsentè superiore ab omnibus peccatis, & censuris absoluerè, nisi aliàs sit impeditus hæresi, Apostasia, aut Schismate, & similibus impedimentis notis pœnitenti, quia si aliquid ex his impedimentis habeat, non potest pœnitens ab illo absolui in articulo mortis, si adsit alius censuris carens, aut prædictis, & similibus vitijs, ratio huius est, vt benè notat Pater Ioannes de Castillo vbi supra assertionè secunda, tum quia est præceptum ecclesiasticum vitandi tales, & communicandi cum illis in sacris, ac proinde præ-

præceptum non suscipiendi ab illis Sacramentum, quod præceptum etiam in articulo mortis viget; nisi sit causa, quæ excuset: non est tamen causa excusans, si adest alius Sacerdos liber ab huiusmodi impedimentis, qui possit, & velit moribundum absolueri, vnde quamuis ex alio capite daremus prædictos hæreticos, excommunicatos, &c. habere iurisdictionem ea causa sufficeret, vt non liceret ab illis petere absolutionem in eo casu, tum quia nec censendum est habere illos iurisdictionem pro tali casu, maxime si vera est sententia, quæ docet excommunicatum, atque ad eo potiori ratione hæreticum, schismaticum, &c. carere iurisdictione, quam non censetur Ecclesia illis dare, quando nulla est necessitas, vt in tali casu supposito, quod inotescat poenitenti.

418 Notanter dixi nu. præc. dum similia impedimenta nota sint poenitenti: nã si poenitens ignoret talem defectum esse in Sacerdote, quãuis adest alius sine tali defectu, qui posset, & vellet absolueri, & poenitens nihilominus petat absolutionem ab illo, & accipiat illam, absolutio erit valida, quia censetur Ecclesia pro illo casu conferre illi Sacerdoti veram iurisdictionem, quia iuxta multorum Doctorum sententiam non solum error communis populi, sed etiam opinio probabilis aliquorum, vel alicuius cum aliquo titulo colorato sufficit vt valeat actus iudicis: cū ergo poenitens, vt supponimus probabiliter putet prædictum Sacerdotem habere iurisdictionem, maxime pro articulo mortis, & probabiliter credatur æquè benè posse talem Sacerdotem absolueri, ac potest alius, qui non habet tale impedimentum

sufficientem habet titulum coloratum à iure; in quo conceditur cuilibet Sacerdoti facultas in articulo mortis absolueri, quæ facultate ille carebat, per accidens quia adest alius, qui sine tali impedimento posset absolueri poenitentem, & tale impedimentum ignorabatur ab ipso poenitente.

419 Ad primum argumentum primæ sententiæ ex Concilio Tridentino desumptum responderetur, quod Concilium vnquam dixit reservationem in eo articulo ideocessare, ne quis ob defectum Confessarij legitimam alioquin habentis potestatem sine absolutione diceret, sed cum definisset, adstruxissetque delictorum reservationem subdit: verumtamen ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei semper custoditum fuit, vt nulla sit reservatio in articulo mortis, atque adeo omnes Sacerdotes, quoslibet poenitentes à quibusuis peccatis absolueri possunt: longè autem diuersam est (vt notat Doctus Dedicastillo, vbi supra nu. 373. carere Confessario, & sumere occasionem à reservatione, vel potius ipsam reservationem pro occasione sumere, vt pereat nimirum propter difficultatem, quæ esse potest, & solet aperiendi conscientiam superiori ob pudorem, aut similem metum, ob quam occasionem multi perirent potius, & sine confessione morerentur, quam tali Sacerdoti, aut superiori confiterentur, quod in praxi aliquando videtur accidere, vt testatur Dignus Thomas in 4. dist. 17. quæst. 3. art. 4. ad 6. ergo Tridentinum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat sustulit omnem casuum reservationem in illo articulo, ac concessit potestatem omnibus

Sa.

Sacerdotibus (saltem alioquin non impeditis) absolueri indistinctè, et vniuersaliter absque vlla limitatione, & reservatione. ob quam rationem Clemens 8. in decreto expedito anno 1593. præcipiens superioribus Regularium Confessarios pro subditorum numero assignare ad quos possent recurrere religiosi, explicans quid mouerit ipsum ad hoc statuendum pro casibus ordinarijs, reddit rationem hanc ipsam, quam intendimus esse secundum mentem Concilij Tridentini, scilicet consulere infirmioribus, ne peccata superiori manifestare formidantes incurrant periculum damnationis. verba sunt notata dignissima nonnullos infirmiores interdum superiori suo conscientie maculas detegere formidantes abducere posse in æternæ damnationis periculum hæc Pontifex. & non loquitur pro casu quo sit alius, sed pro quo adit etiam superior, neque pro tam graui casu qualis est articulus mortis, sed pro casibus, & occasionibus ordinarijs, id quod confirmavit postea Urbanus 8. ergo volunt Pontifices, & concilium occasionem tollere infirmioribus pereundi.

420 Deinde maxime notanda est illa particula, atque quæ apponitur à patribus Concilij loco citato, quæ vt bene notat D. Marcus Vidal vbi supra num. 34. sæper facit copularum sensum venire æquè principaliter; ergo si in articulo mortis nulla per Tridentinum datur casuum reservatio nulla etiam daretur limitatio potestatis cum eodem modo, & sub eodem periodo sumantur omnia ista verba, in Ecclesia Dei custoditum semper fuit, vt nulla sit reservatio in articulo mortis, atque adeo omnes Sacerdotes

quoslibet poenitentes à quibusuis peccatis, & censuris absolueri possunt: ergo si in tali mortis articulo nulla est casuum reservatio, consequens est, vt nullus sit in dicto articulo reseruator, maxime cum ista duo sint correlatiua, nam quidquid priuilegium disponit in vno correlatiuo extenditur etiam ad aliud correlatiuum, ergo concluditur quemlibet Sacerdotem alioquin non impeditum impedimentis supra relatis in mortis articulo posse validè, & licitè absolueri à quibusuis peccatis, & censuris, etiam præsentè approbato, vel superiore volente impendere absolutionem.

421 Supposita igitur hac legitima Concilij intelligentia, negandum est non fuisse semper in Ecclesia Dei custoditum, quod præsentè proprio Sacerdote possit quilibet Sacerdos absolueri à quibusuis peccatis, & censuris in foro conscientie ad probationem autem in contrarium ex capite presbyteri respondetur ibi esse sermonem de publica illa reconciliatione solemnè publicè poenitentium, quæ olim in Ecclesia fieri solebat. qua reconciliabantur poenitentes propter publicum, & vulgarissimum aliquod crimè, quod cum publicum esset, imo sæpè deductum ad forum externum, & contentiosum necessè erat, vt coram legitimo iudice, qui imposuit censuram, vel publicam poenitentiam res tota ageretur, & quia fortassè facilè, & sumpta occasione absentie Episcopi, aut alio præ textu presbyteri alienas partes sibi abrogabāt, id prohibuit Concilium 3. cartaginense in dicto cap. presbyteri, & subiunxit verba quibus indicat de eo genere reconciliationis esse sermonem, cuiuscum.

cumque (inquit) poenitentis publicum, & vulgatissimum crimen est, quod vniuersam commouet urbem, ante absidam id est ante atrium Ecclesiae manus ei imponatur. hoc manus erat proprium Episcopi; idque interdicitur presbytero: cum ergo poenitens, qui sic publice tenebatur poenitere, & Praelato subdi praesentemque, & paratum haberet Praelatum, atque in publico delicto satisfacere oporteret multitudini debebat etiam publico ministro pro tali satisfactione parere, qui minister ordinarius erat Episcopus; atque ut ait Glosa ibi ita se debebat gerere, ut non tantum profit illi ad salutem, sed alijs sit in exemplum. atque adeo de eo qui est in publica poenitentia, & publicam habet excommunicationem esse intelligendum praedictum cap. quod expressè docet Hériguez lib. 11. litera Z. in textu ubi citat Roias. accedit quod si esset sermo de absolutione in foro interno ex eo textu probaretur teneri infirmum si posset petere facultatem, vel per nuntium; vel per literas, si hac ratione posset, etiam si non posset adire Episcopum, & tamen Auctores contrarij pro foro conscientiae id negant; ita Sanchez supra num. 14. cum alijs.

422

Ad secundam probationem eiusdem minoris desumptam ex extrauag. capite inter cunctas paragrafo incendiarios. Respondeo primo cum Doctissimo Dedicastillo ubi supra, ibi non dici, quod non possint absoluere illud genus hominum si possint ab alio absolui; sed dicitur quod absoluant illos si non possint ab alio absolui, quod longe diuersum est: atque illa verba posita procul dubio sunt, ut scirent illi Re-

ligiosissimo & quouis alius Sacerdos praedictos illos infirmate morte fore absoluendos; & non esse illis negandam absolutionem propter defectum Episcopi excommunicantis, cui semper competebat ius absoluendi illos.

Secundo responderetur textum illum loqui tantum de absolutione extra periculum mortis danda, quo periculo urgente omnibus Sacerdotibus alioquin non impeditis aliqua censura, aut alio simili impedimento noto poenitenti, facultatem conceditur absoluendi, etiam praesente proprio Sacerdote, quod potius confirmat nostram sententiam, quam illam infirmat, & hoc patet ex ipso cap. inter cunctas ubi habentur haec verba: inconueniens enim existimamus, ut à peccato absoluat, qui poenitentiam ei debitam imponere, aut irregularitatis poenam sequutam, vel excommunicationem, quae infligitur maxime à iure quandoque pro crimine, quae uè quae ab Ecclesia, & per consequens à participatione Sacramentorum excludit, remouere non potest, & paulo inferius; quod si forsan antequam ab eo, qui potestatem habet absolui possint mortalium confiteri volentium verisimiliter timeatur, etiam in praedictis casibus saepe fati fratres eos confiteri volentes audiant, & ipsis beneficium absolutionis impendant. ubi clarè videtur illum textum loqui de absolutione enlargienda extra periculum mortis, quo periculo urgente antequam ligati censuris absoluti sint, ab eo, qui potestatem habet, tunc possunt ceteri alij Sacerdotes inferiores absolueri, absque eo quod vlla limitatio adiungatur, atque simpliciter, & vniuersaliter, illis conceditur absolutè, & sim-

simpliciter facultas absoluendi. quod idemet clarius deducitur ex verbis in cap. excommunicamus §. decernimus: ubi ita dicitur decernimus etiam, ut nullus hanc incurrens excommunicationis sententiam pro praedictis, vel aliquo praedictorum, absque speciali mandato nostro absolutionis beneficium valeat obtinere, nisi forsan ad nos habere recessum non posset in mortis articulo constitutus: ergo colligitur reservationem illam militare tantum extra periculum mortis non vero in illo periculo.

424

Tertio responderetur praedictum textum, & alios similes, quos Auctores primae sententiae possunt adducere loqui de iurisdictione exercenda quoad forum externum in ordine ad absolutionem à censuris tantum extra sacramentalem confessionem (ut constat ex cap. si aliquis 26. qu. 6. ex cap. monachi de sententia, excommunicationis ex capite cetero, ac etiam ex cap. noscitur de sent. excommunicationis) non vero à peccatis, in quo casu neque etiam in mortis articulo praesente superiore potest simplex Sacerdos illam absolutionem à censuris tantum impendere; ac ideo dicitur (nisi forsan ad superiorem habere accessum non posset in mortis articulo constitutus) nam quoad absolutionem à peccatis non requiritur accessus ad superiorem in articulo mortis, ut est communis Doctorum opinio, cum nulla detur in articulo mortis, casuum reservatio, ut determinat Tridentinum Concilium dicta sessione 14. cap. 7. imo Concilium omnibus Sacerdotibus facultatem concedit in dicto mortis articulo absoluendi quoscumque poenitentes à quibusuis peccatis, & censuris, ut ex ipso Co-

425

cilio supra probauimus. non tamen dicta facultas absoluendi à censuris simplicibus Sacerdotibus conceditur etiam in articulo mortis extra confessionem sacramentalem praesente superiore, cum absolutio à censuris tantum, etiam in mortis articulo ad superiorem semper pertineat, siue in articulo, siue extra articulum mortis, unde quando superior ipse est praesens, & nulla alia absolutio est enlargienda nisi à censuris, in tali casu superior praefendus est Sacerdoti simplici cum ad superiorem de iure pertineat à censuris absoluere.

Sed dices simplex Sacerdos praesente superiore non potest absoluere à censuris tantum: ergo nec praesente superiore potest sacramentaliter absoluere à peccatis etiam in mortis articulo probatur consequentia; quia absolutio à censuris debet semper praecedere ad peccatorum absolutionem in foro sacramentalis poenitentiae: ergo si non potest in articulo mortis simplex Sacerdos non approbatus praesente superiore à censuris tantum poenitentem absoluere, nec etiam à peccatis poterit eum absoluere praesente superiore cum eamdem facultatem sub eisdem verbis Tridentinum in articulo mortis concedat omnibus Sacerdotibus absoluendi, tam à peccatis, quam à censuris reservatis; praecipue cum in illo articulo nulla sit casuum reservatio, ut idem Concilium Tridentinum determinat: ergo falsa est responsio.

426

Responderetur quod Concilium Tridentinum solum concedit omnibus Sacerdotibus in articulo mortis facultatem absoluendi à censuris reservatis in ordine tantum ad sacramentalem confessionem non vero ad exercendam

dam iurisdictionem extra sacramentalem confessionem, sicut est illa quæ exercetur absolendo à censuris tantummodo, quare mirum non est, si Sacerdos non approbatus præsentem superiore in articulo mortis nullam possit exercere iurisdictionem, quam bene quidem exercere potest, etiam circa absolutionem, à censuris, quando ista absolutio est in ordine ad confessionem sacramentalem, & simul cum absolutione à peccatis, etiam præsentem superiore. Vnde quando dicitur quod in mortis articulo nulla est casuum reservatio; intelligi debet in ordine ad forum internum, & ad sacramentalem confessionem, non vero in ordine ad externum forum, & extra confessionem.

427 Ad secundum respondeo cum D. Marco Vidal in sua arca vitali tract. de poenitentia Sacramento inquisitione 7. num. 45. responsione prima, quod Catechismus licet sit maximè autoritatis, nihilominus fidem non facit sicut Concilium Tridentinum, quoniam vim, & autoritatem concilij generalis non habet, cū omnia, quæ in illo continentur non sint sancita per modum statuti, decreti, & legis canonicæ, ut clarè colligitur, ex motu proprio cōcesso à Pio Quinto; quod privilegium registratur in principio Catechismi. Vnde licet Catechismus fuerit editus, et confirmatus, autoritate Pij Quinti, ex hoc inferri non licet, quod fidem Concilij generalis faciat, benè tamen, quod maximam habeat autoritatem, & quod quidquid ab illo affirmatur tutius sit quam oppositum, quod cū alijs affirmat Sanchez in summa lib. 2. cap. 13. num. 7.

428 Ad tertium fundamentum, 429

quod adducit Castropalao respondetur negando antecedens ad cuius inclusam probationem respondeo in articulo mortis duplicem esse necessitatem, aliam physicam, moralè alteram, physica necessitas consistit in periculo mortis corporalis, seu corporis, moralis vero in periculo mortis spiritualis animæ, itaque iurisdicctio omnibus Sacerdotibus concessa à Concilio Tridentino in dicto mortis articulo, est ratione vtriusque necessitatis, quarum vtraque manet, etiam præsentem approbato, vel Prælato: cum ergo non cesset necessitas de qua Concilium loquitur, neque etiam iurisdicctio cessare videtur, ut potè concessa ratione illius necessitatis, quod autè Concilium Trident. dictam iurisdictionem absolendi in articulo mortis, quemcumque poenitentem à quibusvis peccatis, & censuris omnibus Sacerdotibus concedat ratione vtriusque necessitatis, scilicet periculi mortis, tam corporalis, quam spiritualis animæ, ex eo manifestè apparet; quia etiam extra periculum mortis ille, qui in peccato mortali viuit est in morali necessitate ratione periculi mortis æternæ spiritualis animæ, & nihilominus Concilium non concedit omnibus Sacerdotibus dictam potestatem, & iurisdictionem absolendi ab omnibus peccatis, & censuris reservatis extra mortis articulum: signum igitur est, quod necessitas de qua loquitur concilium sit vtraque nempe tam physica corporis, quam spiritualis animæ, & vtraque se tenet ex parte constituti in periculo mortis independēter à præsentia Sacerdoti approbati, vel superioris, seu Prælati.

Ad quartum fundamentum Pa.

Patris Antonij de Escobar, & Mendoza patet ex superior dictis solutione ad secundum, & tertium fundamentum, itaque dico prædictum textum ex cap. eos qui de sent. excommunicat. loqui de absolutione elargienda, extra Sacramentum poenitentia, ut de alijs rex. supra dixi. quare ad argumentum in forma respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam, nam præsentia superioris non tollit Sacerdoti simplici iurisdictionem absolendi à censuris reservatis illi concessam à Concilio Tridentino in mortis articulo, ut supra diximus num. præcedenti, nec existens in tali periculo tenetur tunc necessario comparere coram superiore licet postquam à dicto periculo exeat comparere teneatur. Vnde neganda est minor subsumpta: nam non bene argumentatur ille, qui est in articulo mortis, & habet censuram aliquam superiori reservatam à qua absolueri non potest etiam in ipso periculo, nisi cum onere comparandi quamprimum coram superiore transacto dicto periculo; potest in eodem periculo existens præsentare se superiori ex eo, quod ibi est præsentem superior: ergo debet tunc se præsentare superiori. hæc consequentia non est legitima cum adsit alius Sacerdos habens iurisdictionem absolendi à reservatis censuris, etiam præsentem superiore, ut supra probatum est, & constat ex capite his qui 26. quæst. 6. & ex cap. si Præbyter 26. quæst. 6. atque ex cap. ab infirmis 26. quæst. 7. qui textus Canonici vniuersaliter, & absque vlla limitatione affirmant Præbyteros teneri in conscientia in mortis articulo præsidium poenitentia, & munus reconciliationis implo-

rantibus non denegare in cap. enim si præbyter, sic dicitur; si præbyter poenitentiam morientibus abnegauerit reus erit: quia Dominus dicit, quacumque die conuersus fuerit peccator, viuet, & non morietur, vera enim confessio in ultimo tempore esse potest; quia Dominus non solum temporis, sed etiam cordis inspector est: sicut Latro vnius momenti poenitentia meruit esse in Paradiso in hora ultima confessionis. ita ibi, & in dicto cap. his, qui habentur hæc verba: his qui tempore necessitatis, & periculi urgentis instantia præsidium poenitentia, & mox reconciliationis implorare, nec satisfactio interdicens est, nec reconciliatio deneganda: quia misericordia Dei, nec mensuras possumus ponere; nec tempora definire; apud quem nullas paritur venia moras conuersio dicente Dei spiritu per Prophetam, cū conuersus ingemueris tunc saluus eris, & cætera. & in cap. ab infirmis, ita habetur ab infirmis in periculo mortis positus per Præbyteros, pura inquirenda est confessio peccatorum, & cætera. tum etiam quia constitutus in periculo mortis habet à iure canonico, & à Concilio Trident. facultatem eligendi Confessarium ad suum beneplacitum, & liberam voluntatem: ergo potest eligere simplicem Sacerdotem, qui eum ab omnibus peccatis, & censuris absoluat, etiam præsentem superiore, consequentia patet, nam sicut quando quis per Breue Pontificium habet potestatem eligendi sibi in Confessarium, quemlibet Sacerdotem secundum suam electionem, & voluntatem potest eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum, etiam præsentem superio-

re, ita similiter in articulo mortis propter rationē dictam.

430

Ad primum fundamentum secundæ sententiæ quatenus affirmat iurisdictionem concessam omnibus Sacerdotibus absoluedi à quibusvis peccatis, & censuris in mortis articulo esse de iure diuino respondetur concedendo antecedens; & negando consequentiam: nam iurisdictione absoluedi à peccatis, & censuris in foro sacramentalis poenitentiae solum Summo Pontifici competit de iure diuino, vt late probat Pater Ioannes Martinon tractatu delegibus, & etiam ex eo patet, quod Summi Pontifices cū aliquos casus sibi reseruant, addūt interdum se eos sibi reseruare excepto articulo mortis, quā particulam frustra adderint, si iurisdictione circa illos in mortis articulo ab ipsis nō dependeret. Deinde, quia Sacerdos in foro sacramentalis poenitentiae absoluit à peccatis, etiam in articulo mortis, vt verus iudex, vt constat ex Concilio Tridentino sessione 14. cap. 2. & 5. & canone 9. ergo non potest nisi subditos habere; atqui non habet subditos ex vi solius ordinis sacerdotalis, & verborum illorum accipite Spiritū Sanctum, quorum remisistis peccata remittuntur eis, et cætera. ergo non habent iurisdictionem absoluedi à peccatis, & censuris de iure diuino etiam in articulo mortis. probatur minor: nam alijs si ex vi ordinis acciperent potestatem absoluedi omnes, et quoscunque Christianos, etiam pro articulo mortis: acciperent etiam iurisdictionē, et superioritatem, in omnes, & singulos, & sicut omnes Sacerdotes sunt inter se, & cum Episcopis, & cum ipso Summo Pontifice æquales in hac potestate,

ordinis; ita essent omnes Sacerdotes iudices supremi, & principes æquales absque vlla subordinatione inter se, saltem pro articulo mortis, quod esset omnino contra omnem ecclesiasticum ordinem, quem Christus Dominus in Ecclesia sua reliquit in qua voluit alios esse superiores, & alios inferiores. Ad probationem consequentiæ respondeo concedendo maiorem, & negando minorem quoad secundā partem, nempe necessarium medium esse ad adimplēdū præceptum diuinum confessionis sacramentalis in mortis articulo habere omnes Sacerdotes ex vi sui ordinationis iurisdictionem à iure diuino communicatā immediatē à Christo Domino absoluedi ab omnibus peccatis, & censuris cum sufficiat iurisdictione illis communicata ab Ecclesia, quæ, vt pia mater ab Spiritu Sancto gubernata suis fidelibus filiis prouidit omnibus medijs ad adimplenda præcepta, tam diuina, quam ecclesiastica, præceptuē in mortis articulo concedendo omnibus Sacerdotibus iurisdictionem absoluedi omnibus fidelibus in mortis articulo; aut periculo constitutis à quibusvis peccatis, & censuris, vt ex Tridentino, & sacris Canonibus aperte constat.

431

Ad confirmationem respondetur concedendo maiorem, minorem, & consequentiam, & concessa minori subsumpta, neganda est consequentia; nam licet media consequantur naturam finis, & ei confortentur, quatenus ordinantur ad eius consecutionem; non debent esse eiusdem ordinis, & rationis cum ipso præsertim in moralibus, & ita licet in articulo mortis vrgeat præceptum diuinum cōfitendi peccata

ata mortalia nunquam confessata, non inde sequitur, quod omnes Sacerdotes habeant iurisdictionem à iure diuino absoluedi in tali articulo à quibusvis peccatis, & censuris, sed sufficit, quod illam habeant ab Ecclesia.

432

Ad tertium respondetur negando antecedens quoad secundam partem; nam licet auctores primæ sententiæ affirmant, quod si incepta confessione cum simplici Sacerdote veniat proprius Sacerdos; aut superior poenitens non teneri, cum proprio Sacerdote cōfiteri; sed simplicem Sacerdotem posse absolutionem impendere, quia ille simplex Sacerdos vsus fuit iurisdictione sibi delegata pro illo articulo concessa, & dicta iurisdictione: non spiret, quando res non est integra morte concedentis, sed extendi possit vsque dum perficiatur, ex cap. gratum. cap. relatum de officio delegati; hinc est, quod etiam extendi debeat in hoc casu, quod intelligunt de absolutione à peccatis, quæ non habet annexam excommunicationem reseruatam; nam si illam habent annexam dicunt debere prius simplicem Sacerdotē petere facultatē à Superiore absoluedi à censura, aut petere, quod ipse superior ab illa prius absoluat; quia ratione censuræ reseruatæ non potest simplex Sacerdos poenitentem absolue, etiā in mortis articulo, nisi cum onere comparandi coram superiore quam primum potuerit si exeat ab illo periculo; & cum tunc superior sit præsens, non dubitat poenitentem teneri se præsentare superiori, & simplicem Sacerdotem non posse eum alio modo à peccatis absolue, nisi casu quod superior non vellet absol-

uere, nec dare simplici Sacerdoti facultatem ad absoluedum, quia tunc potest, & debet eum absolue, tam à censuris, quam à peccatis. in postea autē sententia verum est antecedens, quoad vtramque partem, & falsa est consequentia cuius falsitas manifeste constat ex supradictis solum poenitens absoluitus in tali casu à censuris reseruatæ præsentē superiore per simplicem Sacerdotem, vel per alium, qui alioquin non poterat extra mortis periculum absolue teneri si mortem euadat sistere se superiori nō vt rursus ab eo absolutionem accipiat ab illis censuris; sed vt ostendat obedientem Ecclesiæ, & paratum ad exhibendam maiorem satisfactionem, si à superiore imponatur, capiendamque ab illo medicinam, quæ conueniens ipsi videbitur, debetque à Confessario moneri de tali obligatione, cui si non pareat, reincident in easdem censuras; nam absolutio prius data propter necessitatem, fuit tantum ad reincidentiam iuxta capite eos, qui de sent. excommunicat. & cap. de cætero, & cap. ea noscitur de sententia excommunicationis.

433

Ad tertium fundamentum respondetur concedendo antecedens, quoad primam partem, & negando quoad secundam, nempe posse omnes Sacerdotes in mortis periculo absolue à peccatis independenter à iurisdictione eis ab Ecclesia communicata pro tali articulo; nam Sacerdotes omnes in sua ordinatione accipiunt potestatem ordinis ad efficiendum Sacramentum poenitentiae, & remittenda peccata, supposita aliunde iurisdictione, quæ est altera potestas diuersa à potestate ordinis, sine qua tota

integra potest dari, siue ante Sacramentū ordinis, siue post, licet verū sit, quod potestas ordinis quoad effectū remissionis peccatorū p̄deat essentialiter à potestate, iurisdictionis, sine qua nō potest operari: quamuis possit sine illa existere, & dari, duplex autem est potestas remittendi peccata in poenitentiae Sacramento, altera ordinis, iurisdictionis altera, quarum neutra præcisè sumpta sufficit, sed vtramque 435 exigit necessario poenitentiae Sacramentum. Vnde fit, quod Sacerdos, qui vi suæ ordinationis habet potestatem ordinationis, dumtaxat, non accipit ab illa præcisè plenam, & totalem remittendi peccata potestatem in Sacramento poenitentiae, cum totalis illa potestas consistat, in duabus illis partialibus ordinis videlicet, & iurisdictionis, quare neganda est consequentia, cum de iure diuino tantum habeant Sacerdotes iurisdictionem incompletam remittendi peccata, quæ est potestas ordinis.

434 Ad vltimum fundamentum respondetur negando maiorem: nam Apostoli ex vi illorum verborum præcisè nempe accipite Spiritum Sactum quorum remisistis peccata remittuntur eis, aut ex vi simplicis ordinationis in Sacerdotes, vel Episcopos, non acceperunt vtramque iurisdictionem, quamuis simul cum ordinatione Sacerdotali, & Episcopali iurisdictionem vniuersalem in christianos omnes acceperint speciali priuilegio ratione necessitatis, & Apostolicæ dignitatis illis concesso, & cum Episcopis eorum successoribus nō communicato, nam Episcopi absolutè ordinati, aut mere titulares alicuius loci, in quo nullus christianus existit, sicut nullos

habent subditos, ita neque vllā iurisdictionem, quæ sine subditis esse non potest, & idem est de Episcopis illis, qui absolutè priuantur suo Episcopatu, aut cum Summi Pontificis venia illum renunciant, hi enim omnes sunt quidem Episcopi quoad ordinationem, & potestatem ordinis, tamen si careant iurisdictione, quam, vel nondum acceperunt, vel ea expoliati sunt.

435 Secundo respondetur retorquendo argumentum in suum auctorem; quia per te omnes sacerdotes in mortis articulo funguntur eadem iurisdictione quoad forum conscientiae, qua funguntur Apostoli: ergo etiam funguntur omnes Sacerdotes eadem potestate etiam extra mortis articulum, & cum ista Apostolorum iurisdictione sit de iure diuino per te, consequens est, vt omnes Sacerdotes tam in articulo mortis, quam extra illum habeant iurisdictionem à iure diuino absoluendi ab omnibus peccatis quoscunque poenitentes ipsis confiteri volentes, quod nemo dicit. probatur prima consequentia; nam per te eadem potestas, quæ concessa fuit Apostolis à Christo Domino virtute illorum verborum Ioannis cap. 20. Accipite Spiritum Sactum quorum remisistis peccata remittuntur eis, communicatur omnibus Sacerdotibus in sua ordinatione virtute prædictorum verborum; atqui Apostolis fuit communicata dicta potestas, & iurisdictione remittendi peccata omnibus fidelibus non solum in articulo mortis, sed etiam extra illum: ergo similiter omnibus Sacerdotibus in sua ordinatione fuit communicata eadem potestas à iure diuino remittendi peccata non solum in mortis articulo, sed etiam extra illum

ab-

absque vlla exigentia, & dependentia ab humano iudicio, quod est expressè contra Concilium Tridentinum, & contra sacros canones, vt de se manifestum est. nec valet dicere Sacerdotes omnes accipere immediatè à Christo Domino iurisdictionem absoluendi quemcumque fidelem solum pro articulo, aut periculo mortis non tamen extra illum, Apostoli autem dictam iurisdictionem à Christo Domino accipere immediatè absq; aliqua limitatione, hoc inquam non valet, imò potius gratis dicitur, cum neque ex aliquo concilio, neque ex sacris Canonibus, imò oppositum manifestè colligatur, vt supra probauimus, neque est aliqua probabilis ratio, quæ hoc persuadeat.

RESOLVTIO XXVI.

Vtrum Sacerdos simplex, siue secularis, siue regularis non approbatus à suo Ordinario, possit Regularium confessiones excipere de licentia sui superioris.

436 **S**uppono tamquam certum posse Sacerdotes regulares approbati à suis superioribus Prouinciali, videlicet, vel Generali excipere confessiones aliorum Religiosorum suæ Religionis, etiam si ab Episcopo non sint approbati, quod idem dico de approbatione facta à superioribus localibus pro excipiendis confessionibus suorum subditorum; (dum non adsit constitutio religionis incontrarium) quia omnes superiores etiam locales habent iurisdictionem ordinariam in suos subditos, & consequenter possunt illam alteri delegare, vt constat ex cap. quibus de officio

ordinarij, & communiter docet Doctores non obstante decreto Concilij Tridentini sess. 23. cap. 15. de reformatione, vbi sic dicitur: decernit sancta Synodus nullum etiam regularem posse confessionem secularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneū reputari, nisi aut parochiale: beneficium, aut Episcopis per examen; si illis videbitur esse necessariū, aut alias idoneus iudicetur, & approbatione, quæ gratis detur obtineat: & cætera: nā ex verbis ipsius Concilij constat, nihil inuocari circa confessiones poenitentis regularis, siue is sit vir, siue foemina, cum solum requiratur à Concilio Episcopi approbatio ad audiendas confessiones secularium.

437 Quare tota difficultas est, an non obstante præfato Tridentini decreto possit religiosus de licentia sui prælati, etiam locali confiteri cuilibet Sacerdoti simplici etiam seculari. Pro negatiua sententia citat Pater Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. de poenitentia disp. 11. quæst. 45. Ioannem Mariam Nouarium tract. de electione fori. quæst. 69. num. 21. sed in hac quæst. nihil de hoc puncto tract. solum vt probet milites sancti Ioannis hierosolimitani, qui vulgo dicuntur equites de Malta, nec non, & equites sancti Iacobi, Calatrae, & Alcantaræ esse propriè, & in rigore religiosos. Afferit tamē nū. 22. quod quemadmodum Religiosi possunt se confiteri; apud Sacerdotem regularem non approbatum ab ordinario, sic pariter, & huiusmodi milites, siue equites. Sancius in suis selectis disp. 49. n. 11. & 13. & recēter Pater Antoninus Diana in suis moralibus resolutionibus tract. de immunitate ecclesiasti-

astica resol. 49. circa finem ubi dicit id tãquam nouum esse valde notandum, qui licet loquatur de Sacerdote sæculari, tamen credo impressorum in curia id accidisse quia aliàs falsa, & contra sacri Concilij Tridentini mentem esset eius opinio. ita Ioannes Maria Nouarius. Ex quibus verbis colligitur ipsum defendere nõ posse simplicem Sacerdotem sæcularem non approbatum ab Episcopo confessiones religiosorũ excipere, etiam de licentia sui superioris. præcipuè æquites Religionum militarium fundamentum huius sententiæ esse potest textum supra allegatum Concilij Tridentini dicta sessione 23. cap. 15. ubi dicitur nullum etiam regularem posse confessiones etiam Sacerdotum audire, nisi aut parochiale beneficium habuerit, aut ab Episcopis per examen, aut aliàs idoneus iudicetur; atqui in Sacerdote simplici sæculari nulla ex assignatis conditionibus à Concilio reperitur: ergo non potest, nec licitè, nec validè audire confessiones Religiosorum regularium, etiam de licentia sui superioris.

438 Dicendum tamè est posse Religiosum Regularem de licentia sui Prælatis confiteri cuilibet Sacerdoti simplici etiam sæculari, ita Sã verb. Confessor numer. 6. Suarez tom. 4. in 3. part. disput. 28. sect. 4. nu. 5. Bonacina disp. 5. quæst. 7. num. 25. Sancius in selectis disp. 49. num. 7. Granados in 3. part. tract. 10. disp. 5. sectione 1. num. 3. Trullench. in expositione bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 1. num. 5. Candidus tom. 1. disquisit. moralium disquisit. 3. cap. 39. dubitatione 1. conclus. 2. Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenitent.

disq. 21. sect. 1. nu. 2. Pater Franciscus Bardi in bullam Cruciatæ part. 2. tract. 5. cap. 2. sect. 2. nu. 21. Machadus tom. 1. lib. 1. par. 2. tract. 5. p. sect. 5. num. 2. Pater Gesuald de Bonon. de ministro absolutionis sacramentalis tit. 7. c. 1. num. 35. Barbosa in Trident. sect. 23. de reformatione cap. 15. quos citavi in mea quæstione apologetica morali §. 14. nu. 115. & præter hos Doctores eam defendunt Diana part. 3. tract. 2. resol. 3. Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst. 93. art. 3. dub. 3. nu. 5. Layman. lib. 5. tract. 6. cap. 11. num. 1. & iterum Diana part. 8. tract. 1. resol. 86. in fine Aegidius de Coninch. disp. 8. dub. 7. num. 48. Thomas Hurtado tom. 2. tract. 12. cap. 1. §. 2. dub. 5. num. 2071. Andreas Mendo in bullam Cruciatæ disp. 22. cap. 2. num. 24. Rodriguez tom. 1. quæstionum regul. quæst. 62. art. 4. & 5. Pater Gaspar Hurtado de Sacramentis disp. 10. de poenitentia difficult. 13. Reuerendissimus Pater Fr. Franciscus Bordonus Tertij Ordinis Sancti Francisci dignissimus Generalis tom. 1. consiliorum regul. resol. 2. quæst. 11. num. 23. & resol. 4. quæst. 1. nu. 1. D. Marcus Vidal in arca vitali tract. de iurisdictione inquisit. 6. num. 163.

439 Probatum hæc sententia; quia Prælatis regulares, tam superiores, quam locales, seu ordinarij, sunt proprij Sacerdotes respectu suorum subditorum, & habent in illos iurisdictionem quasi Episcopalem; atqui proprius Sacerdos potest subdito suo concedere licentiam, vt alieno Sacerdoti confiteatur: ergo potest quilibet Sacerdos simplex, siue regularis, siue sæcularis licitè, & validè excipere confessiones Religiosorum de licentia sui Præla-

ti. Deinde; quia vt dixi in mea quæstione apologetica loco superius citato Concilium Tridēt. sessione 23. de reformatione cap. 15. nihil innouauit circa confessiones poenitentis regularis, cum de confessione sæcularium solum ibi sit sermo. Ex quo constat responsio ad fundamentum oppositæ sententiæ.

440 Ex dictis infero primo contra Rodriguez ubi supra art. 5. & contra Candidum dicta disquisit. 3. art. 39. dubitat. 1. conclusione 4. Religiosos regulares habentes facultatem à suis Superioribus concessam eligendi Confessorem, siue ratione itineris, siue alia rationabili causa, posse eligere quemcumque Sacerdotem simplicem ab Episcopo non approbatum, siue talis Sacerdos sit regularis, siue sæcularis, dummodo aliàs talis Sacerdos nõ sit impeditus, & sit sufficiens, & idoneus, quod non difficile potest poenitens Religiosus prudēti diligentia, aut interrogando, aut aliter discernere, cuius ratio est; quia Prælatus regularis potest suis subditis concedere facultatē eligendi Confessorem non Parochum, & non approbatum: ergo quando generaliter, & absq; restrictione conceditur facultas eligendi Confessarium verè conceditur facultas eligendi quemlibet aliàs non impeditum dummodo sit sufficiens, & idoneus, ita Paludanus in 4. dist. 17. quæst. 3. art. 2. Gabriel quæst. 2. dub. 5. Sotus in 4. dist. 18. quæst. 4. art. 3. Adrianus ibidem quæst. 5. de confessione dub. 1. & alij quos citat, & sequitur Gaspar Hurtado de Sacramentis disp. 10. de poenitent. difficultate 13.

441 Secundo infero posse Prælatos locales, seu commendatores nostræ recollectionis, aut ratio-

ne itineris, vel alia rationabili de causa suo subdito facultatē concedere, vt cuilibet Sacerdoti nostræ religionis confiteatur, non obstante dispositione nostrarum constitutionum dist. 1. cap. 23. de confessionibus, & confessoribus, ubi prohibetur commendatoribus auctoritas concedendi facultatē simplicibus Sacerdotibus excipiendi confessiones nostrorum Religiosorum, etiam Sacerdotum, per hæc verba: declaramus simplices Sacerdotes nostræ Religionis (illos videlicet, qui Prouincialis; vel Vicarij Generalis licentiam, & approbationem non habent) nullam habere iurisdictionē ad audiendas confessiones fratrum, etiam Sacerdotum, si tamen forte ratione consuetudinis (quoad hoc) aliqua tacita. Viget facultas illam præserti decreto annullamus, decernentes, vt à nullo Prælato, præterquam à Patre Vicario Generali, vel Prouinciali vnquam licentia concedatur; aliàs sit nullius roboris, & momenti, quod intelligi volumus, siue intra, siue extra conuentū existant. quia nostra constitutio intelligitur secluso priuilegio, cum autem superiores locales possint ex priuilegio eis concessa à Sixto Quarto Religiosis suis subditis concedere facultatē (ratione itineris, aut alia rationabili causa) eligendi in Confessarium quemcumque Sacerdotē simplicem saltem regularem, vt testatur Manuel Rodriguez tom. 1. quæstionum regul. quæst. 62. art. 5. non est cur hæc auctoritas Prælatis Ordinarijs nostræ Religionis denegetur, quod idē affirmat Magister Vincentius Candidus tom. 1. disquisitionum moralium disquisit. 3. artic. 39. dubitat. 2. de prioribus ordinis

distinct. 1. cap. 14. ubi habetur, quod solus Magister Generalis ordinis possit suis Religiosis concedere, ut confiteantur Confessario alterius ordinis.

442

Tertio infero posse Equites militares Sancti Ioannis, Diui Iacobi, Alcantaræ, Calatrauæ, & cætera confiteri simplici Sacerdoti non approbato ab ordinario, siue talis Sacerdos sit regularis, siue secularis de licentia tamē sui Prælati ita sentiūt Auctores, qui dicūt dictos Equites militares, tam Diui Ioannis Hierosolymitani, quam Diui Iacobi, Alcantaræ, & Calatrauæ, & cætera esse verè, et propriè religiosos; excepto Diana, qui quāuis part. 1. tract. 2. de immunit. ecclesiast. resol. 50. & part. 3. tr. 2. de dubijs Regularium resol. 30. et part. 4. tract. 1. de immunitate ecclesiastica resol. 36. affirmet prædictos Equites militares esse in toto rigore Religiosos, nihilominus dicta part. 3. tract. 2. de dubijs Regularium resol. 30. postquam refert opinionem asserentium posse dictos Equites militares confiteri sua peccata Sacerdoti ab Episcopo non approbato, hanc difficultatem alijs cogitandam relinquit. part. autem 8. tract. 7. resol. 96. absolutè partem negatiuam substat, quia iudicat consuetudinem esse in contrarium. Sed certè longè probabilius est posse prædictos Equites militares confiteri sua peccata Confessarijs non approbatis ab Episcopo: tum quia ut dixi in mea questione apologetica morali §. 16. à num. 130. prædicti Equites ordinum militarium sunt verè, et propriè religiosi ex vi suæ institutionis, et ideo gaudēt priuilegio confitendi non approbatis ab Episcopo, ut docet Bordonus to. 1. consil. Regul. resol.

37. quæst. 26. num. 70. quia huiusmodi approbatio Episcopi solum requiritur pro audiendis confessionibus personarum secularium; atqui prædicti Equites ordinum militarium sunt verè, & propriè Religiosi, ut suppono ex dictis in mea apologetica questione loco superius citato: ergo non comprehenduntur in decreto Concilij Tridentini, & consequenter possunt sua peccata confiteri Sacerdotibus ab Episcopo non approbatis. quidquid in contrarium dicat Diana dicta par. 8. tract. 7. citato resol. 96. & part. 10. tract. 16. & 6. Miscellaneo resol. 76. §. verum has sententias ubi in sui fauorem citat Magistrū Lezana tom. 2. summæ regular. cap. 5. num. 45. vbisic ait; licet aliqui credant hos milites gaudere priuilegio aliorum regularium, de quo tom. 1. cap. 18. n. 27. quod scilicet possint confiteri peccata sua Confessario etiam non approbato ab Ordinario, nihilominus, quia in hoc attendenda est consuetudo, tam ea quæ fuit inter hos milites ante Concilium Tridentinum, quam post illud, & hæc sit in contrarium, ut ipse Diana testatur nullatenus assentiendum est huic sententiæ, sed ut falsa reiicienda. ita Lezana, qui dictam consuetudinem in contrarium non probat, sed eam supponit; quare immerito opinionem contrariam falsam appellat, & ut talem esse reiiciendam, tum etiam; quia ut bene aduertit Pater Franciscus Bordonus ubi supra etiam si prædicti milites regulares non essent propriè, & strictè Religiosi adhuc gauderent priuilegio confitendi sua peccata Sacerdotibus ab Episcopo non approbatis; nam præfati milites non sunt seculares, neq; sub hoc nomine veniunt in fauora-

rabilibus, aut odiosis, & consequenter non comprehenduntur in decreto Tridentini: quia quomodo sint religiosi gaudent priuilegijs priorum religiosorum, gaudent enim priuilegijs fori, & canonis, ut fatetur ipse Diana inferre omnibus locis superius citatis, & magister Lezana ubi supra nu. 38. & multis alijs citatis docet Ioannes Maria Nouarius de electione, & variatione fori quæst. 69. & sunt exempti à iurisdictione Episcopi sicut cæteri regulares, exceptis quibusdam casibus, quatenus gerunt vicè personæ publicæ apud seculares, ut docet Rodriguez to. 2. summæ quæst. 59. art. 5. §. Secundo: ergo gaudent priuilegio confitendi sua peccata Sacerdotibus non approbatis ab Episcopo: ergo sufficit quod confiteantur iuxta decreta suarum regularum de ordine tamen suorum superiorum.

RESOLVTIO XXVII.

Vtrum simplex Sacerdos possit de licentia Parochi excipere confessiones subditorum ipsius Parochi absq; Episcopi approbatione.

443

Hanc difficultatem latè tractavi in mea quæst. apologetica morali in defensionem Doctoris D. Marci Serio §. 2. per totum ubi tres reuli sententias, duæ ex Diametro oppositæ, & alia quasi media via tenens: sed quia nunc inueni affirmatiuam sententiam nouiter acriter defensam à quolibet erudito Doctore moderno, idè eandem difficultatem iterum examinare decreui. partem igitur affirmatiuam præter auctores à me citatos dicto §. 22. nouissimè defendit erudi-

tus Pater Petrus Demurga monachus Benedictinus Emilianensis in suis quæstionibus pastoralibus, seu de iure, & potestate Parochi vnitatum Ecclesiarum part. 3. quæst. 17. conclusione prima. quam probat primo ex cap. omnis vtriusque sexus 12. in quo Concilium Lateranense, sub Innocentio Tertio, ita definit. *Omnis vtriusque sexus fidelis postquam ad annos discretionis peruenit omnia sua solus peccata falsè semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti. & infra si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iuxta de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat à proprio Sacerdote; cum aliter ipse illum non possit absolue- re, vel ligare.* Atqui hæc iurisdictione in dicto cap. concessa Parocho deligandi alteri Sacerdoti suam iurisdictionem ad excipiendas confessiones suorum subditorum non fuit derogata per Concilium Tridentinum tunc, quia cum hæc decretalis sit inserta in corpore iuris, sitque ius commune non intelligitur derogata, nisi sit expressa mentio de illa: tum etiam, quia Concilium solum derogat priuilegia, & consuetudines: ergo cum Parochi non habeant ex consuetudine, sed à iure potestatem hanc delegandi suam iurisdictionem alteri Sacerdoti ad suarum ouium confessiones audiendas vtrique poterunt eam delegare non obstante Concilio Tridentino, poteritq; Sacerdos simplex ab Episcopo non approbatus dictas confessiones audire licitè, & validè de licentia Parochi.

444

Secundo probat, quia Parochus iure ordinario, & ratione sui officij, & proprii muneris potest & debet suis subditis poenitentiam Sacramentum administrare, &

ipsi subditi tenentur saltem semel in anno omnia sua mortalia peccata suo Parocho confiteri; at qui qui ex iure ordinario, & ex proprio munere, et officio potest per se ipsum aliquid exercere potest, et per idoneam personam id efficere suam utique potestatem, et iurisdictionem delegando: ergo poterit Parochus simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo suam delegare iurisdictionem ad suarum ouium confessiones excipiendas. consequentia est formalis, et maior manifeste constat, tum ex dicto cap. omnis utriusque sexus, tum etiam ex cap. placuit 3. de poenitentia distinct. 6. ibi enim Urbanus secundus sic definit *Placuit, ut deinceps nulli Sacerdotum liceat quolibet commissum alteri Sacerdoti ad poenitentiam suscipere sine eius consensu, cui prius se commisit.* ubi Glossa verbo commisit, ita ait, *commisit id est, cuius Parochianus est, ab alio enim non potest ligari, vel solui.* & verbo pro ignorantia sic inquit. *Sed nunquid est utilis talis confessio quam quis accipit a non suo Iudice contra hanc constitutionem, minor autem nota est in iure, nihil in eo clarius inuenitur, quam quod Ordinarius suam valeat. Iurisdictionem delegare, in cap. his quibus 20. & fin. eod. sic Gregorius Papa Nonus adhuc ad rem definit presentem, his quibus ex officio incertis casibus competit illos absolueri, qui pro violenta manu iniectione, incidunt in canonem, sententia promulgata, licet alijs huiusmodi absolutionem committere cum videtur expedire, & Glossa verbo casibus postquam dixit Episcopum, Abbatem, & quemlibet Sacerdotem posse ab hac excommunicatione certis casibus absolueri, addit, & in omnibus his casibus personae superius*

nominata, cum viderint expedire, possunt super his iure ordinario committere vices suas auctoritate huius canonis. ubi notari debent illa verba iure ordinario committere vices suas; quibus quidem comprobatur veritas huius minoris propositionis à D. Marco Vidal in sua Arca vitali tract. de iurisdic. inquit. 2. num. 1. ubi ait, pro maiori intelligentia notandum est primo certum esse, ut alibi diximus hanc iurisdictionem in foro poli delegare posse omnes illam habentes ordinariam ex cap. inter cetera ex officio ordinario, & ex cap. omnis utriusque sexus, delegatio enim est vnus ex proprijs actibus iurisdictionis ordinariae, & in capite cum Episcopus 7. de officio ordinarij lib. 6. Bonifacius Papa Octauus decernit: *cum Episcopus in tota sua diocesi iurisdictionem ordinariam noscatur habere: dubium non existit, qui in quolibet loco ipsius diocesis non exempto, per se, vel per alium possit pro tribunali sedere; causas ad Ecclesiasticum forum spectantes audire; personas ecclesiasticas cum earum excessus exerceat officium liberè exercere.* Cuius Glossa verbo per alium sic ait, *quod enim potest per se, & per alium, & in regulis iuris in 6. Regula 68. ita habetur: potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum, atqui Parochus habet à iure per se ipsum suis ouibus poenitentiae Sacramentum administrare: ergo hanc propriam sui ipsius iurisdictionem poterit alteri Sacerdoti delegare.* Vnde, ut bene dixit Nicolaus Brauo tractatu monastico, cap. 18. num. 12. de monacho ab Episcopo approbato ad audiendas confessiones, & ab Abbate pro exercitio curae Ecclesiae monasterio annexae posito, quod & si ad num-

tum

rum amouibilis ab Abbate positus sit tamen dum gerit officium est verè Parochus, non commissarius alterius, sed qui ut talis proprius, possit committere vices alteri; hæc sunt fundamenta Patris Petri de Murga pro hac sententia.

445 Sed quamuis hæc sententia valde probabilis sit (quidquid in contrarium cum Suarez disp. 28. sect. 4. num. 12. & 13. Fagundes præcep. 2. lib. 7. cap. 2. num. 43. & alijs dicat Diana part. 10. tract. 16. resol. 75.) dicendum tamen existimo longè probabilior esse sententiam asserentem parochum post Concilium Tridentinum nullo modo posse suam iurisdictionem simplici Sacerdoti ab Episcopo non approbato delegare ad suarum ouium confessiones audiendas, ita sentiunt præter auctores à me allegatos dicta questione apologetica Magister Candidus tom. 2. disquisit. 24. arr. 65. num. 4. Hurtado disp. 10. difficult. 16. Petrus Fray in additionib. ad 3. part. quæst. 8. art. 5. disp. 1. Granadas tract. 10. disp. 5. num. 4. Campanilis rubrica 12. cap. 3. num. 61. quos inter alios citat, & sequitur Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. de poenitentia disp. 11. quæst. 56. quam sententiam latè probavi in mea questione apologetica loco supra citato à num. 245. videantur, quæ ibi dixi.

446 Ad fundamenta Patris Petri de Murga respondeo, quod sicut dixi in dicta questione Apologetica §. 23. licet Concilium Tridentinum non priuet Parochis iure suo, imo reliquat eis pote-

statem antea; tamen Concilium per illa verba generalia nempe nullus Sacerdos etiam Regularis potest secularium confessiones audire, neque ad id idoneus reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopo per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat. aliquos Sacerdotes, nempe ab Episcopo non approbatos ad confessiones audiendas fecit incapaces, ut à Parochis sua iurisdictione delegaretur, neque ad hoc facere (ut supra dixi) oportuit specialem mentionem de Parochis: nam redita in habili persona ad recipiendam iurisdictionem, iam indirectè Parochus non potest ei delegare suam iurisdictionem, quare ad primum argumentum respondetur concedendo maiorem, & minorem, & negando suppositum consequentiam, & ipsam consequentiam, supponit enim falso simplicem Sacerdotem esse capacem recipiendi à Parocho iurisdictionem excipiendi confessiones suorum subditorum, & eodem modo respondetur ad secundum argumentum: nam aliud est, quod Parochus possit ratione sui officij delegare alteri Sacerdoti suam iurisdictionem ad suarum ouium confessiones audiendas, aliud vero quod simplex Sacerdos sit capax recipiendi talem iurisdictionem, primum est verum, & secundum falsum: & ob hanc rationem non potest Parochus suam delegare iurisdictionem simplici Sacerdoti ad suorum subditorum confessiones audiendas.

RE-

RESOLVTIO XXVIII.

Vtrum Parochus possit suam iurisdictionem delegare ad suorum subditorum confessiones audiendas cuiusque Parocho alterius Diocesis, aut cuiusque Sacerdoti à quocumque Episcopo approbato extra Diocesim.

447 **I**N presēti nō potest esse cōtro-
uersia cū Doctōribus asserēti-
bus posse Parochos suā delegare
iurisdictionem ad suorum ouis
cōfessiones audiēdas simplici Sa-
cerdoti non approbato ab Epif-
copo, nam si semel possunt Pa-
rochi (vt est valdē probabile))
simplici Sacerdoti non approba-
to dictam iurisdictionem dele-
gare potiori iure eam delegare,
possunt Parocho alterius Diocē-
sis; aut Sacerdoti à quocūq; Epif-
copo approbato. Difficultas igitur
solum est cū Auctoribus, qui
negant posse Parochum simplici
Sacerdoti non approbato ab E-
piscopo suam delegare iurisdic-
tionem ad audiendas suorum
subditorum confessiones; An-
scilicet hoc non obstante pos-
sint Parochi exponere alium
quemcumque Parochum ad cō-
fessiones in sua parochia audien-
das, & etiam Sacerdotes à quo-
cumque Episcopo etiam extra-
diocesim approbatos, quoad
primam partem huius difficul-
tatis negatiuē respōdent Petrus
de Leone de officio, & potesta-
te Confessoris tom. 2. recoll. 4.
num. 79. vt ex Diana part. 3. tr.
4. resol. 146. refert Leander à
Sanctissimo Sacramēto part. 1.
tract. 5. disp. 11. quæst. 58. Gutti-
errez lib. 1. quæst. canon. cap. 17.
loquendo de Parocho extra-
Diocesim Parochi exponentis
existente.

448

Sed communis, & vera Doc-
torum sententia est Parochum
posse exponere alium Parochū
ad confessiones audiendas in sua
parochia. ita Sagundez in præ-
cepta Ecclesiæ præcep. 2. lib. 7.
cap. 1. num. 36. Filiucius tom.
1. tract. 7. num. 257. Suarez tō.
4. in 3. part. disp. 28. sect. 4. To-
letus lib. 3. cap. 13. num. 6. Trul-
lench. in Bullam Cruciatæ lib. 1.
§. 7. cap. 1. dub. 4. num. 3. Diana
part. 3. tract. 4. resol. 146. Ludou-
icus à Cruce de exposit. Bullæ
Cruciatæ disp. 1. cap. 2. dub. 24.
num. 1. Leander loco superius
citato, Pater Franciscus Bardi
in Bullam Cruciatæ part. 2. trac.
5. cap. 2. sect. 2. num. 14. quos
retuli in mea apologetica quæst.
moralis §. 23. num. 261. D. Marcus
Vidal in arca vitali tract. de iu-
risdictione inquisit. 2. num. 11.
vbi sic ait notandum octauo,
quod Parochi habentes Benefi-
cium cum cura animarum, cen-
sentur iure ipso approbati pro
omni loco, & possunt eligi ab
omni eo, qui facultatem habet
eligendi Confessariū; vnde pos-
sunt eligi in iubilæis, in quibus
quamuis dicatur (vt quis possit
eligere Confessarium ab ordina-
rio approbato) per illam par-
ticulam, enim, ab ordinario non
censentur exclusi approbati ab
ipso iure, sed potiori ratione
comprehendi, vt intelligenti pa-
tet. & inter alios Doctores nota-
uit Ioannes Præpositus quæst. 8.
de approbatione dub. 2. num. 5.
Pater Petrus de Murga de pote-
state Parochi part. 3. quæst. 2. de
pœnitentia num. 8. Et probatur;
quia Parochus habet à iure fa-
cultatem delegandi Sacerdoti
idoneo suam iurisdictionem ad
suorum subditorum cōfessiones
audiendas, vt constat ex dictis
resolutione præcedenti; atqui
qui-

quilibet Parochus, etiam existēs
extra propriam Diocesim, & ca-
pax recipiendi prædictam iurise-
dictionem à Parocho potēte di-
ctam iurisdictionem delegare:
ergo, & cætera. Probatur minor
quia ille declaratur idoneus Sa-
cerdos ad secularium confesio-
nes audiendas à Concilio Tridē-
tino sessione 23. cap. 15. qui aut
beneficium parochiale, aut ab
Episcopo per examē si illi vide-
bitur expedire, aut idoneus iu-
dicetur approbationem obtine-
at: ergo Parochi habētes bene-
ficium cum cura animarum cē-
sentur iure ipso approbati pro
omni loco; ergo Parochus po-
test exponere alium quemcum-
que parochum ad audiendas cō-
fessiones in sua parochia.

449

Quantum ad secundam reso-
lutionis partem negatiuam sen-
tentiam sustinent Petrus de Le-
one, & Gutierrez locis citatis,
Nugus 3. parte quæst. 8. art. 5.
dub. 7. ad 4. Gaspar Hurtado de
sacramentis disp. 10. difficult. 17.
Vasquez tom. 4. in 3. part. quæst.
93. art. 3. dub. 4. Ochaguaia de
Sacramentis tract. 2. quæst. 40.
Diana part. 3. tract. 4. resol. 100.
in fine, & part. 10. tract. 16. re-
sol. 75. vbi affirmat, quod post
bullam Innocētij 10. datam sub
die 9. Maij 1648. oppositum est
improbabile, Pater Andreas
Mêdo in bullam Cruciatæ disp.
22. cap. 10. Corollario 6. numer.
107. Rodriguez in additione ad
§. 9. Bullæ Cruciatæ numer. 13.
probatur primo hæc sententia à
Ochaguaia loco citato num. 4.
ex verbis Concilij Tridētini di-
cta sessione 23. cap. 15. vbi dici-
tur, nullum Sacerdotem posse
audire confessiones, nisi ab Epi-
scopis iudicetur idoneus, atqui
si approbatio vnus Episcopi
pro omni loco sufficeret. non

diceretur ab Episcopis, sed ab
Episcopo; ergo ad hoc vt aliquis
Sacerdos audiat confessiones se-
cularium etiam de licentia Pa-
rochi debet esse approbatum ab
Episcopo illius diocesis, vbi cō-
fessiones audit. Secundo proba-
tur ex quodam decreto Cōgre-
gationis Cardinalium in fauorē
Archiepiscopi Valentini, vbi di-
cto Archiepiscopo sic fuit respō-
sum. Congregatio Cardinalium
Concilij respondet. approbatos
ab alio, quam ab Episcopo
Valentino in diocesi Valentina
non censi approbatum ab or-
dinario, & idem respondet Cō-
gregatio Cardinalium domino
Ludouico Fernādez de Cordo-
ua Episcopo Salmantino; atqui
nemo potest audire cōfessiones,
nisi sit approbatus ab ordinario;
ergo cum ordinarij nomine in-
telligatur ille in cuius diocesi
quis audit confessiones, non po-
test approbatus ab vno Episco-
po in omni loco audire confes-
siones, nec virtute bullæ crucia-
tæ; nec ratione approbationis
proprij Parochi eorum pœnitē-
tium quorum cōfessiones audit.
Tertio probatur, quia Gregori-
us 13. concessit Patribus Socie-
tatis Iesu priuilegium, vt semel
approbati, & à Superioribus ex-
positi, quando interfaciunt per
alias dioceses, quod possint ibi
audire confessiones fidelium: er-
go sine eo priuilegio hoc facere
non poterant. Quarto probatur,
quia ex opposita sentētia seque-
retur non posse Episcopum alie-
num subditum approbare ad au-
diendas confessiones in suo Epi-
scopatu, qui non esset approba-
tus à proprio Episcopo; atqui
hoc est falsum, & contra praxim
Ecclesiæ: ergo & illud ex quo se-
quitur: probatur sequela, nam
sicut Episcopus habet à iure or-
di-

dinariam iurisdictionem in suos subditos in ordine ad Sacramentorum administrationem; similiter parochus habet à iure iurisdictionem ordinariam in subditos suę parochiæ in ordine ad administrationem sacramentorum atqui Parochus nõ potest suam; delegare iurisdictionem simplici Sacerdoti non approbato à suo Episcopo ad suorum subditorum confessiones audiendas, aut diximus resolutione præcedenti. Ergo nec Episcopus poterit exponere alienum Sacerdotem nõ approbatum à suo Episcopo ad audiendas confessiones in suo Episcopatu, quod est falsum: ergo ut aliquam constituamus differentiam inter Episcopos, & Parochos asserere debemus Episcopos posse approbare alienum Sacerdotem, siue approbatus sit siue non à proprio Episcopo, ad audiendas confessiones in suo Episcopatu; parochus vero non ita nisi Sacerdos sit approbatus in ea diœcesi in qua audit confessiones. Quinto probatur, quia valdè conueniens videtur, quilibet Episcopum approbare eos Sacerdotes, qui in sua Diœcesi audituri sunt confessiones suorum subditorum, ut videat an habeant scientiam, & prudentiam necessariam ad Sacramentum poenitentię suis subditis administrandum: ergo necessario requiritur hæc approbatio Episcopi diœcesani, ut Parochi possint Sacerdoti facultatem cõcedere audiendi confessiones in suis Parochijs.

450 Dicendũ nihilominus est posse Parochum exponere ad confessiones audiendas in sua parochia quoscumque Sacerdotes à quocumque Episcopo extra Diœcesim approbatos. ita Nauarrus in cap. placuit à num. 49. Hen;

riquez lib. 7. cap. 12. num. 4. Aegidius de Coniuch. disp. 8. dub. 7. num. 57. Ioannes de Cruce in summa part. 2. de poenitentia qu. 5. dub. 6. conclus. 3. Magister Vincentius Candidus tom. 2. disquisit. moral. disquisit. 24. art. 65. dub. 8. num. 10. & alij quos citat, & sequitur Leander à Sãctissimo Sacramento tom. primo tract. 5. de poenitentia disp. 1. quæst. 59. Eruditissimus Pater Ioannes de Dicastillo tom. 2. tract. 8. de poenitentia disp. 10. dub. 9. numer. 245. Franciscus Amicus in cursu Theologiæ tom. 8. disp. 15. sect. 3. num. 119. & probatur vnico, sed validissimo fundamento, ut aliquis Sacerdos possit licitè, & validè poenitentię Sacramentũ fidelibus administrare, satis est, quod habeat approbationem, & de idoneitate requisitam à Concilio Tridentino sessione 23. cap. 15. & quod habeat iurisdictionẽ saltem delegatam administrandi poenitentię Sacramentum à superiore Ordinario potente dictam iurisdictionem delegare; atqui Sacerdos approbatus à quocumque Episcopo ad audiendas fidelium confessiones censetur idoneus ad dictum munus præstandum pro omni loco iuxta dispositionem Concilij Tridentini; ergo si accedat delegatio iurisdictionis facta à Parocho pro audiendis confessionibus suorum subditorum in sua parochia licitè, & validè poterit eis poenitentię Sacramentum administrare, sicut de licentia eiusdẽ parochi potest in sua Parochia alia Sacramenta administrare, ut omnes cõcedunt. Maior ex se est manifesta, minor autem in qua potest esse difficultas probatur ex verbis ipsius Concilij Tridentini dicta sessione 23. cap. 15. ibi enim dicitur nullũ etiam regu-

la-

larem posse confessiones sacularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopo per examen, si illi videbitur necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat: quæ verba solum exigunt approbationem Episcopi; qui vero ab vno Episcopo approbatus est simpliciter; verè dicitur approbatus, Concilium autem tantum approbationem requirit. Neque obstat, quod Concilium dicat esse approbandum ab Episcopis in plurali; nã ut bene notat Doctus Pater Ioannes de Dicastillo, id enim non debet intelligi ita ut vnusquisque sit approbandus à pluribus Episcopis, sed verbum pluralis usurpat Concilium, quia sunt multi Episcopi, qui approbent, etiam si sufficiat vnus, sicut dicitur etiã pro extrema vnctione ex dicti Iacobi Apostoli doctrina inducat presbyteros Ecclesię, & cetera vngentes oleo Sancto, & tamen vnctio vnus satis est, ergo non est cur opposita sententia imponat in verbo pluralis numeri, sed oportet probare non posse intelligi Concilium Tridentinũ de quocumque dictorum Episcoporum, quod nullo argumento estificari, siue petito ex rei natura, siue ex verbis ipsius Concilij, vel alicuius Pontificis, aut alio ex capite probat sententiã contrariã, quod magis constauit ex solutione argumentorum dictæ oppositæ sententiæ: confitentia nostri argumenti sufficienter constat ex præmissis, nam Parochus, ut supra diximus habet à iure facultatem delegandi alteri Sacerdoti idoneo suam iurisdictionem ad audiend;

das suarum ouium confessiones, ut constat ex cap. omnis vtriusque sexus, & ex cap. placuit, ergo cum approbatus simpliciter à quocumque Episcopo ad confessiones audiendas, iudicetur idoneus pro omni loco poterit optimè Parochus prædictũ exponere ad audiendas confessiones in sua parochia.

451 Ad primum fundamentum appositæ sententiæ pater ex dictis in fundamento nostre sententiæ: num. præcedenti; nam ut ibi diximus verba illa Concilij, aut ab Episcopis per examen, & cetera non debent intelligi taliter, quod faciant hunc sensum, quod vnusquisque Sacerdos ad audiendas fidelium confessiones sit approbandus à pluribus Episcopis, sed verbum pluralis usurpat Concilium, quia sunt multi Episcopi, qui approbent, etiam si sufficiat vnus, quàm explicationem sustinent multi, & gaues Doctores, & in primis Henriquez, qui hunc modum dicendũ cum multis à se relatis amplectitur lib. 3. de poenitentia cap. 6. num. 7. & ex Glosaliteza A. & lib. 7. de indulgentijs cap. 12. nu. 4. inter ceteros vero referre duos præstãtissimos doctrinã, & vitæ sanctimoniam conspicuos, qui Tridentino interfuerunt, & Concilij mentem nosse eam maxime poterant, hi sunt Archiepiscopus Compostellanus Doctor Blancus, & Archiepiscopus Granatensis, Guerrerus, quibus adiungit ex inclitis ordinibus Sancti Dominici, Sancti Francisci, & Sancti Augustini, doctissimos, & celebres viros Magistrum Mancium, Gallum, Gueuaram, Medinam, & alios Theologos.

Ergo Ad

452

Ad secundum responderet Pater Ioannes de Dicastillo ubi supra num. 251. responsum datum Archiepiscopo Valentino etiam si concederetur satis authentice de illo constare, & de circumstantiis sub quibus datum fuit, & de quæsto ex parte Archiepiscopi, secundum quod explicari debet responsio (quod tamen non constat) verba non cogere nam cum in diocesi Valentina sicut in plerisque alijs sint multe personæ exemptæ, & indignitate quasi Episcopali constitutæ, quæ sunt superiores ordinarij suorum subditorum, & in iubilæo, sicut & in bulla gruciatæ (quæ maximè reddebat sollicitum Archiepiscopum Valentinum, quia toto anno durat, & singulis annis habetur) dicatur posse eligi approbatum ab ordinario, poterat quis putare, quod sufficeret, si aliquis regularis esset approbatus à suo superiore, qui est ordinarius illius, ut censeretur ibi approbatus, & de tali dicitur non censi approbatum.

453

Sed salua pace tanti viri hæc responsio mihi non probatur; nam si semel concedatur de tali declaratione authentice constare responsio data manifestè aduersatur verbis ipsius declarationis, ut de ipsis constat, quæ hæc sunt, *Congregatio Concilij respondet approbatum ab alio, quam à Valentina Episcopo non censi approbatum in diocesi Valentina*, cum enim illa propositio approbatum ab alio, quam à Valentino Episcopo, & cetera sit propositio indefinita equivalet propositiõni vniuersali, & facit hunc sensum approbatum à quocumque alio, quam ab Episcopo Valentino non censi approbatum

ab ordinario in diocesi Valentina; ergo non debent limitari illa verba ad approbationem factam à Superioribus regularium, suis subditis, quod isti non intelligantur approbati ab ordinario in diocesi Valentina, sed intelligi debent generaliter pro approbatione facta à quocumque ordinario, siue Episcopo, siue Archiepiscopo, aut ab alia quacumque indignitate quasi Episcopali constituta; ob quam rationem Diana part. 1. tract. 11. cum alijs quos ibi citat respondit de dicta declaratione congregationis Concilij authentice non constare, & ideo nullam fidem facere prout declarauit Sacra Congregatio die 11. Augusti 1632. ex speciali Urbani Octauij iussu, & mandato per hæc verba, cum ad notitiam sacre Congregationis perueherit, quam plures declarationes, decreta, seu decisiones sub nomine eiusdem sacre Congregationis absque illius auctoritate impressas in libris, seu alijs operibus circumferri, & alligari, multasque ex declarationibus decretis, seu decisionibus, intractantem calumiam, & aliorumque qualitates, & circumstantias, à se, diuersis temporibus factas, secundum eas, quæ proponebantur, fuisse alteratas, immutatas, dimiuitas, ac forsitan aliàs merito Sacre Congregationis nomine confectas, nullaque propterea authentico sigillo munitas, illasque per tribus alia; tam in vobis quam per orbem circumferri, & alligari considerans eadem Sacra Congregatio rituum, quantum decreti menti recipi possit, si aliqua fides illis adhibeatur ex speciali Sanctissimi Domini nostri

Ari

nostri Urbani Octauij iussu mandatur, & præcipit huiusmodi declarationibus, decretis, seu decisionibus, tam impressis, quam imprimendis, ac etiam manuscriptis nullam fidem in iudicio, vel extra esse adhibendam, sed tantum illis, quæ in authentica forma, solito sigillo, & subscriptione Eminentissimi Cardinalis Præfecti, ac Secretarij eiusdem Congregationis pro tempore existentium munitæ fuerint, & cetera: ut videri potest apud ipsum Diana part. 5. tract. 12. resol. 52. & apud Angelum Maria Verricelli in suis quæstionibus moralibus, & legalibus tract. 2. quæst. 6. num. 1.

454

Ad argumentum igitur respondeo illas declarationes sacre Congregationis in argumento allegatas fidem non facere, cum de illis authentice non constat. Et quamuis de illis authentice constaret, nihilominus non tollerent probabilitatē nostræ opinionis: nam delectationes Sacre Congregationis Concilij interpretum non sunt leges; neque vim obligandi inducunt etiam factæ in authentica forma; sed tantummodo sunt magnæ auctoritatis, & quam grauissimi Doctoris, & sic non tollunt probabilitatem opinionis oppositæ illi, quam determinant, ut docent Petrus de Ledesma in summa tom. 1. de Sacramento poenitentiae cap. 13. difficult. 7. Sanchez de matrimonio lib. 8. disp. 2. num. 10. Vasquez 1. 2. disp. 177. cap. ultimo Serarius in prolegomenis Bibliacis cap. 19. quæst. 11. Bonacina de legibus disp. 1. quæst. 1. puncto 8. num. 4. Portel. verb. Cardinalium declarationes, qui citat Nauarrum; Vega part. 1. summa cap. 62. casu 41. Valerius de different. vtriusque fori verbo

absolutio difficult. 1. num. 20. & verbo nullitas difficult. 5. nu. 2. Molfesius in summa 10. 1. tract. 9. cap. 13. num. 43. Zipeus in nouo iure Pontificio lib. 5. titulo de poenitentia num. 9. Mendoza 2. 2. volum. 1. disp. 84. sect. 2. §. 25. Villalobos tom. 1. tract. 2. difficult. 7. num. 5. Basilius Pontius lib. 5. de matrimonio ca. 13. §. 2. num. 7. Delrius disquisit. magicarum part. 3. lib. 6. cap. 1. sect. 3. Baldellus tom. 1. Theologiæ moralis lib. 5. disp. 14. num. 15. Merolla tom. 2. Theologiæ moralis disp. 4. cap. 4. dub. 12. num. 174. Diana part. 1. tract. 10. resol. 29. Angelus Maria Verricellus in suis quæstionibus moralibus, & legalibus tract. 2. quæst. 6. nu. 15. Ioannes de Dicastillo ubi supra num. 256. Bosius de iubilæo sect. 3. casu 2. numer. 225. Pater Petrus de Murga de potest. Parochi par. 3. quæst. 3. num. 20. & probabilem putat Castropalaus part. 1. tract. 3. disp. 5. punct. 3. §. 1. num. 5. & ratio est, quia publicatio, est de essentia legis adeo, ut ante illam nequeat lex obligare, ut est text. in §. 1. authentica ut factæ nouæ constitutiones: collat. 5. & ex lege leges sacratissimæ C. de legibus cap. 1. & docet Dicus Thom. 2. quæst. 90. art. 4. in corpore his verbis: *Respondeo dicendum, quod sicut dictum est, lex imponitur alijs per modum regulae, & mensuræ. Regula autem, & mensura imponitur per hoc, quod applicatur his, quæ regulantur, & mensurantur. Unde ad hoc, quod lex virtutem obligandi obtineat, quod est proprium legis, oportet, quod applicetur hominibus, qui secundum eam regulari debent, talis autem applicatio fit per hoc, quod in notitiam eorum deducitur ex ipsa promulgatione; unde promulgatio ipsa necessaria*

Ee 2 est

est ad hoc, quod lex habeat suam virtutem, & sic ex quatuor prædictis potest colligi definitio legis, quæ nihil aliud est, quam quadam rationis ordinatio ad bonum commune, ab eo, qui curam communis habet, promulgata. ergo istæ declarationes sacre Congregationis, vt vim legis habeant debent promulgari, & non sufficit, quod sint sigillatæ, seu signatæ sigillo ipsius congregationis, sed insuper requiritur, vel quod Summus Põtifex det Breuè, quo iubeat illas seruare, vel quod Auditor Cameræ Apostolicæ det monitorium in earum executionem, seu sub censura mandet seruari.

455

Nec valet si dicas publicationem esse necessariam ad legis constitutionem, non autem ad illius declarationem; quia declaratio cum ipsa lege à principio inest leg. ita fidei ff. de iure fisci, hoc inquam non valet: nam vt optimè docent Suarez de legibus lib. 6. cap. 1. num. 3. Salas de legibus disp. 2. sect. 9. in fine, & disp. 10. sect. 9. num. 68. ac disp. 12. sect. 9. in fine, & disp. 10. sect. 9. num. 68. ac disp. 12. sect. 1. num. 8. & disp. 21. sect. 12. num. 5. Bonacina de legibus disp. 1. punct. 8. num. 4. Lorca 1. 2. disp. 18. in appendice circa finem lex declaratiua iuris antiqui ad id quod obliget necessario est promulganda alioquin nõ erit obligatoria. & ratio est, quia quando lex est dubia, & variæ sunt opiniones probabiles, tunc vnusquisque liber est ab obligatione legis, cū possit sequi opinionem probabilem non obligantem: ergo vt noua lex declaratiua obliget ea debet de nouo promulgari: cum autem dicitur, quod declaratio cum ipsa lege à principio inest intelligendum est de declaratio-

ne clara, & euidenti, hæc autem est, quæ inest ipsi legi à principio, non autem declaratio in re dubia, & ambigua, & pro qua sunt variæ opiniones.

456

Nec denique valet si dicas Rotam Romanam sequi omnino declarationes Cardinalium, etiam si promulgatæ, solemniter non sint, vt constat ex pluribus decisionibus Rotæ, quas referunt Salas 1. 2. disp. 21. Emanuel Rodriguez in quæstionibus regul. quæst. 11. art. 2. Bonacina vbi supra, & Petrus de Murga in decisionibus Rotæ Romanæ, quæ habentur in fine sui operis de potestate parochi: nam respondeo id fieri ab Auditoribus Romanæ Rotæ, quia iudicant maximi ponderis, & autoritatis esse, vt verè sunt non vero quia vim legis habeant.

457

Ad tertium respondetur concessio antecedenti distinguendo consequens: ergo sine privilegio hoc non poterant absque licentia proprii Parochi concedere consequentiam; de licentia proprii Parochi nego consequentiam, aliud enim est, quod Confessor Regularis approbatus ab vno Episcopo, seu ordinario possit in alia quacumque diocesi audire confessiones fidelium absque noua approbatione illius Episcopi in cuius diocesi confessiones audit secluso privilegio bullæ cruciatæ, aut approbatione Parochi in cuius parochia confessiones audit, aliud verò, quod possit audire fidelium confessiones in tota Dei Ecclesia virtute privilegij bullæ Cruciatæ, aut de licentia proprii Parochi, qui talem Sacerdotem Regularem approbatum à quocumque Episcopo eligit, & approbat ad audiendas confessiones suorum subditorum in sua parochia delegando

do illi suam iurisdictionem, quæ de iure habet, & licet quo ad primum communis sit hodie sententia theologorum non posse Religiosos regulares, etiam ordinum mendicantium approbatos simpliciter ab vno Episcopo in aliena diocesi confessiones fidelium audire, secluso privilegio bullæ cruciatæ absque Episcopi diocesani licentia, & approbatione, stante constitutione Urbani Octavi ædita in forma breuis die Septembris 1628. quæ incipit sicut accepimus, & stante Bulla Innocentij Decimi, quæ incipit Innocentius Papa Decimus ad futuram rei memoriam, aliàs à nobis emanarunt literæ data Romæ die 16. Aprilis 1648. non obstantibus Clemëtina dudum de sepulturis, & extra vagant. Bonifacij Octavi super Cathedram de sepulturis, quæ bullæ confirmatæ fuerunt à Ioanne 22. in extrauagant. frequentes. nihil ominus etiam hodie non pauci Theologi probabilem iudicant opinionem affirmantem posse regulares, præcipue ordinum mendicantium simpliciter approbatos ad audiendas confessiones fidelium à quocumque Episcopo in tota Dei Ecclesia confessiones audire absque noua alterius Episcopi approbatione esse valde probabilem, & in conscientia tutam non obstantibus bullis Urbani Octavi, & Innocentij Decimi, Ita Ludouicus Calogius lib. 5. de hierarchia ca. 25. Baun. tom. 1. Theologiæ moralis tract. 4. de pœnitentiæ quæst. 4. de ministro pœnitentiæ, Ioannes Præpositus in 3. part. qu. 8. de pœnitentiæ dub. 4. num. 21. Laurët. de Aluar. in allegat. quæ edidit anno 1647. super quadam lite exorta in Prouincia Mexicana, vt refert Mendo in bullam

Cruciatæ disp. 22. cap. 3. nu. 48. Leander de Murcia in regul. Sæcti Francisci cap. 7. quæst. 8. conclus. 3. & probabilem iudicat Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. de pœnitentiæ disput. 11. quæst. 6. quatenus oppositam opinionem longè probabiliorem appellat. Vide eam, circa hoc dixi in mea quæst. Apologetica morali §. 23. à nu. 269. vsque ad num. 274.

458

Quo ad secundum vero nempe quod Sacerdos, siue sæcularis, siue regularis approbatus ad confessiones audiendas ab vno ordinario possit confessiones audire per delegationem factam à Parocho, non dependet à speciali privilegio ad hoc concessio à Summo Pontifice, nam illo secluso supposita approbatione Sacerdotis ab vno ordinario ad confessiones audiendas, & approbatio facta à Parocho per delegationem suæ iurisdictionis potest licitè, & validè talis Sacerdos confessiones sub dictorum dicti parochi suam illi iurisdictionem delegantis audire: quia vt supra diximus in fundamento nostræ sententiæ duæ requiruntur ex dispositione Concilij Tridentini ad fidelium confessiones audiendas; scilicet approbatio, & iurisdictionis: per approbationem declaratur ab ordinario idoneitas Sacerdotis ad pœnitentiæ Sacramentum fidelibus ministrandum, quæ approbatio est actus intellectus quo Sacerdos ab Episcopo declaratur idoneus ad prædictum ministerium ministrandi fidelibus Sacramentum pœnitentiæ; delegatio autem iurisdictionis est actus voluntatis quo ille, qui habet à iure ordinariam iurisdictionem suis subditis pœnitentiæ Sacramentum ministrandi, eam delegat alteri

teri personæ capaci dictum poenitentiae Sacramentum administrandi: ergo cum adsit approbatio ab aliquo Episcopo facta, poterit iurisdictio delegari à Parocho, sicut poterat ante Concilium. Probatum consequentia, tum quia quamvis Archiepiscopus Panormitanus non possit cōfiteri iurisdictionē pro Neapolitanis; tamen cum simpliciter declaret Sacerdotem esse idoneum, iste simpliciter dicitur approbatus; & deinde iurisdictionem accipit per delegationem, Parochi Neapolitani; tum etiā quia correctio iurium vitanda est: ergo cum bene ita explicetur Tridentinum, non est dicendum abtulisse à Parocho auctoritatem delegandi suam iurisdictionem Sacerdoti ab aliquo Episcopo approbato. neque obstat Tridentinum dicere approbatum ab Episcopis non ab Episcopo, tū quia ut supra diximus solutione ad primum argumentum num. 460. verbum illud ab Episcopis non debet intelligi, ita ut unusquisque Sacerdos sit approbandus à pluribus Episcopis, sed Concilium verbum pluralis usurpat; quia sunt multi Episcopi, qui approbent, etiam si unus sufficiat, tum etiam quia licet ab Episcopo cuiusque Diocesis approbandus sit Sacerdos ad audiendas confessiones fidelium, hoc est intelligendum, quando non habet aliunde delegatam iurisdictionem, nequit enim Archiepiscopus Panormitanus delegare iurisdictionem in diocesi Neapolitana, sed necessarium est, quod vel Archiepiscopus, vel Parochus Neapolitanus deleget iurisdictionem. Nec huic doctrinae opponitur bulla Innocentij Decimi, ut bene contra Dianam notat Leander à Sanctissimo Sa-

cramento, vbi supra quæst. 59. nam non loquitur in casu presentis quæstionis sed in alio casu longe diuerso, ut num. præcedenti diximus, hoc est quando non adest delegatio Parochi.

459 Sed contra objicies cum Angelo Maria Verricelii de Apostolis missionibus tract. 9. de poenitentia quæst. 161. num. 5. sed his non obstantibus: quia vel delegatio distinguitur ab approbatione, vel non distinguitur; si non distinguitur: ergo requiritur delegatio Episcopi Diocesani prout declaravit Innocentius Decimus in Bulla die 9. Maij. 1648. vel distinguitur; si distinguitur: ergo cum Innocentius Decimus declaret non sufficere approbationem, nisi Episcopi Diocesani, etiam si ab alieno Episcopo fuerit approbatus, consequenter deficit legitima approbatio. Responderetur concedendo secundam partem dilematis, scilicet approbationē distinguere à delegatione iurisdictionis; nam hæc est differentia inter iurisdictionem, & approbationem, nam approbatio ut diximus est actus intellectus, collatio vero iurisdictionis est actus voluntatis, quæ duo sunt defacto separabilia ut dixi in mea quæstione apologetica §. 18. num. 151. quia potest Episcopus iudicare, & approbare aliquem idoneum ministrum ad excipiendas confessiones, & tamen illi non conferre iurisdictionem ad absoluendas oves suas, itaque neganda est consequentia, neque Innocentius Decimus in dicta Bulla allegata superius declarat Sacerdotem approbatum ab vno Episcopo simpliciter non censeri approbatum in alia diocesi, sed solum declarat dictam approbationem non sufficere ad excipiendas

das confessiones in quacumque alia diocesi absque Episcopi diocesani licentia, & facultate: nam licet approbatus simpliciter ab vno Episcopo censetur approbatus in omni loco loquendo de approbatione idoneitatis ad excipiendas fidelium confessiones non tamen censetur approbatus in omni loco approbatione iurisdictionis delegata, cum vnus Episcopus non possit delegare iurisdictionem Sacerdoti à se approbato ad absoluendum sacramentaliter oves alterius Episcopi, in quas ipse non habet ordinariam iurisdictionem; & ita eger dictus Sacerdos noua approbatione Episcopi diocesani, non approbatione, qua declaretur idoneus ad audiendas confessiones fidelium, sed qua ei concedatur ab Episcopo diocesano iurisdictio ad absoluendas sacramentaliter oves suas delegando illi suam iurisdictionem, & in hoc sensu loquitur bulla Innocentij Decimi, cum autē Sacerdos simpliciter approbatus ab vno Episcopo censetur idoneus pro tota Ecclesia Dei ad audiendas fidelium confessiones iuxta formam Concilij Tridentini poterit optimè Parochus eiusdem delegare iurisdictionem ad suarum oium confessiones audiendas, in quas habet ordinariam iurisdictionem in ordine ad administrationem Sacramentorum.

460 Notandum est tamen, quod virtute privilegij Gregorij 13. non possunt Patres Societatis lesu approbati ab aliquo Episcopo audire confessiones fidelium aliarum diocesium presentibus Episcopis, aut eorum Vicarijs Generalibus absque eorum licentia, & illis absentibus non contra dicentibus Parochis, ut constat ex ipsa bulla Gregorij XIII.

quæ incipit, docet Romanum Pontificem, & habetur in bullario Societatis fol. mihi 137. vbi habentur hæc verba: *Omnibus, & singulis ipsius Societatis predicantibus, ac Confessorijs ab aliquo ordinario semel approbatis, & à suis superioribus ad huiusmodi muneribus deputatis, ut quoadcumque, siue mari, siue terra iter fecerint, populos non repugnantibus tamen curatis Parochialium Ecclesiarum, predicatione verbi Dei instruere, ac consolari, & quorumcumque Christianorum, præsertim egestorum, & eorum, qui in vinculis detinentur, confessiones audire, dummodo id non faciant in ipsis oppidis, aut locis, in quibus ordinarij existunt, nisi eorum licentia desuper absentia, libere, & licite valeant.* Et hoc privilegio gaudet regulariter habentes communicationem privilegiorum, ita Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 28. sect. 7. num. 13. Molfessius to. 1. summæ tract. 7. cap. 14. nu. 65. Portel. de dubijs Regul. verb. Confessor regularis. num. 7. & 8. Emanuel Rodriguez in exposit. Bullæ Cruciatæ §. 9. nu. 144. pagina mihi 354. conclusione 10. vbi citat Guttierrez lib. 1. quæstionum Canonic. cap. 27. num. 21. Fagundez præcep. 2. lib. 7. cap. 2. num. 85. Castropalaus to. 4. tract. 23. de Sacramento Poenitentia disp. vnica punct. 14. n. 13. D. Marcus Vidal in arca vitali tract. de iurisdictione inquisit. 6. num. 148.

461 Non me latet sententia patris Lezanæ tom. 1. summæ regul. c. 19. num. 5. asserens dictam privilegium hodie esse reuocatum per constitutionem 92. Urbani Octavi edita die 17. Septembris 1628. quæ incipit cum sicut accepimus. quem nouissime sequitur Pater Fr. Petrus de Marga-

de potest. Parochi part. 3. quæst. 14. num. 11. §. ego autem quod sic probat dictus de Murga: quia priuilegij indultum æque opponitur dispositioni Tridentini Concilij speciale illo existente, ac si generale esset. Absolutè enim statuit Concilium, & declarauit, nullum idoneum ad confessiones excipiendas secularium personarum esse, qui, vel beneficium parochiale, vel ordinarij approbationem non obtinuerit, atque ratio Urbani Octauij in reuocatione indulti adducta, ea est, quia hinc, hoc est illo existente, *Saluberrimum Sacri Concilij Tridentini decretum de super sancitum penitus euertatur.* Ergo siue indultum Gregorij XIII. generale sit, siue speciale, reuocatum per Urbanum, quam consequentiã probat ex verbis ipsius constitutionis Urbani Octauij, ubi sic ait. *Cum sicut accepimus aliquibus Religiosis quorundam ordinum, seu congregationum à sede Apostolica indultum fuerit, ut sacramentaliter personarum secularium confessiones, audire valeant, etiam si ab Episcopis Diœcesanis ad id examinati, & approbati non fuerint, ne deserint, qui temere asseuerent, hoc ipsum priuilegium ceteris quoque aliorum ordinum regularibus competere, ex amplissimis priuilegiorum communicationibus, quas ab eadẽ sede apostolica obtinuerunt, et hinc saluberrimũ sacri Concilij Tridentini decretum de super sancitum penitus euertatur; nos huius malo opportuna prouidere uolentes, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negotijs Regularium præpositorum Consilio omnia, & singula indulta huiusmodi, audiendi secularium confessiones, absque ordinarij examine, & approbatione, quibusuis Collegijs, Capitulis, Religionibus, Societati-*

bus, etiam Societatis Iesu, congregationibus, & ordinibus, tam mendicantium, quam non mendicantium, nec non monachorum quorumque, etiam Sancti Benedicti Cirteciensis, & Carthusien. ac etiam quibusuis militijs etiam hospitalis S. Ioan. Hierosolym. ac quibuscumque Ecclesijs, etiã parochialibus, & metropolitanis monasterijs, ceterisque locis pijs, siue eorum, & earum respectiue Abbatibus, præpositis, Decanis, magistris, ministris prelatatis, prioribus, rectoribus, etiam generalibus, vel prouincialibus, cappellanis, confessorijs, aut alijs, quocumque nomine nuncupatis, superioribus, & personis, quibuscumque, etiam, quomodolibet exemptis, ac sedi Apostolicæ immediatè subiectis, cuiuscumque dignitatis, præminentiæ, & conditionis existentibus, & quouis priuilegio munitis, & tam ad supplicationem partium, quam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine hætenus, quādo cumque, & qualitercumque, ex quouis etiam de necessitate exprimenda causa, & alias quomodolibet concessa, apostolica auctoritate tenere presentium reuocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, & annullamus, uiribusque, et effectibus euacuamus, ac reuocata, cassata, sublata abrogata, et annullata, uiribusque, et effectibus uacua esse, et fore, nec Religionibus, Societatibus, etiam Societatis Iesu, congregationibus, ac militijs, & Ecclesijs, monasterijsque prædictis, eorumque superioribus, & personis quibuscumque in posterum ullo modo suffragari, minusque illos, & illas etiam si s' specialis, specificæ, expressæ ac de uerbo ad uerbum mentio habenda foret, indultis huiusmodi esse posse. & cetera, ergo ex hac constitutione manifestè constat Gregorij XIII. indultum quoad fa-

cul.

eultatem confessiones excipiendi esse ab Urbano VIII. reuocatum.

462

Respondetur negando dictum priuilegium manere reuocatum per dictam constitutionem Urbani Octauij, tum quia ut asserit Vidal ubi supra num. 151. ibi est fermo de facultate generali audiendi confessiones secularium, absque approbatione ordinarij, non autem de indulto, & priuilegio particulari concesso religiosis, dum iter agunt, & per alienas diœceses discurrentes, nec commode se possunt ordinarijs præsentare, & idè non est reuocatum dictum priuilegium, tum etiam; quia ut bene docet Thomas del Bene tom. 1. de immunit. Ecclesiast. cap. 5. dub. 14. sect. 8. num. 10. lex uniuersalis posterior nõ derogat priuilegio speciali anteriori, atque Urbanus Octauus reuocat priuilegia audiendi confessiones absolutè, sine ulla approbatione ordinarij, aut audiendi confessiones absolutè, sine approbatione ordinarij, si hic præsens esset: cum autem priuilegium nostrum sit in speciali, & particulari casu, nempe primo supposita approbatione unius ordinarij. Secundo supposita tolerantia Parochorum: ergo cum priuilegium sit in particulari casu, non reuocatur per legem uniuersalem. Tum denique quia Urbanus Octauus supponit in sua constitutione temere Religiosos Contra Concilij Tridentini decretũ audisse confessiones; atque in casu nostro non temere audiunt, cum priuilegium Gregorij XIII. sit cum clausula derogatoria Concilij Tridentini, ut de illo constat: ergo Urbanus Octauus non loquitur in casu posito. ita sentiunt

463

464

Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disp. 21. sect. 2. num. 29. Pellizzarius in manuali regular. tom. 2. tract. 8. cap. 3. sect. 2. sub sect. 1. num. 52. Alfonso de Leone tract. de officio, & potestate Confessoris tom. 2. recollect. 16. num. 56. Diana pa. 3. tract. 2. resol. 123. Thomas del Bene, ubi supra num. 3. Filucius tract. 7. num. 263. *Ex quibus infero; quod regularis non debet petere, in casu posito; licentiam à Parocho, satis enim est Parochum non contradicere, si tamen contradiceret inuálida esset confessio: quia facultas datur sub hac conditione. Pellizzarius in manuali regular. tom. 2. tract. 8. cap. 3. sect. 2. sub sect. 1. num. 49. ubi citat Rodriguez, & Henriquez.* Ad quartum respondetur negando sequelam, & ad eius probationem distinguenda est: maior Parochus habet à iure iurisdictionem ordinariam in suos subditos eodem modo quo illa habet Episcopus in suas oues nego maiorem diuerso modo, Cedo maiorem: nam Episcopus habet à iure facultatem delegandi suam iurisdictionem alteri Sacerdoti ad excipiendas confessiones suarum ouium; & deinde habet à Concilio Tridentino auctoritatem approbandi, declarandi Sacerdotem esse idoneum ad administrandum poenitentię Sacramentum per examen, si ei videbitur necessariũ. Parochus autem habet quidem à iure facultatem delegandi alteri Sacerdoti suam iurisdictionem ad audiendas confessiones in sua Parochia, non autem potest declarare aliquem Sacerdotem idoneum ad poenitentię Sacramentum administrationem, sed debet supponere illum declaratũ

Ff ido-

idoneum ab aliquo Episcopo, quare concessa minori neganda est prima, & secunda consequentia, quia ad constituendam differentiam, quoad hoc inter Episcopum, & Parochum satis est, quod Episcopus possit approbare quemcumque Sacerdotem, etiam non approbatum ab aliquo Episcopo ad excipiendas confessiones in sua diocesi, cum habeat facultatem à iure non solum delegandi suam iurisdictionem ad audiendas confessiones suar ouium, sed etiam approbandi, & declarandi Sacerdotem esse idoneum ad tale ministerium exequendum, quod non habet Parochus, ut præcedenti resolutione diximus.

465 Ad quintum respondetur cõcedendo valde conueniens esse quemlibet Sacerdotem habere approbationem ab Episcopo diocesano ad audiendas confessiones suorum subditorum in sua diocesi, sed hoc debet intelligi secluso privilegio, Bullæ Cruciatæ, aut delegatione facta à Parocho ad audiendas confessiones in sua parochia supposita ex parte Sacerdotis approbatione alicuius ordinarij, ut dixi, in mea apologetica quæstione morali §. 19. à num. 181.

RESOLVTIO XXVIV.

Vtrum Sacerdos approbatus ab vno Episcopo possit vbique in toto orbe audire confessiones secularium Sacerdotum?

466 **I**n hac difficultate communis Theologorum sententia est non posse Sacerdotem ab vno Episcopo approbatum vbique in toto orbe Sacerdotum secularium confessiones audire absque Episcopi Diocesani approbatione.

nerita Suarez tom. 4. in 3. parte. disp. 28. sect. 6. Eminentissimus Cardinalis Lugo de penitentia, disp. 21. num. 32. Diana part. 10. tract. 14. & 4. miscell. resol. 23. & tract. 16. & 6. miscell. resol. 75. §. verum contra Leandrum, & part. 11. tract. 4. resol. 16. §. sed quæro, Pater Petrus de Murga de potestate Parochi part. 3. quæst. 2. n. 6. Angelus Maria Verricellus de Apostolicis missionibus tract. 9. de penitentia quæst. 153. num. 3. fundamentum huius sententiæ desumitur ex Concilio Tridentino sessione 23. de reformatione cap. 15. vbi Concilium eodem modo loquitur de Sacerdotibus secularibus, ac de Laicis dicens nullum etiam regularem posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum audire, neque ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficiū, aut ab Episcopis approbationem obtineat, privilegij, & consuetudine quacūq; etiā immemorabili non obstantibus; atque quo ad Laicos nemo cõfetur idoneus, nisi approbatus ab Episcopo, Diocesano; ergo Sacerdos approbatus ab vno Episcopo non potest vbique audire confessiones secularium Sacerdotum. Deinde quia opposita opinio expresse aduersatur bullæ Innocentij 10. edita anno 1648. die 16. Aprilis, quam ego retuli in mea quæst. Apologetica morali §. 23. num. 271. & bullæ Urbani Octauij edita die Septembris 1628. quæ incipit, sicut accepimus, quam retuli ibidem num. 269. in quibus bullis prædicti Summi Pontifices prohibent Confessoribus, etiam regularibus secularium personarum confessiones audire absque Episcopi diocesani approbatione, etiā si ab alio Episcopo antea fuerint approbati ad fidelium confessiones audiendas. Se.

Secunda sententia affirmat posse Sacerdotem, ab vno Episcopo simpliciter approbatum ad audiendas confessiones, vbique in toto orbe excipere confessiones secularium Sacerdotum ex consuetudine antiqua, à qua consuetudine antiqua, sicut, & à iure antiquo non est recedendum; nisi quatenus inuenitur expressum in nouo iure, cap. 2. de postulatione Prælatorum. ita Magister Vincentius Candidus tom. 2. disquisitionum moralium disquisit. 24. art. 55. dab. 7. vbi sic ait: dico nono Sacerdotes quilibet seculares ante Conciliū Tridentinū ex consuetudine omnium Ecclesiarum Sacerdoti simpliciter non approbato confitebatur, siue eiusdem, siue alienæ esset diocesis. prima consuetudo fuit per Concilium Tridentinum sublata. secundam vero non fuit, neque de ea quidpiam egit, & à iure, & consuetudine antiqua non est recedendum, nisi quatenus inuenitur expressum in nouo, cap. 2. de postul. Prælat. licebit igitur Sacerdotibus ex vbique Confessarijs approbatis confiteri, quia varijs in locis sæpe sacrificantes eiusmodi facultate opus habere videntur; ideo Prælati omnes, ac Parochi in talem facultatem libenter consentire debent. ita Candidus, & ante eum Nauarra in cap. placuit de penitent. dist. 6. num. 43. vbi post relatum decretum Concilij Tridentini, sic inquit: perditum decretum secularibus Clericis non adimitur potestas deligendi Confessariū approbatum, vel curæ animarum præfectum, quamuis alioqui esset alienus. Beia part. 4. responsorū. casu 5. versu, & consuetudine ista. Layman lib. 5. tract. 4. de Sacramento Penitentia cap. 10. num. 4. vbi postquam dixit Episcopis,

& alijs exemptis Prælati ipso iure concessum esse quemuis prouidum, & discretum Confessorē sibi deligere. ut constat ex cap. vult. de penitent. & remission. & notat Paludanus in 4. dist. 17. qu. 3. art. 2. Suarez tom. 4. in 3. parte. disp. 27. sect. 2. num. 4. subdit denique idem privilegium deligendi sibi idoneum, & approbatum Confessarium Parochi, etiā participant, ut notauit Emanuel Sà, verb. Confessor. num. 1. imo ferme omnium Ecclesiarum consuetudine introductum est, ut Sacerdotes quilibet seculares cuius approbato, & exposito confiteantur: propterea quod ipsi varijs in locis sæpe sacrificantes, eiusmodi facultate opus habere videantur: ideoque Prælati omnes, ac Parochi talem facultatem libenter consentiant. hæc Layman eandem sententiam sequuntur Suarez tom. 4. in 3. parte. disp. 27. sect. 3. num. 4. Coninchius de penitent. disp. 8. dub. 8. num. 61. Viualdus in Candelabro aureo tit. de confessione num. 28. concl. 4. Rodriguez tom. 1. summa; cap. 60. num. 5. conclus. 5. per hæc verba: *La quinta conclusión los Clerigos aunque se an curas de almas, no se pueden confesar si no es con los aprobados expressa, o tacitamente por su ordinario, como esta determinado en el Concilio Tridentino dize tacitamente porque los bñras, y Clerigos, que est tan cerca, y son vecinos de los Clerigos de otro obispado se pueden confesar unos con otros, perdiendolo la necesidad, porque en esto parece, que consenten los obispos: y así esta prescricion en uso.* ita ille Henriquez lib. 6. cap. 8. num. 2. Bossius de iubilæo sect. 3. casu. 2. nu. 126. Castropalaus, part. 4. tract. 23. de Sacramento penitentia disp. vnica punt. 17.

num. 8. in fine; ubi ait: quod decretum Tridentini non obstat consuetudine recepta, qua Parochi, imò simplices Sacerdotes, modo approbati sint ab ordinario, sibi inuicem confiteri possunt.

468 Fundamentum huius sententiae est: quia ante Concilium Tridentinū, duę erant consuetudines; vna quoad Sacerdotes, in aliquibus locis, vt cuiusque simplici Sacerdoti, à nullo Episcopo approbato, confiterentur: & hanc sustulit Concilium, & de hac manifestè loquitur; altera erat consuetudo, vt Sacerdotes sæculares cū quotidie celebrant, & cõcij mortalis peccati nequeant dignè celebrare, proinde consueverunt cõfiteri cuiusque approbato, aut exposito Confessario, & de hac consuetudine non loquitur Concilium, neque de ea quidpiam egit, vt affirmant Doctores supra citati num. præcedenti: ergo optime possunt Sacerdotes ab aliquo Episcopo approbati, vbique in toto orbe Sacerdotum sæcularium confessiones audire. Ex quibus patet solutio ad fundamentum oppositæ sententiæ ex Concilio Tridentino desumptum, neque obstat bulla Urbani Octavi, & Innocentij Decimi: nam vt dixi in me quaestione apologetica moralis §. 23. num. 270. & 272. Urbanus Octavus, & Innocentius Decimus in supradictis bullis loquuntur in terminis Concilij Tridentini, vt ex ibi dictis constat, cum autem Conciliū Tridentinū nõ deroget illa sessione 23. c. 15. supradictam consuetudinem, vt supra probatum est, consequens est, quod nec maneat dicta consuetudo derogata per prædictas bullas Urbani 8. & Innocentij Decimi.

RESOLVTIO XXX.

Vtrum vi notitiæ habitæ in confessione sacramentali possit Prælati penitentem amouere ab officio ad nutum amouibili?

469 **P**rima sententia in hac difficultate, quæ hodie grauissima est absolute affirmat posse Prælatum tam sæcularem, quam regularem suum subditum amouere ab officio ad nutum a mobili ex vi notitiæ habitæ in confessione sacramentali, dum modo hoc faciat absque fractione directa, aut indirecta sigilli confessionis. ita Portell. in dubijs regul. verb. electio num. 9. Castellio. de elect. cap. 5. num. 103. Vasquez tom. 4. in 3. part. quaest. 93. art. 4. dub. 8. Nugnus in addit. ad 3. part. quaest. 11. art. 1. difficultate 1. ad 6. & ad 7. & alij quos citat Thomas Sanchez lib. 3. de matrimonio disput. 16. num. 2. Reginaldus in praxi tom. 1. lib. 3. cap. 2. num. 16. Lublinus vers. secretum numer. 10. Ludovicus quaest. 7. art. 3. difficult. 3. conclus. 2. Villalobos tract. 9. difficult. 75. num. 1. Molfesius part. 1. summa tract. 7. cap. 23. nũ. 39. & 40. ubi ait esse cõmunem D. Thomæ, & Thomistarum doctrinã Vega prima part. summe cap. 63. casu 24. Corradus 1. part. respõs. casu qu. 335. quem citat Amadeus Guimienius in suo opusculo moralis in defensionem aliquarum proposit. Patrum Societatis Iesu tract. de penitentia proposit. 15. qui affirmat apud prædictum Doctorem loco citato haberi hæc verba; in gratuitis ubi habet liberam potestatem, & priuare, & non admittere, & ita dicendum de omnibus, qui habent officium ad nutum amobile hæc diximus

tenenda esse, quia assertio est D. Thomas, Soti, aliorumque doctorum eum sequentium.

470 Probatum primo hæc sententia: nam liberum erat Confessario ante confessionem penitentem eligere, aut non eligere: ergo etiam post confessionem auditam probatur consequentia: quia ista sicut non tribuit illi nouum ius, ita neque aufert. Secundo quia ante auditam confessionem penitens irrationabiliter quaereretur de Confessore, si suffragium non ferret: ergo post auditam etiam est irrationabilis quaerela. Tertio probatur; quia si ob aliquam rationem non posset superior amouere subditum ab officio ad nutum amouibili propter notitiam habitam in confessione sacramentali, maxime esset, quia per talem actionem frangeret sigillum sacramentale; atqui hoc est falsum: ergo & quod superior ex vi notitiæ habitæ in confessione sacramentali non possit subditum penitentem amouere ab officio ad nutum amouibili, minor in qua est difficultas probatur: quia semper, quod non manifestatur persona alicui tertio non frangitur confessionis sigillum: ergo si superior vtatur notitia peccati confessi ad amouendum subditum ab officio ad nutum a mobili non peccat contra sigilli fractionem, cum hæc notitia sit subiecta intellectui humano, etiam si Confessor eam adquisierit, vt minister Dei, & consequentes poterit ea, vti in quantum eius ministerio non opponitur, vnde Prælati videntur posse leges generales imponere ad suum regimen pertinentes, & Prædicatores reprehendere peccata, moti ex notitia confessionis, vt docet Ledesma 2. part. 4. quaest.

art. 5. dub. 4.

471 Quarto probatur, quia infractione sigilli confessionis datur materia parua in probabili aliquorum Doctorum, opinione, vt Martinus de Ledesma 2. p. 4. quaest. 10. art. 5. ubi postquam sibi obijcisset hoc argumentum in aliquo quocumque genere peccati potest contingere peccatum veniale ratione paruitatis materiæ: ergo proderere penitentem, quod mentitus est iocose nõ erit nisi peccatum veniale. Respondit si coram illis quibus notus est dico eum fecisse peccatum veniale non tamen suspicantur me auduisse in confessione, probabile est, quod talis reuelatio illius venialis nõ est peccatum mortale, quia est in re minima. idem docet Corradus 1. part. resp. quaest. 331. in additione, atqui quando superior motus ex notitia habitæ in Sacramentali confessione amouet penitentem, subditum ab officio ad nutum a mobili, licet subditus possit suspicari hoc fieri a Prælato propter notitiam sui peccati habitam in confessione, tamen, qui illi vident ab officio amoueri hoc suspicari non possunt: ergo vel Prælati in tali casu non frangit confessionis sigillum, vel tantum peccat venialiter, propter materiæ leuitatem.

472 Doctor autem D. Petrus de Ochagauia de Sacramentis tract. 3. de sigillo quaest. 7. num. 7. limitat prædictam sententiam in ordine tantum ad Prælatos sæculares, cum solis Prælati Regularibus huiusmodi vsus confessionis, in ordine ad gubernationem exteriorem sit absolute, & simpliciter prohibitus à Clemente 8. in motu proprio anno 1594. die 26. Maij per hæc verba, tam superiores pro tempore existentes, quam

quam Confessarij, qui postea ad superioritatis gradū fuerat promoti, caueant diligentissime, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt ad exteriorē gubernationem utantur, atque ita per quoscumque regularium superiores, quicumque illi sint obseruari mandauit, quæ tam sancta declaratio (inquit Ochagauia) ex eo tantum, circa Religiosos edita est, quia superiores Religionum plures casus solent sibi reseruare, quam alij superiores, & eorum gubernatio circa subditos est magis immediata, & potest esse periculosum, & onerosum subditis superiores notitia confessionis, uti ad suum regimen.

473

Pater Thomas Hurtado part. 2. resolutionum moralium tract. 5. cap. 11. resol. 32. distinctis conclusionibus ad hæc grauissimam difficultatem respondet. In prima conclusionē 9. 3. affirmat, quod si vera est opinio superius relata, scilicet posse superiores Regulares, aut Episcopos uti scientia acquisita in confessione in ordine ad regimen externum, non solum possunt, sed tenentur sub peccato mortali ea uti; quando ex non usu potest sequi damnum notabile, vel sibi ipsi, vel alteri tertio, communitati, aut Reipublicæ, sequiturque iniuria alicui Sacramento. pro hac conclusione citat Syluestrum verb. confessio 3. num. 9. quæst. 14. D. Thomam in 4. dist. 9. quæst. unica art. 5. quæstioncula 1. in corpore, Tabienam, verb. communicare nu. 59. Ledesimā 1. part. 4. quæst. 21. art. 6. dub. 3. & alios: quam conclusionem probat ratione suo iudicio euidenti; quia vel superior Parochus est, aut alius, qui ex officio insensibiliter euitare damnum, siue spirituale, siue temporale, &

sic euidens est conclusio, cum hic ex iniustitia teneatur hoc damnum euitare, quando eius euitatio non est incompossibilis, cum obligatione alterius præcepti, quæ in presentiarum non est; cum supponamus licite posse uti scientia habita in confessione, vel talis Confessor non est superior, & sic lege charitatis, aut iustitiæ legalis tenetur obuiare damno proximi, quando sine magna suo incommodo potest illud obuiare cum hoc incommodo, quædam damnum imminet propriæ communitati, aut reipublice, aut personæ maximæ authoritatis, & necessariæ ad illius conseruationem, ut est apud omnes fere indubitatum: ergo si saluo sigillo Sacramenti, eiusque reuerentia potest, quis uti scientia habita in confessione tenebitur ea uti in casibus positissimis conclusionē, & si enim hoc medium difficile sit, eius difficultas in eo sita est, quod quis possit præfata notitia uti saluo sigillo, & reuerentia Sacramenti: ergo si his saluis potest, quis uti scientia præfata tenebitur uti, aut si non potest illis saluis non potest uti tali scientia.

474

In paragrapho autem septimo apponit Pater Thomas Hurtado secundam conclusionem in hunc modum. dicendum est secundo non est contra sigillū Sacramenti pœnitentiæ, quod quis utatur secreto scientia habita in confessione ad regimen externum suarum actionum, reipublicæ, aut communitatis, & sic ex vi Sacramentalis secreti non est secundū illicitum tali scientia uti; quando nec directe, nec indirecte manifestatur confessio pro qua conclusionē plures auctores citat, qui apud ipsum videri possunt probatur hæc conclusio, à dicto Auctore num. 169. quia illud solum

lum ob est strictissimo secreto Sacramenti pœnitentiæ, quod ob est occultationi, quam ipsum Sacramentum ex vi presentis institutionis exigit; atqui uti scientia habita in confessione non manifestando, nec reuelando aliquo modo, nec directe, nec indirecte ea, quæ sunt audita non obest sigillo; ergo secundum se talis usus non est illicitus. Consequentia est euidens, minor autē probatur manifeste; quia usus huius scientiæ, aut est negando aliquid, quod alijs non negaret, si talis scientia non adesset, aut est faciendo aliquid, quod sine tali scientia non faceret; atqui negationes istæ, aut non ferunt suffragium, siue occultum, siue publicum, non tribuere beneficium, non constituere heredem, non præbere sacram Syntaxim in secreto, & alia huiusmodi, non sunt per se significatiua talis scientiæ, sed secundum se sunt indifferencia signa, nec determinata ad eam significandam, sicut erant antequam sciret in confessione Confessor pœnitentiæ peccata: ergo ex talibus negationibus non frangitur sigillum per se cum ex eis non reueletur per se id, quod est in confessione; sicut non est hæreticus formaliter in foro externo ille, qui profert hæresim per signa de se indifferencia; quod enim pœnitens inspicitur has negationes oriri ex scientia confessionis, hoc est per accidens cum id per se non significetur, & sigillum solum per se prohibet, quod per se reuelat, & manifestet.

475

Ex dictis in hac conclusione infert Pater Thomas Hurtado 9. 15. probabile esse Episcopos, & alios Sacerdotes non Regulares licite posse uti scientia habita in

confessione in ordine ad regimen externum, & reddit rationem: quia ex dictis ab ipso conclusione præcedenti, id est licitum: Secundum se, & solum prohibitum præcepto Summi Pontificis; atqui hoc præceptum solum datum est pro Regularibus, & cum sit restrictum potestatis licitæ, & honestæ non debet extendi ad non regulares. Unde Episcopus licite potest non conferre beneficium, aut dimissorias illis, qui sunt indigni cogniti in confessione. Similiter sacerdos potest non resignare beneficium, aut constituere heredem illum, quem usurum cognouit ex confessione, & alia plura similia de quibus postea.

476

His tamen non obstantibus dicendum est primo, adhuc si sententia superius relata esset probabilis, quod possit Sacerdos superior regularis, aut Episcopus uti scientia acquisita in confessione ad regimen externum, licet possit tali scientia uti, non tamen tenebitur illa uti sub peccato mortali, etiam si ex non usu sequatur damnum notabile, vel sibi ipsi, vel alicui tertio. Communitati, aut Reipublicæ hanc conclusionem statuo contra Patrem Thomam Hurtado, & alios ab ipso relatos. ita expressè D. Thomas in 4. dist. 21. quæst. 3. ar. 1. quæstiunc. 1. ad 3. quare male pro sua conclusione eum citat P. Thomas Hurtado in 4. dist. 9. quæstiunc. 1. in corpore, quia ibi D. Thom. non loquitur de scientia habita per confessionem sacramentalem, Sanchez lib. 3. de matrimonio disp. 16. num. 7. Ludouicus Lopez, 2. part. instruct. cap. 96. quæst. 1. Fagundez in 2. Ecclesiæ præceptum lib. 6. cap. 3. num. 19. ubi pre

pro hac conclusione citat Syluestrum verbo confessio 3. quæst. 14. immerito tamen cum Syluester contrarium teneat dicto verbo confessio 3. num. 9. quæst. 14. per hæc verba: vt patet, ex Diuo Thoma in quinto quodlibeto quando Prælatus sine manifestatione peccati potest subditum amouere ab officio periculoso in posterum hoc facere potest, & debet, licet esset melius eum ad

477

cessationem inducere. Neque obstat, quod efficeretur prior ad celanda peccata, quia melius est cauere ne peccata fiant, quàm nefacta celentur, quia si non fiunt non celantur non è conuerso hæc Syluester.

Hanc nostram conclusionem probat Pater Fagundez dicto n. 19. primo, quia est quidem hoc mediū de se arduum ac difficile, & grauissimis expositum periculis offendendi sacramentale sigillum, quia quamuis speculatiuè loquendo, vsus huius notitiæ confessionis sit licitus, practicè tamen vix potest ad praxim reduci absque graui offensione sigilli, & tot cautelæ, & circumstantiæ in vsu, & practica dictæ opinionis requiruntur, vt de plano illius farentur Auctores, vt vix fas sit ea sententia vti: Vnde sicut ille, qui castitatē vovit, & post votum castitatis vxorem duxit, potest absolutè loquendo implere votum si Religionem ingrediatur ante consumationem matrimonij, non tamen ad id tenetur, vt docet Sanch. lib. 9. de matrimonio disp. 29. num. 2. & 3. quia ingressus Religionis est medium de se arduum, & difficile; ita in nostro casu, quando vsus huius notitiæ sit licitus; nõ tamen sub peccato lethali obligabit, quia de se est valde difficilis, & arduus, & valdè exposi-

tus violationi sigilli sacramentalis. Secundo quia Christus Dominus instituit Sacramentum poenitentiae ad medendum animis peccatorum pro foro tantū interno, vnde erit transcendere limites institutionis Christi velle obligare Confessarios sub peccato mortali, vti notitia confessionis pro dirigendis actibus fori externi hæc Fagundez.

478

Sed quamuis istæ rationes nõ parum iubent ad probandam nostram conclusionem, tamen nõ simpliciter, & absolutè efficaces ad eam suadendam, vt notauit dictus P. Thomas Hurtado dicto §. 3. numer. 157. quare nostram conclusionem hac vnica efficaci tamen ratione probo: si Sacerdos Confessarius superior, siue Regularis, siue Episcopus, vel Parochus, aut alius Confessor, qui non sit superior, supposito, quod sit probabilis opinio affirmans licere Confessoribus vti sciētia habita in confessione Sacramentali ad regimē externum, teneretur sub mortali tali sciētia vti ad euitandū dānum, siue spirituale, siue temporale poenitentis, aut teneretur ex iustitia tale dānum euitare, si esset superior, aut ratione virtutis charitatis, aut iustitiæ legalis, si non esset superior, atqui Confessor, siue superior sit siue, non tenetur sub mortali vti tali sciētia habita in Sacramēti poenitentiae tribunali pro dirigendis actibus fori externi: ergo licet posset Confessor tali sciētia vti, non tenebitur ea vti sub peccato mortali. consequentia est formalis, & maior ab omnibus concedi debet, & illam concedit Pater Thomas Hurtado, imo est potissimum eius fundamētum ad probandam conclusionem oppositam contra Patrem Fagundez. minor

nor autē in qua est tota difficultas probatur, quia superior, siue regularis sit, siue secularis, vt Episcopus, vel Parochus, non tenetur euitare dānum spirituale, aut temporale sui subditi ex virtute iustitiæ, si ignore causam illius dāni, neque inferior tenetur ex lege caritatis, aut iustitiæ legalis euitare dānum spirituale, aut temporale proximi, quando ignorat causam illius dāni, aut ignorat peccatum, ex quo illud dānum sequitur proximo, aut subdito; atqui Confessor, siue Prælatus sit, siue non, qui in foro interno Sacramentalis confessionis scit peccatū poenitentis ex quo illi aliquod grauissimū dānum, siue spirituale, siue temporale sequitur, est dictum peccatum respectu Confessoris, quasi nescitum cum illud Confessarius nesciat, vt homo, licet illud sciat, vt Deus: ergo Confessor, siue superior sit, siue subditus non tenetur vti sciētia habita in confessione vitare dānum spirituale, aut temporale, subditi, aut proximi ex vi solius sciētiae habitæ in foro interno Sacramentalis confessionis, neque ex lege iustitiæ, neque ex lege caritatis sub peccato mortali, cum hæc vitatio sit pro dirigendis actibus fori externi maior, & minor sunt per se notæ, consequentia vero est expressa D. Thomæ in 4. dist. 21. quæst. 3. art. 1. quæstiunc. 1. ad 3. vbi postquam Angelicus Doctor sibi faceret hoc argumentum: *Magis debet homo seruare conscientiam suam, quam famam alterius, quia charitas ordinata est: sed aliquando aliquis peccatum celans, incurrit propria conscientia dānum, sicut cum in testimonium adducatur pro peccato illo, & iurare cogitur de veritate dicenda: vel cum aliquis Abbas scit per confessionem alicuius*

prioris sibi subiecti peccatum cuius occasio inducit ipsum ad ruinam, se ei prioratum dimittat, vnde debet ei auferre propter debitum pastoralis cura, auferendo autem videtur confessionem publicare. Ad quod argumentum sic respondet D. Thomas. Ad tertium dicendum, quod homo non adducitur in testimonium, nisi vt homo, ideo absque leſione conscientia potest iurare se nescire, quod scit tantum vt Deus, similiter autem absque leſione conscientia potest Prælatus impunitum dimittere peccatum, quod scit vt Deus, vel sine aliquo remedio, quia non tenetur adhibere remedium, nisi eo modo quo ad ipsum defertur: vnde in his, qua deferuntur ei in foro poenitentiae in eodem foro debet quantum potest adhibere remedium, vt Abbas in casu dicto ad moneat eum, vt prioratum resignet, vel si noluerit potest ex aliqua alia occasione absolueri à cura prioratus, ita tamē, quod omnis suspitio vitetur de confessionis reuelatione, Quid clarius pro veritate huius conclusionis desiderari potest.

479

Dicendum est secundo esse contra sigillum Sacramenti poenitentiae, quod quis vtatur sciētia habita in confessione ad regimen externum suarum actionum reipublicæ, aut communitatis, & sic ex vi Sacramentalis secreti est secundum se illicitum tali sciētia vti. Hanc conclusionem statuo contra Patrem Thomam Hurtado, & alios ab ipso citatos vbi supra dicto §. 7. num. 162. hanc conclusionē sustinent Authores à nobis postea citandi conclusionem sequenti, quam conclusionem sic probō: Confessarius, siue Prælatus sit, siue non tenetur ex vi sacramentalis secreti non reuelare ea peccata, quæ in confessione Sacramentali audiuit, & de quibus in foro interiori Sa-

eramentalis poenitentiae scientiam habuit, neque directe, neque indirecte, atqui Confessor, qui utitur scientia habita in confessione ad regimen externum suarum actionum Reipublice, aut communitatis reuelat saltem indirecte peccata cognita in foro interioris sacramentalis poenitentiae: ergo iste talis utendo scientia habita in confessione sacramentali frangit sigillum Sacramenti poenitentiae. Probatum minor; nam ut constat ex cap. omnis vtriusque sexus de poenit. & remis. 12. tit. 3. Confessor non debet manifestare peccata poenitentis in confessione cognita, neque verbo, neque signo, neque alio quouis modo; ne peccatorem perdat, ut constat ex illis verbis ipsius cap. Caueat autem omnino, ne verbo, aut signo, aut alio quouis modo, aliquatenus perdat peccatorem; atqui Confessor, siue Praelatus sit, siue non, qui utitur scientia habita in sacramentali confessione ad regimen externum suarum actionum Reipublice, aut communitatis facit aliquod signum externum, quo possit facile peccatorem perdere faciendo illi formidabilem, & odiosam confessionem: Ergo Confessor, qui utitur scientia habita in foro interno sacramentalis poenitentiae ad regimen externum saltem indirecte facit contra sigillum Sacramenti poenitentiae. Nec valet si dicas hanc non esse reuelationem confessionis, quia nemini tunc reuelat Confessarius, quamuis poenitens probabiliter generet suspicionem, quod Confessarius v.g. superior eum amouet eum ab officio ad nutum a mobili ductus scientia habita de suo peccato in foro interiori Sacramenti poenitentiae. Hoc inquam non valet, quia Confessio

sacramentalis debet esse clausa, & sigillata, non solum respectu aliorum a poenitente, sed etiam respectu ipsius poenitentis, aliam liceret Confessario loqui extra confessionem cum ipso poenitente de peccatis auditis in confessione sine illius licentia absque fractione sigilli, quod nemo dicit: ergo sicut Confessarius, qui extra confessionem loquitur cum poenitente de peccatis in confessione auditis absque eius licentia facit contra sigillum confessionis directe, ita si faciat aliquod signum externum, ex quo poenitens saltem probabiliter colligere possit ipsum Confessorem in tali actione exteriori exercenda uti scientia habita in confessione de suo peccato, quam actionem non faceret circa ipsum poenitentem, si careret tali scientia facit Confessarius contra confessionis sigillum indirecte.

480 ⁴⁸⁰ Assertendum est tertio, post decretum Clementis 8. improbabile esse sententiam, contrariam, quae assertit posse Confessarium (siue superior sit, siue non) siue secularem, siue regularem uti confessionis notitia, quare hodie dicta sententia sustineri non potest, quidquid dicat Leander a Sanctissimo Sacramento loco postea citando. ita defendunt Diana part. 3. tract. 4. de Sacramentis resol. 76. ubi loquendo de opposita opinione sic ait: sed haec opinio opus est, ut non doceatur, neque in practicam adducatur, ut pote periculosa, & nociua honori, ac religioni Sacramenti, & ideo contrariam sustinendam puto, & part. 5. tract. 11. resol. 3. & part. 11. tract. 5. Miscell. resol. 15. Layman. in theolog. moral. lib. 5. tract. 6. cap. 14. num. 22. Thomas Sanchez de matrimonio 1. lib. 3. disp. 16. a num. 3. Armilla

la verbo Confessor num. 7. Banez 2. 2. quaest. 33. art. 8. ad finem 9. ad confirmationem responderetur Moscoso in summa tract. 7. c. 15. nu. 4. Ioannes Prepositus in 3. part. quaest. 11. de sigillo confessionis dub. 7. num. 52. Valentia tom. 4. disp. 7. quaest. 13. punt. 3. Granadus in 3. part. tract. 7. art. 11. disp. 7. num. 5. Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenitent. disp. 23. sect. 9. r. num. 93. Hermannus Busenbaum in Medulla Theologiae moralis lib. 6. tract. 4. cap. 3. dub. 1. num. 4. eruditus Pater Ioannes Dedicastillo tom. 2. de poenitent. disp. 12. dub. 7. num. 140. assert. 3. & eam putat probabilem Leander a Sanctissimo Sacramento part. 2. tract. 5. disp. 10. quaest. 63. ubi opinionem contrariam, immerito probabilem vocat. Cardinalis Tuscus tom. 2. litera C. conclus. 686. & 687. Menochius lib. 6. praesumptionum praesumptione 95. & de Arbitrarijs lib. 2. centuria 5. conclus. 414. Coninch. disp. 9. dub. 1. num. 22. Reginaldus lib. 6. num. 457. Onuphrius de sigillo sect. 2. quaest. 2. dub. 2. & alij. communiter.

481

481 ⁴⁸¹ Probatum assertum ex verbis ipsius decreti Clementis Octaui cap. 4. ibi; tam superiores pro tempore existentes, quam Confessarij; qui postea ad superioritatis gradum fuerint promoti caueant diligentissime, ne ea notitia, qua de aliorum peccatis in confessione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtantur. Atqui in his verbis quamuis solum videatur loqui Summus Pontifex de Confessarijs, tum dum sunt superiores, tum quando postea promoti fuerint ad gradum superioritatis, ratio nihilominus probat pro omnibus Confessarijs etiam saecularibus: ergo post dic-

tum decretum Clementis Octaui improbabilis est sententia contraria. Minor huius syllogismi efficacissimo discursu probatur a erudito Patre Ioanne Dedicastillo ubi supra num. 141. qui potest ad hanc formam reduci; quia illa Clementis Octaui resolutio manifeste excludit omnem casum; ita, ut Regularis nullo modo in aliquo casu possit, uti scientia habita in foro interiori Sacramenti poenitentiae ad exteriorem gubernationem; atqui lex cum tanta amplitudine non posset esse iusta, nisi Pontifex supponeret, non esse illum usum licitum ex natura rei: ergo verba decreti Clementis Octaui probant pro omnibus Confessarijs, tam superioribus, quam inferioribus etiam saecularibus. Probo hanc minorem. Primo; quia si ex natura rei liceret uti scientia habita in foro interiori Sacramenti poenitentiae dabilis esset casus, in quo non solum liceret Confessario ea scientia uti, sed etiam teneretur uti dicta scientia ex praeccepto naturali, ut quando Praelatus ex confessione sciret aliquem esse indignum praelatura, teneretur ex vi talis notitiae non eligere illum, cum eligere indignum sit intrinsece malum, & indignum esse scit, notitia, qua ex natura rei uti licet, atque adeo non posset Summus Pontifex prohibere, ne illa vtatur. Secundo si Praelatus sciret ex notitia tantum sacramentalis confessionis aliquem non esse Sacerdotem, & ex natura rei, & generali praeccepto Christi Domini non esse illicitum uti ea notitia deberet illum non designare in Confessarium suorum subditorum, ne illi irritas facerent confessiones, & tamen in hoc casu, & similibus prohibet Pontifex uti tali scientia, cum omnes

casus prohibeat: ergo signū est, quod hæc obligatio non vti sciētia habita in confessione sacramentali est ex natura rei, supposita institutione huius Sacramenti, & id censetur supponere Summus Pontifex, alias non posset tale præceptum imponere. Ergo si hoc habet ex natura rei, & ex vi institutionis Sacramenti poenitentiae, non solum pro regularibus; sed pro omnibus debet habere locum; & nullus Confessarius poterit, ea notitia vti.

482 Ad primum fundamentum primæ sententiæ respondetur, concedendo antecedens, & negando consequentiam, quia Confessarius post auditam sacramentalem confessionem habet obligationem seruandi secretum confessionis, quæ obligatio oritur ex iure humano ecclesiastico, & ex iure purè naturali, & ex iure naturali diuino. Oritur ex iure humano ecclesiastico, vt constat ex capit. Sacerdos de poenitent. dist. 6. & ex cap. omnis vtriusque sexus de poenitentibus, & remissionibus. Oritur deinde ex iure purè naturali virtutis iustitiæ, quia ex virtute iustitiæ tenemur prospicere famam proximi. Oritur præterea ex iure naturali diuino virtutis religionis, qua virtute religionis tenemur ad seruandum secretum confessionis ob reuerentiam ipsi debitam, ne fiat odiosa sacramentalis confessio fidelibus: quod ius dicitur naturale, quia supposita institutione Sacramenti confessionis oritur ex natura virtutis Religionis, & dicitur diuinum, quia oritur ex virtute religionis non absolutè, sed supposita diuina institutione confessionis à Christo facta. et ita poenitens habet ius, vt Confessarius illi ser-

uet secretum de peccatis in confessione auditis. vt neque directè, neque indirectè verbo, aut signo, aut quouis alio modo ea peccata manifestet, neque alijs, neque ipsi poenitenti, extra confessionem, & ita ob crimen occultum auditum in confessione non potest Confessarius illi negare etiam occultè, suffragium, vel remouere eum ab officio ad nutum amobili, quia saltem ipsi poenitenti obijcitur crimen, & facto ipso hoc tale crimen reprehenditur. Ex quo patet responsio ad probationem consequentiam.

483 Ad secundum similiter respondetur concedendo antecedens, & negando consequentiā; quia vt supra diximus sigillū confessionis obligat non solum respectu aliorum; sed ipsius etiam poenitentis, nec solum tenetur Sacerdos non detegere alijs peccatum, sed etiam nullo modo loqui de ipso cum poenitente extra confessionem, atque ad eò neque exprobare, neque obijcere illi crimen, neque in memoriam reuocare: quamuis enim, vel non sit propriè fractio sigilli, vt aliqui volunt, vel si fractio sigilli est, (quod verius iudicio) non sit propriè reuelatio, nihilominus est peccatum graue, & quoddam genus reuelationis, offenditurque sigillum, vt cum multis docet Sanchez lib. 3. de matrimonio disp. 16. num. 3. quare multo minus ob crimen occultum auditum in confessione licebit negare poenitenti etiam occultè Eucharistiam, ordines, suffragium, vel remouere eum ab officio ad nutum amobili, (vt diximus solutione præcedentis argumenti, & cum Sanchez docent Cardinalis Lugo de poenitentia disp. 23. sect. 5. num.

95. & sequentibus Ioannes Dedicastillo vbi supra num. 143.) quia saltem ipsi poenitenti obijcitur crimen, & facto ipso hoc tale crimen reprehenditur.

484 Ad tertium respondetur negando minorem, ad cuius probationem negandum est antecedens: nam vt cum Sanchez, & alijs bene notat Dedicastillo loco supra allegato num. 144. sicut non licet Confessario aliquid efficere, vnde alij rationaliter suspicari possint peccatum auditum in confessione ita est illicitum, licet non in eodem gradu aliquid facere, vnde poenitens rationaliter suspicari possit, seu intelligere id fieri ob peccatum illud, cū sigillum obiget ne peccatum alijs, aut ipsi poenitenti, extra confessionem reueletur, aut dicatur, vt supra diximus: ergo sicut nefas esset negare Eucharistiam, & mouere ab officio, quando alij merito intelligerent causam esse peccatum in confessione auditum, ita nefas erit quando ipsemet poenitens id intelligit, probatur consequentia; quia ideo negatur licitum esse reuocari in memoriam poenitenti etiam causa ipsum consolandi peccatum in confessione auditum, qui à pudore suffunderetur, & adetur odiosa confessio: ergo multo minus licebit: facto ipso remouendo ab officio, negata Eucharistia, vel suffragio, exprobare illi crimen, maiorem enim patietur verècundiam, magisque odiosa fiet confessio ex hoc, quam ex illo.

485 Ad quartum respondetur negando antecedens: nam obligatio sigilli Sacramentalis confessionis, ita grauis est, vt materiæ leuitatem non admittat, quia licet, quod reuelatur poenitenti non nosceat, Sacramentum ip-

sum, in cuius reuerentiā sigillum præcipitur grauissimè offenditur cuiuscumque; piaculi manifestatione, vt docent Suarez. disp. 33. sect. 1. num. 12. Henriquez lib. 6. cap. 19. num. 3. Coniuchius disp. 9. dub. 1. num. 14. sect. 2. Antonius Scobar de Medoza in Theolog. morali tom. 2. lib. 16. cap. 13. de sigillo confessionis sect. 1. num. 157.

486 Ad fundamentū Doctoris D. Petri de Ochagua, quatenus asserit posse Prelatos seculares, nempe Episcopos vti sciētia habita in tribunali Sacramenti poenitentiae in ordine ad gubernationem externam non obstante supradictum decretum Clemētis 8. cum decretum Clementis, solum prohibeat vti sciētia habita in confessione Sacramentali solis Prælati regularibus satis constat ex dictis asseritione tertia, in qua probauimus decretum Clementis Octauo loqui cum omnibus Confessoribus, tam regularibus, quam secularibus, siue superiores fiat; siue non prohibens illis vti sciētia habita in confessione in ordine ad gubernationem externam.

487 Ad fundamentum Patris Thomæ Hurtado pro prima eius conclusione satis constat ex dictis in prima nostra asseritione, vbi latè probauimus, quod etiam si probabilis esset opinio affirmans licere Confessoribus vti sciētia habita in tribunali Sacramenti poenitentiae in ordine ad gubernationem externam in casibus indicta conclusione assignatis à dicto Patre Thomæ Hurtado, adhuc non teneretur Confessarius sub culpa mortali, ea sciētia vti, siue Confessarius esset superior, siue non cum ad hoc non esset obligatus, neque ex virtute iustitiæ, neque ex virtute charitatis, &

Iustitiæ legalis, vt in dicta assertionem prima latè diximus.

488

Ad fundamentū secundæ conclusionis dicti Patris Thomæ Hurtado respondetur; concedendo maiorem, & negando suppositum minoris, supponit enim falso esse possibile aliquem casum in quo Confessarius possit vti scientia habita in confessione etiam secreto ad regimen externū suarum actionum Reipublicæ, aut communitatis, vt probauimus assertionem secundā absque eo, quod Confessarius frangat sacramentalis confessionis sigillū, saltem indirectè; nam vt ibi diximus Confessor, quisquis ille sit, qui vtitur scientia habita in confessione sacramentali ad regimen externum suarum actionum Reipublicæ, aut communitatis saltem indirectè sigillum confessionis frangit, licet non dicatur propriè reuelare confessionem; & deinde vtendo tali scientia facit odiosam sacramentalem confessionem pœnitentibus, peccatque mortaliter contra reuerentiam debitam sacramento pœnitentiæ, quod clarè docet Diuus Thomas in 4. dist. 21. quæst. 3. art. 1. quæstionc. 1. in corpore per hæc verba: *Respondeo dicendum ad primam quæstionem, quod in Sacramento ea quæ exterius geruntur, sunt signa rerum quæ interiorius contingunt, & ided confessio qua quis Sacerdoti se subiicit, signum est interioris quæ, quis Deo subiicitur, Deus enim peccatum illius, qui se sibi subiicit per pœnitentiam regit, unde, & hoc oportet in Sacramento pœnitentiæ signare, & ided de necessitate Sacramenti est, quod quis confessionem coelet, et tamquam violator Sacramenti peccat, qui reuelat, & præter hoc sunt alie utilitates huius confessionis, quia per*

hoc homines ad confessionem magis attrahuntur, & simplicius peccata confitentur. Ex quibus verbis D. Thomæ tale conficio argumentum: quia si sententia Patris Thomæ Hurtado esset vera, cessarent utilitates sigilli sacramentalis confessionis, quæ assignatur à Diuo Thoma loco superius relato, quare Riccardus hic dist. 202. art. 4. quæst. 2. ad 4. ait: Prælatū remouendo ab officio suum subditum, quem per suam confessionem sit malè vti officio suo, & si faciat utilitatem illius; tamen facit contra utilitatem communitatis; quod pro sua confessione remotus est, prouiores reddentur, vt non confiteantur secundum veritatem. Deinde quia quamuis amotus ab officio suspicari aliquando non possit id ortum habere ex confessione, sufficit tamen, quod homines sciant peccata sola confessione cognita id eis tribuere ad hoc, vt omnino timeant confiteri, & à confessione detrahantur. Ex quo patet responsio ad probationem minoris.

489

Ex quibus infero contra dictū Patrem de Hurtado non licere Episcopis alijsque Confessoribus, siue regularibus, siue secularibus, vti notitia, seu scientia habita in Tribunali Sacramenti pœnitentiæ ad gubernationem externā communitatis, aut Reipublicæ, cum ex natura rei hoc sit contra secretum, & sigillum Sacramenti pœnitentiæ saltem indirectè; licet non sit propriè reuelatio confessionis, vt supra diximus; neque ratio allegata à Patre Thoma Hurtado dicto §. quinto decimo contrariū conuincit: quia falso supponit supradictus Doctor ex natura rei licere Confessario vti notitia, vel scientia de

peccatis

peccatis habita in confessione ad regimen externum sui ipsius Reipublicæ, aut communitatis, & solum esse prohibitum præcepto Summi Pontificis, vt probauimus assertionem 2.

490

Ex quibus infero non licere Sacerdotibus Confessarijs vti scientia habita in Tribunali Sacramenti pœnitentiæ ad denegandum, etiam in secreto pœnitenti sacram communionem, nec contrariū docet Diuus Thomas in 4. dist. 9. quæst. 1. art. 5. quæstionc. 1. vt malè iudicat Pater Thomas Hurtado, nam D. Thomas in dicto art. 5. interrogat, vtum Sacerdos debeat dare Corpus Christi pœnitenti, si sciat ipsum esse peccatorem, ad quam difficultatem cum distinctione respondet in dicta quæstionc. 1. in corpore per hæc verba: *Dicendum ad primam quæstionem, quod si Sacerdos sciat peccatum alicuius, qui Eucharistiam petit, per confessionem, vel alio quolibet modo distinguendum est, quia aut peccatum est occultum aut manifestum, si est occultum, aut exigit in occulto, aut in manifesto: si in occulto debet ei denegare, & monere ne in publico petat: si autem in manifesto petit ei dare, primo, quia pro peccato occulto penam inferens publicam reuelator est confessionis, aut proditor criminis. Secundo, quia quilibet Christianus habet ius in perceptione Eucharistia, nisi illud per peccatum mortale amittat. Unde cum in facie Ecclesie non cõstet istud amisisse ius suum, non oportet ei in facie Ecclesie denegari, aliàs daretur facultas malis Sacerdotibus pro suo libito punire maxima pena quos vellent. Tertio propter incertitudinem status sumētis, quia spiritus ubi vult spirat, unde subito potest esse compunctus, & diuinitus à peccato purgatus, & diuina in spi-*

ratione ad Sacramentum accedere, quarto quia est scandalum si denegaretur, si vero peccatum est manifestum debet ei denegari siue in occulto, siue in manifesto petat, Ex quibus verbis non licet inferre Angelum præceptum substinere, quod liceat Sacerdoti Confessario negare pœnitenti sacram Eucharistiam etiam in occulto ex vi notitiæ habita in confessione Sacramentali, nisi alias habeat notitiā extra confessionem de malo statu pœnitentis, nam solum interdicit Diuus Thomas probare, vt ex ipso contextu manifestè constat, quod quando peccator publicus publicè aut in occulto accedit ad recipiendū Eucharistiæ Sacramentum debeat ei Sacerdos sacram Eucharistiam denegare, quia tunc habet scientiam de malo statu peccatoris, vt homo, & non præcisè vt Deus: quãdò autem Sacerdos habet scientiam de peccato pœnitentis solum in Sacramentali confessione tunc solum scit vt Deus, & ita non licet illi sacram Eucharistiã denegare pœnitenti etiam in occulto, quia vt supra diximus saltem ipsi pœnitenti obijcitur crimen, & factò ipso ob tale crimen reprehenditur, quod est facere contra sigillum confessionis saltem indirectè, quod nullo modo licet vt supra probauimus. Ob eandem rationem non licet superioribus, siue secularibus, siue regularibus ob crimen occultum in confessione Sacramentali auditum negare etiam occultè suis subditis ordinis, suffragium, vel remouere eos officio ad nutum amobili.

491

Hic solet à Doctoribus interrogare an si Confessarius scit ex notitia habita in confessione, quod quædam mulier nobilis quãdam vocat Confessarios in domū suam

suam ad confitendum sæpius illos sollicitat, an ipse vocatus possit se excusare: licet nullam habeat idoneam excusationem propter periculum labendi in peccatum. Authores, qui dicunt posse Sacerdotem, qui confessione scit vinū illi paratum ad missam celebrandam esse veneno infectum posse missam prætermittere: imo, & debere, vt mortem euadat, & vt euitet irreuerentiam Sacramenti consecrando in vino venenato, vt cū alijs docet Coninch. consequenter dicunt prædictum Sacerdotem posse vocatum à dicta muliere in domum suam ad confitendum se excusare propter periculum incidendi in mortem spiritualem per peccatum. Pater vero Ioannes Dedicastillo, vbi supra num. 167. quæ sequitur Diana part. 11. tract. 5. resolut. 15. §. si casus admittatur possibilis sustinet dictū Confessarium sicut non posse ob periculum vitæ, seu propter illud vitandum aliquid fieri in detrimento sigilli Sacramenti poenitentiae: ita similiter non potest dictus Sacerdos aliquid contra sigillum facere ad euitandum periculum mortis spiritualis animæ: quare in dicto casu dicunt Confessarium debere adire: perinde atque adiret, si nihil sciret: & sperare posse auxilium diuinum, & se diuinæ providentiæ committere salvo in omnibus sigillo, ne illa notitia debet illum dirigere ad euitandū illud periculum, atque adeo nō est intrinsicè se, malum in hijs circumstantijs tale periculum nō vitare, cuius rationem reddit e-ruditus Pater Dedicastillo nū. 169. Tum quia non est intrinsicè malum tale periculum non cognitum subire, nec est mortaliter se exponere tali periculo, quādo id non est notam subeunti, in eo

autem casu periculum non est notum; tū quia illa notitia est quasi non esset in ordine ad operandum ex illa, tum, quia eō ipso quod in reuerentia Sacramenti se exponit illi periculo potest, & debet sperare speciale auxiliū tam antecedenter, vt firmiori proposito se munit, quam postea in ipso articulo occasionis, vt constanter, & fortiter superet tentationem, quæ omnia possunt magnam securitatem aut fiduciam præbere, imò propter hæc, & similia potest iā censerī illa occasio non proxima etiam si alioquin in alijs similibus occasionibus expertus fuisset ruinam. Hæc Dedicastillo, cui ego libenter assentio: si casus est possibilis: nam plus habet de metaphysico: quàm de practico.

RESOLVTIO XXXI.

Vtrum ille, qui distulit confessionem anni præteriti vsque ad annum sequentem vnica confessione possit satisfacere vtrique præcepto.

492 **I**N hac difficultate tres inuenio sententias. Dux ex Diametro oppositæ, & altera quasi media. Prima absolutè negat posse eum, qui distulit confessionem anni præteriti vsque ad annum sequentem vnica confessione satisfacere vtrique præcepto. ita Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 26. sect. 4. num. 5. Nugnus in addit. ad 3. part. quæst. 6. art. 5. difficult. 5. Coninch. de Sacram. disp. 5. dub. 8. Filliucius tract. 7. cap. 3. num. 56. D. Ioannes Caramuel in Theolog. fundam. fundamentis 31. §. 12. concl. 2. nu. 764. & colligitur ex cap. omnis vtriusque sexus de poenit. & remiss. tenet etiam eam Pater Ioan-

des

nes Martinon tom. 5. in 3. part. D. Thomæ disp. 49. de poenit. sect. 7. num. 72. & 73.

493

Fundamentum huius sententiæ est: quia præcepto ecclesiastico tenentur omnes fideles, cū ad annos discretionis peruenerint: saltem semel in anno omnia sua peccata legitimo Confessario cōfiteri, vt habetur in dicto cap. omnis vtriusque sexus: at qui hæc obligatio confitendi nō est similis obligationi audiendi missam die festo: quia hæc elapso die expirat: illa autem elapso anno adhuc permanet: & idē quia anno 1657. non fuit confessus tenebitur anno 1658. vi. præcepti anni 1657. ad Tribunal poenitentiae venire, & sua peccata confiteri. Quod si anno 1658. confiteatur: tamen si peccauerit mortaliter confessionem differendo vltra tempus vnica nihilominus confessione anni præcedētis, & currentis anni (1657. & 1658.) præcepto satisfaciet: ergo sententia, quæ docet posse aliquem sine mortali semel tantummodo cōfiteri, & sic satisfacere duorum annorum obligationi tamquam perniciosa in re grauissima contrariaque consuetudini Ecclesiæ non est toleranda vtpote, quæ posset esse causa quod multæ animæ in æternum perirent.

494

Secunda sententiæ huic ex Diametro opposita absolutè affirmat eum, qui distulit confessionem anni præteriti vsque ad annum sequentem vnica confessione posse satisfacere vtrique præcepto. ita Pater D. Carolus Malletus in aureo Theolog. moral. tom. 2. malleat. 3. de præceptis Ecclesiæ bractea 19. & pro hac sententiæ citat Molfesum in summa tract. 7. cap. 10. num. 37. & Laymā in Theologia moralis lib. 5. tract. 6. cap. 5. nu. 8. sed isti DD.

nullo modo hanc sententiā subfinent, nam Layman solum asserit, quod qui post Phaschalem confessionem in mortale peccatum lapsus fuit eius confessionem vsque ad sequens Pascha differre potest, & non amplius: verba Layman in dicto num. 8. hæc sunt, assero 4. facilius, & Ecclesiasticæ consuetudini conformior esse annuæ confessionis computatio à Paschate ad alterum Pascha: ita vt qui post Paschalē confessionem in mortale peccatum lapsus fuit eius confessionem vsque ad sequens Pascha differri possit, & non amplius: ita docent Henriquez lib. 4. cap. 4. nū. 2. Suarez disp. 26. sect. 3. Coninch. disp. 5. dub. 6. idque probatur ex praxi Ecclesiæ, si quidem eo solo tempore Pastores à fidelibus suis confessiones peccatorū intra annum commissum exigere solent hæc Layman. videat, ergo Pater D. Carolus Malletus, quàm longè abest Laymā ab hac opinione pro qua illum citat: imò tam longe obest vt contrarium colligatur ex Doctrina ipsius Layman num. enim 9. eiusdem capitis sic inquit corollario primo, qui Paschali tempore iusta, vel iniusta de causa Sacramentalem confessionem intermisit, is, cum primum postea cōmode possit confiteri debet, vt quando diutius confessionem sine causa differt tantò peccatum aggrauat. ita docet Sorus in 4. dist. 18. quæst. 1. art. 4. Medina quæst. 14. de confessione in fine, Nauarrus cap. 21. num. 45. Victoria n. 147. Suarez disp. 36. sect. 4. Coninch. disp. 5. dub. 8. Syluester verbo Euchar. 3. quæst. 15. dic. 3. Ratio est quia tempus Paschale: veluti implendi præcepti terminus positus non est ad obligationem finiendam. sicuti acci-

H h dit

dit in præcepto ieiunij, audiendæ Missæ, &c. quibus certi dies assignati sunt: sed ad obligationem statuentium, quemadmodum videtur esse in obligatione tributij, vel pecuniarij debiti huiusque Layman. ex qua doctrina aperte sequitur stare pro contraria sententia, & minimè pro sententia D. Caroli Malleti. Nec Molfesius stat pro hac sententia, ut absque fundamento affirmat. Malletus, ut constat ex dict. tr. 7. de penit. cap. 10. n. 37. ubi cum citat D. Carolus Malletus ibi enim sic ait, quod autem dicunt Authores contrarij durū sequi, ut continuo peccaret, si statim non confiteretur elapso anno. Respondetur non esse durū ex parte præcepti: sed ex parte non adimplentis, qui, continuo peccat, sicut, qui iniuste differt restitutionem. At non semper committit novum peccatum mortale: sed continuando, & aggravando peccatum commissum per omissionem confessionis in Paschate; & sic satis est confiteri tempus, à quo non est confessus peccata sua: nisi interueniat etiam contemptus præcepti: tunc enim esset hoc explicandum in confessione, ut magis patebit ex dicendis cap. 12. ita Molfesius, ex quo constat nullo modo stare pro hac sententia.

495

Probatum primo hæc sententia à D. Carolo Malleti: quia unico actu possumus duobus præceptis satisfacere: ergo unica confessione potest quis satisfacere præcepto confessionis duorum annorum præteriti, scilicet, & presentis: quando distulit confessionem anni præteriti usque ad annum sequentem, seu presentem, & consequentia ex antecedenti sequitur: antecedens vero probatur: nam in die Do-

minica incidat festū alicuius Sancti Apostoli, v. g. Sancti Iacobi, vel alterius Sancti ex solemnioribus tunc concurrunt duo præcepta de audiendo sacro: & nihilominus unica auditione unus tantum missæ adimplentur duo illa præcepta; Deinde quando in die Quatragimæ incidit vigilia Sancti Matthiæ, aut in die 4. temporum mensis Septembris incidit vigilia Sancti Matthæi, ut multoties contingit sunt duo præcepta obligantia ad ieiunium Ecclesiarum, quæ unico ieiunio adimplentur: ergo unico actu possumus duobus præceptis satisfacere; & consequenter qui distulit confessionem anni præteriti usque ad annum sequentem unica confessione potest satisfacere utrique præcepto.

496

Secundo probatur: quia si ille, qui distulit confessionem anni præteriti, usque ad annum sequentem obligaretur ad duas confessiones faciendas: sequeretur debere unam facere pro anno præterito, & pro peccatis commissis in ipso anno, & alteram pro anno sequenti, pro peccatis commissis in ipso anno, sed hoc dici non potest: ergo neque; quod teneatur facere duas confessiones: probatur minor: quia supponendo, quod in sequenti anno fecerit plura peccata mortalia teneatur etiam ipsa confiteri in confessione, quæ sit pro anno antecedenti: alioquin non possit absolui in confessione prioris anni, cum absolutio habeat impedimentum ad producendum suū effectum nimirum peccata mortalia posterioris anni. Quod etiam dicendum est si velit confiteri pro anno sequenti teneri, scilicet confiteri peccata mortalia anno antecedenti facta non confessis, si velit absolui, & participare effectum

etum absolutionis, alioquin non posse: ergo unica confessione potest satisfacere pro utroque præcepto.

497

Tertio probatur: quia si in tali casu, qui distulit confessionem anni præteriti usque ad annum sequentem obligaretur ad aliam confessionem, maximè esset: quia darentur alia peccata, quæ non sint confessis: cum confessio precipiatur ob confessionem peccatorum: atqui hoc est falsum, cum supponamus poenitentem integrè confessum esse: ergo erit etiam falsum, quod ipse poenitens sit obligatus facere duas confessiones, & non possit unica confessione satisfacere utrique præcepto.

498

Tertia sententia media via procedit: asserit enim, quod ille, qui distulit confiteri anno præcedenti, cum teneatur sub mortali quam primum anno sequenti confessionem facere illorum peccatorum saltem mortalium, quæ anno præcedenti commisit; si solum prædicta peccata ab ipso commissa anno præcedenti confiteantur in confessione ab ipso facta in principio anni sequentis, non satisfacit præcepto confitendi eo anno sequenti, quia ea confessio tantum pertinet ad annum antecedentem. Si vero in ea confessione anni sequentis etiam confiteatur aliquod peccatum mortale illius anni sequentis, asserunt DD. istius sententiæ poenitentem satisfacere ea confessione non solum præcepto anni antecedentis, sed etiam præcepto illius anni sequentis. Hæc sententia mihi verior, & probabilior videtur: ita tenent Castro palaus part. 4. tract. 23. de Sacram. poenit. disp. unica punt. 20. §. 2. num. 15. ubi sic ait: Sed sententia dura mihi videtur, &

499

difficilis, nā si initio anni sequentis omnia tua peccata, tam præcedenti, quam præsentis anno commissa fatearis: tamen si eo anno nullam aliam confessionem feceris, præceptum latum de confessione semel in anno faciēda eo anno non transgredieris: si quidem eo anno iam semel confessus es. Pater Antoninus Diana part. 4. tract. 4. resol. 206. §. notandum est etiam & par. 8. tr. 7. resol. 80. Pater Gaspar Hurtadus de Sacram. disp. 7. de poenit. difficult. 12. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. de Sacram. poenit. disp. 3. qu. 44. Pater Ioannes Præpositus in 3. part. quest. 3. de confessione dub. 8. nu. 52. Pater Rodricus Arriaga de poenit. disp. 52. sect. 8. nu. 62. §. hinc autem.

Probatum hæc sententia quoad primam eius partem, scilicet, quod qui distulit confiteri anno præcedenti, si in anno sequenti solum confiteatur peccata mortalia anni præcedentis teneatur dicto anno sequenti aliam confessionem facere ad implendum præceptum confessionis illius anni sequentis: quia ex cap. omnis utriusque sexus tenentur fideles saltem semel in anno confiteri: ergo qui omisit confiteri culpabiliter, aut inculpabiliter sua peccata anno præcedenti; si anno sequenti confiteatur circa initium illius anni tenebitur iterum anno sequenti confiteri, ut satisficiat præcepto ecclesiastico annuæ confessionis dicti anni sequentis, si in illa confessione sola peccata anni præcedentis confiteatur: nec satisficiet illa unica confessione pro utroque anno, probatur consequentia: quia talis confessio secundum moralem extimationem pertinet solum ad annum præcedentem, pro quo

fit, & ad quē retrahitur: ergo non satisfaciat obligationi annis sequentis, licet in eo physicē fiat, quod constat ex praxi Prelatorum, qui confitentes, & communicantes initio sequentis anni excommunicant, nisi, donec satisfaciāt exequutioni præcepti pro anno superiori, ac rursus paulopost finem eiusdem anni, nisi intra illum rursus confessionem, & communionem adierint, eos excommunicant; donec pro illo anno satisfecerint. Notā ter dixi, si confessionem peccatorum anni præteriti faciant initio anni sequentis: quia si dictā confessionem faciant circa finē, vel circa medium anni sequentis, tunc nimia est distantia, quam ut moraliter confessio censeri possit ad annū præteritum pertinere, quod dico contra Gasparē Hurtadum contrarium affirmatam dic. difficult. 12. superius citata.

300

Quod secundam verò partem, nempe quod qui distulit confiteri anno præterito, siue culpabiliter, siue inculpabiliter, si initio anni sequentis confiteatur non solum peccata mortalia commissa anno præterito, sed etiam peccata mortalia commissa anno sequenti, in quo dictam confessionem facit, non teneatur iterum in illo anno confiteri: sed vnica illa confessione vtrique præcepto duorum annorum satisfaciat, quia præceptum ecclesiasticum solum obliget semel in anno confiteri; atqui in dicto casu poenitens confitetur in anno sequenti: tum peccata commissa anno præterito, tum etiam commissa anno sequenti, in quo confessionem facit, vt supponitur: ergo hoc eodem anno non teneatur ad aliam confessionem: aliās si deberet confessiones etiam

præteritas compensare, obligaretur aliquis ad confitendum quater in anno pro tribus annis præteritis, quibus non fuit confessus, quod asserere durissimum est.

301

Sed dices, quod si in dicto casu poenitēs non teneretur sequēte anno iterum confiteri ad implendum præceptum annuę confessionis illius anni sequentis nō excommunicaretur ab Episcopo: si dicto anno iterum non confiteretur: atqui excommunicatur vt ex praxi constat: ergo teneatur iterum in dicto anno sequēti confiteri.

302

Respondetur, quod excommunicatur pro defectu communionis, quę quidem Paschate sequenti denuō debetur, & ad quā prærequiritur noua confessio, si habet conscientiam peccati mortalis: si hanc autem conscientiam non habet, non debet confiteri, sed accedere potest ad recipiendam sacram Eucharistiam non premissa confessione, ergo signū est, quod confessione illa facta in illo anno sequenti peccatorū mortalium commissorum anno præterito; & sequenti adimpleuit præceptum confessionis vtriusq; anni præteriti, scilicet, & sequentis.

303

Sed contra dicta, pro secunda parte nostre sententię iterum obijcies, si ille, qui distulit confiteri anno præterito, confitendo initio anni sequentis omnia peccata mortalia, tam commissa anno præterito, quam anno sequenti adimpleret illa vnica confessione præceptum confitendi, non solum anni præteriti, sed etiam anni sequentis, sequeretur, quod ille, qui vespere Matutinas, & laudes recitat duorum dierum, satisfaceret obligationi, sed hoc non est dicendum: ergo neque

quod

quod illa vnica confessione satisfaciatur præcepto confessionis duorum annorum præteriti, scilicet, & sequentis. Vt autem sequela probatur supponendum est Primo posse Ecclesiasticos vespere sine mortali culpa legere matutinas, & laudes diei præsentis, & sequentis: nam si Petrus v. g. hodie non iuerit ad matutinas, & tamen cæteras horas in choro legerit si præuideat diei crastina se non posse interesse officio communi poterit hodie vespere legere, matutinas; & laudes huius diei, de quo nemo dubitat, & cum absoluerit poterit legere matutinas, & laudes diei crastinę, cuius ratio est, quia ad legendas matutinas, & laudes diei crastinę non est necesse, quod incipiat dies crastina naturalis: sed satis est, quod incipiat dies crastina more Ecclesiastico: dies autem Ecclesiasticus incipit à secundis vespere præsentis diei, quę sunt prima diei sequentis, vt constat ex more Ecclesię: nam cum Ecclesia in vigilia Sancti Ioannis Baptistę recitat vespere primas Sancti Ioannis in oratione dicit, Deus, qui præsentem diem honorabilem nobis in Beati Ioannis natiuitate fecisti, &c. & in vespere primis Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli in oratione eadem Ecclesia dicit, Deus, qui hodiernam diem Apostolorum tuorum Petri, & Pauli martirio consecrasti, &c. Quę propositiones non verificarentur, nisi dies Ecclesiasticus pro officio diuino recitando inciperet à vespere præcedentis diei. Ex quo sequitur, quod vespere duplici lectione duorum dierum pensō, & obligationi potest, quis satisfacere. Secundo supponendum est dari duos immediatē dies, in quibus officium sit, aut pos-

sit esse de communi Martirum: aut Confessorum, & quod isti Sancti nullas habent lectiones proprias: sed quod totum officium vtriusque Sancti sit de communi vnus Martiris: aut si sint plures de communi plurimorum Martirum. Quibus suppositis probatur sequela argumenti, scilicet, quod si quis modo à nobis dicta potest vnica confessione satisfacere præcepto confitendi duorum annorum, possit etiam aliquis semel recitando vespere, matutinas, & laudes duorum dierum obligationi satisfacere, dummodo Sancti, qui occurrunt in die præsentis, & sequenti sint eiusedem communis, aut Martiris, aut Confessoris, modo dicto suppositione secunda. In hac forma: maiori sollicitudine debet Ecclesia procurare vt Christiani à peccato mortali egrediantur, quam vt legant officium: nam sine hoc saluari poterūt, & in illo non possunt: atqui quando præcipit annuam confessionem est contenta vna confessione pro duobus annis, vt nos asserimus: ergo quando præcipit quotidianam matutinorum lectionem, à fortiori vna pro duobus, diebus debet esse contenta.

304

Nec valet si dicas, quod præceptum recitandi integrē horas canonicas est præceptum diuinum, & sic vnum officium diuinum integrum Ecclesia præcipit recitare singulis diebus, & sic obligatus recitandi officium diuinum, aut ratione ordinis, aut beneficii: vnum integrum officium in quolibet die teneretur persolvere, & sic non potest semel tantū vespere matutinas, & laudes recitando duorum dierum obligationi satisfacere, quę ratio militare nō videretur in præcepto annuam confessionis: nam Ecclesia

fia-

Haec solum precipit semel in anno confiteri: cum autem, qui omisit confiteri anno preterito, & confitetur initio anni sequentis, tamen peccata commissa anno preterito, quam sequenti verificatur de illo, quod confessus est semel anno sequenti, ergo non tenetur in dicto anno iterum confiteri. Hoc inquam non valet, nam sicut preceptum Ecclesiasticum recitandi officium diuinum est diarium obligans omnibus diebus anni integrum officium diuinum persolvere, ita preceptum Ecclesiasticum confessionis est annuum obligans fidelibus omnibus annis semel integre omnia peccata confiteri legitimo Sacerdoti, ut constat ex cap. omnis vtriusque sexus per illa verba: omnis vtriusque sexus fidelis cum ad annos discretionis peruenit omnia sua peccata proprio Sacerdoti confiteatur, &c. ergo si hoc non obstante vnica confessione potest quis precepto confessionis duorum annorum satisfacere, poterit etiam non obstante precepto recitandi omnibus diebus vnum integrum officium diuinum vnica recitatione matutinorum duorum dierum obligationi satisfacere.

305

Respondetur: negando sequentiam: ad cuius probationem omiffa maiori, & concessa minori in sensu à nobis explicato in probatione secundae partis nostrae sententiae, neganda est consequentia; & ratio disparitatis: est quia usus Ecclesiae, & communis consuetudo est quaedam certissima legis interpretatio; atqui omnes Ecclesiastici, qui aut ratione ordinis sacri, aut ratione beneficij tenentur officium diuinum recitare bis matutinas, & laudes legitur ut satisfaciunt duobus diebus; & omnes iudicant se teneri ad hoc

sub peccato mortali: ergo iste est verus sensus Ecclesiasticae legis, nec contrarius potest dici probabilis: E contra vero in precepto ecclesiastico annuae confessionis communis usus, & consuetudo Ecclesiae est, quod qui distulit confiteri anno preterito praecipue si hoc ex iusta causa faciat, & confitetur initio anni sequentis de peccatis mortalibus commissis: tam in anno preterito, quam sequenti, non tenetur in dicto anno sequenti iterum confiteri: nisi conscientiam peccati mortalis habeat; quia tunc tenebitur in Paschate dicti anni sequentis iterum confiteri ad adimplendum preceptum annuae communionis; ut supra diximus: si tamen non habeat conscientiam peccati mortalis non tenebitur iterum confiteri in dicto anno, sed potest ad Eucharistiam accedere in Paschate absque precedente confessione: ergo signum est, quod lex ecclesiastica illi non obligat iterum confiteri in dicto anno sequenti, in quo iam in principio illius confessus fuit peccata mortalia commissa in ipso anno simul cum peccatis mortalibus commissis anno preterito.

306

Ad fundamentum primae sententiae respondetur: concedendo maiorem, & minorem, quoad primam partem, & distinguendo quod secundam; confessione anni sequentis facta in tali casu solum satisfacit poenitens precepto confessionis anni preteriti: si nullum habeat peccatum mortale commissum ab ipso in anno sequenti in quo confessionem facit concedo minorem; si habeat aliud peccatum commissum ab ipso in ipso anno sequenti, in quo confessionem facit: nego minorem: quia tunc ut supra diximus in probatione

no.

nostrae sententiae, quoad secundam eius partem illa vnica confessione obligationi duorum annorum preteriti: scilicet, & sequentis satisfacit, ut ibi probauimus. Nec semper, quod aliquis differt confessionem anni preteriti usque ad initium anni sequentis peccare mortaliter necessarium est: tum quia hoc potest oriri ex iusta, & legitima causa: imo multoties ex concilio, & precepto Confessarii dilatantis alicui absolutionem sacramentalem in fine anni iustis, & legitimis de causis. Tum etiam quia licet aliquis absque causa iusta distulerit confiteri in fine anni preteriti intentione se confitendi post duos, vel tres dies anni sequentis, & defacto confiteretur de omnibus peccatis mortalibus commissis anno preterito adimpleret preceptum confessionis anni preteriti absque eo quod peccaret mortaliter: sicut ille, qui ex poenitentia imposta in sacramentali confessione semel in mense confiteri tenetur si per duos vel tres dies ultra mensem confessionem differret: praesertim ex causa optime adimpleret poenitentiam illi impostam in confessione, & consequenter non peccaret mortaliter, quia non potest esse magnum damnum in mora modici temporis si debitor. si post tres dies si quis caut. ut docet Faber in C. Fabricano lib. 7. tit. 2. def. 39. num. 5. quia omnibus condemnatis indulgetur tempus ad satisfaciendum humanitatis gratia. cum similiter 16. §. 1. ff. de compensat. & idem est, si votum esset emissum ab aliquo de confessione facienda omni mense: non enim ita mathematicè praesigendus est terminus, nec Deus adeo rigorosus exactor erit iudicandus, ergo similiter dicendum est de fideli-

307

bus obligatis ex precepto Ecclesiastico semel in anno sua peccata confiteri non peccare mortaliter, si per duos, vel tres dies differant confessionem post adimplerionem anni preteriti, & quod sufficenter adimplent preceptum confessionis dicti anni preteriti.

Ex dictis infero, quod Religiosi, qui ex precepto suae regule tenentur semel in mense confiteri si differant confessionem mensis preteriti usque ad mensem sequentem, & initio mensis sequentis confiteatur de peccatis commissis in mense preterito, & sequenti non tenentur iterum confiteri in mense sequenti sed vnica illa confessione adimplent obligationi confiteri mense preterito, & sequenti, hoc statuo contra Pellizzarium in manuali regularium tom. 1. tract. 5. cap. 3. sect. 1. quest. 19. num. 36. & contra D. Ioanem Caramuel in Theologia fundamentali fundamento 31. §. 12. concl. 3. contrarium asserentes, quia de hoc precepto confitendi semel in mense debemus loqui, & philosophari sicut de precepto Ecclesiastico annuae confessionis, cum autem ille, qui differt confessionem anni preteriti usque ad initium anni sequentis si in confessione facta initio anni sequentis confiteatur omnia peccata mortalia commissa ab ipso in anno preterito, & aliquod peccatum mortale ab ipso commissum initio anni sequentis adimpleat vnica illa confessione preceptum confitendi in vtroque anno preterito, scilicet, & sequenti, ita similiter dicendum est de Religioso obligato ex precepto regule confiteri semel in mense. Et sic, qui differt confessionem anni preteriti per duos vel tres dies post adimplerum annum

num præsertim ex causa nõ peccat mortaliter, & adimplet præceptum confitendi anni præteriti, ita similiter Religiosus obligatus confiteri semel in mense si differat præsertim ex causa confessionem mensis præteriti vsque ad secundum, vel tertium diem mensis sequentis non peccabit mortaliter, & adimplet sufficienter obligationem confitendi mense præterito, & si in tali confessione confiteatur de peccatis commissis mensis præterito, & de commissis in illis duobus, aut tribus diebus mensis sequentis illa vnica confessione vtrique obligationi satisfaciet, nec tenebitur iterum in mense sequenti confiteri, nisi habeat conscientiam peccati mortalis, & velit in dicto mense Sacram Eucharistiam recipere, aut Sacram celebrare, quia tunc tenebitur confiteri, non vt adimpleat obligationem confitendi in dicto mense, sed vt debite se disponat ad Sacram Eucharistiam recipiendam aut Sacram celebrandum.

508 Fundamenta secundæ sententiæ solum militant contra Authores primæ sententiæ, non autem contra nostram sententiam, quia ex illis solum conuincitur, secunda pars nostræ sententiæ, scilicet, quod si quis differat confessionem anni præteriti vsque ad initium anni sequentis, & in dicta confessione confiteatur peccata mortalia commissa anno præterito, & aliquod mortale commissum in anno sequenti vnica illa confessione vtrique præcepto satisfaciet, nec tenebitur iterum in dicto anno sequenti confiteri, & ideo non est necesse ad dicta fundamenta dictæ sententiæ in particulari respondere.

RESOLVTIO XXXII.

Vtrum pœnitens per confessionem voluntarie inualidam, & nullam satisfaciat præcepto annuæ confessionis.

509 **P**rima sententiâ affirmat, quod si quis voluntarie faciat inualidam, & nullam confessionem, vel quia culpabiliter tacet in confessione aliquod peccatum mortale numquam confessum, vel quia non habet dolorem sufficientem de peccatis commissis, vel quia non habet propositum, neq; etiam virtuale non amplius peccandi, vel se alienandi ab occasione proxima peccati satisfacit præcepto Ecclesiastico annuæ confessionis ita Paludanus in 4. dist. 17. quæst. 7. Syluester verbo confessio num. 3. in fine Gabriel in 4. dist. 17. quæst. 1. art. 3. dub. vltimo Victoria in summa quæst. 163. Ledesma quæst. 8. art. 2. Alensis par. 5. quæst. 77. art. 7. num. 5. Pater Ioânes Martinon tom. 5. in 3. part. disp. 49. de pœnitentia sect. 7. nu. 76. qui quamuis hanc opinionem probabilem affirmet: tamen nu. 77. refert contrariam sententiam, & num. 78. ad argumenta contrariæ sententiæ respondet, & probabilem hanc sententiam iudicant Diana part. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 120. & Fagundes præcepto 2. lib. 1. cap. 4. n. 4. in fine D. Marcus Vidal in sua arca vitali tract. de pœnit. Sacram. in quæst. 1. nu. 28.

510 Probatur primo hæc sententiâ quia Ecclesia non potest præcipere actum internum: sed solum actum externum confessionis, sed qui ex malitia facit confessionem inualidam, vel quia tacet voluntarie sine vilo legitimo impedi-

mea

mēto aliquod peccatū, vel quia non habet dolorem supernaturalem de peccatis facit id, quod Ecclesia præcipit, & tantum illi deest actus interior, ergo per confessionem nullam, & inualidam adimpleri potest præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis, minor est certa, & maior probatur, quia nemo potest præcipere, quod non potest punire, non potest punire transgressores, si non possit iudicare, nec iudicare potest, quod non potest cognoscere; atqui Ecclesia nõ potest cognoscere actus internos: ergo nec potest præcipere. Vnde ortū habet illud axioma de occultis Ecclesiā nulla ratione iudicare, ex quo colligunt nonnulli DD. quod licet aliquis obligatus præcepto Ecclesiastico ad recitandum officium diuinum voluntarie distraheretur, imò licet cum obiecto peccaminoso (puta si morose delectaretur de re illicita) adimpleret præceptum, & contra obligationem diuini officij non peccaret mortaliter, licet peccaret ob delectationem morosam contra sextum decalogi præceptum, ergo, &c.

511 Probatur secundo hæc sententia, quia finis præcepti non cadit sub præcepto, sed remissio peccati est finis præcepti, ergo non cadit sub præcepto; atqui per formam absolutionis remittitur peccatum, ergo absolutio non cadit sub præcepto, sed tantum confessio, ergo licet aliquis ita confiteatur vt absolui non possit ob defectum voluntarium doloris supernaturalis, nihilominus implet præceptum, dum integrè omnia peccata sua confiteatur, quoad species eorum numerum, & circumstantias.

512 Dicendum tamen est pœnitentem per confessionem nullam, &

inualidam non adimplere præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis. ita Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 36. sect. 7. n. 3. vbi pro hac opinione citat Sorum, Medinam, Nauarrum, Adrianum, & alios. Coninch. de Sacram. disp. 5. dub. 9. num. 70. Vasquez quæst. 92. art. 3. dub. 5. Fagundes præcepto 2. lib. 1. cap. 4. num. 5. Filiucius tract. 7. cap. 3. num. 64. Layman lib. 5. tract. 6. cap. 5. n. 11. Bonacina de Sacram. disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punt. 4. num. 23. Azorius prima par. lib. 7. cap. 4. quæst. 4. Eminentissimus Cardinalis de Lugo de pœnit. disp. 15. sect. 6. num. 136. Diana par. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 120. Commitolus in responsionibus moralibus lib. 1. quæst. 19. Bartholomeus à Sancto Fausto de pœnit. lib. 4. quæst. 53. verso verior tamen. Molfesius in summa tract. 7. cap. 10. concl. 1. & 2. nu. 26. & 27. D. Carolus Malletus in auro Theologiæ moralis tom. 2. malleat. 3. de præcep. Ecclesiæ bractea 9. Pater Gaspar Hurtadus de Sacram. disp. 7. de pœnit. diffic. 14. §. Durandus vero, & iterum Diana par. 8. tract. 1. resol. 50. §. quid ego sentiam, & alij.

513 Probatur 1. nostrum assertum, quia præceptum annuæ confessionis præcipitur Sacramentum pœnitentiæ recipere; atqui qui non recipit absolutionem non recipit hoc Sacramentum, quod ex absolutione essentialiter coalescit, ergo per confessionem nullam, & inualidam non potest quis adimplere præceptum annuæ confessionis probatur maior, quia hoc præceptum, quoad rem præceptam est diuinum, quamuis quoad tempus sit ab Ecclesia modificatum, vt docet Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 5. ibi Neque enim per Lateranense Concilium Ec-

Li cle.

clesia statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod iure diuino necessarium, & institutum esse intellexerat, sed ut preceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus, & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent impleretur, &c. & Canone 8. eiusdem sessionis inquit Concilium. Si quis dixerit confessionem omnium peccatorum, quam Ecclesia seruat esse impossibilem, et traditionem humanam a pijs abfoluendam, aut ad eam non teneri omnes, et singulos vtriusque sexus Christi fideles iuxta magni Concilij Lateranensis constitutionem semel in anno, et ob id suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tempore quatragesimae, anathema sit. atqui precepto diuino, receptio Sacramenti penitentiae praecipitur, ergo Ecclesia precepto annuae confessionis praecipit receptionem Sacramenti, ergo non potest satisfieri precepto annuae confessionis receptione Sacramenti inualidi, & nulli.

514 Confirmitur quia in cap. Omnis vtriusque sexus Concilium Lateranense praecipit, ut fideles singulis annis omnia peccata sua confiteantur, & penitentiam iniunctam impleant; atqui Ecclesia non potest praecipere fidelibus, ut omnia peccata sua confiteantur, nisi indirecte solum quia scilicet in necessarium est ad receptionem Sacramenti, ad quam ipsa obligat, & fideles non tenentur implere poenitentiam, nisi quando perficitur Sacramentum, ergo praecipit Sacramentum perfecte recipi.

515 Ad hoc argumentum respondet Pater Ioannes Dedicastillo de Sacram. tom. 2. de poenitent. tract. 8. disp. 7. dubit. 12. num. 209. Ecclesiam tantum praecipere quod potest, & quia tantum

potest praecipere, quod potest cognoscere, & iudicare; & quia tantum potest cognoscere, & iudicare de illis partibus Sacramenti penitentiae, quae sunt sensibiles, & externae quales sunt ipsa vocalis; seu signi externi confessio, & ipsa vocalis absolutio, & integritas confessionis comparatione peccatorum externorum tantum, ideo tantum has partes potest in Sacramento praecipere, & non alias, & defectum in his partibus potest punire, & non in alijs, quia tantum defectum in his partibus potest cognoscere, non vero in toto integro Sacramento, atque adeo quod reliquum est in Sacramento solum precepto diuino relinquatur, & negatur precepto humano preceptum diuinum praecipit singulis annis confessionem, qui vero tunc sic ficit & indignè confitetur frangit preceptum diuinum non recipiendi ficit, & indignè Sacramentum, atque adeo secundum hanc sententiam peccat peccato commissionis contra diuinum preceptum negatiuum, ergo si asseruifsemus (inquit Dedicastillo) quod ille, qui facit nullam confessionem non adimpleret preceptum annuae confessionis concedere deberemus talem hominem peccare duplici peccato, altero quidem omissionis contra preceptum affirmatiuum Ecclesiae & Christi, scilicet praecipientis quo ad substantiam Ecclesiae vero determinatis quo ad tempus confessionem Sacramentalē, & in super peccato commissionis contra preceptum negatiuum naturale, diuinum non accedendi indispositē ad Sacramentum. Quod non sequitur in sententia asserente, quod ille ficit suscipiens annuam confessionem tantum unico pec-

ca-

cato peccat: quando fictio est merè interna: scilicet peccato commissionis contra preceptum negatiuum diuinum explicatum: non vero peccato omissionis contra preceptum affirmatiuum, quod solum Ecclesiasticum est circa materiam externam tantum: quam ille homo iam exhibuit ut supponimus.

516 Eodem serè modo ad nostrum argumentum respondet Pater Ioannes Martinon tom. 5. in 3. part. Diui Thomae disp. 49. de poenit. sect. 7. num. 78. per haec verba ad primum respondeo Ecclesiam praecipere susceptionem ipsius Sacramenti quantum exterius apparet iuxta mensuram potestatis suae circa actus externos.

517 Sed haec responsio non eruat vim nostri argumenti: 1. quia ut docent Caietanus 2. 2. quest. 11. arr. 3. & quest. 85. art. 13. in fine, & tom. 1. Opusculorum tr. 8. de auctorit. Papae lib. 19. & in summa verbo horae canonice §. quoad 3. Sotus de iust. & iur. lib. 11. quest. 5. art. 5. concl. 6. & 7. Nauarrus in summa lib. 25. num. 105. Henriquez lib. 9. de vermisse sacrificio cap. 25. nu. 1. Emanuel Sa verbo horae canonice in fine Valentia prima secunde disp. 7. quest. 7. punt. 7. circa finem Suarez lib. 4. de legibus ca. 13. Lessius de iust. & iur. lib. 2. c. 37. dub. 11. Azorius lib. 5. institutionum moralium cap. 10. Salas de legibus disp. 9. sect. 1. Maldes secunda secunde tract. 10. cap. 2. de oratione dub. 2. Laymā in Theolog. moral. lib. 4. tract. 5. cap. 5. Syluius 2. 2. quest. 104. art. 5. Duplex est genus actuum interiorum alterum eorum, qui sunt causa, principium perfectum externorum solum quoad esse physicum, & materiale alterum

verò qui sunt causa, & principium quoad esse formale virtutis, aut vitij; In primo genere collocatur actus ipsi interni imperantes efficaciter, aut prohibentes actus externos: in posteriori vero genere collocatur illi; actus interni qui non tantum externos imperant, vel prohibent quoad esse physicum, & materiale: sed etiam quoad esse morale virtutis, aut vitij: Qua distinctione supposita docent praedicti DD. legem humanam non solum praecipere posse actus internos, qui solum necessarii sunt, ut principia quoad esse physicum, & materiale externorum, sed etiam quoad esse morale virtutis, & vitij, quorum ratio est: quia lex humana praecipienda potestatem, habet veros actus virtutum, & vitiosos actus prohibendi: ergo potestatem praecipienda eos actus internos habet: sine quibus externi veri actus virtutis non essent. Igitur praecipiendo Ecclesiam rationem vocalem simul praecipit interna attentionem, sine qua externa oratio non est verè actus virtutis Religionis. Ergo similiter praecipiendo administrationem alicuius Sacramenti simul praecipit debitam intentionem requisitam ad validitatem talis Sacramenti: ergo praecipiendo receptionem Sacramenti poenitentiae saltem semel in anno fidelibus, praecipit attritionem internam ordinis supernaturalis essentialiter requisitam ad validitatem Sacramenti poenitentiae.

518 Ex qua doctrina rectè inferitur, quod qui semel in anno confitetur ita exterius ut poenitentiae Sacramentum non recipiat non adimplere annuae confessionis preceptum: etiam si hoc solum contingat ex solo defectu interiori v. g. quia confitetur sine

interno dolore; vel sine emendationis proposito, aut sine intentione confitendi, ac recipiendi Sacramentum, cuius ratio est illa, quam superius assignauimus: scilicet, quia Ecclesia precipit fidelibus Sacramentum poenitentiae recipere semel in anno, quod Christus simpliciter precepit aliquando recipere: at qui sine interno dolore non recipitur verum Sacramentum, ut de se notum est, ergo Ecclesia precipiendo receptionem Sacramenti potest precipere dolorem de peccatis essentialiter requisitum ad validitatem Sacramenti poenitentiae; & consequenter, qui inualide recipit poenitentiae Sacramentum in annuali confessione ob defectum doloris, aut propositi emendationis non potest adimplere preceptum Ecclesiasticum annualis confessionis, ut affirmat opposita sententia.

519

Secundo vim nostri argumenti non eruat, quia licet Ecclesia non possit precipere actum internum, quando non est necessarius ad externum ut eius forma bene tamen potest precipere actum internum; quando est necessarius ad externum, ut eius forma: at qui actus internus, nempe dolor de peccatis necessarius est ad externum nempe ad confessionem: ergo Ecclesia precipiendo confessionem precipere, etiam potest actum internum nempe dolorem de peccatis, & propositum emendationis sine quo Sacramentum poenitentiae inesse Sacramenti stare non potest. Et sic in cap. omnis utriusque sexus de poenit. & remiss. precipiendo confessionem annuam precipit indirecte dolorem necessarium, & confessionem cogitationum internarum. Quare Pontifex potest punire censuris annuam confessionem sacrilegam ex defectu

doloris; Vnde si Pontifex contra eos, qui in Paschate non confitentur, ut nequeant sacramentaliter valde absolui quantum vis hoc fiat defectu solius interni ferret excommunicationem current in censuram: quia ipse verè omittunt aliquem actum externum validè à Papa sub ea poena preceptum. Primo: quia omittunt ipsam susceptionem Sacramenti poenitentiae. Secundo, quia vel non confitentur integrè si nondicant se confiteri sine sufficiente dolore, aut proposito emendationis in hoc grauiter peccat. Vel si hunc defectum etiam fateatur tunc manifestè omittunt facere talem etiam externam confessionem, quae ad absolutionem sufficit; cum tamen iuste sub ea poena preceptum sit, & integrè confiteri, & tali modo, ut confessio possit iudicari idonea ad absolutionem impendendum, ut cum multis alijs docet Pater Ioannes Praepositus in 3. part. quaest. 3. de confess. dub. 9. num. 55. Pater Franciscus Amicus in cursu Theolog. to. 8. disp. 18. & fatetur ipse P. Ioannes Dedicastillo dicto tract. 4. sect. 8. de poenit. disp. 7. dub. 12. nu. 201. assert. 3. per haec verba, assero 3. quando poenitens manifestat Confessario suam indispositionem doloris, & tamè hoc non obstante sacrilegè absoluitur, vel non absoluitur: quia est indispositus, tunc, nec implet preceptum, neque euadit poenas: ita ille. Ideoque qui inualide, et nullo confitetur in annuali confessione duplex peccatum mortale committit: vnum commissionis contra diuinum preceptum negatiuum: et alterum omissionis contra preceptum affirmatiuum Ecclesiae determinantis preceptum Christi sacramentalis confessionis, seu Sacramenti poenitentiae receptionem. Quoad

sub.

substantiam; quoad tempus, quo fieri debeat sacramentalis confessio, seu receptio Sacramenti poenitentiae, scilicet, saltem semel in anno.

520

Secunda probatur nostrum, assertum; quia poenitens, qui omittit confiteri temel in anno sua peccata, saltem mortalia non adimplet preceptum ecclesiasticum annualis confessionis: at qui confessio nulla & inualida facta à poenitente se habet, ac si poenitens non confiteretur, ergo non potest per illam adimplere preceptum annualis confessionis, probatur minor, quia confessio nulla, & inualida caret suo essentiali constitutivo; ergo non est confessio verè, sed tantum de nomine; ergo non est dicendum quod per confessionem nullam poenitens confiteatur sua peccata; ergo neque etiam, quod adimpleat preceptum Ecclesiasticum annualis confessionis.

521

Ad primum fundamentum oppositae sententiae responderetur distinguendo maiorem Ecclesiam non potest precipere actum internum, quando non est necessarius ad actum externum tamquam eius forma transeat maior, non potest precipere actum internum quando est necessarius ad externum tamquam eius forma, nego maiorem. Cum autem dolor de peccatis sit necessarius ad actum externum, nempe ad confessionem sacramentalem, seu Sacramenti poenitentiae receptionem, ideo Ecclesia precipiendo directe annualem confessionem potest precipere indirecte actum internum nempe dolorem de peccatis sicut Ecclesia precipiendo orationem vocalem precipit etiam attentionem internam, quae est veluti forma orationis. Ad probationem

autem maioris respondeo; distinguendo maiorem, nemo potest precipere directe, quod non potest punire directe transeat maior, non potest precipere indirecte, quod non potest punire directe, nego maiorem. Cum autem Ecclesia possit precipere indirecte actum internum doloris de peccatis, qui est essentialiter requisitus ad confessionem sacramentalem tanquam pars essentialis illius, quatenus potest precipere ipsam confessionem sacramentalem, seu receptionem Sacramenti poenitentiae, & eam actu precipit faciendam à fidelibus, saltem semel in anno, ideo potest indirecte punire omissionem, talis actus interni, quatenus directe punit non recipientes semel in anno Sacramentum poenitentiae propter transgressionem precepti annualis confessionis, ut supra diximus impugnando solutionem datam à Patre Ioanne Dedicastillo, & Patre Ioanne Martinon primo fundamento nostrae assertionis. Illud autem axioma in probationem maioris allegatum, scilicet Ecclesia non potest de occultis iudicare intelligi debet directe, non autem indirecte. Quare minus probabiliter asseritur, quod Sacerdos, aut beneficiatus voluntarie recitans horas canonicas sine attentione interiori adimplere preceptum Ecclesiae: cum probabilius sit oppositum, nempe quod praedictus Sacerdos; & Beneficiatus horas canonicas recitantes absque debita attentione interiori non adimplere preceptum Ecclesiae, etiam si nullum signum externum illius detractionis exhibeant, nec faciant aliquam actionem exteriorem prohibitam. Ratio huius est, quia per hoc preceptum obligatur homo ad orandum

flu.

studiosè, validè, et deuotè, vt dicitur in cap. dolentes de celebr. missar. vbi præcipitur; vt officium diuinum celebretur studiosè pariter deuotè et in Clem. graui nimirum lib. 3. cap. 1. tit. 14. de celebratione missarum præcipitur, vt circa reformada præmissa, & earum singula corrigenda, nec non vt in Cathedralibus regularibus, & collegiatis Ecclesijs horis debitis deuotione phalatur: atqui si nullo modo attendit, sed volutariè distractus horas recitat non orat, ergo non implet præceptum: maior est certa, & minor probatur, tum quia oratio vocalis quedam adoratio est, idest quidam cultus Deijexternus: ergo debet fieri in spiritu, & veritate iuxta illud Christi Domini Ioannis 4. veri adoratores adorarunt Patrem in spiritu & veritate. Ergo requirit attentionem mentis: alias non fieret in spiritu. Tam etiam: quia oratio est mentis assensus in Deum, vt dicunt Sancti Patres: atqui qui profert verba absque vlla attentione nullo modo corde ad Deum ascendit: ergo non orat. Quam trinam expressè docet Diuus Thomas 2. 2. quæst. 83. art. 13. tum in corpore articuli: vbi tres effectus orationis vocalis distinguit, & loquendo de 3. effectu orationis inquit: tertius autè effectus orationis est quem presentialiter efficit, scilicet quedam spiritualis refectio mentis: Et ad hoc de necessitate requiritur in oratione attentio. Vnde dicitur prima Corinthiorum 14. si orem lingua mea sine fructu est, tum etiam solutione ad 3. argumentum per hæc verba. Ad 3. dicendum, quod si quis ex proposito in oratione mente vagetur hoc peccatum est, & impedit orationis fructum. Et contra hoc Augusti-

nus dicit in regula. Psalmis, & hymnis cum oratis Deum hoc versetur in corde quod profertur in ore, euagatio vero mentis, quæ sit præter propositum orationis fructum non tollit. Vnde Basilius dicit, si vero debilitatus à peccato fixè nequis orare quantumcumque potes te ipsum cohibeas, & Deus ignoscit eò quod non ex negligentia, sed ex fragilitate non potes, vt oportet assistere coram eo. vbi Caietanus inquit in respons. ad 3. nota diligenter, quod quia ex proposito vagari in oratione peccatum est ex genere suo: ideo non solum in oratione necessaria ex præcepto, sed etiam in oratione spontanea tenetur orans attendere: ita quod licet non teneatur orare, tenetur tamen si orat attentè quantum est ex parte propositi orare.

522 Ad secundum fundamentum respondetur concedendo maiorem communiter receptam ab omnibus DD. cum Diuo Thoma 1. 2. quæst. 100. art. 9. & 2. 2. quæst. 44. art. 1. Quæ veritatem continet, maximè quando actus præceptus potest integrè impleri sine fine, nam legislator, quando aliquid præcipit duo in sua intentione includit, nempe rem præceptam & finem, quæ res præcepta cum sit medicum ad finem obstinendum cadit sub præcepto non vero finis, pro quo nulla pena legis infligitur. Quod clare docet Diuus Thomas dic. quæst. 100. art. 9. ad secundum his verbis ad secundum dicendum, quod intentio legislatoris est de duobus, de vno quidem ad quod intendit per præcepta legis inducere, & hoc est virtus. Aliud autè est de quo intendit præceptum ferre, & hoc est, quod ducit vel dispa-

ait

nit ad virtutem, scilicet actus virtutis. Non enim idem est finis, præcepti, & id, de quo præceptum datur, sicut neque in alijs rebus idem est finis, & quod est ad finem. Vbi Caietanus inquit in responsione ad 2. in eodè art. nota has regulas, quibus toties vt oportet, scilicet non esse idem finem præcepti, & id, de quo præceptum datur quia illud finis hoc ad finem, qui finis præcepti non cadit sub præcepto, vt id, quod præcipitur, sed vt intentum à legislatore, quoniam ex his habes solutionem multarum quæstionum pro minus eruditis, & bonis mentibus, timentibus culpam vbi non est. Ad reliquas vero partes argumenti respondetur negando absolutionem à peccatis esse finem præcepti, nam est quedam pars essentialis constitutiua totius compositi, nempe Sacramenti poenitentiae, cum omnia Sacramenta essentialiter consistant ex materia, & forma; ac ideo poenitentiae Sacramentum non constat ex nuda confessione, sed ex confessione, & absolutione, vnde cum totum Sacramentum cadat sub præcepto videntur etiã cadere eius partes essentielles, nempe confessionem, & absolutionem: ergo quando quis ex sua culpa non absoluitur à peccatis non adimpleret præceptum, quod continet sub ratione vnius, tum confessionem, tum etiam absolutionem.

523 Sed dices in cap. quod quidam de poenit. & remissionibus tit. 33. lib. 5. decretalium statuitur, vt recipienda sit confessio eorum, qui peccatores publici sunt, & vitam mutare nolunt, licet absolui non debeant vt constat ex verbis eiusdem capituli, quæ hæc sunt. Quod quidam ad confessi-

onem de criminibus veniunt, & quamuis confiteri velint se tamè afferunt abstinere non posse, consultationi tuæ taliter respondeamus, quod eorum confessionem recipere debes, & eis de criminibus consilium exhibere, quia licet non sit vera huiusmodi poenitentia admittenda est tamen eorum confessio, & crebis, & salubribus monitis poenitentia inducenda. Ergo per confessionem inualidam, & nullam satisficit præcepto, quamuis non impendatur absolutio cum non sit vera poenitentia.

524 Respondetur quod in supra citato textu non affirmatur confessionem illam admittendam esse vt sufficientem ad adimplendum præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis, sed tantum vt peccatores illi videantur, corripiantur, & iuari possint consilijs Confessarij, & salutaribus documentis, vt respiscant, & emendentur à suis peccatis præparando suam conscientiam ad idoneè, & legitimè confitendū, ex quo ruit totum argumentum maximè cum ibi affirmetur illa confessionem non esse veram, & bonam poenitentiam.

RESOLVTIO XXXIII.

Vtrum poenitens, qui ob confessionem inualidam, & nullam non impleuit præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis, incurrat in censuras, & penas impositas in constitutionibus synodalibus, vel in statutis particularibus vniuscuiusque diocesis contra non adimplètes, & transgrediètes præceptum annuæ confessionis.

525 **I**n hac difficultate Authores, qui sentiunt poenitentem per confessionem

feſſionem nullam, inuolidam ex defectu doloris de ſuis peccatis (dummodo integrè omnia ſua peccata confeſſeantur) adimplere præceptum Eccleſiaſticum annuæ confeſſionis conſequenter dicunt nullam contrahere excommunicationē impositam in Canonibus Episcopalis contraſegredientes, & non adimplentes præceptum annuæ confeſſionis. Quare tota difficultas eſt cum DD. qui affirmant pœnitentem per confeſſionem inuolidam, & nullā ex defectu prædicti doloris ad Sacramentum pœnitentiæ eſſentialiter requiſitum non adimplere præceptum Eccleſiaſticum annuæ confeſſionis, an ſcilicet talis pœnitens, qui fecit prædictam inuolidam confeſſionem, & non impleuit præceptum annuæ confeſſionis contrahat excommunicationē impositam in conſtitutionibus Episcopalis contraſegredientes, & non adimplentes præceptum annuæ confeſſionis: dummodo tamen illa cōfeſſio extrinſecè ſit integra, & habeatur abſolutio ſacramentalis. Negatiuè reſpondent Henriquez lib. 4. de pœnit. ca. 4. §. 1. & lib. 2. cap. 14. num. 8. ubi citat Canum, Medinam, Ledefnam, & alios. Emanuel Sà verbo confeſſio num. 1. Nauarrus in manuali cap. 10. num. 4. Vaſquez de pœnit. qu. 92. art. 3. dub. 5. & probabilem iudicat Diana part. 3. tract. 4. de Sacram. reſol. 120. §. notandum ſecundo, quos citat, & ſequitur D. Marcus Vidal. in ſua arca vitali tract. de pœnit. inquit. 1. à num. 42.

§26

Probat 1. hæc ſententia à D. Marco Vidal ubi ſupra num. 43. quia pœnitens in tali caſu facit exterius quidquid Eccleſia præcipit, & ſolum habetur defectus

in interiori diſpoſitione, atqui Eccleſia nō poteſt actum internum punire: ergo neque etiam cœnſura ligare facientem confeſſionem inuolidam ob voluntarium defectum interni doloris. maior videtur certa, & minor probatur: quia Eccleſia nō poteſt actus internos iudicare eo quod ea, quæ non ſubiacent ſciētiæ publicæ: neque etiam ſubſūt iudicio publico; ergo cum Eccleſia non poſſit ferre iudicium in actus internos: neque etiam poterit illos punire.

§27

Nec valet ſi dicas: quod licet Eccleſia actus internos, vt interni ſunt per ſe, & abſolutè punire non poſſit: poteſt tamen illos punire, vt dicunt ordinem ad actus externos tanquam forme illorum: ſicut poteſt internos actus præcipere; quando dicunt connexionem, & ordinem ad externos; ergo falſum videtur affirmare, quod non incurrat cœnſuras pœnitens per confeſſionem inuolidam ob defectum interni doloris ſolummodo.

§28

Hoc inquam non valet: nam ad hanc replicam reſpondet D. Marcus Vidal ubi ſupra num. 45. diſtinguendo antecedens: Eccleſia punire poteſt actus internos dicentes ordinem ad externos: quando malitia actus interni redundant manifeſtè in exteriorem actum concedit antecedens: quando vero non redundant negat antecedens: cum autem in præſenti caſu non redundant ſiquidem confeſſio quoad actionem externam eſt integra ex quo abſoluuntur peccata videtur ruere totum argumentum.

§29

Secundo probat num. 46. quia Eccleſia punit tantum id, quod iudicat eſſe malum: atqui confeſſio inuolidam ob malitiam tantum

tum internam quoad actionem externam non eſt mala cum ſit integra, & formata abſolutione: ergo Eccleſia cum non iudicet illam confeſſionem malam, neque etiam poterit illam punire.

§30

Tertio probat num. 47. quia ſtando in ſententiam affirmante dari poſſe cōfeſſionem validam, ſed informem pœnitentem per talem confeſſionem, vt communiter DD. docent ſatisfacere valet præcepto Eccleſiaſtico, & conſequenter non incurrere excommunicationem certum eſt, quia actum validum facit, atqui etiā per confeſſionem nullam ob defectum interni doloris ſit actus validus quoad externam apparentiam, & quoad iudicium fori Eccleſiaſtici: ergo non incurritur cœnſura.

§31

Secunda, & verior ſententia affirmat pœnitentem facientem inuolidam confeſſionem nō euadere cœnſuras, & pœnas impositas in conſtitutionibus Synodalibus contra non adimplentes præceptum annuæ confeſſionis etiam ſi confeſſio ſit inuolida, et nulla ob defectum ſolius doloris interni de peccatis. ita Suarez to. 4. in 3. par. diſp. 36. ſect. 8. num. 4. Nugius in addit. ad 3. part. qu. 6. art. 6. diffic. vltima Bonacina diſp. 5. quæſt. 5. ſect. 2. punt. 4. num. 25. Fagandez in præcept. Eccleſ. præcept. 2. lib. 1. cap. 4. num. 6. Moſeſius in ſumma tract. 7. de pœnit. cap. 10. num. 29. Coninch de Sacram. diſp. 5. num. 27. Filliucius tract. 7. cap. 3. num. 72. Eminentiffimus Cardinalis Lugo de pœnit. diſp. 15. ſect. 6. §. 5. num. 138. Diana par. 8. tract. 1. reſol. 50. §. quod ego ſentiam Ioannes Præpoſitus in 3. par. quæſt. 3. de confeſſione dub. 4. num. 55. Franciſcus Amicus in curſu Theolog. tom. 8. diſp. 18.

§32

ſect. 8. per totam Caſtopalaus par. 4. tract. 23. de Sacram. pœnit. diſp. vnica punt. 20. §. 3. num. 5.

Probat 1. quia qui omittit annualem confeſſionem præceptam ab Eccleſia incurrit in cœnſuras impositas in Conſtitutionibus Synodalibus, ſeu Episcopalis, atqui idem eſt fieri nullam confeſſionem ac nō fieri vere cōfeſſionē, ſeu illā omittere, ergo qui nullā facit cōfeſſionem etiā ſi nullitas cōfeſſionis proueniat ex defectu doloris interni incurrit in cœnſuras impositas in conſtitutionibus Episcopalis cōtra non adimplentes præceptum annuæ confeſſionis maior eſt certa, & minor probatur, quia idem eſt actum non fieri, ac fieri nullum l. duo ſunt Titij ff. de teſtamentaria tutela, nomine nāque confeſſionis confeſſio valida intelligi debet, quia ſub appellatione actus regulariter ſolus validus comprehenditur l. boues §. hoc ſermone limitatione prima ff. de verb. ſignificatione: ergo idem eſt facere confeſſionem nullam, ac confeſſionem non facere, ergo ſi ille, qui vere non facit confeſſionem annualem incurrit excommunicationem Synodalem, etiam incurret eandem excommunicationē, qui facit confeſſionem nullam ex quocumque capite nullitas proueniat, dummodo ſit ex culpa voluntaria pœnitentis.

§33

Secundo probatur, quia intentione Eccleſiæ annuam confeſſionem præcipientis eſt vt pœnitentes ſua peccata legitimè confeſſeantur, & recipiant pœnitentiæ Sacramentum, cui Eccleſiæ intentioni Episcopi confirmare volunt, dum in ſuis Conſtitutionibus Synodalibus apponuat cœnſuras contra non adimplentes

huiusmodi præceptum, ergo per confessionem voluntariè nullam contrahunt penitentes censuras latas in constitutionibus Synodalibus.

534

Ad hoc argumentum respondet D. Marcus Vidal ubi supra n. 51. distinguendo antecedens. Episcopi ferentes censuras intendunt se conformari intentioni Ecclesiæ annuam confessionem præcipientis eo modo, quo possunt se conformari concedit antecedens, eo modo quo non possunt se conformari intentioni Ecclesiæ præcipientis annuam confessionem, negat antecedens: cum autem non possint se conformari intentioni Ecclesiæ, quando Sacramentum, quoad actionem externam, quæ tantum subiacere potest iudicij, tui existimatur validum & impletum ex eo quod tantum potest cadere sub Episcoporum iudicio, quod est malum quoad extrinsecam actionem, hinc est quod neque etiam possint ferre censuram contra non adimplentes præceptum tantum ob malitiam internam non manifestatam per actionem externam.

535

Sed hæc solutio non conuincit neque exeruat cum nostri argumenti, quia licet ad hoc ut Episcopus possit in foro poli declarare aliquem excommunicatum, quia non adimplet præceptum annuam confessionis sit necessarium quod probatur Sacramentum penitentis fuisse ab ipso receptum inualidè quoad actionem externam, & non sufficiat inualiditas Sacramenti tantum doloris interni, qui defectus in foro fori probari non potest, tamen ad hoc ut penitens in foro conscientie incurrat censuram impositam ab Episcopo contra non adimplentem præceptum annuam confessionis satis est

quod penitens verè, realiter non adimpleuerit præceptum annuam confessionis, quia non recepit Sacramentum penitentiae in illo anno ad quod tenebatur ex præcepto Ecclesiæ, cuius intentio est, ut fideles saltem semel in anno verè recipiant penitentiae Sacramentum, & non fictè, cui intentioni optime possunt Episcopi se conformari. Cum autem ille, qui accedit ad penitentiae Sacramentum pro adimplenda obligatione annuam confessionis absque dolore de suis peccatis, aut absque proposito emendæ non recipiat vere penitentiae Sacramentum: nec præceptum Ecclesiæ annuam confessionis adimpleat, consequens est, ut in foro conscientie incurrat censuram ab Episcopo impositam in suis constitutionibus Synodalibus, licet in foro poli non possit declarari incursum in excommunicationem, sicut licet in cap. omnis vtriusque sexus de penit. & remiss. statuatur ut omittens confessionem semel in anno, aut communionem in Paschate arceatur ab ingressu Ecclesiæ, & ita mortuus careat Ecclesia sepultura: has pœnas non incurrit penitens, qui non adimpleuit annuam confessionem ex defectu tantum doloris interni de suis peccatis, quia ista requirunt sententiam iudicis, & consequenter ut omisso illa probatur in iudicio ut cum Suarez, & Coninch locis superioribus citatis aliisque docet Mollesius dict. tract. 7. de penit. cap. 10. num. 30.

536

Tertio probatur: quia penitens faciens inualidam confessionem ob defectum tantum interioris doloris de suis peccatis non adimplet præceptum Ecclesiasticum annuam confessionis ut nobiscum concessit D. Marcus Vidal resol.

resol. præcedenti; ergo similiter per prædictam confessionem nullam ex defectu solius doloris interni incurrit penitens censuram ab Episcopo positam in Constitutionibus Synodalibus contra non adimplentes præceptum Ecclesiasticum annuam confessionis, antecedens conceditur à D. Marco Vidal. & consequentia patet ex paritate rationis, cum in utroque casu currat eadem ratio.

537

Ad hoc argumentum respondetur Don Marcus Vidal concendo antecedens, & negando consequentiam, & rationem disparitatis assignat, quia ut adimpleatur præceptum Ecclesiasticum annuam confessionis requiritur validitas Sacramenti quoad esse suum substantiale, & essenziale, & ideo per confessionem nullam prædictum præceptum annuam confessionis non adimpletur, quæ ratio non militat in pœna censuræ, quæ ut non contrahatur sufficit ut Sacramentum sit validum, quoad actionem externam, & quoad iudicium fori Ecclesiastici. Quod suadere intendit primo, quia diuersa potest esse lex præceptiua à lege punitiua ut patet. Secundo quia præceptum confessionis tendit ad illius esse substantiale, pœna vero excommunicationis ad coercendam malitiam actus externi, ergo cum diuersa sit ratio legis præceptiuae à lege punitiua, quod de præcepto affirmatur, non est affirmandum de pœna: ergo licet per confessionem nullam non adimpletur præceptum annuam confessionis, nihilominus non incurritur pœna censuræ, quando confessio quoad actionem externam, & quoad iudicium fori Ecclesiastici iudicatur valida, & integra.

538

Hæc autem solutio non satisf-

facit; quia eo ipso quod quis scienter taliter confiteatur non adimpleret præceptum annuam confessionis, ut fatetur ipse D. Marcus Vidal; atqui pro adimplimento præcepti annuam confessionis lata est excommunicatio, ergo, qui non adimpleret præceptum annuam confessionis transgreditur etiam mandatum Episcopi, & consequenter incurrit in excommunicationem, saltem in foro conscientie: licet in foro poli non possit declarari excommunicatus ille, qui non adimpleuit præceptum annuam confessionis ob defectum solius doloris interni de peccatis, aut proposito emendæ, quia cum hoc non possit probari nec possit deduci ad forum externum iudiciale cum quo bene stat, quod talis incurrat in foro conscientie excommunicationem ab Episcopo latam contra non adimplentes præceptum annuam confessionis ut supra probauimus.

539

Ad primum argumentum oppositæ sententiæ respondetur. negando maiorem, nam Ecclesia non præcipit confessionem, ut cumque, sed veram confessionem; atqui ille, qui sua omnia peccata confitetur absque dolore interno ipsorum peccatorum ita se habet, ac si non confitentur, ut concedit ipse D. Marcus Vidal dic. inquisit. 1. num. 34. ergo talis in tali casu non facit exterius quidquid Ecclesia præcipit. Deinde, quia ut supra diximus ille, qui confitetur omnia sua peccata absque prædicto dolore interno peccatorum, aut emendæ proposito, vel hoc explicat in dicta confessione, vel non est si non explicat, ergo non facit integram confessionem; atqui Ecclesia præcipit integram confessionem fieri à fidelibus, saltem semel in an-

no, ergo in tali casu poenitens non facit exterius quidquid Ecclesia præcipit. Si verò explicat dictum defectum tunc manifestè omittit facere talem externam confessionem: quæ ad recipiendâ absolutionem sacramentalem sufficiat: ergo omni ex capite non facit exterius poenitens in dicto casu quidquid Ecclesia præcipit. Atqui ille, qui in confessione annuali non facit exterius quidquid Ecclesia præcipit incurrit excommunicationem latam ab Episcopo in Constitutionibus Synodalibus cõtra nõ adimplentes annuæ confessionis præceptum: ergo ille, qui non adimplet præceptum Ecclesiasticum prædictum annuæ confessionis ob defectum tantum doloris interni incurrit prædictam excommunicationem.

540 In quo sensu vera est solutio data supra nu. 537. nec responsio D. Marci Vidal alicuius roboris est, quod colligo ex ipsa distinctione: nam vt ipse fatetur Ecclesia potest punire actus internos, vt dicunt ordinem ad externos, quando malitia actus interni redundat manifestè in exteriorem actum: atqui hoc cõtingit in casu præsentis: ergo &c. probatur minor: quia Ecclesia non solum præcipit fidelibus semel in anno confiteri omnia sua peccata: sed etiam præcipit receptionem absolutionis sacramentalis licet, & validè receptam ab ipso poenitente media qua maneat absolutus sacramentaliter à suis peccatis ritè, & legitimè confessis, quæ sacramentalis absolutio actus exterior Sacerdotis est: atqui poenitens, qui ex malitia non habet in dicta confessione annuali actum internum doloris de suis peccatis: malitia prædicti actus interni redundat manifestè in exteriorè actum absolutionis sacramenta-

lis redendo illam sacrilegam, & nullam; ergo si Ecclesia punire potest actus internos dicentes ordinem ad externos, quando malitia actus interni redundat manifestè in exteriorem actum: poterit utique punire prædictam confessionem sacrilegam, & nullam. Ergo qui ita confitetur nõ solum non adimplet præceptum annualis confessionis: sed etiam incurrit excommunicationem synodalem latam ab Episcopo contra non adimplentes præceptum annuæ confessionis.

541 Ad 3. respõdetur cõcedendo maiorem, & negando minorem, nam licet stando in sententia affirmante dari posse Sacramentum poenitentis validum, sed informe poenitens per talem confessionem Ecclesiastico præcepto annuæ confessionis satisficiat, vt docet inter alios Sotus in 4. dist. 18. quæst. 3. art. 2. Suatex tom. 3. in 3. par. disp. 35. sect. 4. num. 3. & disp. 36. sect. 7. num. 6. Filiucius trac. 7. cap. 2. num. 42. & cap. 3. nu. 65. Fagundez præcepto 2. lib. 1. cap. 2. num. 2. & cap. 4. num. 13. Bonacina disp. 5. quæst. 5. sect. 2. punct. 4. num. 22. & plures alij; quos citauimus resolut. 1. huius tractatus. Hoc asserunt prædicti DD. quia tam præceptum diuinum quam Ecclesiasticum præcipiunt summptionem Sacramenti poenitentis: atqui per confessionem validam: sed informem recipitur poenitentis Sacramentum, quoad eius validitatem: licet effectus eius nõ recipiatur durante obice: ergo optimè stando in prædicta opinione per talem confessionem validam, & informem adimpletur vtrumque præceptum. At verò per confessionem nullam, & inualem ex defectu voluntario, & malitia poenitentis doloris interni de peccatis nõ fit

ac-

actus validus receptionis Sacramenti poenitentis, nisi tantum quoad apparentiam externam, & quoad iudicium externum fori ecclesiastici: ergo licet talis, qui ita confitetur in foro poli nõ possit declarari incursum in excommunicationem latam cõtra nõ adimplentes præceptum annuæ confessionis: nihilominus incurrit in excommunicationem saltem in foro conscientis: sicut qui occultè percussit Clericum incurrit in excommunicationem latam à iure licet nõ possit declarari ab Ecclesia excommunicatus: donec prædicta percussio ab ipso secretè facta iuridicè probetur.

RESOLVTIO XXXIV.

Vtrum Meretrices non implentes præceptum annuæ confessionis incurrant excommunicationem Synodalem, & cæteras iuris poenas.

542 **A**ffirmatiuam sententiam sequuntur Eminentissimus Cardinalis Lugo de poenit. disp. 15. num. 449. Fagundez præcepto 2. cap. 3. num. 16. & magis ex professo cap. 4. nu. 11. Castropalaus part. 4. tract. 23. de poenit. disp. vñca punt. 20. §. 3. num. 6. & alij. Fundamentum huius opinionis est: quia in cap. omnis vtriusque sexus absolutè, & absque aliqua limitatione omnibus fidelibus præcipitur, vt cum ad annos discretionis peruenerint: saltem semel in anno confiteantur omnia sua peccata proprio Sacerdoti: aut stante legitima causa alteri de eius licentia, & facultate; ergo in dicto præcepto comprehenduntur Meretrices: ergo si illud non adimpleat incurunt excommunicationem synodalem, & cæteras iuris poe-

nas. Probat hęc vltima consequentia; quia nullibi in constitutionibus Synodalibus aliquarum Diocesium excipiuntur huiusmodi Meretrices, & nobis nõ constat de contraria voluntate Prælatorum: quia quamuis non soleant declarari, & publicari: id quidem parum refert: nam quauis id sit fauor; tamen huiusmodi fauor magis respicit personas, quæ cum istis meretricibus cõmunicat, quam ipsas meretrices.

543 Secunda, & probabilior sententia negat prædictas meretrices non adimplentes præceptum annuæ confessionis incurere excommunicationem synodalem cæterasque iuris poenas. ita Viualdus in Candelabro aureo de confessione num. 60. Rodriguez in addit. ad bullam Cruciatæ §. 9. Duda va decima num. 133. & in noua editione §. 11. eodem. num. Zerola in praxi Episcoporum par. 1. verb. lupanaria §. 3. Emanuel Sà editione facta Lugduni anno 1602. & in posteriori editione Antuerpiæ anno 1614. num. 42. his verbis Meretrices non comprehenduntur statutis Synodalibus excommunicantibus non confitentes, aut non communicantes in Pascha, itaque tales nõquam denunciatur sic ille. licet in alijs impressiõibus (vt in illa Matriti edita anno 1602.) oppositum habetur. Grassis lib. 1. cap. 9. num. 8. Martinus de San Ioseph in monita Confessarium 10. 1. lib. 1. tract. 6. de poenit. num. 12. citans Sanchez in summa lib. 1. cap. 12. num. 7. sed Sanchez ibi nõ loquitur de Meretricibus; sed de pueris ante ætatē duodecim annorum. Pater Antoninus Diana post quã par. 10. tract. 12. resol. 36. refert in hac difficultate vtramque sententiam affirmatiuam videlicet, & negatiuam;

ve-

veritatem illarum alijs cogitandum relinquit, inquit enim verū pro affirmatiua sentētia Leandrus citat Fagundez præcepto 2. cap. 4. num. 10. & 11. & Cardinalem Lugo de Sacramento poenitentiae disp. 15. num. 149. sed Lugo vt legentibus patebit loquitur ibi de pueris, qua etate obligentur ad præceptum annuæ confessionis, & nihil agit de hac questione, ideo tu cogita ita ille.

544

Probatur 1. hæc sententia, quia tales meretrices numquam denunciantur, etiam si per multos annos nō confiteantur, ergo signum est non est intentionem Episcoporum illas comprehendere in illa excommunicatione, ab ipsis lata in Constitutionibus Synodalibus contra non adimplentes præceptum Ecclesiasticum annuæ confessionis. Secundo probatur, quia miserrimus status dictarū mulierū ab Ecclesia ob vitanda maiora incommoda permittitur, non ergo ab illa puniuntur, nam aliās nullo modo diceretur permitti, si tam rigida pœna earum peccatum puniretur, ergo signum est dictas meretrices non incurrere excommunicationē Synodalē, aliasque iuris poenas, quando non adimplent præceptum annuæ confessionis.

545

Ad fundamentum oppositæ sententiæ responderetur, concedendo antecedens, & primam consequentiam, & negando secundam, quia vt supra diximus in secunda probatione nostræ sententiæ, eo ipso quod pia Mater Ecclesia ob vitanda maiora incommoda miserrimum illarū statuum permittit non vult illas ligare dicta excommunicatione, neque Episcopi talem intentionem habent illas ligandi eo ipso quod nunquam illas denūcient,

etiam si per multos annos præceptum annuæ confessionis non adimpleant vt experientia patet.

RESOLVTIO XXXV.

Vtrum ille, qui nunquam confessus est desideria praua, quia non putabat inuincibiliter esse peccata teneantur postquam sciuit, & cognouit esse peccata illa confiteri.

546

Pro resol. huius difficultatis suppono cum communi Doctorum sententia, quod ille, qui putans inuincibiliter non esse mortale aliquod mortale, & ob hanc rationem illud omisit confiteri non tenetur iterare confessiones, sic tenent Nauarrus in cap. Fratres de poenit. dist. 5. num. 82. Syluester verbo confessio. quæst. 3. Vasquez de poenit. quæst. 92. art. 3. dub. 1. Reginaldus lib. 6. num. 153. Bonacina disp. 5. quæst. 3. punt. 2. num. 6. Diana par. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 108. qui consultus de quodam puero, qui vsque ad 13. annum non se accusauit de pollutionibus, quas ordinarie faciebat ignorans inuincibiliter illas esse peccatum resoluit illum non fuisse adstrictum præteritas confessiones iterare, & idē docet par. 10. tract. 14. resol. 19. Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. de poenit. disp. 5. quæst. 69. Bassæus verbo confessio num. 5. & 6. Quod supposito.

547

Præcipua difficultas est, vtrū ille, qui vnum, aut plura peccata mortalia omisit confiteri, putans inuincibiliter non esse mortalia teneatur postquam cognouit prædicta peccata omisa inuincibiliter esse mortalia de illo, aut de illis se accusare in prima confessione.

Confessione. Affirmatiuè respondent communiter DD. vt referunt Leander à Sanctissimo Sacramento, & Diana superius citati præcipuè par. 10. dicta resol. 19. contra Reuerendissimum Patrem Magistrum Franciscum Bordonum 3. ordinis Sancti Francisci Meritissimum Generalem. Doctor D. Petrus Ochogauia de Sacram. tract. 2. de confessione Sacramentali quæst. 31. num. 7. vbi sic inquit, cum quis in pueritia omisit confiteri peccatum aliquod, quod inuincibiliter ignorauit esse mortale, & postea cognouit mortale esse, satis est illud solum confiteri, & nō alia, quia ea fuerunt legitime confessæ. Ita Nauarrus in Euchiridio cap. 9. num. 12. Syluester verbo confessio 1. quæst. 3. & addit Nauarrus lib. 5. consiliorum tit. de poenit. & remiss. consil. 3. rusticum dicentem se non solere à Parocho interrogare species, vel numerum peccatorum, satis esse, si eas species, & numerum iterum confiteatur, & non alia bona fide confessæ peccata ita Ochogauia.

548

Hanc sententiam probat Diana dic. par. 10. contra dictum P. Bordonum solū à principio extrinseco ex autoritate Doctorum, sic communiter asserunt DD. quod licet nō teneatur iterare confessionem, qui putat inuincibiliter non esse mortale aliquod mortale, nam illa confessio est valida, tamen hoc non ob-

550

stante omnes asserunt, quod tenetur confiteri peccata in priori confessione omisa. Ita ex Nauarro, Syluestro, Vasquez, Bonacina, & alijs tenet Leander 10. 1. tract. 5. disp. 5. quæst. 69. vnde postea sic infert. Ex hac doctrina constat Dianā rectè resoluisse de quodam puero, qui vsque ad 13. annum non se accusauit de pollutionibus, quas ordinarie faciebat ignorans inuincibiliter illas esse peccatum, illum non fuisse adstrictum præteritas confessiones reiterare, sed sufficere se in prima confessione de pollutionibus se accusare. Ita Leander, cui etiam addit Ochogauia de Sacram. tract. 2. de confess. Sacramentali quæst. 31. num. 7. & DD. communiter, & ideo dicendum est contra Bordonum in casu proposito non esse reiterandas confessiones, sed explicanda, & confitenda omnia desideria in confessionibus non explicata, & Diana, qui vt dixi nullum aliud fundamentū affert pro hac sententia vt dictū Bordonum impugnet.

Dicendum tamen est, quod ille, qui nunquam se accusauit antea in suis confessionibus de desiderijs carnis, furti, odij, &c. eo præcise quia putabat inuincibiliter ea non esse peccata, aut de illis nunquam dubitauit sine peccata non tenetur huiusmodi desideria aliās non confessæ modo confiteri, & idem dicendum est de puero, qui vsque ad 13. annum non se accusauit de ordinarijs pollutionibus, quas faciebat ignorans inculpabiliter esse peccata mortalia sciens postea hoc peccatum mortale esse. Ita Reuerendiss. P. Magister Bordonus in miscellaneis decis. 321.

Probat 1. hanc sententiam Pater Bordonus, quia stante bona fide illius, qui nunquam se accusauit de desiderijs carnis, furti, odij, &c. quæ secundum omnes à peccato excusat nō peccauit, ergo non teneatur ea desideria confiteri, probatur consequentia, quia solum peccatum est obiectum huius Sacramenti, ergo si dicta desideria non fuerunt peccata non tenebitur illa-

con-

confiteri, etiam si postea sciat illa esse secundum se peccaminosa.

551 Secundo hanc sententiā probo, & simul confirmo probationem antecedentem eruditi Patris Bordoni, quia vel illa ignorantia inuincibilis in tali casu excusauit à peccato, vel non, si nō excusauit (quod falsum est asserere) ergo non solum tenebitur ille, qui omisit confiteri prædicta desideria carnis, furti, odij, &c. aut puer, qui non fuit confessus pollutiones, quas habuit iudicando inuincibiliter non esse peccatum mortale prædicta desideria, ac pollutiones confiteri, sed etiam tenebitur confessiones præteritas iterare, quod non cōcedit opposita sententiā, quod probo, nam si illa ignorantia inuincibilis non esset sufficiens ad excusandum à peccato mortali in dicto casu confessiones præteritæ fuerunt malæ, & sacrilegæ, ergo erunt necessario iterandæ. Si vero prædicta ignorantia in dicto casu excusauit à peccato (vt certum est apud omnes) ergo ille talis non tenebitur prædicta desideria, aut pollutiones nō confessas in præteritis confessionibus ex prædicta ignorantia modo postquā sciuit esse peccatū mortale in prima confessione confiteri, probo consequentiā, quia dicta desideria, aut prædictæ pollutiones dicta ignorantia habitæ non fuerunt peccaminosæ vt supponitur, ergo non sunt materia necessaria Sacramenti poenitentiae, & consequenter non erunt necessario confitendæ modo in prima confessione, si quidem obiectum huius Sacramenti est peccatum vt supra diximus cum dicto Patre Bordono,

552 Tertio probo, quia si in dicto

casu ille, qui omittit confiteri in præteritis confessionibus aliqua peccata mortalia iudicando inuincibiliter non esse mortalia teneretur postquam sciuit esse mortalia, illa confiteri prima confessione, sequeretur, quod etiā si non haberet alia peccata mortalia, nec venialia de quibus confiteretur teneretur confiteri talia peccata mortalia ab ipso non confessas in præteritis confessionibus, quæ omisit confiteri iudicando inuincibiliter non esse peccata mortalia; atqui hoc est falsum; ergo, & quod teneatur prædicta peccata confiteri in prima confessione ab ipso faciendā. Probo sequelam, & maioris claritatis gratia suppono quemdam puerum habuisse ante annum 13. suæ ætatis aliquas pollutiones voluntarias, quas inuincibiliter ignorauit esse peccatum mortale. Quo supposito sequelam probo, iste talis habendo dictas pollutiones cum prædicta ignorantia inuincibili nō peccauit mortaliter, vt cōcedunt Authores oppositæ sententiæ: ergo si nō haberet alia peccata, nec mortalia, nec venialia, de quibus confiteretur non poterit licitè prædictas pollutiones solummodò confiteri, aliàs faceret confessionē nullā, et sacrilegam; probo consequentiā: quia omne Sacramentum, vt sit validum, & licitum debet constare ex materia, & forma; atqui in dicto casu quo puer ille confiteretur solas pollutiones voluntarias præteritas, quæ ratione ignorantie inuincibilis non fuerunt peccata mortalia nulla esset materia, nec sufficiens, nec necessaria Sacramenti poenitentie; cum materia huius Sacramenti sint peccata: ergo cum dictæ pollutiones non fuerint peccaminosæ, tunc quādo fuerunt ha-

bi.

bitæ ratione ignorantie inuincibilis: modò non possunt esse materia etiam sufficiens huius Sacramenti: ergo si prædictus confiteatur de solis dictis pollutionibus nō confitendo alia peccata mortalia, aut venialia faciet confessionem nullam, & sacrilegam: ergo vt certum tenendum est, quod qui omisit confiteri in confessionibus præteritis aliqua peccata mortalia, quæ iudicauit inuincibiliter non esse mortalia nō solum non tenetur præteritas confessiones recitare, sed neque etiam dicta peccata in prima confessione postquam sciuit esse mortalia.

553 Sed dices dictum vnus tantum Doctoris contra communem consensum omnium aliorum Doctorum præcipue quando res ab omnibus est agitata non potest fundare aliquam probabilitatem, etiam extrinsecam: quia talis Doctor in dicto casu credere potius debet se errare, quam aliorum iudicio proponi; timere enim debet: ne lumen, quod sibi esse videtur, tenebræ sint prudentia enim, & humilitas petit aliorum iudicio se subijcere, & conformare, vt docet Nauarrus cap. 27. num. 286. & 287. ex cap. prudentia de offic. delegati, & cap. de quibus dist. 20. atqui nostrum dictum in casu presenti est dictum tantum vnus Doctoris contra consensum communem aliorum Doctorum: ergo dictum nostrum non est probabile etiā probabilitate extrinseca, cum solum affirmetur ab vno Doctore, scilicet à Patre Bordono.

554 Respondetur negando maiorem: nam vnus grauis Doctor peritus in scientia, & timorata conscientie sufficit ad constituendam opinionem extrinsecè probabilem. ita Glossa Abbas, &

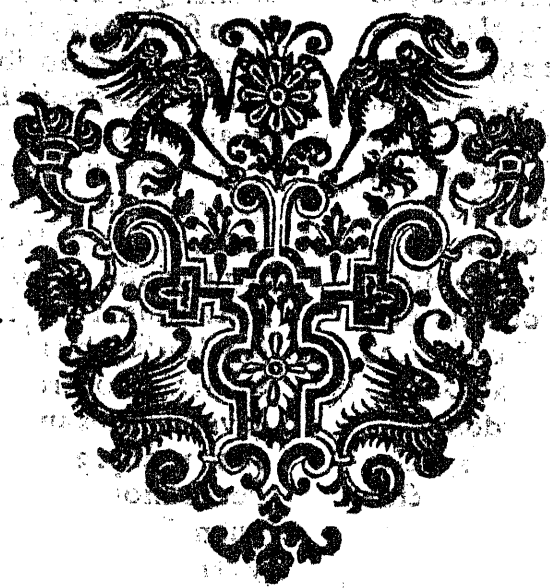
Doctores in cap. Cappellanus de ferijs Syluester verbo opinio qu. 2. Vasquez part. 2. disp. 62. n. 12. Sanchez lib. 1. summ. cap. 9. nu. 9. & de matrim. lib. 3. disp. 44. nu. 2. Henriquez lib. 4. cap. 18. num. 13. Ioannes Sancius in selectis disp. 29. num. 7. vbi sic ait hinc rectè aduertit Vasquez 1. 2. tom. 1. disp. 62. cap. 4. num. 13. Azorius 10. 1. lib. 2. cap. 16. qu. 5. Villalobos 1. tom. summæ tr. 1. diffic. 4. nu. 16. Sayrus Clauis Reggia Docet in re lib. 1. cap. 6. nu. 8. Sanchez in summ. lib. 1. c. 9. nu. 9. & lib. 3. de matrim. disp. 44. nu. 2. negare non possumus turbam Doctorum aliquādo amplecti vnā opinionem absque delectatione, aut saltem non tam exactè rationibus ponderatis contra quas deinde alius Doctor magne authoritatis opinionem aliquā mature excogitatam in scholas introducere potest, & multæ opiniones initio excogitate, & in scholas introductæ sunt, quæ communes tunc non fuerunt: sic ille. Pasqualigus in suis decisionibus dec. 2. Rolandus consil. 100. num. 49. volum. 2. Quæ doctrina procedit etiam si materia, seu quæstio illa esset ab antiquioribus tractata: nam vnus grauis Doctor poterit antiquiorum rationes soluere & asserre probabilitatem suæ singulari opinioni contra communem, vt contra Portel. in dubijs regularium verbo opinio num. 4. Azbrum tom. 1. lib. 2. quæst. 6. Salon secunda secundæ quæst. 63. art. 4. controuersia 2. concl. 4. versu ex his autem, Merollam tom. 1. disp. 3. cap. 4. num. 73. docet aliorum Doctorum opinio, quam sequitur Angelus Maria Verricellus in suis quæstionibus moralibus & legalibus tract. 2. qu. 5. num. 2. & 3. & colligitur ex l.

2. §. sed neq; C. de ver. Iur. enucl. ibi sed neq; ex multitudine Authorū quod melius, æquius est iudicare, cū vnus possit forsan, & deterioris sententia, & maiores aliqua in parte superare: deinde, quia non est præsumendum grauem Doctorem disputando leui fundamento dictum cæteris aduersatum esse, vide de hoc pūcto Verricellum loco citato, & ea, quæ nos diximus supra in hoc tractatu respondendo ad simile argumentum. Cum autem sententia nostra non solum nitatur autoritate vnus Doctoris magnæ autoritatis, & timorata conscientia, vt est, Reuerendissimus Pater Magister Franciscus Bordonus; sed etiam solidissimis fundamentis superius allegatis, non est cur dicatur improbabilis, etiam ab extrinseco, vt intendit argumentum; imò censi debet probabilis, tã ab intrinseco: quam ab extrinseco: etiam si sit cõtra commu-

nem consensum Theologorum præcipue cum nullum solidum fundamentum pro sua sententia afferant, imò, potius eam supponant, quam probent, vt in istis videri potest.

557 Ex dictis infero cum Patre Ioanne Dedicastillo de pœnit. quod si aliquis habuit tactus inhonestos cū diuersis mulieribus diuersorum statuum, nempè cū soluta, cum virgine, cum coniugata, cum cõsanguinea, &c. & in confessionibus se accusauit se habuisse diuersos tactus inhonestos cum diuersis mulieribus nõ explicando statum an esset coniugata, virgo, aut cõsanguinea iudicãdo innuncibilibiter has non esse circumstantias necessario in confessione aperiendas, non teneri postquam sciuit esse circumstantias mutantis speciẽ illas cõfiteri in prima confessione ab ipso facienda propter rationes superius allegatas.

FINIS PRIMI TRACTATVS.

TRA

TRACTATUS SECUNDVS

VARIARVM RESOLUTIONVM MORALIVM
IN BULLAM CRUCIATÆ.

CVM communiter DD. post Tractatẽ de materia pœnitentiæ tractare soleant de priuilegijs Bullæ Cruciatæ: præcipue de facultate, quam Confessarius habet absoluendi pœnitentes à quibusuis suis peccatis: præcipue reseruatig vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ. ideo eorum vestigia sequendo post Tractatum de pœnitentia hũc Tractatum variarum resolutionum super Bullã Cruciatæ facio, in quo præcipuas difficultates, quæ Confessoribus possunt occurrere ex animo præcipue in ordine ad casum reseruatorum absolutionem, & votorum commutationem, quæ à Confessarijs potest fieri virtute Bullæ Cruciatæ durante anno illius publicationis, & quia non conueniunt DD. an annus durationis Bullæ Cruciatæ accipiendus sit pro anno naturali, & solari, vel pro anno Ecclesiastico: ab vna scilicet Bullæ publicatione: vsque ad publicationẽ noue Bullæ; ideo de hoc erit prima tractatus resolutio.

RESOLVTIO I.

Vtrum annus publicationis Bullæ Cruciatæ accipiendus sit pro anno naturali, & solari, vel solum pro anno Ecclesiastico: ita vt priuilegiũ Bullæ Cruciatæ duret à publicatione vnus anni vsque ad publicationem eiusdem anni sequentis quidquid sit de anno naturali, & solari?

Prima sententia affirmat annum durationis Bullæ Cru-

ciatæ debere accipi pro anno naturali, & solari, non vero pro anno Ecclesiastico, ita vt si Bulla Cruciatæ in aliqua Ciuitate, aut Oppido publicetur in vno anno die prima Ianuarij v.g. & in anno sequenti publicetur in eadem Ciuitate, aut Oppido die prima Februarij totum illud tempus à die, scilicet prima Ianuarij vsque ad primam diem mensis Februarij dicti anni sequentis: Ciues illius Ciuitatis, aut habitatores illius Oppidi non guadere priuilegio Bullæ Cruciatæ; è contra verò si in aliqua Ciuitate, aut Oppi-

LI 2 do

do bulla Cruciatę publicetur anno antecedenti die prima mensis Februarij, & anno sequenti publicetur dicta bulla die decimo octavo mēsis Ianuarij dictos habitatores dictę Ciuitatis, & Oppidi gaudere priuilegio bullę Cruciatę anni præcedentis vsque ad primum diem mensis Februarij anni sequentis, in qua adimpletur annus naturalis publicationis dictę bullę Cruciatę anni antecedentis. Ita tenent Magister Ludouicus Lopez in directorio cōscientię par. 2. tract. de clauibus Ecclesię cap. 6. de expositione bullę Cruciatę modernę §. is igitur, licet non ita clare loquatur in fauorem istius opinionis vt iudicat Pater Magister Barnaba Gallegus, vt ex illius verbis constat, ait enim indic. §. igitur annus iste incipit à die promulgationis Bullę in quocumque oppido vbi promulgatur. Sed iam istinc emergit dubium. Si quis v. g. sumit Bullam post quinque, aut sex menses post dies promulgationis factę lapsos, an possit Bulla gaudere vsque ad finem anni, non quidem à die promulgationis Bullę in suo oppido factę, sed à die sumptionis Bullę, in quo eam sumpsit. Videtur autem quod ei valeat tunc vsque ad complumētum anni à die, quo sumpsit Bullā. Quoniam cū æqualē iste cōtribueret elemosynam, puta, duos argenteos, sicut alij, qui à die promulgationis eam sumpserunt, æquitatis ratio exposcere videtur vt per integrum annum ea Bulla potiat, sicut, & alij. His nihilominus non obstantibus non est nobis recedendum à forma confessionis Bullę, quę solum eam cōcedit durante anno à die promulgationis, quoniam indulgentiæ tantum valent quantum

sonant. Ita Ludouicus Lopez. Pater Magister Didacus Nugous tom. 2. in 3. par. vbi de Bulla §. 6. Vega in summa cap. 43. casu 10. Rodriguez de Bulla Cruciatę §. 5. Naciadus par. 2. lib. 1. tract. 4. documento 6. quamuis non loquatur ex propria opinione, probabili. Thomas Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 15. num. 17. quos citat, & sequitur Pater Magister Barnaba Gallegus in expositione Bullę Cruciatę cap. 4. clausula 4. duda 14.

2 Fundamentum huius sententię est, quia ex verbis ipsius Bullę apertē colligitur, annum durationis dictę Bullę debere intelligi de anno naturali, & solari, & non de anno Ecclesiastico, vt colligitur ex illis verbis durante anno publicationis, vbi illud verbum, annus, debet intelligi pro anno Solari, & naturali, & non pro anno Ecclesiastico, vt constat ex communi fere omnium Doctorum intelligentia, ergo annus durationis Bullę Cruciatę accipiendus est pro anno naturali, & solari, qui constat 365. diebus, & anno bissextili 366. illum computando à die publicationis dictę Bullę, & non pro anno Ecclesiastico illum computando à die publicationis Bullę Cruciatę anni antecedentis vsque ad aliam publicationem dictę Bullę anno sequenti, siue fiat ante adimpletionem anni naturalis, & solaris, siue post dictum annum adimpletum.

3 Secunda, & probabilior sententia affirmat computationem anni durationis Bullę cruciatę accipiendam esse ab vna, in aliam publicationem dictę Bullę, etiā si fiat transacto anno naturali, & solari post antecedentem Bullę publicationem, dum tamen de proximo expectetur sequentis

an-

anni Bullę publicatio: ita Ludouicus à Cruce de expositione Bullę Cruciatę disp. 1. cap. 10. dub. 11. num. 3. Villalobos tom. 1. summ. tract. 27. de Bulla Cruciatę claus. 4. num. 8. Coninch, in expositione Bullę Cruciatę lib. 1. §. 1. dub. 11. n. 3. Diana par. 1. tract. 11. de Bulla Cruciatę resolut. 91. Castropalaus par. 4. tr. 25. de Bulla Cruciatę disp. vnica punct. 3. num. 2. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullę Cruciatę par. 1. tract. 2. cap. 6. sect. 2. §. 1. & 2. Pater Antonius de Escobar, & Mendoza in Theologia moralis par. 1. lib. 7. in Bullā Cruciatę sect. 1. cap. 3. num. 38. & sect. 2. problema 3. num. 460. Doctor D. Marcus Serio in exposit. Bullę Cruciatę circa præsentem difficultatē D. Carolus Latus in Bullam Cruciatę disp. 1. quest. 3. difficultate 4. nu. 17. Remigijs in summa trac. 3. cap. 4. §. 1. n. 6. & alij.

4 Probatur 1. hæc sententia, quia licet Ecclesia præcipiat omnibus fidelibus semel in anno confiteri, vt constat ex cap. omnis vtriusq; sexus, nihilominus ex communi vsu fidelium, & consuetudine vniuersali Ecclesię, quę est optima explicatio legis, dictus annus confessionis cōputatur more Ecclesiastico, & non accipitur annus cōfessionis pro anno naturali, & solari, ergo idē dicendū est de anno durationis Bullę Cruciatę, cū fideles communiter existiment, hanc Bullam durare vsque ad publicationem nouę Bullę (nisi noua publicatio non sit sequutura, vel differenda vt supra diximus n. præcedenti) & ratio huius est, quia res Ecclesiasticas Ecclesiastica mensura mensurare debemus, ergo si sufficienter satisfit Ecclesię præcepto de annua confessione, dum quis ex vno Paschate in aliud Pascha differat

confessionem, etiam si plures dies, quam 365. inter vnum, & aliud Pascha fluant: similiter dicendum erit de anno durationis Bullę Cruciatę, scilicet Bullam Cruciatę durare ab vna publicatione vsq; ad aliā etiā si plures dies inter vnā, & aliā publicationem, quā 365. fluant, dū proximē expectetur nouę Bullę publicatio.

5 Secundo, probatur hæc sententia, quia si annus durationis Bullę Cruciatę accipiendus esset pro anno naturali, & solari, & non pro anno Ecclesiastico, sequeretur, quod si breuior esset annus Ecclesiasticus anno naturali posset ille, qui Bullam accepit, Bulla illa gaudere, vsque dū compleatur annus naturalis publicationis dictę Bullę non obstante nouę Bullę publicatione, at qui hoc est falsū, ergo, & quod annus durationis Bullę accipiendus sit pro anno naturali, & solari, & non pro Ecclesiastico sequela conceditur à Doctoribus oppositæ sententię, falsitas autem sequelę probatur, nam vt bene notat Doctus Pater Franciscus Bardi vt supra dicto §. 2. num. 16. promulgatio est veluti quædam ratio nouę bullę præbens vigorem, ergo etiam erit ratio tollens vigorem à Bulla præcedenti, ergo Bulla præcedens ex vi promulgationis Bullę præcedentis nullum habet vigorem, atque adeo posita promulgatione Bullę sequentis, si fiat ante adimpletionem anni naturalis Bullę præcedentis non poterit quis dicta Bulla præcedenti gaudere, vsque dū compleatur annus naturalis à promulgatione illius, probò hæc vltimam cōsequentiam quia ex hoc sequeretur posse aliquem eodem tempore frui duabus, imò tribus Bullis Cruciatę, at qui hoc est expresse cōtra mentem

tem

tem Pontificis, qui vnam, & ad amplius duas Bullas concedit vnicuique fidelium pro singulis annis, ergo nulla apparet ratio, cur promulgatio nouæ Bullæ si extendatur plusquam annus solaris conseruet vigorem Bullæ, & quando minus extenditur non faciat cessare eiusdem Bullæ efficaciam. Maiorem probo, quia casu, quo in hoc anno 1658. fuisset facta promulgatio Bullæ Cruciatæ die prima mensis Februarij, & anno sequenti 1659. publicetur Bulla Cruciatæ die 18. mensis Ianuarij, in hoc casu posset Petrus v. g. frui Bulla Cruciatæ anni præcedentis in anno sequenti à die 18. Ianuarij vsque ad primam diem mensis Februarij eiusdem anni, & die 18. Ianuarij suppono Petrum sumere duas Bullas, quas suppono eum posse accipere in eodem anno ex cōcessione Pontificis, ergo in dicto casu Petrus frueretur tribus Bullis Cruciatæ in eodem tempore, nempe Bulla anni præteriti, quia non est adimpletus annus naturalis, & duabus Bullis anni præsentis, quas accepit vtendo privilegio Pontificis, atqui hoc videtur esse expresse contra mentem Pontificis; ergo certum est, quod promulgatio nouæ Bullæ, sicut illi dat vigorem, ita tollit vigorem à Bulla præcedenti, etiã quando publicatio nouæ Bullæ fit antequam compleatur annus naturalis Bullæ præcedentis, ergo annus durationis Bullæ Cruciatæ more Ecclesiastico ab vna, in alteram publicationem Bullæ Cruciatæ accipiendus est, & non more naturali, & solari.

6 Tertio probatur, hæc sententia, quia verba privilegij tantum valent, quantum sonant, & vt docent communiter DD. in propria significatione sunt accipiē-

da; atqui ex verbis ipsius Bullæ Cruciatæ aperte colligitur annus durationis dictæ Bullæ debere intelligi de anno Ecclesiastico, & non naturali, & solari, ergo, &c. Maior ab omnibus communiter recipitur, minor vero probatur, nam in Bulla Cruciatæ hæc verba habentur, durante anno, qui currit à die publicationis dictæ Bullæ, ergo Summus Pōtifex in hoc privilegio loquitur de anno Ecclesiastico, & non de anno naturali, & solari. quã consequentiam vt probem, suppono, quod hoc anno 1658. fuit publicata bulla in hac Felicissima Ciuitate Panormi die 12. mensis Februarij, & anno sequenti 1659. publicetur die 28. mensis Ianuarij, in quo casu hæc secunda publicatio facta erit quindecim dies antequam adimpleatur annus solaris publicationis Bullæ huius anni 1658. In quo casu interrogo, aut est verū dicere, qd à die publicationis anni sequentis 1659. die 28. Ianuarij incipit annus privilegij Bullæ Cruciatæ dicto anno publicatæ, vel non? Si hoc secundum affirmes, est expresse contravenire textui dictæ Bullæ publicatæ dicto die 28. Ianuarij dicti anni sequentis, qui affirmat, quod annus publicationis dictæ bullæ debet incipere à die publicationis ipsius, ergo per publicationē dictæ bullæ anno sequenti 1659. die 28. Ianuarij cessat privilegium Bullæ anni præcedentis 1658. non obstante quod non sit adimpletus annus naturalis, & solaris publicationis Bullæ anni præcedentis 1658. aliàs sequeretur, quod publicatio Bullæ anni sequentis non deberet incipere à die suæ publicationis, quod expresse est cōtra textum ipsius Bullæ, ergo debemus dicere ex textu Bullæ Cruciatæ manifeste

con-

8 cōstare annum durationis dictæ Bullæ debere intelligi more Ecclesiastico ab vna vsque ad alteram dictæ Bullæ publicationem, quidquid in contrarium garrulet Pater Magister Barnaba Gallegus contra Doctorem D. Marcum Serio.

7 Ad Fūdamētū oppositæ sētētiæ manifeste constat ex dictis numero præcedenti, nego igitur nullum esse fundamentum in ipso textu Bullæ Cruciatæ ad asserendum annum durationis ipsius Bullæ sumi debere pro anno Ecclesiastico, & non pro anno naturali, & solari vt in dicto numero probauimus: nam licet hoc verbum annus absolute prolatum intelligi debeat in communi intelligentia pro anno naturali, & solari, ex eo quod hoc nomē annus sit nomen analogum, & analogum nomen absolute prolatum debeat stare pro famotiori, hoc est pro principaliori significato, vt docent communiter Dialectici, & Methaphysici sicut, hoc nomē homo absolute prolatū stat pro homine viuo, et non pro picto, hoc tamen locum non habet in hoc casu particulari de anno privilegij Bullæ Cruciatæ, cum ex verbis ipsius Bullæ constet Summum Pontificem locutum fuisse in dictis verbis Bullæ Cruciatæ de anno Ecclesiastico, & non de anno naturali, & solari vt supra probauimus.

RESOLVTIO II.

Vtrum Sacerdotes ordinū Militarium, scilicet Sancti Ioannis Hierosolimitani, Alcantaræ, & Calatrae possint frui privilegio Bullæ Cruciatæ vescendi ouis, & lacticiuijs tempore quadragesimalis, qui communiter freyles vocantur.

8 **A**firmatiuam sententiã subtenent Pater Magister Barnaba Gallegus in expositione Bullæ Cruciatæ dub. 58. 9. Acerca de aquellas palabras vltimas desta clausula. Pater Andreas Mendo in elucidatione Bullæ Cruciatæ disp. 17. cap. 3. num. 21. Pater Antoninus Diana par. 11. tract. 11. resol. 53. D. Carolus Lattus in expositione Bullæ Cruciatæ disp. 3. quæst. 3. difficultate 5. num. 19. & 20.

9 Primum Fūdamētum huius sententiæ est, quia verba Bullæ Cruciatæ loquendo de Equitibus militaribus in ordine ad edēda oua, & lacticina absolute loquuntur, & absque aliqua limitatione, & restrictione, inquit enim Cruciatæ Bulla, & sub hoc indulto vescendi carnibus, ouis, & lacticiuijs compræhenduntur omnes cuiuslibet militiæ regulares; Atqui Sacerdotes ordinum militarium, qui communiter Freyles vocantur sunt verè religiosi dictorum ordinum militarium, ergo gaudent privilegio Bullæ Cruciatæ edendi oua, & lacticina tempore quadragesimali per dictam clausulam dictæ Bullæ.

10 Secundum fundamentum huius sententiæ adducitur a Patre Antonino Diana vbi supra, quia in Bulla latina, postquam absolute conceditur fumentibus Bullam Cruciatæ indultum vescendi ouis, & lacticiuijs in diebus quadragesimalibus adiūgitur, & sub hoc indulto vescendi carnibus, ouis, & lacticiuijs compræhenduntur omnes cuiusvis militiæ Regulares, immediatè post additur Patriarchis vero, Archiepiscopis, & Episcopis alijsque inferioribus Prælati, nec non alijs Regularibus, & qui in ordine Præbyteratus fuerint Seculari.

laribus, nisi sexagenarij fuerint, ergo ex dictis verbis colligitur Religiosos militares, etiam Sacerdotes posse frui privilegio edendi oua, & lacticia: cum solum secularibus Sacerdotibus id denegetur.

11 Tertium fundamentum adducitur à Patre Andrea Mendo in appendice contra Patrem Franciscum Bardi disp. 2. cap. 10. nu. 47. quia si ob aliquam rationem Sacerdotes ordinum militarium non gauderent privilegio Bullæ Cruciatæ edendi ouas, & lacticias maximè esset, quia cū edere oua, & lacticia tempore Quadragesimæ sit prohibitum in Bulla Cruciatæ Sacerdotibus secularibus, ut constat ex verbis ipsius Bullæ: ibi sub hac tamen gratia, & concessione (scilicet edendi oua, & lacticia) ultimo dicta: eo quod Ecclesiastici secularibus abstinentiores esse debeant: minimè compræhendi volumus Patriarchas, Primates Archiepiscopos, Episcopos, neque alios inferiores Prælatos, neque quaslibet personas Regulares, ac ex secularibus eas, quæ in Præbyteratus ordine constitutæ sint quoad quadragesimalia ieiunia, ex quibus verbis videtur cõstare potiori iure hoc esse prohibitum Sacerdotibus Regularibus ordinum militarium, qui secularibus etiam Sacerdotibus abstinentiores esse debent: atqui hæc ratio nihil conuincit: cum verba Bullæ antecedentia Religiosis militaribus facultatè fruendi privilegio Bullæ Cruciatæ vescendi ouis, & lacticijs sint absoluta, & absque aliqua limitatione, ut ex ipsis constat, sic enim loquitur Bulla, & sub hoc indulto vescendi carnibus, ouis, & lacticijs compræhenduntur omnes cuiusvis militiæ Regulares,

ergo cum Sacerdotes ordinum militariū sint verè Religiosi Regulares militares gaudent dicto privilegio Bullæ vescendi carnibus, ouis, & lacticijs tempore quadragesimali, minorem probat Pater Andreas Mendo, quia si Summus Pontifex voluit concedere illis, & non istis prædictum privilegium, non debemus examinare, an congruentius fuisset negare, imo supponere, fuisse congruentias, quibus ductus moueretur ad concessionem æque faciliè excogitari possunt ergo verissimile est plus concessum fuisse Præbyteris militariū æquestrium, quam alijs, ex ipsis Bullæ verbis explicatis in proprio sensu, quin adhibeatur impropria restrictio, id constat.

12 Secunda, & vera sententia negat Religiosos Sacerdotes ordinum militarium gaudere privilegio Bullæ Cruciatæ vescendi carnibus, ouis, & lacticijs diebus quadragesimalibus, ita Villalobos tom. 1. summæ tract. 27. de Bulla Cruciatæ par. 2. tract. 3. cap. 2. sect. 2. §. 4. num. 28. & in vindicatione contra Patrem Andream Mendo num. 36. Trullench. in Bullam Cruciatæ lib. 1. §. 4. dub. 4. num. 2. Castropalaus par. 4. tract. 25. de Bulla Cruciatæ disp. vnica punt. 8. §. 2. num. 6. Doctor Don Marcus Serio in bullam Cruciatæ disp. 1. difficultat. 7. §. 5. quæst. 11. num. 2. Pater Antoninus de Escobar, & Mendoza in Theolog. moral. to. 1. lib. 7. sect. 1. cap. 11. num. 116. per hæc verba laicis secularibus & Equitibus militarium ordinum (dummodo hij Præbyteri non sint) conceditur sine vlla temporis distinctione posse ouis, & lacticijs vesci, & num. 130. hanc facultatem vescendi ouis & lacticijs tempore quadragesimali

vir-

virtute privilegij Bullæ Cruciatæ denegat, non solum Sacerdotibus ordinum militarium, sed etiam Clericis professis ordinis militaris Sancti Ioannis Baptistæ Hyefolimitani, sic enim inquit dict. num. 130. Equites ordinis militaris, qui verè religiosi sunt & matrimonium contrahere nequeant v. g. diui Ioannis tempore quadragesimæ ouis, & lacticijs vesci possunt. Quia instituti sunt ad seruiendam Ecclesiæ fortiter dimicando aduersus hæreticos, & Infideles. Non autem nomine militarium compræhenduntur Religiosi militares Clerici, quamuis non sint Sacerdotes, quos freyeles vocitant, & choro inseruiunt, hij enim tenentur ab ouis, & lacticijs abstinere Manuel Rodriguez in expositione Bullæ Cruciatæ.

13 Ante probationem huius sententiæ suppono cum erudito Patre Francisco Bardi loco superius citato in vindicatione in Patrem Andream Mendo dict. nu. 36. morium, quo Pontifex habuit ad excludendos Sacerdotes militarium ordinum, à privilegio vescendi ouis, & lacticijs virtute Bullæ Cruciatæ diebus quadragesimalibus nullam aliud assignari posse, nisi decetia diuersorum Statuū in quo personæ exclusæ ab hoc privilegio reperiuntur postulantium abstinentiæ rigorè quoad lacticia, sacro illo tempore quadragesimæ, ex qua Summi Pontificis intentione non obscure constat ex verbis ipsius Bullæ Cruciatæ, vbi postquam Summus Pontifex sumentibus Cruciatæ Bullam præbet facultatem vescendi ouis, & lacticijs diebus quadragesimalibus, excipit Regulares per hæc verba: sub hac tamen gratia, & concessione ultimo dicta, eo quod Eccle-

siastici secularibus abstinentiores esse debeant, minime compræhendi volumus Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, neque alios inferiores Prælatos, neque quaslibet personas regulares, ac ex secularibus eas quæ in præbyteratus ordine constitutæ sunt quoad quadragesimalia ieiunia, & in hoc Summus Pontifex voluit se conformare dispositioni iuris communis maiorem corporis macerationem præscribens, quoad ieiunia personis Ecclesiasticis, quam laicis, ut constat ex cap. statuimus 4. dist. 4. part. 1. decreti per hæc verba statuimus, ut septem hebdomadas plenas ante sanctum Pascha omnes Clerici in sortem Domini vocari à carne ieiuent, quia sicut discretæ debet esse vita Clericorum à laicorum conuersatione: ita, et in ieiunio debet esse discretio. & infra has ergo septem hebdomadas omnes Clerici à carne, & delicijs ieiuent, & hymnis, & vigilijs, atque orationibus Domino inherere die, noctuque student, tria autem genera personarum excluduntur à Summo Pontifice: ne hoc perfluantur indulto: nempe Regulares, Præbyteri Seculares, & Prælati: tam superioris, quam inferioris dignitatis. fuit autem conueniens excipere Regulares, in quibus maior requiritur abstinentia, quia carnes, & lacticia magis prouocant ad luxuriam, ut docet D. Thomas 2. 2. quæst. 147. art. 8. in corpore his verbis. Respondeo dicendum, quod sicut supra dictum est art. 6. huius quæstionis ieiunium ab Ecclesia est institutum ad reprimendas concupiscentias carnis, quæ quidem sunt delectabilium secundum tactum, quæ consistunt in cibis, &

M m vene.

venerijs, & ideo illos cibos Ecclesia ieiunantibus interdixit, qui, & in comendo maxime, habent delactationem, & iterum maxime hominem ad venerea pro uocant, huiusmodi autem sunt carnes animalium in terra nascentium, & respirantium, & quæ ex eis procedunt, sicut lacticia ex gressilibus, & oua ex auibus, quia enim huiusmodi magis conformantur humano corpori plus delectant, & magis conferant ad humani corporis nutrimentum, & sic ex eorum comestione plus suplefluit, ut vertatur in materiam seminis, cuius multiplicatio est maximum incitamentum luxuriæ. Et ideo ab his cibis precipue ieiunantibus Ecclesia statuit esse abstinendum. Ideoque congruum fuit, ut Religiosi, qui castitatis puritatem profitentur abstinere ab huiusmodi cibis, Præsbyteri, etiam causa dignitatis, ratione cuius Angelis comparantur, ut docet Diuus Thomas 3. par. quæst. 22. art. 1. ad 1. his verbis, ad 1. ergo dicendum, quod potestas hierarchica conuenit quidem Angelis in quantum, & ipsi sunt medij inter Deum, et hominem ut patet per Dionisium in lib. cælestis hierarchie par. 3. cap. 6. ita quod ipse Sacerdos in quantum est medius inter Deum, et populum Angeli nomen habet secundum illud Malachie 2. Angelus Domini exercituum est, Prælati denique, qui alijs præsentibus exemplum abstinentiæ etiam præbere debent, quæ ipsis maxime conuenit. En quomodo hoc absque dubio motiuum fuit quo Pontifex excludere voluit hæc tria personarum genera ab hoc indulto vescendi carnibus ouis, et lacticijs, & aliud excogitare nequit, proinde si ipsum motiuum ex-

pectemus præscindendo pro isto nunc à verbis, quæ in ipsa exceptione habentur statim videbimus motiuum prædictum magis vrgere in præbyteris Regularibus, quam in secularibus, in illis enim duo reperitur tituli, quorum singuli fundant decentiam abstinentiæ ab his cibis: nempe Sacerdotium, et status Regularis qui simul coniuncti tantum abest, ut remouerant voluntatem Pontificis ab hac exceptione, ut potius illam alliciant ad has personas excludendas verisimile enim non videtur, quod Sacerdotium seorsim sumptum censeatur sufficiens ad exclusionem, & si annectatur vitæ Regulari minus moueat, immò moueat ad oppositum, scilicet ad relaxandam virtutem abstinentiæ. Quo supposito.

14. Probatum hæc sententia ratione valde efficaci ab ipso Patre Francisco Bardi dicto num. 36. Summus Pontifex prohibet Præsbyteris secularibus in ipsa Bulla Cruciatæ vesci carnibus, ouis, & lacticijs diebus quadragesimalibus, ergo potiori iure excludi videntur Præsbyteri Religiosi, quibus ratione status strictior, & asperior vita conuenit, antecedens est evidens, ut constat ex illis verbis Bullæ, sub hac tamen gratia, & concessione ultimo dicta (puta priuilegium vescendi, carnibus, ouis, & lacticijs sumentibus Cruciatæ Bullam) eò quod Ecclesiastici secularibus abstinentiores esse debeant, minimè compræhendi volumus Patriarchas, Primates Archiepiscopos, Episcopos, neque alios inferiores Prælatos, neque quaslibet personas regulares ac ex secularibus eas, quæ Præsbyteratus ordine constitutæ sint, quoad quadragesimalia ieiunia.

iuia. Consequentia verò probatur manifestè ex quodam principio iuris, quod adducit Euerardus in suis locis topicis, videlicet si id, de quo minus videtur inesse, inest, & id de quo magis, hoc est si id, quod videtur alicui minus conuenire, illi inest, multo magis idem inesse debet alteri, cui plus conuenit, ex quo principio, & regula Summus Pontifex Lutus in cap. cum in cunctis 7. lib. 1. decretalium tit. 6. de electione monet, quod in sacris ordinibus, & Ecclesiasticis ministerijs inquirenda sit maturitas ætatis, grauitas morum, litterarum scientia, quæ etiam multo fortius in Episcopo inueniri debeant, cum sit positus ad aliorum regimen, cuius verba hæc sunt, cum in cunctis Sacris ordinibus, & Ecclesiasticis ministerijs sint ætatis maturitas, grauitas morum, & litterarum scientia inquirenda, multo fortius in Episcopo hæc oportet inquire, qui ad curam aliorum positus in seipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei oporteat conuersari. vbi Glossa verbo multo fortius, inquit, quia vilissimus computandus est, qui præcellit dignitate, nisi præcellat alios, scientia, & Sanctitate, 1. quæst. 5. vilissimus, & 1. quæst. 7. conuenientibus, & in auth. de Sanctitate Episcopi §. damus coll. 9. item argumentum est à minori, & sumitur secundum hanc regulam, si id, de quo minus videtur inesse, inest, & id, de quo magis 38. dist. si in laicis, & 3. quæst. 3. de iudicijs, & 59. dist. 5. officia, &c. Atqui maior obligatio est in Sacerdotibus Regularibus seruandi abstinentiam in ieiunijs quadragesimalibus, quàm in Præsbyteris secularibus: ergo si Summus Pontifex ex motiuo virtutis

abstinentiæ prohibet in Cruciatæ Bulla Sacerdotibus secularibus facultatē vescendi carnibus, ouis, & lacticijs in diebus quadragesimalibus, potiori iure videtur hoc prohibere Sacerdotibus Regularibus, qui, & ratione sui status Religiosi regularis, ratione ordinis sacerdotalis abstinentiores esse debent Sacerdotibus secularibus.

15. Confirmatur hoc ex quibusdam verbis Bullæ, quæ lacticianorum appellatur, in qua Summus Pontifex facultatem concedit vescendi ouis, & lacticijs in ieiunijs quadragesimalibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Prælati inferioribus per hæc verba. Venerabilibus Patribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs inferioribus Prælati, nec non Præsbyteris secularibus dumtaxat, ut quadragesimali tempore (hebdomada tamen maiori excepta) ouis, similiter, et lacticijs pro eorum libito vti, et vesci Apostolica authoritate tenore præsentium indulgemus. Vbi notanda sunt illa verba, nec non Præsbyteris secularibus dumtaxat, quibus manifeste videntur exclusi per illam particulam, dumtaxat, omnes Sacerdotes Regulares à facultate vescendi ouis, et lacticijs in ieiunijs quadragesimalibus; atqui Præsbyteri ordinum regularium militarium, sunt vere Sacerdotes Regulares, sicut Sacerdotes aliarum Religionum non militarium, ergo comprehenduntur in prohibitione Bullæ Cruciatæ, qua prohibetur Sacerdotibus, tam secularibus; quam Regularibus facultas vescendi ouis, et lacticijs in ieiunijs quadragesimalibus virtute priuilegij dictæ Bullæ Cruciatæ, et cum in priuilegio Bullæ lacticianorum non comprehendantur.

dantur Sacerdotes Regulares, sed seculares dumtaxat, ut ex verbis supra relatis constat, manifestum est, quod summus Pontifex absolute excludit omnes Sacerdotes Regulares, etiam ordinum militarium à facultate vescendi ovis, et lactacinis in ieiunijs quadragesimalibus virtute, privilegij Bullæ Cruciatæ.

16 Ad primum fundamentum oppositæ sententiæ respondetur negando prædicta verba in argumento allegata debere intelligi de Sacerdotibus dictarum Religionum militariū, tum quia sic explicat illa verba Commissarius Generalis Sæctæ Cruciatæ, qui ad hoc auctoritatem habet à summo Pontifice in Bulla vulgari per hæc verba. y los Caualleros de las ordines militares, & in hoc sensu communiter recipiuntur dicta verba à Doctoribus, ut supra diximus, tum etiam quia ita huius privilegij natura exigit, cum enim lædat, & vulneret ius commune, quatenus rigore debite abstinentiæ relaxat, ideoque, stricte accipiendum erit, ac proinde cum summus Pontifex in hoc ipso diplomate declarans personas, quas comprehendere voluit sub indulto vescendi carnibus, ovis, & lactacinis, & inter alias nominet Regulares cuiusvis militiæ, debent verba exponi de his Regularibus, ut sic, non autem de illis; qui alia qualitate afficiuntur, ne privilegium ampliatur, cum potius sit restringendum.

17 Ad secundum fundamentum Patris Antonini Dianæ satis patet exsolutione præcedentis fundamenti, nam in verbis Bullæ Cruciatæ ab ipso relatis scilicet, et sub hoc indulto vescendi carnibus, ovis, et lactacinis comprehenduntur omnes cuiusvis

militiæ Regulares, Patriarchis vero, Archiepiscopus, & Episcopis alijsque inferioribus Prælati, nec non alijs personis Regularibus, & qui in ordine Præsbyteratus fuerint sæcularibus id minime conceditur, nisi sexagenarij sint, duæ habentur partes, in Prima enim nominantur personæ Ecclesiasticæ, quæ comprehenduntur sub indulto. in Secunda, verò, quæ excluduntur, in Prima ordinum militarium Regulares comprehendendi dicuntur, quod ut supra diximus intelligi debet non de Regularibus, quæ sunt Sacerdotes, quia ut num. præcedenti diximus, hoc colligitur ex ipsa natura privilegij, quia cum lædat, & vulneret ius commune, quatenus rigorem debite abstinentiæ relaxat, ideo stricte explicandum erit, ut docet Rodriguez in Bullam Cruciatæ §. 9. n. 38. et 39. et in quæstionibus regularibus tom. 1. quæst. 11. art. 9. Trullench in exposit. Bullæ Cruciatæ dub. 4. præmial. num. 3. quia dispensatio exorbitans à iure, vel uti odiosa restringi debet. Quare cum Pontifex in hoc ipso diplomate declarans personas, quas comprehendere voluit sub indulto vescendi carnibus, ovis, et lactacinis, et inter alias nominet Regulares cuiusvis militiæ, debent verba exponi de his Regularibus, ut sic, non autem de illis, qui alia qualitate afficiuntur ne privilegium ampliatur, cum potius sit abstringendum, ut num. præcedenti diximus, respondendo ad primum fundamentum oppositæ sententiæ.

18 Nec valet, si dicas cum Patre Andrea Mendo, et Diana, privilegium hoc non esse odiosum, et ideo nostram responsionem corruere, ideoque milites Regulares quamvis sint Sacerdotes

com.

comprehendi debet in privilegio vescendi ovis, et lactacinis diebus quadragesimalibus, quod aperte colligi videtur ex verbis ipsius Bullæ, in qua exclusis Prælati Superioribus, & inferioribus, & exclusis etiam personis Regularibus præter Regulares cuiusvis militiæ, quos immediate ante dixerat comprehendendi sub hoc indulto, excludit solum Præsbyteros Sæculares per illa verba superius relata, & qui in ordine Præsbyteratus fuerint sæcularibus, id minime conceditur: ergo Religiosi militares, etiam Sacerdotes possunt uti privilegio comedendi ova, & lactacinia tempore quadragesimali. Probat consequentia, quia cum usus privilegij huiusmodi concedatur omnibus Religiosis militariibus denegatur alijs personis regularibus, cum vox, alijs importet contrapositionem ad aliquos regulares, quibus non denegatur privilegium hoc, aliàs dicendum fuisset omnibus personis regularibus.

19 Hoc inquam non valet, nam negandum est dictum privilegium non esse odiosum; ut supra probauimus: ideoque nostram responsionem non corruere, sed habere suam firmitatem, neque ex verbis ipsius Bullæ contrarium colligitur, ut intendunt Diana, & Mendo, quia ut bene notat eruditus Pater Franciscus Bardi vbi supra in vindicatione contra Patrem Andream Mendo num. 41. dictio illa, seu qualitas Præsbyteratus, quæ in supra dicta clausula restrictiue ponitur bifariam explicari potest. Primo ut restringat subiectum cui ipsa inest. Secundo ut non restringat absolute subiectum, sed statum aliquem, in quo reperitur subiectum cui ipsa inest. Priori modo

do eam intellexit Pater Andreas Mendo, quatenus vult ut qualitas ista Sacerdotis, in quantum est titulus exclusionis ab hoc indulto restringat ad sæculares tantum. Sed potteriori modo. Ego illam intelligo cum Patre Francisco Bardi, quatenus scilicet restringit statum Ecclesiasticum, ne exclusio ab hoc indulto extendatur ad omnes alios Sacerdotes inferiores, nempe ad Clericos minorum ordinū, ad Subdiaconos, & Diaconos, dixi absolute non restringat subiectum, quia sexagenarij excipiuntur etiā si sint Sacerdotes. Et quod in hoc secundo sensu sint interpretanda verba huius dispositionis ostenditur, quia ex vna parte si ita explicetur, nulla habetur improprietas verborū aut distorta eorūde verborū constructio, ex alia vero efficaces habentur rationes ad hūc sensum admittendū: ergo in hoc sensu verba sunt interpretanda, Secunda pars antecedentis manifeste constat ex rationibus allatis supra pro nostra sententia. Prima vero pars antecedentis probatur, quia verba iuxta hunc secundum sensum intellecta, ita debent construi (& seularibus, qui in ordine præbiteratus fuerint id minime conceditur) dictio enim illa, Et, est continuativa, & copulativa personarum, quæ excluduntur ut de se manifestum est, & dictio illa Præsbyteratus restringit vltimum hoc genus personarum, nempe sæcularium, ut intelligantur exclusæ solum si Sacerdotio, & non alio inferiori Ordine sint insignitæ.

20 Ad 3. Fundamentum Patris Andreae Mendo præterquam, quod patet ex superius dictis, respondetur concedendo maiorem in sensu superius explicato, &

& nego minorem, ad cuius probationem respondeo negando suppositum, supponit enim dictus Pater Andreas Mendo concessum fuisse à Summo Pontifice Religiosis militaribus, etiam Sacerdotibus hoc privilegium vescendi ovis, & lacticijs tempore quadragesimali, de quo in præsens est tota quæstio, ideoque non est supponendum, sed probandum, nec sufficitur probatur verbis allatis ab ipso Patre Andrea Mendo ex Bulla Cruciatæ, scilicet, & sub hoc indulto vescendi carnibus, ovis, & lacticijs comprehenduntur omnes cuiusvis militiæ Regulares vt supra explicauimus, & probauimus.

RESOLVTIO III.

Vtrum tempore quadragesimæ saltem Dominicis diebus possint Religiosi Regulares, etiã si sint Sacerdotes vesci ovis, & lacticijs virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ.

21 **I**N hac difficultate prima sententia negat posse Prælatos Regulares, Sacerdotes, & reliquas personas exclusas in Bulla Cruciatæ à priuilegio comedendi oua, & lacticia tempore quadragesimali posse diebus Dominicis quadragesimæ vesci ovis, & lacticijs virtute priuilegij dictæ Bullæ Cruciatæ. ita Henriquez lib. 7. cap. 13. Rodriquez in Bullam Cruciatæ §. 6. num. 8. Vega tom. 1. summ. cap. 14. vbi pro hac sententia citat Angles, & Lopez. Oriz in summa cap. 19. num. 8.

22 Fundamentum huius sententiæ est quia in Bulla vulgari tam hispana, quam Italica Commissarius Generalis Bullæ Cru-

ciatæ declarat nomine Summi Pontificis exclusos esse a priuilegio comedendi oua, & lacticia toto tempore quadragesimæ Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, aliosque inferiores Prælatos, & quaslibet personas Regulares, ac ex sæcularibus eas, quæ in præbyteratus ordine sint constitutæ; atqui Dies Dominicæ inter dies quadragesimales numerantur, ergo in dictis diebus Dominicis non possunt supradicti Prælati, tam superiores quam inferiores, neque personæ Regulares Religiosæ vtriusque sexus; neque ex Sæcularibus sacerdotes gaudere Bullæ priuilegio vescendi ovis, & lacticijs, probatur minor ex cap. quadragesima 16. dist. 5. de consecratione, ibi: Quadragesima summa obseruatione est obseruanda, vt ieiunium in ea (præter Dies Dominicos, qui de abstinentia subtracti sunt) nisi quem infirmitas impediens nullatenus soluatur, quia ipsi dies Dominicæ sunt anni, ergo dies Dominici sunt dies quadragesimæ, & consequenter non poterunt in illis supradicti Prælati, & Religiosi regulares, ac Sacerdotes sæculares oua, & lacticia in dictis diebus Dominicis comedere, vtpote exclusi ab hoc priuilegio pro toto tempore quadragesimæ.

23 Secunda, & probabilior sententia affirmat posse omnes Prælatos, tam superiores, quam inferiores omnesque Religiosos, & Religiosas ordinum regularium ac omnes Sacerdotes Sæculares vigore dicti priuilegij Bullæ Cruciatæ edere oua, & lacticia diebus Dominicis quadragesimæ. ita Villalobos tom. 1. summæ tr. 27. de Bulla Cruciatæ clausula 6. n. 11. Antonius Gomez de Bulla clausula 6. §. 7. dub. 8. Ferrádez in

cra.

examine Theologiæ moralis pa. 3. cap. 9. §. 5. num. 5. Llamas in summa par. 3. cap. 5. §. 26. Corduba in summa quæst. 8. Palacios in 4. dist. 15. disp. 8. Cabezudo tom. de poenitentia in expositione Bullæ Cruciatæ §. 8. dub. 5. Castropalaus part. 4. tract. 25. de Bulla Cruciatæ disp. vnica puncto 8. §. 2. num. 8. & 9. Pater Franciscus Bardi in expositione Bullæ Cruciatæ part. 2. tract. 3. cap. 2. sect. 7. concl. 3. num. 110. Aegidius Trullench in expositione Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 4. dub. 7. num. 2. Pater Antonius de Scobar, & Mendoza in Theologia morali tom. 1. lib. 7. sect. 2. cap. 31. problema 27. nu. 505. Gallego de Bulla Cruciatæ ca. 6. clausula 6. duda 49. Ludouicus à Cruce de exposit. Bullæ Cruciatæ disp. 1. cap. 5. dub. 18. num. 5. D. Carolus Latus in exposit. Bullæ Cruciatæ disp. 3. quæst. 3. diffic. 2. num. 32. Doctor D. Marcus Serto in Bull. Cruciat. disp. 1. difficult. 7. §. 5. quæstio 13.

24 Probatur 1. hæc sententia à nonnullis ex supra citatis Doctoribus; quia Prælati; tam superioribus; quam inferioribus, & Religiosis Regularibus vtriusque sexus professis; ac Sacerdotibus sæcularibus solum prohibetur vesci ovis, ac lacticijs diebus quadragesimalibus; atqui per dies quadragesimales non intelliguntur Dominicæ dies: ergo optime possunt edere oua, & lacticia in prædictis diebus Dominicis virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ; maior est certa, & minor probatur: nam esto antiquitus quadragesima dies dominicos comprehenderet Teste speculatore in rationali diuinorum officiorum lib. 6. cap. de dominica 1. Quadragesimæ tamen Summus Pontifex Gregorius in

cap. Quadragesima dies dominicos à quadragesima subtraxit, & loco illorum addidit quatuor dies Dominicæ quinquagesimæ, et duos ex hebdomada sancta: ergo dies Dominicæ non sunt dies quadragesimales, et consequenter poterunt personæ exclusæ in Bulla Cruciatæ à priuilegio comedendi oua, et lacticia, diebus quadragesimalibus, illa edere Dominicis quadragesimæ vtpote dies, quæ non enumerantur inter dies quadragesimales.

25 Sed hæc probatio mihi non placet; quia supponit falsum, dies Dominicæ non enumerari inter dies quadragesimales: non solum antiquitus; sed etiam hodie: ergo ex hoc capite non probatur sufficienter personas ecclesiasticas exclusas in Bulla Cruciatæ à priuilegio comedendi oua, et lacticia diebus quadragesimalibus posse illis vesci Dominicis diebus quadragesimæ virtute dicti priuilegij Bullæ Cruciatæ. Consequentia est formalis: et antecedens probatur ex cap. quadragesima 16. 3. part. decreti de consecratione distinct. 5. vbi sic habetur quadragesima summa obseruatione est obseruanda, vt in ea (præter dies dominicos, qui de abstinentia subtracti sunt) nisi quem infirmitas impediens nullatenus soluatur: quia ipsi dies decimæ sunt anni, à prima igitur Dominica Quadragesimæ vsque in Pascha Domini sex hebdomadæ computantur. Quarum videlicet dies quadraginta, et duo sunt, ex quibus dum sex Dominicæ dies abstinentiæ subtrahuntur non plus in abstinentia: quam triginta, et sex dies remanent. v. g. si per dies 365. dies annus voluitur, et nos per 36. dies affligimur, quasi anni decimas Deo damus, sed vt facer

nume-

numerus quadraginta dierum adimpleatur, quem saluator noster suo sacro ieiunio consecrauit quatuor dies prioris hebdomade ad supplementum quadraginta dierum tolluntur; idest quarta feria que caput ieiunij subnotantur, et quinta feria sequens, et festa, et sabbatum, nisi enim istos dies quatuor superioribus triginta sex adiunxerimus quadraginta dies in abstinentia non habemus. Iubemur etiam ab Omnipotenti Deo omnium bonorum nostrorum decimas dare etc. Ex quo capite manifeste apparet dies dominicos enumerari debere inter dies quadragesimales. Aliud enim est, quod dies dominice non sint dies abstinentie: seu ieiunij, et quod inter dies abstinentie non enumerentur: aliud vero quod non sint dies quadragesimales. Primum enim affirmatur in dicto cap. quadragesima, et loco illarum dierum assignantur alij quatuor dies ieiunij; seu abstinentie hebdomadae antecedentis: scilicet feria quarta, quinta sequens, sexta, & sabbatum, ut quadraginta dierum abstinentie adimpleantur: secundum autem: nempe, quod dies Dominice non enumerentur inter dies quadragesimales: minime in dicto cap. quadragesima dicitur; immo Pater Thomas Sanchez lib. 5. consiliorum cap. 1. dub. 19. ex eodem tex. et c. probat oua, et lacticia in diebus quadragesimae fideles comedere non posse, qui in cap. denique par. 1. decreti distinct. 4. his diebus prohibentur, et dies dominicos affirmat esse dies quadragesime, et ad hoc probandum affert textum ex supradicto capite quadragesima: ubi precipitur ieiunium (ut vidimus) in omnibus diebus quadragesi-

mae praeter dies dominicos, ex quo capite, et textu infert Sanchez hanc consequentiam: ergo dies Dominici sunt dies quadragesime: alias esset innepta exceptio. Unde manifeste constat falsam esse minorem argumenti praecedentis, et consequenter infirmam esse illam rationem ad probandum personas Ecclesiasticas exclusas in Bulla Cruciate a privilegio edendi oua, et lacticia tempore quadragesimali posse uti dicto privilegio vescendi ouis, lacticiis in diebus dominicis Quadragesime virtute Bullae Cruciate non obstante supradicta exclusionem dictarum personarum ecclesiasticarum.

26 Nec valet: si dicas idem esse dies ieiunij quadragesime: ac dies quadragesimae: atqui dies dominici non sunt dies ieiunij ut constat ex dicto cap. quadragesima: ergo nec sunt quadragesimae dies: probatur consequentia a Patre Antonio de Scobar, et Mendoza loco superius citato: quia quadragesima incipit a Dominica 1. post dies Cinerum, et in die cenae Domini terminatur: quia in eo die Dominus Pascha celebravit: ut verò compleretur quadraginta dierum numerus, ex quibus constat quadragesimale ieiunium, statuit Ecclesia illos dies quatuor ante Dominicam primam quadragesimae, et alios duos veneris, et sabbati post cenam Domini esse dies ieiunij quadragesimalis loco; sex dierum Dominicarum quadragesime: ergo dies dominici dies quadragesimales non sunt.

27 Hoc inquam non valet: nam gratis asseritur idem esse dies ieiunij quadragesime, ac dies quadragesime, et ita maior dictae replicae est falsa: nec datur fundamentum sufficiens, ex quo probari pos-

possit, immo datur sufficientissimum fundamentum ad affirmandum contrarium in cap. quadragesima supra relatum, ut diximus supra num. 25. & ideo non accipiendi sunt pro eodem dies ieiunij quadragesime, ac dies quadragesime, ut dicto num. 25. probauimus, & sic dies Dominice cum omni proprietate sunt dies quadragesimae licet non sint dies ieiunij quadragesimae, & contrarium supponere, est aperte petitio principij cum supponatur ut certum, quod debeatur probare cum in illo tota resideat controversia, an scilicet dies Dominice non obstante quod non sint dies ieiunij sint dies quadragesimae, seu quadragesimales, & tu respondes non esse dies quadragesimae, & probas quia non sunt dies ieiunij quadragesimae, ergo supponis, ut certum, quod debebas probare, & consequenter committis vitium, quod dialectici petitionem principij appellare consueverunt, nempe quia conclusio, quae est probanda ad dictam rem ostendendam assumitur ad probandum: conclusio autem in praesenti, de qua habetur controversia est, an dies quadragesimales idem important, quod ieiunia quadragesimalia, affirmat Pater Antonius de Escobar, & Mendoza, Ego vero cum saniori Parte Doctorum id non admitto: quia sentio cum dictis Doctoribus dies Dominicos esse quadragesimales, & nomine diei quadragesimalis non venire ieiunia: tantum quadragesimalia, ad probandum autem dictus Pater Antonius de Escobar, & Mendoza suam propositionem: scilicet dies Dominicos dies quadragesimales non esse, illud ipsum assumit, quod alio medio debuerat probare, sed

probat dicens pro eodem sumi in Bulla Cruciate dies quadragesimales, seu quadragesimae ac dies quadragesimae, ergo supponit, quod debebat probare, & consequenter committit vitium petitionis principij. Nos autem, qui contrarium asserimus, scilicet dies Dominicos propriissime esse dies quadragesimales, aliunde dictam propositionem negatiuam probamus, tum, quia si in diebus quadragesimae non comprehenderentur dies Dominici, & consequenter prohibitio vescendi ouis, & lacticiis, quae pro diebus quadragesimae facta est, non comprehenderet Dominicas, sequeretur posse saeculares absque Bulla Cruciate edere oua, & lacticia in diebus Dominicis quadragesimae, atqui hoc est falsum ut sequenti probabimus, ergo dies Dominici sunt dies propriissime quadragesimae, tum etiam quia si dies Dominici non essent vere dies quadragesimae, possent saeculares absque Cruciate Bulla non solum oua, & lacticia comedere, sed etiam caribus vesci in dictis diebus, atqui hoc est contra communem omnium Catholicorum consensum: ergo Dies Dominice sunt proprie dies quadragesimae, sequela probatur, quia in eisdem sacris iuribus, in quibus prohibetur esus carniū tempore quadragesimae: eadem forma habetur, & sic in Concilio Toletano 8. admonitu 9. bis repetito circa medium, sic dicitur quisquis absque inevitabili necessitate, atque fragilitate, & euidenti languore, seu etiam impossibilitate aetatis diebus quadragesimae esu carniū praesumpserit attentare, non solum reus erit resurrectionis Dominice, verum etiam alienus ab eiusdem diei

sancta communione, ergo si dies Dominici non sunt dies quadragesimæ propriè, & in rigore poterit secularis absque privilegio Bullæ Cruciatæ in illis, carnibus vesci, & si hoc non potest, ergo nec potest dici, quod non sunt dies quadragesimales.

28

Melius autem hæc sententia ab illis Doctoribus probatur, quia Bulla latina excludens prædictas personas Ecclesiasticas à privilegio edendi ova, & lacticia tantum excludit eas à dicto privilegio, quoad quadragesimalia ieiunia: atqui dies Dominici quamvis sint dies quadragesimæ non sunt dies ieiunij quadragesimæ, ergo exclusio non cadit supra dies Dominicos, & consequenter poterunt prædictis Prelati Ecclesiastici tam superiores, quam inferiores, & omnes Religiosi Regulares professi utriusque sexus, ac Sacerdotes seculares edere ova, & lacticia in dictis diebus Dominicis quadragesimæ: consequentia manifeste sequitur ex præmissis: maior autem manifeste habetur in Bulla latina per hæc verba, sub hac tamen gratia, & concessione ultimo dicta (loquitur Bulla hic de privilegio concessio edendi ova, & lacticia sumētibus Cruciatam Bullam diebus iure prohibitis) eo quod Ecclesiastici secularibus abstinentiores esse debeant, minime comprehendere volumus Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, neque quaslibet personas regulares, ac ex secularibus eas, quæ in Presbyteratus ordine constitutæ sunt quoad quadragesimalia ieiunia, minor vero constat ex cap. quadragesima supra relato per illa verba quadragesima summa observatione esse observanda, ut ieiunia in ea (præter dies Do-

minicos, qui de abstinentia subtracti sunt) nisi quem infirmitas impeditur solvatur, quia ipsi dies decimæ sunt anni.

29

Nec valet si dicas, quod Commissarius Generalis Bullæ Cruciatæ, qui authoritatem haberet interpretandi mentem Pontificis vertendo Bullam à latino in vulgarem sermonem loco ieiuniorum quadragesimalium assignat dies quadragesimæ, ergo si dies Dominici sunt vere dies quadragesimæ, ut nos asserimus non poterunt, prædictæ persone exclusæ in dicta Bulla, à privilegio vescendi ovis, & lacticiis uti dicto privilegio Bullæ dictis diebus Dominicis quadragesimæ. Hoc inquam non valet, tum quia nobis non constat iuridice illa Commissarii Generalis Sanctæ Cruciatæ ex Papæ consultatione declaratio, imò contrarium ex Bulla latina constat, cui standum est dum aliud iuridice promulgatum non fuerit, tum etiã, quia licet Commissarius Generalis Sanctæ Cruciatæ habeat potestatem vertendi Bullam, non tamen habet facultatem variandi verborum substantiam, ergo cum Bulla latina tantum excludat à privilegio edendi ova, & lacticia supradictas personas Ecclesiasticas solum diebus ieiunij quadragesimalis videtur illis cõcedere dictam facultatem vescendi ovis, & lacticiis in illis diebus, qui non comprehenduntur, nec enumerantur inter dies ieiunij quadragesimalis, ergo cum dies Dominici non enumerentur inter dies ieiunij quadragesimalis poterunt in illis licitè uti privilegio dictæ Bullæ edendi ova, & lacticia.

30

Ad fundamentum oppositæ sententiæ, satis patet responsio ex dictis, quare concedo vulgare

rem Bullam editam autoritate Commissarii Generalis excludere prædictas personas Ecclesiasticas à privilegio vescendi carnibus, ovis, & lacticiis toto tempore quadragesimali, ceterum comparatiuè loquendo potius est adhærendum Bullæ latinæ, quam vulgari; quia Bulla vulgaris, siue hyspana, siue italiana regulanda est cum latina, & ita concessa minori neganda est consequentia, quia licet dies Dominici sint propriè dies quadragesimales, non tamen sunt dies ieiunij quadragesimæ, & cum dicta exclusio utriusque prædicto privilegio edendi ova, & lacticia à supradictis personis Ecclesiasticis solum loquatur in Bulla latina, cui standum est pro diebus ieiunij quadragesimæ videtur manifestè dies Dominicos non esse inclusos in dicta prohibitione, ut potè, qui non sunt dies ieiunij quadragesimæ, quamvis sint propriè dies quadragesimæ, ideoque nulla apparet ratio, cur denegemus prædictis personis Ecclesiasticis facultatem vescendi ovis, & lacticiis in diebus Dominicis quadragesimæ virtute privilegij dictæ Bullæ Cruciatæ.

RESOLVTIO IV.

Vtrum Laici possint edere ova, & lacticia diebus Dominicis quadragesimæ absque Cruciatæ Bulla?

Affirmatiuè respondet Gomez in Bullam Cruciatæ clausula 7. num. 7 Llamas 3. par. Methodi cap 5. §. 26. in fine Corduba in summa quæst. 168. quos citat, & sequitur Zacharias Pasqualigius in praxi Ecclesiastici ieiunij, & naturalis decis. 72. Pa-

ter Andreas Mendo in elucidatione in Bullam Cruciatæ disp. 18. numer. 29. & probabilem eam appellat Pater Antonius de Scobar, & Mendoza in Theolog. moral. lib. 7. cap. 20. sect. 2. problema 16. nu. 502.

31

Probat 1. hæc sententia à Zacharia Pasqualigio: nam per cap. quadragesima de consecrat. disp. 5. dies Dominici intra quadragesimam non sunt dies abstinentiæ, de quibus dicitur ibi qui de abstinentia subtracti sunt, ergo abstinentia, quæ præcipitur pro quadragesima, non cadit super dies Dominicos, alioquin ipsi non subtraherentur abstinentiæ. Quod confirmat nam in fine textus habet nisi enim istos dies quatuor (nempe quatuor dies ante primam Dominicam quadragesimæ) superiori- oribus triginta sex adiunxerimus (nempe qui includuntur in sex subsequentibus hebdomadibus exceptis diebus Dominicis) quadraginta dies in abstinentia non habemus. Igitur si addendi sunt 4. illi dies ut habeatur integer numerus quadragenarius di- erum abstinentiæ iam Domini- ci dies abstinentiæ, & quadragesimæ non ponuntur.

32

Secundo probat ex cap. denique par. 1. decreti distin. 4. ibi §. 2. habetur de ipsa vero die Dominica hesitamus: quidnam dicendum sit, &c. Cum enim (inquit Pasqualigius) ex hoc textu solum eliciatur præceptum de abstinentia ab ovis, & lacticiis in qua dragesima: nec aliunde desumi possit: non est magis extendendum, quam ibi extendatur. Ibi autè ita ponitur abstinentia ab ovis, & lacticiis, ut manifeste excludantur dies Dominici à tali abstinentia, quæ si erant enim Episcopus Anglorum a Sū-

mo Pontifice Gregorio, an quadragesimalis abstinētia esset seruanda in Dominicis quadragesimæ, & Pōifex respondet negative etiam quoad carnes in quibus, de ipsa vero die Dominica hæsitamus, quid nam dicendum sit cum omnes, & laici, & sæculares illa die plus solito cæteris diebus accuratius cibos carnium appetant, & nisi noua-quandam auiditate vsque ad medias noctes se ingurgitent, non aliter se huius sacri temporis obseruationem suscipere putant, quod utique non rationi, sed voluptati (nempe se ingurgitare vsque ad medias noctes, & putare se hoc pacto celebrare diem Dominicum) imò cuidam mentis cæcitati adscribendum est: vnde nec à tali consuetudine auerti possunt: & idè cum venia suo ingenio relinquendi sunt: ne fortè peiores existant, si in tali consuetudine prohibeantur, vt enim ait Salamon, qui multum emugit elicit sanguinem: eccè ergo quomodò non prohibentur oua & lacticia in Dominicis quadragesimæ: cum ibi nec etiam carnes prohibeantur: ergo cum postea nullum subsequutum sit aliud præceptum, quo prohibeantur oua, & lacticia in Dominicis, non est dicendum, quod prohibeantur, cum non appareat huiusmodi probatio.

33 Secūda, & vera sententia negat posse laicos absque Bulla Cruciatæ diebus Dominicis quadragesimæ comedere oua, & lacticia ita Villalobos par. 1. summæ tract. 23. difficult. 8. num. 1. Henriquez lib. 7. cap. 13. nu. 10. Vega prima parte summæ ca. 14. casu 26. Palatius in 4. dist. 15. disp. 8. versu his exploratis Ludouicus Lopez in directorio conscientiæ part. 2. cap. 112. de

ieiunio Thomas Sanchez in decalogum. tom. 1. lib. 4. cap. 11. n. 53. & lib. 5. consiliorum moralium cap. 1. dub. 19. num. 3. Ioannes Sánchez in selectis disp. 11. num. 25. Diana part. 3. tract. 6. resol. 80. §. notandum 3. & part. 9. tract. 8. resolut. 66. §. confirmatur proprè medium & par. 10. tract. 11. §. ego alibi Lezana to. 3. summæ Regularium verbo ieiunium num. 3. Trullench in decalog. lib. 3. disp. 2. lib. 2. num. 3. licet in fine dicat contrariam sententiam nō esse improbabile. Pater Franciscus Bardi in expositione Bullæ Cruciatæ part. 2. tract. 3. cap. 2. sect. 6. nu. 77. & in vindicatione Patris Andreae Mendo nu. 89. et 90. Pater Antonius Scobar, et Mendoza in Theolog. moral. tom. 1. lib. 7. sect. 2. cap. 31. problema 16. nu. 501. quamuis num. 502. contrariam sententiam satis probabilem appellet, et alij.

34 Probatum nostram sententiam ex cap. denique prima parte decreti dist. 4. vbi habentur hæc verba. par autem est, vt quibus diebus à carne animalium abstinemus: ab omnibus quoque, quæ sententiam carnis trahunt originem ieiunemus: à lacte videlicet caseo, et ouis, etc. in quibus verbis aduerte, quod non dicit textus in diebus, in quibus ieiunamus: sed in quibus abstinemus à carnibus: atqui à carnibus abstinemus nō solū in diebus ieiunium quadragesimæ: sed etiā Dominicis quadragesimæ: ergo nō possunt laici absque privilegio Bullæ Cruciatæ ouis, et lacticiis vesci absque mortali peccato.

35 Ab hac tamen communi regula excipiendi sunt agricolæ, et alij pauperes, qui ratione paupertatis edere possunt lacticia die-

diebus prohibitis, si non possunt commode habere aliud, quod comedant, & oua, & lacticia habeant domi: vel possunt hæc facile iouenire nō autem pisces. Excipiuntur etiam pauperes ostiatim mendicantes: qui non habent alias vnde sustententur, nisi ex fragmentis ouorum, & lacticiorum, quæ hic: vel ibi illis dantur, qui possunt licite ea comedere: licet careat Bulla Cruciatæ, & vt tenent Rodriguez tom. 1. summæ cap. 23. nu. 11. in fine. Henriquez lib. 7. de indulgent. cap. 13. nu. 9. & multi viri docti, inter quos Pater Rodriguez vbi supra citat Magistrum Patrem Ioanem de la Peña: excipiuntur denique interagentes: licet diuites sint, qui possunt sine Bulla Cruciatæ edere oua, & lacticia: quando pisces in itinere, quos emant, non inueniunt. Vnde omnes hi, vt docet Thomas Sanchez tom. 2. consiliorum moralium lib. 5. c. 1. dub. 18. num. 6. admonendi sunt à Confessario, ne peccent ex conscientia erronea.

36 Aduerte: tamen multo maiorem necessitatem requiri, vt fas sit in diebus prohibitis vesci carnibus: vnde si nullus alius cibus esset nisi panis non liceret carnibus vesci: nisi per plures dies duraret inedia, vt in longa navigatione, & in atroce bello, vbi deest victus. ita Anglex floribus 1. part. in materia de ieiunio difficultate 4. quem sequitur Sanchez dicto lib. 5. consiliorum c. 1. difficult. 19. num. 7.

37 Ad primum argumentum oppositæ sententiæ respondetur, quod dupliciter possunt sumi dies abstinentiæ: vel quoad quantitatem ciborum, et quoad eorum qualitatem, & hoc pacto sunt proprie loquendo dies ieiunij di-

es abstinentiæ: possunt etiam dici latè dies abstinentiæ quoad qualitatem ciborum tantum, & sic dies Dominica quadragesimæ possunt appellari dies abstinentiæ: sed minus proprie; in cap. autem quadragesima per dies abstinentiæ intelliguntur dies ieiunij, à quibus subtrahuntur dies Dominici, vt ex verbis ipsius cap. aperte constat asseritur enim in dicto cap. quadragesima summa obseruatione est obseruanda, vt ieiunium in ea præter dies Dominicos, qui de abstinentia subtracti sunt, &c. vbi Glosa inquit quæsitum fuit in Concilio, Gregorio Papæ: quare quadragesima dies abstinentiæ, & ieiunio deputentur, & non plures; vel pauciores, & respondet: quod idè fit: quia iubemur Deo dare decimas omnium bonorum nostrorum, & triginta sex dies sunt decimæ totius anni, quibus quatuor additi sunt, vt adimpleatur quadragenarius, quem Dominus suo sacro ieiunio consecrauit, in quomodo in dicto cap. dies abstinentiæ quadragesimalis accipiuntur pro diebus ieiunij quadragesimalis, & cum in dicto cap. dies Dominica subtrahantur à ieiunio excluduntur etiam à diebus abstinentiæ proprie loquendo: quatenus dies abstinentiæ proprie dicte accipiuntur pro abstinentia, & quoad quantitatem, & quoad qualitatem ciborum, licet, vt supra diximus dies Dominice quadragesimæ appellari possint latè dies abstinentiæ quoad qualitatem ciborum tantum: quatenus in illis vesci carnibus, non possunt: quare argumentum oppositæ sententiæ laborat in equiuoco.

38 Ad secundum argumentum: vt respondeamus supponere oportet primo, quod quadragesima

ma tunc incipiebat à Dominica quinquagesimæ, vt ex ipso textu constat; dicitur enim ibi: Denique Sacerdotes, & Diaconi, & reliqui omnes, quos dignitas Ecclesiastici gradus exornat à quinquagesima propositum ieiunandi suscipiant: quo & aliquid ad pensum sanctę institutionis adiciant, & eorum, qui in laicali ordine consistunt obseruantiam: sicut loco ita religione præcedant. Secundo supponere oportet ex Glossa caput illud diuidi in quinque partes iuxta quinque petitiones factas ab Episcopo Anglorum in 1. parte quærebat Episcopus Anglorum à Gregorio Papa: an Clerici incipere debent ieiunium à quinquagesima, & respondetur, quod sic, vt sicut loco præcellunt laicos: ita, & religione præcellant. in secunda parte, quæ incipit ibi (de ipsa vero die Dominica) quærebat an laici, qui in diebus Dominicis consueuerint sollemnius epulari debeant à tali consuetudine remoueri? & respondetur non deberi: ne deteriores fiant, & hoc probatur authoritate Salamonis dicentis, quod qui nimis emungit elicit sanguinem, in 3. autem, quærebat an tempore ieiunorum sit abstinentum ab onis, caseo, & lacte, & Respondet Gregorius quod sic, quia sicut à carnibus: ita ab omnibus, quæ trahunt semetipsum originem carnis est abstinentum, in 4. parte quærebat, an piscibus in quinquagesima sit vtendum, respondet quod sic ad infirmitatis solatium nõ ad luxuriam, & non magnis piscibus, sed paruis. 5. loco in fine capituli quærebat, an vino sit vtendum, & respondet quod sic, vt tamē ebrietatem vitemus huc vsque Glossa.

39 Ex quibus Glossæ, & ipsius capituli verbis constat Summum Pontificem loqui de dominica quinquagesimæ, in qua ieiunium prædictum incipiebat asserens, quod laici non sunt remouendi à consuetudine vescendi carnibus in dicta Dominica, ne forte peiores fiant: clare enim ibi loquitur rex per illa verba: de ipsa vero Dominica hæsitamus quid manducandum sit, cū omnes laici, & sæculares illa die plus solito, cæteris diebus accuratius cibos carniū appetant, & nisi noua auiditate vsq; ad medias noctes se ingurgitent, non aliter se huius sacri temporis obseruationem suscipere putant, quod vtique, non rationi; sed scopulati: imò cuidam mentis cecitati adscribendum est, vnde nec à tali consuetudine auerti possunt, & ideo cum venia suo ingenio reliquendi sunt, si à tali consuetudine prohibeantur: in quibus verbis circa oua, & lactinia pro Dominicis quinquagesimæ summus Pontifex nihil disponit: postea verò respondendo ad 3. quæsitum factum ab illo Episcopo statuit summus Pontifex, vt diebus quinquagesimæ, in quibus à carnibus abstinemus: abstinemus etiam à lactinijs, vt constat ex illis verbis eiusdem capituli, scilicet par autem est, vt quibus diebus à carne animalium abstinemus ab omnibus quoque, quæ semetipsum carnem trahunt originem ieiunemus, à lacte videlicet, caseo, & ouis, ergo cum ex vna parte habemus, quod Summus Pontifex solum permittit laicis esum carniū in Dominica quinquagesimæ consequens est: vt non liceat in alijs quinquagesimæ Dominicis esus carniū, ex alia verò parte statuat Summus Pontifex, quod diebus quinquagesimæ,

in

in quibus à carne abstinemus, abstinemus etiam à comestione ouorum, & lactiniorum: manifestè inferitur, quod sicut non possunt etiam laici in Dominicis quinquagesimæ edere carnes, nec etiam possunt manducare oua, & lactinia in dictis Dominicis quinquagesimæ, vt pote quid prohibitum à iure, ergo Sæculares non possunt absque priuilegio Bullæ Cruciatæ vesci ouis, & lactinijs in diebus Dominicis quinquagesimæ, & si aliter fecerint peccabunt mortaliter.

40 Nec valet si dicas cum Patre Andrea Mendo non posse Pontificem in hoc capite loqui de Dominica quinquagesimæ: sed de Dominicis quinquagesimæ. Hoc inquam non valet: nam vt eruditè docet Pater Franciscus Bardi vbi supra in vindicatione contra ipsum Patrem Andream Mendo num. 94. possumus contra ipsum efficaciter argumentū retorquere, ait etiam Pater Mendo dicto num. 61. non posse Pontificem in hoc capite loqui de Dominica quinquagesimæ, quia in ea Dominica tam Laici, quam Clerici carnibus vescuntur, infert igitur, & bene Pater Franciscus Bardi ex doctrina tradita à Patre Mendo hæc consequentiam ergo non potuit Pontifex loqui in hoc capite de Dominicis quinquagesimæ: probo consequentiam, quia tunc consueuerant his diebus vesci carnibus, licet postea prohibitum fuerit vt idem Mendo asserit quamuis falso, vt statim dicam: ergo sic vt idem Mendo postea fuit hoc prohibitum, ergo non antea, atqui secundum doctrinam Patris Mendo, in tantum censetur nõ esse sermonem de Dominica quinquagesimæ, sed de Dominicis

quinquagesimæ: in quantum in illa carnes comedebantur, ergo si etiam tunc vt affirmat Mendo in Dominicis quinquagesimæ solitum erat carnibus vesci, ergo in dicto capite non erit sermo de Dominicis quinquagesimæ, nam ratio Patris Mendo, vel pro vtroque: vel pro neutro probat. Quod autem falsum sit quod tunc consueuerant diebus Dominicis quinquagesimæ vesci carnibus probo, quia de tali consuetudine vescendi carnibus diebus Dominicis quinquagesimæ non constat, nec traditione nec authoritate, ergo absque fundamentis dicitur, quod tunc erat consuetudo vescendi carnibus in Dominicis quinquagesimæ: licet postea fuerat prohibita videatur circa hoc eruditus P. Franciscus Bardi in dicta vindicatione contra Patrem Mendo à num. 97. vsque ad nu. 99. & deinceps. post hæc scripta inueni Pasqualigium in 2. editione mutare opinionem, & doctè respondet ad argumenta contraria vnde amplius non potest adduci in fauorem contrarię sententię, quam sacra Congregatio S. Officij, & sacra Congregatio Indicis mandarunt hæc sententiam à quodam libro deleri, vt factum fuit, vnde cauere debent aucthores, ne impostum vel absolute illam teneant, vel tanquã probabilem admittant.

RESOLVTIO V.

Vtrum Religiosus Regularis approbatus ab Ordinario ad excipiendas Sæcularium confessiones, & à suo Prælati suspensus, possit licitè, & validè virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ Sæcularium confessiones excipere?

Pri.

41 **P**rima sententia absolute negat posse Religiosos approbatos ab ordinario ad audiendas confessiones suorum subditorum, & suspensos iuridicè per sententiam latam à suis Prælati à facultate audiendi confessiones licitè, aut validè posse eas excipere virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ. ita Pater Magister Barnaba Gallegus in expositione Bullæ Cruciatæ cap. 9. clausula 9. d. 98. vbi pro hac sententia citat Syluestrum verbo Confessor 2. §. 11. Magistrum Sotum in 4. distint. 18. quæst. 4. art. 3. Magistrum Ludouicum Lopez in directorio conscientie tom. 2. cap. 8. de Bulla Patrem Ioannem de la Cruz epitome de statu Religionis lib. 2. cap. 6. dubi. 2. Villalobos tom. 1. summ. tract. 9. difficult. 50. Sed Villalobos non stat pro hac sententia: sed pro contraria, vt postea videbimus, eam etiã tenet Henriquez lib. 6. c. 6. n. 6. & c. 18. n. 6. Fagūdez præc. 2. lib. 7. c. 2. n. 32. Vallerus in differentia fori verbo Confessor difficultate 2. num. 2. Pater Thomas Hurtado par. 1. resolution. moral. tract. 12. cap. 1. §. 3. dub. 4. num. 2156.

42 **P**robatur 1. hæc sententia à Patre Stephano Fagundez dicto numer. 32. quia voluntas Regularium magis pendet à voluntate Prælati quam à sola voluntate Episcopi: atqui Episcopus potest ex causa iusta licentiam, & approbationem auferre Regulari, ergo idem poterit etiam facere Prælarus propius Regularis, minor probatur ex Concilio Tridentino sess. 5. de reformatione cap. 2. vbi postquam Concilium decreuit non posse Regulares ad munus Prædicationis approbari ab Episcopo, nisi prius à suis superioribus de vita moribus, & sciē-

tia examinati approbati fuerint: ac de eorū licētia: sine qua etiã in Ecclesijs etiam suorum Ordinum prædicare non possint, cum qua licentia personaliter se coram Episcopis, præsentare, & ab eis benedictionē petere teneantur antequam prædicare incipiant. In Ecclesijs vero quæ suorum Ordinum non sunt ultra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in ipsis Ecclesijs non suorum ordinum nullo modo prædicare possint, postea in §. sequenti determinat, dictum Concilium, si vero (quod absit) Prædicator errores: aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in Monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet Episcopus: ei prædicationem interdicit. Quod si hæreses prædicauerit contra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat etiã si Prædicator ipse generali, vel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet, quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus procedat, hæc ibi Concilium, atqui idem quoque dicendum est à paritate rationis de Confessarijs regularibus si scadalose vixerint, hæreses in confessionibus seminando, feminas sollicitando in confessionibus, &c. quia eadem est plane intentio summorum Pontificū, & mens Concilij, vt communiter docent DD. ergo Episcopus potest iusta de causa Regularibus licentiam confitendi auferre, & consequenter idem poterunt facere Prælati dictorum Regulariū atqui si Regulares priuati ab Episcopo munere confitendi confessiones fidelium audirent eos absoluendo à suis peccatis confessiones essent nullæ, & illicitæ factæ,

factæ, ergo idem dicendum est de confessionibus factis ab ipsis Regularibus priuatis à suis Prælati iuridicè per sententiam latam à munere confitendi etiam, si approbationē habeant ab Ordinario, aliàs voluntas Regularium magis prenderet à voluntate Episcopi, quam à voluntate suorum Prælatorum quod non est affirmandum.

43 **S**ecundo probatur quia eiusdem potentie est dare, & auferre, atqui Prælarus Regularis supposita approbatione Episcopi committit iurisdictionem Regulari subdipo ad audiendas confessiones, seu potius Papa eam illi immediate committit cum dependentia, & sub ordinatione à proprio superiori, ergo ipse superior poterit ex iusta causa eam datam licentiam, vel auferre in totum vel limitare pro vt sibi visum fuerit in Domino, ergo si superior Regularis iuridicè per sententiam latam auferat à suo subdito Regulari facultatem confitendi, dictus subditus remaneret inhabilis ad confessiones audiendas, etiam si approbationem habeat ab ordinario excipiendi confessiones, & consequenter confessiones ab ipso factæ erūt illicitæ, & nullæ.

44 **S**ecunda, & probabiliter sententia sustinet posse Religiosos Regulares Approbatos ab ordinario, reprobos tamen à suis Superioribus etiam iuridicè per sententiam latam, valide, quamuis non licitè confessiones Sæculariū excipere virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ, ita Nauarrus cap. 4. num. 6. (Aliàs secundo) Petrus Ledesma in summa cap. 13. de pœnit. dub. 12. Acoſta in exposit. Bullæ Cruciatæ quæst. 41. Diana par. 1. tract. 11. de Bullæ Cruciatæ resol. 13. & par. 5. tract.

12. resol. 49. Aegidius Trullench in expositione Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 6. num. 7. Pitigianus in 4. sententiarum tom. 2. distint. 17. quæst. vnica art. 4. dub. 1. Nugnus in additione ad 3. par. tom. 2. quæst. 8. art. 5. dub. 8. Salas de legibus disp. 16. sect. 10. num. 43. Angles in 4. quæst. de confessione art. 8. Ludouicus à Cruce de expositione Bullæ Cruciatæ disp. 1. cap. 2. dub. 16. à num. 5. vsque ad 8. Lezana tom. 1. summ. Regularium cap. 19. num. 12. & tom. 3. verbo Bulla Cruciatæ num. 20. & verbo Confessarius num. 2. Pater Antonius de Escobar, & Medozalib. Theolog. moral. tract. 1. exam. 17. de Bulla Cruciatæ num. 136. & in vniuersa Theolog. moral. tom. 1. lib. 7. de Bulla Cruciatæ sect. 2. cap. 32. problema 27. num. 535. Doctor D. Marcus Serio in expositione Bullæ Cruciatæ disp. 1. difficult. 10. §. 8. quæst. 7. Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. de Sacram. pœnit. disp. 11. quæst. 77. D. Carolus Latus in expositione Bullæ Cruciatæ disp. 5. quæst. 3. difficult. 6. num. 29. D. Carolus Mallerus in auro Theolog. moral. tom. 1. de Sacramentis malleatione 16. de ministro Sacramenti pœnitentiæ bractea 17. Villalobos tom. 1. summæ tract. 9. de pœnit. diffic. 50. num. 4. quare falso pro contraria sententia cum citat Pater Magister Barnaba Gallegus.

45 **P**robatur 1. hæc sententia à Patre Ludouico à Cruce: quia Episcopus potest committere suam iurisdictionem pro foro pœnitentiæ ad suarum omnium confessiones audiendas cuiusque non incapax illius: atqui Religiosus non sit incapax talis iurisdictionis per præceptum Prælati pro-

hibentis illi, ne eam accipiat, sed solum efficitur per illud præceptum quod male faciat Religiosus illam accipiendo, & peius illa v. tendo, quia peccat mortaliter, vel venialiter iuxta qualitatem præcepti, nã si præceptum sit sub pena grauis censure, aut in virtute S. obedientie erit mortale, sin minus veniale, ergo Religiosus Regularis approbatus ab Ordinario & suspensus à suo Prælato etiam iuridice per sententiam latam poterit valide, quamuis non licite virtute privilegij, Bullæ Cruciatæ Sacramentum poenitentiae Sæcularibus fidelibus administrare.

46 Secundo probat num. 7. quia licet in Clementina dudum de sepulturis dicatur, quod Episcopus debet admittere ad audiendas confessiones Religiosos præsentandos à suis Prælati, tamen nec ibi nec alibi dicitur quod non possit ipse conferre iurisdictionem Religiosis absque tali prævia præsentatione: imò oppositum colligitur ex Clementia prædicta §. per huiusmodi ubi dicitur, quod Episcopi possunt si voluerint ampliorum iurisdictionem conferre, quam habeant Parochi. Unde DD. dicunt quod non obstante forma illius Clementinæ qua dicitur Religiosos præsentandos à suis Prælati posse Episcopos conferre illis iurisdictionem sine præsentatione, vel consensu suorum Prælatorum, imò & ipsis repugnantibus, ergo confessiones factæ à Religioso regulari approbato ab Ordinario, & suspensus à suo superiori iuridice per sententiam latam erunt validæ licet non licitæ.

47 Sed istæ probationes Patris Ludouici à Cruce solum probant Religiosos Regulares ab ordinario approbatos ad suarum omnium

confessiones audiendas absque prævia suorum superiorum licentia, & facultate, imò etiã ipsi Prælati contradicentibus posse prædictos Confessores Regulares, ita ab Episcopo approbatos valide poenitentiae Sacramentum administrare Sæcularibus subditis Episcopi approbati modo dicto, supradictos Regulares, licet non licite ut potè facientes contra præceptum, & ordinem suorum superiorum. Et licet etiã conuincant Prædictos Religiosos Regulares sic approbatos eligibiles esse per Bullam Cruciatæ ad aliorum secularium confessiones audiendas, non tamen probant, quod Religiosus Regularis iuridice priuatus à suo Superiore per sententiam latam facultate confitendi, seu poenitentiae Sacramentum administrandi Sæcularibus posse virtute Bullæ Cruciatæ valide poenitentiae Sacramentum administrare, quia multi ex DD. quos in sui fauorem adducit Pater Ludouicus à Cruce, ut miranda in manuali tom. 1. quæst. 45. art. 12. conclus. 2. Villalobos tom. 1. summ. tract. 9. dub. 50. num. 4. Ioannes de la Cruce de statu Religionis lib. 2. cap. 6. concl. 2. & alios, ut Rodriguez tom. 1. quæstion. regular. quæst. 60. artic. 3. Graffis 1. par. decision. lib. 1. ca. 13. num. 38. Peyrinus tom. 1. de subdito quæst. 1. cap. 2. conclus. 2. affirmant quod Religiosus Regularis ab Episcopo approbatus ad audiendas confessiones suorum subditorum absque sui Prælati licentia, aut ipso repugnante, & contradicente potest prædictos sæculares Episcopo subiectos sacramentaliter confiteri, & quod dictæ confessiones à dicto Religioso factæ erunt validæ: ceterum prædicti DD. ut refert Peyrinus

vbi

vbi supra simul affirmant, quod Religiosus Regularis approbatus ab Episcopo ad secularium confessiones excipiendas: etiã de licentia, & approbatione sui superioris: si postea Prælati iuridice, per sententiam latam prædictum Religiosum priuet à facultate confitendi, & poenitentiae Sacramentum administrandi, si poenitentiae Sacramentum administraret post prædictam iuridicam priuationem confessiones ab ipso factæ erunt nullæ, et inuolidæ: quia Religiosus iuridice à suo Superiore suspensus à facultate audiendi confessiones caret potestate valide absoluendi poenitentes: ergo confessiones ab ipso factæ erunt nullæ, & inuolidæ: probatur consequentia: nam cum sacramentalis absolutio sit quedam sententia in foro interiori conscientie necessario petit ex parte Confessoris absoluentis sufficientem potestatem, et iurisdictionem, ut constat ex cap. ad probandum de sentent. & re iud. ergo si Religiosus iuridice priuatus à suo superiori facultate audiendi confessiones per sententiam iuridice publicatam non habet sufficientem potestatem ad pronunciamdam sententiam validam in foro sacramentalis poenitentiae consequens est, ut non possit valide dictum poenitentiae Sacramentum administrare, & quod si illud administraret Sacramentum erit nullum, & inuolidum.

48 Melius autem nostra sententia probatur, quia Religiosus Regularis approbatus ab ordinario ad Sæcularium confessiones audiendas: licet postea priuatur à suo Superiore à tali facultate confitendi iuridice per sententiam latam, & iuridice publicatam, si iste talis Religiosus eligatur ab aliquo fidei in Confes-

sarium virtute privilegij Bullæ Cruciatæ habet totum id quod requiritur ad valide poenitentiae Sacramentum administrandum ei, qui illum in Confessorem legit virtute Cruciatæ Bullæ: ergo si actu prædictum poenitentem confiteatur confessio, & absolutio erit valida, licet non licita, consequentia est formalis, & antecedens probatur, quia prædictus Sacerdos Regularis in tali casu habet potestatem ordinis, & iurisdictionis immediatè à Summo Pontifice: ergo habet totum id, quod requiritur ad valide poenitentiae Sacramentum administrandum, consequentia est euidens, & antecedens quoad primam partem (nempe Prædictum Religiosum Regularem habere potestatem ordinis) est indubitatum, quoad secundam verò partem, scilicet præter potestatem ordinis habere in tali casu potestatem iurisdictionis concessam à Summo Pontifice probatur, quia ut optimè docet Pater Franciscus Bardi in expositione Bullæ Cruciatæ par. 2. tract. 5. de privilegio eligendi Confessarium cap. 1. sect. 1. num. 7. Summus Pontifex per Bullam Cruciatæ immediatam concedit iurisdictionem omnibus Sacerdotibus, siue Sæcularibus siue Regularibus ad administrandum Fidelibus poenitentiae Sacramentum virtute privilegij dictæ Bullæ, dum approbati sint ab ordinario ad fidelium confessiones excipiendas, quæ approbatio Episcopi solum se habet ut conditio necessaria, sine qua non, qua posita Sacerdos electus per privilegium Bullæ Cruciatæ ad administrandum alicui fidelium poenitentiae Sacramentum haberet immediatè à Summo Pontifice iurisdictionem delegatam ad administrandum

dum Sacramentum poenitentiae vigore privilegij Bullae Cruciatæ, verba Patris Francisci Bardi dicto num. 7. hæc sunt. Pontifex per hanc Bullam Cruciatæ immediatè confert omnibus Sacerdotibus iurisdictionem ad confessiones excipiendas, solum enim prærequirit ab Episcopo approbationem, quæ posita statim intelligitur Sacerdos ille approbatus habere à Papa iurisdictionem delegatam vi huius Bullæ, & nõ tenetur eam ab Episcopo, vel ab alio Prelato emendicare, atque adeò si ab aliquo poenitente, qui Cruciatam habet eligatur, nihil aliud desiderabitur ex parte Ministri ad valorè huius Sacramenti: ita ille quam doctrinam etiam sequitur Castropalaus tom. 4. tract. 23. disp. vnica punt. 14. num. 5. per hæc verba 3. delegatur iurisdictione privilegio Bullæ Cruciatæ, sumentibus enim Bullam concedit Pontifex, vt quemlibet Sacerdotem ex approbatis possint eligere, qui eorum peccata audiat, & ab eis absoluat, qua electione facta Pontifex illo privilegio ei iurisdictionem concedit. Sumens vero Bullam designat personam, cui iurisdictione concedatur, iurisdictionem tamen nullatenus tribuit, & num. 23. in fine asserit: at si prædictus Religiosus iurisdictione Episcopali, vel Pontificia sibi concessa utatur, defacto, validæ erunt absolutiones ab eo impensæ iuxta iurisdictionem acceptam, vtpote qui ordinem Sacerdotalem, & iurisdictionem habet, & tract. 25. eiusdem partis de Bulla Cruciatæ disp. vnica punt. 8. §. 1. num. 4. loquendo de Confessario electo ad audiendam confessionem vigore privilegij Bullæ Cruciatæ, inquit, hic Confessarius approbatus, & à te electus

poterit te absoluerè ab omnibus peccatis, quæ Sedi Apostolicæ reseruata non sunt, toties, quoties durante anno si in ea incidaris, à reseruatis verò Sedi Apostolicæ, excepto crimine hæresis semel tantum in vita, & semel in morte potest, quia sic cauetur in Bulla, & latè, & erudite probat Acoffa quæst. 63. & sequentibus. ergo Sacerdos Regularis approbatus ab Episcopo ad excipiendas confessiones fidelium, & suspensus iuridicè per sententiam latam à suo superiori, si eligatur in Confessarium virtute Bullæ Cruciatæ habet iurisdictionem delegatam à summo Pontifice, vt validè possit poenitentiae Sacramentum administrare, & consequenter si virtute prædicti privilegij actu poenitentiae Sacramentum administraret absolutio erit valida, licet non licita, siquidè est priuatus, vt supponitur iuridicè à suo Prelato per sententiam latam facultate administrandi Sacramentum poenitentiae. Probatur prima pars consequentiæ, quia Prelatus inferior non potest suspendere, & multo minus annullare iurisdictionem concessam à Prelato Superiori, nisi in casu, quo ei hoc sit concessum expresse: aut tacite, vt constat ex cap. inferior 1. par. decreti vbi dicitur Inferior Sedes Superiorum absoluerè nõ potest, sola ergo potior inferiorem conuenienter absolui, hinc liquidò videtur, quia quem non potest absoluerè, non potest iudicio inferior potiorè ligare, & infra vnde Propheta ait, numquid gloriabitur securis cõtra eum, qui fecat in ea, aut exaltabitur serpa contra eum, qui trahit eam, His ita ex diuina Scriptura, & probabilium Patrum doctrina commemoratis sole clarius exhi-

hibuimus non posse quemquam, qui minoris authoritatis est eum, qui maioris potestatis est iudicijs suis addicere, aut proprijs definitionibus subiungere. ergo cù Religiosus Regularis approbatus ab ordinario, & per Bullam Cruciatam electus ad confessionem audiendam habeat iurisdictionem delegatam, à summo Pontifice non poterit Prelatus Regularis per suam iurisdictionem sententiã hanc potestatem ei suspendere, & minus annullare: ergo confessiones ab ipso factæ virtute dicti privilegij Bullæ erunt validæ.

49 An autem dictus Religiosus Regularis, qui approbatus ab ordinario, & iuridicè suspensus à suo superiori virtute Bullæ Cruciatæ poenitentiae Sacramentum administrat peccet mortaliter, vel venialiter: sic illud administrando controuersia est inter DD. quidã, vt refert Rodriguez tom. 2. questionum regular: questio n. 28. art. 1. absolutè affirmant peccare mortaliter, quia facit contra obedientiam Superioris in re graui, alij vero probabilius affirmant, quod sublato contemptu non peccat mortaliter; nisi per regulam suæ Religionis obligetur ad mortale vel in ipsa sententiã iuridicè publicata sit ei impositum præceptum formale sanctæ obedienciæ. ita Megala lib. 1. cap. 15. n. 8. Molfesius in summ. moral. Theolog. casu cõscientiæ tr. 7. de penit. cap. 14. n. 87. Trullench vbi supra Pater Antonius de Escobar, & Mendoza locis superius citatis, qui omnes iudicant, quod sublato contemptu, aut præcepto sanctæ obedienciæ peccauit talis Religiosus poenitentiae Sacramentum administrando virtute privilegij Bullæ Cruciatæ iuxta obligationem ei impositam per constitutiones suæ Religionis: quare si Constitutio-

nes illi obligent sub mortali peccauit grauius, si vero sub veniali culpa peccauit venialiter, si autè illi nõ obligent sub culpa nullo modo peccauit, nec etiam venialiter sed erit subiectus poenæ taxatæ in ipsa Constitutione contra eius transgressores.

50 Aliqui autem DD. affirmant hoc privilegium Bullæ Cruciatæ non se extendere ad Religiosos ordinis Sancti Dominici ratione Bullæ cuiusdam Iulij 3. quam refert Manual Rodriguez tom. 1. question. regular. quest. 60. art. 1. & 3. Miranda in manuali Prelatum quest. 45. art. 12. in qua Bulla Summus Pontifex Iulius 3. reuocat licentias, & immunitates concessas Religiosis eiusdem ordinis ad Confessores eligendos, & confessiones audiendas, quas ipse Magister ordinis reuocandas iudicauerit, & vndecumque emanaturas grarias sine licentia Superiorum concedendas annullat, ponitque fortissimas non obstantias pro vt continetur in dicta Constitutione data Romæ 17. die Ianuarij anno Domini 1515. ergo Religiosi ordinum Predicatorum licet sint approbati per Episcopos, & electi per Bullam Cruciatæ contra consensum suorum Superiorum non poterunt confessiones audire. Cæterum vt doctè animaduertit Castropalaus par. 4. tract. 23. disp. vnica punt. 14. n. 24. confessiones factæ aut faciendæ à dictis Religiosis S. Dominici virtute Cruciatæ, alteriusque privilegij Pontificij in dicta Bulla Iulij 3. non reuocatur: quin imò excipiuntur licentiæ manu Papæ, aut de consensu Cardinalis Protectoris, vel vice Protectoris signatæ.

51 Aduertendum tamè est, quod licet Religiosi Regulares approbati ab ordinario possint absque licen-

licentia suorum Superiorum, imò ipsi contradicentibus, & repugnantibus virtute privilegij Bullæ Cruciatæ poenitentia Sacramentū fidelibus administrare, eosque à suis peccatis absolvere valide ut supra diximus, non tamen possunt Sacramentū poenitentia administrare virtute privilegiorū suæ Religionis absolviendo fideles à casibus reservatis, à quibus possunt virtute dictorum privilegiorum absolute absque licentia, & facultate suorum superiorum, quia Summus Pontifex concessit dicta privilegia Regularibus dependenter à voluntate suorum superiorum, cum fuerint immediate concessa Religioni, & non possunt communicari Religiosis particularibus independenter à voluntate suorum Superiorum. ut docet Suarez tom. 4. de Religione tract. 10. lib. 9. cap. 2. à num. 3. Llamas 1. par. metodi cap. 7. §. 4. Henriquez lib. 6. cap. 6. num. 6. Rodriguez tom. 1. quæstion. regular. quæst. 60. art. 3. Miranda tom. 1. manualis Prælatorū quæstion. 45. art. 12. Layman lib. 5. summ. tract. 6. cap. 10. num. 19. Lezana tom. 1. summ. regulariū cap. 19. num. 20.

52 Ad primum argumentum oppositæ sententiæ respondetur, distinguendo maiorem, magis pendet voluntas Regularium à voluntate suorum Prælatorum quam à sola voluntate Episcopi in his, quæ pertinent ad bonum regimen Religionis cōcedo maiorem, in his, quæ non pertinent ad bonum regimen Religionis, nego maiorem, cum autem quod Episcopus deleget suam iurisdictionem Regularibus, ut possint confessiones suorum subditorum audire non pertineat ad bonū regimē Religionis, idē in

hac parte magis pēdent Religiosi Regulares à voluntate Episcopi, quam à voluntate suorum Superiorum, & ita concessa minori: neganda est consequentia, nā licet Prælati Regularis possint priuare suum subditum regularem facultate administrandi poenitentia Sacramentum suis Religiosis subditis: non tamen potest eum priuare iurisdictione, quam habet ab Episcopo administrandi poenitentia Sacramentum suis ouibus, nam cum Prælati Regularis sit inferior Episcopo non potest suspendere, & minus annullare iurisdictionem ab ipso traditam dicto Religioso Regulari suo subdito. Deinde quia nihil contra nos conuincit argumentum, etiam si concedatur maior absolute, nam iurisdictionem, quam habent dicti Religiosi Regulares ad absolvendū in casu prædicto virtute Bullæ Cruciatæ non immediate ab Episcopo acceperunt, sed immediate à Summo Pontifice, & approbatio Episcopi tantū se habet, ut conditio sine qua non ut supra probauimus. Quare possumus magis corroborare nostrā sententiam retorquendo argumentum, sic, magis dependet voluntas Regularium à voluntate Summi Pontificis, ut potē Generalis Generalissimus omnium religionum, quam à voluntate suorum Prælatorum: atqui Religiosus suspensus à suo Prælate facultate audiendi confessiones: licet approbatus ab Episcopo, si eligatur virtute Bullæ Cruciatæ ad audiendas confessiones habet iurisdictionem delegatam à Summo Pontifice immediate virtute dicti privilegij Bullæ Cruciatæ: Ergo non obstante dicta prohibitionē sui Superioris: confessiones ab ipso factæ erunt validæ.

Ad

53 Ad secundū argumentum respondetur: distinguendo maiorem eiusdem potentia est dare, & auferre in eodem ordine, concedo maiorem, in diuerso ordine nego maiorem. Cū enim Prælati Regularis solū possint dare facultatē Sacerdotibus suis subditis ad audiendas confessiones suorum Religiosorum subditorum non autem ad audiendas confessiones Sæcularium, quia hoc pertinet ad Episcopum, cuius, sunt oues: idē illam ex iusta causa potest auferre, non autem istam, præter quā quod cum iurisdictionem, quam habet Religiosus Regularis in nostro casu habeat acceptam immediate à Summo Pontifice virtute privilegij Bullæ Cruciatæ, ut supra probauimus, non est in potestate Superioris illam auferre, sicut nec illam dare, aliās posset annullare iurisdictionem concessam Summo Pontifice, quod non est dicendum.

RESOLVTIO VI.

Virum Religiosus Regularis ab Episcopo approbatus: sed à suo Prælate suspensus possit etiam absque Bulla Cruciatæ valide poenitentia Sacramentum administrare sæcularibus subditis Episcopi, qui illum approbavit.

54 **A**bsolute negatiuè respondent Henríquez, Syluester, Rodriguez, Fagundez, Pater Thomas Hurtado, & alij DD. citati §. præcedenti pro prima sententia, negat etiam expresse Bossius de iubilæo sect. 3. casu 2. §. 5. nu. 182. qui ultra DD. citatos citat etiam prose Nauarrum cap. 4. n. 6. & cap. 27. num. 64. Ioannem à Cruce de statu Religionis lib. 2. cap. 6. dub. 2. conclus. 2.

Tamburinum, Lezanam, & alios, ut refert Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. de Sacramento poenit. disp. 11. quæst. 78. Ludouicus di Salluan quæst. 6. de poenit. art. 3. dub. 7.

55 Probatum primo hæc sententia à Patre Thoma Hurtado ubi supra num. 2154. quia Regulares non accipiunt iurisdictionem ab Episcopo, sicut Clerici sæculares: sed à Papa immediate dependenter à religione; cui tale privilegium in ipsius bonū concessit: ergo si religio non approbat: imò potius reprobat aliquem religiosum ad audiendas sæcularium confessiones nullam acquirit iurisdictionem, nec approbatus est iuridicè ab Episcopo: ergo non potest excipere confessiones validè. Probat hanc vltimam consequentiam Pater Thomas Hurtado sequenti exemplo: si Tribunal sanctæ Inquisitionis aliquem Sacerdotem sententia iuridica faciat inhabilem ad excipiendas confessiones: etiam si approbatus fuerit auferatur ab illo approbatio idoneitatis, & declaratur non idoneus: si vero non fuerit approbatus, Episcopus tamē nō potest ipsū approbare ad excipiendas confessiones: quia declaratus est non idoneus sententia iuridica, contra quam Episcopus non potest declarare approbando, quem sacrum Tribunal reprobat: ergo si superior Religionis, etiam si sit Prælati localis iuridicè declaret aliquem regularem esse inhabilem ad audiendas confessiones: quantumuis velit Episcopus non potest illum, ut idoneum approbare: si quidē regularis quantum ad hoc omnino exemptus est à iurisdictione Episcopi, cui nullo modo sub.

subijcitur, & contra sententiam iuridicam proprii Iudicis nihil potest, qui non est Iudex.

56 Secundo probat hanc sententiam idem Pater Thomas Hurtado ibidem num. 2155. quia Episcopus ex iusta causa potest regularem reprobare: ita ut non possit validè absoluerè, ut definiunt Summi Pontifices Pius Quintus: & Urbanus Octauus: ergo etiam id poterit Superior regularis: cum iste sit illi subditus, cuius Superior cognoscit mores: multo melius quam Episcopus: ergo si cognoscat deliquisse, vel habere causam in ordine ad confessiones, poterit maiori titulo ipsam declarare non idoneum contra approbationem Episcopi declarantis ipsum idoneum: cum precipua ministri qualitas sit integritas vite, & morum honestas.

57 Secunda, & probabilior sententia loquitur cum distinctione: affirmat enim, quod si Religiosus regularis approbetur ab Episcopo ad suarum ouium confessiones audiendas absque licentia sui superioris: imò ipso repugnante; quod confessiones ab ipso religioso facte erunt validæ: licet non licite, si quidem faciet illas in tali casu contra obedientiam sui Superioris. Si tamen Religiosus regularis esset priuatus iuridicè per sententiam latam facultate excipiendi secularium confessiones ob aliquod delictum commissum in materia confessionis: siue sententia sit lata à Capitulo Generali sui Ordinis, aut à Capitulo prouinciali, siue à Prælato, seu superiore locali: dummodo de dicto delicto sit cõuinctus, affirmat non posse dictum religiosum: ita iuridicè priuatum validè poenitentiae Sacramentum secularibus administrare: etiã si

habeat approbationem ab Episcopo. ita quoad primam partem defendunt Nauarrus Acofta, Diana, & alij citati resol. præcedenti pro nostra sententia, eã etiã defendunt Castropalaus part. 4. tract. 23. de Sacramento poenit. disp. vnica punct. 15. num. 23. Ludouicus à Cruce de exposit. Bullæ Cruciatæ disp. 1. ca. 2. dub. 16. quod vtramque autem partem eam defendunt Pater Andreas Mendo in Bullam Cruciatæ disp. 22. cap. 9. Leander à Sanctissimo Sacram. dict. tract. 5. de poenit. disp. 11. quæst. 78.

58 Probatur prima pars huius sententiæ: quia Episcopus potest Sacerdoti idoneo, etiam regulari suam delegare iurisdictionem ad suarum ouium confessiones excipiendas: atqui non est in libera voluntate Superioris regularis dictam Episcopi iurisdictionem limitare, & multo minus annullare: ergo Religiosus regularis approbatus ab Ordinario ad suorum subditorum confessiones audiendas absque licentia sui superioris; imò ipso repugnante confessiones à dicto religioso facte virtute approbationis Episcopi erunt validæ.

59 Nec valët si dicas Iulium 3. in Bulla superius citata resol. antecedenti in fauorè religionis Sancti Dominici declarauit nullas & irritas fore confessiones factas à regularibus approbatis ab Episcopo absque licentia suorum Superiorum: ergo Religiosi Ordinis Prædicatorum, & per consequens mendicantium, & omnium aliorum, qui suis priuilegijs gaudēt licet sint approbati per Episcopos: si approbatio fuit illis data contra consensum suorum Superiorum non poterunt validè confessiones audire. Hoc in quã non valet: quia quidquid sit de Re-

li.

ligiosis Ordinis Prædicatorum, quoad alias religiones (vt bene aduertit Castropalaus loco superius citato num. 24. in fine) non constat prædictum breue Iulij 3. receptum esse, nec virtute illius annullatas esse confessiones sine licentia Superiorum factas. Quapropter dum non constat de annullatione dicendum est validas esse, vt docent Rodriguez dict. tom. 1. quæstion. regul. quæst. 60. art. 3. Layman lib. 5. summ. tract. 6. cap. 10. quæst. 3. versu sed dubitabis num. 19.

60 Secunda verò pars huius sententiæ probatur argumentis factis à Patre Thoma Hurtado in fauorem primæ sententiæ, quæ nihil aliud probant; vt postea videbimus. Deinde probatur: quia Prælati Regulares iusta, & legitima existenti causa possunt iuridicè per sententiam latam declarare suum Religiosum subditum non idoneum sed inhabilem ad confessiones secularium audiendas: ergo stante hac iuridica declaratione inhabilitatis alicuius Religiosi regularis facta à suo Prælato iuridicè per sententiam latam non poterit Episcopus dictum Religiosum approbare ad audiendas confessiones suorum subditorum; nam approbatio Episcopi debet supponere idoneitatem vite, & morum in Religioso approbando ad munus excipiendi secularium confessiones: vt declarauit sacra Congregatio Concilij: ergo cum prædictus Religiosus per sententiam latam à suo Prælato sit declaratus non idoneus in vita, & moribus, vt supponitur, non poterit Episcopus illum approbare ad confessiones secularium audiendas si quidem non potest annullare sententiam contra ipsam datam à suo Superiore: cum Re-

ligiosi regulares sint exempti à iurisdictione Episcopi: imò si Religiosus regularis antea fuit legitime approbatus ab Episcopo, & postea per delictum commissum in ordine ad confessionem fuit dictus Religiosus regularis iuridicè cõuinctus, & priuatus per sententiam latam facultate administrandi poenitentiae Sacramentum redditur virtute illius sententiæ non obstante approbatione Episcopi non idoneus, & inhabilis ad audiendas confessiones secularium: ergo confessiones à dicto Religioso factæ post dictam sententiam iuridicè publicatam erunt nullæ, & inualidæ.

61 Sed dices, ex hac doctrina sequeretur, quod dictus Religiosus regularis approbatus ab Episcopo ad secularium confessiones audiendas, et reprobatus iuridicè à suo superiori per sententiam latam non esset eligibilis virtute Bullæ Cruciatæ ad validè administrandum poenitentiae Sacramentum: atqui nos cõtrariū asseruimus resol. præcedenti: ergo falsò nunc asserimus non posse validè dictum Religiosum antea approbatum ab Episcopo, & postea reprobato iuridicè à suo Superiore per sententiam latam poenitentiae Sacramentum administrare secularibus Episcopo subiectis virtute eiusdem Episcopi approbationis. Probatur sequela: quia, vt aliquis Confessarius etiam regularis in confessorum eligatur virtute bullæ Cruciatæ requiritur necessariò, vt conditio: sine qua non, quod sit legitime approbatus ab Ordinario, seu Episcopo: atqui approbatio facta legitime ab Episcopo alicui Religioso regulari cessat, & tollitur si dictus Religiosus iuridicè suspendatur à suo Prælato per sententiam latam facultate exci-

Pp

pi-

piendi *ſæcularium* confeſſiones: ergo iſte talis non erit eligibilis virtute Bullæ Cruciatæ ad validè adminiſtrandum pœnitentiæ Sacramentum.

62 Respondetur: negando ſequelam, & ad eius probationem reſpondeo, quòd licet dictus Religioſus in prædicto caſu non poſſit *ſæcularium* confeſſiones audire virtute præciſè approbationis Episcopi propter rationē ſuperius dictam nu. præcedenti tamen poteſt eas audire virtute privilegij Bullæ Cruciatæ, cum ſolùm petat Confeſſarium eligibilem per dictam Bullam debere eſſe approbatum ab Episcopo, & cum prædictus religioſus ſit vere, & realiter ab Episcopo approbatus, licet poſtea reprobus iuridicè à ſuo Superiore manet eligibilis per Bullam à pœnitente illam habente, quæ electione ſuppoſita habet iurisdictionem delegatam immediatè à Summo Pontifice ad validè adminiſtrandum pœnitentiæ Sacramentum, quam poteſtatem non poteſt Prælatuſ regularis limitare, & multo minus ſuſpendere, vt ſupra diximus, & quod ſufficiat illa approbatio Ordinarij non obſtante reprobatione Superioris, vt dictus religioſus ſit eligibilis in Confeſſarium virtute privilegij dictæ Bullæ Cruciatæ, ex eo patet: quia omnis lex, conſtitutio, aut privilegium generale generaliter, & abſque vlla reſtrictione debet intelligi l. i. ff. de legat. præſtand. l. profpexit ff. qui, & à quibus manumit. vnde illa vox Bartholi in l. de præf. ff. de publiciana, ubi ius non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus: ergo cum privilegium Bullæ Cruciatæ generaliffimum ſit, & ſolùm petat, vt conditio requiſita, vt aliquis

Confeſſarius, ſive ſæcularis, ſive Regularis, ſit eligibilis per dictam Bullam, quod habeat approbationem ab Ordinario, & dictus religioſus illam habeat; non obſtante quod poſtea fuerit reprobatus à ſuo Superiore iuridicè per ſententiam latam manebit in Confeſſarium eligibilis virtute privilegij Bullæ Cruciatæ, & confeſſio ab ipſo facta erit valida quamvis non licita, vt in reſol. præcedenti diximus.

63 Ad primum argumentum primæ ſententiæ: quatenus primæ parti noſtræ ſententiæ opponitur, reſpõdetur, quod dupliciter poteſt Episcopus religioſum regularem approbare vno modo abſque præſentatione, et licentia ſui Superioris: imò, et ipſo repugnante, et contradicente delegando illi ſuam iurisdictionem ad audiendas confeſſiones ſuorum ſubditorum, & tunc dictus Religioſus Regularis ſic approbatus non accipit iurisdictionē adminiſtrandi pœnitentiæ Sacramentum immediatè à Summo Pontifice: ſed immediate ab Episcopo: ſicut eam accipiunt Sacerdotes Sæculares: quia Episcopus liberam poteſtatem habet à iure delegandi ſuam iurisdictionem ordinariam adminiſtrandi Sacramentum pœnitentiæ cuilibet habenti poteſtatem ordinis, ſive Sæcularis, ſive Regularis ſit, quam poteſtatem delegatam non poteſt Prælatuſ regularis limitare, aut in totum delere pro ſuo libito, & mera voluntate, cum non ſit ſuperior Episcopo, & ſic Religioſus Regularis habens delegatam iurisdictionē ab Episcopo ad audiendas confeſſiones ſuorum ſubditorum, non præmiſſa licentia ſui Superioris, imò ipſo contradicente poteſt validè pœnitentiæ

tentiæ Sacramentum adminiſtrare ſæcularibus virtute approbationis Episcopi. Alio modo poteſt Episcopus approbare Religioſum Regularem ad audiendas *ſæcularium* confeſſiones ſcilicet præſuppoſita prius præſentatione, & licentia ſui Prælati, declarando dictum Religioſum ſic præſentatum medio examine, ſi illi videbitur neceſſariū idoneum ad audiendas confeſſiones iuxta id, quod circa hoc diſponit Concilium Tridentinū, & in hoc caſu verum eſt ſecundū probabilioſam opinionem (de quo poſtea in hac reſolut. redibit ſermo,) quòd dictus Religioſus nō accipit iurisdictionem immediatè ab Episcopo: ſicut Clerici ſæculares; ſed immediatè à Summo Pontifice. Quare concesso antecedenti ſub hac diſtinctione neganda eſt prima confeſſionem loquendo præcipuè de primo genere approbationis: nam loquendo de ſecundo approbationis genere diuerſimodè loquuntur DD. nam alij affirmant non poſſe regularem expoſitum ab Ordinario de licentia ſui Prælati confeſſiones ſæcularium validè audire, ſi poſtea Prælatuſ illum ſuſpendat à facultate audiendi dictas confeſſiones: etiam ſi ſuſpenſio non ſit iuridica per ſententiam latam: alij verò probabilius iudicant adhuc in hoc caſu confeſſiones factas à dicto Religioſo virtute approbationis Episcopi eſſe validas: quamvis nō licitas, & ſolùm ſuſpenſionem ſuperioris tollere, vt non poſſit ſæculares abſolvere à caſibus reſervatis virtute privilegiorum ſuæ Religionis: quia privilegia fuerunt à Summis Pontificibus conſeſſa Religioni in communi in eius fauorem, & gratiam, & ſic non poſſunt: illis vti Religi-

oſi particulares: niſi de licentia, & voluntate ſuorum Superiorū. In quo ſenſu falſa eſt etiam ſecondæ confeſſionem: probatio autē illius confeſſionem nihil cõvincit contra primam partē noſtræ ſententiæ; quamvis benè probeſt ſecundam dictæ noſtræ ſententiæ partem: ſcilicet quod Sacerdos approbatus ab Episcopo, & reprobus à ſuo Superiore iuridicè per ſententiam latam ob delictum ab ipſo commiſſum in ordine ad confeſſionem non poſſit validè pœnitentiæ Sacramentum adminiſtrare ſæcularibus præciſo privilegio bullæ Cruciatæ, quod nos libenter concedimus: imò, & fatemur, vt ex ſupra dictis conſtat.

64 Ad ſecundum argumentum reſpondetur concedendo antecedens, & primam confeſſionem & diſtinguendo ſecundam, poterit illum declarare non idoneū, aut per ſimplicem declarationē, aut per ſententiam latam: ſi illū conuincat de tali delicto commiſſo in ordine ad confeſſionem concedo confeſſionem: poterit illum declarare nō idoneum per ſententiam latam iuridicè, ſi illum non conuincat de ſupradicto delicto commiſſo in ordine ad confeſſionem, nego confeſſionem: quare ſi illum declarat non idoneum Prælatuſ per ſimplicem tantummodò declarationem non iuridicam, validè erunt cõfeſſiones factæ ab ipſo Religioſo virtute approbationis Episcopi vt diximus in prima parte noſtræ ſententiæ: ſi autē illū declarat non idoneum iuridicè per ſententiam latam, et iuridicè publicatam inuvalidè erunt confeſſiones ab ipſo factæ, vt in ſecondæ parte noſtræ ſententiæ diximus.

RESOLVTIO VII.

Vtrum indulgētia plenaria, quę conceditur in Bulla Cruciatę pro mortis articulo possit applicari in articulo mortis, deficiente Sacerdote à Clerico tonsurato, et deficiente etiam Clerico tonsurato possit à laico applicari?

- 65 **P**artem negatiuam quoad vtramque tituli partem tenēt Pater Ludouicus à Cruce de expositione Bullę Cruciatę disp. 1. cap. 8. dub. 14. Corduba de indulgentijs quęst. 27. post sextam conclusionem Pater Gobat in thesauro indulgentiarum par. 2. cap. 34. quęst. 92. num. 626. Pater Magister Barnaba Gallegus in expositione Bullę Cruciatę cap. 9; clausula 9. duda 110. Pater Antonius de Escobar, et Mendoza tom. 1. vniuersę Theologie moralis lib. 7. de expositione bullę Cruciatę sect. 1. cap. 17. num. 224. D. Carolus Latus in dilucidatione bullę Cruciatę disp. 4. quęst. 5. difficult. 7. n. 25.
- 66 Probatur 1. hæc sententia à Patre Ludouico à Cruce vbi supra: quia in Bulla Cruciatę habetur, quod semel in articulo mortis possit Cōfessarius indulgentiam plenariam impendere: ergo qui non fuerit Sacerdos, non poterit id præstare, probatur consequentia, quia cum indulgentiæ sint stricti iuris, vt late probat Corduba de indulgentijs quęst. 9. proposit. 4. & in responsion. ad 3. in propria sua significatione verba eius sunt accipienda secundū ius: atqui nomine Cōfessarij propriè intelligitur Sacerdos habens facultatem confitendi à iure: vel ab homine: ergo cum huic dumtaxat

concedat Pontifex in Bulla facultatem impendendi indulgentiam nullus alius præter Sacerdotem id poterit præstare.

- 67 Eodem ferè modo hanc sententiam probat Pater Antonius de Escobar, & Mendoza dict. num. 224. quia (inquit) Pontifex hanc indulgentiam poenitenti concedit non immediatè, sed media Cōfessarij applicatione: ergo nullus non Sacerdos potest dictam indulgentiam applicare etiam in articulo mortis, cōsequentia ex antecedenti patet, antecedens autem probatur ex verbis ipsius Bullę Cruciatę, vt possit (ait Bulla Cruciatę) eligere Cōfessarium, &c. & ab eo quorumcumque peccatorum, & censurarum plenariã indulgentiam, & remissionem semel in vita, iterum in articulo mortis obtinere. Ex quibus verbis clare colligitur hanc indulgentiam conditionaliter concedi media scilicet cōfessarij applicatione: ergo nullus, qui non sit Sacerdos potest hanc indulgentiam in mortis articulo applicare.

- 68 In eisdē probationibus coincidit probatio in fauorē huius sententię quam adducit D. Carolus Latus loco superius citato, qui hanc sententiam ita probat: quia quamuis relaxatio poenę non sit actus ordinis, sed solius iurisdictionis: attamen talis iurisdictione à nemine exerceri potest, neque per accidens, nisi ab illo, cui Summus Pontifex illam delegauerit; atqui Summus Pontifex soli Cōfessario approbato concedit: ac delegat potestatem applicandi hanc indulgentiam: ergo nullus alius non Sacerdos neque ex Sacerdotibus, qui non sit approbatus ad confessiones audiendas poterit hanc indulgentiam

gentiam applicare etiam in articulo mortis, & multo minus laicus.

- 69 Secunda, & vera sententia affirmat posse. Clericum tonsuratum in absentia Sacerdotis hanc plenariam Bullę indulgentiam in articulo mortis infirmo moribundo applicare, & deficiente Sacerdote, & Clerico tonsurato posse laicum illam applicare: ita Ioānes Vallerus in differentia vtriusq; fori verbo absolutio differentia 13. n. 3. Hēriquez lib. 3. de poenit. cap. 9. num. 4. & lib. 7. de indulgentijs cap. 6. num. 4. Trullench. in Bullā Cruciatę lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 19. num. 6. in secunda editione Thomas Leandrus in thesauro Sāctissimi Rosarij cap. 12. §. 1. Martinus de San Ioseph. in monita Cōfessariorum tom. 1. lib. 2. tract. 8. de indulgentijs num. 1. Quintana daenas in Theologia morali tom. 1. in Appendice tract. 9. dub. 5. n. 5. Reginaldus in Praxi Theologie moralis tom. 2. lib. 7. cap. 13. sect. 5. num. 157. Machadus de perfectō Cōfessatio tom. 1. lib. 3. par. 2. tract. 4. docum. 4. num. 3. Diana par. 1. tract. 11. de Bulla Cruciatę resol. 106. §. notandū est etiã, & par. 3. tract. 4. de Sacram. resol. 133. in fine, & par. 5. tract. 12. resol. 46. & par. 8. tract. 1. resol. 92. §. sed etiam affirmatiua sententia, & par. 10. tract. 16. resol. 10. Doctor D. Marcus Serio in expositione Bullę Cruciatę disp. 1. difficult. 10. §. 8. quęst. 13. num. 2. Pater Franciscus Bardi in explicatiōe Bullę Cruciatę par. 2. tract. 4. cap. 5. n. 17. citans pro hac sententia Nauarrum notabili 30. de indulgentijs num. 9. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. de Sacramento poenit. disp. 14. de indulgen-

tijs quęst. 175. & 176.

- 70 Probatur nostra sententia vnicō, & validissimo fundamento retorquendo ad hominem fundamentum contrarię sententię: quia ex contextu Bullę Cruciatę colligitur non pertinere ad solum sacerdotem approbatum applicare indulgentiam plenariam cōcessam à dicta Bulla pro mortis articulo: ergo absente Sacerdote potest illam applicare alter, qui non sit Sacerdos: consequentia ex antecedenti manifestè sequitur: antecedēs autem vt probemus, præmittere opere præmium erit verba ipsius bullę, quę hæc sunt, vt iidem omnes, ac eorum singuli dicto anno durante quemcūque Presbyterum secularē: vel cuiusvis etiam mendicantiū ordinum regularem ex ijs, qui ab Ordinario, & quoad regulares semel tantum approbati fuerint in Cōfessorem eligere, & ab eo quorumcumque peccatorum, ac censurarum eorum, videlicet, & earum, quę Sedē Apostolicę, etiam in Bulla solita publicari in die Cęnę Domini continentur plenariam indulgētiã, & remissionē semel in vita, & semel in mortis articulo obtinere: quę verba sic explicat Cōmissarius Generalis in Bulla vulgari Italica, che possano eligersi vn Cōfessore qualunque Sacerdote secolare, o regolare delli approbati per l'Ordinario il quale possa assoluere loro vna volta in vita, e vn'altra nell'articolo della morte qual suo gloria sorte di peccati, e censure: bēche siano delli reseruati, e reseruare alla Sede Apostolica, e delli dichiarati nella bulla in Cena Domini, eccetto del crimine del delitto dell'heresia, e che cōseguano, et habbino indulgēza ple-

plenaria di quelli, et in bulla vulgari hyspana che puedean elegir confessor che los puedan absoluer vna vez en la vida; y otra en el articulo della muerte de qualchiera peccados, etc. que configuan y ayan plenaria indulgentia dellos. vbi notat Pater Quintanaduénas in theolog. moral. tom. 1. tract. 9. du. 3. num. 1. non dicit que les pueda cōceder ò applicar la indulgentia; sed quòd ij eam consequantur, & in latina eundem sensum efficit verbum, obtinere, et ly, ab eo cadit super absolutionum tantum, non super lucracionem indulgentiæ, quibus ita præmissis.

71

Probatur antecedens nostri fundamenti; quia applicatio indulgentiæ plenariæ Bullæ Cruciatæ in articulo mortis nõ dependet essentialiter ab absolutione sacramentali peccatorum; neque habet connexionem essentialem cum illa: ergo ex cōtextu Bullæ Cruciatæ rectè colligitur non pertinere necessario dictam indulgentiam applicare ad solum Sacerdotem in actu confessionis pro articulo mortis: probatur antecedens: quia quādo aliqua res depēdet essentialiter ab alia: vel habet connexionem essentialē cum illa non potest dari: neque existere talis res: nisi prius detur, & existat illa, à qua essentialiter dependet; vel cum qua connexionem habet essentialē: atqui indulgentia plenaria, quā Bulla Cruciatæ cōcedit pro articulo mortis potest applicari in dicto articulo, absq; eò quod præcedat confessio sacramentalis peccatorum, vt in casu, quo infirmus antea confessus fuisset sua peccata legitimo Confessario, aut non habeat conscientiam

peccati mortalis: ergo applicatio indulgentiæ plenariæ Bullæ Cruciatæ in articulo mortis non dependet essentialiter ab absolutione sacramentali peccatorum: neque cum illa connexionem essentialē habet. Maior est primū principium methaphysicæ: minor autem communiter conceditur à Theologis moralibus, & illam concedit Pater Ludouicus à Cruce loco superius citato nu. 6. per hæc verba: nam sicut virtute bullæ potest extra confessionem commutare vota, & absolueri à censuris, vt supra ostendimus, ita, & impēdere indulgentiam, erit tamen necessarium, vt talis confessus fuerit alteri, vel propositum confidendi habeat: ita ille. Etiam dictam minorem concedit Pater Magister Barnaba Gallegus vbi supra duda 109. in fine vbi postquam refert verba Bullæ Latinæ, scilicet conceditur, vt possint eligere quemcūque Præbyterum sæcularem, seu Regularem ex approbatis ab ordinario, & ab eo possint absolui, &c. & plenariam indulgentiam semel in vita, & in articulo mortis obtinere, & in illis notat illam particularem, ab eo affirmans ex ea sequi Bullam loqui de Confessario actu exercente suam iurisdictionem media absolutione sacramentali in actu sacramentalis confessionis: immediate subdit, alio modo loqui debere de indulgentia plenaria concedenda in articulo mortis, quæ potest applicari infirmo extra confessionem sacramentalem, vt in ipsa Bulla conceditur claus. 10. Vnde non video, quomodo hæc doctrina cohereat cum alia, quæ ipse Gallegus dixit antea in eadem duda explicando verba Bullæ Cruciatæ superius relata: inquit enim præfatus Doctor, quod in prædictis ver-

verbis Bullæ, scilicet, & ab eo possint absolui, &c. & plenariam indulgentiam semel in vita, & in articulo mortis obtinere Summum Pontificem simul coniungere hæc duo, nempe confessionem, & absolutionem peccatorum, & applicationem plenariæ indulgentiæ. Ex quibus hanc consequentiā infert; ergo si pro absolutione peccatorum necessario requiritur, vt præcedat sacramentalis confessio etiam debet præcedere confessio sacramentalis ad applicationem indulgentiæ plenariæ Bullæ, ex eo quod illa particula, ab eo, denotat Confessarium actu administrantem poenitentiam sacramentū per sacramentalem absolutionem. Verum enim verò non video quomodo posse coherere hæc duo, & quod necessariò in articulo mortis debeat applicari indulgentiam plenariam Bullæ infirmo in ipso actu sacramentalis poenitentiam, & quod possit dicta indulgentiam in articulo mortis possit applicari infirmo extra sacramentalem confessionem, cum sint doctrinæ contrariæ inter se, vt ex ipsis manifestè patet. Ergo cum certum sit, quod applicatio indulgentiæ plenariæ in mortis articulo potest fieri extra poenitentiam sacramentum, vt concedunt præfati DD. ergo poterit illam applicare in defectu Sacerdotis Clericus tōsuratus, cum communicatio dictæ indulgentiæ nõ sit actus ordinis: sed actus iurisdictionis, & sicut ob hanc rationē potest Clericus tonsuratus in articulo mortis aliquem absolueri à censuris, vt in loco sacro sepeliri valeat, vt est communis Doctorum opinio ita similiter poterit in absentia Sacerdotis applicare alicui in articulo mortis indulgentiam plenariam Bullæ Cruciatæ: ne-

infirmus absque applicatione dictæ plenariæ indulgentiæ à vita discedat. Et sicut saltem probabiliter dicitur quod in defectu Sacerdotis, & Clerici tonsurati potest Sæcularis, seu laicus in articulo mortis absolueri à censuris: ita similiter æque probabiliter poterit in dicto casu indulgentiam plenariam Bullæ moribundo applicare, vt docent Nauarrus, Valerus, Reginaldus, Trullench, Machadus, & Diana locis superius relatis, & Pater Leander à Sanctissimo Sacramento dict. disp. 14. de indulgent. & suffragijs. quæst. 176.

72

Ad Fundamenta oppositæ sententiæ, quæ omnia in vnū coincidunt, respondetur, negando, intentionem Summi Pontificis esse, vt solus Sacerdos ab Ordinario approbatus possit in mortis articulo indulgentiam plenariam Cruciatæ Bullæ applicare: quia si in illis verbis bullæ: scilicet conceditur, vt possint eligere quemcumque Præbyterum sæcularem, aut regularem, ex approbatis ab Ordinario, & ab eo, quorumcumque peccatorum etiam censurarum, etiam Sedi Apostolicæ, & in Bulla Cane Domini referuatorum, & referuatorum plenariam indulgentiam, & remissionem semel in vita, & semel in mortis articulo obtinere. Intentio Summi Pontificis esset (vt volunt DD. oppositæ sententiæ) quòd solus Sacerdos ab Ordinario approbatus possit in dicto mortis articulo dictam plenariam Bullæ indulgentiam applicare, & nullus alius sequeretur, quod in dicto mortis articulo non posset simplex Sacerdos non approbatus ab Ordinario dictam plenariam bullæ indulgentiam applicare: atqui hoc est contra communem cō-

senſum Doctorum, qui non obſtantibus prædictis verbis Bullæ affirmant: quod in articulo mortis quilibet ſimplex Sacerdos poteſt prædictam bullæ indulgentiam applicare cum in dicto articulo quilibet ſimplex Sacerdos ſit verè, & proprius Confeſſarius habens iuriſdictionem ab Eccleſia: ergo falſum eſt, quòd in tertiò Summi Pontificis in ſupradictis Bullæ Cruciatæ verbis ſit, quòd ſolus Sacerdos approbatus ab Ordinario in articulo mortis poſſit dictam indulgentiam cõcedere, & nullus alius. Nec cõtra hoc facit id, quòd aſſerit Pater Barnaba Gallegus: ſcilicet, quòd Summus Põtifex in dictis verbis Bullæ ſimul coniungit abſolutionem Sacramentalem peccatorum, & applicationem plenarię indulgentiæ: nam licet hoc conuincat, quòd extra articulum mortis ſolus Sacerdos ab Ordinario approbatus poſſit dictam bullæ indulgentiam applicare: non tamen conuincit pro articulo mortis: quia ex hoc ſequeretur, quòd dicta indulgentia non poſſet in mortis articulo extra confeſſionem ſacramentalem applicari, quòd eſt falſum, vt fatetur ipſe Magiſter Gallegus dicta duda 109. ergo cum ex vna parte habeamus, & quòd ex dictis verbis Bullæ nõ colligatur certè, quòd ſolus Sacerdos ab Ordinario approbatus debeat in articulo mortis dictam Bullæ indulgentiam applicare, & quòd dicta indulgentiæ applicatio in mortis articulo poteſt fieri extra ſacramentalem confeſſionem, & ex alia quòd relaxatio poenę nõ ſit actus Ordinis: ſed iuriſdictionis rectè ſequitur, quòd non requirit Sacerdotium, ſicuti ob eandem cauſam, vt ſupra, diximus neque abſolutio à cenſuris: vnde

deficiẽte Sacerdote videtur poſſe à non Sacerdote, & etiam Laico hanc indulgentiam applicari

RESOLVTIO VIII.

Vtrum indulgentia plenaria, quã Bulla Cruciatæ concedit pro mortis articulo poſſit à Confeſſario etiam in periculo mortis applicari?

73 **P**rima ſententiã affirmat indulgentiam plenariam Bullæ Cruciatæ poſſe applicari à Confeſſario non ſolum in articulo mortis: ſed etiam in mortis periculo. ita Pater Magiſter Barnaba Gallegus in expoſitione bullæ Cruciatæ cap. 9. clauſula 9. duda 106. vbi pro hac ſententiã citat Trullench. in expoſitione Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 4. & Patrem Andream Mẽdo in Bullam Cruciatæ diſp. 27. cap. 3. Machadum lib. 3. par. 24. tract. 4. documento 4. ſed Trullench in dict. dub. 4. non loquitur de applicatione indulgentiæ Bullæ Cruciatæ in periculo mortis, ſed de abſolutione à caſibus reſeruatis in dicto periculo virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ. Pro contraria ſententiã citat Pater Magiſter Barnaba Gallegus Doctorem D. Marcum Serio, in quodam §. qui habetur apud dictum Magiſtrum Gallegum in dicta expoſitione Bullæ Cruciatæ in fine Indicis dicti libri folio mihi 234. immeritò tamen quia neque vnum verbum loquitur Doctus D. Marcus Serio in toto ſuo tractatu de bulla Cruciatæ; ex quo colligi poſſit ipſum ſtare pro contraria ſententiã: imo potius videtur pro hac ſententiã ſtare: nam in dicto tractatu de expoſitione Bullæ diſp. 1. diſſicult.

cult. 10. quæſt. 11. vbi inquit an virtute Bullæ Cruciatæ poſſit quis in mortis articulo abſolui à reſeruatis Papæ affirmat cum Suarez tom. 4. in 3. part. diſp. 26. ſect. 4. num. 3. quòd pro articulo mortis quantum ad effectum obtinendi abſolutionem à caſibus reſeruatis, de quibus Bulla Cruciatæ loquitur debet etiam intelligi periculum mortis per hæc verba. Semper mihi placuit id, quòd aſſerit Suarez tom. 4. diſp. 26. ſect. 4. num. 3. ſcilicet verius eſſe per mortis articulum quoad hunc effectum abſoluedi à reſeruatis, de quo loquitur noſtra Bulla intelligi etiam periculum, & pro eodem ſumi articulum, et periculum mortis. Et poſtea nam. 5. aſſerit. Quoties vero quis in huiusmodi articulo, vel periculo mortis abſolutus eſt à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, & lucratus eſt plenariam indulgentiam, ſi de eo naturaliter: vel per miraculum à morte liberetur nõ poſſe iterum plenariam indulgentiam lucrari docet Manuel §. 9. dub. 3. num. 28. En quomodo D. Marcus Serio ſtat pro hac ſententiã, et non pro contraria, vt male iudicat Pater Magiſter Gallegus. Caſtopalus part. 4. tract. 24. diſp. vnica punt. 4. num. 12. D. Carolus Latus in expoſitione Bullæ Cruciatæ diſp. 4. quæſt. 5. diſſicult. 3. nu. 9. quæ ſententiã probabilis eſt.

74 **F**undamentum huius ſententiæ eſt quia in iure canonico pro eodem uſurpatur articulus mortis, et periculum mortis: ergo ſi Bulla Cruciatæ concedit facultatem Confeſſarijs applicandi plenariam indulgentiã in mortis articulo: etiam illam concedit in mortis periculo: conſequentia ex antecedenti videtur ſequi, et antecedens probatur ex capi-

te ſi quis ſuadente Diabolo decimo ſettimo quæſt. 4. vbi Summus Pontifex Innocentius II. inquit: Si quis ſuadente Diabolo in huius ſacrilegij vitium: vel crimen incurrit, quòd in Clericum, vel Monachum violentas manus inuixerit anathematis vinculo ſubijaceat, et nullus Episcoporum illum præſumat abſoluere: niſi mortis urgente periculo: donec Apoſtolicò conſpectu præſentetur, et eius mandatum ſuſcipiat. Et libro decretalium cap. non dubium eſt de ſententiã excommunicationis tit. 39. Alexander 3. ſic inquit non dubium eſt, quòd ij, qui violentas manus in Clericos, vel Canonicos, aut cuiuslibet Religionis conuerſos iniiciunt ex conſtitutione Concilij ſententiã excommunicationis incurrunt: nec niſi in articulo mortis ſine Romani Pontificis abſolutione poſſunt beneficium impetrare, et in 6. decretalium lib. 5. de ſententiã excommunicationis cap. eos, qui dicitur eos, qui ſententiã Canonis, vel hominis (cum ad illum, à quo alijs de iure fuerant abſoluedi nequeunt propter imminentis mortis articulum, aut aliud impedimentum legitimum pro abſolutionis beneficio habere reuſum) ab alio abſoluantur, ſi ceſſante poſtea periculo, vel impedimento homini, ſe illi à quo is ceſſantibus: abſolui debebant; quam citò commodè poterunt contempſerint præſentare, mandatum ipſius: ſemper illis, pro quibus excommunicati fuerant humiliter recepturi, et ſatisfacturi prout iuſtitia ſuadebit: decernimus (ne ſic cenſurę illudant Eccleſiaſticę) in eadem ſententiã recidere ipſo iure: ergo in iure canonico pro eodem uſurpatur articulus, et periculum mortis. Q9 Se.

75

Secunda, et probabilior sententia negat posse Confessarium plenariam indulgentiam Bullę Cruciatę concessam pro mortis articulo possit alicui applicari in mortis periculo: ita Henriquez lib. 6. de penit. cap. 9. in commentario littera N. ubi sic ait, Bulla Cruciatę concedit absolui a censuris directę, & semel in vita, & iterum in articulo mortis: aliąs bulla nihil daret hinc Syluester de indulgentijs §. 10. versiculo 2. supplemento 4. dist. 41. dub. 1. & Dicus Antoninus fatentur satis esse articulum mortis pręsumptum, vt sic absoluat directę a peccatis, & censuris quod vero Bulla hispana addit, vt referretur pro vero articulo loquitur de indulgentia plenaria. Nauarrus in manuali cap. 26. n. 31. & lib. de oratione par. 2. miscellaneo 27. num. 36. Pater Antonius Diana par. 1. tract. 11. resol. 109. & par. 5. tract. 3. resol. 59. ubi inquirat an solum existentes in articulo mortis: sed etiam in periculo possint absolui a quocumque Sacerdote ab omnibus casibus? postquam refert sententiam negatiuam Sotti, & aliorum respondet, sed affirmatiua sententia tenenda est, quam tuetur Merolla tom. 2. disp. 4. cap. 6. Corollareo 3. nu. 92. licet immeritō me citet pro negatiua sententia: nam ego in loco a me ipso citato nō loquor, vt legenti patet de absolutione a censuris, & reseruatis, sed de applicatione indulgentiarum, quas modo etiam teneo nō posse applicari in periculo mortis, quod etiam aduertit Pater Antonius Ausonius Noctinoc in recopilatione summę Dianę verbo Bullę Cruciatę per hęc verba aduerto 1. quod indulgentia conceditur tantum pro articulo: nō

periculo mortis. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullę Cruciatę part. 2. tract. 6. cap. 6. sect. 2. nu. 17. Trullench in premio ad expositionem Bullę Cruciatę dub. 4. conclus. 3. num. 7.

76

Probatur hęc sententia: quia quotiescumque habemus sufficiens fundamentum ad ampliandum, & extendendum priuilegiū fauorabile illud debemus ampliare, & extendere, & quotiescumque habemus rationem sufficientem ad illud restringendum tenemur illud restringere: atqui licet habeamus sufficiens fundamentum ad ampliandum priuilegium Bullę Cruciatę circa absolutionem a casibus reseruatis, & censuris, vt intelligatur non solum pro articulo; sed etiā periculo mortis: tamen nullum habemus ad ampliandum illud, quoad applicationē plenarię indulgentię, vt intelligitur, nō solū pro articulo, sed etiā pro periculo mortis: imō habemus fundamētum efficacius ad restringendum dictum priuilegium Bullę Cruciatę de applicatione indulgentiæ plenarię ad solū mortis articulum: ergo licet virtute priuilegij Bullę Cruciatę possit Confessarius aliquem a peccatis reseruatis, & censuris absolueri: non solum in articulo; sed etiam in periculo mortis non poterit indulgentiā plenariam Bullę applicare: nisi tantum in articulo mortis. Maior ex se est manifesta, & a nemine negatur, minor verō quoad primam partem conceditur, etiā a Doctoribus oppositę sententię: quoad secundam vero partem probatur, tum ab extrinseco auctoritate Doctorum, nam eam docent Henriquez lib. 7. de indulgentijs cap. 30. num. 8. ubi inquit indulgentię actus quatenus per absolutionem liberat a prę-

cep:

cepto pœnitentię iniunctę est strictę interpretandus, & in quāritate, aut duratione temporis, vt non plus valeat quam sonat. Reginaldus lib. 7. cap. 13. sect. 5. n. 156. Trullench. loco superius citato, & plures alij: ergo cum Bulla Cruciatę concedat plenariam indulgentiam pro articulo mortis, & Commissarius Generalis dictę Bullę in traditione vulgari Bullę Cruciatę tā Italicę: quam hispanicę explicet illa verba pro vero, & reali articulo mortis, non debemus illa extendere ad periculum mortis, tum etiam ratione probatur eadem secunda pars eiusdem minoris, nam licet indulgentia sit fauorabilis respectu eius cui conceditur, est tamē ex se odiosa, & continet quādam dispensationem in iure diuino in præcepto satisfaciendi, atqui dispensatio contra ius commune, & in fauorem certę personę concessa strictę est interpretanda, & non extendenda vltra propriam verborum significationē & naturam, quia actualis dispensatio exorbitat a iure commune: lex autem, quę omnibus est equa sius commune lædat ipsam corrigens est odiosa, & valde restringenda regula, quę a iure de regulis iuris in 6. ergo cum eneruetur per indulgentiarum concessionem pœnitentialis satisfactio tantopere utilis, & ad quam tanto nos studio Ecclesia inuitat per tot canones pœnitentiales, & per ieiunij quadragesimalis, quatuor temporum, & vigiliarum impositionem sub pœna peccati mortalis indulgentiam plenariam Bullę Cruciatę strictę debemus interpretare, vt verba ipsius Bullę sonant, & non illa ampliare vltra eorum significationem, & naturam: atqui Bulla Cruciatę plenariam indulgentiā

concedit pro articulo mortis: ergo debemus hoc restringere, & strictę interpretari pro solo, vero, & reali articulo mortis. Deinde quia vt bene docet Trullench. loco superius citato cum indulgentiam concedens soluat de alieno alterius debita pręsumi debet id potius facere parce, quam effuse ne censeatur potius dissipator, quam bonorum Domini sui fidelis dispensator. Vnde indulgentia concessa pro iniunctis nō extenditur ad iniungendas, & concessa plena, non extenditur ad plenissimam, atqui Summus Pontifex ex Thesauro Ecclesię concedit fidelibus sumentibus Cruciatam bullam plenariam indulgentiam suorum peccatorum pro mortis articulo media quę satisfaciunt pœnis Purgatorij debitis pro suis peccatis, ergo debemus pręsumere dictam indulgentiam plenariam concedere Summus Pontifex tantum pro vero articulo mortis, & non debemus eam extendere ad mortis periculum.

77

Ad fundamentū oppositę sententię respondetur concedendo antecedens, & negando consequentiam: nam cum priuilegiū absoluedi a peccatis, & censuris reseruatis sit omni ex parte fauorabile, debemus illud extendere & ampliare iuxta communem regulam iuris, fauores sunt ampliandi: odia vero restringenda, & sic potest Confessarius absolueri pœnitentem virtute priuilegij Bullę Cruciatę a casibus, & censuris reseruatis: non solum in articulo vero, & reali mortis, sed etiam in probabili periculo mortis: at vero indulgentia plenaria, cum quamuis sit fauorabilis respectu eius cui conceditur, sit ex se odiosa in quantum continet quādam dispensationem in

Q9 2 in;

iure diuino, & præcepto satisfaciendi, vt supra probauimus: ideo strictè est interpretanda pro vero mortis articulo, & non extēdenda, & amplianda ad mortis periculum.

RESOLVTIO IX.

Vtrum vigore Bullæ Cruciatæ possit illam habens absolui ab vnoquoque casu reseruato quousque absoluat ab omnibus ab vnoquoque tamen semel durante anno publicationis Bullæ Cruciatæ?

78 **A**ffirmatiuè respondet Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 4. tract. 2. de excommunicat. disp. 17. quæst. 82. affirmans posse pœnitentē vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ, quod obtinuit absolui à Confessario ab ipso electo ab vnoquoque casu Pontifici reseruato: donec absoluat ab omnibus, dammodo ab vnoquoque in specie semel tantum in vita intra publicationis annum absoluat vi eiusdem Bullæ. Quare si quis incidat in peccatum simoniæ commissum in adeptione beneficij Ecclesiastici (quod est reseruatum Summo Pontifici) & ab illo vi Bullæ Cruciatæ absoluat, si postea incidat in alium specie diuersum casum Pontifici reseruatum, optimè poterit dictus Simoniacus absolui virtute eiusdem Bullæ ab isto casu Papali specie diuerso à primo, & sic à ceteris peccatis specie diuersis: semel tantum in vita, in qua tamen nunquam bis ab eodē in specie peccato.

79 Probat 1. Pater Leander suam sententiam: quia priuilegium illud, per quod concedit Summus Pontifex potestatem circa abso-

lutionem à casibus: scilicet reseruatatis: cum sit fauor Principis sine alicuius præiudicio, & opus liberalitatis, & clementiæ est latè interpretandum: ergo si illa verba, & limitatio bullæ: nempe de semel à reseruatatis Pontifici absoluendo intelligi possunt modo superius explicato; talis sensus; vtpotè fauorabilior est amplectendus.

80 Nec valet si cū Patre Francisco Bardi aliquis respondeat ad hoc argumentum: concedendo antecedens, & negando consequentiam, scilicet; quod prædicta verba Bullæ intelligi possint in sensu superius explicato: eod quod sensus prædictus plane repugnet cum ipsismet verbis, quæ in bulla continentur; videlicet: quorumcumque peccatorum, & censurarum Sedi Apostolicæ reseruatorum, & reseruarum remissionem semel in vita obtinere possint. Nam cum in his verbis Summus Pontifex clare limitet genus peccati reseruatati: non autem speciem tantum, vt exponitur in supradicta explicatione: ideo quamuis potestas absoluendi à casibus reseruatatis sit fauorabilis, & latè exponenda: nõ tamen adeo, vt expositio, & ampliatio sit ultra sensum, quem ipsa verba habere possunt.

81 Hoc inquam nõ valet: nõ nulla apparet ratio, qua suaderi possit, quod incompatibilis sit prædicta explicatio cum verbis illis Bullæ quorumcumque peccatorum, & censurarum Sedi Apostolicæ reseruatorum, & reseruarum remissionem semel in vita obtinere possint: imò potius cõpatibilis vti genuina: quia absoluendo Confessarius pœnitentē nõ bis, sed semel à quocūque peccato reseruato specie ab alio diuerso etiam si id faciat per iteratas

tas absolutiones planè verificatur, quod pœnitens semel obtineat quorumcumque peccatorum reseruatorum absolutionē, & remissionem cum non bis: sed semel dumtaxat ab vno in specie peccato reseruato remissionem obtineat; ergo compatibilis est prædicta Bullæ explicatio cum eiusdem verbis bullæ.

82 Secundo probat: quia pœnitens si confiteretur in vna eadēque confessione plura peccata reseruata Pontifici specie diuersa posset simul, & per vnicam absolutionē absolui ab omnibus virtute clausulæ dictæ Bullæ Cruciatæ: ergo similiter poterit absolui ab eisdem sigillatim, & seorsim per plures, & iteratas absolutiones; antecedens conceditur à Doctoribus oppositæ sententiæ, & consequentia probatur: quia per illum modum absoluendi à dictis peccatis reseruatatis specie diuersis nihil amplius priuilegium extenditur ex parte rerum concessarum, vt constat: ergo sicut potest pœnitēs absolui per vnam absolutionem à multis peccatis reseruatatis Summo Pontifice specie diuersis simul confessis: ita poterit à quolibet peccato reseruato specie diuerso semel in vita per iteratas confessiones absolui.

83 Tertio probat: quia si supradicta explicatio priuilegij Bullæ Cruciatæ, quoad facultatem absoluendi à reseruatatis non esset vera: sequeretur, quod is, qui in plura incidisset peccata Papæ reseruata maiori frueretur priuilegio, & fauore: quā alius, qui in pauciora: atqui hoc videtur alienū à iustitia distributiva, & ratione: ergo, & illud, ex quo sequitur: sequela probatur: quia si quis cõmitteret omnia peccata Papæ reseruata, & pœnitentia ductus ab

omnibus absolueretur vi Bullæ Cruciatæ per vnicum Sacramentum maiori esset condecoratus priuilegio: quam alius, qui semel in vnicum incidisset reseruatam: & postquam vigore Bullæ fuisset per confessionem ab eo absolutus: statim in aliud vnicum alterius speciei reseruatam incidere; si ab hoc per nouam confessionem absolui vi eiusdem Bullæ nequirit: si quidem ille, ab omnibus reseruatatis Papæ absolutus foret vi Bullæ: hic verò posset ab vnico tantum, quod non solum menti Pontificis, eiusque pietati oppugnare videtur: verum etiam rationi, vt constat; ergo &c.

84 Quarto probat, quia ex opposita sententia sequeretur, quod si quis sciret, quod semel absolutus à reseruato etiam vnico non posset iterum ab alio distincto in specie: saltem vi eiusdem Bullæ absolui minime vellet ad confessionem statim ac in reseruatam incidere accedere: sed consulto spectaret ad hoc, vt si fortè ob fragilitatem carnis in alia reseruata incidere ab omnibus simul posset per vnicum Sacramentum absolui, ne aliàs adstringeretur, vel ad sumendam Bullam, vel ad aliud inquirendum remedium: atqui hoc est maximum inconueniens: vtpotè redundans in præiudicium animarum, eas ad salutem spiritualem inquirendam retardans: ergo piè credendum est non esse mentem Pontificis illam explicationem, quam contraria sententia affert sed illa, quam superius fuit dicta.

85 Secunda, & vera sententia negat, quod si quis incidat in casum Papæ reseruatam, & ab eo absoluat virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ, & postea incidat in casum alium Papalem specie distinctum à primo, posse virtute illius Bul-

Bullæ Cruciatæ ab illo secundo casu absolui, & sic de ceteris casibus Papæ referuatis specie diuersis, si in illas incidat durante anno publicationis dictæ Bullæ, quia particula semel in vita cadit supra absolutionem vt sic, & genus peccatorum referuatorum, & nō supra eorum species: ita vt sit sensus, quod quelibet species referuatorū possit semel in vita, & in morte absolui vi vnus, & eiusdem Bullæ intra tamen annū durationis eiusdem Bullæ, vt cōtra communem Doctorum sententiam ly semel explicat Pater Leander à Sanctissimo Sacramento vbi supra: ita cum communi Doctorum sententia tenent Villalobos tom. 1. summæ tract. 27. de Bulla Cruciatæ clausula 9. §. 2. num. 5. Trullench. in expositione Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 3. num. 2. Ludouicus à Cruce de expositione Bullæ Cruciatæ disp. 1. cap. 3. dub. 13. num. 3. Petrus de Ledesma tom. 1. summæ tract. de pœnit. cap. 13. dub. 1. concl. 2. Moura in examen Theologiæ moralis par. 3. cap. 9. §. 9. num. 1. Rodriguez in expositione Bullæ Cruciatæ §. 9. dub. vnico num. 35. Diana par. 1. tract. 11. de Bulla Cruciatæ resol. 18. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullæ Cruciatæ par. 2. tract. 6. cap. 1. sect. 1. num. 6. & in 2. editione in additione ad dictam sectionem num. 9. contra Patrem Leandrum à Santissimo Sacramento D. Carolus Latus in dilucidatione Bullæ Cruciatæ dif. 6. quæst. 1. difficultate 14. n. 69.

86

Probatur primo hæc sententia à Trullench. vbi supra ex verbis ipsius Bullæ Cruciatæ, videlicet conceditur, vt possint eligere quemcumque Præsbyterum secularem: aut regularem ex approbatis ab Ordinario, et ab eo quo-

rumcumque peccatorum, et censurarum Sedi Apostolicæ, et in Bulla Cænæ Domini referuatorū, et referuatarum plenariam indulgentiam, et remissionem semel in vita: et semel in mortis articulo obtinere: atqui sensus istorum verborum manifestè videtur esse, quod ly semel in vita possint obtinere remissionem cadat supra absolutionem, vt sic: ac genus peccatorum, et non supra eorum species, vt vult opposita sententia: ergo semel absolutus in vita ab vno casu papali, si postea incidat in alium specie diuersum non poterit ab illo absolui virtute eiusdem bullæ: probatur minor: quia non videtur quomodo predicta verba bullæ pati queat aliam interpretationem, vel extensionem: nam posse semel in vita absolui à referuatis Papæ planè significat semel dare, vel recipere absolutionem: ergo semel per vnum Sacramētū fieri debet, non autem per plura, aliàs enim si ab vno hodiè, et ab alio sequenti die quis absoluitur: iā non semel tantum, sed bis absolueretur à referuatis, vel à referuato, quod nullo pacto bulla cōcedit, quod colligitur apertè ex indulto, quod habetur in bulla latina. quo Gregorius 13. concedit, vt possimus secundam bullam accipere, et iterum frui privilegio absoluendi à referuatis semel in vita, et semel in articulo mortis, etenim si ratione vnus bullæ intra annum per vnā, aut plures cōfessiones absolui possumus ab omnibus: vel singulis referuatis, non erat cur concederet Gregorius nouum indultum, et nouam à peccatis Papæ referuatis absolutionem.

87

Sed hæc probatio non videtur conuincere contra Patrem Leandrum à sanctissimo Sacramen-

to

to; quia ille facile responderet, negando minorem, et ad eius probationem dicendo, quod licet aliquis non possit, nisi semel à referuatis Papæ absolui: hoc est intelligendum de referuatis eiusdem speciei: non autem de peccatis specie diuersis, neque ex hoc sequitur, quod si aliquis ab vno peccato hodiè Pontifici referuato absoluitur, et ab alio specie diuerso sequenti die absoluitur; quod bis à referuato absoluitur, sed semel tantum, cum ab vno quoque ex illis in specie nō possit ulterius absolui virtute illius Bullæ, licet bene à quocumque alio specie ab illis diuerso, seu distincto, cum verba Bullæ semel in vita remissionē valeant obtinere, cadāt supra species, et non supra absolutionem, et genus peccatorum. Ad id autem, quod addit Trullench. in dicta probatione, scilicet, quod si ratione vnus Bullæ possit quis absolui semel à singulis referuatis specie diuersis non erat cur Gregorius 13. concederet, vt possit quis secundam Bullam accipere; vt iterum posset semel absolui à referuatis Papæ. Responder dictus Pater Leander à Sanctissimo Sacramento non idè esse superuacaneum: quia reuera effectū habebit: quando quis incidat in eūdem specie casum, à quo secunda vice non posset vi primæ Bullæ absolui, et ideo indultum de sumenda bulla videtur maxime fauere fidelibus.

88

Secundo, et melius probatur nostra sententia: quia licet privilegium fauorabile, quando necessitas cogit sit latè interpretandum: tamen interpretatio non debet esse talis, vt sit ultra sensum, et naturalem significationē verborum privilegij fauorabilis, vt communiter DD. concedunt;

at qui privilegium Bullæ Cruciatæ de absolutione à referuatis cōtentum in illis verbis Bullæ, scilicet conceditur, vt possint eligere quemcumque Præsbyterum, secularem, aut regularem ex approbatis ab Ordinario, & ab eo quorumcumque peccatorum, & censurarum: etiam Sedi Apostolicæ, & in Bulla Cænæ Domini referuatorum, & referuatarum plenariam indulgentiam, & remissionem semel in vita, & semel in mortis articulo obtinere: licet sit fauorabile: nulla adest necessitas, quæ nos cogat ad illud interpretandum: ita latè vt interpretatur à cōtraria sententia: præcipue cum talis interpretatio, & extensio sit ultra sensum, & naturalem significationem verborū; ergo cum Pontifex limitet confessionem hanc, restrictio immediate afficiat absolutionem, & genus peccati, non possumus absque extorsione verborum, & sensus substituere tanquam immediatum subiectum restrictionis speciem peccatorum, & tollere genus: de quo est immediata locutio: cum facultas absoluendi cōcedatur in ordine ad genus: nēpè ad peccata, & censuras, quæ Sedi Apostolicæ sunt referuata: peccata enim ita referuata immediate important genus, & non species, nisi mediatè: ergo restrictio modificans cōcessionem fertur in illud ipsum subiectum, in quod fertur ipsa concessio, vt de se patet; ac proindè explicatio prædictorum verborū Bullæ data à contraria sententia nō potest adaptari ipsis verbis. Maior est per se nota, & minor probatur: quia si Sūmus Pontifex intellexisset in dictis verbis facultatē concedere, vt posset quis semel in vita absolui à quocumque casu Pontifici referuato specie diuerso,

to,

o; ita ut ly semel caderet supra speciem peccatorum, & non supra genus immediatè debuisset alio modo in dicto bullæ privilegio loqui; nam debuisset sic dicere (ut bene notat Pater Franciscus Bardi dicta lect. 1. num. 8.) & ab eo quorumcumque peccatorum, & censurarum etiam Sedi Apostolicæ reservatorum, & reservatarum indulgentiam, & remissionem obtinere: ita ut ab eodem peccato, & censura semel in vita, & semel in mortis articulo absolueretur, &c. ergo cum hoc pacto non loquatur: sed absolute dicat quorumcumque peccatorum, & censurarum remissionem semel in vita obtinere possit: videtur clarè prædictam limitationem immediatè afficere genus peccati, & non speciem tantum: atque adeò ampliare, & interpretare dictam limitationem, ut afficiat solum speciem peccati est extendere verba privilegij Bullæ ultra sensum, & naturalem significationem verborum: nimirum illam, quæ ex communi hominū usu est recepta, quod facere non licet.

89 Ad primum fundamentum oppositæ sententiæ respondetur solutione ibi data, ex doctrina Eruditi Patris Francisci Bardi; ad id autem, quod in contra arguit Pater Leander à Sanctissimo Sacramento respondeo negando antecedens, & ad probationem ibi inclusam dicto, quod licet si Confessarius absolueret poenitentem semel per repetitas absolutiones à diversis specie peccatis Sedi Apostolicæ reservatis: verificaretur, quod semel tantum in vita poenitens esset absolutus ab vnoquoque illorum peccatorum secundum speciem: nihilominus iste modus absoluendi non est licitus Confessario, quia est con-

tra voluntatem Summi Pontificis concedentis prædictum privilegium absoluendi à reservatis semel in vita, cū limitatio facta à Summo Pontifice in dictis bullæ Cruciatæ verbis cadat supra absolutionem, ut sic, & genus dictorum peccatorum, & non supra species tantum, ut ostendimus supra in secunda probatione nostræ sententiæ, & ita explicatio dictorum verborum tradita à Patre Leandro est incompatibilis cum dictis verbis Bullæ Cruciatæ, cum sit illa ampla interpretatio ipsius Leandri ultra sensum, & naturalem significationem dictorum verborum, ut in dicta secundo probatione in favorem nostræ sententiæ diximus.

90 Ad secundum respondetur concedendo antecedens, & negando consequentiam, & ratio disparitatis in utroque casu est: quia in primo casu quando poenitens in vna, & eadem confessione sacramentali confitetur plura peccata Pontifici reservata specie diversa, in quibus lapsus fuit & petijt a Confessario ab illis absolui virtute privilegij Bullæ Cruciatæ nequit vnius absolutionem obtinere, & non aliorum peccatorum, cum peccata mortalia quoad remissionem sint inseparabiliter connexa: ideoque, ut privilegium nō sit inutile intelligi debet necessario de omnibus peccatis reservatis, quorum poenitens est reus. In secundo vero casu, scilicet quando poenitens lapsus in vnum peccatum reservatum Summo Pontifici, postea quam ab eo absoluitur virtute privilegij Bullæ Cruciatæ in aliud specie diversum labitur peccatum reservatum Summo Pontifici nō potest ab illo absolui vigore privilegij eiusdem Bullæ Cruciatæ, quia inter hæc peccata nulla est con-

connexio, siquidem quando secundum committitur invenitur primum extinctum vi antecedentis absolutionis. Deinde quia cum limitatio illa semel in vita, & semel in mortis articulo cadat supra absolutionem, ut sic, & supra genus peccatorum immediatè, & non supra speciem peccati, nisi tantum mediate, ut supra diximus, ideo si poenitens postquam absolutus fuit sacramentaliter virtute privilegij Bullæ Cruciatæ ab vno peccato Pontifici reservato: postea ab alio peccato reservato specie diverso ab ipso commissio post absolutionem primi à Confessario absolueretur vigore privilegij eiusdem Bullæ deberent duo iudicia fieri, quod per Bullam non conceditur, cum limitatio illa semel in vita feratur in unitatem iudicij sacramentalis, & non in unitatem peccatorum: asserere debemus mentem Summi Pontificis esse in verbis Bullæ Cruciatæ, ut sacramentalis sententia impendenda à Confessario vi eiusdem Bullæ in ordine ad peccata ipsi Pontifici reservata semel tantum daretur; & ideo non est paritas inter vnum, & alium casum.

91 Ad tertium argumentum respondetur: distinguendo sequelam; sequeretur, quod is, qui in plura incidisset peccata Papæ reservata maior frueretur privilegio, & favore quam alius, qui in pauciora. extensive, & materialiter quoad fructum absolutionis sacramentalis poenitentiae concedo sequelam, intensive, & formaliter nego sequelam, nā ille, qui à paucioribus peccatis Pontifici reservatis in confessione absoluitur vigore privilegij Bullæ Cruciatæ; licet extensive, & materialiter minorem percipiat fructum intensive tamen,

& formaliter eundem obtinet fructum, nempe unicam absolutionem à reservatis Summo Pontifici: quare neganda est minor: nam, ut supra diximus, intentio Summi Pontificis in concessione dicti privilegij Bullæ est; quod poenitens semel tantum in vita per vnum dumtaxat sacramentalis poenitentiae iudicium possit peccatorum reservatorum Summo Pontifici indulgentiā, & remissionem obtinere, ut in solutione præcedentis argumenti diximus.

92 Ad quartum argumentum respondetur primo, retorquendo illud in suū Auctorem. nā ut ipse fatetur, non potest poenitens absolutus semel vigore privilegij Bullæ Cruciatæ ab vno peccato Pontifici reservato: postea ab alio absolui peccato Pontifici reservato eiusdem speciei, si in illud lapsus fuerit virtute privilegij eiusdem Bullæ, qua doctrina istius Doctoris supposita sic argumentor. ille, qui scit quod semel absolutus ab vno peccato Pontifici reservato non posse iterum ab alio distincto eiusdem speciei peccato reservato absolui vi eiusdem Bullæ, potest minimè velle ad confessionem sacramentalem statim accedere pro absolutione dicti peccati: sed consulto vult expectare ad hoc, ut si forte ob fragilitatem carnis in alia reservata eiusdem speciei ei incidere contingat ab omnibus simul in vnicō confessionis Sacramento per unicam sacramentalem absolutionem absolui possit: ne aliàs adstrictus sit, vel ad sumendam secundam Bullam: vel ad aliud inquirendum remedium: atqui hoc non habetur pro maximo inconuenienti à Patre Leandro in isto casu; ergo nec nos habere debemus pro maximo inconuenienti, quod

ex eo quod aliquis sciat, quod si semel absoluatur virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ ab vno peccato Pontifici reseruato: si postea aliud committat specie diuersum nō possit ab illo absolui vigore eiusdē Bullæ retardet se cōfiteri de primo peccato, vt si forte ob fragilitatem carnis in alia peccata reseruata distincta specie incidat possit simul in eadem confessione sacramentali absolui vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ, nec videatur coactus, vel ad sumendam secundā Bullam, vel ad inquirendum aliud remedium, vel si hoc est maximum inconueniens, vt vult dictus Pater Leander assignet nobis disparitatē in vtroque casu, & quamcūque assignauerit pro primo casu à nobis posito, assignauimus, & nos pro secundo posito in suo argumento.

93 Secundo responderetur cum Patre Francisco Bardi vbi supra in additione ad primam sectionem superius citatam num. 16. in commodum illud in argumento assignatum à dicto Patre Leandro à sanctissimo Sacramento esse ex defectu ipsius poenitētis, quis licet per eandem Bullam, nequeat secundam obtinere absolutionem, poterit tamen alia via sibi prouidere, vel accipiendo secundam Bullam, vel recurrendo ad Regulares, qui virtute suorum priuilegiorum facultatē habent absoluēdi toties, quoties à peccatis Summo Pontifici reseruatis, exceptis ijs, quæ sunt in Bullæ Cene Domini, vel ad Ordinarium loci.

94 Sed inquirens, quid faciet, qui semel in vita fuit absolutus à peccatis Summo Pontifice reseruatis virtute priuilegij duarū Bullarū Cruciatæ, quas potest in eodem anno sumere, si in alia peccata

reseruata in eodē anno incidat, an scilicet possit vti Bullis præteritis si viillarum non fuit absolutus à casibus reseruatis Pontifici; quia in peccata reseruata durantibus dictis Bullis non incidit, & sic illis vsus non fuit quoad hunc effectum obtinendi beneficium absolutionis sacramentalis quoad reseruata Summo Pontifici.

95 Affirmatiuè respōdet Nauarrus lib. 5. consiliorum tit. de priuilegijs consil. 17. per totum vbi inquit an suscipientes Bullam in isto præsentis anno gaudeant indulgentijs, & gratijs per Bullam Cruciatæ in præterito anno cōcessis? & respondet. Respondeo, quod poterit frui priori bulla, quoad illas clausulas, quæ non sunt sublatae per Bullam posteriorem. quod probat tum, quia gratia semel facta durat: donec reuocetur, vel suspendatur cap. si super gratias lib. 6. tum etiam: quia si suspendatur sublata suspensione remanet tam efficax, quam erat ante suspensionem argumento ex cap. pastoralis de caus. possession. & propr. & per posita in casu, per posteriorem Bullam acceptam tollitur suspensio priorum Bullarum hanc opinionem videtur iudicare probabilem. Trullench. in expositione Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. ca. 2. dub. 3. n. 3. vbi ad difficultatem propositā: scilicet, quid facere debeat, qui à casibus reseruatis Summo Pontifici absolutus in vno anno per primam, & secundam Bullam Cruciatæ: si in eodem anno incidat in alia peccata reseruata Summo Pontifici, inquit. Respondeo primo posse vti Bullis præteritis si forte quoad absolutionem reseruatorum illis vsus non fuerit, vt quidam existimāt

&

et absolute probabilem, & tutā in praxi eam iudicat Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 4. tract. 2. de censuris disp. 17. quæst. 83.

96 Secunda, & vera sententia negat posse aliquem vti bullis præteritis quoad effectum recipiendi beneficium absolutionis à casibus Papæ reseruatis: si illis, quoad dictum effectum obtinendi dictam absolutionem à reseruatis vsus non fuit in dictis annis præteritis: ita Eruditus Pater Franciscus Bardi, qui merito contrariam sententiam improbabilem appellat in expositione Bullæ Cruciatæ part. 2. tr. 6. cap. 1. sect. 2. num. 19. & in additione ad dictam sectionem in secunda editione à nu. 24. vsque ad 30. Castropalaus part. 4. tract. 25. de Bulla Cruciatæ disp. vnica punt. 3. num. 1. in principio Pater Andreas Mendo in elucidatione Bullæ Cruciatæ disp. 29. cap. 3. num. 17. Trullench. in expositione bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 9. dub. 2. cap. 3. Rodriquez in expositione bullæ Cruciatæ §. 12. num. 2. D. Carolus Latus in elucidatione bullæ Cruciatæ disp. 6. quæst. 1. diffic. 12. num. 61.

97 Probatur nostra sententia, quia elapso anno publicationis Bullæ Cruciatæ omnino petit vigor Bullæ illius anni, ergo non potest quis dicta Bulla vti sequenti anno quoad effectum obtinendi beneficium absolutionis à casibus reseruatis commissis in anno sequenti, etiam si dicta Bulla anni præteriti vsus non fuerit præterito anno quoad effectum se absoluendi à casibus Papæ reseruatis. Consequentia est formalis, & antecedens probatur: tū: quia vt diximus resolut. 1. huius tractatus;

sicut promulgatio est veluti quædam ratio dans vigorem nouæ Bullæ: ita est etiam ratio tollens vigorem à Bulla præcedenti: ergo elapso anno durationis Bullæ per nouæ Bullæ publicationem vigor Bullæ illius anni omnino perit, & cōsequenter nō poterit quis illa vti nequillius priuilegijs gaudere transacto dicto anno durationis Bullæ, tū etiam quia hoc expressè cauetur in ipsamet Bulla Latina, in cuius initio dicitur illos frui posse priuilegijs Bullæ, qui intra annum à die publicationis dictæ Bullæ, &c. ergo Bulla præteriti anni expirat, & cessat transacto dicto, publicationis anno, ergo non potest quis illa vti; neque illius priuilegijs gaudere in anno sequenti post publicationem nouæ Bullæ.

98 Ad fundamentum, quod ex Nauarro affert Pater Leander à Sanctissimo Sacramento, vt probet opinionem contrariā esse probabilem, & tutam in praxi: tum propter auctoritatem tantī Doctoris, quæ illi satis sufficere videtur ad reddendam contrariam opinionem æque probabilem cum nostra: tum etiam ob fundamentum ibi assignatum respondeo in primis: quod licet auctoritas Doctissimi Nauarri sit magni ponderis: nihilominus cum sua opinio sit contra communem omnium Theologorum consensū, qui non audent hanc contrariam opinionem adhuc probabilem appellare, & deinde sit contra praxim, & cōmunem vsum fidelium, & fundamentum Nauarri nihil conuincat in contrariū vt statim videbimus: ideo eius auctoritas nō sufficit ad cōstituendam probabilem dictam opinionem, quare immerito Leander censurat eruditum Patrem Franciscum Bardi, eo quod illam

R r 2 af.

affirmet loco superius citato non esse probabilem.

99

Ad fundamentum ex ratione adductum, ut respondeamus supponere oportet aliud esse suspendere aliquod privilegium, aut iurisdictionem, aliud vero reuocare, suspendere enim est priuare rem aliquam sua facultate, & vi per aliquod tempus, quo elapso recuperat eandem vim, & vigorem, quem antea habebat, ut colligitur ex Tridentino sess. 14. cap. 3. de reformatione ibi Episcopus quoscumque suos Clericos; praesertim in Sacris constitutos absque suo praecedenti examine, & commendatitijs literis quacumque auctoritate promotos: licet tanquam habiles ab eo, a quo ordinati sunt probatos; quos tamen ad diuina officia celebranda: seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces repererit, a susceptorum ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur suspendere, & illis: ne in Altari: aut aliquo ordine ministrarent, interdiceret possit. Reuocare vero, est quando res aliqua amittit suam vim omnino eaque derogatur absque intentione aliqua, ut eam scilicet recuperare possit.

100

Quo supposito ad fundamentum sententiae oppositae respondeo, concedendo quod gratia semel facta durat donec reuocetur ut constat ex cap. in fundamento contrariae sententiae allegato, si super gratia, in 6. decretalium lib. 1. de offic. & potest. iud. delegat. tit. 14. vbi dicitur, si super gratia cuiquam ab Apostolica Sede facta executores fuerint deputati, & cum aequum esse censemus, ut sicut ipsa gratia (licet non dum sit in eius executione processum) morte non perima-

tur concedentis, sic nec etiam re integra perimatur executoribus data potestas, quam veluti gratiae praedictae accessoriam naturam sequi congruit principalis, ne gratiam eandem, vel reddi quandoque omnino inutilem vel ipsius effectum in tempus longius (cum illius dispendio cui facta extitit) differri contingat. Nego tamen suppositum, quod supponit Nauarrus, scilicet Bullam Cruciatam praeteritam per publicationem sequentis Bullae non esse sublatam, & reuocatam quoad omnes eius clausulas, nam ut supra probauimus, publicatio sequentis Bullae tollit vim, & efficaciam prioris Bullae, eamque absolute reuocat, unde textus illius capituli si super gratia non solum non fauet contrariae sententiae imò eam valide infirmat; quod sic probo, ex dicto cap. si super gratia, privilegium concessum a Summo Pontifice absolute, & absque aliqua limitatione, si praedictum privilegium est gratiosum non expirat morte concedentis, donec reuocetur ab alio superiore potenti dictum privilegium reuocare, ut constat ex dicto cap. si super gratia, ergo privilegium gratuitum concessum pro aliquo tempore determinato cum clausula expressa reuocatoria transacto dicto tempore expirat, & nullius roboris, & efficaciam est dicto tempore transacto assignato: atqui privilegium Bullae Cruciatae conceditur a Summo Pontifice solummodo durante anno publicationis dictae bullae, ut ex ipsa bulla latina satis constat: ergo elapso anno publicationis spirat per publicationem nouae Bullae privilegium Bullae antecedentis: ergo non potest quis dicta Bulla uti sequenti an-

no

no: etiam pro obtinendo beneficio absolutionis a casibus Papae reseruatis quo privilegio non fuit usus anno praecedenti virtute dictae Bullae, patet haec ultima consequentia, nam eo ipso, quod Bulla Cruciatata praecedens censetur reuocata per publicationem sequentis Bullae amittit suam vim omnino absque intentione aliqua, ut eam recuperare possit. Nec secundus textus allegatus ex cap. pastoralis de causa possessionis ex libro 2. Decretalium titulo 12. de causa possessionis, & proprietatis aliquid conuincit; nam falso supponitur per publicationem nouae bullae auferri, & tolli suspensio praecedentis bullae, cum potius per dictam publicationem nouae Bullae praeteritae bullae reuocentur, & nullam vim, & efficaciam habeant: atque adeo non suspenduntur: sed omnino tolluntur, reuocantur, cassantur, & expirant. Quod insinuat aperte Summus Pontifex, quando concedit per particulare privilegium, ut possit quis accipere aliam bullam intra annum publicationis, & bis illius privilegij frui. Quod non concessisset si existimasset bullas praeteritas per publicationem praesentis reualidari: unde manifeste infertur non posse habentem bullam praesentem ratione praeteritarum absolui a casibus Pontifici reseruatis.

RESOLVTIO X.

Vtrum virtute Bullae Cruciate possit poenitens absolui a Confessario ab ipso electo virtute privilegij dictae bullae a casibus Pontifici reseruatis non solum semel, sed toties quoties: dummodo sint occulti?

101

Negatiuam sententiam sustinent Rodriguez in explicatione Bullae Cruciatae §. 9. num. 118. alijs 135. Bannes 2. 2. qu. 64. art. vlt. in fine Riccius in addit. ad §. 9. Bullae num. 36. Vega in summ. verbo absolutio casu 39. Ledesma tom. 1. summae tr. de poenit. cap. 13. concl. 2. dub. 1. Fernandez in examine Theolog. moral. par. 3. cap. 9. §. 2. n. 5. Ludouicus a Cruce de expositione Bullae Cruciatae disput. 1. cap. 3. dub. 13. num. 3. Henriquez lib. 6. de poenit. cap. 14. n. 7. Castropalaus par. 4. tract. 25. de Bulla Cruciatae disp. vnica. punct. 8. §. 1. num. 7. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullae Cruciatae part. 2. tract. 6. cap. 1. sect. 10. num. 106. concl. 2. & in vindicatione contra Patrem Andream Mendoa n. 107. vsque ad 112. quamuis conclus. prima num. 102. oppositam sententiam probabilem appellet D. Carolus Latus in dilucidatione Bullae Cruciatae disp. 6. quaest. 1. difficult. 18. num. 84.

102

Probatur 1. haec sententia a Patre Ludouico a Cruce dict. n. 3. quia absolutio a praedictis casibus occultis conceditur Episcopis, solum ob specialem personae industriam, & auctoritatem, & ad euitandum periculum animarum; atqui id, quod competit Episcopis solum ob specialem personae industriam, & auctoritatem ad euitandum periculum animarum eis non competit iurisdictione ordinaria eis debita: ratione dignitatis Episcopalis: sed iurisdictione delegata: ergo praedicti casus papales: licet possint absolui ab Episcopo in ordine ad oues suas iurisdictione ei delegata, non poterunt Confessarij Ordinarij ab illis obsolueri toties quoties virtute privilegij

af-

Bullæ Cruciatæ; sed tantum semel in vita, & semel in articulo mortis: probatur consequentia tū: quia isti casus occulti verè & propriè sunt Papales: tum etiā: quia oppositū directè aduersatur, vi Bullæ Cruciatæ in quibus solū conceditur posse absolui virtute dicti priuilegij Bullæ Cruciatæ à casibus Papæ reseruatis semel in vita, & semel in articulo mortis, vt cōstat ex illis verbis eiusdē bullæ, cōceditur, vt possint eligere quemcumque Præsbyterum sæcularem, aut Regularem ex approbatis ab Ordinario, & ab eo quorumcumque peccatorum, & censurarum, etiam Sedi Apostolicæ, & in Bulla Cænæ Domini reseruatarum, & reseruatarum plenariam indulgentiam, & remissionem semel in vita, & semel in articulo mortis obtinere: atqui dicta verba Bullæ sunt vniuersalissima: ergo vniuersaliter de omnibus casibus Papæ sunt intelligenda, & cum casus Papæ reseruati: licet occulti sint, non desinant esse Papales: consequens est, vt non possit Confessarius ab illis absolueretoties quoties virtute dicti priuilegij Bullæ Cruciatæ, sed tantum semel in vita, & semel in articulo mortis.

103 Secundo probatur hæc sententia à Patre Francisco Bardi vbi supra dicta n. 106. quia cum Summus Pontifex absolutè, & simpliciter sine vlla limitatione: aut qualitate super addita casus illos sibi reseruet; idcirco ij casus: ita reseruati aliquid plus habent: quā illi, qui omnino non sunt reseruati; ergo esse occultum cum sua apertè natura non opponatur reseruatiōni, vt de se patet: nequè aliundè nos habeamus declarationē, ob quam casus ex eo quod sint occulti cessent à reseruatiōne: quod tamen aduersarij non probant cum id deberent ef-

ficaciter probare, igitur probabilius, & congruentius dicendum est non posse vi bullæ casus istos: toties quoties remitti sicut non reseruatos: probatur hæc vltima consequentia, quia hoc importat clausula illa, quæ in ipsamet bulla habetur, scilicet, aliorum verò Sedi Apostolicæ non reseruatarum, ac reseruatarum toties quoties confitebuntur absolutionem mediante salutari poenitētia secundum culpæ exigentiam obtinere: ergo solum toties quoties possunt absolui virtute Bullæ Cruciatæ peccata, quæ nullo modo sunt Sedi Apostolicæ reseruata: atqui casus papales etiā si occulti sint non censentur omnino esse extra papalem reseruatiōnem: ergo dum in Bulla conceditur facultas absoluendi à casibus Summo Pontifici non reseruatis toties: quoties id explicare debet de casibus qui omni papali reseruatiōne carent: probatur minor: nam licet Concilium Tridentinum facultatem concedat Episcopis absoluendi à casibus reseruatis Summo Pontifici: dū manent in occulto: non tamen hoc relinquit in omnimoda libertate Episcopi: quia nequeunt Episcopi absolutionem dictorū casuum ad suum libitum exercere in quocumque loco respectu quarumcumque personarum: nam Concilium dictam facultatem limitat ad subditos Episcopi, & in diocesi Episcopi absoluētis: ergo dicti casus papales etiam si occulti sint detinentur in reseruatiōne papali.

104 Secunda sententia, & quod mihi verior, & probabilior videtur affirmat posse Confessariū virtute Bullæ Cruciatæ poenitētem absolueretoties, quoties à casibus Summo Pontifici reseruatis: dummodo occulti sint: ita

Doc-

Doctissimus Pater Thomas Sanchez in summa in præcepta Decalogi to. 1. lib. 4. c. 54. n. 27. Trullench in expositione Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 7. c. 2. dub. 6. Diana par. 1. tract. 11. de Bulla Cruciatæ resolut. 28. & par. 3. tract. 2. resolut. 13. §. nota 4. & in additione ad dictam 3. part. resolut. 17. & magis ex professo par. 11. tr. 2. resolut. 45. Pater Andreas Mendo in Bullam Cruciatæ disp. 23. cap. 3. nu. 72. cum sequent. & in appendice contra Patrem Franciscum Bardi disp. 2. cap. 26. n. 141. Pater Bertrandus Lothe in resolutionibus Theologicis tr. 1. quest. 1. art. 5.

105 Antequam nostram sententiā probemus supponere oportet cum communi Doctorum sententia occultum bifariam accipi posse: nempe vel pro eo quod est ista secretum, vt nequeat in foro externo probari sicuti euenit quando factum neque apud duos est notum; quia tempore, quo actio illa exercebatur non nemo aderat. Ac proinde solus ille, qui eam exercuit notitiam de illa habet. Secundo sumitur occultum, prout opponitur manifesto: seu notorio, licet de reliquo sit probabile in foro externo v. g. si actio aliqua mala scit à duobus; seu tribus, qui possunt eam in foro contentioso probare: tamē reliquis est occulta: tunc talis actio non dicitur simpliciter manifesta: seu publica: ac proinde adhuc manet occulta prout occultū opponitur publico, seu manifesto, aut famoso: non autem vt opponitur probabili.

106 Præterea suppono, vt certum Concilium Tridentinum cōcedere Episcopis sess. 24. cap. 6. de reformat. auctoritatem absoluendi à casibus reseruatis si oc-

107

culti sint. vbi occultum sumitur prout in iure distingui solet à publico, notorio, & manifesto: quamuis aliàs delictum, vel excommunicatio probabile sit: dummodo delictum non sit deductum ad forum contentiosum, vt docent Barbosa in remissionibus supra Cōcil. Trident. versu ex delicto occulto Nauarrus in summa cap. 27. num. 255. Pater Franciscus Bardi dicta sect. 10. superius citata num. 97. & communiter DD. contra Graphium tom. 1. decisionum lib. 1. cap. 13. nu. 43. dicitur autem deductum delictum ad forum contentiosum quando iudici est delatum, & parti intimatum, vt docent Henriquez lib. 14. de irregularit. cap. 29. nu. 4. Sayrus in thesauro lib. 4. cap. 17. n. 21. & cum alijs Barbosa de officio, & potestate Episcopi allegat. 39. à nu. 39. vbi asserit requiri, vt lis sit contestata, vt dicitur delictum esse deductum ad forum contentiosum. Quare si delictum, quatuor: vel quinque personis innotescat adhuc non notorium: sed occultum dicitur. Requiritur, ergo ad notorium, & publicum, vt sciatur à maiori parte vicinæ, Collegij, vel cōmunitatis, dummodo incomunitate, vel Collegio ad minus decem reperiantur personæ, vt docent communiter DD. Vnde in magna Ciuitate quatuor, quinque, aut sex vidisse Testes non satis videtur ad notorium, vt docent Henriquez lib. 13. de excommunicatione cap. 5. nu. 2. Sayrus in Thesauro lib. 2. ca. 12. num. 19. Sanchez tom. 1. in decalogum lib. 2. cap. 11. n. 19. et alij. quibus suppositis.

107 Probatur nostra sententia, quia Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ potest toties quoties

pœ-

pœnitentem absolueret à casibus solum Episcopo referuatis, vt constat ex verbis ipsius Bullæ Cruciatæ: scilicet aliorum verò Sedi Apostolicæ non referuatorum: ac referuatarum toties quoties, confitebuntur absolutionem mediante salutari pœnitentiâ obtinere possint, atqui casus Sedi Apostolicæ referuati si sint occulti desinunt esse absolute, & simpliciter casus Papales, & redduntur absolute, & simpliciter casus Episcopales, seu Episcopis referuati, ergo potest Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ ab illis pœnitentem toties quoties absolvere, consequentia ex præmissis euidenter sequitur. Maior verò ex se est manifesta: tum ex verbis supra relatis ipsius Cruciatæ Bullæ, tum etiam quia ab omnibus Doctoribus absque controversia conceditur. Minor vero, in qua est tota difficultas probatur primo ex Concilio Tridentino sess. 24. cap. 6. de reformat. vbi sic dicitur liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto proueniētibus excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum dispensare, & in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ referuatis delinquentes quoscumque, siue subditos in diocesi sua per se ipsos, aut Vicarium ab id specialiter deputandum in foro conscientie gratis absolvere imposita pœnitentiâ salutari. Atqui hæc facultas absoluedi à dictis casibus occultis Pontifici referuatis, quæ habent Episcopi virtute Concilij Tridentini est facultas ordinaria illis comperens ratione suæ dignitatis Episcopalis: ergo

prædicti casus Pontifici referuati quando sunt occulti desinunt esse simpliciter, & absolute casus Papales, & redduntur omnino Episcopales: Probatum minor, quia referuatio competens Summo Pontifici, dum per Concilium Tridentinum Episcopis concessa est potestas absoluedi ab illis peccatis ablata est, sicut si peccata essent aliqua referuata Episcopis, & in aliquo Concilio, aut Synodo concederetur omnibus Parochis facultas absoluedi: ab illis, iam prædicti casus desinunt esse simpliciter, & absolute Episcopales, & redderentur omnino Parochiales, ergo sic similiter eò ipso, quod Concilium Tridentinum concedit facultatem Episcopis, vt possint absolvere à casibus Pontifici referuatis si sint occulti iam dicti casus desinunt esse simpliciter, & absolute casus Papales, seu Papæ referuati, & redduntur omnino casus Episcopales: seu Episcopis referuati, & consequenter poterit Confessarius virtute Bullæ Cruciatæ ab illis toties quoties absolvere.

108 Nec valet si dicas cum Patre Francisco Bardi, quod in illo decreto Concilij Tridentini absolutio casuum, & censurarum Summo Pontifici referuatarum, etiam dum manet in occulto non relinquatur in omnimoda libertate Episcopi, quia adhuc casus detinentur in referuatione Papali quia nequeunt Episcopi prædictorum casuum absolutionem ad libitum respectu quarumcumque personarum, & in quocumque loco exercere: nam Concilium eam limitat ad subditos Episcopi, & in Diocesi Episcopi absoluedi, ergo non censentur omnino esse extra Papalem referuationem, & per-

con-

consequens dum in bulla conceditur facultas absoluedi toties quoties à casibus Summo Pontifici non referuatis, id explicari debet de casibus, qui omni Papali referuatione carent.

109

Hoc inquam non valet, nam vt bene cum Patre Andrea Mendo locis superius citatis docet eruditus Pater Antonius Diana dict. par. 11. tract. 2. resol. 44. §. verum his non obstantibus Pontifex Summus dum committit in Tridentino Episcopis facultatem ordinariam absoluedi à casibus aliunde sibi referuatis, dummodo sint occulti, tollit ab eis referuationem Pontificiam: limitatque eam, quam apposuerat ad huiusmodi casus non occultos, qua referuatione ablata, consequens est, vt virtute Bullæ possit toties, quoties ab eis absolui. neque ea limitatio Concilij: scilicet in quibuscumque casibus occultis etiã Sedi Apostolicæ referuatis non opponitur ablationi referuationis Pontificiæ, nec recte potest intelligi, quo pacto duret referuatio Pontificia si inferiori Prælato non referuatur illi casus: referuatio enim pontificia ex se id dicit: scilicet, quod nullus Prælatus inferior absolvere valeat. Itaque cum Tridentinum Concilium præstat Episcopis facultatem, vt absolvere valeant à referuatis occultis cum adhibita limitatione: perinde se habet ac si assereret peccata, quæ sunt Sedi Apostolicæ referuata: si sint occulta: deinceps solum Episcopis in sua diocesi si sint peccata subditorum, referuata maneat. Sicut si in Religione in qua peccatum, v. g. periurij est referuatum Superiori statueretur: vt deinceps Confessarius domus Religiosæ posset ab illo absolvere commemorantes in eadem do-

110

mo, quis dubitet referuationem Superioris auferri quamuis limitarentur Confessarius, & persona? atque adeo Regularis qui in id peccatum incidisset si haberet priuilegium, vt per quem Confessarium absolueretur à non referuatis Superiori, posset per quemlibet absolui à periurio: ergo etiam id dicendum est omnino in nostro casu seruata proportione, hæc ex Mendo Eruditus Diana. Neque quod Episcopus non possit ad suum libitum absolvere à dictis casibus occultis extra suam diocesim sed solum suos subditos in sua diocesi facit, vt prædicti casus occulti non sint omnino Episcopales: sed retineant aliqualem papalem referuationem: quia sicut etiam Episcopus non potest absolvere in aliena diocesi saltem à referuatis Episcopo illius diocesis, non probat hæc ratio eos casus habere maiorem referuationem; quam Episcopalem: sed solum actus iurisdictionis suis terminis, locis, & personis esse circumscriptos: ita similiter in nostro casu: illa limitatio, quod Episcopus solum in sua diocesi, aut eius Vicarius ad hoc munus deputatus possint absolvere à prædictis casibus referuatis occultis non facit prædictos casus habere maiorem referuationem quam Episcopalem: ergo cum virtute Bullæ Cruciatæ possit Confessarius toties quoties absolvere à casibus, qui nullo modo Pontifici sunt referuati consequens est, vt à prædictis casibus occultis referuatis possit toties quoties absolvere virtute dictæ bullæ vt potè casus merè Episcopales, & nullo modo Papales ex Concilij Tridentini determinatione.

Secundo probatur: quia referuatio, vt potè odiosa est limi-

si

tan-

tanda, quando verba ralem limitationem patiuntur: atqui illa restrictio Bullæ Cruciatæ: scilicet, vt illam habentes possint casuum, & censurarum etiam Sedi Apostolicæ referuatorum, & referuatarum semel in vita, & semel in mortis articulo indulgentiam, & remissionem obtinere: potest alligari soli absolutio- ni casuum prædictorum, qui publici sunt: ergo solum respectu eorum, & earum negabitur per bullam facultas in eodem anno repetendi absolutiones toties quoties oportuerit: ergo quædo dicti casus papales non sunt publici, & notorii, sed occulti etiã prout occultum opponitur manifesto, seu famoso, dum non sint reducti ad forum contentiosum modo superius explicato poterit Confessarius toties quoties ab illis absolvere virtute Bullæ Cruciatæ durante anno publicationis dictæ Bullæ.

111 Sed dices etiam Concilium Tridentinum in dicto cap. 6. sess. 24. concedit Episcopis facultatē absoluedi suos subditos ab hæresi occulta in foro conscientie: atqui hoc non obstante nõ potest Confessarius virtute privilegij Bullæ Cruciatæ aliquem absolvere ab hæresi occulta: non solum toties quoties: sed nec etiam pro vna vice tantum: ergo nec etiam poterit absolvere à casibus occultis Papæ referuatis toties quoties virtute dictæ Bullæ.

112 Ad hoc argumentum respondet Pater Leander à Sanctissimo Sacramento negando minorem; iudicat enim par. 4. tract. 2. de excommunicatione disp. 17. quæst. 85. Confessarium posse toties quoties pœnitentem absolvere vigore Bullæ Cruciatæ ab hæresi occulta, quod sic pro-

bat: quia Confessarius potest vi Cruciatæ Bullæ absolvere pœnitentem toties quoties à referuatis Episcopo: atqui crimen hæresis, & aliorum casuum referuatorum Pontifici etiam in bulla Cænæ Domini quædo sunt occulta non sunt casus papales, sed episcopales: ergo clarè sequitur, quod si Bulla Cruciatæ concedit Confessario facultatem absoluedi pœnitentem toties quoties à referuatis Episcopo, consequenter concedat facultatem ad eundem absoluedum à casibus papalibus occultis, ac proinde ab hæresi occulta si quidem tunc non sunt casus papales: sed episcopales. Maneat ergo probabile (Concludit dictus Pater Leander) quod loquendo ex vi Bullæ possit liberè Confessarius absolvere hæreticum occultum pœnitentem: (an autem hæc Confessarij facultas sit coartata à Pœnitentibus pro Regnis, in quibus Inquisitionis Tribunal reperitur dicemus quæstione sequenti) pro hac responsione citat Mazzuchellum tract. de casibus referuatis disp. 11. quæst. 4. difficult. 6. num. 13. versu & ad hoc videtur, Bossium tractatu de inbileo sect. 1. casu 9. num. 3. & probabilem eam iudicat Pater Franciscus Bardi in expositione Bullæ Cruciatæ tract. 6. cap. 2. sect. 1. nu. 7. præmiserat enim in præcedentibus numeris sententiam affirmantem, posse quis absolui ab hæresi externa occulta virtute Bullæ Cruciatæ, & sententiam id negantem, & postea in dicto n. 7. inquit hæc, & similia dici possunt pro vtraque sententia, quæ probabilis est. Sed consideratis omnibus censeo partem negatiuam nõ solum esse tutiorem: verum etiã probabiliorem: atque amplectendam.

Sed

113 Sed salua pace tanti Viri hæc responsio mihi non probatur: tñ quia est contra communem Doctorum consensum, nam etiam illi, qui nobiscum affirmant posse Confessarium pœnitentem absolvere toties quoties virtute Bullæ Cruciatæ à casibus occultis Pœnitenti referuatis, excipiunt hæresim occultam, tum etiam, quia prædicta absolutio aduersatur expressè Concilio Tridentino dict. cap. 6. vbi diuersimodè conceditur Episcopis facultas absoluedi suos subditos à casibus Papalibus occultis, ac ab hæresi occulta, facultas enim absoluedi à casibus occultis Papæ referuatis illis conceditur cum facultate eam delegandi suo Vicario Generali cui ex officio, & semper competat hæc absolutio ex eo quod Concilium vult auferre à casibus occultis supradictis referuationem Papalem, & relinquere illos solū Episcopales, & nullo modo Papales, & sic nihil mirum quod possit ab illis absolvere Confessarius toties quoties virtute Bullæ Cruciatæ, sicut potest vi eiusdem Bullæ absolvere quoscumque alios Episcopo referuatos. At vero facultas, quam Tridentinum concedit Episcopis ad absoluedum suos subditos ab hæresi occulta (stando in opinione Doctorum, qui affirmant prædictam facultatem absoluedi ab hæresi occulta concessam à Tridentino non esse reuocatam à Summo Pontifice in Bulla Cænæ Domini) fuit tantum Episcopis concessa solum ob specialem personæ industriam, & auctoritatem, & ad euitandum periculum animarum, taliter quod solus Episcopus posset à dicta hæresi occulta absolvere, in foro conscientie, & nullo modo dictam po-

testatem delegare suo Vicario Generali, vt constat ex verbis ipsius Concilij, quæ hæc sunt, idem, & in hæresis crimine in eodem foro conscientie eis tantum non eorum Vicarijs sit permissum. Et quamuis non desint aliqui DD. qui affirmant quod licet Episcopus non possit hanc absolutionem ab hæresi occulta committere alteri, qui generaliter habeat facultatem absoluedi à dicto crimine hæresis, sicut potest committere facultatem absoluedi ab alijs casibus occultis Papæ referuatis, potest tamen committere casum particularem cum occurrerit, ita vt tunc specialiter, & nõ generaliter tribuat vices suas, inter quos sunt Pater Iacobus Granadus in 2. 2. Diui Thomæ controuersia prima tract. 15. disp. 14. sect. 2. num. 7. Thomas Sanchez tom. 1. summæ lib. 2. cap. 15. nu. 23. in sui fauorem plures alios referens, tamen probabilius est nõ posse Episcopum hanc facultatē absoluedi ab hæresi occulta in foro conscientie alteri etiam specialiter delegare, sed per se solū posse à dicto crimine hæresis absolvere: ita Molina de iustit. & Iur. tract. 5. disp. 18. nu. 1. Garzias de beneficijs tom. 2. par. 11. cap. 10. num. 113. Pater Magister Marcus Serra in 2. 2. Diui Thomæ tom. 1. quæst. 11. art. 4. dub. vnico §. per se ipsos, & communiter DD. quæ sententia conformior est verbis Concilij Tridentini, & quamuis stemus in opposita sententia quæ probabilis est, & asseramus, quod licet Episcopus non possit hanc absolutionem committere alteri, qui generaliter habeat facultatem absoluedi ab hæresi occulta possit tamen committere casum particularem cum occur-

Sf 2 rerit

erit: ita vt tunc specialiter, & nō generaliter tribuat vices suas nihilominus non sequitur prædictum casum hæresis esse casum mere episcopalem, & nullo modo papalem, cum vt supra diximus supradicta facultas tributa à Concilio Tridentino absoluendi suos subditos ab hæresi occulta in foro conscientie nō tribuitur eis tanquam iurisdictione ordinaria eis competens ratione suæ dignitatis Episcopalis: sicut tribuitur eis facultas absoluendi ab alijs casibus Pontifici reseruatis: dummodo occulti sint, sed solū eis tribuitur dicta facultas absoluendi ab hæresi ob specialem personæ industriam, & auctoritatem: atque ad euitandum periculum animarum: ideòque eis non competit hæc potestas de iure ordinario: sed iurisdictione tantum delegata à Summo Pontifice, & consequenter dictus casus hæresis non desinit esse casus papalis simpliciter, & absolutè: sed aliquo modo retinet rationē casus papalis: eò ipso quod ab ipsa hæresi occulta Episcopus absoluat: non præcise, vt Episcopus, sed vt delegatus Apostolicus: ergo nullo modo potest Confessarius ordinarius virtute Bullæ Cruciatæ toties quoties aliquem absoluere ab hæresi occulta, vt affirmat dictus Pater Leander à Sanctissimo Sacramento.

114 Quare aliter ad replicam respondetur distinguendo maiorē Episcopis conceditur etiam per Tridentinum facultas absoluendi suos subditos ab hæresi occulta in foro conscientie eodem genere facultatis, quo ipsis conceditur ibidem facultas absoluendi in foro conscientie suos subditos ab alijs casibus Pontifici reseruatis si occulti sint nego ma-

iozem diuerso genere facultatis, quò conceditur eis facultas absoluendi ab alijs casibus Pontifici reseruatis si occulti sint concedo maiorem. Nam facultas, quæ conceditur Episcopis à Concilio Tridentino dict. cap. 6. superius citato eis conceditur absolutè ratione suæ dignitatis episcopalis in ordine ad suos subditos, & cum facultate generali delegandi dictam facultatem alteri, & consequenter dicta facultas absoluendi à prædictis casibus occultis eis competit iurisdictione ordinaria; cum dicti casus papales, quando sunt occulti desinant omnino esse papales, & sint purè Episcopales, vt supra probatum est: aliàs non possent Episcopi dictam facultatem absoluendi à dictis casibus alteri committere, qui generaliter habeat facultatē absoluendi ab illis. At verò facultas absoluendi ab hæresi occulta illis conceditur à Tridentino Concilio tanquam delegatis Apostolicis: ideòque non possunt alteri dictam facultatem absoluendi ab hæresi delegare: sed per se ipsos solū posse à dicto casu hæresis absoluere sibi subditos iurisdictione delegata à Summo Pontifice, non verò iurisdictione ordinaria illis competente ratione suæ dignitatis Episcopalis: quia aliàs possent dictam facultatem absoluendi ab hæresi committere alteri, qui generaliter haberet facultatem absoluendi ab hæresi, quod nullus Doctorum concedit. Quare concessa minori: neganda est consequentia, & ratio disparitatis est manifesta: quia alij casus reseruati Summo Pontifici eò ipso quòd sint occulti desinant omnino esse papales, & sunt simpliciter, & absolutè Episcopales, vt supra probauimus: ideòque

cum

cum Confessarius ex vi priuilegij Bullæ Cruciatæ possit poenitentem toties, quoties absoluere à casibus Episcopo reseruatis potest consequenter toties quoties absoluere illum à casibus Pontifici reseruatis: dummodo occulti sint. Ab hæresi autem occulta absoluere non valet vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ: quia hæresis etiam si occulta sit, semper retinet rationē casus papalis: & si Episcopus possit ab illa absoluere: quia hæc facultas non competit Episcopo iure ordinario: sed vt est delegatus Summi Pontificis, cum non concedatur ei absolutè ratione suæ dignitatis episcopalis: sed solū ob specialem personæ industriam, & auctoritatem, & ad euitandum periculum animarum absque facultate eam alteri delegandi: saltem delegatione generali, & absoluta, vt supra diximus: quare Confessarius non potest virtute Bullæ Cruciatæ aliquem absoluere toties, quoties ab hæresi occulta: cū iste casus nō sit Episcopalis, seu Episcopo reseruatus, sed papalis, seu reseruatus Summo Pontifici, aut ei, cui voluerit Summus Pontifex hæc facultatem delegare, sicut modo eam delegat per Tridentinum Concilium omnibus Episcopis in ordine ad suos subditos.

114 Aduertendum est tamē, quod etiā si cōcedatur, vt probabilis (de quo mihi maximū dubium est, saltem loquendo de probabilitate ab intrinseco) opinio, quæ asserit posse Confessarium virtute Bullæ Cruciatæ poenitentem absoluere toties quoties ab hæresi exteriori, dum occulta sit, hæc doctrinam non habere locum in Regnis, in quibus sanctum Inquisitionis Tribunal reperitur, & ratio est, quia ita te-

net vsus & praxis fundata in decretis, & declarationibus Pontificum, vt docet Henriquez lib. 6. cap. 16. nu. 2. his verbis: à casu hæresis exterioris per clausulam generalem bullæ Cruciatæ: aut plenissimi iubilæi: nisi aliter in ipso expresse declaretur Confessarius absoluere non potest. quia Urbanus 4. Paulus 4. Pius Quintus, & Gregorius 13. Pontifices ita expresserunt per Bullam cum consilio Cardinalium amplissimè censoribus fidei concessam: ergo estante prædicta bulla, & concessione illa estante, nequit Confessarius vi Cruciatæ bullæ absoluere poenitentē ab hæresi occulta.

115 Sed obiter inquire: an Illustrissimi Domini Inquisitores qui libet eorum in particulari possit ratione sui officij quemcumque poenitentem in foro conscientie absoluere ab hæresi occulta, & hæc facultatem cuiilibet alteri Confessario approbato delegare? respondeo rem non esse omnino certam: licet multi sint, qui asserant hæc facultatem absoluendi ab hæresi occulta in foro interiori conscientie hæreticos occultos competere non toti confistorio: sed cuiilibet Illustrissimo Inquisitori, & quemlibet eorum posse eandem facultatem delegare cuiilibet Confessario. Sed nihilominus cum nulla constitutio talem facultatem cōcedēs apparat, tutius mihi videtur asserere in hoc standum esse consuetudini, & praxi sancti Officij, &, Dominorum Inquisitorum. Et si iterum inquire quid faciendum sit hæretico occulto qui admittit redijt, & nec ab Episcopo, nec ab alio absolutionem in foro conscientie obtinere potuit? Respondeo nō teneri se prodere, nec crimen suum fateri coram

te-

testibus, & Notario, vt sic in vtroque foro à Dominis Inquisitoribus absoluantur: sed posse per viam pœnitentiarię non de testis suo nomine ad Pontificem mittere, vt sui absolutionem alicui committat. Quod si non possit facere, nec Romę adire, & instat tempus implendi pręceptum annuę confessionis, & communionis, quam sine graui scandalo, aut infamia non potest omittere poterit cuilibet Confessario approbato confiteri, qui illum directę absoluens à peccatis non reseruatis indirectę absoluat à crimine hęresis. Et idem est de eo qui misit ad Summum Pontificem, vt sui absolutionem alicui committat, & interim si non cōmunicet: aut celebret grauem infamiam incurrat, & scandalū magnum oriatur.

117 Neque obstat excommunicatio, qua hęreticus pœnitens innodatus est, & à qua, nec in isto casu potest Confessarius absolueret: nam sicut si prædictus hęreticus naturaliter, & inuincibiliter oblitus peccati hęresis, quam post consensum occultę protulit bona fide, & cum debita: aliàs dispositione accederet ad Sacramentum pœnitentię, & confiteretur peccata non reseruata, & absolueretur, maneret in foro conscientię indirectę absolutus à crimine hęresis reseruato non obstante excommunicatione, qua est innodatus: ita & in casu prædicto indirectę absolutus manebit à peccato hęresis cum onere tamen illud iterum confitendi, cum copiam Confessarij authoritatem habētis habuerit: ita Eruditissimus Pater Magister Frater Marcus Serra cuius est tota hęc doctrina tom. 1. in 2. 2. Diui Thomę quęst. 11. art. 4. diuino §. si quęras: vbi etiam ad-

ducit alium casum de Sacerdote qui alium Sacerdotē interfecit, & ne se prodar, & crimen eius fiat manifestum celebrat, & confitetur sua peccata Confessario, qui non potest illum absolueret ab excommunicatione.

118 Sunt etiam qui dicant secluso quocumque, scandalo, & periculo infamię supradictam hęreticum occultum procurantem pro viribus absolutionem, sed ob paupertatem aliudue legitimum impedimentum non valentem Romam adire, vel mittere, neq; ab Episcopo vel Inquisitore absolutionem obtinere: si verę pœniteat, & contritus sit posse interim missā celebrare, si est Sacerdos, vel Eucharistiam sumere si est laicus. Sed hoc alijs non placet, & merito, cū secluso scandalo, et infamia nulla sit vrgens causa sumendi Eucharistiam in tali casu. Aliàs etiam Sacerdos, qui alium occidit si non posset irregularitatis dispensationem obtinere missam celebrare posset secluso periculo se prodendi.

119 Ad primum fundamentum oppositę sententię. Respondetur negando maiorem: nam vt supra probauimus facultas Episcopis concessa absoluedi suos subditos à casibus Pontifici reseruatis: si occulti sint, non est eis à Tridentino concessa intuitu industrię personalis: quod manifestę constat ex ipso Concilio dict. cap. 6. superius relato: nam si Conciliū Tridentinum personalem Episcopi industriam exigisset non dedisset Episcopis potestatem delegandi absolute, & simpliciter alteri dictam facultatem, sed potius id denegaret sicut defacto in eodem capite conceditur Episcopis facultas absoluedi suos subditos ab hęresi occulta in foro conscientię, quę facultas: quia

illis est cōcessa à Concilio intuitu industrię personalis eis prohibet ne facultatem istam, saltē simpliciter suis Vicarijs delegare valeant; Ex quo colligimus Episcopos non habere facultatem absoluedi ab hęresi occulta iurisdictione ordinaria ratione suę dignitatis episcopalis: (sicut illā habent absoluedi ab alijs casibus Pontifici reseruatis, quando sūt occulti) sed iurisdictione delegata à Summo Pontifice; & Tridentino Concilio ob specialem personę industriam, et authoritatē ad euitandū periculum animarū: Ad omnia alia, quę in dicto fundamento dicuntur pro probatione cōsequentię manifestę patet ex dictis in fauorem nostrę sententię.

120 Ad secundum fundamentum eiusdem sententię manifestę patet ex à nobis dictis supra num. 108. vbi probauimus dictos casus papales dum sunt occulti desinere omninō esse papales, & esse mere Episcopales, & simul explicauimus genuinam verborū Concilij intelligentiam.

RESOLVTIO XI.

Vtrū Pręlati Regulares possint absolueret suos subditos ab omnibus casibus Papę reseruatis si occulti sint vigore decreti Concilij Tridentini dict. sess. 24. cap. 6.

121 **A**firmatiuę respondent Rodriquez tom. 1. quęst. regul. quęst. 61. art. 9. Villalobos tom. 1. summę tract. 21. difficul. 9. nu. 7. Pater Iacobus Grana-
123 dus controuersia 1. de fide tract. 15. disp. 14. sect. 2. nu. 4. vbi sic ait: imō valde probabile esse comprehendere Pręlatos Religionum habentes iurisdictionem,

quasi Episcopalem, vt Generales, et Prouinciales: quia licet non dicatur ita rigorosę habere diocesim: habēt tamē in aliquo sensu cum domus, & Prouincię Religionis illis subdantur, & ab Episcopo sūt exempti. hęc Granadus Bauny tract. 2. de cęsuris disp. 3. de absolut. ab excommunic. qu. 26. Magister Antonius de Hinoiosa indirectorio decisionū regularium verbo absolutio 1. & verbo confirmatio gratię, & statuti, vel priuilegij versu prima assertio. P. Ioannes de Soria in Epilogo summarum par. 2. tr. 1. sect. 1. disp. 6. §. circa casus reseruatos Quintanadueñas tom. 1. Theolog. moral. tract. 8. dub. 16. quos citat, & sequitur Pater Leander à santissimo Sacramēto par. 4. tract. 2. de excommunic. disp. 17. quęst. 72.

122 Fundamentum huius sententię est: quia valdę probabile est quod nomine Episcoporum in dicto decreto Cōcilij Tridentini veniat Generales, et Prouinciales Regularium: cum habeant iurisdictionem quasi Episcopalem ergo sicut Episcopi possunt absolueret suos subditos vigore dicti decreti Cōcilij Tridentini à casibus Papę reseruatis etiam in Bulla Cęnę Domini: dūmodo occulti sint: ita eodem modo poterunt Pręlati Regulares absolueret à similibus casibus suos subditos: cōsequētia videtur ex antecedenti sequi: antecedens verō probat Pater Leander sola authoritate extrinseca prædictorum Doctorum, qui omnes illud vt valde probabile affirmant.

123 Secunda, et probabilior sententia negat posse Pręlatos Regulares virtute dicti decreti Cōcilij Tridentini sess. 24. art. 6. de reformat. absolueret suos subditos à casibus Papę reseruatis etiam

si occulti sunt, ita Petrus de Ledesma tom. 2. summæ tract. 1. cap. 6. post 20. Auila par. 7. disp. 10. dub. 6. notabili 3. Pater Thomas Sanchez to. 1. summæ lib. 2. ca. 11. num. 7. ubi sic ait: at verius est Prelatos Regulares etiam suorum ordinum Generales minime comprehendendi in eo Tridentini decreto nomine Episcoporum. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 30. sect. 2. num. 7. Fagundez lib. 1. in primum decalogi præceptum cap. 15. nu. 21. Garzias de beneficijs par. 7. cap. 11. num. 13. & 20. Pater Gaspar Hurtadus de censuris disp. 2. de irregularitate difficult. 20. num. 67. Barbosa de potestate Episcopi part. 2. allegatione 39. nu. 18. Castropalaus part. 1. trac. 4. disp. 4. punt. 3. num. 5.

124. Probatur nostra sententia 1. quia si Prelati Regulares possent vigore dicti decreti Concilij Tridentini suos subditos absoluerent in foro conscientie à casibus occultis Papæ reseruat: sicut possunt Episcopi suos absoluerent subditos: ita ut verba Concilij se extendere debeant non solum ad Episcopos: sed etiam ad Prelatos regulares: sequeretur, quod secluso pontificio privilegio possent prædicti Prelati Regulares suos subditos absoluerent in foro conscientie à dictis casibus occultis Papæ reseruat: atqui hoc est falsum: ergo etiã est falsum, quod possint dicti Prelati regulares absoluerent suos subditos à casibus supradictis occultis Papæ reseruat: vigore dicti decreti Concilij Tridentini. Sequela est manifesta: quia quãdo aliqua facultas alicui cõuenit iure cõmuni frustra desideratur privilegium tribuens ei prædictam facultatem: ergo si Prelati Regulares habent facultatem à Concilio Tridentino ab-

soluendi suos subditos à casibus papalibus occultis frustra desiderabitur privilegium Pontificium cõcedens illis prædictam facultatem. Falsitas minoris probatur quia Pius Quintus in suo breui concessit priori Prouinciali Prouinciæ Castellæ Ordinis prædicatorum facultatem absoluendi suos subditos à casibus occultis Papæ reseruat: sicut illam habebant Episcopi in ordine ad suos subditos: cuius tenor est. Pius Papa Quintus ad perpetuam rei memoriam Romani Pontificis circumspècta benignitas honestis poenitentium votis personarum, quæ sub Religionis in quo Altissimo famulatum statum, & salubrem directionem respiciunt, ad exauditionis gratiam liberè admitrit, & fauoribus prosequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dictus filius prior Prouincialis Prouinciæ Hispaniæ Ordinis Fratrum Prædicatorum, &c. Et insuper: quia sacrum æcumenicum Concilium Generale Tridentinum concessit Episcopis, ut absoluerent possint in foro anime: seu conscientie ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus: prout sess. 24. cap. 6. habetur, ne prior Prouincialis, et superiores prælati dicti Ordinis: tam in dicta prouincia: quam extra eam vbilibet in hac parte deterioris conditionis: quam Clerici: aut seculares existant eisdem Priori Prouinciali, & superioribus Prelatis, ut ipsi per se ipsos idem omnino possint in fratres, & moniales dicti ordinis sibi subditos quoad absoluendi: & dispensandi huiusmodi: quam alias quacumque facultates eisdem auctoritate, tenore etiam perpetuo concedimus, & indulgemus: atque etiam declarem presentes

lite.

literas perpetuò durare, & valere. hæc Pius Quintus: atqui dictus Summus Pontifex non declarat in supradicto privilegio concessionem Tridentini ad dictos Prelatos extendi: sed ipse eam extendit, ut constat ex illis verbis: quia sacrum Concilium concessit Episcopis vsque ad illa verba auctoritate præsentium concedimus, &c. ergo Prelati Regulares non poterant ante dictum privilegium suos subditos absoluerent à casibus occultis Papæ reseruat: virtute supradicti decreti Concilij Tridentini dicta sess. 24. cap. 6. de reformat.

25. Secundo probatur nostra sententia: quia in dicto decreto Concilij Tridentini Prelati Regulares non intelliguntur nomine Episcoporum: ergo minime possunt, præcisè virtute prædicti decreti Concilij suos subditos absoluerent in foro conscientie à casibus occultis Pontifici reseruat: consequentia euidenter ex antecedenti sequitur: antecedens verò probatur: nam vel quotiescumque aliqua facultas à Concilio Tridentino conceditur Episcopis: veniunt etiam Prelati Regulares: vel non? si non veniunt: ergo falsum est dicere, quod in supradicto decreto, quo à Concilio Tridentino conceditur Episcopis facultas absoluendi suos subditos à casibus occultis Pontifici reseruat: veniunt etiam Prelati Regulares. Si autem quotiescumque aliqua à Tridentino Concilio Episcopis cõceditur facultas, veniunt etiam prædicti Prelati Regulares: ergo Religiosi regulares approbati à suis Prelatis poterunt absque Episcopi approbatione sæcularium confessiones audire: saltem virtute privilegij Bullæ Cruciatæ: cum Regularis Religiosus se-

mel simpliciter approbatus à quocumque Episcopo ad cõfessiones audiendas est eligibilis in Confessarium in tota Ecclesia Dei virtute dicti privilegij Bullæ Cruciatæ, ut in mea quæstione Apologetica moralitate dixi: atqui hoc est aperte falsum: ergo, & illud, ex quo sequitur, sequela probatur: nam ad hoc ut aliquis Regularis possit sæcularium confessiones audire satis est, ut constat ex Concilio Tridentino quod aut beneficium parochiale habeat: aut ab Episcopis per examen si illis videbitur esse necessarium approbationem obtineat, ut constat ex dicto Concilio Tridentino sess. 23. cap. 15. per hæc verba quamuis Præbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatem accipiant: decernit tamen sancta Synodus nullum etiam Regularem posse confessiones sæcularium etiam Sacerdotum audire: nec ad id idoneum reputari nisi, aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen: si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat privilegij, & cõsuetudine quacumque etiam immemorabili nõ obstantibus: ergo si quotiescumque conceditur aliqua facultas Episcopis à Concilio Tridentino veniunt nomine Episcopi Prelati Regulares: sequitur manifestè, quod Religiosi Regulares approbati à suis Prelatis, & idonei reputati ad confessiones audiendas possint vigore Concilij Tridentini sæcularium confessiones audire, saltem vigore privilegij Bullæ Cruciatæ, quod nullus Doctorum concedit absque Episcopi approbatione: atqui hoc est manifestè falsum, & contra omnium Doctorum consen-

Tr sum

sum: ergo etiam falsum erit, quod quotiescumque aliqua à Concilio Tridentino Episcopis conceditur facultas, quod veniāt Prælati Regulares nomine Episcopi.

126 Nec valet si dicas, quod licet verum sit, quod non quotiescumque aliqua Episcopis à Concilio Tridentino conceditur facultas, Prælati Regulares nomine veniant Episcopi; tamen in casu de quo loquimur veniunt prædicti Prælati Regulares nomine Episcopi: quateus in suos subditos potestatem, & autoritatē quasi Episcopalem habent. Hoc inquam non valet: tum quia hoc gratis dicitur; tum etiam quia extenore eiusdem decreti Concilij Tridentini dicta sess. 24. cap. 6. de reformat. constat minimè nomine Episcoporum intelligi qualitercumque habentes iurisdictionem quasi Episcopalem: sed solos eam habentes in aliqua diocesi sibi subdita, vt constat ex dicto cap. 6. per illa verba, in quibuscumque casibus occultis etiā Sedi Apostolicę reseruatis delinquentes quoscumque sibi subditas in diocesi sua, &c. atqui Prælati Regulares diocesim non habent: ergo in dicto cap. Concilij Tridentini non veniunt nomine Episcopi, vt optimè probat Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 30. sect. 2. n. 7.

127 Ad fundamentum oppositę sententię responderetur distinguendo antecedens: probabile est, quod nomine Episcoporum in dicto decreto Concilij Tridentini veniant Generales, & Prouinciales Regularium: probabilitate ab extrinseco sumpta ex autoritate Doctorum, qui prædictam sententiam sequuntur: concedo antecedens: Probabilitate ab intrinseco desumpta ex rationibus efficacibus, quę prædictā

sententiam suadeant nego antecedens. Et similiter distinguo consequens: ergo sicut Episcopi possunt absoluere suos subditos vigore dicti decreti Concilij Tridentini à casibus occultis etiam bullę Cęnę Domini Papę reseruatis: ita poterūt Prælati Regulares absoluere à similibus casibus suos subditos: Etiam poterunt, &c. sequendo opinionem probabilem merè extrinsecè trãseat consequens: sequendo opinionem securiorem, & probabiliorem tam ab extrinseco: quam ab intrinseco nego consequentiã. Vnde tenendam esse absolutē in praxi nostram opinionem iudico. Tum quia securior, & probabilior est; tum etiam quia in re: tam graui vt est absoluere à casibus Pontifici reseruatis non debent Prælati regulares in praxim reducere contrariam opinionem: cum careat intrinseco fundamento: & nostra opinio argumenta efficacia habeat: quibus suaderetur non posse Prælatos Regulares ex vi præcisè prædicti decreti Concilij Tridentini suos subditos à prædictis casibus occultis Summo Pontifici reseruatis absoluere.

RESOLVTIO XII.

Vtrum Prælati Regulares: saltem virtute priuilegij Sixti Quinti Patribus Ordinis Prędicatorū cōcessi possint hodie suos subditos à casibus occultis Papę reseruatis absoluere, aut virtute aliorum priuilegiorum Regularibus à Summis Pontificibus concessorum.

128 **N**egatiuè respondent præcipuè quo ad absolutionē a casibus reseruatis contentis in bulla cęnę Domini Nauarrus cap.

cap. 27. Peña in directorio Inquisitionis 3. par. quæst. 92. commento 141. verso penultimo Maiolus lib. 5. de irregularitate cap. 46. num. 5. Tolerus in summa in bulla cęnę examine 14. in fine Guttierrez lib. 1. quæstion. canonicarum cap. 13. Azorius tom. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 3. & cap. 10. quæst. 10. & plures alij, quos citat Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 4. tract. 2. de excommunicatione disp. 27. quæst. 45. & quæst. 63. §. 2. eiusdem disputationis, & quæst. 67. Sigismundus à Bononia tract. de electione dub. 69. nu. 13. Ascanius Tamburinus de iure Abbatum tom. 2. disp. 14. quæst. 15. nu. 3. Ioannis de la Cruz de statu Religionis lib. 1. cap. 6. dub. 15. conclus. 1. Zanardus in directorio Theologię part. 2. cap. 17. Naldus in summa verbo nouitius n. 7. Vechius in praxi nouit. disp. 9. dub. 6. num. 3. Grassius in appēdice lib. 1. cap. 7. num. 22. quos citat Pater Antoninus Diana par. 3. tract. 2. de dub. regul. resolut. 72. vbi asserit, quod ipse in cōtrouersia; tam graui non vult iudicis officium agere, & ita de hoc puncto alijs cogitandum relinquit.

129 Fundamentum huius sententię est: quia omnia priuilegia, quorum virtute Prælati Regulares antea valebant suos absoluere subditos in foro conscientię à casibus occultis Papę reseruatis, nunc sunt derogata: ergo nec virtute priuilegij Pij Quinti concessi Prouincialibus Ordinis Prędicatorum, nec virtute aliorum priuilegiorū ab alijs Summis Pontificibus concessorum Regularibus, possunt Prælati Regulares suos subditos absoluere à casibus occultis Papę reseruatis in foro conscientię, consequentia esse;

uidens, & antecedens Probatur primo: quia omnia priuilegia à Summis Pontificibus concessa Regularibus pro absolutione à peccatis, & censuris Papę reseruatis sunt iam omnino reuocata per promulgationem annuam Bullę Cęnę Domini: quia per promulgationem dictę Bullę reuocatur Episcopis potestas, seu facultas eis concessa in Concilio Tridentino absoluendi suos subditos à casibus occultis Papę reseruatis præcipuè contentis in dicta Bulla Cęnę Domini, vt docent Nauarrus cap. 27. num. 275. versu 14. dicens sic declarasse Pium Quintum, & Gregorium 13. Peña in directorio Inquisitionis part. 3. quæst. 92. commento 141. versu penultimo vbi ait: sic sæpe pronuntiatum esse in supremo Consistorio Romano sanctę Generalis Inquisitionis Bartholomæus ab Angelo in examine Confessorum dialogo 5. §. 54. Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 30. sect. 2. nu. 11. dicens sic declarasse Congregationem Cardinaliū, & tom. 5. disp. 21. sect. 3. nu. 5. & alij, quos citat Thomas Sanchez in summa tom. 1. lib. 2. cap. 11. num. 26. ergo etiam remanent reuocata priuilegia omnia Regularibus concessa pro absolutione à reseruatis Summo Pontifici. Secundo probatur idem antecedens: quia omnia regulariū priuilegia, quibus cōceditur Superioribus Regularibus facultas absoluendi suos subditos à casibus occultis Papę reseruatis sunt reuocata per decretum Vrbanū Octauū latum die 17. Nouēbris anno 1628. vt docet Pater Antoninus Diana par. 1. tract. 5. resolut. 6. & part. 3. tract. 2. de dubijs Regularium resolut. 122. & par. 6. tract. 6. resolut. 54. & par. 10. tract. 13. resolut. 22. vbi

præter decretum Urbani Octauī refert decretum Innocentij Decimi, quod constare affirmat ex quadam Epistola sacre Congregationis directæ ad Archiepiscopum Neapolitanū Cardinalē Filomarinum tenoris sequentis Eminentiſſimo, & Reuerentiſſimo Signor mio offeruandissimo. Questa sacra Congregazione hà più volte declarato con ordini espressi di Clemente 8. di Gennaio, e Nouembre 1602. di Paolo Quinto di Gennaio 1617. di Urbano Ottauo santa memoria di Nouembre 1628. che tutte le facultà d'assoluere da casi referuati, ò referuandi dagl'Ordinarij, ò vero compresi, ò da comprenderſi nella bolla in Cæna Domini implicitè, vel explicitè, & altri referuati ſolamente alla ſanta ſede nel medefimo decreto di Nouembre 1602. concessa a ſecolari, ò Regolari congregazioni, ò Confraternità di qualunque prerogatiua, ò ſpecialità etiam neceſſario ò exprimenda ſono ſtate annullati, & eſtinte così dal Sacro Conſiglio di Trento: come dalle ſudette conſtitutioni. E che in vigore delle conſirmationi, eſtentioni, ò communicationi, ottenute doppo, ò da ottenerſi per lauenire ſotto quaſi uogliono ampliffime clauſule, non s'intèda mai reuocata la ſudetta facultà referuando ſolo gl'indulti conſeſſi ſpecialmente fuori di Italia, ò dentro Roma quanto alli caſi referuati alla ſanta ſede nõ cõpreſi nella ſudetta bolla. Onde uenendo reſentato alla Santità del Noſtro Signore di V. Eminenza con ſua lettera di 4. d'Agosto precedenti che in coſteſta Città, & ſua dieceſi alcuni Confeſſori ſecolari, & regolari ſenza giuſtificare cõ quali facultà aſſoluano

de facto delle censure, e caſi ſudetti. Et in oltre diſſeminando opinionione erronee aſſerivano, che per poter aſſoluere validamente delli caſi referuati agl'Ordinario baſti hauer domandato al medefimo la facultà: ancorche ricuſi di concederla. Queſti Eminentiſſimi mei Signori di commiſſione eſpreſſa di ſua Beatitudine mi hanno impoſto di ſcriuerli che colla autorità, che hà tal'effetto ſeli comunica in virtù delle preſenti, e ſotto le pene che giudicherà eſpedienti faccia intèdere à tutti i Confeſſori di coſti ſiano quãto ſi uogliono priuilegiati, & eſſenti che onninamente ſi conformano con i ſudetti decreti, & non ardiſcono di contrauenire ſotto quaſi uogliã preteſtu, ò caſo, etiam di preciſa neceſſità forche in articulo mortis con reincidentia ſi conualuerint. Dichiare ſimilmente annullati tutti gl'oraculi, & indulti Apoſtolici ottenuti in voce da detto tempo in quã, & à gl'altri, che pretendino hauerne breue, ò bolla in forma ſpecifica doppo gl'ultima conſtitutione di Urbano, preſigga, vn termine perẽtorio di trẽ meſi ad eſibirle a queſta ſacra congregazione; altrimẽte vuole, e dichiara Noſtro Signore che s'intendano decaduti, e priuati di eſſi cõ ipſo ſenz'altra intimatione. E ſi finalmente che doppo hauer fatto notificar coſti: doue, & come ſtimerà eſſer di biſogno, che quelli, che dimãdano à gl'Ordinario la facultà d'assoluere, & non gl'ottengono, non poſſano ualereſene. Ella dichiara incorrere nella ſuſpenſione dagl'vdirli le conſeſſioni ſacramentali quelli, che publicamente diſendiranno la dottrina ſudetta, ò pure preſumeranno temerariamente d'assoluere an-

cor.

corche loro ſia ſtata negata, ò non concessa la facultà dagl'Ordinarij. Coſi V. Eminenza reſti ſeruita di fare che puntualmente ſi aſſeguiſca con dar quã diſtinto auifo degl'operato, & io le baggio humilmente le mani di Roma 7. Decembre 1647. di V. Eminenza humiliſſimo, & affettionatiſſimo Seruidore M. Cardinale Ginetti G. Arcieſcouo di Petraſſo Secretario. Barboſa in ſumma Apoſtolicarum deciſionũ verbo heretiſ, & Latius verbo abſolutio collect. 9. nu. 7. Lezana in ſumma quaſtionum regulariũ tom. 1. cap. 19. nu. 17. Ioannes Maria Nouarius in lucerna Regularium verbo abſolutio nu. 1. Machadus tom. 2. lib. 5. part. 3. tract. 2. documento 5. Trullẽch. in Bul. Cruciatæ lib. 1. §. 9. dub. 3. nu. 11. ergo Prælati Regulares ſtante dicta priuilegiarum regularium reuocatione non poſſunt vi illorum ſuos ſubditos aſſoluere à caſibus occultis Papæ referuatis præcipuè ab illis, quæ in Bulla Cænæ Domini continentur.

130

Secunda, & probabiliſſima ſententia affirmat poſſe Prælatos Regulares virtute priuilegiarum illis à Summis Pontificibus concessorum ſuos ſubditos aſſoluere à caſibus occultis Papæ referuatis etiam contentis in Bulla Cænæ Domini (excepto caſu heretiſ externæ, de quo poſtea) ita ſuſtinent Paſſarellus in compendio §. 10. Rodriquez in bullario in fine folio mihi 920. & tom. 1. quaſtionum regularium quaſt. 20. art. 9. (& non quaſt. 69. art. 9. vt malè citat eum Pater Leãder à Sanctiſſimo Sacramento part. 4. tract. 2. de excommunicatione diſp. 17. §. 2. quaſt. 73.) Miranda tom. 1. manualis Regularium quaſt. 46. Villalobos to.

1. ſumme tract. 9. de Sacramento poenit. difficult. 60. nu. 3. Pater Magiſter Hinojoſa in directorio deciſion. regul. verbo confirmatio gratiæ, & verbo abſolutio vbi ſic inquit; aſſoluere poſſunt per priuilegia Apoſtolica non ſolum Magiſter Ordinis, & Prior Prouincialis, & Conuentualis: ac ſede vacante ſub Prioris, vel Vicarius electus à tribus Patribus antiquioribus, vel cui datur à Prouinciali, vel Capitulo in regimen Conuentus ob defectum prioris: vel etiam Vicarij Dotorum, quæ nõ ſunt Prioratus Fratres ſuos vel alios eiufdẽ ordinis vnde cumque ad eos declinantes ab omni excommunicatione, ſuſpenſione, interdico, etiam Sedi Apoſtolicæ referuatis, etiam de Cænâ Domini (exceptis hereticis elapſis, Schismaticis literas Papæ falſificantibus, vel ad infideles prohibita deferentibus, vel in Papam conſpirantibus) prædicta omnia concedere Clemens 4. Sixtus 4. Iulius 2. huiusque Hinojoſa de cuius priuilegijs etiam facit mentionem Rodriquez in Bullario pagina mihi 589. & loco citato ex 10. 1. quaſtion. regul. Villalobos loco ſuperius citato difficult. 61. num. 6. per hæc verba: los dichos Prelados pueden aſſoluer à ſus ſubditos de los caſos de la bula de la Cæna, e nel fuero de la cõciencia por vna conſeſſiõ de Gregorio 13. he hecha al General y Comiſſario General de nueſtro Orden para ſus ſubditos y ſubditas; y antes auia concedido Julio 2. a los Religioſos de la orden de Predicadores que pudiesſen ſer aſſolutos, y diſpenſados por ſus Prelados de los caſos de la dicha bula no obſtante que cada año ſe publica con nueua referuaciona exẽpto del peccado del conſpi-

ra.

racion contra el Sumo Pontifice y a aquellos per los quales quiso Sixto 4. que se recurriese à la Sede Apostolica: de lo qual trata latamente el P. F. Man. Rodrig. 1. y en el fuero exterior tienen la dicha autoridad los Prouinciales de las Indias occidentales respecto de los subditos, deputados à la conuersion de los Indios, que así lo concedio Adriano 6. en el año de 1521. apeticion de Carlos 5. y Gregorio 13. cōcedio lo mismo à los custodios de la India Oriental, en el fuero de la conciencia saluo de la heregia y conspiracion contra la persona del Papa y de las manos violentas, en los Prelados y la falsificacion de las letteras Apostolicas. Refiere estas concessiones, el Padre Frater Manuel Rodriguez Pater Franciscus à Sancto Bernardino in regula Sancti Francisci cap. 7. controuersia 20. sect. 5. Martinus à San Ioseph in monit. Confessariorum cap. 7. qu. 3. Leander à Murfia in regula Sancti Francisci cap. 21. super septimum regulę caput, qui addit quod Martinus Quintus, qui fuit creatus Pontifex anno 1417. concessit, vt refert Casarubeus in compendio tit. absolutio ordinaria, quoad fratre 8. Priori regalis monasterij Sancti Benedicti Vallis Solesti, vt ipse in foro conscientię possit absoluere monachos ab omni excommunicationis censura: etiam si talis esset, quam ipse Summus Pontifex reseruare concessit, & cum eis in omni irregularitate, etiam in illis casibus, in quibus Papa sibi vicem reseruauit in morte videlicet, & in membrorum truncatione, & enormi sanguinis effusione valeat dispensare: dum tamen aliquod horum trium non sit notorium, quę concessio se extendit ex priuilegio

Eugenij Quarti omnibus monasterijs dicti Ordinis, vt refert Casarubeus. De quo priuilegio etiã agunt Hinojosa loco superius citato, Rodriguez tom. 1. quęstion. regul. quęst. 24. art. 12. Villobos 10. 1. summę tract. 21. difficult. 9. concl. 3. num. 15. & 16. Bauny tract. 4. de pœnit. quęst. 32. Bagnes 2. 2. quęst. 4. dub. 2. post. 2. concl. Hieronymus Rodriguez in compendio quęstion. regul. resol. 3. nu. 3. Pater Laurentius de Peyrinis tom. 2. priuilegiorum regul. constitur. 4. Sixti Quarti §. 5. à num. 10. Portel in additionibus ad dubia Regularia verbo Abbas nu. 8. Vega tom. 1. summę cap. 49. casu 1. Pater Magister Vincentius Candidus tom. 1. disquisitionum moralium disquisit. 22. art. 50. dub. 6. & 8. Castropalaus tom. 1. tract. 4. disp. 4. punt. 3. §. 3. nu. 1. vbi hanc potestatem absoluendi à reseruatis Summo Pontifici affirmat habere Patrem Præpositum Generalem eiusdem Ordinis ex concessione Gregorij 13. data 18. Martij 1584. (quare male illum citat pro hac nostra opinione Pater Leander à Sanctissimo Sacramento in dicto tom. 1. tract. 1. disp. 4. punt. 3. §. 1. nu. 5. Nam in dicta disputatione nullum habet §. & solum habet duo puncta, & nullo modo punctum tertium, in quibus punctis nihil de hac re tractat.) Pater Leander à sanctissimo Sacramento part. 4. tract. 2. de excommunicat. disp. 17. §. 2. quęst. 73. Pasqualigus in quęstionib. moralib. canonicis cent. 2. quęst. 146. nu. 6. D. Marcus Vidal. in arca vitali tract. de casibus reseruatis inquisiti. 1. concl. 3. nu. 87. Verricellus in quęst. moral. & legalibus tract. 8. quęst. 15.

Hęc sententiam probat Pater Leander à sanctissimo Sacramēto

to dicta quęst. 73. hac ratione: quia certum est, quod Prælati regulares habent per sua priuilegia erga suos subditos omnē auctoritatem absoluendi, & dispensandi quam habent Episcopi vigore Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. erga suos subditos: sed Episcopi possunt absoluere suos subditos ab omnibus casibus Papę reseruatis, etiam Bullę Cænę Domini, & ab omnibus excommunicationibus eis annexis, ortis ex delictis occultis: ergo idem poterunt erga suos subditos Prælati Regulares casu quo prædicta priuilegia non sint reuocata, vt pro nunc supponimus. Maiorem vt certam supponit Pater Leander ex eò quod Summus Pontifex Pius Quintus concessit priuilegium Dominicanis Prioribus, tam Prouincialibus, quam conuentualibus, vt ipsi per se ipsos idem omnino possint in fratres, & moniales dicti Ordinis sibi subditos quoad absoluendi, & dispensandi in foro animę, seu conscientię, quod possunt Episcopi vigore Concilij Tridentini dict. sess. 24. cap. 6.

132 Sed hæc ratio (salua pace tanti Doctoris) nihil probat: quia in primis non est certum, quod Prælati Regulares habeant per sua priuilegia erga suos subditos in foro conscientię omnem auctoritatem absoluendi, & dispensandi, quam habent Episcopi vigore Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. erga suos subditos, cum de hoc in præsentis disputatione, an priuilegia Regularium, quibus Prælati facultas coæditur absoluendi suos subditos à casibus occultis Papę reseruatis, etiam contentis in bulla Cænę Domini non sint reuocata de qua re magna est varietas inter DD. vt supra vidimus; nam aliqui non infirmo

authoritatis DD. affirmant prædicta priuilegia esse reuocata, ergo non est certum (vt supponit dictus Pater Leander à Sanctissimo Sacramento) quod Prælati Regulares habeant per sua priuilegia erga suos subditos in foro conscientię omnem auctoritatem absoluendi, & dispensandi, quam habent Episcopi vigore Concilij Tridentini dict. sess. 24. cap. 6. erga suos subditos. Deinde: quia etiã valde dubiū est inter DD. an Episcopi possint absoluere nunc suos subditos ab omnibus casibus Papę reseruatis etiã in Bulla Cænę Domini, & ab omnibus excommunicationibus eis annexis, ortis, ex delictis occultis, cum nonnulli DD. affirmant non improbabiler prædictam facultatem Episcopis concessam absoluendi suos subditos à casibus, & censuris occultis Papę reseruatis esse derogatam per annuam publicationem bullę Cænę Domini: ergo dum non probetur prædicta regularium priuilegia non esse reuocata, non probatur legitime Prælatos Regulares virtute eorūdem priuilegiorum posse suos subditos absoluere in foro conscientię à casibus, & censuris annexis eis Papę reseruatis, dum prædicti casus occulti sint, & non deducti ad forū contentiosum.

133 Qua propter probatur 1. nostra sententia ratione adducta à Rodriguez, & Suarez locis superius citatis, quia quotiescumque regularium priuilegia eis à Summis Pontificibus concessa nullo valido fundamento, aut authentica auctoritate potest probari, quod sint reuocata, manent in sua auctoritate, & vigore; ita vt valide licite possint regulares in quorū fauorem fuerunt concessa, illis valide, & licite vti; atqui nulla potest assignari ratio efficax, aut

authoritas authentica, qua constat esse reuocata priuilegia summorum Pontificum, quibus Prælati Regularibus facultas conceditur absoluedi suos subditos à casibus occultis Papæ referuatis, & à censuris eis annexis etiam Bullæ Cœnæ Domini, quinque primis exceptis, qui dicuntur in primo capite; ergo hodie possunt Prælati Regulares absolueri suos subditos in foro conscientie à dictis casibus, & censuris eis annexis Papæ referuatis, etiam bullæ Cœnæ Domini. Maior ex se est manifestè certa: Minor verò probatur, nam sicut in concessione generali casuum ad Summum Pontificem expectantium non veniunt casus Bullæ Cœnæ Domini, vt communiter DD. cōcedunt; sed requiritur, quod in specie concedantur, ita in reuocatione generali priuilegiorum absoluedi à casibus Papæ referuatis non comprehenduntur ea, quæ expressè absolutionem casuum dictæ Bullæ concedunt, sed requiritur quod de ijs fiat expressa mentio hoc pacto (vt bene notat Peyrinus loco superius citato nu. 11.) videlicet per nullum priuilegium possint absolui à casibus bullæ cœnæ etiā si in ijs authoritas ad eorum absolutionem concedatur: atqui hoc huiusque factum non est: ergo priuilegia Regularium quoad hoc modo non sunt reuocata, consequentia hæc ex præmissis sequitur, & maior huius dicussus quoad primam partem ab omnibus Doctoribus absque controuersia cōceditur, quoad secundam vero partem, in qua esse potest difficultas probatur: quia per easdem causas soluitur res per quas nascitur, vt habetur in l. prout quisque ff. de solut. matr. l. sicut proponis C. de nupt. l. nihil tam naturale

ff. de regulis iuris: ergo sicut ad concedendam absolutionem à casibus bullæ Cœnæ requiritur expressa illius mentio: ita ad dictam concessionem tollendam, eadem mentio requiritur: ergo cum nulla huiusmodi mentio habeatur in bulla Cœnæ Domini, aut in alio Pontificio decreto, de quo authenticè constat, non debemus asserere prædicta Regularium priuilegia, in quibus facultas Prælati Regularibus conceditur absoluedi suos subditos in foro conscientie à casibus occultis; & censuris eis annexis Papæ referuatis etiam in Bulla Cœnæ Domini (exceptis quinque primis) modo esse derogata.

134 Nec valet si dicas, quod prædicta priuilegia Regularium intelliguntur derogata per illas clausulas Bullæ Cœnæ Domini nullus prætextu quarumlibet facultatū etiam mendicantibus concessarum absolueri audeat, &c. Hoc inquam non valet, nam vt bene notat Peyrinus vbi supra nu. 14. & Rodriguez, & Suarez per illas clausulas intelliguntur derogata priuilegia generalia absoluedi à casibus papalibus, vt nimirum illa non sufficiant ad absoluedū à casibus Bullæ Cœnæ Domini: non autem reuocantur priuilegia expressè concedentia dictorum casuum absolutionē. Quod patet ex Bulla Cœnæ Domini Sixti Quinti, & Clementis Octaui, in quibus habetur ista clausula nisi in eis (priuilegijs) etiam casus præsentibus literis expressi comprehendantur. Quæ clausula, licet in alijs Bullis aliorum summorum Pontificū non habeatur, tamen semper debet intelligi propter rationem, qua nostram sententiam probauimus nu. præcedenti, scilicet, quia per easdem causas soluitur res, per quas nasci-

sci.

scitur: & ita sicut ad concedendam absolutionem à casibus Bullæ Cœnæ requiritur expressa illius mentio: ita ad dictam concessionem tollendam eadem mentio requiretur.

135 Secundo probatur nostra sententia: quia ratio, quæ mouit Summos Pontifices ad hanc authoritatem Prælati Regularium concedendam in ordine ad suos subditos fuit ad tollendas eorum vagationes, & ad illorum quieti consulendum, vt colligitur ex cap. cum singula de præbendis in 6. & cap. statutum lib. 3. decretalium tit. 24. ne Clerici, vel monachi, & capit. cum illorum de sentent. excommunicationis §. qui si claustrales: atqui hæ rationes mouere debent non minus Pontifices presentes, qui non sunt minus Patres, & superiores Religiosorum regularium: quam illi præteriti: ergo cum clarè de eorum mente non constat dicendum est huiusque non reuocasse dicta Regularium priuilegia, in quibus à summis Pontificibus cōceditur Prælati Regularibus facultas absoluedi suos subditos à casibus occultis Papæ referuatis, & censuris eis annexis; etiam bullæ Cœnæ Domini.

136 Ad fundamentum oppositæ sententie respondetur negando antecedens & ad eius primam probationem respondeo negando similiter antecedens, nempe per publicationem annuam bullæ Cœnæ Domini manere reuocatum decretum Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. de reformat. in quo conceditur Episcopis facultas absoluedi suos subditos in sua diœcesi à casibus occultis Papæ referuatis, vt docent Fagundes in præcepta Ecclesiæ præcepto 2. lib. 8. cap. 8. num. 32. & 33. Lorea 2.2. disp. 45. de fide Bagnes 2.2. quæst. 11. art. 4. dub. 2. versu, et si quis

obijciat Ioannes Gutierrez lib. 1. canonicarum cap. 13. circa finem Rodriguez tom. 1. quæstionum regularium quæst. 20. art. 10. & quæst. 61. art. 9. Vega in summa tom. 1. cap. 125. casu 11. Gomez in Bullam Cruciatæ clausula 10. num. 44. Zerola in praxi part. 2. verbo absolutio §. 8. Bossius de iubilæo sect. 1. casu 10. §. 2. num. 10. 11. & 12. Pater Iacobus Granadus 2.2. controuersia 1. tract. 15. disp. 14. num. 8. Eligius Bassus verbo casus referuatus num. 33. Layman lib. 1. tract. 5. part. 2. cap. 5. Antonius Fernandez de Moura par. 3. cap. 10. §. 16. sec. 1. nu. 7. Pater Magister Basilius Pontius de Leon lib. 8. de matrimonio cap. 5. nu. 14. Molina de iust. & iure tom. 4. tract. 3. disp. 61. nu. 5. Ludouicus à Sancto Ioanne in summa art. 18. difficult. 21. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento part. 4. tract. 2. de excommunicatione disp. 17. qu. 76. Vnde consequenter negandum est priuilegia Regularium, in quibus facultas cōceditur Prælati Regularibus absoluedi suos subditos à casibus occultis Papæ referuatis: modo esse reuocata per publicationem annuam bullæ Cœnæ Domini.

137 Cuius rationem reddit Pater Leander à Sanctissimo Sacramento loco superius citato. Prima est: nam probabile satis est, quod facultas absoluedi à dictis casibus Papæ referuatis concessa est Episcopis per Tridentinum, & non reuocata in promulgatione Bullæ Cœnæ Domini; ergo neque facultas concessa regularibus. Antecedens supponit ex ab ipso dictis dict. tract. 2. disp. 17. qu. 45. & consequentiam probat, quia probabile est, quod in dicto decreto nomine Episcopi veniunt Prælati Regulares; ergo si Episcopis non est reuocata absoluedi

Vu sa-

facultas, & nomine Episcopi veniunt Prælati Regulares euidēs est, quod neque his est reuocata. Secundam rationē assignat: quia ferè certum est, quod priuilegiū Pij Quinti, in quo conceditur Prælati Regularibus omnis facultas absoluēdi, & dispēsandī, quam habent Episcopi vigore Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. de reformat. non reuocetur per promulgationem Bullę Cœnę Domini, ergo si aliās per aliud Pōtificis decretum non reuocetur, licitum erit dictis Prælati tali priuilegio vti. Antecedens probat ex Hinojosa in directorio Regularium verbo confirmatio gratiæ per hæc verba; pro certo habendum est nunquam fuisse reuocatam declarationem illam Pij Quinti die 21. Iulij 1571. in gratiam Ordinis nostri factam; curus meminimus supra verbo absolutio 1. & est infrascripti tenoris: quia sacrum Concilium Tridentinum concessit Episcopis, vt absoluere possint in foro conscientię tātum ab omnibus peccatis, & dispensare super irregularitate, (vt habetur sess. 24. ca. 6.) ne Piores Conuentuales, & alij Superiores deterioris conditionis: quam Laici, & Clerici, concedimus eis, vt ipsi per se ipsos idē omninō possint in fratres, & moniales sibi subditos, quod possunt Episcopi in Clericos, & Laicos sibi subditos: quoad absoluendum, & dispensandum, et alia ibidem concessa.

138 Sed hæc rationes non satisfaciūt efficaciter. Non prima: quia supponit quod debet probari. nā licet verum sit quod facultas absoluēdi à dictis casibus Papę referuatis concessa Episcopis per Tridentinum Concilium non sit reuocata in promulgatione Bullę Cœnę Domini, vt sanior

pars Doctorum concedit; tamen cum hoc benè potest stare, quod maneant reuocata priuilegia superioribus Regularium concessa absoluēdi suos subditos à dictis casibus occultis Papę referuatis; cū Prælati regulares nō habeant prædictam facultatem, et auctoritatem absoluēdi suos subditos: præcise vigore decreti Concilij Tridentini: si quidem ibi non veniunt nomine Episcoporum prædicti Prælati Regulares, vt supra probauimus. resolut. præcedenti: quia prædicta facultas absoluēdi conceditur à Tridentino illis solum, qui diocesim habent, vt constat ex illis verbis pro diocesi sua: atqui Prælati Regulares nō habent diocesim: ergo non comprehenduntur ibi nomine Episcoporum; licet in dicta facultate Episcopis cōcessa in Tridentino comprehendatur ex particulari extensione, quam Pius Quintus fecit, & nos supra retulimus: ergo dicta ratio prima Patris Leandri à sanctis. Sacram. non benè suadet priuilegia Prælati Regularibus absoluēdi suos subditos à casibus occultis Papę referuatis non esse reuocata per annuam publicationem Bullę Cœnę Domini. Secunda etiam ratio non conuincit: nā supponit vt certum id quod debet probari: cum enim tota controuersia præsens sit: an priuilegia Regularium in ordine ad absoluteionem à casibus occultis Papę referuatis illis concessa maneant derogata per publicationem Bullę Cœnę non bene respōdetur ad quæsitum non manere derogata: quia certum, est non manere derogatum decretum Pij Quinti per dictam Bullę Cœnę annuam publicationem: nam hoc est manifestè petere principium: cum id, quod reuocatur in-

indubium sit, an prædictum priuilegium Pij Quinti concessum prælati regularibus, vt possint suos subditos absoluere in foro conscientię à casibus occultis Papę referuatis, eadem facultate; qua vigore Concilij Tridentini possunt Episcopi in sua diocesi suos subditos absoluere à dictis casibus in foro conscientię maneat: vel non maneat derogatum per annuam publicationem Bullę Cœnę Domini: ergo respondere certum esse nō manere derogatum est manifestè petere principium, & supponere, vt certum id, quod erat probandum.

139

Quare melius alij DD. ex supra à nobis relatis rationem assignat ad probandū nō manere derogatū supradictū Cōcilij Tridentini, priuilegiū, in quo Episcopis conceditur facultas absoluēdi suos subditos in foro conscientię à casibus occultis, et censuris eis annexis Papę referuatis per annuam Bullę Cœnę publicationem, scilicet: quia quamuis in Bulla Cœnę derogentur omnia priuilegia: quantum ad absoluteionem plurium delictorum, et excommunicationum ibi contentarum, tamen, quia non sit expressa mentio Bullę Cruciatę non censetur derogata, sed virtute illius, potest quis absolui semel in vita, et semel in morte, vt expressè tradunt Villalobos prima par. summę tract. 9. difficult. 61. num. 5. Quod dicit in praxi probabilius sequendum Hieronymus Rodriguez resolut. 3. num. 3. §. item Gregorius: ergo quamuis Summus Pontifex in Bulla Cœnę dicat, quod nullus per alium, quā per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo censuris, & casibus præfatę Bullę etiam prætextu quarundam facultatum,

140

& indultorum, quibuscumque personis ecclesiasticis, etiam episcopali, vel alia maiori dignitate præditis: nec non Laicis etiam Imperiali Regali, & alia mundana excellentia fulgētibus, per nos, et dictam sedem: ac cuiuscumque Concilij, decreta, etc. quamuis hoc dicat Pōtifex: nisi expressa mentione facta potestatis Concilij Tridentini Episcopis concessa non intelligitur derogata. Quia cum Concilium Tridentinum modernum sit, et in eo magna consideratione, deliberatione, et maturo consilio consultato summo Pontifice, patres procefferint, nō intelligitur derogatum: nisi de illo fiat expressa, et indiuidua mentio, vt cum multis docet Diana 1. part. tract. 16. resolut. 33. secutus Couarruias lib. 4. variarum capit. 16. nu. 6. Gutierrez l. nemo potest delegat. 1. nu. 173. ergo cum in Bulla Cœnę Domini nulla fiat expressa, et indiuidua mentio dicti decreti Cōcilij Tridentini, cōsequens est, vt per dictę Bullę publicationem non maneat derogata facultas, qua in dicto decreto Concilij Tridentini conceditur Episcopis potestas absoluēdi suos subditos à casibus occultis Papę referuatis in foro conscientię.

Quod autem priuilegia Regularium, in quibus conceditur eorū superioribus facultas absoluēdi suos subditos à casibus occultis, et censuris eis annexis Papę referuatis: etiam in bulla Cœnę Domini (quinque primis exceptis) non maneant derogata per annuam Bullę Cœnę publicationem, probatur: quia ad hoc vt dicta priuilegia expresse concedentia absoluteionem à casibus Papę referuatis etiam in bulla Cœnę censeantur reuocata, debent expresse

se reuocari: atqui in bulla Coenæ non fit expressa mentio dictorum priuilegiorum Regularium: ergo nõ censentur reuocata per dictæ Bullæ Coenæ Domini annuam promulgationem. Deindè: quia Iulius Secundus in constitutione eius quarta decima declarauit, quod non obstante publicatione dictæ Bullæ Coenæ, quæ fit singulis annis possunt illi, quibus per priuilegia concessum est, in perpetuum absoluere ab omnibus casibus in ea contentis exceptis illis quinque; ac si prædicta Bulla Coenæ non esset facta nec fieret per hæc verba. Dilecto filio Thomæ de uio Caetano Magistro Generali Ordinis Prædicatorum salutem, & Apostolicam benedictionem §. 1. Exponi nobis fecisti, quod licet felicis recordationis Sixtus Papa Quartus Prædecessor noster, secundum carnem Patruus extendendo, declarauit, in quibus casibus ad Sedem Apostolicam recurrendum esset pro absolutione, & dispensatione censurarum, & irregularitatum à personis Ordinis Prædicatorum: nihilominus propter clausulas derogatorias positas in Bulla, quæ singulis annis in Coena Domini publicatur dubitas facultatem illam ordini prædicto adeptam super concessione quoque, quam nuper fecimus Sororibus de poenit. Beati Domini nuncupatis collegialiter uiuentibus, quod possint tria vota Religionis emittere nonnulla declarari desideras; & proinde supplicasti humiliter, ut præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. §. 2. Nos igitur, qui Religiosorum quieti quantum cum Deo possumus libentè consulimus volentes occasiones tollere vagandi,

attendentesque, quod multa in dicta declaratione concessa sunt, quæ in Bulla prædicta continentur eiusdem sanctæ sedis auctoritate decernimus, quod illi, quibus in prædicta declaratione concessa est potestas absoluendi, & dispensandi licet possint perpetuis temporibus absoluere, et dispensare ab omnibus, & singulis: ac si prædicta Bulla in Coena Domini non esset facta: nec fieret; præterquam à conspiratione in Romanum Pontificem, & ab illis propterque prædictus Prædecessor noster declarando voluit ad eandem sanctam sedem etiam recurrendum. Quod etiam declarauerunt Paulus Quartus pro Congregatione Clericorum Regularium, ut refert Pellegrinus in eius compendio par. 2. verbo bulla §. 1. & Gregorius 13. pro Societate Iesu, ut refert Suarez tom. 4. de Religione trac. 1. lib. 2. cap. 21. nu. 5.

Ad secundam probationem respondetur: negando supradicta priuilegia Regularium esse reuocata per decretum Urbani Octaui, & ut clarius procedamus placuit decretum Urbani de verbo ad verbum referre, quod sic se habet. Sacra Congregatio sanctæ Romanæ Cardinalium negotijs, et consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita censuit per confirmationes priuilegiorum, quas Regulares à sede Apostolica post sacrum Concilium Tridentinum obtinuerunt, nequaquam reuixisse priuilegia, prius ab eodem Concilio: ac deindè etiam ipsius Congregationis decretis sublata, atque extincta, si quæ habebant absoluendi à casibus Ordinario referuatis: quemadmodum: neque indulta absoluendi à casibus contentis

tentis in Bulla, quæ in die Coenæ Domini legi consuevit, utpotè sublata per annuam ipsius Bullæ publicationem vires, aut robur acquisiuisse ex sequentibus priuilegiorum, confirmationibus: ac proinde Regulares cuiusuis ordinis congregationis, Societatis, & instituti etiam necessariò exprimendi: nec intra, nec extra Italiam vim priuilegiorum, aut confirmationum eiusmodi, quas vel hætenus obtinuerunt: vel deinceps fortè obtinebunt posse quæquã absoluere ab eisdem casibus in Bulla Coenæ, aut Ordinario loci referuatis; ac si secus egerint absolutiones nullas: atque irritas fuisse, ac fore: ab alijs vero casibus, & censuris Sedi Apostolicæ referuatis: si quidem Regulares habent à Sede Apostolica absoluendi facultatem illam extra Italiam minimè sublatam fuisse ipsdem sacre Congregationis decretis, hac de re editis iussu sanctæ memoriæ Clementis VIII. quàm sacre Congregationis sententiam sanctitas sua ad se relata approbavit: mandauitque ab omnibus, ad quos pertinet inuiolabiliter obseruari Romæ decimo septimo Nouëbris 1628. F. A. Cardinalis Sancti Onofrij. Sicque hoc decretum refert Pater Leander à Sanctis simo Sacramento part. 4. tract. 2. de excommunicatione disput. 17. quæst. 77.

Quo supposito dicendum est cum dicto Patre Leandro à Sanctissimo Sacramento, quod probabilius est per dictum decretum Urbani Octaui non manere reuocata supradicta priuilegia Regularibus concessa vi quorum, possunt Prælati Regulares absoluere suos subditos in foro conscientie à casibus occultis, & censuris eis annexis Papæ referuatis e-

tiã in Bulla Coenæ Domini quinque; illis supradictis exceptis. Quod optimè colligit dicitur Pater Leander ex verbis ipsius decreti Urbani Octaui. Tum quia per illud tantum reuocantur priuilegia aliudè à Tridentino extincta; licet post illud confirmata fuerint, ut ex illis verbis patet: censuit per confirmationes priuilegiorum, quas Regulares à sede Apostolica post Sacrum Concilium Tridentinum obtinuerunt nequaquam reuixisse priuilegia prius ab eodem Concilio: ac deindè etiam ipsius Congregationis decretis sublata, atque extincta: si quæ habebant absoluendi à casibus Ordinario referuatis, quemadmodum, nequè indulta absoluendi à casibus contentis in bulla, quæ in die Coenæ Domini legi consuevit, &c. ergo cum prædictum priuilegium absoluendi ab occultis referuatis Regularibus concessum, non solum non sit per Tridentinum extinctum, sed potius ab eo emanatum, ut constat ex decreto Clementis 8. & Iulij Secundi supra relatis: plane sequitur, quod decretum Urbani 8. nec circa dictum decretum Pij Quinti: nec circa alia decreta Summorum Pontificum versetur: ac proinde nec dicta priuilegia Regularium reuocet: seu annuller.

Nec obstat, quod postea in decreto additur, ac proindè Regulares cuiusuis ordinis in vim priuilegiorum: aut confirmationum eiusmodi, quas vel hætenus obtinuerunt; vel in futurum obtinebunt: nec posse quemquam absoluere ab eisdem casibus in Bulla Coenæ, aut ordinario referuatis, quia cum de ipsdem priuilegijs, & confirmationibus sermo sit, ut ostendit particula, eiusmodi, seu huiusmodi; quæ relativa est precedentium cum omni-

nibus suis qualitatibus, vt docēt Glossa cap. Abbas de elect. in 6. Rebuffus l. 1. ff. de verb. significat. Nauarrus cap. si quando remedio 6. n. 5. de rescriptis Rota Romana apud Farinacium decis. 373. num. 6. tom. 1. par. 2. Hioc fit quod si nec priuilegia, nec cōfirmationes illæ abrogatę sunt per Tridentinum; nec per hoc decretum Urbani abrogantur. Constat autem quod præfata priuilegia Regularibus circa absolutionem referuatorum concessa non sint abrogata per Tridentinum: cum potius sint post illud per Pontifices concessa, vt ex supradictis constat.

144 Tum etiam: quia sicut lex nõ obligat ante sufficientem, & authenticā promulgationem: ita nec reuocatio priuilegij, cum sit quædam lex, vt docent Suarez de legibus cap. 40. Salas disp. 17. sect. 1. nu. 8. Bonacina de priuilegijs disp. 1. quæst. 3. punt. 8. n. 20. & alij DD. sed hæc reuocatio priuilegiorum, quę Prælati Regularibus quoad absolutionem à referuatis à iure communi: vel ab homine sunt concessa, nõ est dictis Prælati sufficienter intimata, aut promulgata: ergo illis non obligat: ergo adhuc stante hoc decreto Urbani fas erit Regularibus Prælati suis priuilegijs de absolutione à referuatis agentibus vti: consequentię sunt notę. Maior etiam est certa apud citatos DD. nec non apud Sorũ lib. 1. de iust. quæst. 2. art. 4. Henriquez lib. 7. cap. 20. num. 1. ibi. priuilegium non amittit vim ante certificationem reuocationis seu suspensionis: quare si ante tempus reuocetur Bulla, & ignoras reuocationem eligit Cōfessariũ, à quo absolutus est à peccatis: etiã referuatis valet absolutio ex præsumpta intentione Papę: ne ali-

às reuocatio, & lex irritatoria afferat periculum illaqueandi animas ignorantium. Et apud Medinam 2. 2. quæst. 21. art. 4. Hinojosam in directorio decisio num Regular. verbo cōfirmatio gratiæ, & alios DD. Minor vero etiã probatur ex doctrina Azorij tom. 1. lib. 5. cap. 22. quæst. 7. Bonacina loco citato nu. 24. Salas disp. 20. sect. 18. num. 126. & Antonij de Quintadueñas in summa Theologię moralis sect. 3. singulari. 15. num. 4. & aliorum. Quia vt reuocatio priuilegij concessi Ciuitati, Communitati, aut Religioni alicui obliget, debet notificari ipsi Ciuitati, Communitati, vel Religioni, aut Prælati illius: at sic est, quod hæc priuilegiorum reuocatio minime est Regularibus facta: seu intimata, vt affirmant omnes Religiosi, ac Prælati: ergo illis non obligat: huiusque Parer Leãder à Sanctissimo Sacramento, qui alijs rationibus hoc ipsum suadet affirmans hanc solutionem, & doctrinam tenere post præfatum Urbani decretum Crouers in Regula Sancti Francisci sect. 28. Leandrum de Murfia in cap. 7. regulę Sancti Francisci cap. 21. num. 12. Vincentius Candidus sacri Palatii Magister tom. 1. disquisitiõnũ moralium disquisit. 22. art.

47. in fine, & art. 49. & 50. Ex quo patet responsio ad literam illam Sacrę Congregationis Cardinaliũ supra relatum ex Diana.

RESOLVTIO XIII.

Vtrum Prælati Regulares possint virtute suorum priuilegiorum absoluere suos subditos ab hæresi exteriori occul-

145 **N**egatiuam sententiam sustinent quamplures DD. Sánchez lib. 2. summę cap. 11. num. 7. qui pro hac sententiã citat Auilam de censuris par. 7. disp. 10. dab. 6. Rodriguez tom. 2. summę cap. 29. num. 4. & in quæstionibus Regularibus to. 1. quæst. 20. art. 10. Vegam to. 2. summę cap. 125. casu 12. in fine. Eam dẽ sententiam tenent Santarellus tract. de hæresi cap. 5. dub. 1. n. 9. Megala consil. 21. nu. 6. Tamburinus de iure Abbatum tom. 2. disp. 14. quæst. 17. num. 13. Diana p. 1. tract. 5. resol. 6. & part. 3. tract. 2. resol. 122. & part. 6. tr. 1. resol. 54. & tract. 7. resol. 63. & par. 8. tract. 7. resol. 50. vbi ait contrariam sententiam omnino esse repellendam: stante decreto sacre Congregationis Episcoporum, & Regularium præpositę facto verbo cum sanctissimo die 17. Nouembris 1628. Et superiores Regulares dictam opinionem sequentes esse seuerè puniendos in sacro Tribunali, & pa. 10. tr. 13. resol. 22. Castropalaus par. 1. tract. 4. disp. 4. punt. 3. §. 1. nu. 22. Fagundez in 1. præcept. Decalogi cap. 15. v. 21. & alij.

146 Probatur 1. hæc sententia: quia Episcopi, quibus conceditur in Concilio Tridentino sess. 24. ca. 6. de reformat. facultas absoluendi per se ipsos solum suos subditos ab hæresi occulta: hodie stante promulgatione annua bullę Cœnę Domini, non possunt

illos absoluere in foro conscientię ab hæresi occulta: ergo multo minus poterūt Prælati Regulares virtute suorum priuilegiorum absoluere suos subditos ab hæresi occulta: antecedens videtur certum; tum ratione multorum, & grauium Doctorũ, qui hoc sustinent, vt Suarez de pœnit. disp. 30. sect. 2. num. 11. & de censuris disp. 21. sect. 3. nu. 5. Peña in directorio 3. par. comment. 141. post quæst. 92. ver. penult. vbi testatur hanc doctrinã in supremo Generalis prætorio sæpè pronuntiatam esse Tuscus de vesitat. lib. 2. cap. 31. num. 5. & cap. 23. num. 4. Marcus Antonius Genuensis in praxi Archiepiscopi Neapolitani cap. 67. nu. 10. in prima editione, vbi testatur Gregorium 13. & Clementē 8. sic declarasse. Azorius tom. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 3. & cap. 10. quæst. 10. qui affirmat se audiuisse à Religioso docto, et fide digno sic declarasse Clemētem Octauũ, quos citat, et sequitur Castropalaus vbi supra affirmans, quod pro hac parte extant. duę authenticę declarationes Cardinalium, vt testatur Nicolaus Garzia 11. par. de beneficijs cap. 10. nu. 122. Tum etiam; quia negari non potest, priuilegium concessum Episcopis derogari posse à Summo Pontifice: atque ex verbis Bullę Cœnę Domini, satis colligitur fuisse derogatum supradictum priuilegium Concilij Tridentini Episcopis concessum absoluendi suos subditos ab hæresi occulta, in foro conscientię: ergo post promulgationem annuam bullę Cœnę Domini facultate carent absoluendi suos subditos à dicta hæresi occulta. Maior est indubitata, & minor probatur: quia Pontifex prohibet in Bulla Cœnę Domini ne detur absolutio hæ-

refis, & reliquorum casuum in dicta bulla contentorum, prætextu priuilegiorum, quæ Episcopis, Religiosis, Conuentibus &c. concessa sint à sede Apostolica decreto alicuius Concilij: atqui nullum Concilium, nisi Tridentinum hanc facultatem absoluendi ab hæresi, reliquisque casibus referuatis concessit: ergo hanc facultatem, quæ in hoc Concilio conceditur, intendit Pontifex reuocare, alias superfluerent verba illa alicuius Concilij decreti. Consequentia verò probatur, quia si Prælati Regulares possent suos subditos ab hæresi occulta absoluere, esset maximè ratione priuilegij Pij Quinti, & Iulij Secundi; atqui hæc priuilegia manent derogata in Bulla Coenæ Domini, per illa verba prætextu priuilegiorum, quæ Religiosis, Cōuentibus, &c. concessa sint à sede Apostolica: aliàs dicta verba superflua in bulla Coenæ Domini ponerentur: ergo non possunt Prælati Regulares in vi suorum priuilegiorum suos subditos ab hæresi occulta absoluere.

347 Secundo probatur hæc sententia: quia licet concedamus Episcopis, quod virtute decreti Concilij Tridentini possint suos subditos absoluere ab hæresi occulta, non obstante annua promulgatione Bullæ Coenæ non indè sequitur, eandem facultatem concedi Prælati Regularibus habentibus auctoritatem, quasi episcopalem; ergo potest

optimè stare, quod Episcopi habeant prædictam potestatem absoluendi ab hæresi occulta, non obstante promulgatione Bullæ Coenæ, & quod illam nullo modo habeant Prælati Regulares in ordine ad suos subditos. Probatur antecedens: quia Episcopi

ultra id, quod sunt Episcopi, habent modò titulum Inquisitorum: imò sunt Inquisitores hæreticæ præuitatis: atqui Prælati Regulares: minime sunt Inquisitores, respectu suorum subditorum: ergo non bene infertur: Prælati Regulares habent iurisdictionem, quasi Episcopalem; ergo possunt absoluere suos subditos ab omnibus, à quibus Episcopi possunt absoluere suos Dioecesanos, & per consequens à crimine hæresis occultæ: cum Episcopi ultra iurisdictionem episcopalem ratione muneris ipsorum habeant annexum munus Inquisitorum. Deinde quia dictis Episcopis sublata fuit iurisdicção quoad crimen hæresis, & hæc iurisdicção per Concilium Tridentinum fuit ipsis restituta, ergo etiam fuit sublata Regularibus Prælatibus cū eorū iurisdicção sit: quasi Episcopalis: seu ad instar iurisdictionis: quasi episcopalis: atqui dicta iurisdicção absoluendi ab hæresi occulta restituta fuit à Concilio Tridentino Episcopis tantum, & non eorum Vicarijs, habentibus iurisdictionem ordinariam: in quo Concilij Tridentini decreto nulla fit mentio: neque in generali, neque in speciali de Prælatibus regularibus, iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus; ergo quoad ipsos non est restituta, & consequenter nullam habent auctoritatem absoluendi suos subditos ab hæresi occulta in foro conscientie.

148 Secunda sententia affirmat posse Prælatos regulares suos subditos absoluere ab hæresi occulta in foro conscientie, non obstante publicatione annua Bullæ Coenæ Domini, virtute suorum priuilegiorum: sicut possunt Episcopi virtute Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. de reformat. per

per se ipsos suos subditos ab hæresi occulta absoluere: ita Fagūdez in præcept. Ecclesiæ præcept. 2. lib. 8. cap. 8. n. 32. & 33. Bagnez 2. 2. qu. 11. art. 4. dub. 2. veru si quis obiciat, Granadus 2. 2. controuersia 1. tract. 15. disp. 14. à n. 8. Eligius Bassus verbo casus referuatos nu. 33. Gutierrez lib. 1. questionum canonicarum ca. 13. ad finem, & in posteriori editione. Et nouissime eam defendit Pater Leander à Sanctissimo Sacramento part. 4. tract. 2. disp. 17. quest. 74. & plures alij DD. tam antiqui: quam moderni.

149 Probatur 1. hæc sententia à dicto Patre Leandro à sanctissimo Sacramento: quia per Concilium Tridentinum datur facultas Episcopis absoluendi suos subditos ab hæresi occulta, quæ facultas non intelligitur derogata per publicationem annuam Bullæ Coenæ Domini: atqui in dicto Concilio nomine Episcopi veniunt etiam Prælati Regulares: ergo si dictum decretum Concilij Tridentini respectu Episcoporum non est reuocatum, & cassatum per annuam publicationem Bullæ Coenæ Domini, possunt Regulares Prælati in virtute prædicti decreti Concilij Tridentini: tum etiam virtute suorum priuilegiorum absoluere suos Religiosos subditos in foro conscientie ab hæresi occulta.

150 Secundo probat hanc sententiam dictus Pater Leander à Sanctissimo Sacramento: quia Prælati Regulares ex concessione Pij Quinti habent in foro conscientie omnem facultatem absoluendi, & dispensandi in suis subditis: quam habent Episcopi erga suos subditos vigore Tridentini decreti, vt nos resol. præcedenti diximus: atqui Episcopi possunt etiam modo absoluere

suos subditos ab hæresi occulta, non obstante promulgatione annua Bullæ Coenæ Domini; ergo, & Prælati Regulares poterunt à dicta hæresi occulta suos subditos absoluere; si authentice non constet prædictum priuilegium Pij Quinti Regularibus concessum non esse derogatum, & cassatum, quod priuilegium Pij Quinti sentit Castropalaus non esse reuocatum authenticè, dict. par. 1. tract. 4. disp. 4. pūt. 3. 9. 3. cum alijs nu. 1. vbi sic ait. Respondeo nostrum Reuerendissimum Patrem Præpositum m. Generalem facultatem habere per se, vel per alios absoluendi quoscumque ab hæresi in foro conscientie. Quam facultatem concessit illi latus 3. viue vocis oraculo primum, vt in viue vocis oraculis pagina 9. deinde per breue in literis Apostolicis pagina 66. confirmauit verò, & deuoò concessit Gregorius 13. die 18. Martij 1584. pro reliquis Orbis partibus (Hyspania excepta) in viue vocis oraculis pagina 123. hæc autem facultas Prouincialibus communicatur sed extra Hyspaniam, vt habet priuilegium cum potestate, vt re mature considerata, quando sibi videbitur in Domino expedire in casibus particularibus possit id alijs communicare. Hæc omnia habentur in compendio priuilegiorum Societatis Iesu, verbo absolutio §. 3. Respectu autem illorum, qui sub obedientia Societatis viuunt, habet Præpositus Generalis, & quibus ipse commiserit facultatem, eos absoluendi in foro conscientie ab hæresi, & à relapsu in hæresim, si quis (quod Deus auertat) in eam inci deret. Quam facultatem: etiam pro Hyspania concessit Gregorius 13. die 18. Martij 1584.

vt in viuz vocis oraculis pagina 133. sic in compendio priuilegi-
orum Societatis verbo absolutio §. 7. ita Castropalaus.

151 Tertio hanc sententiam probat Pater Leander à sanctissimo Sacramento: quia in iubilæo nō exprimitur hæresis: & tamen probabile est, quod per facultatem, quæ datur absolutè absoluendi à casibus contentis in Bulla Cœnæ possit Coæfessarius virtutæ dicti iubilæi hæreticos occultos absoluere: ergo per facultatem generalem, quam virtute suorum priuilegi-
orum habent Prælati Regulares absoluendi suos subditos in foro conscientie à casibus contentis in Bulla Cœnæ Domini, possunt eos absoluere ab hæresi occulta in eodem foro: consequentia ex antecedenti sequitur, & antecedens probatur: quia quando Pōtiffices volunt à Generali concessione hæresim excipere illam nominatim excipiunt, vt patet in concessione Bullæ Cruciatæ, & in concessione facta à Gregorio 13. Monachis Sancti Bernardi in Hyspania apud Portel verbo Abbas num. 6. & in alijs concessionibus, vt respondent Suarez tom. 4. de religione lib. 2. cap. 20. num. 10. & 11. Portel loco citato Pater Antoninus Diana 1. par. tract. 5. resol. 6. §. sed respondeo cum Suarez Bauny 1. par. tract. 4. de pœnit. quæst. 32.

152 Tertia sententia media via procedit, asserit enim quod si hæresis externa sit occulta, prout occultum, distinguitur contra manifestum, notorium, & famosum, & est probabilis in foro cōtentioso per duos, vel tres Testes: licet ad forum cōtentiosum non sit dicta hæresis occulta deducta, non possunt Episcopi suos subditos à dicta hæresi occul-

ta absoluere in foro conscientie virtute decreti Concilij Tridentini dicta sess. 24. cap. 6. de reformat. nec Prælati Regulares virtute suorum priuilegi-
orum suos subditos à dicta hæresi occulta absoluere, sed hoc pertinere ad Tribunal Sanctæ Inquisitionis hæreticæ prauitatis: licet si quis quis sensibili signo hæresim mentalem exprimat, & si excommunicatus sit, si tamen se solo id fecit, & non coram alijs, si sit Sæcularis potest in foro conscientie à suo Episcopo absolui, & si sit Regularis, à suo superiore Prælato, imò etiam si id faciat coram vno teste, ita Gutierrez lib. 1. quæstionum Canoniarum cap. 13. num. 27. Sousa in Aphorismis lib. 3. cap. 4. num. 7. & 8. Nicolaus Garzia de beneficijs par. 7. cap. 11. num. 46. & alij quos citat, & sequitur Pater Thomas Hurtado tom. 1. resolutionum moral. tract. 5. cap. 4. resol. 17. §. 3. per totum.

153 Probat 1. pars huius sententie à dicto Patre Thoma Hurtado loco citato: quia facultas concessa Episcopis, à Concilio Tridentino est contra ius commune, & sic est strictissime interpretanda: atqui ante Concilium Tridentinum erat casus hæresis reseruatus Summo Pontifici, dumtaxat per Bullam in Cœnæ Domini, quam primo edidit Martinus quintus anno Domini 1420. vt notat Sotus in 4. distint. 28. quæst. 2. art. 3. vel tempore Clementis quinti anno 1305. vel Inocentij Quarti, & Alexandri Quarti anno 1254. vt vult Coriolanus in explicatione Bullæ Cœnæ §. 6. igitur, & sic de iure communi erat hæresis reseruata, ergo priuilegium Episcopis concessum in Concilio Tridentino absoluendi suos sub-

subditos ab hæresi occulta strictè est interpretandum, & intelligendum vt docent communiter DD. in materia de priuilegijs: ergo similiter dicendum est de priuilegijs Regularibus concessis, in quibus superioribus Regulariū facultas conceditur absoluendi suos subditos in foro conscientie ab omnibus casibus, à quibus Episcopi possunt suos subditos absoluere virtute dicti decreti Concilij Tridentini.

154 Secundo probatur eadem pars huius sententie, quia derogatio est odiosa, & sic vitanda, quod si vitari non possit, ne priuilegium sit inutile, restringenda omnino est: quia priuilegium contra ius commune continet eiusdem dispensationem; atqui dispensatio est stricti iuris, & sic restringenda, ergo quando contra ius commune, quo sibi referuauit Pontifex absolutionem hæresis, Episcopis, aut Prelatis Regularibus datur potestas ad absoluendum ab hæresi occulta, ly occultum intelligi debet strictè, non prout opponitur notorio: quāuis possit probari, sed prout opponitur probabili, & sic id est occultum in hoc casu, quod probari non potest, nec adduci in iudiciū. Quare eo ipso quod plane probari possit: aliter, quā per confessionem delinquentis: nullatenus absolui potest ab Episcopo: vel à Prælato Regulari respectu suorum subditorum.

155 Secunda pars huius sententie ex dictis pro prima parte manifeste sequitur, & etiam probatur, quia ad hoc, vt derogetur in totū dicta facultas absoluendi ab hæresi occulta concessa Episcopis per Concilium Tridentinum, & Prælati Regularibus, per sua priuilegia debet reuocari dicta facultas, nō per verba generalia:

sed facta speciali; & individuali mentione dicti decreti Concilij Tridentini: ergo cum in Bulla Cœnæ Domini nulla fiat expressa mentio, dicti decreti Concilij Tridentini non intelligitur derogatum, & consequenter poterunt Episcopi suos subditos absoluere ab hæresi occulta, prout occultum significat id, quod nō potest probari in foro contentioso per Testes: vigore dicti decreti Concilij Tridentini, & Prælati similiter poterunt vigore suorum priuilegi-
orum suos subditos absoluere in foro conscientie à dicta hæresi occulta, modo explicato intellecta.

156 Ex his sententijs secunda valde probabilis est: tum ob multos, & graues DD. qui eā tenent; tum etiā ob efficaces rationes, quibus nititur: Sed Prima probabilior intellectu iuxta explicationem tertie sententie, cui adhaereo, vt potè tior, & curior quare.

157 Ad primum argumentum primæ sententie: quatenus secundæ parti nostre sententie opponitur, respondetur, distinguendo antecedens, facultas Episcopis concessa ex Concilio Tridentino absoluendi suos subditos ab hæresi occulta hodiè manet derogata stante promulgatione Bullæ Cœnæ Domini, prout occultum opponitur non solū notorio, publico, & famoso, sed etiam probabili concedo antecedens; prout occultum idem significat, ac id, quod non potest probari in foro contentioso: nisi per solam confessionem Cōplicitis; nego antecedens, cuius ratio manifeste constat ex dictis in probatione secundæ partis nostre sententie. Vnde distinguendū est cōsequens eodē modo, & cōcedēda est cōsequētia in vno sēsu, & neganda in alio: Ad pro-

bationem autem antecedentis ex autoritate Doctorum desumpta, respondeo, quod prædicti DD. forsità loquuntur de hæresi occulta, prout opponitur, non solum publico, & notorio sed etiam probabili, in quo sensu etiã fateor non posse Episcopos virtute Concilij Tridentini, aut Prælatos Regulares absoluere suos subditos ab hæresi occulta in dicto sensu accepta, vt diximus in probationibus primæ partis nostræ sententiæ, non autem loquuntur de absolutione ab hæresi occulta: prout occultum, idem significat, quod id, quod non potest in foro Poli, seu contentioso probari ultra confessionem rei. Ad secundam autem probationem eiusdem antecedentis ex ratione desumptam, respondeo, concedendo maiorem, & negando minorem in sensu secundæ partis nostræ sententiæ: nam vt diximus, nõ solum in dicta probatione secundæ partis nostræ sententiæ; sed etiam in resolut. præcedenti, ad hoc vt dicta facultas absoluendi ab hæresi occulta in sensu à nobis dicto Episcopis concessa per Tridentinum Concilium intelligatur derogata per Bullam Cœnæ Domini, necesse erat, vt in dicta Bulla Cœnæ fieret expressa, & indiuidua mentio dicti decreti Concilij Tridentini: cum autem in verbis dictæ Bullæ Cœnæ Domini nulla de dicto decreto Tridentini Concilij fiat mentio, hinc est, quod prædictum decretum in ordine ad dictam facultatem Episcopis concessam non intelligatur derogatum, sed solum, quod dicta facultas: vt potè odiosa debeat stricte interpretari modo dicto in prima parte nostræ sententiæ. Quare cum Regulares vigore suorum priuilegiorum habeant

158

eandem facultatem absoluendi suos subditos in foro conscientie ab omnibus casibus occultis Papæ reseruatis, à quibus possunt Episcopi suos subditos absoluere, vigore dicti decreti Concilij Tridentini, consequens est, vt sicut Episcopi vigore dicti decreti Concilij Tridentini possunt per se ipsos suos subditos absoluere ab hæresi occulta, modo superius explicato: similiter possint Prælati Regulares per se ipsos suos absoluere subditos à dicta hæresi occulta; non obstante annua publicatione Bullæ Cœnæ Domini; præcipue cum Iulius Secundus vt resolut. præcedenti diximus, cõstitutione 14. declarauit, quod nõ obstante publicatione Bullæ Cœnæ, quæ fit singulis annis, possint illi, quibus per priuilegia concessum est, in perpetuum absoluere ab omnibus casibus in ea contentis, exceptis illis quinque in dicta cõstitutione explicatis, ac si prædicta Bulla Cœnæ non esset facta nec foret; Et de absolutione hæresis intelligitur; etiam de hæresi occulta, quæ potest probari per testes à qua Prælati Regulares non possunt absoluere vigore suorum priuilegiorum, vt diximus in probatione primæ partis nostræ sententiæ. Et quando sacra Congregatio Cardinalium, die 17. Nouembris declarauit Prælatos Regulares non posse absoluere ab hæresi occulta vigore suorum priuilegiorum, potest intelligi de occulto, quod est probabile per testes, non autè de hæresi occulta, quæ est omnino improbabilis ultra confessionem delinquentis.

Ad secundum argumentum eiusdem sententiæ respondetur, negando antecedens, quoad secundam partem: nam sicut Epi-

sco-

scopi non obstante annua promulgatione Bullæ Cœnæ Domini, possunt, facultate illis concessa, per Concilium Tridentinum suos subditos absoluere ab hæresi occulta modo superius dicto intellecta, ita Prælati Regulares, non quia habeant authoritatem: quasi Episcopale in suos subditos (nam in dicto decreto Concilij non intrant, nec intelliguntur Prælati Regulares nomine Episcopi, vt nos supra latè probauimus in hoc tractatu) sed vigore suorum priuilegiorum, in quibus Summi Põtifices, & præcipue Pius Quintus illis concessit eandem facultatem absoluendi suos subditos in foro conscientie, ac habent Episcopi in suos subditos in sua Diocesi vigore dicti decreti Concilij Tridentini: cum autè vt supra diximus, possint Episcopi, non obstante Bulla Cœnæ Domini vigore dicti Decreti Concilij suos subditos absoluere ab hæresi occulta, quæ nullo modo potest probari per testes, ita similiter habent Prælati Regulares: erga suos subditos vigore suorum priuilegiorum. Probationes autem antecedentis solum conuincunt, quod Prælati Regulares nõ possunt absoluere suos subditos à casibus occultis Papæ reseruatis, & præcipue ab hæresi occulta in foro conscientie vigore dicti decreti Concilij Tridentini, precise tantum, cum ibidem non intelligantur nomine Episcopi, quod nos etiam sustinemus, vt latè supra probauimus in hoc tractatu contra Patrem Leandrum à Sanctissimo Sacramento, & alios oppositum asserentes: non autem conuincunt dictos Prælatos Regulares non habere eandem facultatem absoluendi suos subdi-

159

tos in foro conscientie à casibus occultis Papæ reseruatis, & etiã ab hæresi occulta, quæ nõ potest probari per testes vigore suorum priuilegiorum; quæ non intelliguntur derogata per annuam Bullæ Cœnæ Domini promulgationem: nec per aliquod aliud instrumentum authenticum, & publicum, vt in hac, & præcedenti resolut. probauimus.

Ad primū argumentū secundæ sententiæ: quatenus primæ parti nostræ sententiæ opponitur, respondetur, distinguendo maiorem, per Concilium Tridentinū cõceditur facultas Episcopis absoluendi suos subditos ab hæresi occulta, si ly occultū sumatur pro eo quod potest probari per testes nego maiorè: si ly occultū sumatur pro eo quod nõ potest per testes probari ultra Rei cõfessionem, concedo maiorem, quam facultatem concedo non esse derogatam per publicationem Bullæ Cœnæ, nego tamen minorem: nõpè in dicto Concilio nomine Episcopi venire Prælatos Regulares, & similiter nego cõsequentiam: scilicet Prælatos Regulares posse vigore Concilij Tridentini: suos subditos absoluere ab hæresi occulta: etiam improbabiliter per testes: precise vigore dicti decreti Concilij Tridentini: licet dictam facultatem habeant vigore suorum priuilegiorum, vt supra probauimus.

160

Ad secundum argumentum, respondetur, concessa maiori: distinguendo minorè Episcopi possunt: etiã modo absoluere suos subditos ab hæresi occulta nõ obstante promulgatione annua Bullæ Cœnæ Domini: ab hæresi occulta probabili per testes: nego minorè: Ab hæresi occulta improbabiliter per testes ultra Rei cõfessionem concedo minorem; Et simi-

similiter concedo consequentiā de Prelatis Regularibus in ordine ad suos subditos, sub eadem distinctione, quam solutionem constat veram esse ex supradictis in probationibus nostræ sententiæ pro prima, & secunda eius parte.

161

Ad tertium argumentum, respondetur: negando antecedens & ad eius probationem dico, quod licet verum sit, quod quando Pontifices concedunt privilegium absolventi à casibus contentis in Bulla Cœnæ Domini, communiter excipiant casum heresis à tali facultate, & concessione absolventi, ut bene dicitur in argumento; unde ortum fuit cōtroversia inter Theologos morales: vtrum quando Summus Pontifex in aliquo iubilæo plenissimo coaccedit Confessoribus ab Ordinario approbatis facultatem absolventi ab omnibus casibus Pape reseruat: etiam contentis in Bulla Cœnæ Domini, si expressè, & explicitè non excludat casum heresis, intelligatur hæresis occulta exterior in tali facultate ex implicita Summi Pontificis concessione: ita ut dicti Confessarij possint virtute dicti iubilæi absolvere suos poenitentes ab heresi exteriori occulta? In qua difficultate non defuerunt aliqui graues DD. qui affirmatiuam partem sustinuerunt Ceterum hodiè iam hoc est extra controuersiam ob declarationem factam à Summis Pontificibus, & præcipuè à Beatissimo Patre nostro Alexandro Septimo felicis memoriæ, ut constat, ex edicto sanctissimæ Generalis Inquisitionis Tribunalis Hispaniarum: publicato Panormi à tribus Inquisitoribus huius Regni die 15. Februarij 1657. tenoris sequentis.

192 Noi l'Inquisitori Apostolici contra l'heretica prauità, & apostasia in questo Regno di Sicilia, & Isole coadiacenti per l'autorità apostolica, & reggia deputati, &c. facciamo intendere à tutti, e singoli personi: così ecclesiastici, come secolari di qualsiuoglia stato, & conditione, che siano essenti, ò non essenti Regolari, e secolari stanti, & habitanti in questa Città di Palermo, ò in qualsiuoglia Città, Terre, & luoghi di questo Regno, come hauendo li Sōmi Pontifici cōcesso alcuni giubilei, nelli quali si daua facultà alli Cōfessori di poter absolvere delli casi reseruati: etiā di quelli contēti nella Bolla in Cœna Domini, & hauendo dubitato alcuni personi: Vtrum in virtù della sopradetta facultà se potesse absolvere delli casi di heresia, dichiarono li Sommi Pontifici non essere compresi nella supradetta facultà; & hauendosi tornato dinouo a dubitare nell'occorrenza di detti Giubilei la Santità d'Inocentio Decimo di felice recordatione, nella Congregatione dello Santo Officio fatta a 23. di Maggio 1652. dichiarò che nessun Confessore potesse absolvere del crimine dell' heresia in virtù della facultà che si concede in detti Giubilei, nisi in casu, quo espressamente se desse facultà d'absolvere del crimine dell' heresia, & ultimamente hauendosi dinouo ritornato al detto dubio cō l'ocasioni dell' Giubileo concesso della Santità d'Alexandro Settimo, nell'ingresso del suo Pontificato, e pretendendo alcuni, che si potria absolvere dell' heresia in virtù della facultà concessa in detto Giubileo, con dire, che non li constaua delle sudette dichiarazioni Pontificie, & che in casu, che di

lo.

loro haessero hauuto notitia, per essere materia che dipende nell'Intèrione del sōmo Pontifice, che concede detto Giubileo per le dichiarazioni de' soi antecessori, non si potia sapere l'intentione sua, & hauendosi trattato, & conferito questo punto nella Congregatione del Santo Officio dell'anno prossimo passato 1656. la Santità d'Alexandro Settimo seguitando le dichiarazioni de' suoi Predecessori ad effetto di rimouere, & leuare ogni sorte di dubio: tanto per lo presente: quanto per lu tēpo d'auentire, & per essere il crimine dell' heresia più graue, e degno di speciale censura, che tutti l'altri, dichiarò Sua Santità, che la facultà d'absolvere dell'heresia nō s'intenda compresa nelli Giubilei, ò concessioni simili: nisi in casu; che nelli detti Giubilei si conceda espressamente facultà d'absolvere dell'heresia. Per lo quale fù accordato, che douiamo mandare, e spedire questa nostra carta di editto; acciò che venga à notitia di tutti in modo che nessuno possa allegare ignoranza. Pertanto comandiamo, & ordiniamo che tutti li Confessori; così Regolari come secolari essenti, ò non essenti l'habbiano d'osservare, & offeruino nella forma sudetta, e comandamo, che questo nostro Editto si pubblichi in tutti le Chiese: così Matrici; come Parrocchiali, e Conuenti di Religiosi di qualsiuoglia Città, Terre, e Loghi di questo Regno, affissandone ancora vna copia della lettera del sudetto editto in vna porta delle supradette Chiese quale nessuno lo leuirà senza nostra licenza, e si offeruerà sotto pena di scomunica maggiore, e di onze vinti applicati al fisco di questo santo

Officio. Così ancora comandiamo, & ordinamo à tutti li superiori di Religioni di qualsiuoglia sorte, e conditione che siano, che facciano aggiungere, e aggiungano con effetto questo nostro editto alla Bulla di Urbano Ottauo dato in Roma feria quinta die 14. Aprilis 1633. nella quale si cōtiene vn decreto della sacra Cōgregatione del santo Officio intorno all'osservanza delli decreti Apostolici appartenenti al S. Officio e lo faranno leggere ogni anno in perpetuum in tutti li Conuenti, che hauerà ciascheduna di detti Religioni: anchor che siano in qualsiuoglia Città, Terre: Casali, e Luoghi da questo Regno nella feria 6. doppo di l'Ottava dell'Assuntione della Beata Vergine nella publica mensa, ò refettorio, ò nel Capitolo spacialmente à questo effetto cōuocato sotto pena di scomunica maggiore, e priuatione d'officio, e di voce attiva, e passiva, ipso facto incurrenda, prout in detta Bolla d'Urbano si contiene; e d'hauerlo così fatto, letto, e publicato li Cōmissarij del santo Officio, e superiori di dette Religioni manderanno fede autentica in questo Tribunali i in fede del quale d'ordine del consiglio supremo della suprema, e generale Inquisitione di Spagna comandamo dare, e daro li presenti littere sottoscritti li nostri, nomi, e sigillati col sigillo di questo Santo Officio, e referendate dell'infra scritto Secretario dati in Palermo à 15. di Febraro 1657. Doctor D. Ioannes Lopez de Cisneros. Doctor D. Paulo Escobar. de mandato Sancti Officij D. Ionan de Retana Secretario locus † sigilli.

RE.

RESOLVTIO XIV.

Utrum virtute Bullę Cruciatę possit Confessarius absoluere poenitentem à criminibus contentis in primo capite Bullę Coenę hæresi excepta.

163 **C**VM in 1. canone Bullę Coenę Domini præter hæresim plura alia crimina: similiter reseruata contineantur, vt auxiliū, vel fauorem præstare hæreticis, illosq; recipere, vel ipsorū libros hæresim continentes, vel de Religione tractates legere, retinere imprimere, defendere, &c. & similiter crimen Schismæ: nempe cum quis pertinaciter se à Sede Apostolica subtrahit de his casibus (hæresi excepta) in præsentia inquirimus an possit poenitens virtute Bullę Cruciatę ab illis absolui semel in vita, & semel in mortis articulo: dum prædicta crimina non habent admixtum errorem contra fidem: quia si dictum errorem contra fidem admixtum habeant: certū est apud omnes DD. non posse Confessarium poenitentem ab illis absoluere vigore priuilegij Bullę Cruciatę.

164 Loquendo igitur de dictis criminibus, in 1. sensu: prout scilicet nullum habent admixtum errorem contra fidem, partem negatiuam tenent Emanuel Rodriquez in explicat. Bullę Cruciatę §. 9. num. 70. & Clarius in additionibus ad §. 9. num. 66. Fernandez. par. 3. exam. cap. 9. §. 16. sect. 1. Ledesma to. 2. summæ tract. 1. cap. 6. in fine Turrianus 2. 2. tom. 1. disp. 56. dub. 2. Azorius tom. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 2. & alij. Fundamentum huius sententię est: quia prædicti casus reductiue: saltem ad crimen

hæresis videntur pertinere, at qui à crimine hæresis non possunt Confessarij absoluere suos poenitentes vigore Bullę Cruciatę semel in vita, & semel in mortis articulo: ergo nec possunt illos à supradictis criminibus absoluere vigore dicti priuilegij Bullę Cruciatę, consequentia ex præmissis manifestè sequitur, & minor constat ex verbis ipsius Bullę Cruciatę, in quibus licet concedatur facultas Confessarijs absoluendi suos poenitentes ab omnibus criminibus, & censuris reseruatis Summo Pontifici: etiam contentis in Bulla Coenę Domini, excipitur Crimen hæresis à dicta facultate: maior vero probatur, quia illi, qui fauorem præstant hæreticis, & libros eorum legunt, imprimunt, aut imprimere faciunt, vel eos defendunt; licet non sint hæretici formales, sunt valde suspecti in fide: ergo supradicta crimina videtur pertinere indirectè ad crimen hæresis, & forsitan ob hanc causam Summus Pontifex Paulus Quartus in suo Breui sub dato anno 1558. Põtificatus sui anno 4. præcepit, in virtute Sanctę obediencię; & sub poena excommunicationis late sententię omnibus Confessarijs, vt in actu confessionis diligenter inquirant à poenitentibus: num habeant, vel legant libros hæreticos: seu ab Ecclesia damnatos: aut imprimant, seu imprimere faciant, vel venales teneant, aut de eis habeant: aliquam notitiam; quod si prædicti poenitentes aliquid Confessori reuelent: non prius absoluantur: quam Inquisitoribus denunciarent quidquid circa hoc negotium exploratum habuerint, vt vt refert Rodriquez in dicta additione ad §. 9. Bullę Cruciatę dict. num. 66. Ex quo breui colligi

DE BULLA CRUCIATÆ RESOL. XVI. 353

gi videtur nõ posse Confessarios vigore Bullę Cruciatę absoluere nec legentes libros Hæreticorū, nec eosdē imprimentes, venales habentes, vel id Inquisitoribus non reuelantes, dum notitiam huius negotij habuerint.

165 Secunda, & probabilior sententia affirmat posse Confessariū absoluere schismaticos, fautores, & receptores Hæreticorum, & reliquos etiam, qui in Bulla Coenę Domini continentur, excepto hæretico exteriori virtute Bullę Cruciatę semel in vita, & iterum in mortis articulo, ita Henriquez lib. 6. cap. 16. in textu. nu. 2. & in Glossa litera L Salas in expositione Bullę Cruciatę quæst. 9. Duardus in Bulla Coenę lib. 3. §. 2. quæst. 8. nu. 8. Acosta quæst. 63. Suarez de fide disp. 24. sect. 1. num. 11. Sanchez tom. 1. summæ lib. 2. c. 12. num. 12. Farinacius de hæresi quæst. 180. num. 8. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullę Cruciatę part. 2. tract. 6. cap. 2. sect. 4. nu. 40. D. Carolus Latius in dilucidatione Bullę Cruciatę disp. 6. quæst. 2. difficult. 10. nu. 48. & alij.

166 Probatur 1. quia optimè stare potest, vt schismatici, aut Hæreticorum fautores, eorumque libros legentes, imprimentes, aut imprimere facientes nõ sint hæretici, sed catholici, vt de se manifestum est: atqui in Bulla Cruciatę solū excipitur crimen hæresis à facultate absoluendi: semel in vita, & iterum in mortis articulo, vt ex verbis ipsius Bullę constat: ergo à quibuscūque alijs criminibus, quę non fuerint hæresis; poterit Confessarius absoluere virtute priuilegij Bullę Cruciatę semel in vita, & semel in mortis articulo: probatur consequentia: quia excep-

tio firmat regulam incontrariū: vt communiter affirmant DD. ergo cum in Bulla Cruciatę solū excipiat crimen hæresis poterit absque dubio Confessarius virtute Bullę Cruciatę poenitentē absoluere à reliquis omnibus casibus in illo primo canone bullę Coenę Domini contentis. 167 Probatur 2. quia facultas, quę in bulla Cruciatę cõceditur habentibus ipsā, vt scilicet possint eligere quęcūque Confessariū, siue secularem: siue Regularē ex approbatis ab ordinario, & ab eo quorumcūque peccatorum, & censurarum, etiā Sedi Apostolicæ, & in Bulla Coenę Domini reseruatorum, & reseruatarum, (excepto crimine hæresis) plenariam indulgentiam, & remissionem semel in vita, & semel in mortis articulo obtinere, est fauor, & gratia: ergo dicta facultas est amplianda iuxta illam regulam iuris id ē fauores sunt ampliandi: poenæ verò restringendę: præcipuè cum nulla nobis se offerat ratio ad dictam facultatē coarctandam.

168 Ad fundamentum oppositę sententię responderetur: negando maiorem, & ad eius probationem respondeo certū esse apud omnes, quod receptor hæreticorum in domo sua, vel in agro, vel in Ciuitate, vel in alio quouis loco, precise ob receptionem non dicitur suspectus in fide: si quidem hoc non facit ob fauorem prestandum errori hæreticorum: sed ad occultandas personas, aut hospitio recipiendas in quo casu crimen hæresis subiecti: valdè materialiter se habet respectu recipientis, ideoque receptor hæreticorum, vt receptor tantummodo formaliter absque aliqua alia circumstantia non dicitur hæreticus, nec sus-

pectus de fide. Si autem loquamur de defensore hæreticorum, dupliciter potest quis dici hæreticorum defensor. Primo si errores hæreticorum defendat. Secundo si defendat personam ob causam hæresis. Quando autem aliquis errorem hæretici defendit, formando argumenta in eius fauorem, & obiectiones contrarias soluendo, aut verbis laudando hæreticorum scripta, modus iste defendendi hæreticum, aut hæreticos perniciosissimum est; etiam si defensor interius errori defenso non assentiat: nam in foro exteriori: seu externo vehementer præsumitur errori assentiri, & tamquam hæreticus omni hæretico deterior est damnandus, ut bene docet Peña comment. 77. in principio. Farinacius innumeros referens quæst. 182. num. 62. & est textus expressus in cap. qui aliorum causa 24. quæst. 3. ibi, qui aliorum defendit errorem: multo amplius damnabilior est illis, qui erant, quia non solum erat, sed etiam alijs offendicula erroris præparat, & confirmat. Unde quia Magister erroris est; non tantum hæreticus; sed etiam hæresiarcha diceadus est. Quando vero aliquis defendit personam hæretici propter causam hæresis, ut si impediatur ne capiatur à Iudice, vel captum ab eo liberet, vel impediatur, ne corrigatur, quod facere potest muneribus, vi, dolo, & potentia, licet iste talis sit hæretici defensor, & ut talis sit puniendus: tamen non dicitur hæreticus, nec suspectus in fide: si non ad sit alia circumstantia, ex qua colligi valeat aliqua suspensio in fide. Si autem sermo sit de fautore hæretici: scilicet de illo, qui ob causam hæresis hæretico fauorem præstat cum distin-

tionem etiam loquendum est, nam dupliciter hunc fauorem præstare potest, omissione: scilicet, vel commissione. Omissionem aliquis fauet hæreticis, si eos cum tenet capere: aut iudicibus indicare omittit, aut si captos, & suæ Curæ commissos diligenter non custodit. Commissionem aliquis hæreticos fauere potest verbis, & factis. Verbis, si laudet hæreticum, ut talis est affirmans esse virum probum, iniuste damnatum, si præbeat consilium, ut possit errores cœlare, & condemnationem fugere. Factis denique hæreticis fauet, si eos cœlat, & occultat in domo, si auxilium præbet ut effugiant, si subministrat alimenta, si processum falsificet, vel abscondat, aut alia similia faciat, ex quibus Inquisitionis officium impeditur. Ille, qui omissionem hæreticis fauet, seu fauorem præstat, non dicitur hæreticus, nec in fide suspectus præcise ratione talis omissionis formaliter. Ille autem, qui commissione fauet, verbis, nempe hæreticum, laudando, affirmans esse virum probum, iniuste damnatum, si hoc affirmet, ut manifestet errorem hæreticorum, non esse errorem, nec dignum poena, si hoc assentiat: actu intellectus efficaciter, dicendus est hæreticus formalis, si autem hoc non assentiat, & verbis suis sit causa, ut alij iudicent ipsum assentire, talem errorem hæretici non esse errorem, nec iuste puniendum à Sancto Inquisitionis Officio: licet non sit hæreticus formalis; est tamen vehementer suspectus in fide, & ut talis est grauiter puniendus. Si vero verbis laudet hæretici personam, affirmando esse hominem probum bonæ indolis, &c. ex quibus verbis nullo modo colligi valeat

ip-

sum laudare errorem, sed solum hæretici personam: licet sit fautor hæretici; non tamen dicendus est hæreticus, aut in fide suspectus. Ex quibus omnibus manifeste apparet, posse aliquem esse fautorem, & receptorem hæreticorum, libros hæreticos legere, imprimere, aut facere imprimi, & esse fidelem, & non hæreticum, nec in fide suspectum, ut ex prima probatione nostræ sententiæ constat.

169

Nec breue Pauli Quarti in fundamentum oppositæ sententiæ allegatum oppositum cõuincit: imò si prædictæ constitutiones Apostolicæ verba expendantur oppositum potius deprehenditur, ut optime notat Ludouicus à Cruce ubi supra num. 8. Tum quia huiusmodi præceptum, & censura nõ fertur contra poenitentes, sed contra Confessarios, ne absoluant poenitentes: nisi prius dictos libros Inquisitoribus tradiderint.

Tum etiam quia in dicto breui Pauli Quarti non derogantur priuilegia Cruciatæ: imò nec vlla fit mentio dictæ Bullæ: sed modus simpliciter insinuatur à Confessoribus obseruandus, ut poenitentes quidquid nouerint circa talia crimina Inquisitoribus denuncient. Præterea quia dato, et non concesso, quod Summus Pontifex Paulus Quartus in dicto breui reuocaret priuilegia Bullæ Cruciatæ per Bullas subsequentes reualidantur. Et denique: quia per Bullam Cruciatæ conceditur habentibus dictam Bullam facultas eligendi Confessarium, siue secularem, siue Regularem ex approbatis ab Ordinario, et ex Regularibus semel tantum à quocumque Ordinario approbatum, à quo possint absolui ab omnibus casibus, et censuris Sedi Apostolicæ refer-

uatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini excepta hæresi: atqui nullum ex prædictis criminibus modo à nobis supra explicato acceptis, est propriè hæresis: ergo potest Confessarius ab illis poenitentem absolui semel in vita, et semel in mortis articulo virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ.

Sed dices virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ non potest quis in mortis articulo à crimine hæresis absolui: ergo remanet destitutus auxilio vitæ æternæ consequendi medio poenitentiae Sacramento: atqui hoc non debet dici, cum ipse Dominus noster Iesus Christus apertè dicat nolo mortem peccatoris: sed ut magis conuertatur, & viuat: ergo licet virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ non possit quis in vita absolui à crimine hæresis: poterit tamen absolui virtute dicti priuilegij, saltem in mortis articulo à crimine hæresis.

Respondetur concesso antecedenti, negando consequentiã: nam quilibet Sacerdos in mortis articulo potest absolui hæreticum cum poenitentem, et quemlibet alium peccatorem à censuris, & peccatis, quibus adstrictus est, ut habetur in cap. his qui causa 26. quæst. 6. ibi his qui in tempore necessitatis, et in periculi urgentis instantia præsidium poenitentiae, et mox reconciliationis implorare, nec satisfactio interdicienda est, nec reconciliatio deneganda: quia misericordia Dei, nec mensuras possumus ponere, nec tempora definire apud quem nullas patitur veniæ moras conuersio dicente Dei spiritu per Prophetam: (cum conuersus ingemueris; tunc saluus eris) et infra, quod si aliqua ægritudine ita fuerint aggrauati, ut quod paulo ante poscebant,

Y y 2 et

et sub presentia Sacerdotis significare non valeant; testimonia eis fidelium, & circumstantium prodesse debebunt, ut simul, et poenitentiae, et reconciliationis beneficium consequantur: seruata tamen regula Canonum patrum circa eorum personas, qui in Deum à fide descendendo peccarunt. Et in eadem questione cap. si aliquis dicitur si aliquis excommunicatus fuerit mortuus; qui iam sit confessus, et testimonium habet bonum, et non poterat venire ad Sacerdotem; sed preoccupauit eum mors in domo, aut in via; faciant pro eo Parentes eius oblationem ad Altare, et dent redemptionem pro captiuis. Deinde cap. si Presbyter eiusdem questionis dicitur si Presbyter poenitentiam morientibus abnegauerit reus erit animarum: quia Dominus dixit quacumque die conuersus fuerit peccator vita uiuet, et non morietur. Vera enim confessio in ultimo tempore esse potest; quia Dominus non solum temporis: sed etiam cordis inspector est; sicut latro unius momenti poenitentia meruit esse in Paradiso in hora ultima confessionis. Et denique in cap. agnouimus predictae questionis dicitur Agnouimus poenitentiam morientibus denegari, nec illorum desiderijs annui, qui obitus sui tempore hoc animae suae cupiunt remedio subueniri horremus (fateor) tamen impietatis aliquem inueniri, ut Dei bonitate desperet: quasi non posset ad se quouis tempore concurrenti succurrere, et periclitantem sub onere peccatorum hominem redimere, quo se expediti desiderat, & liberari, hoc rogo, aliud est: quam morienti mortem dare, eiusque animam

sua crudelitate: ne absolute esse possit occidere? Cum Deus ad subueniendum paratissimus inuitans ad poenitentiam, sic promittat peccatori inueniens: in quacumque die conuersus fuerit, peccata eius non imputabuntur ei. Et iterum nolo mortem peccatoris: sed tantum ut conuertatur, & uiuat. Salutem ergo homini adimit quisquis mortis tempore speratam poenitentiam denegarit, & desperat de misericordia Dei, qui eum ad subueniendum morienti sufficere, vel in momento posse non credit perdidisset latro in Cruce praemium ad Christi dexteram pendens: si illum unius horae poenitentia non iuisset. Cum esset in poena poenituit, & per unius sermonem professionem habitaculum Paradisi Deo promittente promeruit; Ex quibus Patres Sacrosancti Concilij Tridentini moti decreuerunt sess. 14. cap. 7. ut in mortis articulo nulla esse casuum reseruatio per haec verba. Veruntamen pie admodum ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reseruatio in articulo mortis: atque ideo omnes Sacerdotes quoslibet poenitentes à quibusuis peccatis, & censuris absolueri possint, extram quem articulum Sacerdotes cum nihil possint in casibus reseruatis id unum poenitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos Iudices pro beneficio absolutionis accedant.

RE.

RESOLVTIO XV.

Vtrum Confessarij valeant suos poenitentes absoluere à casibus Sanctae Inquisitioni reseruatis (ex his tamen, qui non sunt contenti in Bulla Coenae Domini) toties quoties virtute priuilegij Bullae Cruciatæ?

172 PRæter casus Sancto Inquisitionis Tribunali reseruatos, qui simul sunt contenti in Bulla Coenae Domini, ut est casus hæresis fauere hæreticis, &c. sunt alij casus Sanctae Inquisitioni reseruati, ut maleficia, Sortilegia, adoratio demonum, magia, incantationes, Superstitio, blasphemiae hæreticales, sollicitatio ad venerem, in confessione Sacramentali iuxta Pontificum decreta, & huiusmodi, qui singulis annis, tempore quadragesimæ promulgari solent, de quibus in præsentem inquirimus an possit Confessarius ab eis poenitentes absoluere toties quoties virtute priuilegij Bullae Cruciatæ; Negatiuam sententiam sustinent Fernandez in exam. Theolog. moral. par. 3. cap. 9. §. 16. sect. 1. num. 1. Turrianus tom. 1. in. 2. 2. Diui Thomae explicat. 56. dub. 2. Altherius de censuris tom. 1. lib. 5. disp. 2. cap. 9. in fine Azorius tom. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 9. Ledesma in summa tom. 2. tr. 1. cap. 6. in fine quos citat Diana par. 1. tract. 5. resol. 7. Fundamentum horum Doctorum est: quia sibi persuadent, quod sub nomine hæresis includuntur omnia alia crimina contenta in Edictis Dominorum Inquisitorum, atque Confessarius non potest virtute Bullae Cruciatæ, nec semel tantum poenitentem absoluere à crimine hæresis externæ: ergo nec poterit illum absoluere

virtutæ dictæ Bullae Cruciatæ à dictis criminibus contentis in Edictis Inquisitorum.

Nihilominus dicendum est posse Confessarios virtute priuilegij Bullae Cruciatæ suos poenitentes toties quoties absoluere à casibus Sanctae Inquisitioni reseruatis, exceptis illis qui simul in Bulla Coenae Domini continentur; aut ex alio capite sint Summo Pontifici reseruati; ita Diana 1. par. tract. 5. resol. 7. §. notauit etiam Suarez tom. 5. de censuris disp. 21. sect. 2. num. 14. Pater Franciscus Bardi in exposit. Bullae Cruciatæ par. 2. tract. 6. cap. 2. sect. 5. num. 47. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 4. tract. 2. de excommunicat. disp. 17. quæst. 88. D. Carolus Latus in dilucidatione Bullae Cruciatæ disp. 6. quæst. 2. difficult. 11. num. 53. ubi pro hac sententia citat Filiucium tom. 1. tract. 16. cap. 3. num. 49. Thomam Sanchez tom. 1. summe lib. 2. cap. 30. num. 17. verum Sanchez in dicto cap. 30. nihil de hoc puncto tractat. nec accedit ad num. 17. neque apud Sánchez in alijs libris talem doctrinam inuenire potui.

174 Probatur hæc sententia: quia Bulla Cruciatæ concedit Confessarijs ab ordinario approbatis facultatem absoluendi toties quoties suos poenitentes ab omnibus casibus, qui non sunt Summo Pontifici reseruatis, ut ex verbis ipsius Bullae constat; atque casus Sanctae Inquisitioni reseruati contenti in Edictis Inquisitorum, qui simul non continentur in Bulla Coenae Domini, non sunt Sedis Apostolicæ reseruati, ut communiter affirmant DD. ergo poterunt Confessarij ab illis toties quoties poenitentes absoluere virtute dicti priuilegij Bullae Cruciatæ.

No-

175 Notanter dixi, aut ex alio capite sint Summo Pontifici referuati, vt satisfaciant; tacita quadā obiectiōe, quæ contra noſtram doctrinam potest fieri; nempe inueniri poſſe caſus alios non cōtēntis in Bulla Cœnæ, qui ſint ſimul Inquiſitoribus, & Summo Pontifici referuati: ac proinde ratione Pontificiæ referuationis vigore Bullæ Cruciatæ ab illis Cōfeſſariis toties quoties abſoluere non poterit: ergo falſum eſt abſoluere abſerere poſſe Cōfeſſariū toties quoties abſoluere pœnitentem à caſibus Sanctæ Inquiſitionis referuatis, exceptis ijs, qui ſimul in Bulla Cœnæ Domini continentur. Nam ad hanc obiectiōem reſpondeo tum Erudito Patre Franciſco Bardi vbi ſupra n. 49. ſiquod præter illos, qui reperiuntur in Bulla Cœnæ Domini ſint alij caſus, qui ſimul Inquiſitoribus, & Sedi Apoſtolicæ communiter ſint referuati, certum mihi eſt non poſſe Cōfeſſarium ab illis pœnitentem abſoluere vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ: at tamen, quia præter illos, qui continentur in illo Canone de factō nullus caſus reperiatur, qui communiter Inquiſitoribus, & Apoſtolicæ Sedi ſit referuatus; idcirco verè dicere poſſumus ab omnibus alijs, præter illos Cōfeſſarium toties quoties poſſe vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ pœnitentem abſoluere. Vnde ad argumentum reſpondeo, conſequentiam: quia originatur, & procedit ab antecedenti conditionato, cuius conditio non eſt de factō purificata.

176 Aduerto tamen cum eodem Patre Franciſco Bardi, & D. Carolo Latino vbi ſupra nu. 74. quod ſupra poſita doctrina noſtræ ſen-

tentię abſolutè eſt vera quoties dicta crimina nō habeant ſimul ammixtum errorem contra fidē in intellectu, à quo errore tamquam effectus à ſua cauſa procedant; quia tunc rationem formalem negreſis extere referuatę habebunt: atque adeo nec pro vna vice poterit Cōfeſſarius à dictis criminibus pœnitentē abſoluere, vt ex ſupradictis reſolut. præcedenti conſtat. At tamen ſi ratione alicuius intereſſe, ſeu odij, aut alio prauo effectū dicta crimina ſolum exerceantur: extra tamen errorem in fide, in dicto caſu dicimus poſſe Cōfeſſarium toties quoties pœnitentem à dictis criminibus abſoluere.

RESOLVTIO XVI.

Vtrum Religioſi Regulares ab Ordinario approbati de licentiā ſuorum Superiorum poſſint vigore ſuorum priuilegiorum abſoluere ſuos pœnitentes, à caſibus contentis in edicto dictorum Dominorum Inquiſitorum.

177 **P**rima ſententia negat poſſe Regulares vigore ſuorum priuilegiorum ſuos pœnitentes abſoluere à dictis caſibus contentis in edictis Dominorum Inquiſitorum: quia iudicant hoc eſſe prohibitiū à ſacra Cōgregatione Cardinalium: quatenus eadem ſacra Cōgregatio prohibere videtur Regularibus facultatem abſoluēdi à caſibus Episcopis referuatis. ita Miranda in manuali Prælatorum tom. 1. quæſt. 4. art. 2. Magiſter Bordonus in conſilijs Regularium reſol. 6. nu. 11. & alij. Fundamentum huius ſententię eſt; quia magis rigoroſa eſt caſuum referuatio ſpectantium ad ſanctę Inquiſitionis Tribunal quam

quàm referuatio caſuum ad Episcopum ſpectantium: atqui Religioſi Regulares vigore ſuorum priuilegiorum non poſſunt pœnitentes abſoluere à caſibus Episcopo referuatis; ergo multo minus poterunt illos abſoluere à caſibus ſanctę Inquiſitionis referuatis in edicto Dominorum Inquiſitorum.

178 Dicendum tamen eſt poſſe Religioſos Regulares approbatos ab Ordinario de licentiā, & facultate ſuorum Superiorum ſuos pœnitentes abſoluere in foro conſcientiæ à dictis caſibus contentis in edictis Dominorum Inquiſitorum. ita Porrel in additionibus ad dub. regul. verbo ſollicitare foeminas n. 24. Freithas in additionibus de Confessorum ſollicitat. Episcopus Rodericus à Cuña quæſt. 21. nu. 31. quos citat Diana par. 1. tract. 5. reſolut. 8. Quamuis ipſe nihil de hoc affirmet, vel neget, contentus referre aliorum Doctorum placita, vt ipſe fatetur his verbis: ſed ego in hac quæſtione de meo nihil dico, & nihil pono; ſolū refero, quod alij dixerūt.

179 Probatum eſt noſtrum aſſertum ex priuilegio conſeſſo Clericis Regularibus Teatinis, quibus conceditur, vt omnes Cōfeſſarij dictę Congregationis approbati iuxta formam Concilij Tridentini habeant facultatem abſoluēdi quoscumque fideles vndecumque venientes à quibuslibet peccatis, etiam Apoſtolicæ Sedi referuatis, & à quibuscūque cenſuris, ſententijs, & pœnis eccleſiaſticis, ex illis reſultantibus, præterquam ab his, quę continentur in bulla Cœnæ Domini, vt habetur in compendio dictę Congregationis Clericorū Regularium tit. abſolutio quoad regulares: ergo poſſunt etiam

dictę Religionis Cōfeſſarij approbati iuxta formam Concilij Tridentini, & omnes alij Cōfeſſarij aliarum Religionū Regulariū participantū cum ipſis in priuilegijs ſuos pœnitentes abſoluere à dictis caſibus contentis in edictis Sanctę Inquiſitionis: probo conſequentiam: nam illa particula, (etiam) contra in verbis dicti priuilegij manifeſte demonſtrat, nō ſolum Regulares poſſe abſoluere à caſibus referuatis Sedi Apoſtolicę; ſed etiam à referuatis cuiuscumque Summo Pontifici inferi, atqui Tribunal Sanctę Inquiſitionis Summo Pontifice eſt inferius, ergo ſi Cōfeſſarij Regulares approbati iuxta formam Concilij Tridentini poſſunt vigore ſuorum priuilegiorum abſoluere ſuos pœnitentes à caſibus Summo Pontifici referuatis: poterunt ſimiliter eos abſoluere vi dictorū priuilegiorū à ſupradictis caſibus contentis in edictis Dominorū Inquiſitorum.

180 Secundo probatur quia cuiuslibet licet quod eſt plus: vtique licet, quod eſt minus; atqui plus eſt abſoluere à referuatis Summo Pontifici: quam à referuatis Dominis Inquiſitoribus: ergo ſi Cōfeſſarij Regulares approbati iuxta formam Concilij Tridentini poſſunt virtute ſuorum priuilegiorum pœnitentes abſoluere à caſibus Summo Pontifici referuatis (exceptis qui in Bulla Cœnæ cōtinētur) poterūt ſimiliter eos abſoluere à caſibus Dominis Inquiſitoribus referuatis: dum non contineantur ſimul in dicta Bulla Cœnæ Domini, minor eſt certa: quia dicta facultas abſoluēdi à caſibus Pontifici referuatis exceptis illis, qui in Bulla Cœnæ Domini cōtinētur, conſeſſa fuit à Paulo 5. & à Gregorio 15. Clericus Regularibus, vt conſtat ex eorum compendio pri-

privilegiorum verbo confirmatio privilegiorum §. 3. & 4. in ultima editione facta à Patre Peregrino, & eadem facultas concessa fuit à Paulo 5. Societati Iesu, ut refert Pater Fraciscus Suarez lib. 8. de legibus cap. 16. num. 2. in fine, cuius facultatis concessio, & confirmatio facta fuit à dictis Summis Pontificibus ex certa scientia, ut affirmant prædicti DD. Maior verò probatur ex regula 53. de regulis iuris in 6. scilicet, cui licet quod est plus: licet utique quod est minus, & ex cap. ecce distint. 95. primæ partis decreti ut refert Glossa in dicta regula, ubi quæritur utrum liceat Sacerdoti benedicere Populum in fine Missæ, & respondetur quod sic; quia licitum est Sacerdoti quod est plus: scilicet conficere Corpus Christi: ergo est ei licitum, quod est minus: scilicet benedicere Populum in fine, Missæ: verba dicti capituli hæc sunt. Ecce ego dico præsentibus Episcopis suis: atque obstantibus in Altari Præsbyteros posse Sacramenta conficere. Et infra: sed quia scriptum est: Præsbyteri duplici honore honorentur maximè qui laborant in verbo Domini, Prædicare eos decet, utile est benedicere, congruum confirmare, conuenit reddere communionem, necesse est visitare infirmos, orare pro inualidis, atque omnia Dei Sacramenta completere. Et infra, nemo hinc Episcoporum inuidia diabolicæ tentationis inflatus irascatur in templo, si Præsbyteri interdum exhortentur plebem, si in Ecclesijs prædicent, si plebibus ut scriptum est benedicant. Etenim annuenti mihi ista sic dicam: qui non vult præbyteros facere, quæ iubentur à Deo; Dicat quis maior est Christo, aut quid Corpus

ri eius, aut sanguini poterit anteponi? Si Præsbyter Christum consecrat, cum in Altari Dei Sacramenta benedicit, benedicere Populum non debet? qui Christum etiam meruit consecrare: ergo indubitatum est, quod cui licet, quod est plus: licet utique quod est minus: ergo cum Confessoribus Regularibus liceat vigore suorum privilegiorum, quod est plus: scilicet absolueri poenitentes à casibus Papæ reservatis: licebit utique, quod est minus, nempe illos absolueri à casibus Sanctæ Inquisitioni reservatis contentis in Edictis Dominorum Inquisitorum: dum simul non includuntur in contentis in Bulla Coenæ Domini.

Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur, omittendo maiorem, & negando minorem, nam Regulares vigore suorum privilegiorum, modo absolueri possunt ab omnibus casibus & censuris Episcopis reservatis, ut docet Peyrinus de privilegij regularium in constitutione vnica Pirri §. 8. num. 40. ubi hæc verba habet, atque ita consuetudinem huiusque id obtinuisse, & in praxi ita defacto obseruari, quod solum illi casus sint reservati, qui ab Episcopo nominantur, ac deputantur, ut protalibus habeantur. Floronus de casibus reservatis part. 1. cap. 4. §. 8. nu. 4. ubi asserit quod ubi Episcopi aliquos casus in sua tabella proponunt, quos publicare faciunt, voluntque eos esse reservatos: nisi aliud exprimant alij exclusi censentur, qui in Synodu, constitutionibusve reperiuntur reservati, & non sunt comprehensi in dicta tabella Ezana to. 3. quæstionum regularium versu casus reservati Regularium n. 5. ubi hoc idem affirmare videtur,

dum

dum asserit: similiter quoad praxim eorumdem Confessoriorum, quoad casus Episcopales reservatos, illud spectat, quod cum Ordinarij expresse aliquos casus tantum sibi reservauerint, credere debent nullum alium casum in ea dioecesi ex consuetudine obseruatum esse: quia si talis esset eum ipsi Ordinarij deberent exprimere. Comitulus in responsionibus moralibus lib. 1. quæst. 27. n. 14. versu 2. ratio. Angelus Maria Verricellus in suis quæstionibus moralibus, & legalibus tract. 8. quæst. 15. num. 9. Diana part. 3. tract. 2. resolut. 13. versu nota 4. & par. 8. q. 7. resolut. 71. Merolla tom. 1. disp. 1. cap. 2. num. 540. Cespides tract. de exemptione Regularium dub. 142. Auersa de Sacram. poenit. quæst. 17. sect. 6. & alij: ergo Religiosi Regulares ab Ordinario approbati iuxta formam Concilij Tridentini possunt absolueri à casibus iure Episcopis reservatis.

182 Nec valet si dicas, quod per Decretum Urbani Octavi quod incipit sacra Congregatio, & refertur à Magistro Bordonio dict. resolut. 6. num. 33. reuocata videntur privilegia Regularium supra casus Episcopales per statuta Prouincialia: aut Synodalia reservatos quia ibi dicitur, quod Regulares nec intra, nec extra Italiam in vim suorum privilegiorum, aut confirmationum eiusmodi posse quempiam ab eisdem talibus in Bulla Coenæ, aut Ordinario reservatis absolueri; & si secus fecerint absolutiones ab ipsis datas nullas, & irritas esse: ergo cum casus Synodales sint Ordinario loci reservati, Regulares virtute suorum privilegiorum ab illis absolueri non possunt.

183 Hoc inquam non valet: nam;

respondeo, negando consequentiam, cuius ratio est: quia ibi restringitur tantum Regularibus facultas supra casus Episcopales, ab homine reservatos, non vero à iure, nam ab his possunt defacto Regulares absolueri, ut supra diximus cum Doctoribus supra relatis hoc affirmantibus: ergo cum casus reservati in constitutionibus synodalibus, aut prouincialibus se habeant reservati à iure, & per modum legis: qua ratione mortuo Episcopo eorum reservatio non tollitur: sed perpetuo durat, donec reuocetur: sequitur, quod Regulares privilegiati possint defacto ab illis absolueri, dummodo non sint etiam ab homine reservati ijdem casus, qui sunt à iure; nam in illo tunc ratione reservationis specialis, & individualis non possent ab illis regulares virtute privilegiorum absolueri, ut sentiunt, & affirmant communiter DD.

RESOLVTIO XVII.

Vtrum sit absolendus hæreticus qui ducitur ad comburendum, & moritur negatiuus: si antea non fateatur veritatem publicè?

184 **A**ffirmatiue respondet Pater Antoninus Diana part. 1. tract. 5. de absolutione ab hæresi resolut. 8. §. pro coronide cum Portel in additionibus ad dubia regularia verbo reus nu. 3. ubi ita ait, ista doctrina dura mihi videtur, neque illam reperi apud aliquem Doctorem; neque Sanchez vllum citat; neque video quare non militent pro isto reo hæretico ad illum sic non obligatum, rationes pro excusandis alijs reis, non hæreticis, maxime

Zz cum

cum in reo hæretico violentius sit, & magis infame veritatem publicè fateri. Quod verò attinet ad scandalum, cum omnes sciant solere reos negare, & simul sciant illum posse verè confiteri sacramentaliter in articulo mortis, & idem scandalum suo modo suscipi potest de alijs reis negatiuis ductis ad patibulum. Adde quod hoc non videmus fieri à Confessoribus doctis comitantibus reos hæreticos ad combustionem, ita Portel quos etiam sequitur Carena in tract. de offic. Sanctæ Inquisitionis part. 2. tit. 2. §. 7. num. 58. quare hæc opinio ut pia, & secuta in praxi, valde probabilis est.

185

Fundamentum huius sententiæ est: quia absolendus est reus, qui dicitur ad supplicium post sententiam latam à iudice, nec tenetur suum delictum publicè confiteri, dum non sequatur dānum alicui tertio, sed sufficit, quod se accuset de peccato, quod fecit non respondendo veritatem Iudici, ab ipso interrogatus iuridicè ante pronuntiationem sententiæ: ergo similiter potest sacramentaliter absolui hæreticus, qui ducitur ad comburendum, & moritur negatiuis absque eo quod antea fateatur veritatem publicè: consequentia putet ex paritate rationis in utroque casu, & antecedens docent Reginaldus in praxi to. 2. lib. 24. cap. 7. sect. 6. num. 145. Navarrus in manuali cap. 25. n. 38. Rodriguez tom. 2. quæstionum regularium quæst. 18. art. 9. Sanchez to. 1. summe lib. 3. ca. 7. n. 11. Villalobos in summa to. 2. tract. 16. difficult. 3. n. 4. Diana vbi supra, & part. 3. tract. 5. resolut. 103. & alij. Quorum ratio est: quia ex eo quod Reus ductus ad supplicium non confiteatur

publicè suum delictū, nullum sequitur damnum Iudici, aut infamia aliqua, nequè accusatori, aut Testibus: nec scandalum Reipublicæ: præcipuè quando delictū non est contra bonum commune Reipublicæ: seu vniuersitatis: cum omnibus notissimum sit solitos esse Reos delicta negare; imò ac pusillanimes, ac stultiti habentur, si id fateantur. Et præsumptio stat pro Iudicis sententiæ cap. Consanguinei, & cap. causam de re iudicata, & latissimè Mascardus consil. 1302. num. 3. nec iustitia sententiæ præteritæ pender ex futura Delinquentis iam damnati confessione: sed exactis in processu, per quæ est illa lata.

186

Sed non iudicio improbabile sententiæ negatiuam Patris Thomæ Sanchez dict. tom. 1. Summe lib. 3. cap. 7. num. 11. in fine; non esse absolendum hæreticorum, qui ducitur ad comburendum, & moritur negatiuis, si antea non fateatur veritatem publicè: non quia ex non confessione Rei: sequatur aliqua infamia Iudici, Accusatori, aut Testibus: sed ratione scandali, ut optime docet Sanchez vbi supra per hæc verba: hinc excipiendus est, qui comburitur: eo quod hæreticus negatiuis sit: Neutrquam enim est absolendus: nisi publicè crimen fateatur. Et hoc quidem ratione scandali: eo quod præsumitur in hæresi decedere, & pertinax negando: quare si verè Reus est, tenetur crimen fateri, ut scandalū cesset, ita ille.

187

Probatur conclusio, quia Confessarius etiam in articulo mortis non potest poenitentem absolueri: nec licite: nec valide: nisi sit cum vera dispositione ad Sacramentalē absolutionem recipiendam; atqui hæreticus, qui du-

ci.

citur ad supplicium: scilicet ad comburendum, & moritur negatiuis, si antea non fateatur veritatem publicè non est legitimè dispositus ad sacramentalem absolutionem recipiendam; nisi antea fateatur publice suum delictum, ergo non est sacramentaliter absolendus: Maior est certa, & minor probatur; quia ille, qui dat causam proximis, scandali actiui in re graui est in statu peccati mortalis: dum scandalum non vitat: atqui hæreticus, qui moritur negatiuis, nisi suum delictū: si verè Reus est, publicè fateatur, dat occasionem scandali actiui in re graui: nam ab omnibus ut certum præsumitur in hæresi decedere, & pertinax in negando: ergo non est debitè dispositus ad Sacramentalem absolutionem: recipiendam: & consequenter non debet à Confessario absolui donec antea: si vere Reus est suum delictum publicè fateatur, ut scandalum cesset.

188

Nec valet si dicas cum Diana, & Portel, non inde sequi in dicto casu scandalum, cum omnes sciant solere Reos negare, & simul sciant illum nempe hæreticum, posse vere confiteri sacramentaliter in articulo mortis: etiam si crimen non fateatur publicè. Et idem scandalum suo modo suscipi posse de illis Reis negatiuis ductis ad patibulū. Hoc inquam non valet; nam magna inuenitur differentia inter vnum, & alterum casum: nam qui ducitur ad patibulum propter aliquod delictum extra crimen hæresis: idè non dat causam scandali, quia apud omnes communiter receptum est quod delinquentes solent communiter negare delictum: & nihilominus, ut bene asserit opposita sententiæ possunt

in articulo mortis absolui sacramentaliter, quin teneantur publice suum delictum manifestare; nec Confessarius tenetur delinquentibus ad hoc obligare, ne poenitentię Sacramentum odiosum fiat: attamen in casu hæresis hoc non valet, quia populus, qui videt aliquem hæreticum viuum comburi, & mori negatiuis infallibiliter iudicat ipsum mori in hæresi, quod scandalum vitari non potest: nisi Reus si verè Reus sit, suum delictum publice fateatur, & signum præbeat verę poenitentię: nam in hæreticis, qui ducuntur ad comburendum, & moriuntur negatiuis semper stat præsumtio, quod moriuntur pertinaces, & iudicantur à Catholicis in æternum inferni ignem damnati, quæ ratio non militat infidelibus, qui ducuntur ad supplicium pro alijs delictis, quæ non sunt contra fidem, ut experientia constat. Ex quo patet solutio ad fundamentum oppositę sententię. Nec hæc doctrina rigida est, ut iudicat Portel: imò maxime necessaria: tum ad salutem animarum: eorum, qui propter delictum hæresis iuste damnantur ad supplicium: tum etiam ad tollendum scandalum Populi, qui iuste scandalizatur, & iudicat contumacem in hæresi illum, qui se permittit viuum comburi: potius quàm suum delictum fateri publice, ut Populi scandalū vitetur, & se permittit mori certo genere desperationis, ut est viuū comburi ob sui pertinaciam, & contumaciam.

RESOLVTIO XVIII.

Vtrum vigore bullæ Cruciatæ possit Confessarius absoluere poenitentem, qui culpabiliter omisit denuntiare delicta, quæ sūt in Edicto inquisitorū, antequam de facto denunciaret?

189 **P**RO decisione huius resolutionis suppono, vt certum, quod ille, qui scit aliquem commississe aliquod delictum ex contentis in edicto Dominorum Inquisitorum, & non procurat intra terminum statutum prædictum delictum Dominis Inquisitoribus reuelare; assignando personam, quæ prædictum delictum commisit; non solum lætaliter peccat: sed etiam incurrit in excommunicationem latam in eodem edicto contra non reuelantes v. g. si quis audierit hæresim ab alio prolata, seu esse hæreticum, aut si mulier fuerit à Confessario in Sacramenti poenitentię administratione ad turpes actus sollicitata, & mulier sciat obligationem denunciandi ralem Confessorem, & alia similia crimina, quæ in dicto edicto Dominorum Inquisitorum continentur. Quo supposito, quod in præseti resolutione querimus, est, an si quis peccauerit omittens reuelare aliquod ex his criminibus, quando poterat, & debebat si postea respiscat, & confiteatur promittens se denunciaturum, crimen illud, quod scit ab alio patraturum; possit à Confessario vigore Bullæ Cruciatæ absolui: antequam actu præcedat denunciatio.

190 Secundo suppono posse Confessarium poenitentem absoluere qui culpabiliter omisit denunciare eum, qui sciuit aliquod ex di-

ctis criminibus in Edicto Dominorum Inquisitorum contentis commississe; antequam actu præcedat denunciatio vigore privilegij Bullæ Cruciatæ: si poenitens tunc sit simpliciter impotens ad denunciandam, vel iustam, & rationabilem causam habeat differendi, eo tempore denunciationem: si firmiter promittat reuelare: quamprimum poterit. Causæ autem, quæ sufficientes iudicari possunt à Confessario, variæ sunt, quarum aliqua assignantur à Doctoribus v. g. si aliquo modo urgeat necessitas comunicandi ad vitandum scandalum, vel infamiam, siue notam apud alios: nisi ille, cui incumbit reuelandi onus sacram sumat Eucharistiam: vel urgeat utilitas extraordinaria ad comunicandum, vt si aliquod generale iubilæum sit promulgatum, & expirat tempus: ita ut à Confessario prorogari amplius nequeat: vel ipse, qui denunciare debet: longè distet à loco, vbi resident Inquisitores: tunc enim censeretur rationabilis causa absoluedi à præterita omissione, cum proposito postea quamprimum reuelandi, in his autem, & similibus casibus, in quibus prudens Confessarius iudicauerit esse sufficientem causam differendi denunciationem, poterit poenitenti beneficium absolutionis impendere: quia hanc esse intentionem Dominorum Inquisitorum pie existimandum est: ita tenent Emanuel Rodriguez in summa tom. 1. cap. 34. num. 6. in fine, (& non tom. 2. cap. 34. nu. 5. vt citat eum Pater Bardi in explicatione Bullæ Cruciatæ pa. 2. tract. 6. cap. 2. sect. 6. nu. 54.) Santarellus de hæresi cap. 9. dub. vnico nu. 16. Peyrinus tom. 2. privilegiorum Regularium in-

con.

constitut. 4. Gregorij 15. §. 9. n. 24. (& non tom. 1. §. 9. num. 24. vt inuenies citatum apud Patrē Bardi vbi supra) & iterum Rodriguez tom. 2. quæstionum regularium quæst. 27. art. 1. & in eodem 1. tom. summa cap. 207. conclus. 1. nu. 1. Diana part. 1. tract. 4. de denunciationibus resol. 27. Ortiz in summa cap. 24. n. 11. Pater Leander à sanctissimo Sacramento par. 4. tract. 2. de excommunicatione quæst. 79. Trulench lib. 1. in decalogum cap. 2. dub. 18. num. 94. & 95. et in Bullam Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 8. num. 7. cum sequentibus Ioannes Sanchez in selectis disp. 11. à num. 62. D. Didacus Garcia in stimulo fidei quæst. 2. cap. 7. nu. 17. Pater Franciscus Bardi vbi supra D. Carolus Latinus in dilucidatione Bullæ Cruciatæ disp. 6. quæst. 2. difficult. 12. nu. 60. Quare maior difficultas est, an si nulla sit impotentia, aut urgeat necessitas absoluedi, nec occurrat magna utilitas comunicandi, vt supra diximus: sola promissio denunciandi sit sufficientis causa, vt Confessarius vigore privilegij Bullæ Cruciatæ licitè valeat poenitentem absoluere absque præcedenti denunciatione.

191 In hac difficultate affirmatiuè respondet Nauarrus lib. 5. consiliorum de hæreticis consil. 3. qui licet prius dicat non esse absoluedum: nisi denunciaret: addit tamen hæc verba, vel saltem omnino proponat denunciare; Quibus constat quod, ille altero ex his sit contentus. Freitas qu. 21. nu. 25. Ortiz in summa cap. 24. nu. 9. Santarellus tract. de hæresi cap. 9. dub. vnico nu. 16. Cesar Carena de officio sanctæ Inquisitionis part. 2. de obligat. denunciandi tit. 9. §. 10. nu. 194.

saltem de personis, quorum fides est Confessarijs bene nota per hæc verba: Attamen traditionē hanc istorum Doctorum ego intelligerem procedere tantummodo in personis illis, quorum fides est Confessarijs bene nota, nam si esset poenitens homo ordinarius, omnino est curandum, vt denunciatio præcedat: nisi urgeat necessitas cōmunionis: ita Carena.

192 Fundamentum huius sententiæ esse potest; quia finis reservationis dictorum criminum in edicto sanctæ Inquisitionis contentorum est: ne ob defectum denunciationis faciendæ Dominis Inquisitoribus prædicta crimina impunita maneant: atqui iste finis cessat, si poenitens, qui sciuit aliquē commississe aliquod ex supradictis criminibus, Confessario firmiter promittat; & cautionem iuratoriā faciat denunciandi prædictū delinquentem: ergo etiam si nulla eo tempore occurrat necessitas comunicandi; aut alia legitimæ causa impediens actualem denunciationem, poterit Confessarius poenitentē à præterita omissione absoluedere, & ab excommunicatione, in quam ratione prædictæ omissionis poenitens fuit incursum.

193 Secunda, et vera sententia negat posse Confessarium vigore privilegij Bullæ Cruciatæ absoluere poenitentem, qui culpabiliter omisit denunciare delicta, quæ sunt in edicto Inquisitionis contenta, antequam de facto denunciaret: quando nulla est impotentia, aut urgeat necessitas comunicandi, aut alia causâ legitimæ excusans ab actuali denunciatione pro tali tempore: ita fere omnes DD. citati in 2. notabili huius resolutionis contra Auilā 2. par.

2. par. de censuris cap. 7. dub. 7. in fine versu in rebus, vbi sic ait, verum est, quod in rebus grauibus precipue, si poenitens sit homo ordinarius, curandum est, vt prius denunciaret, & hoc licet non dum incurfisset in excommunicationem: quia si prius obtinuerit absolutionem, facile solent id omittere. In casibus autem Inquisitionis remittendus est poenitens, vt prius denunciaret, vt precipitur in edicto Inquisitorum: ita Auila, ex quibus vltimis verbis apparet ipsu sustinere, quod in casibus pertinentibus ad Tribunal sancte Inquisitionis contentis in edicto Dominorum Inquisitorum in nullo casu potest Confessarius ab illis absoluere: antequam precedat denunciatio. Zanardus in summa par. 2. precept. 2. capit. 11. in fine: Lazar de Blasph. qu. 12. nu. 79. versu post autem hec scripta, quos citat Doctor Cesar Carena vbi supra Pater Sebastianus Salelles trac. de materijs Tribunaliū Sancte Inquisitionis li. 1. cap. 21. regula 156. à num. 147. & eod. lib. & cap. regula 60. à n. 220. vsque ad 226. Diana part. 4. tract. 5. resol. 36. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullę Cruciatę part. 2. tract. 6. cap. 2. sect. 6. concl. 3. nu. 57. & alij.

194 Probatur nostra sententia. Primo ex ipso edicto Dominorum Inquisitorum de reservatione ipsius excommunicationis, ac simul de potestate absoluendi ab ipso seruante solo: aut ab alio in causis fidei ei Superiore; ibi; E della detta scomunica, e peni nelli quali li disubidenti incorreranno non possa alcuno esser assoluto; se non da noi, ò dal supremo Tribunale del santo Officio di Roma: & similiter ex precepto: seu decreto vni-

uersalis Inquisitionis Romanę, incipit vniuersis, & singulis: ibi huius excommunicationis maioris absolutionem Sancto Domino nostro Papę, & nobis referuamus; ergo nullus Confessarius potest licite, & valide poenitentē absoluere virtute Bullę Cruciatę, qui culpabiliter omisit sancto Tribunali Inquisitionis denunciare delicta, quę sunt contenta in edicto Dominorum Inquisitorum: antequam de facto denunciaret: si nulla adsit causa legitima rationabiliter impediens pro eo tēpore dictam actualem denunciationem.

195 Confirmatur exemplo: quia si quis ob rationem Concubinę censuram contraxit, non debet absolui, nisi prius Concubinam expellat; nec sufficit, quod promittat firmiter eam expellere, vt docent Suarez de censuris disp. 7. sect. 7. nu. 45. Sotus in 4. disp. 22. quest. 2. art. 3. Gaitierrez in questionibus canonicis lib. 1. c. 5. nu. 30. & alij: ergo pari modo seruatis seruandis in nostro casu.

196 Secundo probatur nostra sententia, ex doctrina tradita ab Erudito Patre Francisco Bardi, dict. concl. 3. supra citata: quia si Confessarius posset vigore Bullę Cruciatę in nostro casu absoluere eum, qui culpabiliter omisit denunciare crimina contenta in edicto Dominorum Inquisitorum ante actualem denunciationem sequeretur, quod preceptum illud in Dominorum Inquisitorum edicto de non absoluendis poenitentibus: nisi prius denunciarent: nunquam aut ferē nunquam obligaret: atqui hoc non est dicendū: ergo nec quod Confessarius possit poenitentē absoluere vigore Bullę Cruciatę, qui culpabiliter omisit prædicta

cri-

crimina denunciare: antequam prius denunciaret: probatur sequela: quia si poenitens non proponat denunciare, cum tenetur, manet in peccato mortali; ac proinde independenter ab illo precepto nequit illum absoluere Confessarius: atqui si proponat reuelare iuxta opinionem contrariam, quam impugnamus, poterit Confessarius illum absoluere: ergo raro casus eueniet, in quo Confessarius ex vi solius precepti impositi à Dominis Inquisitoribus esset obligatus ad non absoluendum poenitentem, qui culpabiliter omisit denunciare delicta contenta in dicto edicto Dominorum Inquisitorum, & consequenter preceptum illud esset inutile, & vanum, quod nullo modo asserendum est.

197 Ad fundamentum oppositę sententię responderetur, negando maiorem: nam finis huius reservationis primarius, & per se intentus à Tribunali sanctę Inquisitionis est auferre facultatem, & auctoritatem omnibus Confessarijs dicto Tribunali inferioribus, quam Regularibus absoluendi à dicto peccato omissionis denunciandi dicta crimina eos, qui culpabiliter ea non denunciarunt tempore stabilito ipsi Tribunali sanctę Inquisitionis: antequam actu denunciarent: licet finis secundarius dictę prohibitionis sit, ne prædicta delicta contenta in dicto edicto Dominorum Inquisitorum maneant occulta, & impunita ob defectu dictę denunciationis, quod contingere potest si dicta omisso absolui possit à Confessarijs inferioribus sanctę Tribunali inquisitionis. Quod aperte colligitur ex precepto: seu decreto illo supra adducto vniuersalis Inquisitionis Romanę, incipit vniuersis,

& singulis, vbi absolutionem dictę excommunicationis maioris sanctam Tribunal vniuersalis Inquisitionis Romanę Summo Pontifici, & ipsis Dominis Inquisitoribus referuat. Nec hic locum, habet priuilegium Bullę Cruciatę, tum, quia vigore dictę Bullę non possunt Confessarij suos poenitentes absoluere à casibus Papę referuatis, toties quoties: sed solum semel in vita, & semel in mortis articulo, & cum prædictę excommunicationis absolutio sit referuata Summo Pontifici, & Dominis Inquisitoribus non poterunt Confessarij ab illa vigore Bullę Cruciatę saltem toties: quoties nulla legitima existente causa excusante absoluere absque præcedenti denunciatione. Tum etiam: quia vigore Bullę Cruciatę non potest Confessarius poenitentem absoluere ab excommunicatione referuata, quando sequitur præiudiciū tertij: atqui si Confessarius posset vigore Bullę Cruciatę à supradicta excommunicatione poenitentem absoluere, absolutio cederet in præiudiciū tertij: scilicet, Dominorum Inquisitorum, & sanctę Inquisitionis Tribunalis: ergo non potest Confessarius poenitentem à dicta excommunicatione absoluere: nisi prius precedat denunciatio actu facta ab ipso poenitente sanctę Inquisitionis Tribunali.

198 Ex dictis infero, quod post adimpletum denunciationis preceptum poterit Confessarius virtute priuilegij Bullę Cruciatę ab excommunicatione in edicto sanctę Inquisitionis contenta absoluere, vt cum Ioanne Sanchez dicta disp. 11. tenet Diana dicta 4. par. tract. 5. resol. 29. cuius hec sunt verba, quod si, inquit, foemina, quę iam censuram incurrit de-

denunciationis præceptū adimpleat poterit virtute Bullæ Cruciatæ à quocumque Confessario absolui à censura; nam satisfacta parte absolendi privilegium ab omnibus cēsuris traditur in Bulla, vel à Regularibus virtute privilegiorum: nec indigebit fœmina fateri Inquisitoribus in Sacramento pœnitentiæ: nec extra se negligentem fuisse in denunciatione, quod est valde observandum: quia quotidianum, & hoc procedit in omnibus casibus cōtentis in edicto. Hæc Diana dicit, resolut. 29. §. notandum est autem hic, quem sequitur P. Sebastianus Salelles vbi supra lib. 1. de materijs Tribunalis fidei c. 21. regula 160. nu. 225. & 226.

RESOLVTIO XVIII.

Vtrum Religiosi Regulares possint vigore suorum privilegiorum absolvere eum, qui culpabiliter omisit denunciare crimina cōtenta in edicto Dominorum Inquisitorum, & ab excommunicatione lata, inquam incurrit, antequam acta denunciaret?

199 **I**N hac difficultate prima sententia affirmat posse Confessarium Regularem virtute suorum privilegiorum pœnitentem, qui culpabiliter omisit denunciare eum, qui sciuit incurrisse in crimina cōtenta in edicto Dominorum Inquisitorum, & ab excommunicatione, quam ob prædictam omissionem contraxit nō obstante, quod absolutio dictæ excommunicationis sit reservata Summo Pontifici, & Dominis Inquisitoribus absolvere absque eo quod præcedat actualis denuntiatio; dummodò proponat quam primum denunciare; etiã

nulla existat causa legitima eum excusans à dicta denunciatione, eo tempore facienda. ita Portel in dubijs Regularium verbo sollicitare nu. 24. versu tota dubitatio est. Hieronymus Rodriguez resolut. 131. num. 16. versu vel etiam à Regularibus.

200 **P**robatur 1. hæc sententia à Portel vbi supra: quia Religiosi regulares vigore suorum privilegiorum habent facultatem à Summis Pontificibus concessam absolendi ab omnibus criminibus; quantumvis enormibus suos pœnitentes, & ab omnibus censuris illis annexis: etiam si dicta crimina, & excommunicationes sint reservatę Summo Pontifici, & hoc toties quoties: dummodo prædicta crimina, & censura nō sint ex contentis in Bulla Cœnæ Domini; atqui peccatum omissionis denunciandi crimina cōtenta in edicto Dominorum Inquisitorum, & excommunicatio maior dictæ omissioni annexa, in quam incurrunt non denunciantes tempore præfixo in dicto edicto crimina in ipso cōtenta non continentur in Bulla Cœnæ Domini, vt de se manifestum est: ergo optimè poterunt regulares in virtute suorum privilegiorum suos pœnitentes absolvere à prædicto peccato omissionis culpabiliter denunciandi eum, quem sciunt incurrisse in crimina cōtenta in edicto Dominorum Inquisitorum, & simul ab excommunicatione maiori illi omissioni annexa. Probatur maior ex quadam concessione Pauli tertij in quodam brevi dato Romę apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die 3. Julij anno Dñi 1545. Pontificatus sui anno secundo in fauorem Patrum Societatis Iesu: vbi dictus Pontifex Paulus Tertius concessit cuilibet

Sa-

Sacerdoti Societatis Iesu, qui ad omnes confessionum secularium receptus, & per Societatis Prepositum pro tempore existentem, deputatus fuerit, possit quorumcūque vtriusque sexus fidelium, ad eos vndique accedentium confessionibus diligenter auditis ipsos, & eorum singulos ab omnibus, & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus, et delictis quantumcumque grauibus, et enormibus, etiã Sedi Apostolicę reservatis, et à quibusvis ex ipsis casibus resultantibus ceteris cēsuris, et pœnis ecclesiasticis (exceptis cōtētis in Bulla Cœnæ Domini) potestatem absolendi: atque eis pro commissis salutarem pœnitentiam iniungendi, vt refert Rodriguez tom. 1. quæstionum Regularium quæst. 61. art. 5. quod privilegium affirmat desumpsisse ex quodam libro authentico quod habetur in Collegio Societatis Iesu Ciuitatis Valentiz, et refertur in compendio eiusdem Societatis Iesu verbo absolutio primo: ergo cum prædicta excommunicatio cōtenta in Edicto Dominorum Inquisitorum, non contineatur in Bulla Cœnæ Domini, poterunt Confessarii Regulares ab illa absolvere virtute suorum privilegiorum.

201 **S**ecundo probatur ex regula 53. de regulis iuris in 6. vbi sic dicitur cui licet quod est plus: licet vtrique quod est minus: atqui plus est absolvere à censuris Papę reservatis: quam absolvere à reservatis Inquisitoribus: ergo cum fauores sint ampliandi, & Regulares habeant auctoritatē, & facultatem vigore suorum privilegiorum absolendi ab omnibus cēsuris etiam Papę reservatis: dummodò non contineatur in Bulla Cœnæ Domini, vt constat ex supradicto privilegio

202

Pauli 3. Patribus Societatis Iesu concessa per illa verba, etiam Sedi Apostolicę reservatis, & à quibusvis ex ipsis casibus resultantibus sententijs, censuris, & pœnis ecclesiasticis (exceptis contentis in Bulla Cœnæ Domini) potestatem absolendi: atque eis pro commissis pœnitentiam salutarem iniungendi. Vbi notanda maxime est illa dictio cōiunctiua, etiam, quæ innuit non solum posse absolvere à reservatis Papę: sed etiam à reservatis cuiuscumque inferiori Papę: ergo poterunt absolvere præ dicti Regulares à supradicta excommunicatione contenta in edicto Dominorum Inquisitorum eum, qui culpabiliter omisit crimina cōtenta in dicto Edicto denunciare; antequam præcedat denuntiatio: si firmiter proponat, quã primum dictam denunciationē facere.

Tertio probatur: quia Religiosi virtute suorum privilegiorum possunt absolvere excommunicatos nominatim, declaratos satisfacta parte, & excommunicatos ab homine itē satisfacta parte: atqui ille, qui incidit in excommunicationem latam contentam in edicto Dominorum Inquisitorum contra non denunciantes crimina in dicto edicto contenta ob omissionem culpabilem denunciandi aliquem, quē sciuit incurrisse in aliquem ex supradictis criminibus: iam satisfecit parti, habendo intentionē efficacem, quam primum denunciandi supradictum delinquentem: ergo poterit absolui à dicta excommunicatione à quocumque Confessario Regulari in virtute suorum privilegiorum; antequam præcedat actualis denuntiatio.

203

Quarto probatur: quia excō-

Aaa mu.

municatio ab homine potest absolui ab ipso homine, qui excommunicauit, vel à Superiore illius, vel ab illo qui fuit ad id delegatus legitime; atqui Regulares habent priuilegiū absoluendi à censuris referuatis Papæ habent iurisdictionem absoluendi ab illis censuris referuatis, quæ possunt à Papa absolui, & cū Papa possit absolue- re ab ista censura lata per Inquisitores, optimè inferitur; ergo illam poterūt etiā absolue- re Regulares habentes iurisdictionem delegatam à Papa illis concessam in generali, exceptis illis, quæ continentur in Bulla Coenæ Domini.

204 Dicendum tamē est non posse Confessarios Regulares vigore suorum priuilegiorum absolue- re ab excommunicatione lata in edicto Dominorum Inquisitorū eum, qui culpabiliter omisit tē- pore præfixo denunciare crimina contenta in dicto edicto Dominorum Inquisitorum nulla existente causa legitima (ex à nobis assignatis resolut. præcedenti in secūdo notabili dictæ resolutionis) quæ possit penitentē excusare ab actuali denunciatione faciēda. ita Homo bonus de bonis de exam. ecclesiastico tract. 7. c. 7. quæst. 35. Doctor Casar Carena de officio sanctæ Inquisitionis par. 2. tit. 6. §. 20. nu. 114. in fine Stephanus Auilla de censuris cap. 7. disp. 3. dub. 7. versu 3. sequitur; quatenus absolute affirmat quod nō est absolue- ndus obligatus ad denunciandum: nisi prius Inquisitori denunciaret P. Stephanus Salettes de materijs Tribunalium Inquisitionis lib. 1. cap. 27. regula 156. nu. 147. & alij pij Viri.

205 Probatur assertum, quia quādo aliqua excommunicatio est referuata à Summo Pōtifice, aut

ab alio aliquo Tribunali Pontifici inferiori habēte potestatem excommunicandi, & referuandi excommunicationem non potest Confessarius regularis à dicta excommunicatione aliquem absolue- re; nisi prius pars sit satisfacta: atqui excommunicatio lata in edicto Dominorum Inquisitorum contra non reuelantes crimina contenta in edicto dictorum Dominorum Inquisitorū, tempore præfixo in dicto edicte est lata à Tribunali habente potestatem referuandi absoluti- onem dictæ excommunicati- onis Summo Pontifici, & Dominis Inquisitoribus; ergo nullus Confessarius Regularis poterit aliquem à dicta excommunicati- one absolue- re; nisi prius satisfacta parte: nempe Dominis Inquisitoribus. Atqui nisi prius actu denunciaret ille, qui culpabiliter omisit supradicta crimina cōtēta in dicto edicto Dominorū Inquisitorum, non intelligitur esse satisfacta parte absolutio data à Confessario Regulari: ergo nullus Confessarius Regularis virtute suorum priuilegiorum potest à dicta excommunicati- one aliquem absolue- re ante actu- alem denunciationem: nisi eo tempore aliqua legitima existat causa à dicta actuali denunciat- one excusans ex illis à nobis assignatis notabili secundo præcedentis resolutionis: hæc consequentia ex præmissis manifeste sequitur: maior autem ex se est manifesta, & minor constat ex præcepto: seu decreto illo supra adducto in resolutione præcedenti vniuersalis Inquisitionis Romanæ; incipit vniuersis, & singulis; ibi: cuius excommuni- cationis maioris absolutiōem sancto Domino nostro Papæ, & nobis referuamus, &c. minor

au.

autem subsumpta prebatur: nā ex eo quod ille, qui ob culpabilem omissionem denunciandi crimina contenta in edicto Dominorum Inquisitorum excommunicationem in dicto edicto 206 latam incurrit, sit paratus denunciare, non intelligitur actu satisfacta pars: sed potius satisfaciēda tēpore, quo ab illo actu fiat denunciatō: atqui Confessarij Regulares non possunt virtute suorum priuilegiorum excommunicationē latam ab homine absolue- re: nisi prius actu pars lesa sit satisfacta: ergo non possunt absolue- re excommunicationem latam in edicto Dominorum Inquisitorum: donec ille, qui dictam excommunicationē incurrit ob culpabilem omissionem denunciandi delicta contenta in dicto edicto, actu denūciat, cum pars solā actualem denunciatōnem intelligatur partem esse satisfactam, & non sufficiat ad actualem satisfactiōnem volūtas potentialis satisfaciēdi: sicut si aliquis esset incurritus in maiorem excommunicationem ab aliquo superiore: seu Iudice competenti de petitione partis propter aliquod debitum, quod tenebatur satisfacere, non potest quis etiā virtute alicuius priuilegij, aut virtute bullæ Cruciatæ dictam excommunicationē absolue- re: nisi prius, vel debitor debitum reddat parti lesa actu & cum effectu; vel ipsa pars consentiat: etiam si habeat propositum efficax reddendi actu debitum quamprimum potuerit: ergo similiter in nostro casu seruatis seruandis non poterit Confessarius Regularis vigore suorum priuilegiorum dictam excommunicationem latam in Edicto Dominorum Inquisitorum cōtra non denunciantes crimina,

contenta in dicto edicto absolue- re, nisi prius præcedat actualis denunciatō, aut in dicta absolute- tione Domini Inquisitores prius consentiant.

Ad primum fundamentum, oppositæ sententiæ respondetur distinguendo maiorem Confessarij Regulares habent facultatē vigore suorum priuilegiorum absoluendi suos penitentes vadequaque ad ipsos venientes ab omnibus casibus, & censuris, etiam Summo Pontifici referuatis, exceptis jis, quæ in Bulla Coenæ Domini continentur: si nullum sequatur per iudicium tertio concedo maiorem. Si ex dicta absolute- tione à censuris referuatis inferatur alicui tertio præiudicium possunt absolue- re à dictis censuris, non satisfacta parte prius nego maiorem, & cōcessa minori, neganda est consequentia: nam cum ex absolute- tione à dicta censura lata in edicto Dominorum Inquisitorum contra non denunciantes tempore præfixo crimina contenta in dicto edicto sequatur præiudicium tertio: nempe Dominis Inquisitoribus: ideo Confessarij Regulares vigore suorum priuilegiorum non possunt aliquem à dicta excommunicatione absolue- re: nisi prius Dominis Inquisitoribus satisfaciat, quæ satisfactio necessario fieri debet per præcedentem actualem denunciatōnem, nisi eo tempore aliqua existat rationabilis causa excusans à dicta actuali denunciatōne pro tali tempore, vt constat ex supradictis in probatione nostræ sententiæ, ex quo patet responsio ad probationē maioris, quæ solum conuincit in sensu à nobis explicato.

Ad secundum argumentum responderetur: concedendo ma-

Aaa 2 io.

iorem, & distinguendo minorem plus est absoluere à censuris referuatis Papæ: quam absoluere à referuatis Inquisitoribus, si nulum præiudicium Dominis Inquisitoribus ex dicta absolutio-
ne sequatur, concedo minorem. Si aliquod præiudicium iurisdictioni Dominorum Inquisitorum ex dicta absolutio-
ne sequatur: nego minorem, & similiter nego suppositum consequentiæ: & ipsam consequentiã: nam falso supponitur habere Regulares Confessarios vigore suorum priuilegiorum facultatem absol-
uendi ab omnibus censuris: etiã Summo Pontifici referuatis (exceptis ijs, quæ in Bulla Coenæ Domini continentur) quando aliquod præiudicium infertur alicui tertio. Cum autem ex absolute-
tione dictæ excommunicationis contentæ in edicto Dominorum Inquisitorum; si fieret à Confessarijs Regularibus vigore suorum priuilegiorum; ante præcedentem denunciatiõnem nulla existente legitima causa excusante, sequatur præiudiciũ
tertio, scilicet Dominis Inquisitoribus: idẽ non possunt Regulares dictam excommunicationem absoluere vi suorum priuilegiorum: nisi prius præcedat denunciatio: vtpote simpliciter necessaria ad prædictam satisfactiõnem præstãdam, vt diximus resolut. præcedentis argumenti.
Ad 3. argumentum responderetur, concedendo maiorem, & negando minorem: nam vt supra diximus, tam in probatione nostræ sententiæ, quam in solutionibus primi, & secundi argumenti contrariæ sententiæ, per voluntatem denunciandi quam primum poenitens potuerit, non remanet actu pars satisfacta: quia ad hoc necessario re-

quiritur actualis denunciatio: Vnde cum non possint Regulares vigore suorum priuilegiorum excommunicationem latam ab homine absoluere: nisi prius satisfacta parte, consequenter sequitur non posse absoluere excommunicationem latam in edicto Dominorum Inquisitorum contra non denunciãtes crimina contenta in dicto edicto: nisi prius satisfacta parte: scilicet Dominis Inquisitoribus per actualem denunciatiõnem præcedentem ad absolutiõnem dictæ excommunicationis: nisi aliqua causa legitima, quæ rationabilis videatur Confessario, hoc impediat: quia tunc satis est poenitentem habere voluntatem denunciandi: quam primum potuerit, & sic poterit à dicta excommunicatione absolui à Confessario Regulari, vel virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ; vel vigore suorum priuilegiorum, vt ex dictis tam in hac resolutione, quam in præcedenti constat.

Ad quartum argumentum responderetur, concedendo maiorem, & negando minorem: quoad primam eius partem: scilicet Regulares habentes priuilegiũ absoluendi à censuris referuatis Papæ habere iurisdictionem absoluendi ab illis censuris referuatis, quas potest Papa absoluere: nam aliã haberent Regulares potestãtẽ absoluendi vigore suorum priuilegiorum à censuris contentis in Bulla Coenæ Domini; quod est falsum, & etiã à censuris latis ab homine parte non satisfacta, quod similiter falsum est: quare licet Summus Pontifex habeat potestatem absoluendi à supradicta censura lata per Inquisitores in edicto sanctæ In-

pri-

primario est referuata Summo Pontifici: vt constat ex illis verbis supra relatis ex præcepto: seu decreto vniuersalis Inquisitionis Romane incipit vniuersis & singulis; scilicet cuius excommunicationis maioris absolutiõnem sanctissimo Domino nostro Papæ, & nobis referuamus, & ideoque Regulares non possunt vigore suorum priuilegiorum dictam excommunicationem absoluere: nisi prius præcedente denunciatiõne, aut aliqua legitima causa legitime excusante existente, vt supra diximus.

210 Sed dices. Confessarij Regulares ab Ordinario approbati de licentiã suorum superiorum possunt licite, & validè vigore suorum priuilegiorum absoluere suos poenitentes à casibus contentis in edicto Dominorum Inquisitorum, vt nos concedimus supra resolut. 16. num. 176. ergo similiter poterunt illos absoluere vigore dictorum priuilegiorum ab excommunicatione maiori contenta in dicto decreto contra non denunciãtes crimina in ipso contenta: etiã si non præcedat prius denunciatio actualis: sed tantũ intentio denunciandi. Responderetur concedendo antecedens, & negando consequentiã: nã aliud est Confessarios Regulares posse absoluere suos poenitentes à criminibus; & culpis contentis in edicto Dominorum Inquisitorum vigore suorum priuilegiorum: sicut alij Confessarij Regulares ab Ordinario approbati possunt illos absoluere à criminibus, & culpis vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ; vt nos supra diximus resolut. 15. huius tractatus; aliud vero est posse dictos Confessarios Regulares vigore suorum priuilegio-

rum prædictos poenitentes absoluere ab excommunicatione maiori contenta in dicto edicto Dominorum Inquisitorum, & lata contra non denunciãtes crimina in ipso contenta: nam excommunicatio cum non sit culpa, sed poena ecclesiastica, cuius absolutio est referuata Summo Pontifici, & Dominis Inquisitoribus; non potest Confessarius Regularis vi suorum priuilegiorum illam absoluere: nisi præcedat satisfactio partis, quæ fit per actualem denunciatiõnem, quæ ratio non militat in delictis, & culpis commissis à poenitentibus, quæ in edicto Dominorum Inquisitorum continentur, & ita possunt Confessarij Sæculares vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ, & Regulares virtute suorum priuilegiorum suos poenitentes toties, quoties à dictis criminibus; & culpis absoluere, vt diximus dictis resolut. 15. & 16. huius tractatus.

RESOLVTIO XX.

Virum si quis sciat aliquem commisisse delictum in edicto Dominorum Inquisitorum contentum, sed hoc non possit probare teneatur in tali casu denunciare prædictum delictũ Dominis Inquisitoribus.

211 **N**egatiuam sententiam sustinet Faguandez in præcepta Ecclesiæ præcept. 2. lib. 4. cap. 3. nu. 31. excepto casu heresis formalis, quam sententiam absolutè de omni delicto contento in dicto edicto ante docuerat Reginaldus in praxi to. 2. lib. 24. cap. 3. sec. 6. nu. 30. & 57. versu aduerte 3. & versu aduerte 5. Megala 1. par. lib. 1. ca. 5. num. 21. idem docet Ioannes An-

An-

Andreas in cap. nouiter extra de iudicijs Gundifalvus tom. 11. tract. part. 2. de hereticis quæst. 10. num. 7. repertorium Inquisitorum verbo denunciatio §. generale tamen Decianus to. 1. lib. 5. cap. 30. nu. 4. Palatius in repertorio cap. notab. 3. §. 26. n. 9. quos citat Diana part. 1. trac. 6. resol. 1. Thoma à Iesu lib. de uisitatione Regularium tract. 1. cap. 16. nu. 3. in fine. Pater Magister Vincentius Candidus to. 1. disquisitionum moralium disquisit. 5. art. 4. dub. 8. ubi sic ait dico 14. quando præcipitur ut reuelemus, quod scimus, ut denunciatores non possumus, nec debemus reuelare, nisi quod possumus probare: ita Sayrus, & Nauarrus. Si tamen nobis præcipiatur, ut reuelemus tanquam testes, tenemur deponere; ut tales, quod scimus, etiam si id probare nequeamus: dummodo nobis cõstet delictum apud iudicem esse semiplene probatum: secus aliàs, ita colligitur ex D. Thoma 2.2. quæst. 70. art. 1. hæc ille, & eadem disquisit. 5. art. 1. dub. 4. ait dico 6. nemo tenetur accusare, nec denunciare denunciatione iuridica crimine occultum, quod probare non potest; etiam si vergeret in damnum publicum, aut tertie personæ imminens in futurum. Pro hac sententia citat Amadeus Guimenius in suo Opusculo aduersus quorundam expostulationes contra nonnullas Iesuitarum opiniones morales Patrem Magistrum Marcum Serra in 2.2. D. Thomæ quæst. 67. art. 3. dub. 2. in fine quatenus ibi asserit, quod diximus de accusatione dicendum est etiam de denunciatione, aut quarumque alia via procedat iudex absque præuia infamia: nam denunciatio, & idem est de quærela

partis, debet esse iusta; talis autem non est, si crimina falsa imponat, aut occulta propalet, quæ nullo modo probari possunt, & quæst. 68. art. 1. dub. 2. ubi asserit necessarium est tamē, ut crimen probare possit; itaut Iudex Iesori præcipere possit, ut faciat debitam satisfactionem: aut rem acceptam reddat. Si enim crimen: omnino esset improbabile: non solum contra charitatem; sed etiam contra iustitiam peccaret læsus, accusando, vel denunciando læforem: nam hoc ad nihil aliud deseruire posset, quam ad infamandum læforem. Et in ead. quæst. 68. art. 1. concl. 2. ubi sic inquit, dicendum est 2. Quando prædictum crimen non potest homo probare per testes idoneos, & sufficientes non tenetur ad illius accusationem, quæ cõclusionem, probat 1. ex Diuo Thoma in dicto art. 1. dictæ quæstionis 68. ubi Angelicus Doctor sic ait: & ideo si crimen fuerit tale, quod vergat in detrimentum Reipublicæ tenetur homo ad accusationem: dummodo sufficienter possit probare: quod pertinet ad officium accusatoris: puta, quod peccatum alicuius vergit in multitudinis corruptelam corporalem, seu spiritualem: si autem non fuerit tale peccatum, quod in multitudinem redundet, vel etiam si sufficientem probationem adhibere non possit, non tenetur ad intentandum accusationem: quia ad hoc nullus tenetur, quod non potest debito modo perficere. Secundo probat ex 2. quæstione 8. canone 2. ubi sic dicitur: sciant multi accusatores eam se rem deferre debere in publicam notionem, quæ munita sit idoneis Testibus, vel instrumentis, apertissimis docu-

men-

mentis, vel iudicijs ad probationem indubitatis, & luce clarioribus expedita; ergo qui hoc præstare non potest, non tenetur ad accusandum; Ex quibus omnibus videtur Patrem Magistrum Marcum Serra stare pro hac opinione. Verum enim vero dicitur Magister Marcus Serra non loquitur de delictis, & criminibus contentis in edicto Dominorum Inquisitorum, sed de alijs delictis, ut postea videbimus: nam loquendo de criminibus contentis in dicto edicto Dominorum Inquisitorum oppositam sententiam tenet. Hanc eandem sententiam tenet Pater Stephanus Banni Theol. moral. par. 2. disp. 4. tr. 3. qu. 18. P. Iacobus Granad. in practica 2. cõtrouersia 7. tract. 3. par. 1. disp. 11. sect. 2. n. 15.

211

Probat hęc sententia: quia qui non potest crimen probare peccat cõtra iustitiam exponens Reum manifesto periculo infamie, incertus an iudex possit illum conuincere, aut eius confessionem tormentis torquere; sicq; illum punire: ergo non solum, non tenetur, sed nec etiam potest tale crimen denunciare. Confirmatur Primo, quia sicut denunciatio falsi criminis est iniusta: ita, & denunciatio criminis occulti, quod probari non potest; nam in iure quidquid idoneis Testibus, vel instrumentis innotescere nequit, falsum reputatur, ut docet Magister Sotus lib. 5. de iustitia quæst. 5. art. 3. ergo qui crimen probare non potest, non tenetur: imo nec potest illud denunciare. Cõfirmatur secundo: quia denunciatio iuridica nomine accusationis comprehenditur, ergo idē dicendum est de illa; ac de accusatione. antecedens videtur esse D. Thomæ 2. 2. quæst. 68.

art. 1. in corpore, ubi videtur Angelicum Doctorem iuridicam denunciationem nomine accusationis comprehendere. Ibi enim ait. Respondeo, dicendum, quod sicut supradictum est, hæc est differentia inter denunciationem, & accusationem: quia in denunciatione attenditur emendatio fratris; in accusatione autē attenditur punitio criminis. Poenæ autē præsentis vitæ non per se expectantur, quia non est hic vltimū retributionis tēpus, sed in quantum sunt medicinales conferentes: vel ad emendationem personæ peccantis; vel ad bonum Reipublicæ; cuius quies procuratur per punitioem peccantium, quorum primum intenditur in denunciatione, ut dictum est; secundum autem proprie pertinet ad accusationem: atqui denunciatio iuridica potius tendit ad punitioem peccantis, quam ad correctionem eius; ergo denunciatio iuridica ex doctrina Diui Thomæ comprehenditur nomine accusationis. Consequētia verò probatur: quia quamuis denunciatio non teneatur probare tenetur tamen Testes idoneos, & sufficientes Iudici informare, ut colligitur ex forma denunciationis, quæ refert Clarus quæst. 7. practicozum criminum: ergo requiritur, ut probari possit. Neque obstat praxis Sanctissimæ Inquisitionis, quam aliqui adducunt: nam ut in simili casu, ut docuit Fagundez præcepto 2. lib. 8. cap. 8. n. 18. Granadus ubi supra, supradicta praxis fundatur in probabilitate contrarie opinionis: non tamē tollit probabilitatem huius opinionis: ergo ille, qui scit aliquem commississe aliquod crimen ex contentis in edicto Dominorum Inquisitorum, si illud non potest probare

bare, non tenebitur predictum delinquentem denunciare. Dominis Inquisitoribus.

212

Dicendum tamē est eum, qui scit aliquē commississe aliquod delictum ex contentis in edicto Dominorum Inquisitorum debere talem delinquentem denunciare Dominis Inquisitoribus: etiam si delictum probare non possit. ita Barbosa de potestate Episcopi par. 3. allegat. 96. n. si Peyrinus tom. 2. privilegiorum regularium constit. 9. Pauli 5. §. 2. n. 24. Suarez de fide disp. 20. sect. 4. num. 7. Santarellus de hæreticis cap. 9. Homo bonus de exam. ecclesiastico par. 1. tract. 7. cap. 2. quæst. 14. & par. 2. tr. 11. cap. 4. quæst. 4. resol. 4. Zarnardus in directorio Confessorum part. 3. cap. 31. Naldus in summa verbo hæresis n. 6. Zechius de casibus reservatis, casu 2. versu ampliatur, Genuensis in praxi cap. 23. n. 5. Bonacina de censuris disp. 2. quæst. 6. p. 1. n. 9. Thomas à Iesu lib. de visitatione Regularium tract. 11. cap. 16. num. 4. & 10. Portel in additionibus ad debia regular. verbo sollicitare foeminas nu. 19. Zenedo part. 2. collect. 101. nu. 4. Scaccia de iudicijs causarum civilium, & criminalium lib. 1. cap. 56. n. 4. Farinacius tract. de hæresi quæst. 97. §. 2. num. 36. Barrazolus in additionibus ad Barrazolium Patrem conf. 107. nu. 12. volumine 1. Trivisanus lib. 2. decil. 51. nu. 5. Ioseph. de Sancta Maria in Tribunali Religiosorum tract. 12. cap. 3. §. 5. quos citat, & sequitur Diana p. 1. tract. 4. resol. 1. Castropalaus par. 1. tract. 4. disp. 9. puat. 10. n. 5. Doctor Casar Carena de officio sanctissimæ inquisitionis p. 2. tit. 6. §. 22. Pater Stephanus Salelles de materijs Tribunalium

213

Sanctissimæ Inquisitionis lib. 7. cap. 21. regula 43. nu. 39. Pater Magister Marcus Serra in 2. 2. Dni Thomæ quæst. 68. art. 1. §. secunda est affirmans in fine, & alij.

Antequā nostram sententiā probemus, notare oportet cum Ludouico Paramo lib. 3. de origine, &c. quæst. 8. nu. 28. et cū Patre Stephano Salelles vbi supra regula 42. quod sæpius in iure denunciare pro accusare, et denunciatio pro accusatione accipitur, vt patet ex l. ea quidem C. de accusation. ibi: ea quidē, quæ per officium Præsbis denunciantur: id est, quæ eis ab accusatoribus deferuntur, et ex l. qui sepulchra C. de sepulchro violato, ibi siue quicumque alius accusauerit, vel ad officium denunciauerit, vbi simul vti synonyma, seu idem significantia coniunguntur; quod etiam obseruant expositores dictorum textuum, et in Tribunali sanctæ Inquisitionis promotor fiscalis, qui accusatoris partes gerit reū denunciare dicitur, verboque denunciandi in suis libellis, et in communi modo loquendi vtitur; cum tamen reuera accuset, seu actum accusationis exerceat omnino diuersam ab actu denunciationis proprie dictæ.

214

Quare, vt innotescat, quid sit denunciatio, de qua in presenti resolut. loquimur, species eius in communi: seu modos oportet prius ostendere. Quatuor igitur à iuris peritis distinguuntur: scilicet, denunciatio euangelica, canonica, Regularis, et Iudicialis. Denunciatio Euangelica est illa, quæ Matthæi cap. 18. et Lucæ c. 17. proponitur; referturque in cap. nouit de iudicijs, et in cap. si peccauerit in te frater tuus causa 2. quæst. 1. canonica est il-

la

la, per quam manifestatur crimen non ad vindictam publicā, sed ad coercenda delicta, ne vltra procedant, iuxta cap. Inquisitionis, & cap. super his de accusat. & cap. licet heli de symo. vs explicat Ioannes Rojas singulari 3. n. 12. Verum cum ad hunc eundem finem euangelica denunciatio tendat ad hanc, merito idē Rojas illam reducit. Denunciatio autem Regularis illa est, quæ in Religionibus fit secundum constitutiones, & regulas vniuscuiusque Religionis, nō seruato ordine iudiciario apud aliquam fortē earum, vti non requisito cap. si homo esses par. 2. decreti causa 27. quæst. 1. Ibi si homo esses, aut aliquam discretionem habuisses; ita Regularis disciplinæ, debuisses custos existere, vt ea, quæ illicitē committuntur ante vindictam corripere: quam ad nos eorum nuncius perueniret, &c. Et cap. ad nostrā de appellationibus. Sed hanc denunciationem non distingui à iudiciali: quæ fit coram Iudice, & tēdit ad punitionem publicā, bene testantur Rojas vbi supra & Suarez tract. 1. de fide disp. 20. sect. 4. num. 2. Nam Superiores Religionum sunt ordinarij Iudices suorum subditorum; ergo denunciatio contra hos facta, coram eis: vel erit iudicialis, si fiat ad punitionem publicam, aut euangelica si ad correctionē fraternam, seu emendationem peccati.

215

Deinde pro exprimenda clarius natura denunciationis iudicialis (de qua nunc loquimur omitta euangelica) ostendere oportet differentiam inter eam, et accusationem, quam optimē assignat Suarez tract. 1. de fide disp. 20. sect. 4. n. 3. quem sequitur Pater Stephanus Salelles di-

cta regula 42. num. 18. scilicet, quod accusator in accusatione fit pars iudicij illius, & perit ius suum aliquo modo, & quasi obligat iudicem, vt sibi iustitiam faciat: denunciator autem non fit pars illius iudicij, sed tantum defert crimen ad notitiam Iudicis, vt ille ex officio procedat, prout tenetur, aut melius sibi videbitur: Ex qua differentia aliæ duę sequuntur: nempe quod accusator tenetur probare delictum. Sin minus puniendus: secus de denunciatore, vt patet ex cap. super his lib. 5. decretalium de accusationibus tit. 1. Item quod accusatio ex vi iuris canonici ca. accusatorum causa 2. quæst. 8. recipienda est in scriptis: ibi accusatorum persona numquam recipiantur sine scripto: nec absente eo quem accusare voluerint quibuslibet accusare permittatur, quod etiam docet D. Thomas 2. 2. qu. 68. art. 2. in corpore, his verbis respondeo. Dicendum, quod sicut supra dictū est: quando in criminibus per modum accusationis agitur, accusator constituitur pars. ita quod Iudex inter accusatorem, & eū, qui accusatur, medius constituitur ad examen iustitiæ; in quo oportet, quantum possibile est secundum certitudinem procedere. Quia verò ea, quæ verbo tenus dicuntur: facile labuntur à memoria, non posset Iudici esse certum, quid, & qualiter dictum sit: cum debet proferre sententiam: nisi esset in scriptis redactum. Et ideo rationabiliter institutum est, vt accusatio: sicut, & alia quæ in iudicio aguntur, redigatur in scriptis, quod nō requiritur in denunciatione, vt constat ex dicto cap. super his de accusat. ibi super his, de quibus nos consulere voluistis in-

Bbb qui-

quisitioni vestrae breuiter respondemus, quod tribus modis, videlicet crimen opponi, denunciando, excipiendo, & accusando. Crimen quando in modum denunciationis opponitur, non est inscriptio necessaria: sed cum in modum accusationis oportet inscribi: quoniam ad depositionem instituitur accusatio: sed ad correctionem est denuntiatio facienda, quod etiam docet Diuus Thomas vbi supra, nam eo ipso quod denunciator non tenetur ad probationem delicti: sicut tenetur accusator ita denuntiatio non est necesse, vt fiat in scriptis. vt affirmat Diuus Thomas dict. art. 2. solut. ad 3. argumentum per hæc verba, ad 3. dicendum, quod denunciator non obligat se ad probandum: vnde nec pusitur, si probare nequerit, & propter hoc non est necessaria scriptura in denunciatione: sed sufficit, si aliquis verbo denunciaret Ecclesie, quæ ex officio suo procedet ad fratris emendationem.

216 Quibus ita suppositis, probatur nostra sententia, quia vt supra dictum est, denuntiatio in hoc differt ab accusatione, quod denunciatus non tenetur probare, quod denunciatur, sicut accusator, quod accusat: ergo si crimen vergit in detrimentum Reipublice: etiam si illud non possit homo probare, tenebitur denunciare: atqui quodcumque crimen contentum in edicto Dominorum Inquisitorum vergit in detrimentum Reipublice: ergo ille, qui scit aliquem commississe aliquod crimen ex contentis in edicto Dominorum Inquisitorum, tenebitur delinquentem denunciare Dominis Inquisitoribus; etiam si crimen non possit probare: antecedens, & consequentia communiter recipiuntur à Doctoribus: minor

autem subsumpta, in qua potest esse aliqua difficultas; probatur, nam si loquamur de sollicitatione in confessione sacramentali facta à Confessario ad rem veneream, quæ sollicitatio est vnum ex delictis contentis in edicto Dominorum Inquisitorum, tale delictum vergit contra bonum publicum, & commune: scilicet contra Sacramentum poenitentiae, et ad illud accedentes, vt docent Sotus lib. 5. de iustitia artic. 1. in relectione de secreto membro 2. quæst. 5. Alphonsus de Castro lib. 2. de iusta hæreticorum punitione c. 25. Simach. tit. 19. Rojas singulari 1. nu. 14. Martinus del Rio in disquisitionibus magicis lib. 5. sect. 4. Thomas Sanchez lib. 2. in decalogum cap. 32. et alij, ergo prædictum crimen est denunciandum Dominis Inquisitoribus à scemina sollicitata in sacramentali confessione à Confessario: quantum dictum crimen occultum sit, et non possit probari, patet consequentia: quia alias nunquam tenerentur scemina ad veneream sollicitatam à Confessarijs in sacramentali confessione prædictum crimen Dominis Inquisitoribus denunciare: atqui hoc est falsum, et contra communem praxim sanctissimæ Inquisitionis: ergo, & illud, ex quo sequitur: Maior probatur: quia si crimen contentum in edicto Dominorum Inquisitorum non teneretur quis denunciare: nisi posset illud probare; cum sollicitatio ad veneream facta à Confessario alicui mulieri, sit facta in secretissimo Tribunali Sacramenti poenitentiae: nunquam post probari iuridicè à muliere sic sollicitata; ergo nunquam tenebitur mulier sollicitata à Confessario in sacramentali confessione dictum crimen Dominis In-

qui.

quisitoribus denunciare, quod non est asserendum, vt potè, vt diximus contra communem Doctorum consensum, & contra communem praxim sanctissimæ Inquisitionis.

217 Deinde: quia si loquamur de crimine hæresis, denuntiatio etiam de dicto crimine hæresis occulto expedit valde ad bonum commune Ecclesie Catholice, & ad salutem spiritualem hæretici denunciati: ergo insurgit obligatio denunciandi tale crimen ei qui scit aliquem esse hæreticum formalem: licet hoc non possit probare. Et idem phylosophandum est de alijs criminibus contentis in edicto Dominorum Inquisitorum: nam quodcumque eorum vergit in damnum Reipublicæ suo modo, vt patebit discurrendo per singula.

218 Confirmatur ex testimonijs Sanctorum Patrum Leo autè Papa sermone 4. de collectis propè finem, sic ait, hortamur, vt hereticos vbicumque latentes vestris Præbyteris publicetis; magna enim pietas prodere latebras, & infra non sinantur latere homines, qui Prophetis, & Sancto Spiritui contradicunt; ac paulo post inquit cauendi sunt cuiquam noceant, prodendi sunt, ne in aliqua Ciuitatis parte consistant. Similiter Sanctus Ambr. lib. 2. de officijs cap. 24. inquit in causa temporali: licet tibi filere in causa autem Dei, vbi communionis periculum est: etiam dissimulare peccatum est non leue. Ex quibus, & alijs, quæ pro nunc omitto manifestè deducitur hereticum: quantumuis occultum, esse denunciandum iuridicè ab eo, qui talem solus cognouit, ne satisfacere suæ obligationi; aliter faciendo: etiam titulo correctionis fraternæ.

Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur, distinguendo antecedens, qui non potest probare delictum peccat contra iustitiam denunciando, si delictum non sit in damnum Reipublicæ; transeat antecedens: si crimen vergit in damnum Reipublicæ: nego antecedens: nam quando delictum vergit in Reipublicæ damnum; etiam si probari non possit, tenemur illud denunciare, vt docet Diuus Thomas 2. 2. quæst. 68. art. 1. vbi sic ait, si crimen fuerit tale, quod vergat in detrimentum Reipublicæ, tenetur homo ad accusationem; Si autem non fuerit tale peccatum, quod in multitudinem redundet, non tenetur homo ad intentandum accusationem. Vbi vt supra notauimus, Angelicus Doctor denunciationem comprehendit nomine accusationis. Deinde: quia vnusquisque tenetur succurrere bono communi: sicut pars toti, vbi viderit celeribus corrumpi: atqui criminibus, quæ vergunt in detrimentum Reipublicæ, bonum commune corrumpitur idque succurritur per denunciationem, quæ talia crimina deferuntur ad Iudicem, qui ea indagando ex officio, & puniendo, si opus fuerit quietem Reipublicæ curat: ergo qui scit prædicta delicta: licet ea non valeat probare, tenebitur illa denunciare sub peccato mortali: cum ergo crimina contenta in edicto Dominorum Inquisitorum, quodlibet eorum suo modo vergat in detrimentum Reipublicæ, vt in probatione nostræ sententiæ diximus: ideo qui scit aliquem commississe aliquod crimen, ex his quæ includuntur in dicto edicto Dominorum Inquisitorum: etiam si illud probare non valsat

teneretur iudicè delinquentem, denunciare coram Dominis Inquisitoribus, & hoc sub peccato mortali. Nam vt bene docet P. Magister Marcus Serra 2. 2. qu. 68. art. 1. dub. 2. §. ex his colligitur: quando edictis Superiorum præcipitur, vt qui sciunt denunciarent tale, aut talia delicta, teneantur ea denunciare, & non solum ea delicta, quæ alias denunciare tenebantur: sed etiam ea, quæ licet non teneantur denunciare; licet tamen denunciare possunt: Huius ratio est: quia præceptum Superioris potest obligare ad actiones etiam indifferentes; antequam poneretur præceptum, & hoc sub culpa mortali: ergo multo magis poterit obligare ad actiones licitas, ex se antequam præceptum poneretur, qualis est denunciatio criminum contentorum in edicto Dominorum Inquisitorum, de quibus in præsentibus loquimur.

220 Et si fortè inquiras quanto tempore duret obligatio talium edictorum Dominorum Inquisitorum, respondeo, quod si quis propter ignorantiam, vel impotentiam non denunciavit delicta contenta in dicto edicto Dominorum Inquisitorum intra tempus in dicto edicto contentum, tenetur ad denunciandum post illud, quam citò commode potest. ita Nauarrus cap. 25. n. 46. Filliucius tom. 1. tract. 14. cap. 2. nu. 42. Ioannes Sanchez in selectis disp. 17. nu. 59. & ratio est: quia terminus positus in dicto edicto Dominorum Inquisitorum non est positus ad finiendam, sed ad differendam obligationem. Ex quo inferitur eum, qui ob ignorantiam excusatur ad non reuelandam, intra præfixum terminum dicti Edicti, si postea illi constet de edicto, teneri ad reuelandam:

quia obligatio adhuc durat.

221 Ad primam confirmationem respondetur, concedendo antecedens, quoad primam partem, & distinguendo, quoad secundam: ita, & ille peccat denunciando crimen, quod probare non potest, si crimen vergat in damnum Reipublicæ contra bonum commune, nego autecedens, si crimen non vergat in damnum Reipublicæ, & boni communis, concedo antecedens: quoad illam secundam partem. Cum autem crimina contenta in edicto Dominorum Inquisitorum vergant in damnum Reipublicæ contra bonum commune, quodlibet suo modo, vt supra probauimus: ideo ille, qui scit aliquem commisisse aliquod ex prædictis criminibus contentis in dicto edicto Dominorum Inquisitorum, tenetur sub letali culpa delinquentem denunciare Dominis Inquisitoribus; etiam si crimen non possit probare, vt ex prædictis constat. Ad secundam confirmationem, patet responsio ex differentia à nobis supra posita inter accusationem, & denunciationem iuridicam, & sic non valet consequentia, quis non tenetur aliquem accusare de delicto, quod non potest probare: imo nec potest illum accusare: ergo nec potest denunciare delictum, quod non potest probare: nam concessio antecedente, neganda est consequentia, nam vt supra diximus, accusator per accusationem fit pars iudicij illius, & petit ius suum aliquo modo, & quasi obligat iudicem, vt sibi iustitiam faciat: denunciator autem non fit pars illius iudicij, sed tantum defert crimen ad notitiam iudicis, vt ille ex officio procedat, vt tenetur, aut melius sibi videbitur: quare nec denunciatio fit

in

in scriptis, nec denunciator tenetur probare delictum, quod denunciat. Vnde rectè sequitur aliquem posse: imò, & teneri denunciare delictum, quod non potest, nec tenetur accusare ob defectum probationis: cum accusator teneatur probare delictum, quæ ratio non militat in denunciatore, vt ex prædictis manifestè constat.

RESOLVTIO XXI.

224 Vtrum quis excusetur à denunciatione Confessarij sollicitatis mulierem in sacramentali confessione, si hoc sciat sub sigillo secreti naturalis?

222 **A**ffirmatiue respondet Pater Stephanus Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta præcepto 2. lib. 4. cap. 3. nu. 31. Cuius fundamentum est: quia cum huiusmodi secretum non vergat in detrimentum proximi, & observatio illius aliudè sit de iure naturali: denunciatio autem de iure tantum positio, & humano fortius vinculum iuris naturalis præualere debet minus fortiter: ergo qui scit sub secreto naturali Confessarium in sacramentali confessione sollicitasse aliquam mulierem, non tenebitur dictum Confessarium Tribunali sanctissimæ Inquisitioni denunciare.

223 Dicendum tamen est, quod ille, qui sciuit sub secreto naturali aliquem Confessarium sollicitare aliquam mulierem in confessione sacramentali; etiam si sub iuramento secretum illud seruandi cognouerit, tenetur dictum Confessarium sollicitantem Dominis Inquisitoribus denunciare. Hanc sententiam, quoad primam eius partem de secreto naturali,

tenent contra Fagundez Caffropalao par. 1. tract. 4. disp. 9. pūt. 10. nu. 5. Diana par. 1. tract. 4. resol. 24. & par. 4. tract. 5. resol. 32. Doctor Cæsar Carena de officio sanctissimæ Inquisitionis part. 2. §. 22. tit. 6. num. 123. & quoad vtramque partem eam defendit Pater Stephanus Salles de materijs Tribunalium Inquisitionis lib. 1. cap. 21. à num. 48. vsque ad 50. & est communis sententia inter DD.

224 Probatur 1. hæc sententia ex Diuo Thoma 2. 2. qu. 70. art. 1. solutione ad 2. argumentum, in quo articulo interrogat, vtrum homo teneatur ad testimonium ferendum, & cum in fauorem partis negatiuæ fecisset hoc argumentum, nullus tenetur fraudulenter agere: sed prouerbiorum 11. dicitur, qui ambulat fraudulenter reuelat arcana: qui autem fidelis est coelat amici commissum: ergo non tenetur homo semper ad testificandum: præsertim super his, quæ sunt sibi in secreto ab amico commissa. Ad quod argumentum respondet Angelicus Doctor his verbis: Ad secundum dicendum, quod de illis, quæ hominis sunt commissa in secreto per confessionem, nullo modo debet testimonium ferre: quia huiusmodi non scit, vt homo: sed tanquam Dei minister, & maius est vinculum Sacramenti quolibet hominis præcepto. Circa ea vero, quæ aliter homini sub secreto committuntur, distinguendum est. Quandoque enim sunt talia, quæ statim, cum ad notitiam hominis venerint, homo ea manifestare tenetur, puta si pertinent ad corruptionem multitudinis spiritualem, vel temporalem, vel graue damnum alicuius personæ: vel si quid aliud est huiusmodi, quod quis pro-

pa-

palare tenetur, vel testificando: vel denunciando. Et contra hoc debitum obligari non potest per secreti commissum: quia in hoc frangeret fidem: quam alteri debet. Quandoque vero sunt talia quæ quis proderi non tenetur: unde potest obligari ex hoc, quod sibi sub secreto committitur & tunc nullo modo tenetur ea proderi etiam ex præcepto Superioris: quia seruire fidem, est de iure naturali. Nihil autem potest præcipi homini contra id, quod est de iure naturali.

225

Ex quibus verbis Diui Thomæ tale conficio argumentum in fauorem primæ partis nostræ sententiæ, quando homo scit aliqua delicta, quæ pertinent ad corruptionem multitudinis spirituales, vel temporales; etiã si prædicta delicta sciat sub secreto naturali, tenetur ea denunciare: atqui sollicitatio alicuius mulieris ad venerem facta à Confessario in confessione sacramentali pertinet ad corruptionem spirituales multitudinis; ergo ille, qui sciuerit dictam sollicitationem, etiam si eam sciat sub secreto naturali, tenebitur eam propalare denunciando dictum Confessarium Tribunali sanctissimæ Inquisitionis: maior est D. Thomæ in illis verbis superius relatis, scilicet quandoque enim sunt talia, quæ statim cum ad notitiam hominis venerint, homo ea manifestare tenetur, puta si pertinent ad corruptionem multitudinis spirituales, vel corporales. Minor autem est manifesta: nam vt notauit Freitas in additionibus ad tractatum de Confessarijs sollicitantibus quæst. 21 nu. 26. quidam Confessarius per decem annos perditè, & effrenatè sollicitationibus, & turpibus actibus in ipso Confessionis

loco operam dederat, per quod tempus à nulla sollicitata delatus est Tribunali Sanctissimæ Inquisitionis: ergo sollicitatio Confessarij in confessione sacramentali pertinet ad corruptionem spirituales multitudinis: ergo si ipsa mulier sub secreto naturali alicui reuelauerit dictam sollicitationem ad venerem, illi à Confessario factam in confessione sacramentali, tenebitur ille, qui talem sollicitationem scit sub secreto naturali dictum Confessarium denunciare Tribunali sanctissimæ Inquisitionis: si dicta mulier illum non voluerit denunciare.

226

Secundam vero partem nostræ sententiæ, scilicet, quod etiam si ille, qui sciuit sub secreto naturali aliquem Confessarium sollicitasse in Sacramento penitentiae aliquam foeminam ad actus inhonestos, & venereos, aut aliquod crimen ex contentis in edicto sanctissimæ inquisitionis, vt hæresis, &c. iuramento firmauerit seruire prædictum secretum naturale, teneatur nihilominus prædicta crimina Dominis Inquisitoribus denunciare, non obstante iuramento, colligo ex secunda parte decreti causa 22. quæst. 4. cap. inter cætera: ibi: Inter cætera, vt rogaueras à Patre nostro Ambrosio; quæsiui, quid carissime agendum sit de Hulbaldo Parrochiano tuo; qui captus, & timore necis impulsus suæ Concubinæ iuramento firmavit ipsam in coniugem suscipere, propriamque matrem cum fratribus de domo expellere, nihilque eis alimoniam vnquam dare, quia verò quamprimum concubinam habuerat non est peccatum in coniugem suscipere: matrimonium sit in Deo firmum, & stabile. Porro iuramentum, non

non ob hoc fuisse institutum inuenitur, vt esset vinculum iniquitatis, vel matricidij, vel fratricidij, seu cuiuscumque criminis. Nec credo Sacramentum ad hoc debere fieri, vt iniusta iuratio suorum bonorum sit iniuste iurantibus expoliatio, & accipienti æterna damnatio. Periurij namque; percutitur pœna, & velut homicida in extremo examine à iusto Iudice de gradina bitur, Per quem sacrosanctum Euangelium ad iniustum, & illicitum, & Deo minimè amabile quasi testimonium iustæ, & humanæ petitionis adducitur. Foveat itaque Hubaldus matrem, & fratres, & lugeat si ea actione, & timore iuramenti aliquid defuit matri. Qui verò eum iurare coegerit, quod non debuit reatum periurij impliciti teneatur. Iniuria quippè iniuste irrogata, eius est infamia, qui facit. Nec enim villo modo ad opprobrium coactæ voluntatis trahitur, quod illicita conditio necessitatis extorsit: Ex quo textu, & cap. tale formo argumentum ad probandum efficaciter dictam secundam partem nostræ sententiæ. Iuramentum non potest esse vinculum iniquitatis: atqui si ille, qui sub secreto naturale sciuit à Confessario in Sacramento penitentiae aliquam mulierem ad venerem fuisse sollicitatam, vel aliquod aliud crimen ex contentis in edicto Dominorum Inquisitorum, vt hæresis, &c. & iuramento firmavit dictum secretum non reuelare, teneretur seruire iuramentum, iam in tali casu iuramentum esset vinculum Iniquitatis, si iurans non denunciaret dictum Confessarium, aut hæreticum occultum, aut aliquem alium delinquentem in criminibus contentis in edicto Domi

227

norum Inquisitorum: atqui hoc non est dicendum: ergo hunc cognoscens non astringitur iuramento præstito tacendi, sed potius obligatione astringitur prædictum delinquentem denunciandi, quantumuis crimen occultissimum sit. Maior quoad primam partem habetur in dicto cap. inter cætera per illa verba, porro iuramentum non ob hoc fuisse institutum inuenitur, vt esset vinculum iniquitatis. Quoad secundam verò partem probatur maior: quia tum iuramentum esset vinculum iniquitatis: quando ex seruatione illius sequeretur aliqua corruptio spiritualis multitudinis: seu Reipublicæ: atqui ex eo quod aliquis ratione iuramenti facti seruandi secretum delictorum commissorum ex contentis in edicto Dominorum Inquisitorum, vt si sciuit Confessarium aliquem in Sacramento penitentiae aliquam mulierem sollicitasse ad venerem, si hoc non denunciaret Dominis Inquisitoribus, vt iuramentum factum seruet, maxima sequeretur corruptio spiritualis multitudinis, seu Reipublicæ: ergo seruatio iuramenti in dicto casu deseruiret ad vinculum iniquitatis: ergo, vt hoc non asseratur, dicendum est, hoc sciens teneri, non obstante iuramento facto seruandi secretum dictum Confessarium denunciare Dominis Inquisitoribus, & consequenter etiam alia crimina ad Tribunal sanctissimæ Inquisitionis pertinentia.

Sed contra dicta pro secunda parte nostræ sententiæ objicies, quod Iosue Gabaonitas contra præceptum Domini non deluerit, quia seniores Israel iuramento cum eis pacem firmauerant; vt constat ex libro Iosue cap. 9. nu.

n. 15. ibifecitque: Iosue cum eis pacem, & inito fœdere pollicitus est, quod non occiderentur: Principes quoque multitudinis iurauerunt eis, & nu. 16. & deinceps prosequitur sacer textus post dies autem tres in itifœderis audierunt, quod in vicino habitarent, & inter eos futuri essent: moueruntque castra filij Israel; & uenerunt in Ciuitates eorum die tertio, quarum hæc uocabula sunt: Gabaon, & Caphira, & Beroth, et Cariatharim, et non percusserunt eos; eo quod iurassent eis Principes multitudinis in nomine Domini Dei Israel. ergo etiam iuramenta illicita debent seruari: ergo ille, qui iurauit nō reuelare aliquod crimē occultum; etiam si pertineat ad Tribunal sanctissimę Inquisitionis; et contineatur in edicto Dominorum Inquisitorum; ut sollicitatio in confessione sacramentali facta à Confessario, crimen hæresis, &c. tenebitur seruare iuramentum, & non erit obligatus dictum crimen denunciare Dominis Inquisitoribus.

228

Ad hoc argumentum, ut respondeamus, supponere oportet id, quod dicitur in cap. innocens par. 2. decreti causa 22. qu. 4. ibi: innocēs credit omni uerbo. non vituperanda facilitas, sed laudanda bonitas. Hoc est innocētem esse, ignorare, quod noceat, etsi circumscribitur ab aliquo; de omnibus tamen benè iudicat, qui fidem esse in omnibus arbitratur; hac igitur mentis suę deuotione inclinatus Iosue, ut crederet Gabaonitis testamentum disposuit, pacem dedit, cōfirmavit Societatem. Sed ubi in terras eorum uentum est; deprehensa fraude, quod cum essent finitimi aduenas se esse simulauerant circumscriptum se

230

populus patrum indignari cepit; Iosue tamen pacem, quam dederat, reuocandam non censuit: quia firmata erat Sacramēti religione; ne dum alienam perfidiam redargueret, suam fidem solueret; multauit tamen eos uilioris obsequio ministerij. Clementior sententia: sed diurnior.

229

Quo supposito ad argumentum respondetur: concessio antecedenti: nempe, quod Iosue nō deluerit Gabaonitas: (licet ut statim dicemus non fecerit contra præceptum Domini) negando consequentiam, cuius rationem optimè assignat Glossa in dicto cap. innocens per hæc uerba. Casus, supra ostensum est, quod illicita iuramenta non sūt seruanda. nunc uero probat cōtrarium exēplo Iosue, qui licet contra Domini præceptum firmaret pacem Gabaonis; tamen Sacramentum suum non uoluit; sed seruauit illesum; et hoc ideo quia seniores Israel nescierunt iuramentum illud esse illicitum: quia nesciebant illos, quibus iurauerant esse incolas terre sibi promissæ, & ad hoc inducit sequens cap. diuinitus fuit eis inspiratum. Primo quod deberēt eis parcere: sed tamen iuramentum fuit illicitum. Vel dic quod satis impleuerunt præceptum Domini: quia satis uidentur fuisse interfecti: cum redegerint eos in seruitutem: nā seruitus mortis comparatur l. seruitum de reg. iuris. non obstat dolus illorum: quia iste dolus fuit pro uita cōseruanda: licitum est enim reo corrumpere aliquem pro uita cōseruanda ut 2. quæst. 3. cap. si quem poenituerit §. notandum in fine hæc Glossa in introductione ad dictum cap. innocens.

Ad fundamentum Patris Stephani

phani Fagandez respondetur, negando suppositum antecedentis, supponit falsò enim, quod sollicitatio Confessarij non uergat in damnum tertij: uergit enim certè, non solum in damnum tertij, ut cumque, sed etiam cōtra bonum commune, scilicet contra Sacramentum poenitentiae, & contra accedentes ad illud; si quidem pertinet dicta sollicitatio ad corruptionem spiritualem multitudinis, ut supra diximus in probatione primæ partis nostrę sententię.

231

Limitanda est tamen hæc doctrina in casu, quo aliquis Confessarius sub sigillo sacramentalis confessionis sciat alium Confessarium in sacramentali confessione aliquam mulierem ad uenem sollicitasse, aut aliquem hæreticum esse formalem, & cetera crimina similia spectantia ad Tribunal sanctissimę Inquisitionis: quia in tali casu nō tenetur dicta crimina propalare, denunciando delinquentibus Tribunali Sanctissimę Inquisitionis. Quamuis oppositum asserant Albericus in Rubrica C. de hæresis nu. 8. cui adhæsit Rainerius relatus ab Archidiacono in ea Sacerdos de poenitentijs dist. 6. qui in hoc ex parte inclinatur, & circa idē dubius extitit Antisdorensis lib. 4. summæ tract. 6. quæst. 4. cap. 3. Sed horum Doctorum sententia falsa est, & erronea, ut affirmant communiter Doctores ita sentiunt Suarez, & Rojas superius citati: quia est contra communem consensum, & usum Ecclesię, & contra Religionem, ac utilitatē Sacramenti poenitentię: sicque communiter docent omnes, tã Iurisperiti, quam Theologi cum Angelico Doctore Diuo Thoma in 4. dist. 21. qu. 3. art. 1. ad 1. & 2. 2. quæst. 70. art. 1. ad 2. his uer-

bis, dicendum, quod de illis, quæ homini sunt commissa in secreto per confessionem: nullo modo debet testimonium ferre: quia huiusmodi non scit, ut homo; sed tanquam Dei minister, & maius est uinculum Sacramēti quolibet hominis præcepto. Simanchas tit. 19. nu. 19. Peña. 2. part. directorij comment. 19. Farinacius de hæresi quæst. 197. §. 2. nu. 46. Pater Sebastianus Salelles de materijs Tribunalium Inquisitionis lib. 1. cap. 21. regula 153. nu. 51. quia Confessarius ex uiuris diuini ad secretum sigilli sacramentalis confessionis tenetur, cui nullum ius humanum derogare potest, ut cum Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 23. sect. 2. docent multi alij Doctores: ergo illicitum est ipsi Confessario sollicitationem cognitam sub tali sigillo, aut peccatum hæresis, uel apostasię propalare, & denunciare: si poenitens animo confitēdi: seu se accusandi accedat.

232

Aduerto etiam cum dicto Patre Salelles ubi supra n. 54. quod prædicta exceptio intelligitur etiam, quando confessio tantum fuit incepta: quamuis postea ex aliqua legitima causa poenitens non absoluitur, aut differatur absolutio: uel ipsa confessio per accidens non finiatur.

RESOLVTIO XXII.

Vtrum si delictum occultum hæresis, uel apostasię, aut sollicitationis in sacramentali confessione sitiam præteritum, & emendatum, nec timeatur recidium, uel si speretur probabiliter emendatio media correctione fraterna: teneatur, qui prædicta crimina cognouit, illa denunciare Dominis Inquisitoribus, uel possit nō

Ccc de.

denunciare: sed fraternaliter corrigere delinquentes?

233 **P**rima sententia affirmat, quod si prædicta crimina sint occulta, & habeatur spes emendæ, quod semper est præmittenda, fraterna correctio ante denunciationem, & si media illa delinquens emendatur cessat obligatio denunciationis: ita Sayrus in clavi regia lib. 11. cap. 4. nu. 8. Petrus Navarra lib. 2. de restitutione cap. 4. dub. 11. n. 141. Sotus de regendo secreto tom. 2. quæst. 1. concl. 1. & lib. 5. de iustitia quæst. 5. art. 1. versus tamen non obstantibus. Castro lib. 2. de iusta hæreticorum punitione cap. 25. concl. 1. Navarra cap. 18. nu. 59. Gutierrez lib. questionum canonicarum, cap. 11. à n. 20. vsque ad 27. quos citat, & sequitur Pater Stephanus Fagundez in præcepta Ecclesiæ præcepto 2. lib. 4. cap. 3. n. 31. ubi addit hæc verba, ut autem correctio fraterna iudicetur non profutura, non satis est, scilicet fieri, & non prodesse, sed oportet iterum, atque iterum adhiberi quamdiu iudicio prudentis speretur emenda: ut tradit Sancius tom. 1. de matrimonio lib. 3. ca. 15. n. 3. ita Fagundez. Quæ sententia videtur colligi ex Diuo Thoma 2. 2. quæst. 33. art. 7. in corpore; ubi sic ait, quædam enim peccata occulta sunt, quæ sunt in nocentum proximorum, vel corporale, vel spirituale, puta si aliquis occultè tractet, quomodo ciuitas tradatur hostibus, vel si hæreticus priuatim homines à fide auertat. Et quia ille, qui sic occultè peccat: non solum in te peccat, sed etiã in alios, oportet statim procedere ad denunciationem, ut huiusmodi nocentum impedia-

tur, nisi forte aliquis firmiter existimaret, quod statim per secretam admonitionem posset huiusmodi mala impedire. Quæ sententia etiam colligitur ex eodem Diuo Thoma in 4. distict. 19. quæst. 1. art. 4. quæstionc. 1. ad 2. verbis postea citandis Pater Thomas Hurtadus tom. 1. resolutionum moralium tract. 4. cap. 8. resolut. 55. & 56. & resolut. 28. §. 4. & alij.

234 Prima pars huius sententiæ, scilicet quod hæreticus occultus non sit denunciandus, sed fraternaliter corrigendus, si sit firma spes, quod hæreticus esset emendandus; non obstante edicto Dominorum Inquisitorum, in quo ordinatur, & præcipitur, quod omnia correctione fraterna hæreticus formalis: quantumuis occultus Sancto Tribunali Inquisitionis denunciatur. Probat 1. à Patre Thoma Hurtado dict. tract. 4. cap. 8. resolut. 28. §. 4. ex Diuo Thoma loco superius citato ex 2. 2. ex illis verbis: nisi forte aliquis existimaret, quod statim per secretam admonitionem posset huiusmodi mala impedire: ergo ex mente Anglici Doctoris, si aliquis firmiter iudicet fore, ut per solam secretam correctionem hæreticus emendetur, & infectio errorum eius respectu aliorum impediatur, non debet ipsum denunciare, sed potius fraternaliter corrigere: Quæ doctrina Anglici præceptoris fundari videtur in l. saltem charitatis, quæ sine dubio exigit, ut si absque infamatione proximi dânum commune, vel priuatum, impediri potest cuius ab eo infamando abstinere debet, ergo ad denunciationem hæretici occulti si est spes emendatio: is eius per solam correctionem. Quo fundamento etiam utitur Rojas

fin.

singulari 3. nu. 21. & Castropalaus tom. 1. tract. 4. disp. 9. puncto 10. nu. 2.

235 Secundo probat idem Pater Thomas Hurtadus eandem partem ratione: quia quando hæreticus esset emendatus, & damnum, quod intulit reparatum, non est obligatio denunciandi, nec monitorium Dominorum Inquisitorum ligat; ergo si certam spem concipiam mea correctione secreta iuxta euangelium facta hæreticum emendandum, & damnum reparandum, non teneor denunciare antequam vadum tentem. Tertio probat eandem partem: quia edictum, & monitorium edicens, quod non præmittatur fraterna correctio: sed quod statim denunciatur. Fundatur in rationabili præsumptione, quod correctio fraterna est inutilis, & hæretico non profutura, atqui si mihi certa spes adsit, de profectu, & damni reparatione: iam præsumptio hic, & nunc non nititur veritati, ac per consequens, nec lex in illa fundata obligat, ergo stante firma spe, quod hæreticus media correctione fraterna esset emendandus, præmittenda est priuata correctio, & non est denunciandus dictus hæreticus occultus Tribunali sanctissimæ Inquisitionis.

236 Quoad secundam verò partem, nempe, quod Confessarius, qui foeminam in confessione sollicitauit ad venerem, si probaliter habeatur spes emendæ, non debet denunciari, sed ante denunciationem præmitti correctio fraterna, probat Pater Thomas Hurtado hanc sententiam dicto tractatu 4. cap. 8. resolut. 56. n. 691. ex Diuo Thoma in 4. distict. 19. quæst. 1. art. 3. quæstionc. 1. ad 2. ubi sic ait ad 2. dicendum,

quod in peccatis denunciandis considerandum est, utrum peccatum sit omninò occultum, aut ad notitiam aliorum deuenierit, aut in promptu sit, ut deueniat. Si autem peccatum iam ad notitiam aliorum deuenierit: tunc debet denunciari ei, qui habet potestatem corrigendi, ut qui sunt scandalizati de culpa, edificentur de poena. Si autem non dum publicum deuenit, sed est in via deueniendi, tunc etiam denunciandum est, ut scandalo futuro occurratur. Si autem sit omninò occultum: tunc considerandum est; utrum emendatio peccantis expectari probabiliter possit; aut non: quod quidem facile aduerti poterit, si consideretur: utrum aliquis ex electione, vel passione peccauit, siue ex malitia, vel infirmitate, quod idem est, quod quidem perpendi potest ex conditione peccantis, & ex iteratione actus; quia si aliquis frequenter, & quasi improbitè sine freno in aliquod peccatum lapsus est, signum est, quod ex malitia, vel electione peccat, & non facile emendetur. Si autem semel occasione peccandi oblata in peccatum ruit, & postea tristitiam, & verecundiam de peccato ostenderit, signum est, quod sit peccatum ex passione, vel ex infirmitate, & quod de facili emendetur. Si ergo emendatio speretur, debet admonitio præcedere, & denunciatio differri quodvisque videatur: quomodo emendatur peccator: nisi forte immineret occasio similis, in peccatum ruendi, quam tamè declinare non vellent admonitus tunc enim deberet Prælo denunciari, ne in præcipitium iret. Si autem non speretur emendatio: tunc considerandum est; an illud peccatum sit infectiuum aliorum:

Ccc 2. si.

sicut est hæresis, vel fornicatio, vel aliquid huiusmodi, aut etiam cedat in aliquod damnum alterius, sicut furtum, vel homicidium, & huiusmodi. Si enim non cedat in damnum alterius, nec sit infectivum peccatum, tunc potest denunciatio differri, quousque videatur admonitionis effectus: præcipue si emendationem promittit. Si autem est infectivum aliorum debet denunciari Prælato, ut gregi suo caueat. Sicut enim dicit Hieronymus. Quæ misericordia est parcere vni, & multos in discrimen adducere; polluitur populus ex vno peccatore: sicut ex vna ope morbida vniuersus grex. Semper enim bonum multorum debet preferri bono vnus. Vnde etiam fama vnus negligi debet, ut innocentia, vel fama multitudinis conseruetur. Si autem vergat in damnum corporale alterius, debet fieri comparatio illius damni ad damnum famæ istius, & illi damno, quod præponderat obuiandum magis: ergo ex mente Diui Thomæ in hac responsione præcipue ex illis verbis: Si autem delictum sit omnino occultum, tunc considerandum est, vtrum emendatio peccantis spectari probabiliter possit, &c. colligitur, quod si emendatio probabiliter speretur in Confessario, qui in actu sacramentalis confessionis mulierem ad venerè sollicitavit, debet corrigi, & differri denunciatio, donec videatur effectus fraternæ correctionis.

237 Secundò eandem partem probat Pater Thomas Hurtado vbi supra resolut. 55. n. 673. & 674. rationibus desumptis ex P. F. Ioanne à Trinitate in expositione bullæ Gregorij 15. sect. 7. dub. 5. quarum prima est, quia extat præceptum diuinum de

fraterna correctione præmittenda ante denunciationem, quãdo adest probabilis certitudo, seu spes, quod frater correctus emendabitur, ergo quando adest probabilis certitudo, seu spes, quod Confessarius sollicitans fraternè correptus emendabitur, tenemur sub præcepto diuino præmittere correctionem fraternam. Secunda est, quia delictum sollicitationis solum nocet Confessario sollicitanti, & poenitenti sollicitato; sed nocumētum hoc si consideretur, ut præteritum, non potest impediri per denunciationem, sicut nec impediri potest, quod iam factum est: & si consideretur, ut futurum per relapsum, & residuum potest impediri per correctionem: ergo non apparet vrgens ratio, ob quam necessario sit procedendum ad denunciationem ommissa correctione fraterna; nam taliter occurrēdum est nocumēto resultanti ex delicto, quod fama delinquentis conseruetur illæsa. Tertia est: quia Confessarius sollicitans poenitentem ad peccatum à luxuria diuersum, v. g. ad homicidium, furtum, &c. et sibi, et poenitenti nocet; imò et nocet communitati eo modo, quo nocet quando sollicitat ad peccatum inhonestum, nam abutitur Sacramento, et illi iniuriam facit: atque grauiori mole peccati onerat poenitentem, quem sollicitat; sed in hoc casu non est denunciandus Confessarius prætermissa correctione fraterna: quando huiusmodi correctio speratur pro futura, & delictum sollicitationis est occultum, ut omnes concedunt; ergo similiter nec est denunciandus prætermissa correctione fraterna; quando sollicitauit ad peccatum inhonestum; non enim apparet, quã-

tum.

tum ad hoc maior ratio in vna sollicitatione, quam in alia.

238 Secūda sententia docet, quod in casu hæresis hæreticus quantumuis occultus est denunciandus Dominis Inquisitoribus nulla præmissa correctione fraterna: Confessarius autem sollicitans in sacramentali confessione ad inhonestam non est denunciandus, sed præmittenda est fraterna correctio, et differenda denunciatio; ita Villalobos tom. 2. summæ tract. 4. difficult. 11. num. 3. Portel in dub. regul. verbo correctio fratrum, nu. 1. Castropalaus tom. 1. trac. 6. disp. 3. punt. 13. nu. 3. et 6. Lezana in qq. reg. cap. 10. nu. 34. & alij. quæ sententia probatur quoad vtramque partem à Portel: quia præceptum denunciandi positum à Prælato est positivum humanum tantum; at præceptum correctionis fraternæ est naturale: quatenus à natura insitum est, ut vnum membrum iuuet alterum, & illi succurrat per influxum, &c. & præterea idem præceptum correctionis est præceptum diuinum positivum, & proinde præceptum correctionis fraternæ: si possit, præualeat præcepto positivo Prælati iubentis denunciare; dum sit spes aliqua saltem moralis emendationis; atqui in hæretico formali non inuenitur talis spes emendationis, sicut inueniri potest in Confessario sollicitante ad venerè in actu sacramentalis confessionis; ergo hæreticus est denunciandus, nulla præmissa correctione fraterna, &

239 Tertia, & probabilior sententia absolutè affirmat, non solum

hæreticum formalem esse denunciandum nulla præmissa correctione fraterna: sed etiam Confessarium ad venerè sollicitantem in sacramentali confessione ante immediatè, vel post aut simulata confessione. ita Diana part. 1. tract. 6. resolut. 2. & par. 4. trac. 8. resolut. 24. & part. 7. tract. 3. resolut. 63. Ioannes Sancius in selectis disp. 11. nu. 56. Bonacina in tract. variarum disp. 6. punt. 3. num. 9. Syluius 2. 2. quæst. 33. Trimarch. de Confessoribus ab utentibus disp. 11. sect. 2. n. 15. Trullench. in decalogum lib. 1. cap. 3. dub. 18. nu. 22. Turrianus 2. 2. tom. 1. disp. 58. dub. 3. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. disp. 13. quæst. 6. Doctor Cæsar Carena de officio sanctissimæ Inquisitionis part. 2. tit. 6. §. 22. num. 125. & 126. & tit. 9. §. 4. nu. 15. & 16. P. Sebastianus Salettes de materijs Tribunalium sanctæ Inquisitionis lib. 1. cap. 21. regula 153. à n. 59. Peña par. 2. commento 18. per totam qui quamuis dicat præmittendam correctionem fraternam cum eo, qui protulit blasphemiam, vel verba hæreticalia: si mihi non cõstet huic esse hæreticorum; at tamen subiungit. Id intelligendum esse seclusis edictis Inquisitorum, vigore quorum coguntur præcisè fideles ad denunciandum. Santarellus de hæresi cap. 9. nu. 8. et præcedentibus. Molfesius in summa tract. 1. cap. 17. nu. 14. & alij.

240 Probatur prima pars nostræ sententiæ: quia cum delictum hæresis vel apostasiæ magis consistat in actibus internis erroris intellectus, & pertinaciæ voluntatis quàm in dictis, aut factis externis nunquam per remediū monitionis priuatæ de emendatione eius spes firma concipi potest.

terit: nec cognosci certò, an hereticus verè sit emendatus tali medio, aut emendandus tali medio, sed potius quod fingat, & decipiat, vt alios secretò poffea inficiat erit timendum valde: ergo debet omiffa correctione fraterna denunciari à sciente tale crimen: licet emendatus appareat.

241

Nec valet si dicas hanc rationem non conuincere: nam DD. contrariè sententiè loquuntur casu, quo detur spes firma emendè in heretico formali occulto media correctione fraterna: ergo licet quando non appareat spes firma, quod hereticus vere sit emendatus: aut emendus media correctione fraterna: sed potius, quod fingat, & decipiat, vt postea alios secretò inficiat, non obliget præceptum naturale, & diuinum correctionis fraternè respectu heretici in tali casu, et consequenter sit denunciandus statim correctione fraterna prætermiffa: tamè si adfit firma spes

242

emendè per correctionem non erit denunciandus hereticus occultus, sed corrigendus correctione fraterna, omiffa pro tunc denunciatione iuridica. Hoc inquam non valet, quia etiam dicitur, & non concessio, quod aliquando cognoscatur certiffimè hereticus occultus iam prorsus absque monitione priuata, seu fraterna correctione emendatus, vel emendandus per eam, adhuc tamen denunciari debet, vt docent Suarez de fide disp. 20. sec. 3. nu. 12. et Emanuel Moura opusculo primo de incantatione, sect. 2. cap. 16. nu. 13. vbi sic ait, quamuis mihi priuato moraliter cõfiter hereticum occultum esse emendatũ, vrgeatque alioquin præceptum diuinum de non infamando proximum absque ne-

cessitate; etiam coram Ecclesiæ ministris, teneor eum deferre ad sacrum Tribunal, & iuxta omnes in dubio de eius emendatione, quia decernere an sit, vel nõ sit emendatus, Iudicium exigit altius; quam priuati hæc Moura, cui adheret quoad primum Diana cum alijs part. 4. tract. 3. resolut. 61. vbi sic ait: non solum in tali casu (scilicet quando aliquis dubius est de emendatione alicuius rei in edicto Dominorũ Inquisitorum positæ, & præsertim hæretici.) sed etiam si moraliter constet esse emendatum putato denunciandum esse, & præter DD. quos alibi citauit, nouissimè tenet hanc opinionem Emanuel Moura, &c. Ratio dictæ obligationis denunciandi hæreticum iam emendatum fundatur, tum in præcepto edicti sanctæ Inquisitionis, se extendente ad hæreticum, etiam præteritum, tum etiam in timore recidij, nisi Iudici deferatur ad punitionem.

243

Secundo probatur eadem prima pars nostræ sententiæ, quia hæretici occulti denunciatio, non solum fit ob emendationem fratris, sed etiam, & magis principaliter ad ingens detrimentũ spirituale auertendum, quod ex crimina hæresis vniuersæ Christianitati prouenit: atqui ad dictũ finem consequendum non est sufficiens priuata correctio: ergo hæc debet omitti, & hæreticus quantumuis occultus, & emendatus appareat, aut emendandus iudicetur media correctione fraterna iudicialiter denunciari: quamuis indè infamatio proximi sequatur, probatur cõsequencia, quia ex lege charitatis, & iustitiæ damnum communitatis præferendum est damno cuiusuis priuatæ personæ, vt docet Diuus Thomas loco superius ci-

citato ex 4. sententiarum dist. 19. quæst. 1. art. 5. quæstionc. 1. ad 2. per hæc verba. Si autem est infectiuum aliorum debet denunciari Prælato, vt gregi suo caueat. Sicut enim dicit Hieronymus quæ misericordia est parcere vni, & multos in discrimen adducere? polluitur populus ex vno peccatore: sicut ex vna oue morbida vniuersus grex. Semper enim bonum multorum debet præferri bono vnius. Et 2. 2. qu. 70. art. 1. ad 2.

His verbis circa ea vero, quæ aliter homini sub secreto committuntur, distinguendum est. Quandoque enim sunt alia, quæ statim cum ad notitiam hominis venerint, homo ea manifestare tenetur, puta si pertinent ad corruptionem multitudinis spirituales, vel temporales, vel graue damnum alicuius personæ: vel si quid aliud est huiusmodi, quod quis propalare tenetur vel testificando, vel denunciando.

licitantem; nulla præmissa correctione fraterna; probatur cõsequencia: quia in denunciatione agenda à foemina sollicitata contra Confessarium sollicitantem (vt bene notat Ioannes Sánchez in selectis disp. 11. nu. 17.) duplex inuenitur præceptum, vnum naturale, quo quilibet constringitur damna Reipublicæ impedire, & ob id delinquentes denunciare, si à nocumento inferendo non destiterint, & aliud positiuum ab Inquisitoribus latum quo præcipitur denunciatio sub excommunicationis pœna. Vnde quamuis hoc positiuum non adesset ex naturali mandato, oriretur obligatio denunciandi quamuis ob violationem non incurreretur in censuram, quæ solum à positiuo præcepto nascitur: ergo stante publicatione edicti Dominorũ Inquisitorũ, in quo præcipitur, vt si quis sciat aliquam personam incurrisse in aliquod delictum ex contentis in dicto edicto, teneatur statim Dominis Inquisitoribus denunciare, absque eo quod dictam scientiam, quam habet de delinquente, aut delinquentibus cum alia persona comunicet, vt constat ex verbis ipsius edicti, quæ hæc sunt. Si superedes que alguna persona aya dicho, o tenido alguna cosa de las arriba dichas, assi de viuos presentes, o ausentes, como de difuntos, sin comunicarlo con persona alguna (porque assi cõuiene) vengais à manifestarlo dentro de seys dias. ergo cum præcipiatur in dicto edicto, vt nulla habita consultatione denunciandum fore, nec forte denunciandus fugiat, à fortiori præcipitur nullam præmittendã esse monitionem respectu personæ denunciandæ: Nec propter hoc

hoc Tribunal Sanctę Inquisitionis tollit, aut dispensat in iure naturali correctionis fraternę: sed explicat correctionem fraternam, in tali casu non obligare: quia ut in plurimum, crimina contenta in edicto Dominorum Inquisitorum vergunt in damnum Reipublicę, vel spirituale, vel temporale contra bonum commune, vel ad minus timetur pro futuro prædictum damnum secuturum. In quo casu correctio fraterna nõ obligat, vel fortasse attendens Sanctum Tribunal Dominorum Inquisitorum, quod correctio vnius personę priuatę non sufficit ad hoc, ut delinquentium in criminibus contentis in dicto edicto spes habeatur emendationis, sibi referuat eos corrigere, qua correctione, utpotè maioris efficacię delinquētes emendabuntur à dictis criminibus cõmissis pro futuro non committendis, & habebitur medio efficaciori finis intentus à iure naturali, & diuino correctionis fraternę, qui finis non obtinebitur media correctione fraterna personę priuatę.

244 Ad primam probationem P. Thomę Hurtado pro prima parte oppositę sententię respondetur, Angelicum Pręceptorem loqui stãdo in iure naturali correctionis fraternę, secluso edicto Dominorum Inquisitorum, in quo præcipitur, ut hereticus denunciatur Sanctissimo Inquisitionis Tribunali nulla præmissa correctione fraterna propter rationes superius à nobis assignatas in probatione secundę partis nostrę sententię. Et nota quod Diuus Thomas dicit, nisi fortè aliquis firmiter existimaret, quod statim per secretã admonitionem posset huiusmodi mala

impedire, quę firma existimatio in heretico nec esse, nec concipi potest: imo potius fundamentum habemus ad existimandum firmiter hereticum per correctionem fraternam non esse emendandum, sed potius, quod fingat & decipiat, ut alios secretò postea inficiat. In quo casu non est præmittenda correctio fraterna, sed statim procedendum est ad denunciationem, ut docet ipse Diuus Thomas in 4. dist. 19. qu. 1. art. 3. quęstionc. 1. ad 2. his verbis. Si autem non speretur emendatio, tunc considerandum est, an illud peccatum sit infectium aliorum, sicut est heresis, vel fornicatio, vel aliquid huiusmodi, aut etiã cedat in aliquod damnum alterius: sicut furtum, vel homicidium, & huiusmodi: Si enim non cedat in damnum alterius, nec sit infectium peccatum, tunc potest denunciatio differri: quòusque videatur admonitionis effectus: præcipuè si emendationem promittit. Si autem est infectium aliorum, debet denunciari Pręlato: ergo cū Diuus Thomas asserat, quod heresis est peccatum infectium aliorum debet statim denunciari Pręlato, non præmissa correctione fraterna, consequens est, quod hereticus est statim denunciandus Dominis Inquisitoribus: utpotè de quo nulla spes emendatæ habetur: & quia cum peccatum suum vergat in damnum spirituale vniuersitatis, seu Reipublicę, cessat obligatio fraternę correctionis, cum bonum commune præualere debeat bono particulari, seu priuatę personę: lex autem saltem charitatis in argumēto allegata loquitur spectata lege naturali correctionis fraternę, & in criminibus, quę non vergunt in damnum com-

mu.

munitatis contra bonum commune; non autem loquitur in casu, quo à superiore per suum edictum legitime promulgatum præcipiatur denunciatio aliquorum delictorum, quę pertinent ad corruptionem spiritualem multitudinis, ut est casus heresis formalis, ut supra probatum est.

245 Ad secundam probationem eiusdem partis respondetur: negando antecedens; nam ut bene docent Suarez de fide disp. 20. sect. 4. nu. 13. & Ioannes Sanci- us in selectis disp. 11. num. 51. & 56. licet stãdo in iure nature hereticus emendatus non sit denunciandus; tamen stãdo in præcepto Ecclesiastico positio Dominorum Inquisitorum adest obligatio denunciandi hereticum, ut intelligant heretici non esse occultandos, etiã si emendantur, & quia fortè infecerunt alios, & vnius emendatione nõ satis providebitur, & quia fictè se emendatum ostendet hereticus, ut docent Simanchas de institutio- ne tit. 19. nu. 12.

246 Ad primam probationem secundę partis primę sententię desumptam ex autoritate Diui Thomę respondetur, quod D. Thomę ibi loquitur sistendo in iure naturali correctionis fraternę, & quando delictum non est infectium aliorum; non autem sistendo in edicto Dominorum Inquisitorum, in quo præcipitur, ut Confessarius sollicitans mulierem ad actum venereum in sacramentali confessione sit denunciandus Sanctissimo Tribunali Inquisitionis nulla præmissa correctione fraterna, ut supra diximus in probatione secundę partis nostrę sententię; Quod con-

247

stat ex his, quę docet Diuus Thomas in corpore dictę quęstionculę primę: vbi sic ait. Respon-

deo dicendum ad primam quęstionem, quod secundum Philosophum in 5. ethicorum minus malum ex hoc quod, præeligitur respectu magis mali accipit rationem magis boni: & ideo medicus corporalis hominem si potest ob infirmitate totaliter liberat: si autem non potest, eligit minus malum, ut occurrat magis malo: sicut amputare vñ membrum, ne totum corpus inficiatur, & hunc ordinem Dominus seruare præcepit, cum peccatoribus corripiendo spiritualiter medicamur. Peccator autem ex peccato duo mala incurrit, innocentię damnum, & famę dispendium, & ideo prius tentandum est, ut taliter innocentię restituatur, quod fama etiam conseruetur. Sin autem sic debet negligi fama, ut conscientia reparetur: famę etiam dispendio subueniri si aliter non potest, debet quantum potest, ut scilicet primo paucis, & postea multis crimen prodatur, & ideo Dominus hęc ordinem corripiendi statuit, ut primo frater corripiatur secretò, ut sic, & innocentiam recuperet, & famam non perdat: quod si hæc medicina nõ fuerit efficax debet paucis ostendi, ut non totaliter fama perdatur, & deinde si non corripitur, debet omnino fama negligi, & in publicum prodari, quod si etiam publica correptio vel admonitio non profuerit, debet omnino abscindi iudicio Ecclesię, ut sit sicut Ethnicus, & Publicanus. Et ideo dicendum, quod sicut correptio fraterna cadit in præcepto, ita, & correptionis ordo.

Ad primam rationem, quam ex Patre Ioanne à Trinitate allegat Pater Thomas Hurtado pro eadē secunda parte suę sententię

D d d re.

respondetur, concedendo antecedens, & distinguendo consequens, si habeatur spes emendæ, debemus fraternè corrigere Confessarium sollicitantem ad ad actus venereos, sistendo in præcepto naturali, & diuino, concedo consequentiam, sistendo, vt debemus sistere in edicto Dominorum Inquisitorum, nego consequentiam: quia tamen edictum Inquisitorum publicatur de heretico, siue sollicitante Confessario, deferendo nulla præmissa monitione, seu correptione fraterna quantumuis firmiter credatur emendationem consecuturus, parendum erit præcepto, vt bene docet Ioannes Sancius vbi supra num. 56. ex Arenalio de correctione fraterna fol. 188. vt bonum publicum magis sit procurandū, quā particulare, & iudicium de spe emendationis heretici, aut Confessarii sollicitantis nolint Domini Inquisitores committere denunciaturis, sed semetipsis, qui tanquam literati, & in illis rebus experti rem sanius mediabuntur.

248

Ad secundam rationem responderetur, negando antecedens; quoad primam partem: nam delictum sollicitationis ad venereos in actu sacramentalis confessionis, non solum est nociuū Confessario sollicitanti, & poenitenti sollicitato: sed etiam nocet Reipublice, & bono communi, quatenus dictus Confessarius sollicitans, nisi statim corrigatur efficaci correctione, est in manifesto periculo alios poenitentes sollicitandi, ad quod damnum vitandum, determinat Domini Inquisitores in suo edicto sub excommunicationis maioris poena ipso facto incurrendæ, vt poenitentes sollicitati ad venerem in sacramentali confessione statim

nulla correctione fraterna præmissa teneantur Dominis Inquisitoribus Confessarium ita sollicitantem denunciare ob rationibus à nobis supra allegatis.

249

Ad 3. rationem non desunt DD. qui respondeant, negando minorem: quia iudicant, quoscumque abutentes Sacramento poenitentiae circa alia crimina extra rem venerem subesse iurisdictioni Dominorum Inquisitorum, qui possunt cognoscere de abusu Sacramenti poenitentiae, non solum circa libidinem, sed circa furtum etiam homicidium, infamiam, & huiusmodi, sollicitando ad ista poenitentem in actu confessionis. Ita defendunt Petrus part. 2. directorij comment. 81. Lelius Zecchius in summa to. 1. tract. de fide ca. 11. n. 5. Emanuel Moura opusculo 1. de incantibus, & incantationibus sect. 3. cap. 3. nu. 17. Castropalao par. 1. tract. 4. disp. 9. punt. 5. n. 4. Ex eo quod competat hoc Dominis Inquisitoribus ex generali facultate, quam habent à iure diuino, & communi procedendi contra quoscumque hereticos, aut suspectos de heresi, qualis haud dubie est: quia abutitur Sacramento confessionis, sollicitando ad quoduis delictum. Quorum ratio est: quia si quis v. g. abuteretur vestibus sacris, aut Religiosis, applicando eas ad vsus lauales prophanos, & iocosos insurgeret sine dubio praesumptio contra eum de mala credulitate, & possent Domini Inquisitores ipsum punire, ergo multo magis insurget talis praesumptio contra abutentem re: multo magis sacra: nempe poenitentiae Sacramento ad furtum homicidium, & simile. Imo in hoc abusu apparet maior suspitio erroris: quam in illo dicti Sacramenti ad rem

ve.

veneream; cum abutens ipso ad hanc plus, ex passione libidinis, quam ex mala credulitate videatur induci.

250

Sed licet hæc solutio valde probabilis sit, stando tantum in iure diuino, & communi: nihilominus apud vllum Doctorem, quem legi, nec aliunde mihi constat, quod alicubi fuerit dicta doctrina ad praxim reducta, vt Inquisitores cognouerint de abusu Sacramenti confessionis circa alia vitia extra venerem. Quare non pauci ex Doctoribus classicis, vt Bonacina in tract. variarum disp. 6. punt. 3. Santarellus tract. de heresi cap. 46. nu. 6. Freytas in nouissima editione de Confessore sollicitante cap. 17. n. 21. & quest. 8. nu. 18. Sousa de Confessorum sollicitatione tract. 1. cap. 13. à nu. 4. & Diana part. 1. tract. 4. resol. 20. & par. 4. trac. 5. resol. 17. cum alijs, quos ipse citat absolute tenent hoc, vt certum, sed interpretandi sunt attentis decretis, et bullis Summorum Pontificum.

251

Quare ad illam 3. rationem respondeo, concessa maiori, et minori, negando consequentiam, et ratio disparitatis est, quia licet Inquisitores possint cognoscere iure communi, & diuino de abusu Sacramenti poenitentiae in quibuscumque vitijs, vt constat ex clausula quadam bullæ Pij Quarti incipit, cum sicut ibi nos in animam inducere nequeunt, quod qui de fide catholica recte senserint Sacramentis in Ecclesia institutis abutantur, vt illis iniuriam faciant. Ex quo loquendi modo generali, et indefinito à contrario sensu deducitur, quod male sentiant de fide, qui abutuntur quouis Sacramento, quamquam Papa in ea bulla postea solum de abusu Sacramenti poe-

252

nitentiae in re venerea disponit, tamē cum omnes bullæ Summorum Pontificum præcisè, et solū loquantur de Confessario sollicitante ad rem veneream in confessione sacramentali, et edictū Dominorum Inquisitorum conformando se prædictis decretis, et bullis Summorum Pontificum præcipiat, vt personæ sollicitatæ ad actus venereos in sacramentali confessione teneantur Confessorem, ita sollicitantem Dominis Inquisitoribus denunciare statim nulla correctione fraterna præmissa, et hoc sub excommunicationis maioris poena ipso facto incurrendæ, vt ex ipso edicto constat ideò licet non teneantur denunciare Confessorem sollicitantem in sacramentali confessione ad aliud peccatum à luxuria diuersum tenentur tamen denunciare Confessarium ad venerem in actu sacramentalis confessionis sollicitantem propter rationes supra à nobis allegatas in probatione secundæ partis nostræ sententiæ.

Ad fundamentum secundæ sententiæ satis patet ex dictis: nam licet præceptum correctionis fraternæ sit naturale, & diuinum, & præceptum Dominorum Inquisitorum sit tantum ecclesiasticum: nihilominus Confessarius sollicitans ad veneream in sacramentali confessione est statim denunciandus à persona sollicitata nulla fraterna correctione præmissa: quia licet ceteris paribus præceptum naturale, & diuinum debeat præualere præcepto positivo ecclesiastico; tamen in casu sollicitationis in sacramentali confessione ad actus venereos, vel prædictum præceptum de correctione fraterna non obli-

Ddd 2 gas,

gat, cum dictum delictum sollicitationis vergat in damnum communitatis contra bonum commune, & raro habeatur spes emendæ in Confessario sic sollicitante, vel quia Domini Inquisitores volunt sibi reseruare dictum Confessarium sollicitantem in actu sacramentalis confessionis ad venera corrigere, vt supra tam in probatione secundæ partis nostræ sententiæ; quam in solutione argumentorum pro secunda parte primæ sententiæ diximus.

253

Ex dictis colligitur, quod si Confessarius, qui in confessione aliquam mulierem ad venerem sollicitauit: sit iam emendatus, de qua emendatione certò personæ sollicitatæ cõstet in probabili opinione, non tenetur persona sollicitata Confessarium denunciare, vt docent Sotus lib. 3. quæst. 5. art. 5. Molfesius in summa tom. 1. tract. 7. cap. 24. n. 21. Genuens in praxi cap. 18. nu. 6. Nald. verb. accusare num. 1. Victorellus in notis ad manuale Nauarri cap. 25. nu. 3. Finellus, Zanardus à Cugna, Freytas, Megala, Portel. & Peyrinus, quos citat Diana 1. par. tract. 4. resol. 3. Soufa, Lezana, & Castropalauus, quos ipse Diana addit part. 4. tract. 5. resol. 23. & alij, quos citat Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 13. quæst. 7. licet in probabili opinione, cui assentior teneatur persona sollicitata Confessarium sollicitantem denunciare, etiam si iam sit emendatus: ita Diana locis superius citatis, Bonacina tract. variarum disp. 6. punt. 3. nu. 9. Azorius part. 1. lib. 8. cap. 19. quæst. 5. Suarez tract. de fide disp. 40. sect. 4. nu. 13. Salon. in 2. 2. quæst. 68. art. 1. Rojas singulari 3. num. 33. Paramus de

origine Inquisitionis lib. 3. quæ 8. nu. 90. Gaspar Hartadus de iustitia. & iure tract. de iudicio forensi disp. 4. difficult. 7. Doctor Cæsar Carena de officio sanctissimæ Inquisitionis par. 2. de Confessarijs sollicitatibus tit. 6. §. 22. n. 128. Cuius ratio est; quia denunciatio, quam edicta Inquisitorum præcipiunt, non fit ad emendationem fratris, sed ad punitionem, & emendationem aliorum, seu ad aliorum exemplum: nam vt supra diximus duplex est denunciatio; alia euangelica, & alia iudicialis, ante Euangelicam, quæ fit ad emendationem fratris, præmittenda est correctio: nõ autem ante iudicalem, quæ tendit ad punitionem, & exemplum aliorum, vt est denunciatio præcepta in edictis Dominorum Inquisitorum; quare licet Confessarius sollicitans sit emendatus, nihilominus persona sollicitata ab ipso in sacramentali confessione ad actus venereds, tenetur illum Dominis Inquisitoribus denunciare.

RESOLVTIO XXIII.

Vtrum denunciandus sit Confessarius sollicitans ad venerem in sacramentali confessione, si de delicto sollicitationis non sit infamatus.

254

Negatiuam sententiã sustinent Reginaldus lib. 24. ca. 3. sect. 6. n. 50. & 57. Megala par. 1. lib. 1. c. 5. n. 21. Ioannes Andreas in cap. nouiter extra de iudicijs. Gundisaluuus in tom. 11. tractatum part. 2. tract. de hæresi quæst. 10. num. 7. reperiuntur Inquisitorum verbo denunciatio §. generale tamen Decianus tract. criminum tom. 1. lib. 5. cap. 30. num. 4. qui citat spe.

speculatorem, & Glossam, Palatius in repetitione cap. notab. 3. §. 26. num. 9. Pater Stephanus Fagundez in præcepta Ecclesiæ præcep. 2. lib. 4. c. 3. n. 31. Zanardus in directorio Confessorum de accusatore cap. 52. quæ citat pro hac opinione Amadeus Guimenius in opusculo aduersus quorundam expositationes cõtra nõnulla Iesuitarum opiniones morales tract. de fide proposit. 10. nu. 2. vbi refert verba Zanardi sic. Tertio quæritur, an edicta: præcepta, excommunicationes Episcoporum Inquisitorum, &c. in quibus præcipitur, vt delicta quouis modo nota reuelentur, obligent scientes ad denunciandum, vel accusandum. Respondetur, quod in quibusdam casibus obligant, & in quibusdam non, &c. Non obligant, etiam si Iudex quærat delictum ad poenam delinquenti infligendam, si delinquens nulla super hoc labore infamia, nec contra eum sint inditia: nam tunc quamuis delictum sit à tribus, vel quatuor secreto cognitum, quilibet illorum poterit tacere: etiam stante præcepto. Hæc Zanardus, inquit, Amadeus Guimenius dict. n. 2. vbi etiam pro hac sententia citat Magistrum Marcum Serra 2. 2. quæst. 95. art. 3. dub. 2. cõcl. 2. & qu. 70. art. 1. dub. 1. §. dicendum est 2. sed certè Magister Marcus Serra non loquitur in nostro casu, de Confessario sollicitante ad venerem in sacramentali confessione, nec ex eius doctrina (ni fallor) colligi legitime potest: nam in dicta questione 67. art. 3. in dub. 2. inquirunt, quæ nam requirantur, vt Iudex rectè procedat vsque ad sententiam, & condemnationem Rei, & in concl. 2. sic ait: dicendum est 2. vt Iudex procedat ad

Inquisitionem omnino specialè, requiri in eo notitiam infamiæ Rei, et criminis. Quod probat ex cap. cum oporteat de accusationibus, vbi dicitur; Mandamus, quod nisi super prædictis famam ipsius læsam noueritis, vos ad inquisitionem illorum nõ subito procedatis, et ex cap. inquisitionis eod. tit. vbi habetur nullum esse pro crimine, super quo infamia, seu clamorosa insinuatio nõ præcesserit puniendum; quin imò super hoc depositiones contra eum recipi non debere, cum inquisitio fieri debeat solummodò super his, de quibus clamores aliqui præcesserunt. Et in quæst. 70. art. 1. in dub. 1. inquit; quomodo testis interrogatus à Iudice teneatur testimonium ferre, et in concl. 2. inquit, dicendum est 2. Si Iudex procedit via inquisitionis ad condemnationem, & punitionem Rei, contra hunc tenetur testis interrogatus iuridicè testimonium ferre, quando infamia præcessit; Si hæc verò nõ præcesserit, non tenetur contra illum testimonium ferre; etiam si sciat Reum tale crimen commisisse ipso, & alijs videntibus: hæc Serra. Ex qua doctrina non licet inferre; quod ipse asserat non esse obligationem denunciandi Confessarium sollicitantem in confessione: nisi de crimine sollicitationis infamatus sit, imò ex doctrina tradita ab ipso Magistro Serra 2. 2. quæst. 69. art. 1. dub. 1. vbi interrogat, quando teneatur homo ad accusandum, postquam in cõcl. 2. asserit, quod quando crimè non potest homo probare per testes idoneos, & sufficientes, nõ tenetur ad illius accusationem, postea §. si quæras interrogat, an idem sit dicendum de iuridica denunciatione, & res.

respondet duas esse de hac re Doctorum sententias, quarum prima negat, idem dicendum est de denunciatione, ac de accusatione: Et secunda affirmat, & concludit Magister Serra; mihi tamē prima securior videtur: ergo cū asserat, quod est denunciandus, qui commisit aliquod delictum ex contentis in edicto Dominorum Inquisitorum, etiam si crimen à denunciante non possit probari: quia ita est praxis recepta in Tribunali sanctissimæ Inquisitionis; Consequenter ex hac doctrina sequitur ipsum Magistrum Serra sentire Confessarium sollicitantem ad venerea in sacramentali confessione esse denunciandum Tribunali Sanctissimæ Inquisitionis, etiam si de dicto delicto sollicitationis non sit infamatus, pro hac eadem sententia citat dictus Amadeus Guimenis dict. proposit. 10. Patrē Thomam Hurtado tom. 1. resolutionum moralium tract. 4. c. 8. resolut. 57. §. 2. nu. 722. vbi sic ait: dico primo, si Confessor sollicitans non est diffamatus de sollicitatione, & est aliās bonæ vitæ, & conuersationis, & benè opinatus, vbi moratur, si sollicitata persona habet prudentiæ dictamen, quod rectè sentiat de fide: licet per accidens abutatur Sacramento poenitentiae, atque ita quod in illo deficiat præsuppositio, & ratio legis, non est Inquisitoribus denunciandus, si semel, aut iterum sollicitet eandem personam; sed potest, & tenetur ipsum fraternaliter corrigere iuxta Christi præceptum, ita Hurtadus, & in nu. 737. asserit non requiri rigorosam infamationem: sed satis esse, vt quomodolibet infametur per indicia & coniecturas. Verum enim verò hæc doctrina Patris Thomæ

Hurtado, non capio: quomodo possit coherere cum alia doctrina, quam ipse tradit dict. tract. 4. cap. 8. resolut. 21. vbi inquirat, vtrum soli diffamati sint denunciandi ob sollicitationem in confessione factam, et postquam refert opinionem affirmantem, requiri, quod sollicitans sit diffamatus, vt denunciatur, & opinionem negatiuam, quod sollicitator Confessor debeat esse diffamatus, vt denunciatur in §. 1. & 2. eiusdem resolutionis, postea §. 3. vbi iudicium Authoris de vtraque opinione propalatur nu. 103. hæc verba profert, Hæc secunda sententia; quæ negat requiri sollicitantem de crimine sollicitationis esse diffamatum, vt teneatur persona sollicitata Inquisitoribus fidei denunciare, absque dubio securior est practicanda, et consulenda, vt potè stylo sacri Tribunalis conformior, ac iuxta mentem Summorum Pontificum, qui sancto zelo moti hoc tam nefandum crimē voluerunt extirpare. Quare prior opinio hodiè practicè est improbabilis, et nullo modo consulenda. Si enim sequi posset ferè frustraretur intētum Summi Pastoris, vt optimè probat Soufa vbi supra. Hæc Pater Hurtadus: ergo vel sibi est contrarius, vel falso asserit, quod opinio affirmans requiri, quod sollicitans sit diffamatus, vt denunciatur, hodiè practicè est improbabilis, et nullo modo consulenda.

Probat hęc sententia, primò à Patre Stephano Fagundez in præcepta Ecclesiæ præcep. 2. lib. 4. cap. 3. num. 31. quia Bulla Clementis Octaui de sollicitatoribus quomodolibet infamatis loquitur: ergo stando in dicta Bulla, si Confessarius sollicitans non sit aliquo modo

diff.

diffamatus non debet à persona sollicitata denunciari Dominis Inquisitoribus.

256 Secūdo probatur, quia Domini Inquisitores iubent in edictis publicis, vt omnes sub poena excommunicationis ipso facto incurreda, hoc crimen denuncient: atqui quādo censura, etiam Pontificia præcipitur manifestatio alicuius criminis (excepta hæresi: quia tunc denunciator nō gerit officium accusatoris, sed testis) non tenetur quis denunciare, si crimen ita occultum est, vt probari non possit: ergo cum sollicitans Confessarius nō sit formalis hæreticus, & si de hæresi suspectus, & si obligetur abiurare de leui, si eius crimen sit occultum, non tenetur persona sollicitata in confessione ad actus inhonestos; imò nec potest illum denunciare Dominis Inquisitoribus.

257 Secunda, & vera sententia affirmat denunciandum esse Confessarium sollicitantem ad venerea in sacramentali confessione, etiam si de tali crimine sollicitationis nō sit diffamatus, ita Barbosa de potestate Episcopi part. 3. allegat. 96. nu. 51. Peyrius tom. 2. priuilegiorum Regulariū constit. 9 Pauli Quinti §. 2. n. 35. Homo bonus de exam. Ecclesiæ par. 11. tract. 7. cap. 2. quæst. 14. & par. 2. tract. 11. cap. 4. quæst. 3. resolut. 4. Zanardus in directorio Confessorum par. 3. ca. 31. Naldus verbo hæresis nu. 6. Zecchius de casibus reservatis casu 2. Sautarellus de hæresi cap. 9. dub. vnico nu. 3. & 4. Genuensis in praxi cap. 23. nu. 5. Lazarus de munitione sect. 2. quæst. 11. nu. 22. Bonacina de censuris disp. 2. quæst. 6. punt. 1. num. 9. Suarez tract. de fide disp. 20. sect. 4. nu. 7. quos citat, & sequitur Pater Leander à Sanctissimo Sa-

258

cramento par. 1. tract. 4. disp. 13. quæst. 5. Thoma à Iesu, Portel. Zenedo, Farinacius, et alij, quos citat, et sequitur Diana part. 1. tract. 4. resolut. 1. et part. 4. tr. 5. resolut. 1. Trullench. lib. 1. in decalogum cap. 3. dub. 18. num. 20. Fagundez lib. 6. in decalogum cap. 12. nu. 28. vbi postquam refert sententiam primam negatiuam, et secundam affirmatiuam in hæc prorumpit verba: ita se habet huiusmodi opiniones ambeg probabiles, secunda probabilior, & in fauorem Sacramenti in illam inclinandam videtur, & magis inclinatio. Prima tamen tam solidis fundamentis nititur, et tam expressè mentem legislatoris videtur continere, vt illi contradicere videatur audacia. Mihi non constat de praxi Dominorum Inquisitorum, et Ordinariorum in hoc negotio, quōbrē si de illa cōfiterit, illa sequenda erit; et ideo interim rem non definitio, sed meū iudicium praxi sanctę Inquisitionis libèter submitto, et semper submittam, hæc Fagundez. Doctor Cęsar Carena de officio Sanctissimę Inquisitionis par. 2. tit. 6: §. 22. n. 127. Castropalaus par. 1. trac. 4. disp. 9. punt. 10. nu. m. 3. Pater Stephanus Salelles de materijs Tribunaliū sanctę Inquisitionis lib. 1. cap. 21. regula 153. num. 39. et 59.

Veritas huius sententię manifestè constat ex supradictis resolutionibus præcedentibus: nam vt iam probauimus, sollicitatio Confessarij ad venerea, in sacramentali confessione quantumuis sit occulta, et secreta, est denuncianda Dominis Inquisitoribus nulla præmissa correctione fraterna: vt pote crimen quod vergit in damnum spirituale vniuersitatis, seu Reipublicę: ergo licet

licet Confessarius; ita sollicitans non sit diffamatus de dicto crimine, nisi tantum apud personam sollicitatam tenebitur dicta persona sollicitata illum denunciare Dominis Inquisitoribus, nec poterit Confessarius illam absolvere: nisi prius facta denunciatione: nisi adsit pro tali tempore aliqua legitima causa excusans pro tunc à dicta denunciatione iuxta superius à nobis dicta in hoc tract.

259 Deinde quia ut bene docet Castropalaus ubi supra dict. nu. 3. raro scemina sollicitata tenebitur denunciationem facere, si solum est denunciandus Confessarius in Sacramento poenitentiae sollicitans ad venerem, quando est diffamatus de dicta sollicitatione: si quidem hoc crimen secretissime committitur: neque aliud à sollicitato illud solet cognoscere; neque infamationem contingere solet: nisi cum delictum denunciatum est; ergo nullo modo requiritur diffamatio rigorosa Confessarii sollicitantis ad actus inhonestos in sacramentali confessione, ut sit Dominis Inquisitoribus denunciandus: sed sufficit diffamatio latissime sumpta: qualis est illa, quam habet apud personam sollicitatam in actu sacramentalis confessionis. Preterea quia hæc denunciatio ordinatur ad præcauendum delictum, & impediendum Sacramenti poenitentiae irreuerentiam: ergo non est necessarium delictum publicum esse: præcipue cum nullus adsit timor, ut denunciator pro calumniatore habeatur: siquidem non induit personam accusatoris, sed latoris, & testis, ut supra diximus in hoc tractatu resolut. 21. & 22.

260 Ad primū fundamentum oppositæ sententiæ respondetur cū

Castropalao ubi supra: concedendo antecedens, & negando consequentiam: nam verba Clementis Octavi, in quibus mandat denunciare quemlibet Sacerdotē Confessarium de hoc crimine sollicitationis ad actus venereos in sacramentali confessione quomodolibet infamatum: non sunt intelligenda, ut Confessarius sit publicè infamatus de dicto crimine: sed sufficit, quod sit infamatus apud sollicitatam personam: nam adverbium illud, quomodolibet, restringit infamiam, ne accipiatur in rigorosa sua significatione, & ita Confessarius sollicitans vnam tantum personam ad actus inhonestos in sacramentali confessione, dicitur quomodolibet infamatus de dicto crimine sollicitationis, & ita denunciandus est statim Dominis Inquisitoribus à persona sollicitata de dicto crimine.

261 Ad secundum fundamentum respondetur, concedendo maiorem, & distinguendo minorem, non tenetur quis denunciare, stando in iure naturæ, transeat minor, stando in edicto Dominorum Inquisitorum, nego minorem, nam licet Confessarius sollicitans ad venerem in sacramentali confessione, non sit formaliter hæreticus; est tamen suspectus de fide, ut communiter concedunt DD. & sic licet non sit diffamatus rigorosè de dicto crimine, sed solum latè apud sollicitatam personam, est nihilominus denunciandus à persona sollicitata, nec in hoc casu persona sollicitata denuncians gerit vicem accusatoris: sed solum depositoris, & testis, sicut ille, qui denunciat hæreticum occultum non diffamatum de hæresi apud alios.

Re-

RESOLVTIO XXIV.

Verum virtute bullæ Cruciatæ possit Confessarius absolvere nominatim excommunicatos; aut publicos percussores Clericorum, aut alios, quorum excommunicatio deducta est ad forum contentiosum, & lis non est finita.

262 **I**N hac difficultate tres reperio sententias prima absolute negat posse Confessarium virtute bullæ Cruciatæ absolvere prædictos excommunicatos, aut Clericorum publicos percussores, aut alios, quorum excommunicatio deducta est ad forum contentiosum etiam in foro conscientie: ita Gabriel Vasquez tom. 4. in 3. par. de excommunicat. dub. 20. n. 8. Pater Gaspar Hurtadus de sacram. & censuris disp. 14. de excommunicat. difficult. 5. n. 24. ubi sic ait observandum est nominatim excommunicatum ab homine, aut excommunicatum à iure excommunicatione iam deducta ad forum iudiciale, & litè pendente non posse validè absolui adhuc pro foro conscientie virtute privilegij absolventi ab excommunicatione ab homine: & à iure lata (ut conceditur virtute bullæ Cruciatæ, & concessum est medicantibus) ut contra Anilam advertit Vasquez: quia non est credendum dicta privilegia ad id concedi: alias perturbaretur Tribunal Iudicis: si verè, & quoad Deum reus absolvatur. Quod intelligimus quamvis reus sit in loco, in quo excommunicatio, & lis est ignota; si lis non dum cessavit, & quamvis consentiat pars, & quamvis sit notabilis aliqua necessitas. Vir-

tute ergo dicti privilegij tantum potest validè absolui ille excommunicatus ab homine, & à iure, cum quo non est lis, vel quia nunquam fuit, vel quia si fuit, iam cessavit, ut contingit quando excommunicatus tantum est excommunicatus generaliter, siue ab homine, siue à iure, & etià quando est specialiter ab homine, si excommunicatio lata fuit pro peccato futuro, & non est declaratus excommunicatus, & lis cessavit: quia absolute in his casibus non perturbatur Tribunal Iudicis. Ita ille Luyssus de censuris lib. 2. disp. 24. dub. vltimo in fine.

263 Fundamentum huius sententiæ est: quia privilegium bullæ Cruciatæ absolventi à censuris latis à iure, vel ab homine in foro conscientie est intelligendum, & interpretandum absque præiudicio fori externi: atqui si Confessarius posset vigore privilegij bullæ Cruciatæ nominatim excommunicatos, aut publicos Clericorum percussores, aut quosvis alios, quorum excommunicatio deducta est ad forum contentiosum, & lis non est finita, absolvere dicta facultas cederet in præiudiciū fori externi, seu Iudicialis: ergo asserendum est non posse Confessarium dictos excommunicatos absolvere in foro conscientie vigore Bullæ Cruciatæ: donec lis sit finita.

264 Secunda sententia, licet concedat validè absolvere Confessarium dictos excommunicatos vigore privilegij Bullæ Cruciatæ, negat tamen hoc posse licite facere ita Anila de censuris par. 2. disp. 3. dub. 10. concl. 1. & 2. Coninch de Sacramentis disput. 14. dub. 16. nu. 207. Trullench in bullam cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 10. concl. 3. n. 4.

Ree

Pro-

possent Episcopi sine vlla restrictione absoluere ab omnibus censuris, & dispensare in omnibus irregularitatibus, & suspensionibus: ergo cū in Bulla Cruciatæ non addatur ea limitatio sine restrictione accipienda erit.

271 Secūdo respondeo concedēdo antecedens, & negando consequentiam, tum quia Concilium Tridentinum expressit eam limitationem, & eam non apponit Summus Pontifex in Bulla Cruciatæ. Tum etiam quia cum concessio Concilij Tridentini sit perpetua per viam statuti, & minus ampla: cum comprehendat ferè omnes irregularitates, & omnes casus reseruatōs Sedi Apostolicæ: Concessio autem Bullæ Cruciatæ, nec sit ita ampla cum secundum communem sententiam non se extendat ad irregularitatem, nec sit ita perpetua: ideo licet Episcopi non possint vigore Concilij Tridentini absoluere à censuris, & excommunicationibus, quæ sunt deductæ ad forum contentiosum, inde non sequitur, quod Confessarij non possint virtute Bullæ Cruciatæ à dictis excommunicationibus deductis ad forum contentiosum in foro interiori, seu conscientia absoluere. Præterea quia si Concilium Tridentinum Episcopis facultatem concederet ad absoluendum à censuris, & irregularitatibus ad forum contentiosum deductis, deberet eā facultatem illis concedere etiā pro foro exteriori, in quo Episcopi sunt Iudices: Vnde sequerentur plurima inconuenientia, & perturbaretur iurisdictio eorū, ad quorum forum deductæ essent censuræ illæ; quod non sequitur ex eo, quod Confessarijs concedatur facultas virtute bullæ Cruciatæ absoluendi pro solo

foro interiori, seu conscientia à dictis excommunicationibus deductis ad forum externum, vt supra diximus solut. ad fundamentum primæ sententiæ.

272 Ad secundum fundamentum eiusdem sententiæ tres solutiones adhibet Pater Thomas Sanchez vbi supra dict. nu. 43. quarum prima est, quod extrauagās illa Sixti Quarti non interdicit absolutionem cuiuscumque criminis ad forum externum deducti, sed tantum criminis hæresis. Sed hæc responsio, & interpretatio dicte extrauagantis (vt bene notat Pater Franciscus Bardi vbi supra nu. 10.) non est admitteuda; quia ibi expressè Summus Pontifex prohibet absolutionem casuum contentorum in Bulla Coenæ Domini. Secunda est: ibi solum prohiberi absolutionem criminum deductorum ad forū contentiosum faciendam virtute facultatum concessarum ab eodem Sixto Quarto; non tamē restringi facultates concessas ab alijs Summis Pontificibus. Tertia est dictā extrauagantē iā expirasse, & cessasse mortuo Sixto IV. quia fuit quasi clausula Bullæ Coenæ, quæ expirat defuncto Pontifice, vel expirat tranlacto anno promulgationis: nam Bulla Coenæ nō durat, nisi per annum & singulis annis est noua. Has autem duas vltimas solutiones admittimus cum Patre Franciscō Bardi dict. nu. 10.

RESOLVTIO XXV.

Vtrum absolutio ab excommunicatione publica iam delata ad forum externum facta virtute Bullæ Cruciatæ proficit etiam pro foro exteriori, si collata sit parte satisfacta.

As.

273

Affirmatiuè respōdet Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 4. tract. 2. de excommunicatione disp. 17. quæst. 97. per hæc verba, sed probabiliter certè respondeo: absolutionem ab excommunicatione virtute Bullæ collatam prodesse adhuc pro foro exteriori, & iudiciali, etiam si data sit sine licentia iudicis, dummodo pars lesa satisfacta à Reo fuerit, aut cum ea concordauerit.

274

Probat primò suam sententiā dictus Pater Leander à sanctissimo Sacramento: quia Bulla Cruciatæ absolutè, et simpliciter cōcedit facultatē absoluendi à censuris supposita satisfactiōe partis nulla posita restrictione, aut limitatione fori: ergo pro vtroque foro nempe interno, & exteriori, vel iudiciali est dicendū valere, patet consequentia. Tū quia hoc priuilegium cum sit fauorabile potius est ampliandum, quàm restringendum: Tum etiā quia Pontifices dum in suis bullis, aut iubilæis concedunt facultatem absoluendi à censuris: solum pro foro interno id expriment addendo hæc verba: in foro conscientia dumtaxat: vt videre est in iubilæo concessō à Sixto quinto: anno 1585. vt habetur in bullario tom. 2. pagina 486. & à Paulo quinto an. 1605. vt habetur tom. 3. pagina 173. & ab Urbano Octauo anno 1641 ergo dum hanc limitationem nō apponunt apertè significant absolutionem à censuris pro vtroque foro: tam interno, quam exteriori valere.

275

Secundo probat ex quodam iubilæo concessō à Pio quinto anno Domini 1568. die 17. octobris, & ex alijs à Gregorio 13. & 14. concessis. Vbi hi Pontifices postquam concesserunt facultatem

absoluendi à censuris reseruatōs explicarunt talem absolutionem non prodesse in foro fori: seu contentioso; nisi parti satisfecerint, aut cum ea concordauerint, vt referunt Henriquez lib. 7. cap. 13. n. 2. liteera V. Rodriquez in bullam Cruciatæ §. 9. n. 56. & 57. & in additionibus ad §. 9. n. 51. & in summa tom. 1. cap. 83. concl. 8. n. 9. (non autē cap. 9. vt falsò citat Leander à Sanctissimo Sacramento) Vega tom. 1. summæ cap. 6. casu 52. concl. 2. vbi addit id ipsum sentite Nauarrum in manuali cap. 27. n. 22. ergo dicti Pontifices clarè insinuant, quod absolutio censurarum collata cuiuscumque indulti vigore facta satisfactiōe partis valere, & prodesse pro foro fori, seu contentioso, aut iudiciali.

276

Tertio probat: quia absolutio virtute bullæ Cruciatæ a censura lata à iure valet, & etiam pro foro fori, vt concedit Diana par. 7. tract. 11. de bulla Cruciatæ resol. 26. §. notandum est verò Acosta: ergo & valebit à censura lata ab homine: patet consequentia: tum quia nostra bulla Cruciatæ, de qua loquimur (quid sit de bulla concessa Regno Portugalliæ à Pio quinto) equaliter omnino absolutionem ab vtraque censura concedit: nempe à iure, vel ab homine. Tum etiam quia rationes supra factæ in fauorem huius sententiæ absolutè procedunt: ergo idem est de vtrisque dicendum.

277

Secunda, & vera sententia affirmat absolutionem a censuris virtute priuilegij bullæ Cruciatæ solum prodesse pro foro conscientia, & nullo modo pro foro fori; seu iudiciali: ita Couarruias in cap. Alma mater par. 1. §. 12. n. 16. Nauarrus consil. 23. de

poë.

pœnit. & remis. consilio 11. de sentent. excommun. aliàs 51. & 52. & consilio 4. n. 2. de sepulturis Ioannis Gutierrez lib. Canonicarum quæstionum cap. 2. per totum Philarcus de officio Sacerdotis 1. par. lib. 3. cap. 27. ad finem Toletus in summa lib. 5. cap. 18. n. 4. & 9. Sayrus de cœsuris lib. 2. cap. 20. n. 31. Auila par. 2. cap. 7. disp. 3. dub. 10. & 12. Suarez de censuris disput. 7. sect. 5. n. 21. & tom. 4. de religione tract. 10. lib. 9. cap. 2. n. 34. Thomas Sanchez tom. 2. summæ lib. 6. cap. 17. n. 43. Villalobos tom. 1. summæ tract. 27. de bulla Cruciatæ clausula 9. n. 24. quos citat, & sequitur Castropalaus par. 4. tract. 25. de bulla cruciatæ disp. vnicap. punct. 8. §. 5. n. 9. Molina tom. 4. de iustitia disp. 64. n. 10. Ludouicus à Cruce in expositione bullæ Cruciatæ disp. 1. cap. 4. dub. 3. n. 3. Pater Franciscus Bardi in explicatione bullæ cruciatæ par. 2. tract. 6. cap. 5. sect. 1. n. 8. D. Carolus Latus in dilucidatione bullæ Cruciatæ disp. 7. quæst. 2. difficult. 5. à nu. 31. Pater Magister Lezana tomo 3. quæstionum regularium verbo bulla cruciatæ n. 27. Ludouicus Lopez in directorio conscientie par. 2. tract. de clauibus Ecclesiæ ca. 8. de bulla §. quarto accedendo ad punctum quæstionis pagina mihi 830. Machadus lib. 1. par. 3. tract. 8. docum. 5. n. 3. Diana par. 1. tract. 11. resol. 26. & par. 5. tract. 9. resol. 13. Pater Gaspar Hartadus de Sacramentis, & censuris disp. 15. de excommunicatione difficultate 4.

278

Probatur primo nostra sententia ex constitutione 106. Urbani Octauo edita anno Domini 1630 die 19. Iunii, quæ incipit In specula militantis Ecclesiæ, & ha-

betur tom. 4. bullarij vbi Summus Pontifex declarauit absolutionem datam vigore priuilegij bullæ cruciatæ: etiam à reseruariis in bulla Cœnæ Domini non suffragari: nisi in foro conscientie, non autem in foro fori, seu Iudiciali: ergo tam certa est nostra sententia, vt omnis alia opinio (vt bene notat Pater Franciscus Bardi, vbi supra nu. 11.) hodiè nequeat practicè admitti.

279

Ad hoc argumentum respondet Pater Leander à Sanctissimo Sacramento, vbi supra: negando toto ore nostram sententiam esse definitam ab Urbano Octauo in constitutione citata: quia in ea nullo modo declarauit dictus Summus Pontifex Urbanus Octauus absolutionem datam, etiam à reseruariis in Bulla Cœnæ Domini virtute Bullæ Cruciatæ satisfacta parte non suffragari: nisi in foro conscientie, non autem in foro fori, seu externo, & iudiciali; Quod suadet Primò, quia Urbanus viij. in dicta constitutione solum intendit definire, & declarare id, quod prius definiuit, et declarauit suus predecessor Clemens Octauus: nempe non posse Regulares absque licentia proprij Prælati vti Bulla Cruciatæ ad eligendum Confessarium, et ab eo absolutionem à reseruariis obtinere, hic finis totalis est, & intentum Pontificis, et non aliud, vt constat ex proemio dictæ constitutionis. Ergo non fuit declarare, aut definire, vt verum nostram sententiam oppositam sententiæ dicti Patris Leandri, & aliorum: licet verum sit, quod incidenter, & per transennam, & per parentesy sequentia verba Pontifex intexuit: videlicet; concessionem sanctæ Cruciatæ (quæ respectu facultatis huiusmodi etiam La-

cis,

cis, et Clericis secularibus cuiuscumque status, gradus, et qualitatis, & conditionis; etiam speciali nota dignæ quoad casus reseruos, etiam in Bulla Cœnæ Domini heresi excepta contentos, non nisi in foro conscientie, non autem in foro externo suffragatur) aliorumque indultorum huiusmodi, etc. per huiusmodi autem verba non definit Pontifex, aut declarat vt verum, quod absolutio data à censuris vigore Bullæ Cruciatæ nunquam suffragari potuisse, neque posse pro foro externo, vt constat: sed asserit, quod non suffragatur, loquendo primò in opinione probabili Authorum, quid affirmant. Secundò loquendo in casu, quo pars lesa satisfacta non sit, quo modo locuti fuere Pius Quintus, et Gregorius 13. & 14. non verò in casu, quo parti fuerit satisfactum: quia tunc pro foro etiam externo suffragatur.

280

Secundo respondet, quod hæc constitutio Urbani ad minus in Hispania non fuit recepta eo quod de illa fuit supplicatum eidem Pontifici per Commissarium Generalem sanctæ Cruciatæ de mandato Regis Nostri Philippi Quarti. Vnde standum est, et inherendum declarationibus Pij Quinti, et aliorum Pontificum, cum nullo modo sint reuocata. Ex quibus iam constat (inquit Pater Leander à sanctissimo Sacramento) falsum dixisse Bardi oppositam sententiam esse definitam ab Urbano Octauo, nec nostram hodiè practicari posse: Cum potius hæc sit definita, aut saltem declarata, et hodie in praxi sic deducta in casu contingenti cū assensu, et consilio ferè omnium Doctorum Complutensis Academicæ ab Excellentissimo, et

281

Reuerendissimo Domino Don Ioanne Cebrian Archiepiscopo Cæsaræ augustæ.

Sed hæc solutio Patris Leandri à Sanctissimo Sacramento (salua pece tanti Doctoris) est omnino falsa: nam absque fundamento negat nostram sententiam non esse definitam ab Urbano octauo in dicta constitutione, quia licet finis, & intentum dicti Summi Pontificis fuerit confirmare bullam Clementis Octauo sui prædecessoris, in qua Clemens Octauus declarauit suam intentionem fore, & esse, quod bulla cruciatæ non prodest Regularibus vtriusque sexus quantum ad facultatem eligendi confessarium ex approbatis ab ordinario, qui est absolueri valeat vigore dictæ bullæ à casibus reseruariis suis Prælatibus absque licentia, & facultate suorum Prælatorum in foro conscientie; nihilominus ad hoc magis declarandam Summus Pontifex Urbanus Octauus apposuit illa verba, quod quamuis seculares, & clerici possint gaudere dicta bulla cruciatæ quoad facultatem eligendi Confessarium, qui eos absolueri valeat à casibus Pontifici reseruariis etiam in bulla Cœnæ Domini tantum in foro conscientie, & non in foro fori, dicto priuilegio non gaudere Religiosi Regulares vtriusque sexus eligendi sibi Confessarium vigore dictæ bullæ, qui eos absoluat à casibus Summo Pontifici, & suis Prælatibus reseruariis: etiam in foro conscientie tantum. Quare dicta verba non fuerunt apposita à Summo Pontifice incidenter, & per transennam; nec per parentesym vt falso asserit Pater Leander à Sanctissimo Sacramento: claudendo illa inter

pa-

taretur in rem omnino maiorē; seu meliorem, quod non est asserendum.

291 Secunda, & probabilior sententia negat posse virtute bullę Cruciatę commutari votum in rem minorem: ita Suarez tom. 2. de religione lib. 6. cap. 12. Thomas Sanchez tom. 1. summę lib. 4. cap. 50. n. 4. (non autem cap. 54. n. 4. ut falso eum citat D. Carolus Latus vbi supra n. 18.) Reginaldus tom. 2. lib. 8. cap. 22. n. 352. Ioannes à Cruce in directorio par. 1. præcept. 2. dub. 10. conclus. 5. Raphael della Torre in 2. 2. tom. 2. quęst. 88. art. 12. disp. 4. nu. 1. Azorius par. 1. lib. 11. cap. 18. quęst. 6. Sotus iure 7. de iur. & iur. quęst. 4. art. 3. Sanctarellus de iubilæo cap. 8. dub. 1. Pater Franciscus Bardi in explicatione Bullę Cruciatę par. 2. tract. 7. cap. 1. sect. 3. nu. 27. Pater Antonius de Escobar, & Mendoza in summa vniuersę Theolog. moral. tom. 1. lib. 7. sect. 1. problema 67. nu. 699. Castropalao par. 3. tract. 15. disp. 2. punct. 17. nu. 2. §. dicendum est.

292 Probatum primo: quia per bullam Cruciatę solum conceditur facultas commutandi vota, & nullo modo ea dispensandi: atqui quando commutatio voti fit in rem minorem transcendit limites purę commutationis, & multum habet admixtum de dispensatione, aut relaxatione voti: ergo commutatio voti facta vigore bullę Cruciatę nõ potest fieri in rem euidenter minorem; sed necessario est facienda in bonum æquale.

293 Ad hoc argumentum respondet Don Carolus Latus vbi supra nu. 21. concedendo maiorē, & distinguendo minorem: quãdo commutatio voti fit in rem

minorem physicę, siue mathematicę, siue arithmetice loquendo concedit minorem: nam in hoc sensu asserit commutationē debere esse inter res æquales moraliter loquendo (pro ut in huiusmodi rebus moralibus loquendū est) negat tamen minorem, & similiter negat consequentiam in eodem sensu, nam bene potest stare voti commutationem in rem moraliter minorem: quia hoc non est contra naturam, & essentiam commutationis.

294 Verum enim vero hæc responsio D. Caroli Latij, aut non est ad propositum, aut reddit quęstionem de nomine, & non de re, nã ut bene notat Pater Thomas Sanchez dict. cap. supra citato n. 6. hæc æqualitas in commutatione voti non scrupulosę, & mathematicę accipienda est, & quasi in puncto indivisibili consistens, sed moraliter, ita ut prudentis arbitrio, aut nulla, aut parua differentia esse credatur. Quia cum omnimoda æqualitas sit impossibilis cognitu, vana esset commutandi potestas, si hæc indivisibilis æqualitas seruanda esset. Quod si hoc intendat in sua responsione D. Carolus Latus, solum differt nomine à nostra sententia: nam nos non asserimus commutationem voti exigere æqualitatem physicam, & indivisibilem, sed æqualitatem moralem, quam Hispanę explicamus poco mas, õ meno, & in lingua Italica più, õ meno. Si vero intendat dictus Don Carolus Latus, quod commutatio voti potest fieri in rem euidenter minorem moraliter loquendo sua responsio est falsa, quia non potest aliqua res esse alia minor certò, & infallibiliter etiam in sensu morali, quin habeat aliquã minoritatem physicam, et arith-

meticam: ergo cum ipse affirmet in sua solutione, quod ad commutationē voti requiritur, quod commutatio fiat in rem physicę æqualem: licet cum aliqua inæqualitate morali, hæc inæqualitas debet intelligi solum prout opponitur æqualitati indivisibili physica, non autem, æqualitati morali: ergo semper commutatio voti debet fieri in rem æqualem moraliter loquendo, modo à nobis explicato, non autem potest fieri in rem euidenter inæqualem siue physicę, siue moraliter, Unde optimè inferitur, vel quod doctrina dicti D. Caroli Latij solo nomine differat à nostra, vel si in alio sensu loquitur sua responsio nihil facit ad rem.

295 Secundo probatur nostra sententia, commutatio voti est quidam contractus inter commutantem nomine Dei, & vouentem, ut affirmat D. Thomas in 4. dist. 38. quęst. 1. art. 4. quęstionula vltima in corpore: atqui omnes contractus suapte natura æqualitatem petunt, quæ contractu permutationis in eo versatur, ut si æqualitas inter illa, quæ permittantur, ut ait Aristoteles 3. ethicorum, ergo commutatio voti facta virtute bullę Cruciatę necessario debet esse in rem æqualem: saltem moraliter modo à nobis supra explicata, & nullo modo in rem certò, & infallibiliter minorem.

296 Ad primum fundamentum oppositę sententię responderetur, negando antecedens, nam licet aliqui sint DD. qui affirmēt posse vouentem propria authoritate absque villo privilegio commutare suum votum in bonum euidenter æquale: tamen id est incertum, & probabilius oppositum, ut docent Thomas Sanchez tom. 2. summę lib. 4. ca. 49.

n. 12. Suarez tom. 2. de Religione cap. 19. n. 3. Filiucius tom. 2. tract. 26. cap. 10. n. 283. Malderus in 2. 2. D. Thomę tract. 10. cap. 15. dub. 11. Layman in summa lib. 4. tract. 4. cap. 8. Castropalao tom. 3. disp. 2. punct. 17. n. 2. & 4. (non autem puncto 14.) ut citant eum Pater Franciscus Bardi loco postea citando, & D. Carolus Latus vbi supra difficult. 2. Pater Franciscus Bardi in explicatione bullę Cruciatę par. 2. tract. 7. cap. 1. sect. 1. n. 13. & 14. & alij apud ipsos, quia non est certum acceptare à Deo eam commutationem, cum nulla utilitas in ea acceptatione eluceat; ergo oportet intercedere auctoritatem Prælati interpretanti vice Dei eam voluntatem. Deinde quia in hac æqualitate promissa materia, excedit, eo quod ad Dei cultum spectet perseverantia in priori voluntate, vbi aliquid auctius loco illius non præstat, quo compeseretur recessus à priori voluntate oblata Deo: Ad probationem antecedentis respondeo negando similiter antecedens, nam supposita promissione Deo facta per votum, non est veraque materia æquę grata, sed gratus est Deo perseverare in materia specialiter promissa, vbi nullus est excessus materię subrogatę, ad id autem, quod in argumento dicitur, quod si vigore bullę Cruciatę non posset votum commutari in rem minorem, sui non æqualem, privilegium dictę bullę esset inutile. Respondeo dictam privilegium inutile non esse. Primo, quia per ipsum privilegium conceditur potestas commutandi ipsi Confessario, qui absque tali privilegio (in communiori, & probabiliori Doctorum opinione) hac po-

potestate caret: quia iurisdictio Confessarii ad forum pœnitentię solum circa absolutionem à peccatis, & à quibusdam censuris se extendit, facultas verò commutandi vota pertinet ad Pręlatos, vel ad eos, qui ab eisdem delegatam habent potestatem, vnde Confessarius in hoc vi persona priuata se habet, & obtinet hanc potestatem vigore bullę Cruciatę. Secundo, quia præcisio privilegio bullę Cruciatę nullas potest propria autoritate sua vota commutare in rem æqualem vt supra probauimus; sed debet illa commutare in rem meliorem: per priuilegium autem bullę Cruciatę possunt vota commutari in rem æqualem, saltem moraliter, modo à nobis supra explicato.

297 Ad secundum fundamentum eiusdem sententię respondetur: omittendo antecedens, & negando consequentiam. Aliud enim est, quod onus tribuendi elemosynam taxatam à Sūmo Pœnitente pro recipienda Cruciatæ bulla, præsupponatur, vt conditio necessaria sine qua non ad acquirendam facultatem commutandi vota virtute dicti privilegij bullę Cruciatę: Aliud vero, quod dicta elemosyna, & onus illam tribuendi pro accipienda dicta bulla se teneat ex parte rei, aut boni, in quo vigore privilegij bullę alicui votum commutatur: Primum est verum. Secundum verò falsum; & ideo semper est necessarium, vt quando vigore bullę Cruciatę commutetur in rem æqualem; saltem moraliter loquendo modo superius in hac resolut. à nobis explicato.

RESOLVTIO XXVII.

Vtrum Cōfessarius electus à pœnitente virtute Bullę Cruciatę, si pœnitens petat illi, vt vigore dictę Bullę ei commutetur aliquod votum teneatur Cōfessarius dictum votum pœnitentis commutare, itaut aliter faciendo, scilicet denegando commutationem dictus Cōfessarius mortaliter peccet?

298 **I**N hac difficultate prima sententia docet, quod etiam si Cōfessarius electus per bullam Cruciatę nullum agnoscat impedimentum in pœnitente ne illius vota commutetur, non tenetur illa commutare, ne per se loquendo mortaliter peccare dicto pœnitenti non commutando vota: licet aliquando per accidens possit ea non commutando mortaliter peccare: Ita Ioannes Sanch. in selectis disp. 14. nu. 17. quem citat, & sequitur D. Carolus Latius in dilucidatione Bullę Cruciatę disp. 8. quęst. 1. difficult. 2. n. 47. & 49. Probatur hæc sententia, quoad primam eius partem: quia cum omnis obligatio sit odiosa, nemo obligandus est, nisi euidenter habeatur caput obligationis; atqui in casu præsentis nullum assignari potest caput obligans dictum Cōfessarium ad commutanda vota vigore bullę Cruciatę: ergo Cōfessarius electus vigore Bullę Cruciatę non tenetur commutare vota pœnitentis eligentis illum in Cōfessarium, nec per se loquendo peccabit mortaliter: imò nec venialiter dicta vota pœnitentis non commutando.

299 Quoad secundam vero partem, scilicet quod per accidens poterit

rit Cōfessarius mortaliter peccare non commutando pœnitenti vota virtute bullę Cruciatę: ratione cuius fuit à dicto pœnitente electus in Cōfessarium, probatur eadem sententia: quia si Cōfessarius agnoscat pœnitentem esse in manifesto periculo fractionis voti, & eius audierit peccata, & videat commutationem voti esse hic, & nunc mediū opportunum, & aptius reliquis, cum ipse poterit facile autoritate ipsi commissi per bullam Cruciatę commutationem dicti votifacere: tunc si eam non faciat, non potest excusari à culpa graui: quia eò ipso quod sponte suscepit munus Cōfessarii, & audiuit peccata: tenetur adiuuare pœnitentem meliori modo, quo potest; vt iterum non redeat ad priora peccata, ac proinde ad vitandas fractiones, debet requisitus votum commutare, etiam si non sit proprius Cōfessarius pœnitentis: ergo datur casus, in quo Cōfessarius electus virtute Bullę Cruciatę teneatur sub mortali ad commutanda vota pœnitentis commutationem petentis: licet per se loquendo ad id non teneatur.

300 **S**ecunda sententia distinguit inter Cōfessarium proprium pœnitentis, & Cōfessarium non proprium, & loquendo de proprio Cōfessario asserit, quod requisitus à pœnitente per bullam Cruciatę tenetur id sub mortali illi sua vota commutare, ad quod per se loquendo non tenetur Cōfessarius, qui non est proprius pœnitentis, & sic dictus Cōfessarius non proprius, nec peccabit mortaliter, non commutando vota pœnitentis, qui eum eligit in Cōfessarium virtute bullę Cruciatę; licet per accidens in aliquo casu possit mor-

taliter peccare, non commutando pœnitentis vota: ita Eruditus Pater Franciscus Bardi in explicatione bullę Cruciatę par. 2. tract. 7. sect. 4. nu. 35. 36. & 40. Secunda pars huius sententię probatur fundamentis sententię præcedentis. Prima vero pars probatur à Patre Francisco Bardi dict. nu. 40. quia pœnitens in ordine ad ea, quæ ad propriam salutem pertinent, & possunt præstari à proprio Pastore strictius ius habet in ipsum Cōfessarium ordinarium, vt ab ipso hæc omnia præstentur: scilicet votorum commutatio vigore Bullę Cruciatę; ac proinde proprius Cōfessarius non habet ius se excusandi à tali onere; atqui inter ea, quæ conferri possunt ad spiritualem pœnitentis perfectum, est computatio votorum; nam interdum expedit bono spirituali ipsius pœnitentis facere hanc commutationem: ergo vrgētior causa requiritur ad excusandum proprium, quam alienum Cōfessarium: ac proinde secundum circumstantias occurrentes erit decidendum quando obligatio proprii Cōfessarii erit sub graui, quando sub leui culpa.

301 **T**ertia, & probabilior sententia asserit Cōfessarium siue proprium, siue alienum electum per bullam Cruciatę teneri sub mortali commutare vota pœnitentis, si pœnitens id petat, & Cōfessarius si sit alienus admittat electionem factam à pœnitente, audiat sacramentaliter pœnitentis peccata, & sit requisitus à pœnitente in ipso actu confessionis, vt ei commutet sua vota vigore bullę Cruciatę: dummodo ad talem commutationem nullum sit impedimentum, eam impediens ex parte pœnitentis; ita Pater Thomas Sanchez tom. 1. sum-

summe lib. 4. cap. 54. nu. 12. vbi pro hac sententia citat Aragonium 2. 2. quest. 88. art. 12. in dubio, quod mouet circa secundam conclusionem vers. si quis autem querat Vivaldum in Cadelabro Sacramentorum 3. par. cap. 14. nu. 58. Stunicham de voto quest. 5. nu. 38. Sayrum in clauis regia lib. 6. cap. 12. n. 18. in fine. Ludouicus à Cruce de expositione bullæ Cruciatę disp. 1. cap. 6. dub. 1. n. 1. Bartholomæus à Sancto Fausto in Thesuro Religionis lib. 4. quest. 53. Homobonus de examine Ecclesię part. 1. tract. 5. cap. 6. quest. 40. quos citat, & sequitur Diana par. 1. tract. 11. de Bulla Cruciatę resol. 44. Pater Antonius de Escobar, & Mendoza tom. 1. vniuersę Theolog. moral. lib. 7. de bulla Cruciatę sect. 1. cap. 20. num. 274. Pater Magister Gallegus in expos. bull. Cruciat. cap. 9. claus. 9. part. 3. duda 149. Castropalaus par. 1. tract. 3. disp. 6. punt. 8. §. 2. n. 12.

302

Probatur nostra sententia. Primo: quia Confessarius electus à pœnitente vigore bullæ Cruciatę est index delegatus in fauorẽ ipsius pœnitentis eligentis ipsũ, ergo quamuis non teneatur confessionem eius audire: nihilominus supposito, quod eam audiat tamquam Confessarius electus à pœnitente virtute bullæ Cruciatę tenetur requisitus ab ipso pœnitente vota illius commutare: dummodo ex parte pœnitentis non sit aliquis obex. Probatur consequentia: quia ad Confessarium electum vigore bullæ Cruciatę ad audiendam confessionem sacramentalem: eo ipso quod absolute talem electionem acceptet: non minus pertinet, seu spectat ad ipsum commutare vota vigore bullæ

Cruciatę, qua fuit electus à pœnitente, quam peccata absoluerit pœnitentis: cum æqualiter Summus Pontifex concedat facultatem Confessario electo vigore bullæ Cruciatę absoluerit pœnitentem à peccatis, & commutandi illi vota.

303

Ad hoc argumentum responderi D. Carolus Latus vbi supra n. 48. concedendo antecedens, & negando consequentiam: scilicet teneri Confessarium commutare pœnitentis vota ex eo præcisè quod illius peccata sacramentaliter exceperit: nam absoluerit peccata, & commutare vota (adhuc facta hypotesi, quod vni soli vtrumque competat) sunt absolute onera inter se omninò disparata, nullamque connexionem, neque implicitã inter se dicunt, ac proinde Confessarius ex eo quod acceptauerit sui electionem in ordine ad peccata: nequaquam censendũ est acceptasse etiam electionem in ordine ad commutanda vota.

304

Sed hæc responsio nõ eneruat vim nostri argumenti, neque aliquid in contrariũ conuincit, rũ quia nos non asserimus, quod Confessarius tenetur necessariò vota pœnitentis commutare ex eo præcisè, quod pœnitentis peccata sacramentaliter exceperit, sed ex eo quod acceptet electionem factam à pœnitente in illius Confessarium vigore bullæ Cruciatę absolute, & absque aliqua limitatione, & restrictione: nam in hoc casu licet absoluerit à peccatis, & commutare vota, sit quid distinctum, non sunt onera inter se omninò disparata in dicto Confessario electo à pœnitente vigore bullæ Cruciatę: cũ per dictã bullam Cruciatę supposita electione pœnitentis, & acceptatione ipsius Confessarij:

ac.

accipiat dictus Confessarius immediate à Summo Pontifice iurisdictionem, & potestatem, nõ solum absoluerit pœnitentem à peccatis, sed etiam commutandi ei vota, & consequenter, sicut pœnitens in dicto casu habet ius ad absolutionem sacramentalem à peccatis faciendam à Confessario: dum ex parte pœnitentis nullum sit impedimentum ad illam recipiendam, ita habet ius ad hoc, vt Confessarius illi commutet sua vota: vnde isti duo effectus absoluerit à peccatis, & commutandi vota pœnitentis, vtpotè prouenientes ab eadem potestate, & facultate Confessario concessa virtute bullæ Cruciatę non dicendi sunt inter se omninò disperati (vt affirmat D. Carolus Latus) sed habere inter se aliqualem connexionem, quatenus talis potestas sit, & facultas datur Confessario in ordine ad vtrũque effectum: scilicet absoluerit à peccatis pœnitentem, & commutandi ei vota supposita electione pœnitentis, & acceptatione absoluta Confessarij. Vnde sicut Confessarius peccaret mortaliter negando pœnitenti absolutionem à peccatis, nulla existente legitima causa: quia priuaret pœnitentem iure suo, quod habebat ad dictam absolutionem à suis peccatis, ita similiter peccaret mortaliter, negando illi commutationem votorum propter eandem rationem: quia non minus ius habet pœnitens in dicto casu ad absolutionem suorum peccatorum faciendam à Confessario, virtute bullæ Cruciatę: quam ad dispensationem suorum votorum impendendam ab eodem Confessario vigore eiusdem bullæ Cruciatę. Tum etiam, quia aliud est, quod electio Confessarij fa-

305

cta à pœnitente acceptetur ab ipso Confessario absolute, & absque aliqua limitatione, aliud vero est, quod Confessarius electionem factam ab habente bullam Cruciatę acceptet tantum pro absolutione à peccatis, & non pro commutatione votorum: quia tũc in primo modo acceptandi electionem: scilicet simpliciter, & absolute absque aliqua restrictione tenetur Confessarius non solum ad absolutionem à peccatis impendendam (dummodo nullum sit impedimentum ex parte pœnitentis eligentis ipsum in Confessarium virtute bullæ Cruciatę) sed etiam ad dispensationem votorum, & si nolit eam facere, erit infidelis, & iniustus, quia iam quasi ex iustitia ratione acceptę electionis obligatur ad concedendam dispensationem. Si autem secundo modo acceptet electionem non tenetur dispensare vota pœnitentis, etiam si confessionem sacramentalem ipsius pœnitentis audierit, quia privilegium concessum per bullam non est ad arcendum Confessarium ad dispensationem concedendam, sed solum ad concedendam facultatem dispensandi Confessario volenti, non renuenti.

Secundo probatur nostra sententia: quia vt constat ex cap. quanto causa secunda quest. 5. Episcopus dicitur infidelis, si deneget dispensationem subdito illam ex iusta causa petenti; ergo similiter dicitur iniustus Confessarius, qui electus à pœnitente virtute bullæ Cruciatę, & acceptata à Confessario dicta electione noluerit requisitus à pœnitente illi vota commutare facultate dicto Confessario concessa vigore dictę bullæ Cruciatę. Consequentia patet à paritate

G g g

te

terationis, & antecedens constat ex dict. cap. quanto, ibi: quanto à nobis credi tibi, & necessarias vides causas iniungi, tanto te strenuum debes, & sollicitum exhibere. Proinde si Maximus Salonitanus præstito Sacramentis firmaverit se simoniaca hæresi non teneri, atque de alijs ante corpus Sancti Apollinaris tantummodo requisitus innoxium se esse responderit, & de inobedientia sua poenitentiam, (sicut reputauimus) egerit, volumus, vt ad consolandum illū, epistolam, quam ad eum scripsimus (qua ei, & gratiam nostrā, & communionem nos reddidisse signauimus] experientia tua dare debeat, quia sicut in contumacia persistentibus seueros nos esse conuenit, sic iterum humilitatis, & poenitentibus negare locum veniæ non debemus.

306 Ad hoc argumentum respondet D. Carolus Latus vbi supra n. 50. concedendo antecedens, & negando consequentiam, & rationem disparitatis assignat, quia Episcopus est proprius, & vnicus, ac necessarius delegatus in hoc, ac etiam ad dispensandum, qualis non est simplex Confessarius adhuc vi bullæ Cruciatæ electus.

307 Verum enim vero hæc solutio nou valet: quia licet Confessarius electus per bullam Cruciatæ ab aliquo illam habente, ad effectum, vt ei sua vota dispenset virtute facultatis dicto Confessario delegatæ immediate à Summo Pontifice per dictā cruciatam bullam, antequam electionem acceptet nō sit proprius, ac necessarius delegatus ad dispensandum, nihilominus postquam illam acceptauit liberè, & voluntariè est proprius, ac necessarius delegatus ad dis-

pensandum: quare non potest absque culpa, supposita dicta acceptatione dictam dispensationem denegare; licet ante acceptationem dictæ electionis potuerit illam absque culpa denegare, vt n. præcedenti diximus; ergo semper remanet firma veritas nostræ sententiæ, siquidem nos non asserimus, quod Confessarius tenetur dictam electionem acceptare; imo contrariū firmamus, sed quod supposita libera, & spontanea confessarij acceptatione tenetur vti dicta facultate dispensandi vota poenitentis ei delegata à Summo Pontifice immediate per dictam bullam Cruciatæ, quod si non faciat nullo existente impedimento ex parte poenitentis poenitentis vigore dictæ bullæ dispensationem suorum votorum peccauit grauius Confessarius priuando poenitentem supradicto suo iure in re graui, ideoque exemplum à nobis allegatum in secunda probatione nostræ sententiæ tenet in hoc, quod sicut Episcopus vt potè proprius, & necessarius delegatus erit infidelis, & iniustus; si absque legitima causa neget dispensationem alicui eam petenti, ita, similiter Confessarius electus vigore bullæ Cruciatæ ab aliquo illam habente ad effectum, vt ei dictus Confessarius dispenset sua vota dispensabilia vigore priuilegij dictæ bullæ, si Confessarius dictam electionem acceptet, erit infidelis, & iniustus si absque legitima causa non dispenset: seu neget poenitenti dispensationem suorum votorum.

308 Ad fundamentum primæ sententiæ pro prima eius parte respondetur; concedendo maiorem, & negando minorem, nam eo ipso, quod aliquis eligat in-

Con.

Confessarium aliquem Sacerdotem sine secularem, siue Regularem vigore Bullæ Cruciatæ ad effectum obtinendi ab ipso dispensationem suorum votorum, & Confessarius liberè, & spontaneè dictam electionem acceptet ipsa sua acceptatio libera, & spontanea est sufficiens caput, ex quo oriatur obligatio in dicto Confessario electo dispensandi dicta 309 vota, ita vt aliter faciendo dicatur infidelis, & iniustus: & ita consequenter dicendum erit mortaliter peccare negando absque legitima causa poenitenti dictam votorum dispensationem, ex quo manifestè patet falsitas consequentiæ dictæ probationis partis contrariæ. Et specialiter mihi displicet, id, quod in dicta consequentia asserit dictus D. Carolus Latus: scilicet, quod Confessarius electus per bullam Cruciatæ si nolit requisitus à poenitente vota illius commutare: neque venialiter peccabit; nam licet stando in probabilitate sententiæ oppositæ Confessarium acceptantem electionem in eo factam vigore bullæ Cruciatæ possimus excusare aliquando à culpa graui: si munus commutandi postea sine causa neget, si ex tali negatione poenitens non maneat in periculo frangendi votum: neque sentiat magnam cordis Angustiam; neque demum debeat nimium laborare inquirendo aliū Confessarium, à quo commutationem habeat; ex eo quod in hoc casu, cum notabile detrimentū poenitens non patiatur, non videtur Confessarius lætaliter peccare denegando commutationem: tamen non video qua ratione dictus Confessarius adhuc in hoc casu à culpa leui, seu veniali possit excusari, si nolit dispensare: quia cum nullum sit

impedimentum: neque ex parte poenitentis: neque ex parte Confessarij non videtur posse negari, quod charitas aliquo modo obliget Confessarium ad commutandum: ergo ad minus adhuc sistendo in opinione contraria Confessarius peccabit venialiter non præstando munus dictæ dispensationis.

Ad fundamentum secundæ partis eiusdem sententiæ patet manifestè ex supradictis: nam si Confessarius electus vigore bullæ Cruciatæ ab aliquo illam habente ad effectum, vt illi præstet munus commutandi vota: si electionem liberè, & spontaneè acceptet, tenetur sub mortali dictum munus præstare, si nulla causa impediens existat ex parte ipsius poenitentis: multo magis tenebitur sub mortali dictum munus commutandi præstare, si agnouerit in poenitente periculum frangendi votum. Ex quibus etiam patet responsio ad fundamentum primæ partis secundæ sententiæ, quia: si Sacerdos nō proprius electus per bullam Cruciatæ ad prædictum munus commutandi vota, si electionem acceptet tenetur modo superius dicto sub culpa graui præstare prædictum munus commutandi vota, potiori iure ad hoc tenebitur proprius Sacerdos.

310 Aduertendum: tamen est cū Patre Thoma Sanchez, & Diana locis superius citatis; quod licet Religiosi Regulares approbati ab Ordinatio de licentia sui Prelati ad sæcularium confessiones audiendas, possint vigore suorum priuilegiorum vota suorum poenitentium commutare, vt docent Tamburinus de iure Abbatum tom. 2. disp. 19. quæst. 2. n. 5. Henriquez lib. 7. de iudulgentijs cap. 30. n. 6. Ioannes Sancti-

Ggg 2 ns

us in selectis disp. 14. nu. 2. & communiter Doctores quos citat, & sequitur dictus Pater, Antoninus Dianus par. 3. tract. 2. resol. 9. & part. 4. tract. 4. resol. 8. Nihilominus non peccarent mortaliter si nolent virtute suorum privilegiorum vota poenitentis commutare; imò nec venialiter; quia non astringuntur ut suo privilegio; quamvis probabile sit, ut docet Castropalao ubi supra dict. nu. 12. quod si Religiosus Regularis se obligavit ad vendendum facultate dispensandi, quã habet vigore suorum privilegiorum, si postea noluerit dispensare, erit infidelis, & iniustus nõ stando obligationi promissæ, & consequenter peccabit non dispensando peccato graui; aut leui attentis circumstantiis tunc occurrentibus.

RESOLVTIO XXVIII.

Vtrum Confessarius possit vigore bullæ Cruciatæ commutare votum castitatis emissum ante contractum matrimonium vt possit vouens petere debitum ?

311 **A**ffirmatiuam sententiã tuetur Vivaldus in Candellibro aureo par. 3. cap. 14. nu. 41. Sanctarellus de iubilæo cap. 9. dub. 8. & 9.

312 **F**undamentum huius sententiæ est: quia Episcopus potest dispensare in voto castitatis: ad petendum debitum, quãdo quis adstrictus voto castitatis ad nuptias transit, atqui in his omnibus in quibus potest Episcopus dispensare potest Confessarius dispensare virtute bullæ Cruciatæ; ergo poterit optimè Confessarius virtutis privilegij dictæ bullæ commutare castitatis votum

emissum ante contractum matrimonium, vt possit vouens petere debitum maiorem docet Angelus verbo matr. 3. impedim. 5. n. 3. Tabiena verb. impediment. 2. quæst. 5. Valentia to. 4. disp. 10. quæst. 5. punct. 7. Henriquez lib. 12. cap. 2. n. 9. Sã verb. debitum conjugale. num. 4. Tolemus lib. 7. cap. 14. nu. 4. Rodriguez in bullam Cruciatæ §. 9. n. 119. Minor vero communiter recipitur à Doctoribus, & consequentia aperte patet ex præmissis.

313 **S**ecunda, & vera sententia negat posse Confessarium virtute bullæ Cruciatæ commutare votum castitatis emissum ante contractum matrimonium ad petendum debitum à vouente: ita Thomas Sanchez tom. 1. summa lib. 4. c. 54. n. 20. Azorius tom. 1. lib. 11. cap. 18. quæst. 8. Gutierrez in suis quæst. canonic. lib. 1. ca. 23. nu. 17. Diana par. 1. tract. 11. resol. 66. & par. 11. tract. 8. resol. 16. Magister Gallegus in bull. Cruc. cap. 9. clausul. 9. par. 3. §. 1. dub. 69. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 1. tract. 5. disp. 14. quæst. 117. Pater Antonius de Escobar, & Mendoza tom. 1. Theolog. moral. lib. 7. de bulla Cruciatæ sect. 2. probl. 87. nu. 724.

314 **P**robatur nostra sententia: quia quamvis Confessarius possit virtute Bullæ Cruciatæ commutare omnia vota, quæ potest Episcopus commutare, aut dispensare hoc est intelligendum de votis, quæ ab Episcopo commutantur, aut dispensantur de iure ordinario, & ex natura reservationis: non verò de illis, quæ commutantur, aut dispensantur ab Episcopo iure speciali, aut per consuetudinem: atqui facultas, quam habet Episcopus dispen-

san-

sandi in voto castitatis emissum ante contractum matrimonium, ad hoc vt vouens possit petere debitum, non competit Episcopo iure ordinario, & ex natura reservationis; sed solum iure speciali, aut per consuetudinem: ergo non potest Confessarius vigore Bullæ Cruciatæ in dicto voto castitatis dispensare: ad hoc, vt qui votum emisit ante matrimonium possit post matrimonium contractum debitum petere.

315 **A**d fundamentum oppositæ sententiæ respondetur distinguendo maiorem, potest Episcopus dispensare in supradicto voto Castitatis ad petendum debitum facultate illi concessa ex iure communi; & ex natura reservationis: nego maiorem, potest dispensare iure speciali solius Summi Pontificis, aut ex consuetudine: concedo maiorem, & similiter distinguo minorem, Confessarius potest virtute bullæ Cruciatæ commutare ea vota, quæ potest Episcopus commutare, aut dispensare, si facultas commutandi, aut dispensandi competat Episcopo iure communi, & ex natura reservationis: concedo minorem: si competat Episcopo iure speciali solius Summi Pontificis, aut per consuetudinem: nego minorem, & similiter nego consequentiam propter rationem dictam in probatione nostræ sententiæ.

316 **A**dvertendum tamen est cum Bartholomæo de Sancto Fausto in Thesaur. Religion. lib. 3. qu. 91. nu. 3. quod in casu presenti Episcopus non relaxat simpliciter dictum votum emissum ante contractum matrimonium; sed tantum ex parte, & secundum quid, habilitando subiectum, quod post emissum votum castitatis matrimonium contraxit

ad hoc vt licitè possit petere debitum: ideoque mortua coniuge tota voti obligatio reuiuiscit.

317 **S**ed dices quidquid potest Confessarius Regularis vigore privilegiorum suæ Religionis facere, quoad commutationem votorũ id ipsum potest facere quilibet alius Confessarius approbatus ab Ordinario vigore bullæ Cruciatæ; atqui Confessarius Regularis potest virtute suorum privilegiorum commutare votum castitatis emissum ante contractum matrimonium ad petendum debitum, ergo etiam hoc poterit facere quilibet alius Confessarius approbatus ab Ordinario virtute privilegij bullæ Cruciatæ.

318 **R**espondetur negando maiorem absolute loquendo: nõ Regulares vigore suorum privilegiorum possunt habere facultatem commutandi, aut dispensandi ea omnia vota, quæ potest Episcopus commutare, aut dispensare, siue talis commutatio, aut dispensatio cõpetat Episcopis iure communi, & ex natura reservationis siue iure speciali solius Summi Pontificis, aut per consuetudinem, quod non possunt facere alij Confessarij Seculares approbati ab ordinario vigore privilegij bullæ Cruciatæ, vt supra diximus. Ad minorem autem respondeo posse Confessarium Regularem de facultate sui Provincialis vigore privilegiorum Regularibus cõcessorum dispensare ad petendum debitum cum his qui post votum castitatis matrimonium inierunt; quia ita Regularibus cõcessit Pius Quintus, vt ferunt Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 16. num. 3. & alij apud ipsum Basilius Pontius Legionensis lib. 8. de matrim. ca.

10. c. 12. ubi sic ait, sed sublimitate eam limitationem, ut possint Religiosi dispensare in voto castitatis in ordine ad petendum debitum: dummodo votum sit emissum ante contractum matrimonium, non verò si sit factum post matrimonium; contractum. De eo enim tantum loquitur privilegium, ut docet Emanuel Rodriguez tom. 1. questionum regularium quæst. 66. art. 2. quod amplius siue sit matrimonium consummatum: siue non (quamvis contrarium dicant nonnulli sine fundamento) siue etiã eo tempore, in quo licebat diuertium: verba enim privilegij vniuersalia sunt. ita Basilius Pontius Ioannes à Cruce in epitome lib. 2. c. 6. dub. 9. concl. 2. Trullench. lib. 2. in Decalogum cap. 2. dub. 44. nu. 5. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento par. 2. tract. 9. disp. 24. quæst. 19. licet contrarium videatur asserere par. 1. tr. 5. disp. 14. quæst. 117. Pater Andreas Mendo in bull. Cruc. disp. 26. cap. 11. nu. 120. Diana part. 30. tract. 8. resol. 16.

RESOLVTIO XXIX.

Vtrum si aliquis votum disiunctiuum emittens: nempe castitatis, vel dandi certam quantitatem eleemosynæ alicui Ecclesie, si postea vouens prædictum votum disiunctiuum deueniat ad tantam paupertatē, ut impossibile sit adimplere votum quoad materiam non reseruatam: scilicet quoad tribuendam dictam eleemosynā dictæ Ecclesie, possit Confessarius vigore bullæ Cruciatæ illi commutare dictum votum, quoad materiam reseruatā: nempe quoad castitatē voto promissam, quam potest adimplere?

319 **P**rima sententia negat posse Confessarium in dicto casu vigore bullæ Cruciatæ dispensare, quoad dictam materiam reseruatam castitatis: ita Bonacina tract. de leg. disp. 4. qu. 2. punct. 7. §. 4. num. 18. fundamentum huius sententiæ est: quia ille, qui emisit votum disiunctiuum, de materia reseruatā, & non reseruatā v. g. qui vouit vel castitatem, vel dare centum aureos tit. eleemosynæ alicui Ecclesie: licet illi liberum sit eligere quancumque partem dicti voti disiunctiuum: scilicet, aut reseruatam, aut non; nihilominus tamen necessariò tenetur vi dicti voti vnam ex dictis partibus disiunctiuè eligere: aliàs votum esset inutile, & superuacaneum; atqui in casu supposito in titulo resolutionis materia non reseruatā dicti voti reddita est impossibilis, & consequenter ineligibilis, à vouente: ergo tenebitur in hoc casu eligere materiam reseruatā dicti voti; nempe castitatem seruandam; atqui votum castitatis perfecte non potest commutari vigore bullæ Cruciatæ: ergo nullo modo poterit Confessarius in dicto casu commutare dictum votum disiunctiuum quoad materiam necessariam.

320 **S**ecunda, & vera sententia affirmat posse in dicto casu Confessariū commutare dictū votū disiunctiuum quoad materiam necessariā vigore privilegij bullæ Cruciatæ, ita Thomas Sánchez in summ. tom. 1. lib. 4. cap. 40. nu. 44. Diana part. 1. tract. 11. resol. 74. & par. 4. resolut. 102. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. c. 24. nu. 4. Pater Franciscus Bardi in explicatione bullæ Cruciatæ par. 2. tract. 7. cap. 2. sect. 5. §. 1. nu. 65. Pater Magister Barnaba Gallegus in explicat. bullæ Cru-

Cruciatæ cap. 9. clausul. 9. part. 3. dubitat. 156. Pater Antonius de Escobar, & Mendoza lib. 7. de bulla Cruc. cap. 34. probl. 90. nu. 732. & 733. Ludouicus à Cruce apud Trullench. in bull. Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 3. dub. 14. nu. 6. Leander à Sanctissimo Sacram. par. 1. tract. 5. disput. 14. quæst. 142. Bossius de iubilæo lect. 2. casu. 11. num. 10. & apud ipsum Layman. & Tamburinus. Castro-palao par. 3. disput. 25. punct. 11. num. 6.

321

Probatur nostra sententia: quia ille, qui emisit votum disiunctiuum castitatis, vel certam quantitatem eleemosynæ tribuendi alicui Ecclesie puta centū aureos, per se, & ex natura dicti voti nunquam manet obligatus dictus vouens ad eligendam partem reseruatam dicti voti, sed potest eligere pro suo libito, & libertate quam maluerit ex illis partibus: scilicet reseruatam partem, vel non reseruatam: atqui reddita impossibili electione partis non reseruatæ, non tenetur per se, sed solum per accidens eligere partem reseruatam ex sola impossibilitate alterius materię non reseruatæ; ergo potest Confessarius vigore bullæ Cruciatæ commutare dictum votum disiunctiuum, quoad materiam reseruatam supposita impossibilitate ex parte vouentis electionis materię non reseruatæ dicti voti disiunctiuum ab ipso emissi. Maior probatur ex regula 70. de regul. iur. in 6. ibi. In alternatiuis debitoris est electio, & sufficit alterum adimpleri, & ex cap. inter cæteras 4. lib. 1. decretal. de rescript. tit. 3. ibi inter cæteras cōsultationes tuas fuit propositum coram nobis quid tenere debeas cum aliqua subdisiunctione mandatur; quorum vnum verum

est: alterum falsum: ut puta si ponatur, quod si talis sit Sacerdotis filius, & in sacerdotio genitus, qui proximo in tali Ecclesia ministravit, vel quod illicitè Ecclesiam occupauit eandem. Huic ergo quæstioni taliter respondemus (Iudici quodcumque istorum constituerit) illi prelibatam Ecclesiam adiudicari debere. Et idem in similibus obseruandum est. Vbi Glossa. Ex disiunctiue narratis in rescripto sufficit impetranti alterum probare: ergo vouens disiunctiue materiam reseruatam, & non reseruatam per se ex vi dicti voti nunquam manet obligatus ad eligendam partem reseruatam, sed potest eligere, quam maluerit ex illis disiunctiue: scilicet reseruatam, vel non reseruatam: minor autem manifeste patet, quia ille tenetur eligere per se solum illam materiam voti, quæ absolute, & determinatè vouit: atqui ille, qui disiunctiuum votum emisit seruandi castitatem, vel dandi certam eleemosynam alicui Ecclesie non promissit Deo determinate castitatem seruare: cum ex vi dicti voti sit in sua libertate eligere aliam partem dicti voti: scilicet tribuere assignatam eleemosynam dictæ determinatæ Ecclesie: ergo dictus vouens per se nunquam est obligatus ad partem reseruatam dicti voti: licet per accidens possit oriri in illo obligatio dictæ partis reseruatæ ex sola impossibilitate alterius materię: seu partis non reseruatæ dicti voti disiunctiuum ab ipso emissi. Ergo optimè poterit Confessarius ab Ordinario approbatus in hoc casu vigore bullæ Cruciatæ dicto vouenti votum commutare quoad materiam reseruatam: Probatur hæc vltima consequentia: quia bulla Cru-

Cruciatæ solum excludit à commutatione faciendâ à Cōfessario vigore illius, votū castitatis perfectæ: atqui votum disiunctiuū castitatis, vel alterius rei non reservatæ, vt est donatio determinatæ eleemosynæ alicui Ecclesiæ, non est votum perfectæ castitatis: etiā supposita ex parte sic vouentis impossibilitate electionis patris non reservatæ dicti voti disiunctiuū: ergo prædictum votum quoad materiam reservatam in nostro casu est cōmutabile à Cōfessario vigore Bullæ Cruciatæ.

322

Ad fundamentum oppositæ sententiæ responderetur, distinguendo maiorem, quoad secundam partem necessario tenetur vi dicti voti vnam ex dictis partibus disiunctiue eligere; si quælibet seorsim, & per se sit eligibilis: concedo maiorem: si aliqua ex illis ratione alicuius circumstantiæ extrinsecæ reddatur impossibilis, & ineligibilis: nego maiorem; quia tunc solum per accidens, & non per se tenetur aliam partem voti eligere; quare cum in casu præsentis ratione impossibilitatis, & ineligibilitatis materiæ non reservatæ, maneat solum materia necessaria eligibilis à dicto vouente, non dicitur teneri per se dictam materiam necessariam voti disiunctiuū eligere, sed solum per accidens ex sola impossibilitate alterius materiæ non reservatæ: quare concessa minori distinguendum est consequens, tenebitur in hoc casu eligere; materiam reservatam dicti voti, per se, & necessariò: nego consequentiā: per accidens, ratione impossibilitatis alterius materiæ nō reservatæ dicti voti; concedo consequentiā, & concessa minori subsumpta: neganda est conse-

quentia: nam ex eo quod ex accidenti aliquo extrinsecæ, nempe ex paupertate vouentis, nō possit vouens dictum votum disiunctiuum, eligere materiam nō reservatam dicti voti, scilicet largitio dictæ eleemosynæ determinatæ in dicto voto tali determinatæ Ecclesiæ, non sequitur, quod ex vi dicti voti teneatur per se eligere materiam reservatam voti, scilicet seruationē perpetuam castitatis: licet ad hoc teneatur per accidens, vt supra diximus: ideoque dictam votū disiunctiuum in dicto casu non potest dici votum perfectæ castitatis, et consequenter neque incommutabile à Cōfessario vigore priuilegij bullæ Cruciatæ.

RESOLVTIO XXX.

Vtrum ille, qui emisit votum disiunctiuum castitatis, vel ieiunandi omnibus sextis ferijs anni; si semel elegit libera sua voluntate seruare castitatem quæ est materia reservata dicti voti, possit Cōfessarius vigore bullæ Cruciatæ illi cōmutare dictum votum?

323

Prima sententia negat posse Cōfessarium commutare vigore bullæ Cruciatæ votum disiunctiuum castitatis, aut ieiunij, quando vouens semel elegit castitatem seruare perpetuā; ita Thomas Sánchez tom. 1. sum. cap. 40. nu. 43. vbi sic ait: at post electionem materiæ reservatæ obligantem: iam præcisè ad illam nequit Episcopus dispensare. Quia est quasi noua voti reservati emissio: vbi citat pro hac sententia Suarez tom. 2. de Religione. tract. de voto lib. 6. cap. 24. nu. 3. (immerito: tamen vt postea videbimus) et lib. 8. de

ma-

matr. disp. 9. nu. 14. Azorius tom. 1. lib. 11. cap. 20. quæst. 10. Sayrus in clauis regia lib. 6. cap. 11. n. 62. Sanctarell. de iubilæo qu. 8. sect. 1. nu. 92. Bonacina in 2. præcep. Decalogi disp. 14. qu. 2. punct. 7. §. 4. Fagundez in decalogum lib. 2. cap. 43. n. 8. Trullench. in decalog. lib. 2. cap. 2. dub. 36. nu. 14. quos citat, & sequitur nouissimè Pater Magister Barnaba Gallegus in expl. bull. Cruc. cap. 9. clausula 9. part. 3. dubit. 156. versu aduertase.

324

Fundamentum huius sententiæ est: quia qui emisit votum disiunctiuum seruandi castitatis, aut ieiunandi omnibus sextis ferijs anni potest pro sua libertate quamcumque materiam dicti voti eligere, scilicet aut reservatam, aut non reservatam: atqui quando semel elegit materiam reservatam, vt in casu præsentis, non potest amplius materiam non reservatam dicti voti eligere: ergo tenebitur necessariò seruare castitatem, quæ est materia reservata dicti voti, & consequenter non poterit Cōfessarius vigore bullæ Cruciatæ dictum votum cōmutare, quoad dictam materiam reservatam; patet consequentia: quia ideo potest Cōfessarius vigore dictæ bullæ Cruciatæ commutare votum disiunctiuum de materia reservata, & non reservata: quia est in potestate vouentis eligere materiam reservatam: vel non reservatam: atqui postquam elegit materiam reservatam: non potest non reservatam eligere: ergo nō est in potestate Cōfessarij in hoc casu dictum votum disiunctiuum, quoad materiam iam electam reservatam cōmutare. Minor, in qua potest esse difficultas, probatur ex regula 21. de reg. iur. in 6. quod semel

325

placuit amplius displicere non potuit: atqui vouens, vt supponitur iam elegit partem reservatam omittendo materiam non reservatam: ergo dum vouens determinauit se eligendo partem reservatam dicti voti, quæ quidem determinatio Deo creditori innotescit, non poterit vouens resilire: at per consequens dictum votum erit incommutabile à Cōfessario: etiam virtute bullæ Cruciatæ.

Secunda, & probabilior sententia affirmat posse Cōfessarium vigore bullæ Cruciatæ dictum votum disiunctiuum de materia reservata, & non reservata commutare: etiam quando vouens iam elegit materiam reservatam dicti voti: nempe castitatem seruare; dum tamen illa electio sit electio simplex, & non confirmata noua, & explicita promissione seruandi castitatem: ita Suarez tom. 2. de Religione cap. 24. nu. 3. qui distinguens ait, quod si mutatio fiat per electionem vouentis; quatenus post primam votum emissum voluntariè, determinat suam obligationem ad alteram partem voti reservatam, & hoc per solū propositum exequendi votum, in parte materiæ reservatæ; quādiū sistitur in solo proposito votum non mutatur, nec eius obligatio: quia propositum illud nō inducit obligationem: unde, & mutari potest sine speciali peccato, & non redditur votum minus dispensabile: quam antea erat: si autem mutatio, seu determinatio ista fiat per absolutam voluntatem; qua vouens vult se obligare ad hanc partem reservatam: tunc emittitur: quasi nouum votum, & non poterit vouens resilire; ac proinde votum erit reservatum, hæc Suarez;

H h h qua

quarè malè citatur pro opposita sententia à Doctoribus oppositæ sententiæ. Hanc eandem sententiam docent Malderus in 2. 2. Diui Thomæ trac. 10. cap. 5. dub. 10. nu. 4. casu 4. licet eum citet Pater Magister Gallegus c. 15. dict. tract. Filiucius tom. 1. tract. 26. cap. 10. nu. 272. Layman in Theolog. moral. lib. 4. tract. 4. cap. 8. nu. 12. vbi sic ait: alia vero ratio est, postquam ipsemet vouens obligationem suam, quæ principio indeterminata erat, determinauit ad eam partem, quæ reseruata est; idque non simplici tantum proposito, sed cum voluntate se obligandi, seu vt potius priorem obligationem determinandi, &c. Castropalao tom. 3. disp. 2. punct. 11. nu. 6. Et licet pro contraria sententia nonnulli Doctores citent Filiucium; nihilominus absque dubio stat pro nostra sententia: nam ipse cum Suarez expressè ait, quod si vouens se determinauit ad partem reseruata, & id non simplici tantum proposito, sed cum voluntate se obligandi; tunc resilire non potest, & votum erit reseruatum. Pater Andreas Mendo in exposit. bull. Cruc. disp. 26. cap. 10. Quintanadueñas de iubilæo duarum hebdomadarum cap. 12. nu. 15. Pater Antonius de Escobar, & Mendoza in vniuersa Theolog. moral. to. 1. lib. 7. de bull. Cruc. sect. 2. cap. 34. probl. 81. num. 705. & 706. Pater Antoninus Diana par. 1. tract. 11. resol. 65. & par. 10. tract. 8. resol. 27. Bossius de iubilæo sect. 2. casu 11. n. 7. Moronus respons. 98. nu. 376. Trullench. in exposit. bull. Cruciatæ lib. 1. §. 7. cap. 3. dub. 14. num. 6. in fine Pater Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tract. 5. disp. 14. quæst. 143. P.

Franciscus Bardi in explic. bull. Cruc. par. 2. tract. 7. cap. 2. sec. 5. §. 2. nu. 70. D. Carolus Latus in dilucidat. bullæ Cruc. disp. 8. quæst. 2. difficult. 11. nu. 60.

326 Probatur nostra sententia: quia qui vouit disiuctiuè seruare castitatem, aut ieiunare omnibus sextis ferijs anni ad hoc, vt teneatur seruare vnam partem dicti voti, necesse est, vt quando vnam ex illis partibus dicti voti eligit, eligat illam animo se obligandi ad talem partem, & non ad aliam; quia nudum, & simplex propositum, quo homo determinat aliquod obsequium Deo præstare non censetur obligare ad illud obsequium exhibendum; neque à Deo ius aliquod acquiri ratione illius propositi: nisi aliunde sit obligatio præstata à dicto homine determinante dictum obsequium præstare Deo; atqui in nostro casu, qui fecit votum disiuctiuum circa vtrâque materiam reseruata, & non reseruata potest dupliciter electionem facere partis reseruata. Primo per solum propositum exequendi votum in parte materiam reseruata. Secundo per absolutam voluntatem se obligandi ad partem materiam reseruata; ergo si primo modo se determinet vouens ad materiam reseruata, non mutatur votum, nec obligatio eius, & consequenter erit commutabile vigore bullæ Cruciatæ, quia propositum illud non inducit obligationem, unde & mutari potest sine speciali peccato, & non reddit votum minus dispensabile, quam antea erat, hoc est, antequam vouens se determinaret, seu eligeret per solum simplex propositum votum exigui in parte materiam reseruata. Licet si secundo modo fecerit electionem, scilicet per abso-

lu-

lutam voluntatem se obligandi ad partem reseruata materiam dicti voti, non possit à dicta electione resilire: nec votum maneat commutabile à Confessario etiam vigore bullæ Cruciatæ. Quia tunc quasi nouum votum emittitur, & contrahitur, ac determinatur obligatio ex consensu partium, quæ & ideo mutari amplius non poterit arbitrio vouentis, sed tenetur implere voluntatem in parte, quam decreuit: ideoque iam illud votum est simpliciter castitatis: ac subinde reseruatum, & consequenter incommutabile vigore privilegij bullæ Cruciatæ.

327 Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur concedendo maiorem, & distinguendo minorem, postquam elegit partem reseruata non potest amplius partem non reseruata eligere, si vouens elegit partem reseruata dicti voti per solum propositum exequendi illud in parte materiam reseruata: nego minorem, si fecit electionem partis materiam reseruata per absolutam voluntatem se obligandi ad dictam partem materiam reseruata, concedo minorem, nam vt supra diximus in probatione nostræ sententiæ: quando vouens per simplex propositum elegit executionem voti in parte materiam reseruata sistendo in solo proposito pertinente ad executionem voti, non mutatur votum; neque obligatio eius, neque illa electio inducit nouam obligationem, ideoque mutari potest sine peccato. Quod non euenit, quando electio facta à vouente de parte reseruata dicti voti fit ab eo per absolutam voluntatem se obligandi ad dictam partem reseruata materiam voti, quia tunc efficitur, quasi no-

uum votum, atque adeo dicta voluntas mutari amplius non potest arbitrio vouentis, & tenetur implere votum in illa parte, quæ decreuit, quia per illam nouam voluntatem se obligandi ad illud votum quoad partem reseruata, nempe quo ad castitatem obseruandam, remanet dictum votum simpliciter castitatis, & consequenter reseruatum, & incommutabile. Vnde in eodem sensu, & sub eadem distinctione neganda est consequentia. Ad probationem consequentiæ respondeo, concedendo maiorem, & negando minorem sub distinctione superius data, ad cuius probationem dico cum erudito Patre Francisco Bardi, quod illa regula 21. de regul. iur. in 6. quod semel placuit, &c. plures patitur exceptiones, quæ à Glossa ibidem explicantur, & inter alia ponit exceptionem vniuersalem, nempe fallere hanc regulam in omnibus casibus, in quibus permittitur poenitere à iure, vel variare; &c. cum ergo in iure permittatur recessus à puro, & simplici proposito, quia multa superuenire possunt, ob quæ expediat illud mutare. Et licet interdum alteri manifestetur, nisi id fiat per modum promissionis acceptæ ab eo, cuius interest, non habet vim obligandi, quapropter etiam si Deus videat propositum vouentis in ordine ad materiam reseruata; nihilominus nudum, & simplex propositum, neque est promissio, neque respectu Dei est locutio, & per consequens nulla resultabit in vouente obligatio, ex eo præcisè, quod absque noua promissione determinet se ad partem illam reseruata.

Hhh a RE-

RESOLVTIO XXXI.

Votum votum disiunctiuum cōstans ex vtraque parte reseruata, vt si quis v. g. voueat, vel ingredi religionem, vel perpetuam castitatem seruare possit vigore bullę Cruciatę à Confessario commutari?

328

Affirmatiuam sententiam sustinet Pasqualigus in praxi magni iubilęi, ac etiam extraordinarij quęst. 301. Cuius fundamentum est, quia vota pœnalia, & conditionalia de materia reseruata non sunt reseruata, sed possunt commutari: ergo etiam est commutabile votum disiunctiuum, etiam si cōstet ex materia reseruata pro vtraque parte, scilicet vt quando quis emisit votum ingrediendi religionem, vel seruandi perpetuam castitatem: antecedēs docent Suarez tom. 2. de Religion. lib. 6. de voto cap. 23. n. 1. Sanchez lib. 8. de matr. disp. 10. n. 8. & in summ. lib. 4. cap. 40. n. 91. Ludouicus à Cruce disp. 1. in bull. Cruc. cap. 6. dub. 8. n. 4. & plures alij à nobis postea citādi resol. sequenti, quia votum pœnale castitatis, aut religionis non elicitur per se primo ex amore materię ipsius voti, sed solum tanquam media pro assequendo fine, quem intendit vouens, dum sibi prefixit pœnam, si non peruenerit ad finem intentum. Consequētia vero probatur, nam votum disiunctiuū castitatis, vel ingressus religionis est imperfectum in ratione promissionis, & obligationis. Cum enim voluntas sit illa, quę perficit actum: vt tradunt Glossa in l. si fil. C. de donat. ant. nupt. & in l. omn. verb. volūt. C. cōm.

de legat. & in cap. super abbat. de offic. deleg. vbi etiam Bald. & cons. 226. lib. 1. Crauett. de antiq. temp. par. 1. princ. part. c. 4. n. 52. Menoch. cons. 1. n. 259. & communiter, cum in pręsenti non adsit perfecta voluntas: quia non est determinata, nec ad vnam: nec ad aliam partem voti disiunctiuū emissi, consequēter nec promissio est determinata, vnde indiget determinatione, tanquam perfectiuo, & complemento, nec etiam aderit votum perfectum, & obligatio perfecta; ergo tanquam votum imperfectum non continetur sub reseruatione.

329

Confirmatur. primò quia votum disiunctiuum antequā fiat electio vnius partis non est perfectum, & completum, quia nondum est de materia determinata, sed determinanda; ergo non est sufficiens, vt inferre possit executionem: ergo non dū est votum completè emissum; sed est veluti adhuc in fieri, quia debet determinari ad alteram partem: vt possit executioni mandari, ac proinde non venit nomine voti strictè accepti, vt notat Menoch. cons. 133. n. 12. Actus qui perfectionem non habet, & est adhuc in fieri non meretur nomē actus. Atqui votum, quod non est completè emissum, sed est veluti in via, seu in fieri: non potest dici reseruatum; ergo cum votum disiunctiuum castitatis, vel religionis, antequam vouens determinetur ad vnam, vel alteram partem dicti voti, non sit completè emissum: sed veluti adhuc in fieri, non continetur sub reseruatione; patet hęc vltima consequētia, quia cum reseruatio sit strictè accipienda: solum se extendit ad votum strictè accep-

cep.

ceptum, & cum proprietate.

330

Confirmatur secundo: quia votum disiunctiuum habet tacitam conditionem respectu vtriusque partis; si vouens illam eligat: ac proinde ante electionem, neque ad vnam, neque ad alteram partem obligat: sed solum de pręsenti obligat ad eligendam vnam, aut alteram partem: ergo non est votum reseruatum; probatur consequētia, quia: neque est determinatè votū obligandi se mediante electione, aut ad Religionem, aut ad castitatem: si votum disiunctiuum sit de ingressu Religionis, aut castitatis seruandę: atqui reseruatio; solum cadit supra votum, quod est determinatè de castitate aut Religionem: ergo votum disiunctiuum castitatis, vel Religionis non est reseruatum, & consequenter est commutabile vigore bullę Cruciatę.

331

Secunda sententia negat votum disiunctiuum de materia necessaria pro vtraque parte v. g. Religionis, vel perfectę castitatis esse commutabile à Confessario vigore bullę Cruciatę: ita Thoma Sanchez tom. 1. sum. lib. 4. c. 40. n. 42. & Suarez tō. 2. de Relig. tr. de voto lib. 6. c. 24. n. 1. & 2. Ludouicus à Cruce de exposit. bull. Cruc. disp. 1. c. 6. dub. 15. n. 5. in fine. P. Frācisus Bardi in selectis lib. 5. quęst. 12. nu. 36. vbi sic ait: dicendum est cū hac secunda sententia, quam puto certam, nam prior illa, quam rueretur Pasqualigus non videtur solido fundamento niti, vt mox ex solutione eius argumenti patebit: probari autem potest contra conclusio ratione, qua vtūtur Authores citati: aliquanto fusius eam applicando tali pacto. Quoties tota materia voti est reseruata: toties votum ipsū

est reseruatum; sed votum disiunctiuum, de quo agimus ex suppositione, habet totam materiam reseruata: ergo votum disiunctiuum, de quo agimus, est reseruatum, & per consequēs commutari non poterit virtute iubilęi. Probatur maior: nam, votum recipit reseruationem, aut negationem eiusdem à materia, circa quam versatur: vnde si materia erit reseruata; ipsum quoque reseruatum erit. Hęc Eruditus Bardi. Quam sententiam etiam docet in explicacione Bullę Cruciatę par. 2. tract. 7. cap. 2. sect. 5. §. 1. concl. 2. n. 66. P. Antoninus Diana par. 11. tract. 7. resol. 17. D. Carolus Lætius in dilucidatione bull. Cruciatę disp. 8. qu. 2. difficult. 9. n. 52.

332

Fundamentū huius sententię est: quia vouens disiunctiuē castitatem, vel Religionem tenetur ex vi dicti voti de pręsenti vnam, vel alteram partem materię dicti voti eligere: atqui materia dicti voti, quoad vtramque eius partem est reseruata: ergo dictum votum; quoad vtramque partem eius est reseruatum, & consequenter non est commutabile vigore priuilegij bullę Cruciatę. Maior est certa, & vt talis conceditur à Pasqualigo loco superius citato. Minor verò ex se est manifesta, vt patet, & consequētia probatur: quia vt votum sit reseruatum duo requiruntur, primum est, vt materialis voti sit reseruata: secundū est, vt vouens absolutè, & determinatè ad talem materiam reseruata se obliget: atqui in voto disiunctiuo castitatis, vel Religionis, de quo in pręsenti loquimur, hęc duo reperiuntur, & quod tota materia dicti voti pro vtraque parte sit reseruata, & quod vouens absolutè, & determinatè

mi.

minuatē se obliget ad talem materiam genericē sumptam; ergo dictum votum disiunctiuum, de quo loquimur totum est reseruatū, & consequenter incommutabile vigore bullæ Cruciatæ.

333 Dicendum est primò, primam sententiam affirmantem votum disiunctiuum de materia reseruata; quoad vtramque eius partem v. g. votum castitatis, vel ingressus Religionis esse commutabile vigore bullæ Cruciatæ: antequam sic vouens se determinet ad vnam, vel alteram partē esse probabile, & tutam in praxi. Probatur hæc conclusio: quia illa opinio dicitur probabilis, & tuta in praxi, quæ affirmatur; saltem ab vnico Doctore sapienti, & nititur fundamentis: satis probabilibus, quæ dictam opinionē suadeant, & ornata est doctrina, & Doctoribus, qua facile possit resolvere fundamenta opinionis contrariæ; atqui dicta prima opinio est huiusmodi; ergo dicenda est probabilis, & tuta in praxi. Maior communiter conceditur à Doctoribus, vt latè diximus in tractatu poenit. vbi cum saniori parte Doctorum, asseruimus opinionem vnius Doctoris periti in scientia, & timoratae conscientiaē debere dici probabilem: præcipuè quando nititur fundamentis, & rationibus, quibus suadetur eius probabilitas, & responsum præbet fundamentis contrarijs. Cum autem Eruditus Pater Zaccharias Pasqualigus sit satis peritus in S. T. tam morali, quam Scholastica, vt eius opera declarant, & manifestant: satis est eius autoritas, vt dicta eius opinio dicatur probabilis, & tuta in praxi, præcipuè cum præter autoritatem tanti Doctoris habeat in sui

fauorem sufficientissimum fundamentum, quo eius probabilitas, & securitas in praxi suadetur. Ex quibus patet probatio minoris, quoad primam eius partem. Minor autem quoad secundam eius partem, scilicet, quod dicta prima opinio sit ornata doctrina Doctorum, quæ facile possit fundamentum contrarium resolvere, non melius probabitur: quam respondendo ad fundamentum secundæ sententiæ huic ex diametro oppositæ.

334 Incipiendo igitur à ratione, qua nititur Pater Frācisus Bardi ad probandam oppositam sententiam in selectis lib. 5. quæst. 12. n. 36. quæ supra retulimus n. 329. Respondeo, distinguendo maiorem, quoties tota materia voti est reseruata, toties votum est reseruatum, si promissio, & obligatio vouentis sit perfecta voluntas se determinandi ad talem materiam reseruata voti secundam speciem, concedo maiorem, quoties tota materia voti est reseruata: toties votum est reseruatum, si non adsit perfecta voluntas vouentis se determinantis ad materiam dicti voti secundum speciem: nego maiorem: cum autem in dicto voto disiunctiuo castitatis, vel Religionis (& similiter dicendum est de alijs votis disiunctiuis, quæ constant ex materia necessaria pro vtraque parte) antequam vouens se determinet, & eligat alterutram partem dicti voti, nō sit voluntas sic vouentis determinata, nec ad vnam, nec ad aliam partem dicti voti disiunctiuum, consequenter, nec promissio dicti vouentis erit determinata: vnde indiget determinatione: tanquam perfectiuo, complemento, & dum hæc non adierit, nec etiam erit votum perfectum,

etiam, & obligatio perfecta, ac proinde tāquam votum imperfectum non continebitur sub reservatione, & consequenter erit commutabile vigore bullæ Cruciatæ. Ad probationem maioris respondeo distinguendo antecedens, votum recipit reservationem à materia necessaria, circa quam versatur: præcise nego antecedens, à materia circa quam versatur, & à promissione, & obligatione perfecta, & determinata vouentis ad dictam materiam necessariam in specie; concedo antecedens, & nego consequentiam propter rationem allegatam in fundamento primæ sententiæ, quæ satis demonstrat probabilitatem huius solutionis.

335 Ad fundamentum autem positum pro secunda sententia, respondetur: concedendo maiorem, & minorem, & negando consequentiam, & ad eius probationem respondeo: distinguendo maiorem; quoad secundam partem, vt vouens absolutè, & determinatè ad talem materiam reseruata se obliget: id est ad talem materiam genericē sumptam: nego maiorem quoad dictam partem; vt absolutè, & determinatè se obliget ad talem materiam reseruata in specie, concedo maiorem, quoad dictam secundam partem. Cum autem voluntas vouentis dictum votum disiunctiuum castitatis, vel Religionis: dum vouens non eligit efficaciter alteram ex dictis partibus: non sit determinata ad materiam reseruata dicti voti, secundum speciem, sed genericē tantum; ideo dicta promissio nō sufficit ad constituendum dictū votū perfectum in ratione promissionis, & obligationis, & consequenter votum remanet imperfectum, & non continetur

sub reservatione, & incommutabilitate; ideoque potest dictū votum commutari vigore bullæ Cruciatæ. Ex quibus probata manet minor probationis pro prima conclusione, quoad secundam eius partem, & relinquitur adequatè probatum; primam sententiam esse probabilem, & tutam in praxi.

336 Dicendum est 2. secundam opinionem tutiorem, & probabiliorem esse: tum ob multos, & graues DD. qui eam tenent: tum etiam: quia efficacioribus fundamentis nititur; quam prima sententia, vt ex solutione argumentorum pro prima sententia factorum constabit.

337 Ad fundamentum primæ sententiæ respondetur; omittendo antecedens, (de quo postea sequentibus resolutionibus) & negando consequentiam. Ad probationem consequentiæ respondetur: negando votum disiunctiuum castitatis, vel Religionis esse imperfectum in ratione promissionis, vel obligationis; quia ad hoc vt dictum votum perfectum sit in ratione promissionis, & obligationis: satis est, vt vouens dictum votum habeat voluntatem absolutam, & determinatam se obligandi ad dictam materiam reseruata voti disiunctiuum castitatis, vel Religionis genericē sumptam: quam certè habet; antequam se determinet ad alterutram partem dicti voti disiunctiuum: ideoque manet obligatus vi dicti voti vnam, vel alteram partem necessariam eligere: in quo distinguitur votum disiunctiuum de materia reseruata, quoad totum, aut reseruata, quoad vnam partem, & non quoad aliam à voto non disiunctiuo, siue de materia reseruata sit, siue non: nam in voto

non disiunctiuo eo ipso, quod vouens emitit votum manet obligatus de presenti ad obseruationem materiz dicti voti, siue reseruata sit, siue non: in voto autem disiunctiuo: siue de materia reseruata sit: siue non: non manet obligatus de presenti ad aliquam partem, seu materiam dicti voti, secundum speciem: sed solum ad eligendam quamlibet partem, siue materiam dicti voti genericè sumptam: unde infertur dictum votum disiunctiuum de materia reseruata, quoad totum esse verum, & perfectum votum in ratione voti disiunctiuo; antequam vouens vnā, vel alteram partē materiz dicti voti eligat. Cum autem votum disiunctiuum castitatis, vel Religionis de quo in presenti loquimur cōstet ex vna parte ex materia tota reseruata, & ex alia habeatur voluntas vouētis se obligantis absolutè ad obseruationē dicti voti, quoad dictam materiam genericè sumptam rectè infertur dictum votum esse absolutè, & simpliciter reseruatum, & consequenter non commutabile à Confessario vigore bullę Cruciatę.

338

Ad primam confirmationem responderetur: negando antecedens; quia ad hoc, vt votum disiunctiuum sit perfectum votum, non est necessarium, quod sit de materia determinata secundum speciem, sed sufficit, quod sit de materia determinata genericè, & determinanda secundum speciem ex vi dicti voti disiunctiuo, quod quidem votum non obligat de presenti ad executionē determinatę materiz dicti voti: sed solum obligat de presenti ad eligendam quamcumque partē materiz dicti voti, quam vouēs maluerit, in quo distinguitur à

voto non disiunctiuo. Vnde falsum est asserere dictū votū in suo genere, & specie voti disiunctiuo nō esse votū cōpletū, & in facto esse sed solum in fieri: cū ex natura sua solum petat debere determinari non ad alteram partem dicti voti secundum speciem: sed dūtaxat secundum genus: licet, vt vouens maneat obligatus ad executionem dicti voti disiunctiuo in actu secundo: seu in exercitio requiratur determinatio ad alteram partem dicti voti disiunctiuo secundum speciem.

339

Ad secundam confirmationē responderetur cum Patre Francisco Bardi in selectis lib. 5. quęst. 12. superius citata: concedendo in voto disiunctiuo implicite cōtineri conditionem respectu vtriusque partis; quatenus vouēs in sua manet libertate ad eligendam potius vnā partem, quā alteram: ex hoc autem non sequitur tale votum non esse reseruatum: si tota materia est reseruata, quia tunc vouens, qui necessario tenetur vi dicti voti disiunctiuo vnā eligere partē dicti voti, quamcumque pro sua libertate eligat est de materia reseruata: cum totum votum sit de materia reseruata; & ita necesse est, vt totum votum à suo principio, & origine sit reseruatum; neque ex tali libertate vouentis, qua potest vnā, vel alteram eligere partem dicti voti: sequitur, quod votum sit imperfectum, & indeterminatum, vt ex suprascriptis in fauorem huius secundę sententię aperte cōstat.

RESOLVTIO XXXII.

Vtrum vota pœnalia Religionis & castitatis possint commutari virtute privilegij Bullę Cruciatę?

Pro

340

PRO decisione huius resolutionis: notandum est. Primo votū pœnale esse illud, per quod quis se obligat ad aliquid in pœnam alicuius proprię actionis, quam intendit punire mediante eo, ad quod per votum se obligat, vt cum Soto lib. 7. de iust. & iur. quęst. 2. art. 1. ad 4. & Sánchez lib. 8. de matr. disp. 10. n. 1. notat Pasqualigus de iubilęo qu. 295. n. 1. vnde votum non procedit ex affectu erga materiam ipsius voti pœnalis: sed ex affectu illius boni cui opponitur transgressio, quam vult vouens punire mediante tali voto; quare materia voti est potius contra inclinationem vouentis: cum ad eam se obliget tanquam afflictiuam, & punitiuā, & non sit voluntaria: nisi secundum quid tantū.

341

Secundo notandum est, quod votum pœnale potest esse vnicum, vel duplex. Tunc vnicum erit: si solum versetur circa pœnam, quę assumitur, vt si quis dicat nolo ludere, & si lusero, in pœnam voueo castitatem. Tunc vero erit duplex: si votum cadat: non solum supra pœnam; sed etiam supra id, quod quis sibi interdicit sub tali pœna, vt si quis dicat voueo non ludere, & si lusero voueo ingredi Religionem. Vt autem votum sit pœnale non procedere debet ex affectu ad materiam voti: nam, tunc transiret in conditionale, sed debet assumi illa materia, tanquam pœnam pœna: ac proinde tanquam aliquid contra inclinationē vouentis. Quod regulariter fit: dū interuenit affectus vtriusque aliquid, quod vouēs sibi interdicit. Quibus ita suppositis.

342

In hac difficultate tres versantur sententię. Prima negat posse votum pœnale commutari à Confessario vigore bullę Cru-

ciatę si votum sit tantum vnicū, vt si quis v. g. sic voueat, nolo ludere, & si lusero voueo castitatem, aut religionem, affirmat tamen posse commutari à Confessario vigore bullę Cruciatę votum pœnale castitatis, aut Religionis, si dictum votum pœnale non sit vnicum, sed duplex, vt si quis ita voueat, voueo non ludere, & si lusero voueo castitatem, aut voueo religionem ingredi, ita Nauarrus in manuali cap. 20. nu. 43. Azorius par. 1. lib. 11. cap. 19. quęst. 13. & alij, quos tacito nomine refert Philarcus de officio Sacerdotis tom. 1. par. 2. lib. 3. cap. 22. versu penultimo, quorum opinio probabilem iudicat.

343

Probatum prima pars huius sententię, nempe non posse Confessarium vigore bullę Cruciatę commutare votum pœnale castitatis, aut religionis, si vnicum tantum sit, quia votum castitatis, vel religionis est reseruatum Summo Pontifici, ita vt nec Episcopus, nec Confessarius vigore bullę Cruciatę possint in dicto voto dispensare; atqui lex reseruationis non distinguit de pœnalibus, aut non pœnalibus, cum absolutè reseruet vota castitatis, & religionis, ergo nec nos distinguere debemus, ergo cum in bulla Cruciatę excludatur vota castitatis perpetuę, aut religionis debent accipi vt absolutè exclusa, etiam si pœnalia sint, & consequenter votum pœnale castitatis, aut religionis nō erit commutabile vigore bullę Cruciatę. Secunda verò pars dictę sententię, scilicet, quod votum pœnale castitatis, aut religionis possit commutari, si interueniat duplex votum, vnū circa rem in conditione positā, & alterum circa pœnā, seu circa

castitatē, aut religionē ante impletam conditionem. Probatur: quia in hoc casu votum castitatis, aut Religionis est accessoriū ad votum principale de re in cōditione posita: ergo potest commutari facta commutatione voti principalis ante impletam cōditionem, nam ea impleta sit votum absolutum.

344

Secunda sententia affirmat posse commutari votum pœnale castitatis, aut religionis ante impletam conditionem, non autem ea impleta, ita Sotus lib. 7. de iust. & iur. quæst. 2. art. 1. ad 4. Graf. par. 1. decisionum lib. 2. cap. 28. n. 3. Rodriquez in bull. Cruc. §. 9. nu. 122. Couarruias in cap. Quamuis pactum par. 1. §. 3. n. 12. de pact. Corduba in summ. quæst. 152. Basilius Pontius Legionensis lib. 8. de matr. cap. 9. n. 10. Alcozer tract. de ludo cap. 13. concl. 9. Lessius de iust. & iur. lib. 2. cap. 40. dub. 13. n. 106. Guttierrez lib. 2. Canonicarum quæstionum cap. 22. n. ultimo. Zanardus par. 2. directorij cap. 52. Azorius par. 1. lib. 11. cap. 10. quæst. 3. & cap. 19. quæst. 3. Llamas 3. par. methodi cap. 4. §. 40. Acoffa in bull. Cruc. quæst. 73. proposit. 3. & nouissime Pater Antonius de Escobar, & Mendoza in vniuers. Theolog. moral. par. 1. lib. 7. de bull. Cruc. sect. 2. cap. 34. problem. 70. n. 673.

345

Prima pars huius sententiæ ab omnibus Doctoribus conceditur, vno excepto Nauarro. Secunda autem pars dictæ sententiæ probatur, quia Confessarius vigore bullæ Cruciatæ non potest commutare votum absolutū castitatis, aut religionis, vt certum est apud omnes: atqui votum pœnale castitatis, aut religionis impleta conditione tran-

sit in absolutum, ac si nunquam præcessisset cōditio argumento tex. in l. potius C. qui pot. in pig. hab. ergo cum votum absolutū castitatis, aut religionis sit indispensable, & incommutabile, nō poterit Confessarius illud commutare vigore bullæ Cruciatæ, ergo nec poterit commutare votum pœnale castitatis, aut religionis post impletam conditionem, cum conditione impleta, transeat in votum absolutum castitatis, aut religionis.

346

Neque obstat, quod huiusmodi votum pœnale, castitatis, aut religionis non fuerit emissū ex primario affectu castitatis, aut religionis, sed ex affectu vitandi peccatum, aut ex voluntate circa aliquam conditionem, & Pontifici solum referuntur ea vota, quæ quis emittit ex affectu primario erga castitatem, aut religionem. Hoc inquam non obstat, quia non est idoneum aliquod fundamentum (inquit Pontius Legionensis) ad asserendam hanc restrictionem huius reservationis, cum absolute referuntur prædicta vota, si sint pura, & absoluta. Quod autem dicitur de primaria, vel secundaria intentione, ad essentiam voti nihil omnino refert, cum obligatio voti tātum exigat sufficientem libertatem, & convenientem materiam. Alias autem quando quis intuitu commoditatis temporalis, vel propter mortem vitandam, aliās non facturus, commotus est ab intrinseco, vouet Religionem, aut castitatem, essent dispensabilia vota, cum tunc non sint facta ex primario affectu religionis, aut castitatis; sed ex affectu commoditatis temporalis, vel ex affectu vitandi mortem.

347

Tertia, & probabilior sententia

ria affirmat posse commutari vota pœnalia castitatis, aut religionis vigore privilegij bullæ Cruciatæ, non solum ante impletam conditionem, sed etiam post impletam, ita docent Henriquez lib. 7. summ. cap. 30. n. 6. & in Glosa litera A. Medina lib. 1. summ. cap. 14. §. 6. & 12. quæst. 96. art. 4. ad 2. Aragon. in 2. 2. Diui Thomæ quæst. 88. art. 12. post 6. concl. Toletus lib. 4. cap. 18. n. 11. Sayrus in clauis regia. lib. 6. cap. 11. n. 72. Sanchez lib. 8. de matr. disp. 10. n. 8. & tom. 1. summ. lib. 4. cap. 40. n. 9. Suarez tom. 2. de relig. lib. 6. de voto cap. 23. n. 1. iuncto n. 6. Bonacina disp. 4. de præceptis quæst. 2. punct. 7. §. 4. n. 17. versu dixi modo Layman in Theol. moral. lib. 4. tract. 4. cap. 8. n. 9. Filliuccius tract. 26. cap. 9. num. 270. Homobonus par. 1. exam. tract. 7. quæst. 57. Malderus in 2. 2. Diui Thomæ tract. 10. cap. 5. dub. 10. versu nota Barbosa de potestate Episcopi par. 2. allegat. 37. n. 7. Sanctarell. de iubilæo cap. 11. dub. 1. Ascanius Tamburinus tom. 2. de iure Abbatum disp. 18. quæst. 8. nu. 39. Barthol. à Sancto Fausto lib. 3. thesauri religionis quæst. 107. n. 4. & lib. 4. de iubilæo quæst. 164. Sà verb. voti irritatio n. 11. Reginaldus lib. 18. praxis fori pœnit. nu. 337. Ludouicus Lopez par. 1. directorij cōscientiæ cap. 44. §. si autem sub forma Fernãdez par. 3. exam. Theolog. moral. cap. 9. sect. 2. §. 17. num. 9. Bossius de iubilæo sect. 2. casu 10. n. 29. Trullench in bull. cruc. lib. 1. §. 7. cap. 3. dub. 6. nu. 13. & in decalogum lib. 2. cap. 2. dub. 40. n. 3. Ludouicus à Cruce in explicat. bull. Cruc. disp. 1. cap. 6. dub. 8. nu. 4. Zaccarias Paqualigus de iubilæo quæst.

348

295. à n. 6. Pater Franciscus Bar-diū explicat. bull. Cruciat. par. 2. cap. 2. sect. 2. n. 23. D. Carolus Latus in dilucidat. bull. Cruciat. disp. 8. quæst. 2. diffic. 2. n. 8. Rodriquez mutās suam opinionem tom. 1. quæst. regul. qu. 63. art. 7.

Prima pars nostræ sententiæ manifestè probatur: scilicet vota pœnalia castitatis, aut Religionis ante completam conditionem esse commutabilia vigore bullæ Cruciatæ: quia omnia vota pœnalia ultra propriam imperfectionem, quam habent: vt pœnalia sunt, habent generalem suspensionem conditionalium: nā reuera conditionata sunt; ergo nullum votum pœnale est referuatum non impleta conditione; ergo à fortiori vota pœnalia castitatis, & Religionis non sunt referuata ante impletam conditionem: ergo possunt commutari à Confessario vigore bullæ Cruciatæ: Paret hæc vltima cōsequentia: quia omne votum: siue absolutum, siue conditionale, siue pœnale conditionale, quod non est referuatum Sūmo Pontifici est commutabile vigore bullæ Cruciatæ: atqui votum pœnale castitatis, aut Religionis: vtpotè conditionatum, non est referuatum ante impletam conditionem: ergo in hoc statu est commutabile à Confessario vigore bullæ Cruciatæ.

349

Sed dices votum pœnale castitatis, aut Religionis ante impletam conditionem non est votum castitatis, aut Religionis: ergo non potest commutari vigore bullæ Cruciatæ; probatur consequentia, quia commutatio non potest versari circa id, quod non est: atqui votum pœnale castitatis, aut Religionis ante incursum pœnam non est vo-

sum castitatis, aut Religionis: ergo ante incursum poenam non est commutabile vigore bullae Cruciatæ. Respondetur distinguendo antecedens: votum poenale castitatis, aut Religionis ante impletam conditionem, seu incursum poenam non est votum perfectum castitatis, aut Religionis, concedo antecedens: non est votum imperfectum, nego antecedens: nam dictum votum poenale castitatis, aut Religionis ante impletam conditionem; seu incursum poenam obligat imperfectè ad materiam promissam: nempe ut eueniente promissione executioni mandetur: quare ante euentum, & conditionis ad

350

impletionem non est integrum vouenti resilire ab obligatione, per votum ingrediendi Religionem contracta: at eo ipso, quod non est perfectum, censetur non reseruatam, & consequenter commutabile vigore priuilegij bullae Cruciatæ. Secunda pars nostrae sententiae: scilicet votum poenale castitatis, aut religionis: etiam post impletam conditionem, seu incursum poenam non esse reseruatam, & consequenter posse commutari per bullam Cruciatæ varijs rationibus: probatur à Doctoribus citatis pro nostra sententia: sed magis mihi placet ratio, quae pro hac parte adducitur à Suarez dict. cap. 23. nu. 8. quae sic se habet: quia in voto poenali vouens non intendit directè, & per se id quod vouet in poenam, vt Religionem, vel castitatem; neque illud promittit intendens per se cultum Dei; sed potius affectat vitare talem rem,

351

vt molestam, & poenalem: ideòque illam promittit sub tali conditione, vt ex affectu vitandi poenam cogatur vitare culpam, aut vitium; ergo ille, qui sic vouet non vult religionem, aut castitatem, nisi valde materialiter, & imperfectè, ergo nunquam potest votum illud esse votum simpliciter Religionis, etiam conditione impleta. Antecedens, & prima consequentia sunt nota, secunda vero consequentia probatur: quia votum religionis, aut castitatis simpliciter dictum significat illud, quod factum est ex affectu religionis, aut castitatis: ergo non est verisimile voluisse Summum Pontificem reseruare vota simili modo facta in quocumque statu inueniantur.

Ad fundamentum primae sententiae pro prima eius parte (nam in secunda cõuenit cum nostra) respondetur; distinguendo maiorem votum castitatis, vel religionis est reseruatam si sit propriè votum castitatis, vel religionis formaliter, concedo maiorem: si non sit propriè, & formaliter votum castitatis, vel religionis, sed tantum improprie, & materialiter, nego maiorem, Cum autem votum poenale castitatis, aut religionis non sit propriè, & formaliter votum castitatis, aut religionis, sed tantum improprie, & materialiter, nam formaliter est votum punitionis, vt ex dictis in probatione secundae partis nostrae sententiae constat, ideo dictum votum poenale castitatis, aut religionis, non est votum reseruatam, siquidem in reseruatione continentur tantum vota castitatis, & religionis: quae sunt propriè, & formaliter talia.

352

Ad fundamentum secundae sententiae, quae ad secundam eius partem respondetur, distinguendo maiorem, Confessarius non potest virtute bullae Cruciatæ

com-

commutare vota absoluta castitatis, & Religionis: si sint propriè, & formaliter talia: concedo maiorem; si non sint propriè, & formaliter vota absoluta castitatis, & Religionis: sed tantum improprie, & materialiter talia; nego maiorem. Et similiter distinguo maiorem: votum poenale castitatis, aut Religionis: impleta conditione transit in votum absolutum castitatis, aut Religionis, & non dependet amplius à conditione: ac si nunquam esset posita, in votum absolutum castitatis, aut Religionis propriè, & formaliter; nego maiorem: improprie, & materialiter: concedo maiorem, & nego consequentiam. Nam vt supra dictum est: solum continentur sub reseruatione vota Religionis, & castitatis, quae sunt formaliter talia; id est illa, quae proueniunt ex intentione, & amore per se castitatis, & Religionis: vota autem castitatis, & Religionis poenalia non sunt talia per se primo absolutè, & simpliciter; sed tantum secundum quid: quia eliguntur, vt media in ordine ad certum finem: media autem quia sunt sub determinatione finis in esse morali ab ipso denominantur, & actus circa media sumit specificationem à fine. Et proinde intentio, quae versatur circa finem: tanquam forma determinans omnes alios actus; tribuit denominationem. Hinc Aristoteles 5. ethicorum cap. 2. inquit, quod si quis meatur furandi causa iniustus est: non autem intemperans. Et ideò cum hæc vota poenalia stent sub alia intentione iuxta ipsam iudicanda sunt, & non venient propriè, & formaliter per se primo nomine votorum castitatis, & Religionis; cū non sint ex intentione ipsarum,

353

sed ex alia; si quidem formaliter sunt vota punitionis, vt supra diximus.

Ad instantiam autem Patris Magistri Basilij Pontij Legionensis positam num. 343. quatenus doctrinae superius datae opponitur. Respondeo negando nullum esse idoneum fundamentum ad asserendum vota poenalia castitatis, aut Religionis post impletam conditionem non transire in vota absoluta primario, & per se: ex eo quod non sunt facta ex affectu, & amore per se primo, castitatis, aut Religionis, vt constat ex superius dictis. Neque ex hoc sequitur, quod qui vouit religionem ob aliquam commoditatem temporalem, aut ad euitandam mortem non teneatur ad dictum votum: tanquam ad votum absolutum Religionis: quia qui sic vouit Religionem, emittit votum ex amore per se primario ipsius Religionis; licet hoc faciat ad euitandum mortis periculum, aut ob aliquam temporalem commoditatem: honoris videlicet, aut dignitatis, quae potest acquiri medio statu Religioso: sicut qui vouit ingredi religionem; si talia peccata commiserit non in vindictam peccatorum; sed vt in Religione vitet pericula, & occasiones sic peccandi videtur illud votum fieri sufficienter ex affectu ad Religionem: saltem, vt est actum medium ad vitanda peccata, quod est optimum voti motiuum. Unde tale votum videtur potius conditionatè purum, quam propriè poenale, & non videtur fieri ex affectu cauendi obligationem; sed solū ex affectu cauendi peccata, & vtendi conuenienti remedio circa illa: solumque videtur pro tunc apponi conditio ad sumendam sufficientem experientiam necessariam.

fitatis talis remedij; ideoque impleta conditione satis voluntarium, & conditionatum relinquatur votum Religionis; ut remedij, & medicinæ contra peccata, quod merito censendum est votum simpliciter religionis, ac subinde referuatum.

354

Aduertendum tamen est cum Patre Frãcisco Suarez vbi supra nu. 9. differentiam esse inter votum factum sub tali conditione de præfenti, aut de præterito ex parte affectus vouentis: nam quando iam supponitur peccatũ factum, ut si quis dubitans an in tali actu peccauerit mortaliter: ita voueat: si in hoc peccauit mortaliter, in vindictam talis peccati voueo ingredi religionem, voluntas religionis etiã si sit in poenam est absoluta ex solo affectu vouentis: solumque videtur oriri ex dolore peccati iam commissi, quod non repugnat perfectioni voti, sic enim frequentes peccatores vouent religionem, ut possint penitentiam agere de peccatis, & alia, quæ sunt perfecta vota, & referuata. At vero, quando conditio est de futuro: quia nõ dũ supponitur culpa, quæ est causa poenæ: ideo promissio religionis à principio fuit facta ex affectu fugiendi illam, ut ita etiam vitetur peccatum, & in hac parte, votum illud, ut est religionis est valdè imperfectum sub ea ratione: ideoque non est propriè votum religionis formaliter: sed tantum imperfectè, & materialiter, & ideo non referuatum: etiam post impletam conditionem, seu incurfam poenam, atque aded commutabile per bullam Cruciatæ.

(:†:)

RESOLVTIO XXXIII.

Verum vota purè conditionalia castitatis, aut religionis sint commutabilia vigore bullæ Cruciatæ.

355

Pro maiori claritate huius difficultatis supponendum est, quod votum, ut sic diuiditur in absolutum, & conditionatum, absolutum votum est illud, quod absolutè, & simpliciter nulla adiecta conditione emittitur, v. g. voueo religionem, castitatem, &c. conditionatum autem votũ illud dicitur, quando aliquid Deo promittitur aliqua apposita conditione, v. g. voueo religionem si Pater meus consenserit. Hoc autem votum conditionale subdiuiditur in votum conditionale poenale, & in votum conditionale non poenale, seu merè conditionale. Conditionale poenale est, quoties vouens minimè est affectus ad rem sub poena in voto promissam, & illã sub conditione aliqua sibi in poenam proponit, ut eius incurrẽdæ timore arceatur, & à crimine quod vitare optet absteineat, v. g. si quis promittat se non lusurum sub poena religionis, vel castitatis seruandæ, de quo voto egimus resol. præcedenti. Votum merè conditionale est illud, quãdo res promissa non promittitur quasi odiosa, & velut poena vindicatiua, sed vel quasi contrahendo cũ Deo petendo ab ipso aliquid, & ad incitandum Deum, offertur illi materia promissa, ut sic Deus ad rem optatam concedendam alliciat, v. g. si quis morbo oppressus, aut in alio periculo constitutus promittat religionem se ingressurum, aut seruaturum perpetuam castitatem.

tem. Aduertendum tamen est, quod ad id, ut votum conditionale sit verum conditionale nõ sufficit, quod conditionali modo explicetur; sed debet re vera interuenire conditio, quæ se habeat propriè per modum conditionis, ita ut in existentiam ipsius conditionis refundatur obligatio voti, & proinde de se in suspenso maneat vsque ad purificationem illius. Vnde necessè est, quod sit ex natura rei extrinseca voto, nec ipsi tacitè inest, quia dum inest ex natura rei non facit actum conditionatum l. condit. extrin. ff. de condit. & demost. quia etiam si non apponatur subintelligitur, & proinde interuenit etiam in actu absoluto, vnde si quis voueret religionem exequendam post annũ habet tacitam conditionem si viuat: & tamen votum est absolutum, vnde si expresse apponatur talis conditio non reddit votum conditionale, sed relinquit inesse absoluto, quia expressio illius, quod tacitè inest nihil operatur.

356

In hac sicut in præcedenti difficultate tres versantur sententiæ: duæ ex diametro oppositæ, & altera: quasi media viam tenens. Prima negat vota conditionalia castitatis perpetuæ, aut Religionis esse commutabilia virtute privilegij bullæ Cruciatæ, siue conditio: sit impleta: siue non sit impleta: ita Sotus lib. 7. de iust. & iur. quæst. 2. art. 1. ad 4. Corduba in summ. quæst. 152. Rodriguez in bull. Cruc. 6. 9. n. 125. Aragon. 2. 2. quæst. 88. art. 12. versu si quis autem quærat. Azorius par. 1. lib. 11. cap. 19. q. 13. Vegapar. 2. summ. cap. 126. casa 21. Sanctarellus de iubilæo cap. 11. dub. 2. Barbosa part. 2. de potest. Episcopi allegat. 37. n.

357

6. Nauarrus in manuali cap. 12. nu. 43. Gattierrez lib. 2. quæstionum canonicarum cap. 22. nu. vltimo Valentia tom. 3. disp. 6. punct. 7. versu item possunt.

Probatur 1. quia votum conditionale non poenale castitatis, aut Religionis sit propriè, & per se ex affectu castitatis, aut Religionis: ergo obligatio dicti voti est perfecta: licet suspendatur executio in euentum conditionis atqui votum castitatis, aut Religionis, quod sit ex affectu per se virtutis Religionis, aut castitatis est votum referuatum: ergo non potest commutari, siue ante; siue post impletam conditionem. Minor subsumpta probatur quia ideo votum poenale castitatis, aut Religionis: non est referuatum: quia non sit per se ex affectu castitatis, aut Religionis: siue conditio sit impleta, siue nõ sit impleta.

358

Secundo probatur, quia vota conditionalia castitatis, & religionis obligant ante euentum conditionis: ergo sunt referuata ante euentum conditionis; consequentia ex antecedenti constat, & antecedens probatur: quia si vota conditionalia castitatis, aut religionis nõ obligarent ante euentum conditionis; liceret vouenti conditionatè castitatem, transire ad nuptias absque peccato non expectato euentu conditionis: atqui hoc est falsum: cum omnes concedant sic vouentem peccare contra castitatem; si transeat ad nuptias nõ expectato euentu conditionis: in quo distinguitur votum conditionale: mere conditionale castitatis à voto conditionali poenali eiusdem castitatis: nam habens votũ castitatis poenale conditionale, potest transire ad nuptias: absq; eo quod peccet contra castitatem

ante

359

ante euentum conditionis: ergo vota purè conditionalia castitatis, aut religionis obligant ante euentum conditionis: ergo ante euentum conditionis sunt reseruata, & consequenter non possunt commutari virtute priuilegij bullæ Cruciatæ, siue conditio sit impleta, siue non sit impleta.

Secunda sententia in alio extremo affirmat vota conditionata castitatis, aut religionis non esse reseruata; ac proinde posse commutari vigore bullæ Cruciatæ, aut iubilæi, siue ante, siue post impletam conditionem: ita Thoma Sanchez lib. 8. de matr. disp. 10. nu. 13. & in summ. 10. 1. lib. 4. cap. 40. nu. 99. Gomez in bull. Cruc. clausul. 19. nu. 99. Ledesma in summ. part. 2. tract. 10. cap. 8. Toletus in summ. lib. 4. cap. 18. num. 11. Leon. de iubilæo par. 2. nu. 95. Trullèch. in exposit. bull. Cruc. lib. 1. S. 7. cap. 3. dub. 7. nu. 9. Castropalao part. 3. disput. 2. de voti relaxatione punct. 12. nu. 15. Malderus 2. 2. tract. 10. de virtutibus cap. 5. dub. 10. versu nota Bossius de iubilæo sect. 2. casu 10. n. 35. Bartholomæus à Sancto Fausto lib. 3. Thesauri religionis qu. 111. n. 3. & lib. 4. de iubilæo qu. 165. versu alij vero Diana par. 1. tract. 11. resolut. 54. Martinus à San Ioseph in monita Confessariorum lib. 2. tr. 14. de indulgentijs p. 12. Gobat. de iubilæo c. 40. n. 3 17. quæ sententia valde probabilis est, & tuta in praxi, & nouissimè eâ defedit Zaccarias Pasqualigus de iubilæo qu. 296. n. 5. et 6. P. Franciscus Bardi in explic. bull. Cruc. part. 2. tract. 7. n. 36. D. Carolus Latus in dilucidat. bull. Cruc. disp. 8. quæst. 2. diffic. 3. nu. 21. Pater Leander à Sanctissimo Sacramento part. 1. tr. 5. disp. 14. quæst. 139. & 131.

360 Probatur hæc sententia quoad primam eius partem à Zaccaria Pasqualigo n. 5. citato, scilicet vota conditionalia castitatis, et religionis ante euentum conditionis non esse reseruata, et proinde posse commutari virtute bullæ Cruciatæ, aut iubilæi; quia eo ipso, quod dicta vota conditionalia castitatis, & religionis pendent ab euentu futuræ conditionis, seu existentie ipsius remanent in suspensio: ita vt non inducant obligationem ad materiam voti, sed tantum sint inductura verificata existentia conditionis, & de præsentisolum inducunt obligationem ad expectandum euentum ipsius: ergo non sunt reseruata; sed possunt commutari vigore priuilegij bullæ Cruciatæ: aut virtute iubilæi. Antecedens patet, quia conditio suspēdit actum, & facit, quod non valeat, nisi existente conditione. si quis sub conditione ff. si quis omnino caueat, & l. cedendi ff. de verb. signific. vnde obligatio nulla est; quousque ponatur conditio: alioquin non esset verum dicere, quod conditio nihil ponere tinesse. Quia tamē ponitur obligatio, veluti in radice ad euentum conditionis: ideo tenetur vouens expectare euentum conditionis. Consequentia probatur: nam ante euentum conditionis tota obligatio, quæ de facto habetur est solum ad expectandam conditionem: ergo non adest votum castitatis, aut religionis; quia tale votum cum consistat in actuali promissione dicit actualem obligationem ad religionem, seu castitatem. Ergo dispensatio, aut commutatio non versatur circa tale votum; sed solū circa obligationē expectandi conditionē, aut circa materiam talis conditionis.

Se.

361.

Secundam vero partem dicitur sententia probat idem Pasqualigus ubi supra num. 6. scilicet vota conditionalia castitatis, et religionis, etiam post impletam conditionem non esse reseruata; atque adeo posse commutari virtute iubilæi, aut vigore priuilegij bullæ Cruciatæ. Quia hæc vota attingunt suam materiam non secundo dum se præcisio: sed cum dependentia à materia in conditione posita: ita vt materia voti non cadat sub promissione: nisi vt connexa cum materia conditionis, vtque adeo: quatenus illam trahit secum. Ergo non sunt vota pura castitatis, et religionis, sed aliquomodo mixta cum alia materia: quia hæc materia conditionis non cadit sub promissione: trahitur tamen à materia voti: quia ipsa non cadit sub promissione: nisi quatenus trahit materiam conditionis. Vnde cum reseruatō Aristote accipienda sit, non erunt hæc reseruata: cum reseruatō debeat accipi de votis puris castitatis, et religionis.

362

Confirmatur: quia ista vota conditionalia non obligant purificata conditione: nisi in virtute illius voluntatis conditionate, perquam emissa sunt; et proinde cum sine promissione facta Deo, includunt in eis esse illam voluntatem, cum in ipsa consistat promissio: ergo licet præsit conditione; fiant absoluta, sunt tamen imperfecta: nam eorum principium, quod inspicitur est leg. Porpon. ff. de negot. gest. et l. nam orig. ff. quod vi, aut clam, imperfectum est, quia est voluntas conditionata, quæ non habet immobilitatem: nec per se primo fertur in materiam voti: sed ex affectu materie posite in conditione; vnde obligatio fundatur in consensu voluntatis imperfecto, qui de se illam non infert, sed determinatur ab extrinsecis; necesse ab euentu conditionis, vt inferat. Ergo hæc vota tanquam imperfecta in ratione voti;

363.

licet fiant absoluta; quia reseruatō tanquam Aristote accipienda, non debet extendi ultra vota perfecta, quæ imperfecta consensu fundantur.

Tertio, et probabilis sententia media via procedit; affirmat enim posse commutari vota purè conditionalia castitatis, et religionis ante euentum conditionis, inquit Communit cum secunda sententia, et differt à prima; negat vero posse commutari vigore priuilegij bullæ Cruciatæ prædicta vota conditionalia post impletam conditionem, in quo conuenit cum prima sententia, et differt à secunda: ita Pater Franciscus Suarez tom. 2. de relig. lib. 6. de irritatione, dispensatione, et commutatione voti cap. 22. a num. 11. Pater Magister Basilius Pontius Legionensis de matr. lib. 8. cap. 9. nu. 7. 8. et 9. Pater Paulus Sarmar in thesop. moral. lib. 4. tract. 4. num. 10. Sessius de iust. et iure. lib. 2. cap. 40. sub. 13. num. 106. Versu quousque tamen. Sarmar in clauis regia lib. 6. cap. 11. n. 77. Filiucius tract. 26. cap. 9. num. 269. Bonacina in præcipis Decalogi. disp. 4. q. 2. punct. 7. §. 4. num. 17. Versu vti modo. Labar de iubilæo part. 2. cap. 27. num. 179. Ascanius Jamburinus tom. 2. de iura Abb. disp. 18. quæst. 6: num. 37. Reginaldus in praxi fore præteritæ lib. 18. n. 336. Ludouicus à Cruce in exposit. bull. Cruc. disp. 1. cap. 6. sub. 9. n. 16. Pater Antonius de Escobar. et Merdoza in vniuersa thesop. mor. tom. 1. lib. 7. de bulla Cru. sect. 2. problema 71. n. 676. et alij apud ipos. Hæc sententia quo ad primam partem manet probata fundamentis secundæ sententia, quo ad primam eius partem.

364.

Quo ad secundam vero probatur primò à Patre Francisco Suarez a. n. 11. quia licet contractus fuerit à principio conditionatus impleta conditione purificatur, et tamen perfectus manet; ac si à principio fuisset sine conditione factus: ergo idem est de voto conditionato

Ca.

Castitatis, et religionis: Consequentia patet à paritate rationis. antequam autem probatur ex l. potior ad finem. ff. qui in pig. potiores, de. ubi sic habet; Cum semel conditio extiterit; pignori habeatur, ac si illis tempore, quo stipulatio interposita est sine conditione facta esset: ergo de.

Nec valet: si respondeas hoc verum esse, quantum ad obligationem: non vero quantum ad radicem obligationis; nam licet obligatio equalis sit, tamen radix obligationis non est, et que perfecta. hoc inquam non valet, nam contra hanc responsionem. Prima Arguit Pater Suarez ubi dicitur 12. quia in alijs contractibus, non tantum obligatio, sed etiam contractus ipse est equalis perfectione conditione impleta, ut patet in matrimonio, et sponsalibus impleta conditione, et idem est in emptione et venditione, et qua cumque humana promissione, ergo voluntarium est solum votum excipere. Deinde: quia videtur impossibile obligationem esse equalis perfectam, et consummatam, et consensus non esse equalis perfectum, cum obligatio sit quasi formalis effectus consensus et voti, vel sit in genere cause efficientis, et ita intrinsicus, ut non possit esse maior perfectio in ratione obligationis, quam in ratione voti, siquere, quia commutatio, vel dispensatio non cadit in votum, ut est actus, qui precessit, et iam non est, sed ut relinquit obligationem: ergo si pervenit ad eum statum, in quo tam perfectam obligationem inducit,

sicut votum absolutum, erit equalis indispensable, seu reservatum. Necius alij actus, vel contractus sub conditione facti impleta conditione eorundem pariunt effectus morales, quos pariunt similes contractus absoluti à principio; ergo in presenti erit eadem reservatio, antequam patet in questione, nam sponsalia sub conditione, que ante conditionem impletam non inducunt impedimentum publicæ honestatis: impleta conditione illam inducunt, non minus quam si à principio fuerint absoluta; Cap. unus §. ille de spons. in 6. Item datio beneficii sub conditione dimanata de futuro ante conditionem impletam non inducit censuram, et aliam penam, impleta vero conditione inducit, et idem est in similibus. Consequentia autem probatur à paritate rationis, dicere enim quod in reservatione attenditur ad defectum, et non in sponsalibus, et alijs gratis dationibus, et nulla ratio differentie assignari potest.

Secundo Contra dictam responsionem Arguit idem Pater Suarez 13. quia illa imperfectio, que in voto sub conditione facta, tanquam in radice consideratur nulla est, neque in ordine ad consensus, neque in ordine ad moralis effectus: ergo solutio superius data, nulla est. antequam ut declarat pater Suarez distinguit duos ordines horum votorum conditionalium sub uno constitutis omnia illa vota, que fiunt per modum patti conditionati cum Deo, si periculum, easque hoc faciam, si tale beneficium contuleris, tale

servitium faciam, de. in alio potuit alia vota, que sub simplici conditione fiunt sine figurati patti cum Deo, ut voto Castitatem, si Confessor probaverit; vel si pater meus consenserit. de. in prioribus votis inquit Pater Suarez () nulla imperfectio est ex parte consensus propter suspensionem, et imperfectam contractus, que durat, quando conditione non impletur, illa autem posita, tollitur suspensio, et imperfectio contractus: ergo nulla imperfectio relinquitur ex vi illius virginis, quia illa solum erat pro statu conditionis non impleta, et ita ille met consensus, qui precessit, respicit duo tempora preterita, scilicet, dum non est conditio, et futurum pro quo est, et licet posterior sit imperfectus, pro posteriori est perfectus, et talis incipit esse statim ac conditio posita. Obligatio autem tunc non dicitur ex consensu ut terminata ad tempus preteritum, sed ut terminata ad subsequens tempus in quo est impleta conditio.

Sed hęc probatio Patris Suarez, et impugnatio ab ipso facta contra dictam responsionem non placeat Patri Francisco Bardi loco superius citato, et ita ad argumentum supra factum a Patre Suarez respondet s. n. ad. hoc ipsum argumentum esse solvendum ab ipso P. Suarez concedere votum conditionale penale non esse reservatum, etiam impleta conditione, nam eadem ratio militat in utroque

casu, quia impleta conditione illa sub qua votum penale fuit emissum, obligatio illa erit absoluta, ac si initio contracta fuisset absque conditione, et tamen hoc non obstantem, docet P. Suarez votum esse imperfectum ut pote proveniens ex imperfecta radice: ergo hoc ipsum possumus dicere de voto mure conditionali, et nihil officit maiorem inveniri imperfectiorum in voto penali, et per consequens magis distare à perfectione voti simpliciter dicti: nam sufficit tanta imperfectio, per quam votum in materia odiosa, qualis est reservatio, non censetur comprehendere, et talis est imperfectio illa, que reperitur in voto conditionalibus. Ut dicitur in responsione postea facta P. Suarez, et probatur fundamentum ablatum pro secunda parte secunde sententie.

Secundo dicitur ad argumentum respondet dicitur P. Franciscus Bardi n. 41. ubi aduertit, aliud esse loqui de obligatione voti, aliud vero de consensu, a quo consurgit ipsa obligatio, concedit igitur P. Bardi obligationem ad impleta conditione esse absolute perfectam, sicut est in alijs votis ab iuris absolutis, et in certis contractibus, negat tamen consensum, ex quo resultat obligatio esse perfectam in his votis conditionalibus. Ad idem dicitur vero factam in oppositum a P. Suarez, negat obligationem esse effectum formalem consensus, nam eius effectus formalis inquit, non est constituere formaliter humanam obligationem, sed consensualem, seu volentem, ex quo sequitur veluti proprietas que tam obligatio, hanc autem, que contra viget P. Suarez

scilicet, non posse perfectam obligati-
onem proficisci ex imperfecto consen-
su, cum distinctiora responder-
dicitur P. Franciscus Bardi, inquit
enim perfectionem, aut imperfectio-
nem obligationis, quae provenit ex
voto, vel esse attendendam in ordi-
ne ad effectum formalem intrinsecum
et proprium ipsius obligationis, vel in
ordine ad causam extrinsecam, a
qua oritur. Si primo modo spectetur,
ait: obligationis vim consistere in indi-
visibili, proinde quoad modum oblig-
andi non dari unam obligationem
altera maiorem, nam quae cumq; posita
eodem modo universam afficit; si vero
spectetur secundo modo: nempe in or-
dine ad causam, unam esse posse al-
tera perfectiorem, et sic obligatio, quae
provenit a votis, quae emittit ab impu-
beribus, vel ab alijs personis, quae sub-
iungitur alteri, quoad potestatem do-
minativam non esse infra firmam, sicut
est illa, quae resultat ex voto perso-
narum, quae sunt sui iuris, illa enim
auferri potest ab eo, in quo domi-
nativa residet potestas, et ista
requirit hoc pacto tolli, atque adeo
erit firmiter in subiecto, et per-
fectior. His autem positis, respon-
det ad instanciam in oppositum,
et dicit: impossibile esse obligati-
onem esse perfectam in ordine ad
causam, a qua proficiscitur, et con-
sensum, ex quo ritur ipsa obligatio,
non esse perfectum, quia causa
talis obligationis. Consensum in-
voluit, nempe consensum in voto in-
clusum, et non esse impossibile
obligationem quoad suum effectum
formalem intrinsecum esse perfec-
tam, consensum vero qui in voto
includitur esse imperfectum im-
perfectiora, de qua loquitur secunda sententia,

videlicet, ea imperfectiore, quae minui-
t voti perfectionem, et obligationem.
Verum enim vero licet in supra-
dictis responsionibus: incipue in se-
cunda doctrina, valde probabiliter con-
tineatur, nihilominus, non eruantur
vita argumenti P. Francisci Suarez,
nec infirmitas efficaciam impugna-
tionum eiusdem Patris Suarez, qui-
bus impugnat solutionem ibi datam
dicto argumento. In primis enim pri-
ma responsio. Eruditi P. Francisci Bar-
di non nocet doctrina tradita a P. Suarez,
nam ut ipse ait, respondendo ad si-
milit argumentum dicti. Cap. 23.
n. 16. Si liceret unum ex altero
inferre in dicto casu, potius conceden-
dum esset, vota poenalia esse reser-
vata, impleta conditione, quam con-
ditionalia non esse reservata condi-
tione impleta, id est, sistendo in doc-
trina dicti P. Magistri Suarez, concedo
votum poenale conditionatum non
esse reservatum, etiam impleta con-
ditione: neque tamen inde sequi
votum conditionale non poenale ca-
stitatis, aut religionis non esse reser-
vatum, impleta conditione, et ratio
disparitatis est, quam assignamus
Cum eodem Patre Suarez supra
resolvit. 32. num. 347. scilicet,
quia in voto poenali votum non
intendit vitare, et perse id, quod
vovet in poenam, scilicet religionem,
vel castitatem, neque illud promit-
tit perse intendens cultum Dei, sed
potius affectat vitare talem rem,
et ideo illam promittit sub tali con-
ditione, ut ex affectu vitandi poe-
nam, cogatur vitare culpam,
quare qui sic vovet, non vult
religionem perse primo formaliter,
aut castitatem, sed solum ma-
terialiter, et imperfecte, id est, quae
votum illud poenale castitatis
aut

aut religionis, non est simpli-
ter votum castitatis, aut reli-
gionis, etiam conditione impleta,
et consequenter non est votum
reservatum in dispensabile et
incommutabile. quae ratio non
mutatur in voto pure conditionali
Castitatis, aut religionis, quod fit
per modum pacti conditionati cum
Deo. Nam tunc votum vult per
se primario, et formaliter castita-
tem aut religionem, et ita est prop-
rie et formaliter votum castita-
tis, aut religionis, et nulla est im-
perfectio ex parte consensus pro-
pter suspensionem et imperfectio-
nem contractus, quae durat, quoad
conditio non impletur, illa autem
posita, tollitur suspensio, et imper-
fectio contractus, ut optime du-
citur eodem P. Suarez veli supra. nu.
13. Ergo non valet consequentia, vo-
tum conditionale poenale castitatis
et religionis de conditione futura
non est reservatum post impletam
conditionem: ergo votum pure conditio-
nale castitatis, aut religionis, non est
reservatum post impletam conditionem
cum magna sit inter dicta vota dis-
paritas, ut supra diximus.

Nec secunda ratio infirmitas doctri-
nam traditam a Patre Suarez, nam
licet obligatio non sit effectus formalis
consensus voti, cum non constituat
hominem formalem obligatum, sed
consentientem, seu volentem, ut bene
docet P. Franciscus Bardi, sed sit
veluti proprietas quaedam ipsius consen-
sus, est tamen proprietas ita intrin-
seca, ut non possit esse maior perfectio
in ratione obligationis, quam in ratione
voti: ergo si obligatio ad impleta condi-
tione est absolute perfecta, sicut est
in alijs votis ab initio absolutis, et in certis

Contractibus, consequens est, ut im-
pleta conditione, dictum votum con-
ditionale sit perfectum in ratione
voti, et cum sit de materia reser-
vata castitatis, aut religionis, ut
supponitur, necesse est, ut dictum
votum sit reservatum ad impleta
conditione. Nam imperfectio in
motibus applicata voluntatem ad
votendum, non satis est, ut votum
non sit reservatum, si alia ma-
teria reservata sit. Ad id autem,
quod in dicta responsione additur,
scilicet, quod licet perfectum, aut im-
perfectio obligationis, quae provenit
ex voto, si attendatur in ordine ad
effectum formalem intrinsecum, et
proprium ipsius obligationis, non
sit una obligatio altera maior,
cum quae cumque posita eodem modo
universam afficiat, licet si consi-
deretur, ut provenit a causa ex-
trinseca, una esse possit altera ma-
ior, ut constat in exempli ibi al-
lato de obligatione, quae provenit a
votis, quae emittit ab impuberi-
bus, vel ab alijs personis, quae sub-
iungitur alteri quoad potestatem domi-
nativam de favore hanc doctrinam
valde probabilem esse, sed non nocet
doctrina tradita a P. Suarez, nisi enu-
ciat eius efficaciam, nam ipse non afir-
mat, quod in voto conditionato casti-
tatis aut religionis non detur ali-
qua imperfectio, sed solum dicit, quod
imperfectio, quae datur ex parte consen-
sus, sic voluntatis in illis votis, quae
fiunt per modum pacti conditionati
cum Deo, nulla est imperfectio, quae
sufficiat ad hoc, ut dicta vota conditio-
nata non materialiter reservata ad im-
pleta conditione, cum nulla imperfectio
sit in dictis votis ex parte consensus
propter suspensionem, et imperfectum contractus
quae du

ius durat quando conditio non im-
pletur, et illa potest tollitur suspensio
et imperfectio contractus, et consequen-
ter nulla imperfectio relinquitur ex
vultu originis, quia illa solum erat
pro statu conditionis non implere, et
ut bene advertit dicitur P. Suarez
n. 13. supra citato, consensus vovendi
conditionate castitatem, aut reli-
gionem, duo respicit tempora presens,
scilicet, dum non est conditio, et fu-
turum pro quo est talis conditio, et
quamvis dicitur consensus, prout re-
spicit tempus presens, in quo non dicitur
est conditio purificata, sit imperfectio
sua, tamen prout respicit tempus fu-
turum, est perfecta, et talis incipit
esse statim, ac conditio ponitur. Cum
autem tunc non oriatur obligatio ex
consensu et terminato ad tempus
precedens, sed terminato ad subse-
quens tempus, in quo est implere
conditio, consequens est, ut si
implere conditio, obligatio est
ita perfecta, sicuti est in alijs vo-
tis ab initio absolutis, ut concedit
P. Franciscus Barad, quod
consensus, implere conditio sit
ita perfecta, sicuti est perfecta
obligatio, ergo implere conditio,
votum conditionatum castita-
tis est votum perfectum casti-
tatis, cum tunc constet ex per-
fecta obligatione, et ex perfecto
consensu ex parte vovendi, argui
votum castitatis perfectum,
tam ex parte consensus vovendi,
quam ex parte obligationis ipsius
vovendi est reservatum, et incommu-
tabile vigore bullae Cruciae.
ergo votum conditionatum castitatis
aut religionis, implere conditio,
manet reservatum indispensabile,
et incommutabile virtute privilegij
bullae Cruciae.

Sed dicitur semper est hae im-
perfectio, quod votum fit in cultu vel
obtinendo a Deo. Sed contra ar-
guit optime P. Suarez n. 14.
nam hae imperfectio, qualis cumq[ue]
illa sit, imperfectionis est ad reser-
vationem, nam votum religionis
etiam si fiat in cultu honorum, et
commoditatum temporalium re-
servationis, et ex ea parte sit imper-
fectum, nihilominus validum
et reservatum est, quia illa non
est imperfectio in proprio obiecto
seu materia voti, nec in plenitudine
consensus, sed tantum est in mo-
tivo ex parte vovendi, seu in ap-
plicatione ad vovendum. Idem
autem est in voto illo conditionato:
nam si motuum vovendi sit mi-
nus perfectum, tamen consensus
est plenus, et pro tempore in qua fu-
erit posita conditio, est absolutum,
cuius signum est, quia posita Con-
ditiore, transit in absolutum,
et consummat contractum sive
sui mutatione per solam mutatio-
nem obiecti. Quod autem ille idem
consensus prius fuerit conditio-
natus, nulla est imperfectio, quae
sufficiat ad hoc, ut implere condi-
tione, dictum votum conditio-
natum castitatis non maneat reser-
vatum, et incommutabile virtute
bullae Cruciae privilegij, sicut
non est imperfectio, quae ad rem
pertinet, quod fiat sub conditio-
ne praesenti, vel praeterito. Ut v.g.
si pater pro absentis filio sic voveat,
si filius meus vivit hodie, voveo pere-
grinari Compostellam, subdistingua
primam conditione, sine dubio est validum
votum, et reservatum secundum omnes,
licet sit imperfectum in motivo, vel
in modo vovendi. Deinde quia in his
votis, quatenus habent formam
contractus, videtur esse maior

ra

ratio obligationis, quam in promit-
tione absoluta, et impedit, et inces-
sabiliter magis obligat promissio sub
condicione implere ab alio, quam
simpliciter. At vovendi votis ex par-
te Dei est perfectio sicuti conven-
tibus in contractu (votum dicitur) et
Deo ex parte sua perfecte imple-
re contractum congruentis beneficium
et custodiendum a periculo: ergo
ut sit equalitas etiam ex parte
vovendi est consummatum obli-
gatio et perfectum votum, et con-
sequenter indispensabile et in-
commutabile vigore bullae Cruciae
atque condicione implere.
Ad id autem quod in qua res-
ponsione ad id P. Franciscus Bar-
ad de votis, qui omnia sunt ab im-
puberibus et alijs personis, qui sub-
iunguntur alteri, quod potestatem domi-
nativam, et possunt auferri ab eo
in quo designativa videtur potestas
etiam potestatem pubertatem, ex qua vi-
detur inferri, quod etiam vota con-
ditionata castitatis, et religionis
potestatem dispensari et commutari
ratione rationis conditionatae. respondet
esse disparum rationem, quia per puber-
tatem non extrahitur materia illa
a potestate patris dum non confirmatur
de novo. At vero in nostro casu perven-
tum conditionis extrahitur a potesta-
te Episcopi, et a potestate Confessarii, quo
ad commutatorum virtute bullae Cru-
ciae, quia acquiritur statum absolutum.
illud tamen votum dum non confirmatur,
perseverat semper votum impuberis.
Secundo probatur eadem secunda
pars nobis enunciat, etiam in ordine vo-
torum conditionatorum, quae non fiunt
per modum pacti conditionati cum Deo
sed sicut sub simplici condicione sine
figura pacti cum Deo. V.g. vo-

tes castitatem si Confessarius
probaverit, vel vivas religionem
si Pater meus consenserit, quia in
his votis materia voti est promissa
directe et per se primo in eadem a vo-
vente, et solum est imperfectum
consensus quando conditio est sus-
pensa, illa autem completa abso-
luta est, argui parum refert ad
effectum morale, quod illa conditio
praesens, et consequenter, nec ad
reservationem confert: ergo vota
conditionata castitatis aut reli-
gionis licet non fiant per modum
pacti conditionati cum Deo, sed
sub simplici condicione sine figura
pacti cum Deo ad implere condicione,
manent reservata, et non possunt
dispensari, nec commutari vigore
privilegij bullae Cruciae, quod
potest declarari doctrina super-
ius tradita ex P. Franciscus Suarez
nam consensus ille duplicem ha-
bet respectum ad duo tempora, et
pro tempore consummatum condicione
est omnino perfectum. Solumque in
illo considerari potest, quod votum
illud, quasi paulatim consumma-
tur: nam prius est conditionatum,
postea absolutum, et ita in eo pro-
ceditur, quasi ab imperfecto ad im-
perfectum; at qui hoc nihil im-
pedit, quominus postquam est con-
summatum perfectum sit, ergo ni-
hil impedit, quod postquam transijt
de conditionato in absolutum ra-
tione implationis conditionis, seu po-
sitionis illius maneat reservatum,
sicut manet absolutum, et perfectum
castitatis votum, tam quod ab obli-
gationem, quam quod perfectum con-
sensus vovendi, et consequenter in-
dispensabile et incommutabile et
declaretur amplius, quia in his votis
conditionatis, quae fiunt sub
simplici condicione absque figura
pa

partem cum Deo, illa imperfectio jo-
Cumentur. dependentiā dicitur et con-
silio alieno, quod plane tolliturposito
Constituto fauente voto, vel forte
erat expectatio alieni Consensus,
quoposito, manet Consummatum
Consensus nonentis, si iam fuit
deprehensum datum; ut supponitur,
ergo sicut in his votis ritualibus
Est ad imperfectissimam obli-
gationem, ita neq. ad perfectam
obligationem voti absoluti: in eis
que verum est commune axioma
Conditionalem assertionem vel
Consensum, posita Conditione, tran-
sire in absolutum: ergo nihil est
falsum votis, quo minus reservata
sint, et consequenter indigen-
tabilia, et incommutabilia vir-
tute privilegij bullę cruciatę.

Ad primum fundamentum
prime sententię respondetur. Dis-
tinctio antecedens, votum con-
ditionale non per se tale Castitatis
vel religionis fit proprie et perse
ex officio Castitatis, aut reli-
gionis dependens a positione con-
ditionis, concedo antecedens; inde-
pendenter a positione Conditionis
nego antecedens, et nego simi-
liter consequentiam, quia votum
Conditionatum, non implens condi-
tione, nondum est Consummatum
et perfectum votum, et ideo ad illud
non extenditur reservatio, quia
Cum reservatio sit odiosa, est res-
tringenda, solum ad vota de more
vid reservata, quę solum talia et
propria et perfecta; non autem
ad vota non consummata et im-
perfecta, sicut sunt vota condi-
tionalia ante implentem Conditionem,
nam sicut contractus sub condi-
tione factus non est perfectus contra-
ctus, ut in sponsalibus, matrimonij et
similibus, videtur licet: ita votum

quod est quasi quidam contractus
cum Deo; si est conditio natum non
est perfectum votum usque dum
impleatur, seu ponatur conditio.
Similiter dicitur in quo minorem sub-
sumptam: ut qui votum Castitatis
aut religionis quod fit ex affectu
per se virtutis religionis, aut
Castitatis, est votum reservatum
si sit Consummatum et perfectum.
Concedo minorem, si non sit Consum-
matum et perfectum. Sed non Consum-
matum et imperfectum. Ut sunt
vota conditionalia Castitatis aut
religionis, nego minorem, et simi-
liter consequentiam; nam si dic-
tum votum Conditionatum, ut
pote non completum, nec perfectum,
ante euentum Conditionis, non est
reservatum; consequens est, ut
in illo statu sit dispensabile,
et commutabile. Ut tunc primi-
legij bullę cruciatę. Ad proba-
tionem minoris subsumptę res-
pondes concedendo antecedens, et
negando suppositum consequentę,
et ipsam consequentiam. Suppo-
nitur enim in illo falso, quod vo-
tum Conditionatum nisi Condi-
tionatum, seu non per se tale Cas-
tutatis, aut religionis, fiat a vo-
uente ex affectu per se Castita-
tis aut religionis. Et tunc ante e-
uentum Conditionis, quod est falsum,
ut supra diximus, et sic neganda est
ultima consequentia in sensu dicto;
id est ante euentum Conditionis.

Ad secundum fundamentum
respondetur, distinguendo antecedens,
vota conditionalia Castitatis aut
religionis obligant ante euentum
Conditionis ad euentum expectan-
dum ipsius Conditionis, concedo ante-
cedens, obligant ad Castitatem seu an-
tam, aut ad ingressum religionis ab-
solute antecedens, et simili-
liter consequentiam, ad pro-
pa

bationem autem antecedentis,
respondeo distinguendo maio-
rem; liceret vouenti castitatem
transire ad nuptias absque pecca-
to non expectato euentu condi-
tionis: id est: absque peccato,
quod sit contra virtutem casti-
tatis: concedo maiorem, absque
peccato, quod sit contra fide-
litatem debitam Deo expectandi
euentum conditionis: nego maio-
rem, et similiter nego omnes
concedere sic vouentem pecca-
re contra castitatem, si transeat
ad nuptias non expectato euen-
tu conditionis. Nam hæc vota
conditionalia ante euentum co-
ditionis non obligant: nisi ad ex-
pectandam conditionem, ut su-
pra diximus: unde qui nuberet
non expectata conditione nequa-
quam peccaret contra castitatē:
quia cum ante euentum condi-
tionis maneat in suspensio nul-
lam inducunt obligationem ad
castitatem, aut Religionem; sed
solum contra fidelitatem debi-
tam Deo.

376 Sed dices; consensus condi-
tionalis vouentis castitatem, aut
Religionem sub conditione est
ab initio perfectus; ergo ab ini-
tio obligat ad castitatem, aut
religionem, & consequenter si
sic vouens contrahat matrimo-
nium ante euentum conditionis
peccabit non solum contra fide-
litatem Deo debitam de expect-
tando euentu conditionis; sed et-
tiam contra castitatem, aut Reli-
gionem: consequentia patet, &
antecedens probatur ex l. vsu-
fructus in fine: ibi: Ex præsen-
ti vires accipit ff. de stipulat.
fer. & notat Afflict. decisione,
180. nu. 3. & 6. & alij, quos refert
Barb. part. 2. de potestate Epi-
scopi allegat. 37. nu. 6.

377 Respondetur distinguendo an-
tecedens consensus conditiona-

lis est ab initio perfectus perfec-
tione illi conuenienti, prout est
in statu conditionato, & respicit
tempus præsens, scilicet dum nõ
est conditio, nego antecedens:
prout respicit tempus futurum
in quo erit talis conditio, con-
cedo antecedens. Quia dictus
consensus nullam habet imper-
fectionem ex parte sui; præter
suspensionem, & imperfectionem
contractus, quæ durat quamdiu
conditio non impletur; cum
autem impletur, & ponitur sus-
pensio, & imperfectio contractus
tollitur. Ideoque nulla imperfe-
ctio relinquitur ex vi illius ori-
ginis. Et in hoc sensu intelligē-
da est dicta lex usufructus posita
in probatione antecedentis, ex
qua solum sequitur, quod con-
sensus, & obligatio vouentis so-
lum sit omnino perfecta post im-
pletam conditionem, non autē
prout dictus consensus est in sta-
tu purè conditionato, nam in
tali statu dicit imperfectionem,
suspensionis, contractus, & o-
bligationis, dum non purifica-
tur conditio.

378 Ad fundamentum secunda sen-
tentię pro secunda eius parte
(nam in prima conuenit cum
nostra) respondetur conceden-
do antecedens, si intelligatur, ut
debet intelligi, scilicet quod vo-
ta conditionalia non obligent
ante euentum conditionis, non
quia materia conditionis, seu in
conditione posita cadat sub pro-
missione, sed quatenus promif-
sio non est perfecta ante euentu
conditionis, & conditione posi-
ta absq; sui mutatione redditur
perfecta promissio, & redditur
perfectus consensus vouentis
modo a nobis explicato in pro-
bationibus nostra sententię; Et
negando consequentiam, quia
licet verum sit, quod reservatio
est

est odiosa, & consequenter debeat stricte accipi: inde non sequitur, quod vota conditionalia castitatis, aut Religionis non sint reseruata purificata conditione: cum ex positione conditionis consensus, qui erat imperfectus in statu conditionato; quatenus pro illo statu dicit imperfectionem suspensionis contractus conditionalis, quæ suspensio, & imperfectio tollitur ex mera positione conditionis: cum origo illius imperfectionis sit posita solum respectu consensus: sic vouentis ad tempus præsens, pro quo non dum est conditio, & non respectu ad tempus futurum, pro quo conditio erit; & licet pro priori consensus sit imperfectus; pro posteriori autem est perfectus, & talis incipit esse statim ac conditio ponitur. Cum autem obligatio tunc non oriatur ex consensu, ut terminato ad tempus præcedens, sed ut terminato ad subsequens tempus, in quo est impleta conditio, nulla imperfectio relinquatur ex vi illius originis: quia illa solum erat pro statu conditionis non impleta, ut supra diximus: ideoque impleta conditione votum illud castitatis, quod ante erat sub statu conditionato transit ad absolutum, & est perfectus consensus, & obligatio, tunc ex parte vouentis absque villo vestigio imperfectionis, & consequenter est perfectum votum castitatis, aut Religionis reseruatam, indispenabile, et incommutabile.

379 Ad confirmationem; responderetur distinguendo antecedens ista vota conditionalia non obligant purificata conditione: nisi virtute illius voluntatis conditionata: per quam emissa sunt. Virtute illius voluntatis conditionate: prout dicta voluntas respicit

tempus præsens: dum non est conditio posita: nego antecedens: prout dicit ordinem, seu respicit tempus futurum, pro quo erit posita conditio: concedo antecedens, & nego consequentiam: quia cum in istis votis conditionalibus nulla imperfectio sit ex parte consensus, ut supra diximus, præter suspensionem, & imperfectionem contractus conditionati facti cum Deo, quæ durat: dum conditio non impletur, & illa posita tollitur suspensio, & imperfectio contractus: ideo nulla imperfectio relinquatur ex vi illius originis. Quia illa solum erat pro statu conditionis non impleta. Quare purificata conditione totum votum redditur absolutum, & omnino perfectum: tam ex parte consensus vouentis, quam ex parte obligationis ipsius vouentis; itaque dicta obligatio purificata conditione non fundatur in consensu voluntatis imperfecto, sed in consensu voluntatis, qui aliàs fuit imperfectus in statu conditionato (modo à nobis superius explicato) & purificata conditione absque villo mutatione dicti consensus redditur omnino perfectus absque vestigio imperfectionis; etiam in suo origine. Sicut redditur omnino perfecta obligatio vouentis, ex mera purificatione conditionis. Nec lex potior allegata in confirmatione pro probatione consequentem est opposita nostre doctrine; sed potius illam fauet: nam ut in prima probatione nostre sententiæ diximus in d.l. potior ad fin. ff. qui in pig. potior. &c. habetur cum semel conditio extiterit: perinde habetur; ac si illo tempore, quo stipulatio interposita est sine conditione facta esset: ergo posita; seu purificata conditione in dictis votis conditio

tionis castitatis, aut Religionis redduntur dicta vota omnino perfecta castitatis, aut Religionis: tam ex parte consensus vouentis: quam ex parte obligationis ipsius; atqui votum perfectum castitatis, & Religionis est reseruatam indispenabile, & incommutabile, ergo dicta vota conditionata castitatis, aut Religionis: cum purificata conditione reddantur absoluta, & omnino perfecta in ratione voti castitatis, et Religionis manent omnino reseruatam, et incommutabilia vigore privilegij bullæ Cruciate.

RESOLVTIO XXXIV.

Vtrum quando Episcopus iusta, et legitima existente causa potest dispensare in votis castitatis, et Religionis: possint etiam commutari à Confessario virtute privilegij bullæ Cruciate.

380

C Onueniunt communiter DD. quod urgente aliqua graui necessitate potest Episcopus aliquando dispensare in votis castitatis, aut Religionis ad contrahendum matrimonium, ut si quis v. g. post votum castitatis emissum deflorauit Virginem, quam nisi statim in vxorē ducat sequerentur graua scandala, rixæ, homicidia, et similia, et sic in alijs casibus Summo Pontifici reseruatam, ut in voto Religionis, etc. Difficultas: ergo in præsentem est: an sicut potest Episcopus in dictis votis castitatis, et Religionis dispensare ob urgentem necessitatem, possint etiam eadem necessitate urgente commutari à Confessario vigore privilegij bullæ Cruciate.

381

Prima sententiâ affirmat posse Confessarium in dicto casu vr-

gentis necessitatis commutare virtute bullæ Cruciate dicta vota castitatis, & Religionis: sicut potest in eis Episcopus dispensare: ita Croulers in reg. Sancti Francisci cap. 7. lect. 29. Bolsius de iubilæo lect. 2. casu 20. nu. 25. Pasqualigus de iubilæo quæst. 306. nu. 2. Probatur hæc sententiâ Pasqualigo dicto n. 2. quia facultas commutandi vota concessa in iubilæo, et in bulla Cruciate se extendit ad omnia vota non reseruatam, atqui vota castitatis, et religionis, quando substantialibus circumstantijs, ut possit in ipsis Episcopus dispensare non sunt reseruatam, ergo poterunt virtute iubilæi, aut bullæ Cruciate commutari. Maior est certa, et minor probatur, quia reseruatam est tantum in edificationem, non autem in destructionem, ut habetur in Concilio Tridentino sess. 14. cap. 7. de reform. per hæc verba. Vnde merito Pontifices maximi pro suprema potestate sibi in Ecclesia vniuersa tradita causa, aliquas criminum grauioribus suo potuerunt peculiari iudicio reseruarum. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuiusque diocesi in edificationem; tamen non in destructionem liceat pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores Sacerdotes auctoritate præsertim quoad illa, quibus excommunicationis censure annexa est. Ergo reseruatam ex sui natura non se extendit ad casus, ad quos si se extenderet, esset in destructionem; atqui esset in destructionem si se extenderet ad vota in casu, in quo Episcopi possunt dispensare; nã tunc si non possent dispensare, pareret grauissimum damnum, Lll 2 etiam

etiam spirituale, non autem utilitatem. Ergo cum reservatio, ne sit in destructionem, non se extendat ad talem casum, vota in talibus circumstantiis non erunt reservata, & hoc non quia subtrahantur à reservatione ex præsumpta voluntate Pontificis, sed quia reservatio ipsa non comprehendit dicta vota in talibus circumstantiis posita.

382

Secunda, & vera sententia negat posse Confessarium virtute iubilæi, aut vigore privilegij bullæ Cruciatæ commutare vota castitatis, aut Religionis in illis casibus, in quibus Episcopus ob grauibus, & urgentibus causis potest in dictis votis dispensare ita Pater Franciscus Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto cap. 26. n. 18. vbi citat Rodriguez in exposit. bullæ Cruciatæ §. 9. n. 118. Basilius Pontius Legionensis lib. 8. de matr. cap. 10. n. 12. in fine, & n. 11. in fine Emanuel Rodriguez tom. 1. qq. regul. quest. 63. art. 6. Sayrus in clavi regia lib. 6. cap. 11. n. 72. Henriquez lib. 6. summ. cap. 14. n. 7. & in Glossa litera P. Leon par. 2. de iubilæo n. 106. Miranda in manuali quest. 48. n. 4. Layman lib. 4. Theolog. moral. tract. 4. cap. 8. n. 17. §. observandum Bartholomeus à Sancto Fausto in Thesuro Religionis lib. 3. qu. 174. Bonacina in præcept. Decalogi disp. 4. quest. 2. punct. 7. §. 4. n. 16. Filliucius tract. 26. cap. 9. n. 277. Bossius loco superius citato n. 26. vbi Authores, qui hanc sententiam tenent ab ipso laudantur, Ascanius Tamburinus tom. 2. de iur. Abb. disp. 18. qu. 8. n. 4. Gobat. de iubilæo cap. 41. n. 321. Pater Antoninus Diana par. 6. tract. 6. resol. 50. & par. 11. tract. 8. resol. 6. Pater Andreas Mædo in dilucidat. bull. Cruc.

disp. 26. cap. 4. n. 59. Quintana ducñas de iubilæo duarum hebdomadarum cap. 12. n. 12. Pater Magister Barnaba Gallegus in explicat. bull. Cruc. cap. 9. par. 3. §. 1. dub. 159. Pater Franciscus Bardi in explicat. bull. Cruc. par. 2. tract. 7. sect. 5. §. 13. num. 136. D. Carolus Latus in dilucidat. bull. Cruc. disp. 8. quest. 2. difficult. 8. n. 43. Lezana in sum. qq. regul. tom. 4. verbo votum n. 21.

383

Probat hanc sententiam communiter à Doctoribus, & præcipue à Patre Diana dic. par. 11. citata tract. 8. resol. 6. §. quæ omnia, quia quamvis Confessarius possit virtute iubilæi, aut virtute bullæ Cruciatæ commutare vota, quæ potest Episcopus, intelligendum est de votis, quæ potest Episcopus commutare iure ordinario, & ex natura reservationis, non autem de votis, quæ iure speciali, aut per consuetudinem dispensare, aut commutare potest, atqui dispensatio voti castitatis, aut religionis in magna urgenteque necessitate non competit Episcopo iure ordinario, & ex natura reservationis, sed iure speciali, aut per consuetudinem, ergo non potest Confessarius virtute iubilæi, aut vigore privilegij bullæ Cruciatæ dicta vota castitatis, aut religionis in dicto casu commutare.

384

Sed hanc ratio non placet P. Francisco Bardi vbi supra n. 337. Quare illam ex doctrina Suarez dict. n. 18. supra citato, ita refutat, quia dicta ratio efficaciter intentum probaret si in bulla Cruciatæ concederetur potestas ad vota Episcopalia, tunc enim esset explicanda in ordine ad illa tantum vota, ad quæ Episcopus iure ordinario potestatem habet, atqui potestas, quæ datur in bulla Cru-

Cruciatæ est ad omnia vota simpliciter dicta, & solum excipiuntur illa tria, ergo latitudo huius privilegij non debet mensurari limitatè per ordinem ad casus Episcopales, sed absolutè per generalitatem concessionis sub qua continentur omnia, exceptis reservatis, atqui illa tria in casu posito cum non censeantur Pontifici reservata comprehenduntur sub suo privilegio, ergo non convincitur, ex eo quod dispensare in dicto casu in voto castitatis, aut Religionis non competat Episcopo iure ordinario, & ex natura reservationis, quod non possit Confessarius virtute privilegij bullæ Cruciatæ dicta vota castitatis, aut Religionis in casu proposito commutare.

385

Ideoque n. 138. ex doctrina eiusdem Suarez vbi supra nu. 19. aliter hanc sententiam probat dictus Pater Franciscus Bardi ex diversitate, quæ reperitur inter potestatem ordinariam, & delegatam: quia potestas delegata non se extendit ultra casus illos, pro quibus est concessa: quamvis ponatur summa necessitas in casibus non concessis in dicta potestate delegata: ergo cum in bulla Cruciatæ licet concedatur facultas Confessario approbato ab Ordinario commutandi omnia vota non reservata Summo Pontifici, & excipiantur vota perpetuæ castitatis, & Religionis: non poterit Confessarius dicta vota commutare: etiam si ponatur summa necessitas in dictis votis castitatis, & Religionis: Antecedens videtur certum: nam cum adæquatum obiectum talis potestatis sint casus concessi in dicta potestate delegata, nequit ipsa ampliari ad casus non concessos: quia ut sic egrederetur limites

386

sui adæquati obiecti, quod est impossibile, ergo potestas delegata non extenditur ultra casus illos, pro quibus est concessa, quamvis magna occurrat necessitas commutandi casus, pro quibus non est concessa, ex quo patet veritas consequentiæ, nempe non posse Confessarium virtute privilegij bullæ Cruciatæ commutare vota perpetuæ castitatis, & Religionis, etiam in casu magnæ necessitatis, utpotè exclusa in dicta facultate, & privilegio bullæ Cruciatæ. Quæ ratio non videtur militare respectu Episcopi habentis iurisdictionem ordinariam, quia ipsa ordinaria potestas ex sua natura ad omnes illos casus extenderetur, nisi fuisset limitata, seu nisi fuisset à sua efficacia impedita; quare quando tales circumstantiæ concurrerint, in quibus limitatio redundaret in detrimentum spirituale proximorum, tunc in illis circumstantiis casus, circa quem versabatur limitatio, seu reservatio, relinquatur sub ordinaria potestate Episcopi, & hoc per quædam explicitam, seu tacitam Summi Pontificis voluntatem.

Verum enim vero probatio illa prima non differt re, sed solo nomine à probatione, & doctrina allata à Suarez, & à Patre Francisco Bardi ex ipso. Quod sic ostendo. Vigore bullæ Cruciatæ datur facultas delegata Confessario commutandi omnia vota, quæ non sunt iure Pontifici reservata; atqui in votis Pontifici reservatis potest Episcopus dispensare occurrente, magna necessitate non iure ordinario, & per se, sed solum per accidens per virtutem Epychiæ, seu per voluntatem implicitam Summi Pontificis, quod idem est,

est, & iure speciali, aut per consuetudinem receptam, ergo idē est in substantia, & in re asserere non posse Cōfessarium commutare vota, quæ Episcopus potest dispensare solo iure speciali, aut per consuetudinem, sed solum posse ea commutare, quæ potest Episcopus dispensare iure ordinario, ac asserere posse Cōfessarium commutare illa vota vigore bullæ Cruciatæ, quæ potest Episcopus dispēfare, præcisè ratione suæ iurisdictionis ordinariæ, non autē ea, quæ per accidēs dispensare non potest ratione reservationis factæ à Summo Pontifice, quæ reservatio in dicto casu necessitatis censetur ablata à Summo Pontifice in ordine ad Episcopum, & hoc ut subueniatur necessitati fidelium, quæ nō censetur ablata ex voluntate Summi Pontificis in ordine ad alios Prælatos inferiores, aut in ordine ad priuilegia, per quæ conceditur facultas cōmutandi omnia vota, exceptis illis, quæ Summo Pontifici sunt reservata, siue explicentur in priuilegio, ut explicantur illa tria in priuilegio bullæ Cruciatæ: siue non explicentur, sed excludantur tantum per clausulam generalē: quia cum potestas delegata non possit se extēdi ultra id, pro quo conceditur: eo ipso, quod in priuilegio commutandi omnia vota concedatur facultas ea cōmutandi, excludendo per clausulam generalem vota reservata Summo Pontifici, non potest dicta facultas delegata virtute dicti priuilegij se extendere ad vota reservata Summi Pōtificis: licet non sint exclusā in specie: sed solum in genere in dicto priuilegio.

387

Nec valet si dicas, quod per bullam Cruciatæ datur facultas;

seu potestas commutandi omnia vota, exceptis illis tribus, dummanent sub reservatione Pontificia: atqui in casu posito ex benigna interpretatione voluntatis Summi Pontificis non manēt sub reservatione, ergo cum in dicta bulla excipiantur pro eo statu, pro quo stant sub reservatione Pontificis, non pro alio statu poterit Cōfessarius illa commutare virtute priuilegij bullæ Cruciatæ in dicto casu necessitatis, in quo non intelligitur sub præcisā reservatione Summi Pontificis. Hoc inquam nō valet, nam ad hanc replicam optimè respondet Pater Franciscus Bardi vbi supra n. 141. (& ex eo Pater Antoninus Diana dict. resol. 6. decimæ partis versu respōdeo.) Per bullam Cruciatæ dari potestatem commutandi omnia vota, quæ absolute, & per se non sunt reservata Pontifici, non autem illa, quæ solum per accidens non sunt reservata Episcopo, in quantum ablatio dictæ reservationis intelligitur facta à Summo Pontifice ad subueniendum necessitati fidelium, & concessa per accidens ob hanc causam facultas dispēfandi Episcopo; nam licet ex voluntate præsumpta Summi Pontificis intelligatur concessa, ut diximus per accidens, facultas dispensandi in voto castitatis, aut Religionis ob magnam grauemque necessitatem occurrentem; Ex hoc tamen non inferitur, quod dicta vota castitatis; & Religionis posita in illis circumstantijs absolute, & simpliciter non sint reservata: quia tunc etiam manēt sub reservatione, & solum sunt sub potestate Episcopi, ex quadam benigna interpretatione voluntatis ipsiusmet Summi Pōtificis reservantis, ut supra diximus,

mus, qui cum sit vniuersalis Pastor Catholicæ Ecclesiæ habere intentionem præsumitur ouibus suis subueniendi: quando necessitas occurrit; cum autem, hic, & nunc necessitas in tali voto dispēfandi occurrat, & ab ipso met Summo Pontifice dispensatio fieri nequeat, ne remedio sint destituti fideles, conueniēs fuit, ut Pontifex non reseruaret sibi dicta vota in his circumstantijs in ordine ad Episcopum, sed dispensationem dictorum votorū relinqueret sub potestate Episcopi, ei concessa ex iure speciali dictæ voluntatis interpretatione Summi Pontificis; reservatione tamen manente, quoad alios inferiores cum nulla moralitas necessitas sit, ut in prædictis circumstantijs reservatio, etiam tollatur respectu inferiorum.

388

Ad fundamentum oppositæ 389 sententiæ respondetur; concedendo maiorem, & distinguendo minorem; vota castitatis, & Religionis, ut substant talibus circumstantijs, ut possit in ipsis Episcopus dispensare non sunt reservata per se, & rationi sui: nego minorem, non sunt reservata per accidens, ex voluntate interpretatiua Summi Pontificis, ut supra diximus, concedo minorem, & nego cōsequentiam. Ad probationem autem minoris respōdeo: concedendo reservationē esse tantum in ædificationem, et non in destructionem, ut cōstat ex Concilio Tridentino loco in argumēto allegato. Ad hoc autem, quod reservatio posita in talibus circumstantijs non cedat in destructionem fidelium, non est necesse, ut absolute tollatur reservatio, sed sufficit, quod intelligatur voluntas interpretatiua Summi Pontificis reservantis, ex qua benignè intelligatur

non reseruare casum occurrentem in talibus circumstantijs sibi, in ordine ad Episcopum, sed relinquere illum sub potestate Episcopi, qui possit in dicto casu dispensare, utendo iurisdictione speciali illi à Pontifice delegata ex benigna interpretatione voluntatis Summi Pontificis, qui, ut supra diximus, ut vniuersalis Ecclesiæ Pastor præsumitur habere intentionem subueniendi ouibus suis: quando do necessitas occurrerit.

RESOLVTIO XXXV.

Vtrum vota reservata possint commutari in melius; si non concedatur facultas pro ipsis commutandis, ut non conceditur in bulla Cruciatæ.

Conueniunt cōmuniter DD. **C** omnia vota reservata Summo Pontifici posse commutari in votū Religionis constitutiū, ut constat ex cap. scripturæ de voto: vbi dicitur, quod omnia vota, siue reservata, siue non reservata Religionis voto spirant, & eius obligatio cessat: quia sicut vnum votum etiam reservatum potest esse alio voto similiter reservato præstantius: sicut vnum opus bonum potest præstantius alio esse: sic votum Religionis extimatur præstantius aliorum votorum: & ideo virtute dicti voti intelliguntur alia vota: etiam reservata spirare. Notanter dixi in votū Religionis constitutiū: nam ut bene notat Suarez tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto cap. 21. num. 18. votū Religionis potest dici constitutiū, vel promissiuū Religionis. Cōstitutiū appellatur illud, quod emittitur in professione Religionis, quod ordi-

di.

dinariè est solemne. Promissiuū autem est votum simplex Religionis: id est ingrediendi, aut assumendi statum Religiosum. Per primum autem votum Religionis constitutum spirant omnia alia vota: etiā reseruatā: et ideo in illud possunt commutari: nam cap. scripturæ, supra relatum videtur loqui de voto constituen- te Religiosum: quia licet hac voce non vtatur, illud tamen significat: cum ait licitum esse quodcumque temporale votum in perpetuam Religionis obseruatiam commutare. Cum autem

390 sola promissio simplex Religionis non possit perpetuam Religionis obseruatiam appellari: consequens est, vt dictum cap. scripturæ loquatur de assumptione ipsius status per professionē. Hoc supposito, quod in præ- senti inquiritur est: an vota reseruatā Summo Pontifici possint vigore bullæ Cruciatæ in melius commutari: ita vt id, in quod commutantur, sit etiam materia reseruatā: v. g. si quis velit commutare votum Sancti Iacobi in votum Sancti Petri, vel hoc in votum Hierosolymitanum, vel hoc in votum castitatis. In qua difficultate prima sententia affirmatiuè respondet: ita tuctur Caietanus in summ. verb. votū cap. vlt. Aragon in 2. 2. D. Thomæ quæst. 88. art. 12. in explic. art. nam si loquatur de peregrinatione hierosolymitana, et prius dixerat in voto castitatis, et Religionis nunquam posse fieri commutationem absque auctoritate Prælati tamen postea vniuersaliter concludendo ait: Cæterum verius est dicere, quod si constet rem, in quam sit commutatio esse meliorem non esse necessariam Prælati auctoritatē: quia Papa quādo sibi reseruat ali-

cuius voti commutationem intelligendus est: dummodo res sit dubia; nam si certum est esse meliorem, bene poterit fieri commutatio priuata auctoritate, hanc opinionem sequuntur Sayrus in clauī regia lib. 6. cap. 12. num. 14. Valentia tom. 3. summ. Theolog. disp. 6. quæst. 6. punc. 7. verb. versu hac ipsa ratione Bossius de iubilæo sect. 2. casu 8. nu. 39. Moron. respons. 98. nu. 345. Qui Doctores volunt, quod id, in quod sit commutatio, sit euidenter melius.

391 Fundamentū huius sententiæ esse potest: quia expectata natura rei potest non solum Cōfessarius vigore bullæ Cruciatæ vota cōmutare in euidenter melius: sed etiam ipsemet vouens propria auctoritate potest suum votum commutare in aliud euidenter melius, & gratius Deo: vt docet D. Thomas 2. 2. quæst. 88. art. 12. & communiter concedunt DD. Atqui potest dari aliquid euidenter melius cuiusque voto reseruatō Summo Pontifici; ergo quodcumque votum reseruatū potest in melius commutari vigore bullæ Cruciatæ à Confessario: imo, & propria auctoritate ab ipso vouente. Minor in qua est difficultas, probatur, discurrendo per tria illa vota reseruatā: nam si quis voueat peregrinationem Sancti Iacobi nil dubij est, quod peregrinatio Sancti Petri sit perfectior, & gratior Deo, & peregrinatio hierosolymitana perfectior peregrinatione Sancti Petri, & votum perpetuæ castitatis omnibus his sit perfectius: ergo potest dari aliquid euidenter melius cuiusque voto reseruatō: nam quod attinet ad castitatem perfectius est votum Religionis voto castitatis; ergo optimè possunt vota reseruatā in aliud

aliud euidenter melius commutari in eodem ordine reseruationis. Imò, & in rem non reseruatam; dummodò euidenter melior sit propter eandem rationē: nā si ex natura rei, licet votum ab inferiori independentē à voluntate Superioris commutari in rem euidenter meliorem: si talis res detur: optimè sequitur, quod possit quodcumque votum reseruatū in rem euidenter meliorem: licet non reseruatū cōmutari: atqui hæc res potest dari: ergo, &c. Quod autem possit dari talis res non reseruatā perfectior, quam res reseruatā ostenditur. Quia votum castitatis, & Religionis sunt vota perfectiora inter vota reseruatā: atqui perfectius est votum non peccandi mortaliter pro tota vita, quam votum simplex castitatis; aut religionis factum extra professionem sollempnē Religionis, ergo dabile est votum de materia non reseruatā, quæ perfectius, & gratius Deo sit, quam quodcumque aliud votū de materia reseruatā.

392 Pater Zaccharias Pasqualigus, licet cum Doctoribus prædictæ sententiæ affirmet vota reseruatā esse commutabilia vigore iubilæi, aut priuilegij bullæ Cruciatæ, imo & propria auctoritate vouentis in rem meliorem, tamen cum distinctione loquitur tract. de iubilæo quæst. 293. n. 4. inquit enim, quod vota reseruatā, etiam si non sit pro ipsis concessa facultas in iubilæo posse commutari in euidenter melius. Non tamen auctoritatiuè, sed tantum per meram subrogationem alterius materiæ, quia cum sint dicta vota reseruatā, nec pro ipsis concessa sit facultas, Confessarius non habet

circa illa aliquam iurisdictionē, & ideo non potest procedere auctoritatiuò modo, sed tantum per meram subrogationem alterius materiæ. Quod sic probat dictus Pater Pasqualigus, quia Summus Pontifex, dum reseruat sibi commutationem horū votorum coarctat iurisdictionē, quam habent inferiores circa commutationem votorum, atque adeò solum sibi appropriat commutationem fundatā in iurisdictione, vnde relinquit in suo esse commutationem, quæ ex natura rei possibilis est, seclusa auctoritate. Commutatio autem in id, quod euidenter est melius est possibilis ex natura rei ex Diuo Thoma 2. 2. quæst. 88. art. 13. vnde communiter docet DD. quod potest fieri etiā à vouente. Et ratio est, quia cū quod est euidenter melius sit in maius obsequium Dei, & Deo magis placeat, quod cedit in suū maius obsequium non est necessaria auctoritas Superioris, qui nomine Dei faciat commutationem, & autorizet materiam subrogatam. Hæc Zaccharias Pasqualigus.

393 Vera tamen, & communis sententia negat posse Confessarium virtute priuilegij bullæ Cruciatæ dicta vota reseruatā commutare, nec in aliam materiam reseruatam, nec in non reseruatam, etiam si sit euidenter melius, & multo minus hoc posse fieri à vouente propria auctoritate. ita Pater Franciscus Suarez tom. 2. de relig. lib. 6. de voto cap. 21. n. 17. & 18. Sotus lib. 7. de iust. & iur. quæst. 4. ar. 3. Azorius tom. 1. lib. 11. cap. 18. quæst. 4. Tabiena quæst. 9. de dispensatione n. 11. Pater Franciscus Bardi in explic. bull. Cruc.

M m m par.

par. 2. tract. 7. cap. 2. sect. 4. §. 7. n. 104. D. Carolus Latus in dilucidat. bull. Cruc. disp. 8. quæst. 2. difficult. 15. n. 18. qui pro hac sententia citant Ludouicum à Cruce de expositione bull. Cruc. disp. 1. cap. 8. dub. 2. n. 21. immerito tamen, nam Ludouicus à Cruce in dict. cap. & dub. 2. nihil de hac retractat sed de alia valde diuersa, vtrum (scilicet) cū in bulla detur facultas ad lucrandum omnes indulgentias Urbis Romanæ, & ap in ea compræhendantur indulgentiæ plenariæ. Nec in dicto dubio inuenitur numerus 21. cum finiatur n. 8. Verū tamen est, quod de hac difficultate tractat dictus Pater Ludouicus à Cruce dicta disput. 1. cap. 6. dub. 3. sed potius fiat pro contraria sententia, quā pro ista, pro qua illum citant dictus Pater Fræciscus Bardi, & D. Carolus Latus, vt ex verbis ipsius cōstat, sic enim ait dict. dub. 3. n. 9. §. aduerto tamen. Aduerto etiam cum Soto vbi supra, quod non debet quis propria, autoritate commutare castitatis, aut Religionis votum, quia non ita facile reperiri potest euidenter æquale; & sic exponit se periculo grauer errandi. Vera tamē est hæc cōditionalis, quod si aliquod detur euidenter melius, aut euidenter æquale rectè possunt prædicta vota commutari iuxta dicta, ita Ludouic. à Cruce.

394

Fundamentū potissimum nostræ sententiæ est, quia Summus Pontifex potest prohibere commutationem aliquorum votorū etiam in melius, vt non possit fieri dicta commutatio autoritate priuata ob iustas, & legitimas causas, sed quod fieri debeat tantum autoritate Apostolica; atqui illa tria vota exclusa in bulla Cruciatæ à facultate com-

mutandi vigore dicti prluilegij, vult Summus Pontifex vt nulla autoritate alicuius inferioris Summo Pontifici possint commutari, ergo etiam si commutatio dictorum votorum fiat in euidenter melius non potest fieri ab alio, quam à Summo Pontifice, vel de eius autoritate, & commissione, et consequenter non poterit Confessarius dicta vota commutare vigore bullæ Cruciatæ, etiam in rem euidenter meliorem. Maior est certa, nam dicta prohibitio facta à Summo Pontifice commutandi dicta vota absque Sedis Apostolicæ expressa facultate, non est contra bonos mores, quia per hoc non prohibetur simpliciter melius bonum, sed præscribitur modus transferēdi ad illud ex licentia supremi Vicarij Christi, cui aliud bonum erat in specie promissum. Minor vero expressè habetur in cap. Et si Dominici. 2. de pœnit. & remis. in 6. vbi Sixtus Quartus in hac extrauaganti prohibet omnibus inferioribus Sedi Apostolicæ quacūque dignitate, autoritate, & præminentia sancti sint, vt nō possint dicta quinque vota commutare absq; Sedis Apostol. autoritate, & facultate, ergo, &c.

395

Nec valet si dicas, quia ex dictis sequeretur impediri executionem maioris boni, quod est rectæ rationi dissentaneum, & repugnat naturæ voti, quod est de meliori bono, & nequit esse maioris boni impeditiuum. Hoc inquam non valet: nam vt benè docet Pater Præciscus Bardi vbi supra n. 106. negandum est antecedens, quia per hanc reservationem non prohibetur, aut simpliciter impeditur melius bonum, sed solum præscribitur modus, quo eligi debet loco.

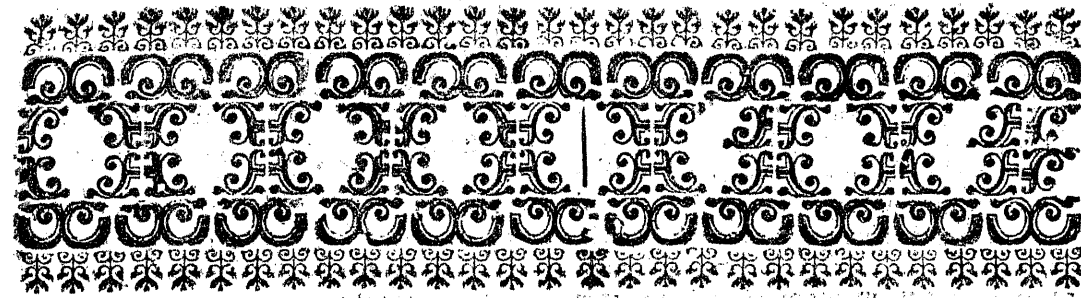
396

co materiæ promissæ per votū. Ad fundamentum oppositæ sententiæ respondetur, distinguendo maiorem, expectatam natura rei, potest non solum Confessarius virtute bullæ Cruciatæ vota commutare in euidenter melius, sed etiam ipse vouens propria autoritate, si Summus Pontifex non præscribat modū, quo eligi debet loco materiæ per omissem per votum, concedo maiorem, si Summus Pontifex præscribat dictum modum commutandi dicta vota præscribendo modum, quo eligi debet loco materiæ promissæ per votū, nego maiorem. Cum autem Summus Pontifex expresse statuatur, quod nemo quacumque etiam Episcopali, aut maiori fulgeat dignitate prædicta quinque vota commutare præsumat absque Sedis Apostolicæ facultate: vt constat ex dicta extrauaganti. Et si Dominici, hinc est, quod nec Confessarius vigore bullæ Cruciatæ, nec vouens propria autoritate possit dicta vota commutare in materiam euidenter meliorem, siue reseruatam, siue non reseruatam, cum iudicium de conuenientia huius commutationis in melius bonum sibi Summus Pontifex reseruet. Nec contrarium docet Diuus Thomas dict. art. 12. citato, vt constat ex solutione ad 3. argumentum, vbi sic ait: ad 3. dicendū, quod quia Summus Pontifex gerit plenariè vicem Christi in tota Ecclesia, ipse habet plenitudinem potestatis dispensandi in omnibus dispensabilibus votis. Alijs autem inferioribus Prælati committitur dispensatio in votis, quæ communiter fiunt, & indigent frequenti dispensatione, vt habeant de facili homines ad quem recurrant, sicut sūt

397

vota peregrinationum, & ieiuniorum, & aliorum huiusmodi. Vota vero maiora puta continentia, & peregrinationis Terræ sanctæ reseruantur Summo Pontifici. Quare omissa minori, neganda est consequentia, quia licet possit dari aliquid euidenter melius cuiusque voto reseruatō Summo Pontifici, inde non inferitur posse Confessarium vigore Bullæ Cruciatæ, aut vouens propria autoritate dicta vota Summo Pontifici reseruata in dictam materiam euidenter meliorem, si detur, commutare, quia vt supra diximus, licet Summus Pontifex in reservatione dictorum votorum non prohibeat, aut impediat simpliciter melius bonum, tamen præscribit modum, quo eligi debet loco materiæ promissæ per votum, ideoque nullus alius Summo Pontifici inferior potest dicta vota commutare in euidenter melius absque facultate Summi Pontificis.

Ex quo patet solutio ad fundamentum Patris Zacchariæ Pasqualigi, nam negandum est posse Confessarium vigore bullæ Cruciatæ commutare dicta vota Pontifici reseruata in rem euidenter meliorem, etiam solū per subrogationem meram alterius materiæ, cum iudicium dictæ subrogationis alterius materiæ in commutatione dictorum votorum sibi reseruet Summus Pontifex, prohibens omnibus alijs inferioribus cuiuscumque status, conditionis, & dignitatis sint dictam subrogationem alterius materiæ in commutatione dictorum votorum facere absq; Sedis Apostolicæ facultate. Nec contrarium docet Diuus Thomas à dicto Pasqualigo allegatus 2. 2. quæst. 88. art. 12. vt supra ex eod. Diu. Thom. diximus.

I N D E X

R E R V M N O T A B I L I V M

Quæ in hoc opere continentur.

T. Tractatum. R. Resolutionem. P. Paginam.
N. Numerum significant.

Absolutio.

Absolui potest sacramentaliter sub conditione moribundus catholicus catholicè viuens, qui sensibus destitutus nec petijt confessionem, nec aliud pœnitentiæ signum dedit. t. 1. r. 4. p. 43. n. 78. seq. & p. 55. n. 103.

Absolui potest sub conditione in opinione probabilis; saltem ab extrinseco moribundus Catholicus perditæ vitæ, qui sensibus destitutus, nec petijt confessionem, nec pœnitentiæ signum dedit. t. 1. r. 4. p. 65. num. 118. Probabilius est non posse etiam sub conditione absolui moribundam Catholicum perditæ vitæ, qui sensibus destitutus nullū pœnitentiæ signū dedit. t. 1. r. 4. p. 53. nu. 98. & seq.

Absolui potest licite, & valide ille, qui in confessione particulari ob verecundiam, vel ad conseruandam bonam famam, seu opinionem, quam de illo habet Confessarius, se accusat de peccatis venialibus commissis, & de vltimo peccato v. g. adulterij ab ipso commissio, nihil aliud in dicta confessione explicando. t. 1. r. 8. p. 92. n. 165. & seq.

Absolui potest Religiosus Regularis habens casus reseruatos suo superiori, si Confessarius licentiam petat à superiore, & superior eam iniuste neget. t. 1. r. 9. p. 185. nu. 198.

Absolui potest subditus Regularis habens casus reseruatos suo Superiori à Confessario inferiori petita licentia à supe-

riore, & non obtenta, seu iniuste denegata iudicio Confessarij, non solum vna vice tantum, sed toties, quoties Confessario visum fuerit conueniens petere à superiore facultatem absoluendi subditū à casibus Superiori reseruatis; si Prælatus iniuste iudicio Confessarij licentiam neget ibid. nu. 200.

Absolui non potest habens bullam Cruciatæ vigore illius ab vnoquoque reseruato quousque absoluatur ab omnibus; ab vnoquoque tamen semel durante anno publicationis Cruciatæ bullæ. t. 2. r. 9. p. 309. n. 85. & seq.

Absolui potest habens Bullam Cruciatæ à Confessario ab ipso electo virtute ipsius bullæ priuilegij toties quoties à casibus occultis Papæ reseruatis. t. 2. r. 10. p. 318. n. 204. & seq.

Absolutio à peccatis venialibus potest reseruari à Summo Pontifice. t. 1. r. 23. p. 186. n. 394.

Absolui potest licite, & valide à Confessario hæreticus, qui ducitur ad comburendum, & moritur negatiuus: si antea non fateatur veritatem publicè. t. 2. r. 27. licet non sit improbabilis sententiæ oppositum affirmans. t. 2. r. 17. per totam p. 361. n. 184.

Absolui non potest vigore bullæ Cruciatæ ille, qui culpabiliter omisit denunciare delicta contenta in edictis Dominorum Inquisitorum: antequam actu denunciet, quando nulla est impotentia, aut necessitas communicandi, aut

alia causa legitima excusans ab actuali denunciatione facienda pro tali tempore t. 2. r. 18. p. 365. nu. 193. & seq.

Absolui potest virtute privilegij bullæ Cruciatæ ille, qui omisit culpabiliter denunciare delicta contenta in edictis Dominorum Inquisitorum post factam denunciationem æqualem, non solum a peccato commisso, sed etiam ab excommunicatione maiori, in quam incurrit propter dictam culpabilem omissionem denunciandi dicta delicta ibid. p. 367. n. 198.

Absolutio data a Confessario virtute bullæ Cruciatæ ab excommunicatione publica iam deducta ad forum externum, seu contentiosum solum potest prodesse pro foro conscientie, & nullo modo pro foro fori, seu iudiciali etiam si collata sit parte satisfacta t. 2. r. 25. p. 405. nu. 277. & seq.

Accusatio

Accusatio virtualis peccatorum sufficit, ut Confessarius impendat absolutio- nem sacramentalem sub conditione Catholico moribundo sensibus destituto t. 1. r. 4. p. 63. nu. 115.

Actus

Actus efficax voluntatis, quo quis vult decem homines occidere includit circumstantiam necessario in confessione explicandam in opinione probabili; scilicet obiectorum numerum t. 1. r. 14. p. 139. n. 28. prope finem.

Actus efficax voluntatis, quo quis vult efficaciter decem homines occidere non includit circumstantiam necessario in confessione explicandam, scilicet obiectorum numerum in probabili opinione t. 1. r. 14. p. 241. nu. 286. & 287.

Idem numero actus: siue bonus, siue malus non potest habere plures n. distinctas tantum bonitates, aut malitias necessario in confessione explicandas ibid.

Idem numero actus exterior, quo quis decem homines occidit includit in probabili opinione decem malitias morales numero distinctas necessario in confessione aperiendas ibid. n. 288.

Ille, qui vnico actu plures lædit maledicendo vnum solum peccatum committit: tam inesse physico, quam inesse morali t. 1. r. 28. p. 163. n. 347.

Ille, qui plures actus carnales absque interruptione ead. nocte cum Amasia habuit plura peccata mortalia commisit necessario in confessione explicanda t. 1. r. 16. p. 150. n. 310. & seq.

Ille, qui vnico actu plures homines occidit non committit plura peccata mortalia numero distincta; sed tantum vnicum peccatum; tam inesse physico; quam inesse morali t. 1. r. 14. p. 142. n. 290. in fine.

Actus carnalis coniugati cum coniugata non est duplex peccatum adulterij numero distinctum t. 1. r. 18. p. 160. n. 336.

Actus carnalis coniugati cum coniugata non constituit duo peccata mortalia adulterij specie diuersa ibid. p. 161. n. 338.

Actus carnalis coniugati cum coniugata non includit duas malitias accidentales extrinsecas solo numero distinctas ratione quarum possit constituere duo peccata mortalia n. distincta intra speciem adulterij t. 1. r. 18. p. 161. nu. 342.

Actus carnalis coniugati cum coniugata non includit duas malitias, seu duo accidentia relatiua solo numero distincta ratione quorum possit duo peccata mortalia adulterij n. distincta constituere ibid. p. 162. n. 343.

Actus carnalis coniugati cum coniugata est tantum vnus; tam inesse physico, quam inesse morali ibid. d. p. 162. n. 344.

Licet actus carnalis coniugati cum coniugata non includat duas malitias: nec absolutas extrinsecas, nec intrinsecas relatiuas, nec sit duplex actus, etiam inesse morali: nihilominus includit circumstantiam complicitis necessario in confessione aperiendam ibid. d. p. 162. n. 345. & seq.

Actus interni; licet non possint præcipi ab Ecclesia, quando non sunt necessarij ad actus externos, ut eorum forma; bene tamen possunt præcipi ab Ecclesia; quatenus sunt necessarij ad actus externos, ut eorum forma t. 1. r. 32. p. 251. n. 517. & seq. & p. 253. n. 521.

Agonia

Agonia mortis: præcisè sumpta; ut agonia formaliter, est indicium probabile interioris contritionis, aut attritionis supernaturalis in moribundo catholico sensibus destituto, qui nullum poenitentiae signum dedit. Bene tamen si coniugatur cum vita catholice acta a dicto moribundo catholico sensibus destituto, qui nullum poenitentiae signum dedit t. 1. r. 4. p. 59. nu. 108. & p. 61. nu. 111. & p. 63. nu. 114.

Annus

Annus durationis bullæ Cruciatæ accipiendus est pro anno Ecclesiastico ab vn-

na

na vsque ad aliam publicationem dictæ bullæ, & non pro anno naturali, & solari t. 2. r. 1. p. 268. nu. 3. & seq.

Attritio

Attritio, quæ requiritur, ut Sacramentum poenitentiae sit validum, & formatum, non debet esse de omnibus peccatis propter eorum deformitatem, seu turpitudinem formaliter, sed satis est: quod de omnibus poenitens doleat sub generali ratione offensæ Dei t. 1. r. 1. p. 3. n. 61.

Attritio supernaturalis peccatorum, etiam absque explicito, & expresso proposito non peccandi de cætero sufficit ad hoc ut poenitentiae Sacramentum sit validum, & formatum t. 1. r. 1. p. 4. nu. 8. & p. 5. nu. 9.

Attritio, quæ in re non est supernaturalis, licet ut talis existimetur a poenitente non sufficit ad validitatem Sacramenti poenitentiae t. 1. r. 1. p. 7. n. 11.

Attritio merè naturalis peccatorum non sufficit ad validitatem Sacramenti poenitentiae t. 1. r. 1. p. 9. n. 13. & seq.

Attritio supernaturalis sufficit ad validitatem Sacramenti poenitentiae: etiam si poenitens non habeat expressè, & explicitè actus fidei diuinæ Dei iustificatoris, & spei veniæ t. 1. r. 1. p. 12. n. 20.

Attritio supernaturalis peccatorum, non solum est pars essentialis materialis Sacramenti poenitentiae; sed etiam est dispositio ad recipiendum effectum Sacramenti poenitentiae in anima, nempe gratiam reconciliationis cum Deo t. 1. r. 1. p. 20. n. 33. & seq.

Authoritas

Authoritas vnus Doctoris tantum peritus in scientia, & timorata conscientie sufficit ad constituendam opinionem extrinsecè probabilem: etiam si sit contra communem Doctorum sententiam t. 1. r. 31. p. 265. nu. 554.

Bulla Cruciatæ

Bulla Cruciatæ durat: solum ab vna vsque ad aliam dictæ bullæ publicatione t. 2. r. 1. p. 267. n. 3. et seq.

Bulla Cruciatæ gaudet omnes Religiosi Regulares vtriusque sexus, tam inferiores; quam Superiores: quoad effectum vescendi ouis, & lacticijs Dominicis diebus quadragesimalibus t. 2. r. 3. p. 278. n. 23. & seq.

Per bullam Cruciatæ potest illam habens absolui; tam in articulo, quam in periculo mortis a quibusvis peccatis, & censuris Papæ reseruatis, excepto crimine

hæresi exterioris t. 2. r. 8. p. 306. nu. 76.

Vigore bullæ Cruciatæ non potest illa habens lucrari indulgentiam plenariam in mortis periculo concessam in d. bulla Cruciatæ pro mortis articulo ibid. d. nu. 76. & seq.

Bulla Cruciatæ anni præteriti non potest prodesse alicui in anno sequenti: quoad effectum obtinendi beneficium absolutio- nis a peccatis, & censuris Papæ reseruatis commissis in ipso anno sequenti, etiam si quis dicta nulla anni præteriti non fuisset vsus in dicto anno præterito, quoad effectum se absoluedi a casibus Papæ reseruatis t. 2. r. 9. p. 315. n. 99. & seq.

Vigore bullæ Cruciatæ possunt a Confessario approbato ab Ordinario absolui excommunicati, aut publici percussores Clericorum, & alij quorum excommunicatio deducta est ad forum contentiosum & lis non est finita t. 2. r. 24. p. 403. num. 267. & seq.

Virtute privilegij bullæ Cruciatæ solum potest quis absolui a censuris iam deductis ad forum contentiosum in foro conscientie non autem in foro Poli, seu contentioso, etiam parte satisfacta t. 2. r. 25. p. 405. n. 277. & seq.

Per bullam Cruciatæ non potest commutari votum in rem minorem t. 2. r. 26. p. 412. n. 291. & seq.

Virtute bullæ Cruciatæ potest commutari votum disiunctiuum de materia reseruata, & non reseruata: etiam quando vouens iam elegit materiam reseruata, dicti voti, nempe castitatem seruare; dum tamen illa electio sit electio simplex, & non confirmata noua, & explicita promissione seruandi castitatem t. 2. r. 30. p. 425. n. 325. & seq.

Per bullam Cruciatæ improbabilis opinione potest commutari votum disiunctiuum constans ex vtraque parte reseruata, v. g. votum castitatis, vel Religionis antequam sic vouens se determinet ad vnam, vel alteram partem dicti voti. t. 2. r. 31. p. 430. n. 333. & seq.

Per bullam Cruciatæ in probabili opinione non potest commutari votum disiunctiuum constans ex vtraque parte reseruata, v. g. votum castitatis, vel ingressus Religionis etiam antequam sic vouens se determinet ad vnam, vel alteram partem dicti voti ibid. p. 431. n. 336. & seq.

Casus reseruati

Casus reseruatus superiori seculari non potest: nec licitè, nec valide absolui ab in-

in-

inferiori. Confessario absque expressa licentia dicti superioris secularis t. 1. r. 9. p. 105. n. 197. in fine.

Casus reservatus superiori regulari potest licite, & valide absolui à Confessario inferiori petenti ex iusta causa facultatē absolueudi dictum casum reservatum à dicto superiore regulari, si ille iniuste dictā facultatem Confessario inferiori illam petenti neget. ibid. n. 198.

Casus reservatus superiori Regulari nō potest absolui à Confessario inferiori licentia petita, & nō obtenta à superiore regulari: quādo scādalum probabiliter timeri potest, sicut monasterij damnū cui superior remediū adhibere valeat saluo sacramentalis confessionis sigillo t. 1. r. 9. p. 106. n. 202.

Casus reservatus superiori regulari nō potest absolui à Confessario inferiori licentia à Superiore petita, & non obtenta: quando probabiliter timetur reciduum penitentis, vel alterius. ibid.

Casus reservatus superiori regulari nō potest absolui à Confessario inferiori licentia à Prælato regulari petita, & non obtenta: quando timetur damnū tertiarum personarū, quod damnū alia via vitari non potest: nisi reservando superior regularis sibi absolutionem dicti casus. Non obstantē decreto Clementis 8. de reformat. quia tunc Prælatus iuste negat dictam licentiā absolueudi suum subditum in dicto casu ab alio Confessario inferiori. ibid.

Casus reservatus Superiori regulari, ex quo nullum sequitur scandalum, aut monasterij damnū, nec reciduum penitentis, vel alterius, nec timetur damnū tertiarum personarū potest absolui à Confessario inferiori petita licentia à superiore iusta de causa, & non obtenta: non solum pro vna vice tantum, sed roties quoties iudicio Confessarij videbitur conueniens dictam facultatem absolueudi petere à superiore regulari: cum si in tali casu superior regularis dictam licentiā, seu facultatem illi petitam à Confessario inferiori iniuste neget t. 1. r. 9. p. 105. n. 200.

In casu necessitatis; videlicet, quando adest præceptum annuæ confessionis; vel aliquis vult Sacramentum celebrare, vel accedere ad sacram communionem, quod nō potest vitari absque magno scandalo, potest: imo, & debet habens casum reservatos confiteri Confessario inferiori omnia peccata reservata cum non reservatis, vt à Confessario inferiori absoluat directē à peccatis non reservatis, & indirectē a

reservatis: t. 1. r. 9. p. 99. nu. 183.

Casus reservati Summo Pontifici: si occulti sint desinunt: omnino esse Papales, & sunt omnino Episcopales t. 2. r. 10. p. 323. n. 113. & p. 324. n. 114.

Casus hæretici exterioris: etiam si occultus: nunquam desinit omnino esse casus Papæ reservatus, sed semper retinet reservationem papalem ibid.

Circumstantia

Circumstantiæ mutantes speciem sunt necessario in confessione explicandæ t. 1. r. 10. p. 108. n. 206.

Circumstantiæ non mutantes speciem; licet notabiliter aggrauent peccatum intra eandem speciem non sunt necessario in confessione explicandæ in opinione probabiliorit. t. 1. r. 13. p. 129. nu. 200. & seq.

Circumstantiæ tantum aggrauentes peccatum intra eandem speciem non sunt necessario in confessione explicandæ: etiam si penitens de illis interrogetur à Confessario. ibid. p. 132. nu. 204. & seq.

Circumstantiæ notabiliter aggrauentes peccatum: si taliter aggrauent, quod multiplicent rationem formalem peccati debent necessario in confessione explicari: t. 1. r. 14. p. 138. n. 280. & r. 15. p. 146. n. 299. & seq. & p. 141. n. 285. & p. 142. nu. 390. & p. 246. n. 293.

Circumstantiæ, quæ aggrauant peccatum notabiliter non multiplicando rationem peccati non sunt necessario in confessione explicandæ. ibid. dicta r. 14. p. 148. n. 280. & p. 142. n. 290.

Circumstantia plurium occisorum vnicō actu exteriori est necessario in confessione explicanda: licet qui vnicō actu plures occidit non committat; nisi tantum vnicum peccatum mortale: tam in esse physico: quam in esse morali. t. 1. r. 14. p. 142. n. 290. in fine.

Circumstantia pluralitatis obiectorum actus voluntatis, quo quis vult plures homines occidere non est necessario in confessione aperienda. t. 1. r. 14. num. 286. & 287.

Ille, qui efficaciter plures homines maledixit tenetur in confessione explicare circumstantiam personarum: scilicet quos homines maledixerit t. 1. r. 15. p. 145. n. 295. prope finem.

Circumstantia carnalis copulæ conjugati cum conjugata est necessario in confessione aperienda, & non sufficit, quod talis conjugatus in confessione dicat se

com-

commississe adulterium, sed necesse est, vt explicet in confessione statum suum, & statum sui complicitis t. 1. r. 18. p. 162. n. 345. & seq.

Circumstantia matrimonij est necessario explicanda: quando conjugatus delectationem habuit circa solutam t. 1. r. 19. p. 163. n. 349. et seq.

Circumstantia ordinis sacri in Sacerdote græco vxorato, qui habuit copulam carnalem cum alia à sua in opinione probabiliori non est necessario in confessione explicanda t. 1. r. 21. p. 174. nu. 374.

Circumstantia ordinis sacri in Sacerdote græco vxorato, qui aliam à sua carnaliter cognouit in probabiliori opinione est necessario in confessione explicanda. ibid. p. 175. nu. 375.

Circumstantia sponsalium sponsi, vel sponsæ de futuro cum alijs carnaliter semiscientium est necessatio in confessione explicanda; tam ex parte sponsi; quam ex parte sponsæ, & ex parte illorum cum quibus miscerent carnaliter, dum hoc nō fiat sponso, vel sponsa consentiente t. 1. r. 22. p. 178. nu. 381. et seq. et p. 180. n. 384. & seq.

Circumstantiæ notabiliter aggrauentes peccatum intra eandem speciem: etiam si sint faciles cognitu non sunt necessario in confessione explicandæ t. 1. r. 14. p. 137. n. 236. Coniugatus

Coniugatus, qui morosè delectetur circa solutā tenetur circumstantiā matrimonij in confessione explicare t. 1. r. 19. p. 163. n. 349. & seq. Confessarius

Confessarius potest licite, & valide penitentem absolue ad peccatis mortalibus generice: dum taxat confessis: quādo aliter ob aliquod impedimentum physicum, aut morale confiteri illa non potest: præcipue in mortis articulo t. 1. r. 3. p. 38. nu. 90. & seq.

Confessarius potest sub conditione sacramentaliter absolue moribundum catholicum catholicè viuentem, qui sensibus destitutus, nec petijt confessionem nec aliud penitentiarum signum dedit; t. 1. r. 4. p. 43. n. 73. et seq. et p. 55. n. 103.

Confessarius non solum potest sub conditione sacramentaliter absolue moribundum catholicū catholice viuentē, qui sensibus destitutus, nec petijt confessionem nec aliud penitentiarum signum dedit, sed tenetur sub mortali culpa eum sub conditione absolue t. 1. r. 4. p. 66. n. 119.

Confessarius non potest: etiam sub conditione (sistendo in probabiliori opi-

nione) absolue moribundum catholicum perditę vitę, qui sensibus destitutus: nec petijt confessionem; nec aliud penitentiarum signum dedit. t. 1. r. 4. p. 53. n. 98. & seq.

Confessarius potest (sequendo opinionem probabilem: saltem ab extrinseco) absolue sub conditione moribundum Catholicū perditę vitę sensibus destitutum, qui: nec petijt confessionem: nec aliud dedit penitentiarum signum t. 1. r. 4. p. 65. n. 118.

Confessarius potest licite, & valide absolue moribundum, quem inuenit sensibus destitutum, qui: nec petijt confessionem, nec aliud dedit penitentiarum signum; si inueniat aliquam schedulam, in qua dictus moribundus habebat scripta sua peccata ad ea integrè confitenda absque: eo quod per hoc contraueniat decreto Clementis 8. t. 1. r. 5. p. 67. n. 123. & seq.

Confessarius potest in casu necessitatis, v. g. quando adest præceptum confessionis, vel quando aliquis vult sacrum celebrare, vel accedere ad sacram communionem, quod non potest vitari absque magno scandalo penitentem habentem casum reservatos absolue directē à peccatis non reservatis, & indirectē à reservatis t. 1. r. 9. p. 99. n. 183.

Confessarius Regularis petita licentia à superiore regulari iusta existente causa ad absolue dum subditum regularem à casibus dicto superiori reservatis potest eum absolue: etiam si Prælatus licentiā non concedat, dum iniuste eam neget iuxta iudicium prudentis Confessarij dictam licentiā petentis t. 1. r. 9. p. 105. n. 198. Et non solum pro vna vice tantum, sed etiam illis vicibus, in quibus Confessarius expedire dictam licentiā absolue dum subditum à reservatis à Prælato impetrari, quam si neget Prælatus iniuste videtur negare ibid. n. 200.

Confessarius Regularis nō potest licite, & valide absolue subditum regularem à peccatis suo Prælato reservatis licentia petita, & non obtenta à Prælato Regulari: si eam Prælatus iniuste neget. ibid. p. 106. n. 201. in fine, & n. 202.

Confessarius electus virtute bullæ Cruciatæ non potest penitentem absolue: semel ab vnoquoque casu reservato in specie: quousque eum ab omnibus casibus reservatis specie diuersis absoluat durante anno publicationis bullæ Cruciatæ t. 2. r. 9. p. 309. nn. 85. & seq.

Confessarius electus vigore bullæ Cruciatæ potest penitentem absolue roties

quoties à casibus Pontifici referuatis : dūmodo occulti sint t. 2. r. 10. p. 318. n. 104. & seq.

Confessarius non potest absoluere pœnitentem à casibus Papæ referuatis virtute bullæ Cruciatæ, aut bullarum prætorum annorum, quibus pœnitens non fuit vsus annis præteritis quoad effectum obtinendi beneficium absolutionis à casibus Papæ referuatis t. 2. r. 9. p. 315. nu. 96. & seq.

Confessarius nō potest virtute priuilegij bullæ Cruciatæ pœnitentem absoluere ab hæresi exteriori occulta t. 2. r. 10. p. 323. n. 113. & p. 324. n. 114.

Licet concedatur gratis Confessarium posse vigore bullæ Cruciatæ pœnitentem absoluere ab hæresi exteriori occulta, hoc non habet locum in Regnis, in quibus sanctum Inquisitionis Tribunal reperitur ibid. p. 325. n. 115. qui ex errore impressionis inuenies n. 114.

Confessarius potest licite, & valide confessionem audire hæretici occulti, qui nō potuit absolutionē criminis hæresis obtinere ab Episcopo, aut ab alio habente potestatem ipsum absoluēdi, nec recurrere pro absolutione dicti criminis hæresis ad pœnitentiariam, nec Romam adire eumque directè à peccatis non referuatis absoluere, & indirectè à crimine hæresis. t. 2. r. 10. p. 325. n. 116. per errorem impressionis inuenies n. 15. in fine. & pag. 326. n. 117.

Confessarius potest licite, & valide confessionē hæretici occulti audire, qui misit ad Summum Pontificē, vt sui absolutionē alicui committat, & interim si non communicet, aut celebret grauem infamiam incurrat, & scandalum magnum oriretur ibid. dicto n. 116. in fine.

Cōfessarius virtute bullæ Cruciatæ potest absoluere Schismaticos, fautores, & receptores hæreticorum, & reliquos etiā, qui in bulla Cænæ Domini continentur, excepto hæretico exteriori: semel in vita; & semel in mortis articulo t. 2. r. 16. p. 353. n. 165. & seq.

Confessarius virtute bullæ Cruciatæ potest suos pœnitentes toties quoties absoluere à casibus sanctæ Inquisitionis referuatis, exceptis illis, qui simul in bulla Cænæ Domini continentur, aut ex alio capite sunt Summo Pontifici referuati. t. 2. r. 15. p. 357. n. 173. & seq.

Confessarius administrans Sacramentū pœnitentiæ in peccato mortali peccat

mortaliter: nisi per accidens excusetur ob impossibilitatem moralem se iustificandi per actum contritionis. t. 1. r. 16. p. 152. n. 313. & 314.

Cōfessarius, qui in peccato mortali plurium confessiones excipit successiue multipliciter peccat; hoc est tot peccata mortalia committit, quot confessiones excipit. ibid. p. 153. n. 316. & p. 154. nu. 318. & seq.

Confessarij Regulares: præcipue ordinum medicantium approbati simpliciter ab vno Episcopo ad confessiones audiendas in opinione probabili possunt in tota Ecclesia Dei confessiones fidelium audire licite, & valide absque noua alterius Episcopi approbatione non obstantibus bullis Urbani 8. & Innocentij 10. t. 1. r. 28. p. 220. n. 457. & p. 221.

Confessarij Regulares Societatis Iesu approbati ab aliquo Episcopo non possunt virtute priuilegij Gregorij 13. audire confessiones fidelium aliarum diocesum præsentibus Episcopis, aut eorum Vicarijs Generalibus absque eorum licentia, neq; illis absentibus contradicentibus Parochis t. 1. r. 28. p. 223. n. 460. Nec dictū priuilegium Gregorij 13. est hodie reuocatum per constitutionem nonagesimam secundam Urbani 8. editam die 17. Septembris 1628. vt male iudicant Lazana, & Murga. ibid. n. 461. & seq.

Confessarij Regulares Societatis Iesu, qui approbati ab vno Episcopo virtute priuilegij Gregorij 13. in alijs diocesis absentibus Episcopis, eorumque Vicarijs Generalibus fidelium confessiones audiunt non tenentur petere licentiam a Parocho ad excipiendas confessiones, sed satis est, quod Parochus non contradicat. Si autem Parochus contradiceret inualidę essent confessiones ab ipsis factę vigore dicti priuilegij. p. 225. n. 463.

Confessarius, siue secularis: siue regularis ab vno tantum Episcopo approbatus simpliciter ad excipiendas confessiones fidelium potest vbique, idest in toto Orbe sacramentum Sacerdotum confessiones licite, et valide audire t. 1. r. 29. p. 227. n. 467. 468.

Confessarius, siue secularis: siue regularis non potest licite vti scientia habita in confessione sacramentali ad regimen exterarum suarum actionū Reipublicæ, aut communitalis, & contraria sententia est improbabilis post decretum Clementis 8. t. 1. r. 30. p. 234. nu. 480. & seq.

Con-

Confessarius post auditam confessionē sacramentalem habet obligationem seruandi secretum confessionis, quæ obligatio oritur ex iure humano Ecclesiastico, & ex iure pure naturali, ex iure naturali diuino t. 1. r. 30. p. 236. n. 482.

Confessarius ob crimen occultum auditum in confessione non potest; etiam occultè negare penitenti suffragium, vel remouere eum ab officio adnutum amobili. ibid.

Confessarius non potest ex noticia habita in confessione sacramentali negare etiam in occulto pœnitenti sacram communionem absque fractione sigilli confessionis; saltem indirectè t. 1. r. 30. p. 239. nu. 490.

Confessarius, qui scit ex noticia habita in confessione, quod quadam Mulier nobilis: quando vocat Confessarium in domum suam ad confitendum; sæpius illum sollicitat ad actus inhonestos, seu ad venerem. Si ipse est vocatus à tali muliere in domum suam ad confitendum debet audire; nec tenetur se excusare: ac si nihil sciret. ibid. nu. 491.

Confessarij Regulares approbati ab Episcopo ad sacramentum confessiones audiendas, & reprobatī à suis superioribus, etiam iuridicè per sententiam latam possunt valide: quamuis non licitè seculariū confessiones excipere virtute priuilegij bullæ Cruciatæ. t. 2. r. 5. p. 289. nu. 44. & seq.

Confessarij Regulares approbati ab Ordinario ad suarum omnium sacramentum confessiones audiendas possunt valide illas excipere absque licentia suorum Prælatorum: imo ipsis Prælatibus contradicentibus. Et sunt eligibiles virtute bullæ Cruciatæ ad aliorum sacramentum valide confessiones audiendas. t. 2. r. 5. pag. 290. nu. 47.

Confessarij Regulares ab Ordinario approbati ad sacramentum confessiones excipiendas: licet possint absque licentia suorum Prælatorum: imò ipsis contradicentibus, & repugnantibus virtute priuilegij bullæ Cruciatæ Sacramentum pœnitentiæ fidelibus administrare, valideque eos a suis peccatis absoluere; tamen non possunt Sacramentum pœnitentiæ administrare virtute priuilegiorum suę Religionis absoluendo fideles à casibus referuatis, à quibus possunt virtute dictorū priuilegiorum absoluere absque licentia, & facultate suorum superiorum. ibid. pag. 293. n. 51.

Confessarius Regularis approbatus ab Episcopo ad suorum subditorum confessiones audiendas absque licentia sui superioris: imo ipso repugnante potest valide: licet non licitè confessiones subditorum dicti Episcopi approbantis audire t. 2. r. 6. pag. 296. num. 57. 58. & 59.

Confessarius Regularis priuatus iuridicè per sententiam latam facultate excipiendi sacramentum confessiones ob aliquod delictum commissum in materia confessionis: siue sententia sit lata à Capitulo generali, aut prouinciali; siue à Prælato: seu superiore locali sui ordinis: dummodo de dicto delicto sit conuinctus non potest dictus Religiosus; ita iuridicè priuatus valide pœnitentiæ Sacramentum administrare secularibus; etiam si approbationem habeat ab Episcopo ibid. n. 57. & p. 297. n. 60. & seq.

Confessarius Regularis approbatus ab Ordinario ad sacramentum confessiones audiendas, & suspensus iuridicè à suis superioribus à facultate excipiendi sacramentum confessiones: licet virtute approbationis Episcopi tantum non possit audire, nec licite; nec valide confessiones subditorū dicti Episcopi approbantis; potest sacramentum confessiones audire valide virtute priuilegij bullæ Cruciatæ ibid. p. 298. nu. 62.

Confessarius, siue secularis, siue regularis approbatus ab Ordinario virtute iubilæi quantumvis plenissimi sit suos pœnitentis absoluere nō potest in foro cōscientiæ ab hæresi exteriori occulta vigore clausule generalis, quæ iubilæi plenissimis ponitur, in qua conceditur Confessarijs ab ordinario approbatis à Summo Pontifice facultas absoluendi ab omnibus casibus Papæ referuatis: etiam contentis in bulla Cænæ Domini: quamuis in dicto iubilæo plenissimo expresse non excludatur facultas absoluendi ab hæresi exteriori occulta t. 2. r. 13. p. 350. nu. 161.

Confessarius, siue secularis, siue regularis approbatus ab Ordinario non potest pœnitentem absoluere, qui culpabiliter omisit denunciare delicta quæ sunt in edicto Sanctæ Inquisitionis contenta: antequam defacto denunciaret, quando nulla est impotentia, aut vrget necessitas comunicandi, aut alia causa legitima excusans ab actuali denunciatione pro tali tempore facienda t. 2. r. 18. p. 365. num. 193. & seq.

Con

Confessarius potest virtute privilegij bullæ Cruciatæ penitentem absolueret ab excommunicatione incurta propter omissionem culpabilem denunciandi delicta contenta in edictis Dominorum Inquisitorum post adimpletum denunciationis præceptum ibid. p. 367. nu. 198.

Confessarij Regulares approbati ab ordinario de licentia sui Prælati possunt vigore suorum privilegiorum absolueret suos penitentes toties quoties a casibus contentis in edictis Dominorum Inquisitorum, excepto crimine hæresis exterioris: dum non contineantur simul in bulla Cænæ Domini t. 2. r. 16. p. 359. n. 178. & seq.

Confessarius virtute privilegij bullæ Cruciatæ non potest, semel in vita, & semel in mortis articulo absolueret penitentem ab hæresi exteriori occulta t. 2. r. 10. p. 323. n. 113.

Confessarius Regularis virtute suorum privilegiorum non potest absolueret suos penitentes ab excommunicatione lata in edicto Dominorum Inquisitorum contra eos, qui culpabiliter omiserunt tempore præfixo denunciare crimina contenta in dicto edicto Dominorum Inquisitorum, nulla existente causa legitima, quæ possit penitentem excusare ab actuali denunciatone faciendâ t. 2. r. 19. p. 370. n. 204. & seq.

Confessarius sollicitans ad venerem in sacramentali confessione est denunciandus Dominis Inquisitoribus a persona sollicitata etiam si dicta persona sollicitata non possit illi crimen sollicitationis probare. t. 2. r. 20. p. 376. nu. 212. & seq.

Confessarius sollicitans mulierem ad actus turpes, & inhonestos in sacramentali confessione est denunciandus Dominis Inquisitoribus a muliere sollicitata, vel a quocumque alio sciente dictam sollicitationem, etiam si illam sciat sub secreto naturali; imo et si iuramento firmaverit servare dictum secretum. t. 2. r. 21. pag. 381. n. 223. & seq.

Confessarius, qui in Tribunali sacramentali confessionis scit aliquem esse hæreticum formalem; aut aliquem Confessarium aliquam mulierem sollicitasse ad actus inhonestos in sacramentali confessione non tenetur; imo nec potest dicta crimina sic scita Dominis Inquisitoribus denunciare. t. 2. r. 21. p. 385. num. 231. & 232.

Confessarius sollicitans ad venerem aliquam mulierem in sacramentali con-

fessione est statim denunciandus Dominis Inquisitoribus a muliere sollicitata, nulla præmissa correctione fraterna t. 2. r. 20. p. 389. n. 239. & seq. & præcipue p. 391. n. 243.

Confessarius, qui in confessione sacramentali aliquam mulierem ad venerem sollicitavit: si sit iam emendatus de qua emendatione certo personæ sollicitatæ constet in probabili opinione non tenetur persona sollicitata Confessarium denunciare Dominis Inquisitoribus t. 2. r. 22. p. 396. n. 253. licet improbabiliori opinione teneatur dicta mulier sollicitata ad venerem in sacramentali confessione Confessarium sollicitantem denunciare Dominis Inquisitoribus, etiam si sciat certo ipsum iam esse emendatum, ibid.

Confessarius sollicitans mulierem in sacramentali Confessione ad actus venereos etiam si de tali crimine sollicitationis non sit diffamatus debet denunciari Dominis Inquisitoribus a muliere sollicitata. t. 2. r. 23. p. 399. n. 257. & seq.

Confessarius potest virtute bullæ Cruciatæ absolueret excommunicatos, & publicos Percussores Clericorum, aut alios, quorum excommunicatio deducta est ad forum contentiosum, & lis non est finita solum in foro conscientiæ t. 2. r. 24. pag. 403. n. 267. & seq.

Confessarius virtute bullæ Cruciatæ licet possit absolueret in foro conscientiæ excommunicatos publicos quorum excommunicatio deducta est ad forum contentiosum, & lis non est finita non tamen dicta absolutio potest prodesse penitentibus pro foro externo, seu contentioso etiam si collata sit parte satisfacta t. 2. r. 25. p. 405. n. 277. & seq.

Confessarius si sit proprius, siue alienus electus per bullam Cruciatæ a penitente tenetur sub mortali commutare vota penitentis, si penitens id petat, & Confessarius si sit alienus admittat electionem factam a penitente, audiatque sacramentaliter penitentis peccata, & sit requisitus a penitente in ipso actu confessionis ut ei commutet sua vota vigore bullæ Cruciatæ, dummodo ad talem commutationem nullum sit impedimentum eam impediens ex parte penitentis. t. 2. r. 27. p. 415. n. 301. & seq.

Confessarius electus virtute bullæ Cruciatæ non tenetur commutare vota penitentis si sit Confessarius extraneus, & non proprius ex eo præcipue, quod penitentis pec-

peccata sacramentaliter excipiat, sed ex eo, quod acceptet electionem factam a penitente in illius Confessarii vigore bullæ Cruciatæ, absolute, & absque aliqua limitatione, & restrictione ibid. p. 416. n. 304.

Confessarius electus per bullam Cruciatæ ab aliquo illam habente ad effectum, ut ei sua vota dispenset virtute facultatis delegatæ dicto Confessario immediatè a Summo Pontifice per dictam Cruciatam bullam, licet antequam electionem accepisset non sit proprius, ac necessarius delegatus ad dispensandum, nihilominus postquam illam acceptavit liberè, & voluntarie, est proprius, ac necessarius delegatus ad dispensandum; quare non potest absque culpa, supposita dicta acceptatione, dictam dispensationem denegare penitenti. t. 2. r. 27. p. 418. nu. 307.

Confessarius virtute bullæ Cruciatæ non potest commutare votum castitatis emissum ante contractum matrimonium ad petendum debitum a vouente. t. 2. r. 28. p. 420. n. 313. & seq.

Confessarius Regularis approbatus ab ordinario potest de licentia sui Provincialis vigore privilegiorum Regularibus concessorum dispensare ad petendum debitum cum his, qui post votum castitatis matrimonium inierunt. t. 2. r. 28. p. 421. n. 318.

Confessarius virtute Privilegij bullæ Cruciatæ potest commutare votum disiunctivum servandi castitatem, aut tribuendi certam elemosynam alicui determinatæ Ecclesiæ si vouens deveniat ad tantam paupertatem, ut non possit adimplere dictum votum quoad materiam non reservatam tribuendi, scilicet dictam elemosynam dictæ Ecclesiæ, itaque in hoc casu potest Confessarius commutare dictum votum, quoad materiam reservatam nempe quoad castitatem voto promissam, quæ potest vouens adimplere. t. 2. r. 29. p. 422. n. 321. & seq.

Confessarius vigore privilegij bullæ Cruciatæ potest votum disiunctivum de materia reservata, & non reservata commutare: etiâ quando vouens iam elegit materiam reservatam dicti voti, nempe castitatem servare; dum tamen illa electio, sit electio simplex, & non confirmata nova, & explicita promissione servandi castitatem. t. 2. r. 30. p. 425. n. 325. & seq.

Confessarius virtute privilegij bullæ Cruciatæ potest in opinione probabili commutare votum disiunctivum constans ex

vtraque parte reservata: v. g. votum castitatis, & Religionis antequam sic vouens se determinet ad unam, alteram partem. t. 2. r. 31. p. 430. n. 333. & seq.

Confessarius in probabili opinione non potest virtute privilegij bullæ Cruciatæ commutare votum disiunctivum constans ex vtraque parte reservata, v. g. Religionis, vel perfectæ castitatis antequam sic vouens se determinet ad unam, vel alteram partem dicti voti. ibid. p. 431. n. 336. & seq.

Confessarius approbatus ab ordinario non potest virtute privilegij bullæ Cruciatæ dispensare in votis castitatis, & Religionis iusta, & legitima existente causa, licet in illis possit Episcopus dispensare. t. 2. r. 34. p. 452. nu. 381. & seq.

Confessarius virtute privilegij bullæ Cruciatæ non potest commutare vota Summo Pontifici reservata, neque in materiam evidenter melius referunt neque in materiam non reservatam. t. 2. r. 35. p. 457. nu. 393. & seq.

Confessio.

In confessione Generali non est necessario explicare tempus, in quo peccata in dicta confessione confessa fuerunt commissa, sed possunt peccata recentius commissa confiteri, tacendo tempus, in quo fuerunt commissa: dummodo species, & numerus explicetur peccatorum a penitente. t. 1. r. 7. p. 86. n. 154. & seq.

Aliqui DD. hoc limitant; nisi a Confessario penitens interrogetur de tempore, quo commisit talia peccata. ibidem nu. 155.

Alij DD. dictam limitationem non approbant, sed absolute affirmant, quod penitens interrogatus a Confessario in actu sacramentalis confessionis de tempore, in quo dicta peccata commisit, potest respondere illa non tunc, sed ante commississe, & quod talis confessio erit licita, & valida, ibid. n. 156. & 157.

Qui in confessione generali simul cum alijs peccatis mortalibus: antea commissis confiteatur alia peccata mortalia recentius commissa, & non antea confessa, si interrogetur a Confessario tempus, in quo illa commisit tenetur illud explicare: aliâ confessio erit nulla. t. 1. r. 7. p. 88. n. 158. & seq. Vide verbo penitens.

Qui confessus est se centies plus minusve furatum fuisse; si postea reperiat furta ab ipso commissa fuisse centumquingenta tenetur excessum confiteri. t.

t. r. 6. p. 77. nu. 136. & seq.

Vnica sacramentali confessione potest quis adimplere præceptum confessionis duorum annorum: præteriti scilicet, & sequentis, si distulit confessionem anni præteriti vsque ad initium anni sequentis, & initio anni sequentis confiteatur de peccatis mortalibus commissis in anno præterito, & de mortalibus commissis anno sequenti, in quo facit confessionem. t. 1. r. 31. p. 243. n. 498. et seq.

Confessio sacramentalis facta ab aliquo, qui distulit confessionem anni præteriti vsque ad initium anni sequentis, si illam faciat initio anni sequentis de peccatis mortalibus in anno præterito solum commissis pertinet ad annum præteritum & non potest illa confessione adimpleri præceptum confessionis anni sequentis, in quo faciat dictam confessionem. ibid.

Ille, qui putans inuincibiliter non esse mortale aliquod mortale, & ob hanc rationem illud omisit confiteri non tenetur iterare confessiones. t. 1. r. 35. pag. 262. nu. 546.

Communitio

Vide verb. votorum commut.

Copula.

Copula illicita fidelis cum infideli, aut hæretica habet speciem sacrilegij contra virtutem catholicæ Religionis necessario in confessione explicandam. t. 1. r. 10. p. 109. n. 210. et seq.

Copula carnalis habita cum matre, aut sirore non includit malitiam specie diuersam ab incestu: itaque gradus consanguinitatis non est necessario in confessione explicandus. t. 1. r. 14. p. 129. nu. 259. et seq. & p. 136. nu. 247. cum seq.

Ille, qui plures copulas, seu actus carnales in vna nocte habuit cum ead. femina commisit plura peccata mortalia necessario in confessione explicanda: etiam si non habuerit interruptionem motus, vel operis. t. 1. r. 16. p. 150. nu. 310. et seq.

Qui copulam habuit cum soluta non satisfacit dicendo in confessione cum soluta peccavi grauitate in materia castitatis, sed tenetur copulam explicare. t. 1. r. 17. p. 157. n. 326. et seq.

Copula coniugalis occultè habita in clefia, aut loco sacro: si fiat cum circumstantijs tollentibus irreuerentiam loci sacri non est mortale peccatum. t. 1. r. 2. p. 120. n. 236.

Copula coniugalis occulte habita in

loco sacro, aut in Ecclesia, si fiat cum circumstantijs non tollentibus irreuerentiam loci sacri est peccatum mortale pertinens ad speciem sacrilegij. ibid. et r. 13. p. 124. nu. 247. et pag. 125. n. 248. et pag. 126. nu. 249.

Copula carnalis sponsi de futuro cum alia, à sua sponsa includit circumstantiam contravirtutem iustitię necessario in confessione explicandam; tam ab ipso sponso: quam à complici in ipsa copula carnali et idem est de copula sponsa de futuro cum alio, à suo sponso: dummodo sponsus, aut sponsa in hoc non consentiat. t. 1. r. 22. p. 178. n. 381. & seq. et pag. 180. n. 384. et seq.

Declaratio

Declarationes sacræ Congregationis Eminentiſsimorū Cardinalium, si de illis authenticè non constet nullam fidem faciunt in iudicio, aut extra illud. t. 1. r. 28. pag. 218. n. 453.

Declarationes sacræ Congregationis Eminentiſsimorum Cardinalium, etiam si de illis authenticè constet non habent vim legis. ibid. p. 219. per errorem impressionis inuenies 319. n. 454. et p. 220. n. 455. et 456.

Defloratio

Defloratio virginis consentientis in sua defloratione non includit malitiam specialem stupri distinctam a simplici fornicatione necessario in confessione explicandam. t. 1. r. 11. p. 113. n. 120. et seq.

Dies

Dies Dominicæ quadragesimæ sūt propriè dies quadragesimales. t. 1. r. 3. p. 279. n. 25. & seq.

Dies Dominicæ quadragesimæ: licet non sint dies abſtinentiæ, prout abſtinentia includit abſtinentiam ciborum, & quoad quantitatem, et quoad qualitatem ciborum, sunt tamen lacè dies abſtinentiæ sumpta abſtinentia: prout dicit abſtinentiam à ciborum qualitate tantum. t. 2. r. 4. p. 285. n. 37. & seq.

Denunciare

Qui scit aliquem commisisse aliquod delictum ex contentis in edicto Dominorum Inquisitorum tenetur illud Dominis Inquisitoribus denunciare, etiam si tale delictum probare non possit. t. 2. r. 20. p. 376. n. 212. et seq.

Ille, qui scit aliquem Confessarium sollicitasse aliquam mulierem ad actus turpes, & inhonestos in sacramentali confessione dictum Confessarium sollicitantem denū-

cia-

ciare Dominis Inquisitoribus; etiam si hoc sciat sub secreto naturali: imo, & si sub iuramento firmauerit seruare dictum secretum. t. 2. r. 21. p. 381. n. 223. & seq.

Qui scit sub sigillo sacramentalis confessionis aliquem Confessarium sollicitasse ad venerem aliquam mulierem in sacramentali confessione non tenetur: imo nec debet dictum Confessarium Dominis Inquisitoribus denunciare, & idem est si sub dicto sigillo sacramentalis confessionis sciat aliquem esse hæreticum formalem. t. 2. r. 21. p. 385. n. 231. et 232.

Denunciandus est Dominis Inquisitoribus hæreticus formalis quantumvis occultus nulla præmissa correctione fraterna, et idem est dicendum de Confessario sollicitante ad venerem aliquam mulierem in sacramentali confessione. t. 2. r. 22. p. 389. n. 239. & seq.

Denunciandus est Confessarius sollicitans ad venerem in sacramentali confessione: etiam si de tali crimine sollicitationis non sit diffamatus. t. 2. r. 23. p. 399. n. 257. et seq.

Episcopus

Episcopus habet facultatem, et auctoritatem à Concilio Tridentino absoluendi in foro conscientie suos subditos in sua Diœcesi à casibus occultis Papæ reservatis. t. 2. r. 10. p. 319. n. 106.

Episcopi non competit auctoritas illis concessa à Concilio Tridentino absoluendi suos subditos à casibus occultis Papæ reservatis ratione propriæ industriæ, et attentæ prudentiæ Episcopi, sed iurisdictione ordinaria ratione suæ dignitatis Episcopalis, et sic dicti casus Papales: dum iunt occulti desinunt omnino esse Papales; et sunt omnino Episcopales, seu Episcopi reservati. ibid. p. 321. n. 109.

Episcopus per se ipsum solum potest absoluere suos subditos ab hæresi occulta auctoritate illi concessa in Concilio Tridentino. t. 2. r. 10. p. 323. nu. 113. et p. 324. nu. 114.

Licet Episcopus (dato, & non concessa) possit uti scientia habita in confessione ad regimen externum, non tenebitur tamè tali scientia uti sub peccato mortali, etiam si non vsu sequatur damnum notabile, vel sibi, vel alicui tertio. t. 1. r. 30. p. 231. nu. 476. & seq.

In Episcopo debet concurrere maturitas ætatis, grauitas morum, & literarum scientia. t. 2. r. 2. p. 275. n. 14. prope medium.

Facultas, quæ Episcopis conceditur in Concilio Tridentino sess. 24. cap. 6. de reformat. absoluendi suos subditos in propria diœcesi à casibus occultis Papæ reservatis non manet derogata per annuam publicationem bullæ Cruciatæ. t. 2. r. 12. p. 339. n. 139.

Episcopus potest vigore facultatis illi concessæ à Concilio Tridentino sess. 24. cap. 6. de reformat. in opinione valde probabilis suos subditos absoluere per se ipsum ab hæresi occulta, prout occultam opponitur contra notorium publicum; vt famosum. t. 2. r. 13. p. 344. n. 148. & seq.

Episcopus in probabiliori opinione non potest virtute facultatis illi concessæ à Concilio Tridentino suos subditos absoluere ab hæresi externa occulta, prout occultum distinguitur contra manifestum, notorium, & famosum; si dictum crimen hæresis sit probabile per duas, vel tres testes; licet dictum crimen hæresis occultum, non sit deductum ad forum contentiosum. ibid. p. 346. n. 152.

Episcopus virtute facultatis illi concessæ in Concilio Tridentino potest suum subditum sæcularem absoluere in foro conscientie ab hæresi occulta, si hæresim mentalem exprimat se solo, non coram alijs: imò etiam si id faciat coram vno teste. ibid. & p. 347. n. 155. & seq.

Episcopi: licet habeant facultatem absoluendi suos subditos in foro conscientie ab hæresi exteriori occulta; hæc tamen potestas fuit à Concilio Episcopis concessa solum ob specialem personæ industriam, & auctoritatem, & ad vitandum periculum animarum. t. 2. r. 10. p. 323. nu. 113.

Episcopus non potest alteri delegare facultatem ei concessam à Concilio Tridentino sess. 24. art. 6. de reformat. absoluendi suum subditum in foro conscientie ab hæresi exteriori occulta. ibid.

Episcopis diuerso genere facultatis conceditur facultas absoluendi suos subditos à casibus occultis Papæ reservatis, ac à crimine hæresis occultæ. t. 2. r. 10. pag. 324. n. 114.

Equites.

Equites militares Sancti Ioannis Hierosolymitani, Diui Iacobi, Alcantaræ, & Calatravæ, &c. possunt confiteri simplici Sacerdoti non approbato ab ordinario; siue talis Sacerdos sit Regularis, siue secularis: de licentia tamen sui prælati. t. 1. r. 26. p. 210. nu. 442.

Eru-

Erubescencia

Magna erubescencia pœnitentis confitendi sua peccata mortalia proprio Sacerdoti; seu Confessario non est sufficiens causa validè, & licitè confitendi peccata mortalia simul cum venialibus simplici Sacerdoti, non approbato ab Ordinario. t. 1. r. 9. p. 100. n. 185. & seq.

Fornicatio

Fornicatio occulta habita in Ecclesia, aut loco sacro pertinet ad speciem sacrilegij; atque adeo necesse est in confessione explicare loci circumstantiam t. 1. r. 12. p. 117. n. 229. & seq.

Furtum

Qui furatus est mille aureos non tenetur in confessione explicare quantitatem furti: sed satis est se accusare commississe peccatum furti in materia gravi. t. 1. r. 15. p. 144. n. 295. & seq.

Qui furatus est mille aureos a decem, non tenetur in confessione dictam circumstantiam explicare si illos furatus fuit unica actione, seu vice t. 1. r. 15. pag. 147. nu. 302.

Qui furatus est mille aureos non tenetur: etiam interrogatus a Confessario dictam quantitatem furti in confessione explicare. ibid. pag. 148. num. 304. & 305.

Gradus

Gradus consanguinitatis, omnes sunt eiusdem speciei infimæ t. 1. r. 14. pag. 129. nu. 260.

Gradus consanguinitatis in primo, & secundo gradu non differunt specie inter se, & ab alijs gradibus consanguinitatis t. 1. r. 14. p. 137. n. 275.

Gradus consanguinitatis cum uxore uterina, & cum altera ex utroque parente non differunt specie, nec si quis frater earum cum eis peccet carnaliter tenetur circumstantiam consanguinitatis explicare in particulari. t. 1. r. 14. p. 135. n. 271. prope finem, & p. 137. n. 278.

Gradus consanguinitatis a gradibus affinitatis differunt specie. t. 1. r. 14. pag. 137. n. 279.

Horæ Canonicæ

Recitatis horis canonicis presentis diei potest obligatus recitandi horas canonicas immediatè post completorium recitatum recitare matutinas, & laudes diei sequentis absque culpa mortali: imò etiam absque veniali si hoc faciat ex iusta causa t. 1. r. 31. p. 245. nu. 503.

Quando in die presenti, & die crastina

recitatur de duobus Sanctis de communi vnius Martyris, aut de duobus Confessoribus, quorum officium totum fit de communi vnius martyris, aut de communi Confessorum non potest obligatus ad recitandum officium diuinum: si non est recitatus matutinas diei presentis: sed tantum horas minores vsque ad completorium inclusiue dictæ diei: si recitet matutinas, & laudes diei sequentis post completorium dictæ diei presentis adimplere, præceptum recitandi matutinas diei presentis, & sequentis diei; ita vt eisdem matutinis, & laudibus semel recitatis vtrique obligationi satisfaciat. ibid. n. 504. & 505.

Obligatus recitandi has horas canonicas: aut ratione Ordinis sacri, aut ratione beneficij Ecclesiastici, si voluntariè distractus internè horas recitet peccat mortaliter, & non adimplet præceptum recitandi: etiam si nullum signum externum illius detractionis internæ exhibeat. t. 1. r. 32. p. 253. n. 521.

Indulgentia Plenaria

Indulgentia Plenaria, quæ conceditur in bulla Cruciatæ pro mortis articulo potest applicari deficiente Sacerdote a Clerico tonsurato infirmo constitutus in mortis articulo, & deficiente Sacerdote, & Clerico tonsurato potest laicus illam applicare in dicto articulo mortis. t. 2. r. 7. p. 301. nu. 69. & seq.

Indulgentia Plenaria, quæ pro mortis articulo conceditur in bulla Cruciatæ non potest a sacerdote, alicui applicari in mortis periculo constituto t. 2. r. 8. p. 306 n. 75. & seq.

Integritas.

Licet habeatur præceptum de integritate materiali confessionis sacramentalis nihilominus integritas materialis confessionis non est de essentia Sacramenti pœnitentiæ t. 1. r. 9. p. 98. n. 182.

Laicus

Laici non possunt diebus Dominicis Quadragesimæ edere oua, & lactinia absque bulla Cruciatæ t. 2. r. 4. p. 284. n. 33. & seq.

Laici pauperes ratione paupertatis possunt edere oua, et lactinia diebus prohibitis absque bulla Cruciatæ si non possunt commodè habere aliud, quod comedant, vel possunt hæc facile inuenire: non autem pisces, et idem dic de agricolis

lis. t. 2. r. 4. p. 284. n. 35.

Laici pauperes ostiatim mēdicantes, qui non habent; alias vnde sustententur, nisi ex fragmentis ouorum, et lactiniorum, quæ hinc, vel ibi illis dantur poterūt licitè ea comedere diebus prohibitis: licet careant bulla Cruciatæ. ibid.

Laicus potest moribundo infirmo indulgentiam plenariam in bulla Cruciatæ concessam pro articulo mortis illi applicare deficiente Sacerdote, et Clerico tonsurato, qui illam applicare valeant, nec dictus infirmus applicatione dictæ indulgentiæ careat in mortis articulo t. 2. r. 7. p. 301. n. 69. & seq.

Laicus in articulo mortis potest deficiente Sacerdote, & Clerico tonsurato moribundum absoluerè a censuris, vt in loco sacro sepeliri valeat. ibid. p. 303. nu. 71. prope finem.

Meretrices

Meretrices non adimplentes præceptū annuæ confessionis non incurrunt in excommunicationem latam in constitutionibus synodalibus contra non adimplentes præceptum annuæ confessionis. t. 1. r. 34. p. 261. n. 543. & seq.

Occidere

Qui vnico actu voluntatis vult decem homines occidere tenetur in confessione explicare pluralitatem obiectorum. t. 1. r. 14. p. 139. n. 280. prope finem.

Ille, qui vnico actu exteriori decem homines occidit in opinione probabili decem peccata mortalia committit: necessario in confessione explicanda. t. 1. r. 14. p. 141. n. 288.

Ille, qui vnico actu decem homines occidit in probabili opinione tantum vnum peccatum mortale committit; tam inesse physico, quam inesse morali. ibid. p. 142. n. 290. in fine.

Oscula

Oscula in Ecclesia: dum non sunt in partibus inhonestis, aut cum magno periculo effusionis seminis in ipso loco sacro non habent circumstantiam sacrilegij necessario in confessione explicandam t. 1. r. 13. p. 123. n. 245.

Parochus

Parochus in probabili opinione potest suam iurisdictionem delegare simplici Sacerdoti ad excipiendas confessiones suorum subditorum. t. 1. r. 27. p. 213. n. 445.

Parochus in probabili opinione non potest hodie post Concilium Tridentinum suam delegare iurisdictionem simplici Sa-

cerdoti non approbato ab Ordinario ad suorum subditorum confessiones audiendas ibid. dicto n. 445. & seq.

Parochus potest eligere quemcumque alium Parochum extra propriam diocesim ad suorum subditorum confessiones audiendas. t. 1. r. 28. p. 214. n. 448.

Parochus potest exponere ad confessiones audiendas in sua Parochia quoscumque Sacerdotes a quocumque Episcopo approbatos aliarum Diocesum a propria diocesi ipsius Parochi t. 1. r. 28. p. 216. n. 450. & seq.

Parochi; licet habent a iure facultatē delegandi suam iurisdictionem alteri Sacerdoti idoneo ad audiendas confessiones in sua Parochia; non tamen possunt aliquem Sacerdotem simplicem idoneum declarare ad pœnitentiæ Sacramenti administrationem, sed debent supponere illam declaratum idoneum ab aliquo Episcopo. t. 1. r. 28. p. 225. n. 464.

Peccatum

Peccatum confessum, vt dubium: si postea habeatur certè fuisse commissum a pœnitente, non tenetur pœnitens postea illud confiteri, vt certum. t. 1. r. 2. p. 25. n. 46. & seq.

Peccatum dubium est materia necessaria Sacramenti pœnitentiæ. ibid. & p. 31 n. 54. & p. 34. n. 60. & seq.

Peccata mortalia generice dumtaxat sumpta; quando inculpabiliter ob aliquod impedimentum physicum, aut morale: aliter confiteri non possunt sunt materia vera Sacramenti pœnitentiæ. t. 1. r. 3. p. 38. nu. 69. & seq.

Peccata mortalia recenter commissa inter vnam, scilicet, & alteram confessionem, si in generali confessione confitentur simul cum alijs peccatis mortalibus iam iterum confessis in alijs confessionibus non est necessarium ad validitatem dictæ confessionis generalis explicare fuisse recenter commissa; hoc est inter vnam, et alteram confessionem. t. 1. r. 7. p. 86. n. 154. & seq.

Ille, qui vnico actu exteriori occidit plures homines non committit plura peccata mortalia nu. distincta: sed tantum vnicum peccatum mortale: tam inesse physico: quam inesse morali t. 1. r. 14. p. 142. n. 290. & r. 15. pag. 147. num. 301. & 302.

Ille, qui vnica actione: seu verbo plures homines maledixit non commisit plura peccata mortalia nu. distincta:

sed vnum tantum tam physicè, quam moraliter. t. 1. r. 15. p. 145. n. 295.

Peccatum carnale coniugati cum coniugata vnum tantum peccatum est: tam inesse physico, quam inesse morali; licet teneatur dictus coniugatus in confessione explicare circumstantiam sui status, & status sui complicitis. t. 1. r. 18. per totam p. 159. à nu. 331.

Peccata venialia, quoad eorum absolutionem possunt referuari à Summo Pontifice. t. 1. r. 23. p. 186. n. 394.

Pœnitens

Pœnitens, qui in confessione generali confitetur aliqua peccata, non dum iterum confessa, sed recentè commissa: simul cum alijs peccatis mortalibus; iam iterum confessis in alijs confessionibus, nō tenetur in dicta confessione explicare dicta peccata non fuisse iterum confessa: sed recentè commissa post ultimam confessionem t. 1. r. 7. p. 86. nu. 154.

Aliqui DD. hoc limitant: nisi pœnitēs interrogetur à Confessario de tempore, in quo commisit talia peccata. ibid. n. 155.

Alij dictam limitationem non admittunt, iudicant enim, quod pœnitens interrogatus à Confessario de tempore, in quo talia commisit peccata potest celare veritatem, & respondere se dicta peccata non tunc sed antea commisisse, & quod dicta confessio erit licita, & valida. ibid. n. 156. & 157. & p. 88. n. 158. & seq.

Pœnitens, qui in confessione generali simul cum alijs peccatis mortalibus; antea in alijs confessionibus ritè confessis confitetur talia peccata mortalia recentè commissa, & non antea confessa tenetur explicare tempus, in quo illa commisit: si de hoc interrogetur à Confessario in sacramentali confessione; aliàs confessio erit nulla & sacrilega. t. 1. r. 7. p. 88. n. 153. & seq.

In casu necessitatis: videlicet: quando adest præceptum annuæ confessionis, vel aliquis vult sacrum celebrare, vel accedere ad sacram communionem, quod non potest vitare absque magno scandalo potest in opinione probabilissima pœnitēs, qui habet casus referuatos absolui ab inferiori Confessario directè à peccatis non referuatis, & indirectè à referuatis. t. 1. r. 9. p. 99. n. 183.

In dicto casu necessitatis, si pœnitens non habeat alia mortalia non referuata, ex quibus teneatur confiteri; sed tantum

venialia potest simul cum venialibus mortalia referuata confiteri inferiori Sacerdoti, vt ab ipso à venialibus absoluat directè, & indirectè à mortalibus referuatis: imo in opinione probabili potest confiteri venialia, & mortalia referuata simplici Sacerdoti non approbato, vt ab ipso absoluat directè à venialibus, et indirectè à mortalibus referuatis. ibid. n. 184.

Sola erubescencia magna pœnitentis confitendi sua peccata mortalia proprio Sacerdoti, seu Confessario non est sufficiens causa validè, et licitè confitendi peccata mortalia simul cum venialibus simplici Sacerdoti non approbato. t. 1. r. 9. p. 100. n. 185. et seq.

Si pœnitens præter verecundiam magnam, quam habet confitendi suum peccatum mortale proprio Confessario timeat probabiliter aliquod damnum; seu malum extrinsecum, siue temporale, siue spirituale et adest obligatio implendi præceptum annuæ confessionis, vel vult communicare, aut celebrare, quod vitare nō potest absque magno scandalo, si non adest præter proprium Confessarium alius approbatus, et dubitat de contritione, potest: imo, et tenetur confiteri venialia simul cum mortalibus simplici sacerdoti non approbato cum onere repetendi confessionem quoad mortalia: postea Confessori approbato. ibid. n. 188. et p. 101. n. 189. et 190.

Si pœnitens non timeat probabiliter aliquod damnum extrinsecum; sed tantum leuiter suspicetur, aut dabitur non poterit: etiam supposita magna erubescencia sua peccata mortalia confiteri alteri, quàm proprio Confessario, et multo minus simplici Sacerdoti. t. 1. r. 9. p. 102. n. 191.

Pœnitens in dicto casu necessitatis, si non dubitat de contritione, et non habet copiam Confessarij approbati, vel non habet aliud peccatum mortale: præter illud, ex cuius confessione damnum timet, non tenetur venialia simul, et mortalia confiteri simplici sacerdoti, vt absolutus indirectè à mortalibus communicet, aut celebret. ibid. n. 192. et seq.

Pœnitens secularis, qui ob magnam erubescenciam confitendi suum peccatum mortale cum suo legitimo Superiori petit ab eo licentiam se confitendi cum alio Confessario inferiori, si Prælatus ei neget dictam licentiam non potest se inferiori Sacerdoti confiteri, nec licite, nec valide. t. 1. r. 9. p. 105. n. 197. in fine.

Pœ-

Pœnitēs regularis habens aliquò casum suo Superiori referuatum si petat facultatē se confitendi cum alio Confessario inferiori, & Prælatus illam dare noluerit potest pro illa vice cum alio Confessario inferiori confiteri, et ab illo licitè, et validè absolui à dicto casu Superiori referuato, ibid. n. 198.

Pœnitens Regularis potest à Confessario inferiori à casibus Prælato Regulari referuatis licitè absolui: quoties Confessarius iusta de causa licentiam petierit à Prælato, si Prælatus dictam licentiam iniuste iudicio Confessarij neget. t. 1. r. 9. p. 105. nu. 200.

Exceptis aliquibus casibus. ibid. p. 106. n. 202.

Pœnitens non potest ab vnoquoque casu referuato virtute bullæ Cruciatæ absolui à Confessario; quousque absoluetur ab omnibus: ab vnoquoque tamē semel durante anno publicationis bullæ Cruciatæ t. 2. r. 9. p. 309. n. 85. & seq.

Pœnitens non potest vti Priuilegio bullæ præteritæ, aut præteritis bullis; quoad effectum recipiendi beneficiū absolutionis à casibus Papæ referuatis: si dictis bullis: quoad dictū effectū obtinendi dictā absolutionem à referuatis non fuit vltus in dictis annis præteritis t. 2. r. 9. p. 315. n. 96. et seq.

Pœnitens virtute bullæ Cruciatæ potest absolui à Confessario approbato ab ipso electo: toties: quoties à casibus occultis Papæ referuatis. t. 2. r. 10. p. 318. n. 104. et seq.

Pœnitens non potest vigore bullæ Cruciatæ absolui à Confessario ab hæresi exteriori occulta. t. 2. r. 10. p. 323. nu. 113. et p. 324. nu. 114.

Pœnitens incurfus in crimen hæresis occultum, qui ad mentem redijt, et nec ab Episcopo, nec ab alio absolutionem in foro conscientie obtinere potuit non tenetur se prodere, nec crimen suum fateri coram testibus, et notorio, vt sic in vtroque foro à Dominis Inquisitoribus absoluetur t. 2. r. 10. p. 325. n. 116. qui per errorem impressionis inuenies 115. post medium versu et si iterum inquiras.

Pœnitens, qui in heresim occultam incidit, & non potuit absolutionem in foro conscientie obtinere ab Episcopo, aut ab alio, nec per viam pœnitentiariæ, potest non detecto suo nomine ad Pontificem mittere, vt sui absolutionem alicui committat, nec potest Romam adire, & instet

tempus implendi præceptum annuæ confessionis, & communionis, quam sine graui scandalo, aut infamia vitare non potest, poterit cuilibet Confessario approbato confiteri, qui illum directè absoluet à peccatis, non referuatis, indirectè absoluet à crimine hæresis. t. 2. r. 10. p. 326. n. 116. per errorem impressionis 115. et n. 117.

Pœnitens incurfus in crimen hæresis occultum, qui ad Summum Pontificem misit, vt sui absolutionem alicui committat, et interim si non commuicet, aut celebret grauem infamiam incurret, aut scandalum magnum oriretur potest confiteri Confessario approbato, qui eum directè absoluet à peccatis non referuatis, et indirectè à crimine hæresis occulto. ibid. dicto n. 116. in fine.

Pœnitens nunquam tenetur in confessione explicare quantitatem furti, quod commisit, quantumuis magna sit: tenebitur tamen si annexam habeat reservationem, aut excommunicationem dicere in confessione se furatum fuisse quantitatem grauem, quæ annexam habet reservationem, vel tantam quantitatem, vt in excommunicationem incurrerit. t. 1. r. 15. p. 146. n. 298.

Pœnitens qui furatus est mille aureos, etiam si interrogetur à Confessario, non tenetur dictam quantitatem in confessione explicare. t. 1. r. 15. p. 148. n. 304. et 305.

Pœnitens coniugatus, qui cum coniugata copulam carnalem habuit: licet per talem actum vnum tantū peccatum mortale committat: tam inesse physico, quam inesse morali; nihilominus tenetur in confessione declarare statum suum, et statum sui complicitis. t. 1. r. 18. p. 162. n. 345.

Pœnitens coniugatus, qui habuit delectationem morosam circa solutam tenetur in confessione explicare circumstantiam matrimonij t. 1. r. 19. p. 163. n. 349. et seq.

Pœnitens voto castitatis adstrictus, qui proprijs tactibus impudicis alium, uel aliam polluit tenetur circumstantiam voti castitatis in confessione explicare. t. 1. r. 20. p. 168. n. 362. et seq.

Pœnitens in articulo, aut periculo mortis constitutus non potest licite, et validè à simplici Sacerdote impedito hæresi, apostasia, schismate, aut similibus absolui à peccatis, et censuris præsentis Sacer-

do

dote approbato, aut alio non impedito, vel præfente superiore. t. i. r. 25. p. 197. n. 417. & 418.

Pœnitens in mortis articulo constitutus, si absolutionem suorum peccatorum petat à simplici Sacerdote impedito censura, hæresi, &c. ignorans habere tale, aut talia impedimenta in præfentia alterius Sacerdotis approbati, aut carentis dicto impedimento, & à dicto simplici Sacerdote: alioquin impedito absolutione suorum peccatorum accipiat, confessio, & absolutio erit valida. ibidem p. 498. n. 418.

Pœnitens, qui distulit confessionem anni præteriti vsque ad initium anni sequentis vnicæ confessione potest satisfacere vtrique præcepto; anni scilicet præteriti, & sequentis, si in confessione anni sequentis confiteatur: non solum peccata mortalia commissa in anno præterito, sed etiam commissa in anno sequenti, in quo dicta confessione facit t. i. r. 31. p. 243. n. 498. & seq.

Pœnitens, qui distulit confessionem anni præteriti vsque ad initium anni sequentis, si initio anni sequentis confiteatur de solis peccatis commissis in anno præterito, ex eo quod in anno præfenti nullum commisit peccatum mortale non potest ead. confessione adimplere præceptum confessionis anni præteriti: scilicet, & sequentis in quo confessionem facit; sed si in anno sequenti post dictam confessionem in peccatum mortale lapsus fuerit; tenetur iterum confiteri in dicto anno ad adimplendum præceptum annualis confessionis dicti anni. ibid.

Pœnitens, qui ob legitimam causam distulit confessionem anni præteriti vsque ad initium anni sequentis, aut sine illa cum intentione: tamen se confitendi post duos, vel tres dies anni sequentis, & de facto confiteretur de omnibus peccatis mortalibus commissis in anno præterito adimplet præceptum confessionis anni præteriti, absque eo quod mortaliter peccet. t. i. r. 31. p. 247. n. 506.

Pœnitens per confessionem nullam, & inualidam ex defectu doloris, aut proposito emendæ: etiam si omnia sua peccata mortalia in confessione aperiat nõ potest adimplere præceptum annualis confessionis. t. i. r. 32. p. 249. n. 512. & seq.

Pœnitens faciens inualidam confessionem ob defectum solius doloris interni de peccatis non euadit censuras, & pœ-

nas impositas in constitutionibus synodalibus contra non adimplentes præceptum annualis confessionis. t. i. r. 33. p. 257. n. 531. & seq.

Pœnitentes meretrices non adimplentes præceptum annualis confessionis non incurrun excommunicationem synodalem latam contra non adimplentes præceptum annualis confessionis. t. i. r. 34. p. 261. n. 543. & seq.

Pœnitens, qui inuincibiliter putauit nõ esse mortale peccatum aliquod mortale, & ob hanc rationem illud omisit confiteri in præteritis confessionibus, non tenetur iterare dictas confessiones. t. i. r. 35. p. 262. n. 546.

Pœnitens, qui nunquam se accusauit: antea in suis confessionibus de desiderijs carnis, furti, odij, &c. eo præcisè: quia putabat inuincibiliter ea non esse peccata mortalia, aut de illis nunquam dubitauit sint ne peccata, non tenetur huiusmodi desideria; alias non confessa, modo confiteri. t. i. r. 35. p. 263. n. 549. & seq.

Pœnitens, qui habuit tactus inhonestos cum diuersis mulieribus diuersorum statuum: nempe cum soluta, cum virgine, cum coniugata, &c. & in confessionibus se accusauit se habuisse diuersos tactus inhonestos cum diuersis mulieribus non explicando statum dictarum mulierum iudicando inuincibiliter has circumstantias non esse necessariò in confessione aperiendas; postquam sciuit esse circumstantias mutantem speciem non tenetur in prima confessione ab ipso facienda illas confiteri. t. i. r. 35. p. 266. n. 555.

Pollutio

Pollutio voluntaria habita in Ecclesia, aut loco sacro est sacrilega; ideoque includit circumstantiam sacrilegij necessariò in confessione explicandã. t. i. r. 12. p. 117. n. 229. & seq.

Ille, qui adstrictus voto castitatis proprijs tactibus alium, vel aliam polluit tenetur in confessione explicare circumstantiam voti castitatis t. i. r. 20. p. 168. n. 362. & seq.

Qui passus est tactibus alienis polluit tenetur in confessione explicare statum complicitis; videlicet, si est Religiosus, aut in ordine sacro constitutus, &c. t. i. r. 20. p. 168. n. 362. & seq.

Prælati

Prælati secularis tenetur sub mortali concedere Confessario inferiori facultatem absoluedi suum subditum à peccatis ipsi

reseruatis, quando Confessarius dictam licentiam petit existente iusta causa. t. i. r. 9. p. 105. n. 197. in fine.

Prælati Regularis tenetur sub mortali non denegare licentiam ex iusta causa ei petitam à Confessario inferiori ad absoluedum suum subditum à peccatis ipsi Prælato reseruatis, & si illam neget poterit Confessarius inferior pro illa vice illum subditum à reseruatis absoluedum. ibid. n. 198.

Prælati locales Regulares Ordinis Excalceatorum Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum: scilicet commendatores possunt, aut ratione itineris, aut alia rationabili de causa suis subditis facultatem concedere, vt cuilibet Sacerdoti simplici eiusdem Religionis confiteatur non obstante dispositione constitutionum dictæ recollectionis distinctæ. i. cap. 23. de Confessoribus, & confessionibus. t. i. r. 26. p. 209. n. 441.

Prælati Regularis: etiam si possit in opinione aliqua vt scientia habita in confessione ad regimen externum suæ communis (de cuius opinionis probabilitate maxime dubium est) tamen nunquam tenebitur dicta scientia vt sub peccato mortali, etiam si ex non vsu talis scientiæ sequatur damnum notabile sibi ipsi, vel alicui tercio, communicati, aut Republicæ. t. i. r. 30. p. 231. n. 476. & seq.

Prælati regulares non possunt suos subditos absoluedere ab omnibus casibus Summo Pontifici reseruatis: etiam si occulti sint vigore decreti Concilij Tridentini. sess. 24. cap. 6. de reformat. t. 2. r. 11. p. 327. n. 123.

Prælati Regularis in dicto decreto Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. de reformat. non intelliguntur nomine Episcoporum. ibid. p. 329. n. 125. & p. 338. n. 138.

Prælati Regularis virtute suorum priuilegiorum possunt suos subditos absoluedere à casibus occultis Papæ reseruatis; etiam contentis in bulla Cœnæ Domini, excepto crimine hæresis exterioris, si possit per testes in foro contentioso probari. t. 2. r. 12. p. 333. n. 130. & seq.

Prælati, tam seculares, quam Regularis possunt virtute bullæ Cruciatæ edere oua, & lactinia dominicis quadragesimalibus. t. 2. r. 3. p. 378. n. 23. & seq.

Prælati Regularis vigore suorum priuilegiorum possunt suos subditos absoluedere ab hæresi occulta in foro conscientie per se ipsos; sicut possunt Episcopi virtute

Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. de reformat. per se ipsos suos subditos ab hæresi occulta absoluedere non obstante annuali publicatione bullæ Cœnæ Domini t. 2. r. 13. p. 344. n. 148. & seq. tantum in opinione probabili.

Prælati Regularis in probabili opinione nõ possunt suos subditos absoluedere vigore suorum priuilegiorum ab hæresi exteriori occulta: prout occultum distinguitur contra manifestum, notorium, & famosum, si dicta hæresis externa sit probabilis in foro contentioso per duos, vel tres testes: licet ad forum contentiosum non sit deducta ibid. p. 346. n. 152. et seq.

Prælati Regularis possunt vigore suorum priuilegiorum suos subditos absoluedere ab hæresi occulta exteriori, si talis subditus Regularis hæresim mentalem exprimat; imò etiam si id faciat coram vno teste. ibid. & p. 347. n. 155. & seq.

Priuilegia

Priuilegia Regularium non intelliguntur derogata per illas clausulas Bullæ Cœnæ Domini nullus prætextu quarumlibet facultatum, etiam mendicantibus concessarum absoluedere audeat, &c. t. 2. r. 12. p. 336. n. 134.

Priuilegia Regularium non manent reuocata per annuam publicationem bullæ Cœnæ Domini, quoad facultatem in illis concessam Regularibus absoluedendi à casibus occultis Papæ reseruatis: etiam contentis in bulla Cœnæ Domini, excepto crimine hæresis. ibid. p. 337. n. 136. & seq. & præcipue p. 339. n. 140.

Priuilegia Superioribus Regularibus concessa absoluedendi suos subditos à casibus occultis Papæ reseruatis non manet derogata per decretum Urbani 8. latum die 17. Nouembris 1628. t. 2. r. 12. p. 340. n. 141. & seq.

Puer

Puer, qui vsque ad decimum tertium annum in suis confessionibus non se accusauit de ordinarijs pollutionibus, quas faciebat ignorans inuincibiliter esse peccata mortalia: sciens postea peccata mortalia esse non tenetur: modo dictas pollutiones confiteri. t. i. r. 35. p. 263. n. 549. & seq.

Religiosi Regularis

Religiosi Regularis de licentia suorum Prælatorum possunt confiteri cuilibet Sacerdoti simplici; etiam seculari. t. i. r. 26. p. 208. n. 438. & seq.

Religiosus Regularis habens facultatē concessam à suo superiore eligendi Confessarium, siue ratione itineris, siue alia rationabili causa potest eligere quemcumque Sacerdotem simplicem ab Episcopo non approbatum, siue talis Sacerdos sit Regularis: siue secularis: dummodo alias non sit impeditus, & sit sufficiens, & idoneus. *ibid.* p. 209. n. 440.

Religiosus, qui proprijs tactibus impudicis alium, vel aliam polluit tenetur circumstantiam sui status in confessione explicare. *t. r. r. 20. p. 168. n. 362. & seq.*

Religiosi Regulares præcipue ordinum mendicantium approbati simpliciter ab vno Episcopo ad excipiendas fidelium confessiones possunt in opinione probabili in tota Ecclesia Dei fidelium confessiones audire absque noua alterius Episcopi approbatione non obstantibus bullis Urbani 8. & Innocentij 10. *t. r. r. 28. p. 220. & 221. n. 457.*

Religiosus Regularis, qui ex præcepto suæ regulæ tenetur semel in mense confiteri: si differat confessionem mensis præteriti vsque ad mensis sequentem, & initio mensis sequentis confiteatur de peccatis commissis in mense præterito, & sequenti non tenetur iterum confiteri in mense sequenti, sed vnica illa confessione vtrique obligationi satisfacit, scilicet confitendi in mense præterito, & sequenti. *t. r. r. 31. p. 247. n. 507.*

Religiosus obligatus ex præcepto suæ Regulæ ad confitendum semel in mense: si differat confessionem mensis præteriti vsque ad initium mensis sequentis, & initio dicti mensis post duos, vel tres dies confiteatur adimplet præceptum confessionis mensis præteriti: absque eo quod peccet mortaliter. *ibid.* p. 249. n. 507.

Religiosi Regulares; tam superiores, quam inferiores vtriusque sexus possunt virtute priuilegij bullæ Cruciatæ diebus Dominicis quadragesimæ edere oua, & lactiniam. *t. r. r. 3. p. 278. n. 23. & seq.*

Religiosi Regulares approbati ab Ordinario ad excipiendas secularium confessiones, & reprobati à suis superioribus; etiã iuridice per sententiam latam possunt valide; quamuis non licitè secularium confessiones audire virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ. *t. r. r. 5. p. 289. n. 44. & seq.* Religiosi Regulares approbati ab Ordinario ad audiendas confessiones secularium subditorum ordinarij approbantis ipsos possunt eas excipere valide absque licen-

tia suorum Prælatorum: imo ipsis Prælati tradicentibus. Et sunt eligibiles virtute bullæ Cruciatæ ad aliorum secularium valide confessiones audiendas. *t. r. r. 5. p. 290. n. 47.*

Religiosi Regulares approbati ab ordinario ad secularium confessiones audiendas: licet possint absque licentia suorum Superiorum, imo ipsis contradicentibus, & repugnantibus virtute priuilegij bullæ Cruciatæ pœnitentiæ Sacramentum administrare, pœnitentemque validè à suis peccatis absolueret, & tamen possint Sacramentum pœnitentiæ administrare virtute priuilegiorum suæ Religionis absoluen-do fideles à casibus reseruatis, à quibus possunt absolueret virtute dictorum priuilegiorum absque licentia, & facultate suorum Prælatorum. *ibidem* P. 293. n. 51.

Religiosus Regularis approbatus ab Episcopo ad suorum subditorum confessiones audiendas absque licentia sui Superioris: imo ipso repugnante potest valide licet non licitè confessiones dictorum subditorum Episcopi approbantis audire. *t. r. r. 6. p. 296. n. 57. 58. & 59.*

Religiosus Regularis priuatus iuridicè suis Superioribus per sententiam latam facultate excipiendi secularium confessiones ob aliquod delictum commissum in materia confessionis; siue sententia sit lata à Capitulo Generali sui Ordinis, siue à Capitulo Prouinciali, siue à Prælato, seu à Superiore locali: dummodo de dicto delicto sit conuictus: non potest dictus Religiosus; ita iuridicè priuatus valide pœnitentiæ Sacramentum administrare secularibus, etiã si habeat approbationem ab Episcopo. *ibid.* n. 57. & p. 297. n. 60. & seq.

Religiosus Regularis approbatus ab Episcopo ad suorum subditorum confessiones audiendas, & iuridicè suspensus à suo Superiore per sententiam latam (siue sententia lata sit à Capitulo Generali, aut Prouinciali suæ Religionis, aut à Prælato, seu à Superiore locali) munere excipiendi secularium confessiones: licet non possit virtute solius approbationis Episcopi: nec licite, nec valide confessiones subditorum Episcopi approbantis audire: tamè potest validè, quamuis non licitè virtute priuilegij bullæ Cruciatæ dictorum subditorum Episcopi approbantis ipsum, & aliorum secularium confessiones excipere. *ibid.* p. 298. n. 62.

Re-

Religiosus Regularis approbatus ab Episcopo ad suorum subditorum confessiones audiendas absque licentia, & approbatione sui Superioris, aut ipso repugnante, & contradicente non accipit iurisdictionem administrandi pœnitentiæ Sacramentum immediatè à Summo Pontifice, sed immediatè ab Episcopo ipsū approbante: sicut eam accipiunt Sacerdotes seculares. *t. r. r. 5. p. 298. n. 63.*

Religiosus Regularis approbatus ab Episcopo ad secularium confessiones audiendas: præsupposita prius præsentatione, & licentia sui Superioris, dictus Religiosus non accipit iurisdictionem immediatè ab Episcopo: sicut Sacerdotes seculares, sed immediatè à Summo Pontifice. *ibid.* p. 299.

Religiosi Regulares approbati ab ordinario de licentia suorum Superiorum possunt in foro conscientiæ vigore suorum Priuilegiorum suos pœnitentes absolueret ab omnibus casibus; etiã Papæ reseruatis: dummodo non contineantur in bulla Cœnæ Domini; & eos absolueret à casibus contentis in Edictis Dominorum Inquisitorum: dummodo non contineantur simul in dicta bulla Cœnæ Domini. *t. r. r. 16. p. 359. n. 178. & seq.*

Religiosi Regulares virtute suorum priuilegiorum non possunt suos pœnitentes toties, quoties absolueret ab hæresi occulta. *t. r. r. 10. p. 325. n. 114.*

Religiosi Regulares: etiã si probabilis esset sententia affirmans, quod vigore suorum priuilegiorum possunt toties quoties suos pœnitentes absolueret ab hæresi occulta) hoc non habet locum in regnis, in quibus sanctæ Inquisitionis Tribunal reperitur. *ibid.* n. 115. per errorem impressionis inuenies 114.

Religiosi Regulares vigore suorum priuilegiorum non possunt validè absolueret eum: qui culpabiliter omisit tempore præfixo denunciare crimina contenta in edicto Dominorum Inquisitorum ab excommunicatione, in quam incurrit propter dictam omissionem denunciandi dicta delicta nulla existente causa legitima, quæ possit pœnitentem excusare ab actuali denunciatione faciendâ. *t. r. r. 19. p. 370. n. 204. & seq.*

Religiosi Regulares vigore suorum priuilegiorum possunt de licentia superioris Prouincialis dispensare cum suis pœnitentibus, qui post votum castitatis matrimonium inierunt ad petendum debitum conjugale. *t. r. r. 28. p. 421. n. 318.*

Religiosi Regulares approbati ab Ordinario de licentia sui Prælati ad secularium confessiones audiendas, licet possint vigore suorum priuilegiorum vota suorum Pœnitentium commutare nihilominus non peccarent mortaliter si nolent virtute suorum priuilegiorum vota pœnitentis commutare, imo nec venialiter peccarēt. *t. r. r. 27. p. 419. n. 310.*

Rusticus

Rusticus, qui grosso modo suo, sua peccata confessus fuit suo Parocho indocto non explicando explicitè numerum peccatorum non tenetur postea, quando confitetur alio docto Confessario repetere confessiones factas cum suo Parocho indocto, si in eo Rustico maneat ead. impotentia melius explicandi suum statum. *t. r. r. 6. p. 82. n. 144.*

Rusticus, qui grosso modo suo confessus fuit sua peccata confusè ob sui rusticitatē, & naturalem: veluti impotentiam: licet postea propter maiorem notitiam, quam habuit, vel acquisiuit, vt melius iam posset explicare numerum peccatorum, quæ sub illa generalitate, & ita grosso modo dixerat in confessionibus bona fide, antea factis non tenetur iterare, seu repetere dictas confessiones. *t. r. r. 6. p. 82. n. 146. & 147.*

Sacerdos

Sacerdos administrans Sacramentum pœnitentiæ in peccato mortali peccat mortaliter, nisi per accidens excusetur ob impossibilitatem moralem se iustificandi per actum contritionis. *t. r. r. 16. p. 150. n. 113. & 314.*

Sacerdos, qui in peccato mortali plurius confessiones excepit successiue, multipliter peccat: hoc est tot peccata mortalia commisit, quot confessiones excepit. *t. r. r. 16. p. 153. n. 316. & p. 154. n. 318. et seq.*

Sacerdos, qui in peccato mortali administrat Sacramentum Eucharistiæ alijs personis, siue in missa, siue extra eam non peccat mortaliter: sed tantum venialiter. *t. r. r. 16. p. 152. n. 315. & p. 155. n. 320.*

Sacerdos, qui proprijs tactibus impudicis alium, vel aliam polluit tenetur in confessione circumstantiam sui status explicare. *t. r. r. 20. p. 168. n. 362. & seq.*

Sacerdos græcus, qui cum alia, à sua vxore copulam carnalem habuit stante opinione probabili, quod Sacerdos græcus in sua ordinatione non emittit votum castitatis, etiã coningalis explicite, vel im-

implicite non committit peccatum sacrilegij, nec tenetur circumstantiam ordinis in confessione explicare t. 1. r. 21. p. 174. n. 374.

Sacerdos græcus vxoratus, qui carnaliter accedit ad aliam mulierem à sua inprobabiliori opinione peccat peccato sacrilegij contra virtutem Religionis, & teneatur circumstantiam sacri ordinis in confessione explicare. ibid. p. 175. n. 375.

Sacerdos simplex: tam sæcularis: quam Regularis non approbatus ab Ordinario valide: & licite potest absolvere à peccatis venialibus, & à mortalibus, antea ritè confessis. t. 1. r. 23. p. 183. n. 391. & seq.

Sacerdos simplex ab Episcopo non approbatus habet iurisdictionem ab Ecclesia absoluedi valide, & licite à venialibus peccatis, & à mortalibus: antea ritè confessis. t. 1. r. 23. p. 184. n. 392.

Sacerdos simplex absolvens sacramentaliter à peccatis venialibus, aut à mortalibus: antea ritè confessis, si esset vera opinio affirmans, quod non habet iurisdictionem absoluedi à peccatis venialibus ab Ecclesia, non solum peccabit venialiter, sed indubitanter peccabit mortaliter. t. 1. r. 23. p. 183. n. 394. post medium.

Sacerdos Regularis non approbatus, nec à suo Superiore, nec ab Episcopo potest licitè, & valide quemlibet à solis peccatis venialibus absolvere, & à mortalibus iam ritè confessis. t. 1. r. 33. p. 189. n. 398.

Sacerdos simplex Regularis prohibitus à suo Superiore sub præcepto formali sanctæ obedientiæ ne excipiat confessiones peccatorum venialium, si illas excipiat peccabit mortaliter contra votum obedientiæ, confessiones tamen erunt validæ. ibid.

Sacerdos simplex potest in mortis articulo, aut periculo pœnitentem absolvere ab omnibus peccatis, & censuris: quantumvis reseruat, etiam præsentè Confessario approbato, aut superiore: si alioquin non sit impeditus. t. 1. r. 25. p. 295. n. 411. & seq.

Sacerdos simplex impeditus hæresi, apostasia, schismate, & similibus, si dicta impedimenta sint nota pœnitenti constituto in mortis articulo, aut periculo non potest eum valide absolvere à peccatis, & censuris præsentè Confessario approbato, aut Prælato, seu superiore. ibid. p. 197. nu. 417. & 418.

Sacerdos non potest in articulo mortis

præsentè Superiore pœnitentem in tali periculo constitutū absolvere à censuris reseruat, tantum, extra pœnitentiæ Sacramentum. t. 1. r. 25. p. 201. n. 424.

Sacerdos simplex non habet potestatem, & iurisdictionem à iure diuino absoluedi pœnitentem constitutum in articulo, aut periculo mortis à suis peccatis, & censuris. t. 1. r. 25. p. 204. n. 430. & seq.

Sacerdos simplex Regularis de licentia tantum sui Superioris Generalis; videlicet, vel Prouincialis potest audire confessiones Religiosorum, & monialium sui ordinis: imò de licentia sui Superioris localis potest excipere confessiones Religiosorum in suo Conuentu commorantiū, dum in sua Religione non sit constitutio in contrarium. t. 1. r. 26. p. 207. n. 436.

Sacerdos simplex; siue Regularis, siue siue sæcularis potest confessiones Religiosorum Regularium excipere de licentia tantum suorum Superiorum absque Episcopi approbatione. t. 1. r. 26. p. 208. n. 438. & seq.

Sacerdos simplex, siue sæcularis, siue Regularis ab Ordinario non approbatus potest licitè, & validè audire confessiones religiosorum militarium Sancti Ioannis D. Iacobi, Alcantaræ, Calatrauz, &c. de licentia suorum Prælatorū. t. 1. r. 26. p. 210. n. 442.

Sacerdos simplex sæcularis, aut regularis non potest post Concilium Tridentinum de licentia solius Parochi suorum subditorum confessiones audire. t. 1. r. 27. p. 213. n. 445. & seq.

Sacerdos, siue sæcularis, siue regularis, à quocūque Episcopo approbatus potest approbari à Parocho ad audiendas confessiones suorum subditorum: etiam si non sit approbatus ab Episcopo illius diocesis. t. 1. r. 28. p. 216. n. 450. & seq.

Sacerdos, siue sæcularis, siue regularis approbatus simpliciter ab vno Episcopo ad fidelium confessiones audiendas potest in toto Orbe confessiones sæcularium Sacerdotū audire licitè, & validè. t. 1. r. 29. p. 227. n. 467. & 468.

Sacerdos, siue sæcularis, siue regularis non potest vti scientia habita in confessione sacramentali ad regimen suarum actionum Reipublicæ, aut communitatis, & contraria sententia est improbabilis post decretum Clementis 8. t. 1. r. 30. p. 234. n. 480. & seq.

Sacerdotibus Confessarijs: tam sæcularibus: quam Regularibus non licet vti sci-

scientia habita in Tribunali sacramentalis pœnitentiæ ad negandum, etiam in secrete pœnitenti sacram communionem t. 1. r. 30. p. 239. n. 490.

Sacerdotes regulares ordinum militarium Sancti Ioannis Hierosolymitani, Alcantaræ, Calarrauz, Sancti Iacobi, &c. non gaudent priuilegio bullæ Cruciatæ edendi oua, & lacticia diebus prohibitis t. 2. r. 2. p. 272. n. 12.

Sacerdotes sæculares, & regulares personæ vtriusque sexus, tam superiores, quàm inferiores possunt Dominicis quadragesimalibus virtute priuilegij bullæ Cruciatæ edere oua, & lacticia. t. 2. r. 3. p. 278. n. 23. & seq.

Sacerdos quilibet, etiam simplex potest in mortis articulo absolvere pœnitentem, & quemlibet alium peccatorem à peccatis, & censuris, quibus adstrictus est, vt habetur in cap. his, qui. causa 16. quæst. 6. t. 2. r. 14. p. 355. n. 171.

Sacramentum Pœnitentiæ

Sacramentum pœnitentiæ non potest esse validum, & informæ. t. 1. r. 1. p. 3. n. 21. & seq. per totam resolutionem

Sacra Congregatio

Sacra Congregationis Eminentissimum Cardinalium declarationes, si de illis authenticè non constet nullam fidem faciunt, nec in iudicio, nec extra illud. t. 1. r. 28. p. 218. n. 453.

Sacra Congregationis declarationes, etiam si de illis authenticè constet non habent vim legis ibid. p. 219. quæ per errorem impressionis inuenis 319. n. 454 & p. 220. n. 455. & 456.

Sponsi

Sponsi de futuro cum alijs, à suo sponso, vel à sua sponsa fornicantes tenentur circumstantiam sponsalium in confessione explicare, & similiter eorum complicés, dummodo hoc non fiat ipsis sponsis consentientibus. t. 1. r. 22. p. 178. n. 381 & seq. & p. 180. n. 384. & seq.

Stuprum

Stuprum varijs modis definitur à Doctoribus. t. 1. r. 11. p. 112. n. 215.

Tactus impudici

Tactus inhonesti, & impudici in Ecclesia, aut loco sacro, dum non sint in partibus inhonestis, aut cum magno periculo effusionis seminis in ipso loco sacro non habent circumstantiam sacrilegij necessario in confessione explicandam. t. 1. r. 13. p. 123. n. 245.

Tactus impudicos, & inhonestos præsertim ex grauioribus, & in partibus inhonestis habitos in Ecclesia, aut loco sacro, siue habeantur cum pollutionis periculo, siue sine illo valde probabile est esse graue peccatum sacrilegij, et debere necessario explicari in confessione loci sacri circumstantiam. ibid. p. 124. n. 246. 247. et p. 125. n. 248. et p. 162. n. 149.

Tactus impudicos, & inhonestos habitos in Ecclesia, aut loco sacro absque pollutionis periculo probabilis est non continere circumstantiam sacrilegij necessario in confessione explicandam: etiam si habeantur in partibus inhonestis, dummodo tales tactus turpes non fiant publice in Ecclesia, aut loco sacro t. 1. r. 13. p. 126. n. 250. et seq.

Qui tactibus impudicis alium, vel aliā polluit tenetur in confessione explicare statum suum, et statum complicitis: videlicet si est adstrictus voto castitatis, coniugatus, &c. t. 1. r. 20. p. 268. n. 362. & seq.

Votorum commutatio

Votum commutatio etiam virtute priuilegij bullæ Cruciatæ non potest fieri in rem minorem. t. 2. r. 26. p. 414. n. 291. & seq.

Ad votorum commutationem tenetur sub moralis Confessarius electus virtute priuilegij bullæ Cruciatæ, si pœnitens id peccat, siue Confessarius sit proprius, siue alienus; dum si alienus Confessarius sit admittat electionem factam à pœnitente virtute dictæ bullæ Cruciatæ, audiatque sacramentaliter pœnitentis peccata, & sit requisitus à pœnitente in ipso actu confessionis, vt ei cōmutet sua vota vigore bullæ Cruciatæ: dummodo ad talem commutationem nullum sit impedimentum eam impediens ex parte pœnitentis. t. 2. r. 27. p. 415. n. 301. & seq.

Votum disiunctiuum castitatis, vel dādi certam quātitatem elemosynæ alicui determinatæ Ecclesiæ si sic vouens deueniat ad tantam paupertatem, vt non possit adimplere dictum votum, quoad materiā non reseruatam potest commutari virtute priuilegij bullæ Cruciatæ, quoad materiam reseruatam, nempe quoad castitatem seruandam perpetuo. t. 2. r. 29. p. 422. n. 320. & seq.

Votū disiunctiuum de materia reseruatā & non reseruatā, potest commutari virtute priuilegij bullæ Cruciatæ etiam quando vouens iam elegit materiam reseruatam dicti voti cum tamen illa electio sit

electio simplex, & non confirmata, noua, & explicita promissione seruandi dictum. votum quoad materiam reseruatam. t. 2. r. 30. p. 425. n. 325. & seq.

Votum disiunctiuum constans ex vtraque parte reseruata, vt si quis v. g. voueat vel ingredi Religionem, vel perpetuam castitatem seruare; potest in probabili opinione virtute priuilegij bullæ Cruciatæ commutari antequam sic vouens se determinet ad vnam, vel alteram partem. t. 2. r. 31. p. 430. n. 333. & seq.

Votum disiunctiuum constans ex vtraque parte reseruata: In probabili opinione non potest commutari virtute priuilegij bullæ Cruciatæ, antequam sic vouens se determinet ad vnam, vel alteram partem dicti voti. ibid. p. 431. n. 336. & seq.

Votum penale castitatis, aut Religionis potest commutari à Confessario approbato virtute priuilegij bullæ Cruciatæ nõ solum ante completam conditionem, sed etiam post illam impletam. t. 2. r. 32. p. 434. n. 347. & seq.

Votum conditionale penale castitatis, aut Religionis factum sub conditione de præterito ex parte affectus vouentis, v. g. quando iã supponitur peccatũ factũ, vt si quis dubitans an in tali actu peccauerit mortaliter ita voueat; Si in hoc peccauit

mortaliter in vindictam talis peccati vobis uero ingredi Religionem non est commutabile à Confessario virtute priuilegij bullæ Cruciatæ ibid. p. 438. n. 354.

Vota conditionata non penalia castitatis, aut Religionis in opinione probabili non sunt reseruata: ideoque possunt commutari à Confessario approbato virtute priuilegij bullæ Cruciatæ, aut Iubilatæ, siue ante, siue post impletam conditionem. t. 2. r. 33. p. 440. n. 359. & seq.

Vota pure conditionalia castitatis, & Religionis ante euentum conditionis possunt commutari à Confessario virtute priuilegij bullæ Cruciatæ. t. 2. r. 33. p. 441. n. 363.

Vota pure conditionalia castitatis, & Religionis non possunt commutari virtute priuilegij Bullæ Cruciatæ post impletam conditionem. ibid. p. 442. n. 364. & seq.

Vota castitatis, & Religionis, quæ iusta, & legitima, existente causa possunt Episcopi dispensare: non possunt dispensari à Confessario virtute priuilegij bullæ Cruciatæ eadem legitima existente causa. t. 2. r. 34. p. 452. n. 382. & seq.

Vota reseruata Summo Pontifici non possunt à Confessario vigore bullæ Cruciatæ commutari in melius materiam, siue reseruata siue non reseruata. t. 2. r. 35. p. 457. n. 393. & seq.

F I N I S.

ERRATA

SIC CORRIGE

P. 4. col. 1. n. 7. lin. 4. fieri lege fieri. p. 12. col. 1. n. 19. lin. 23. ac proinda lege ac proinde. p. 14. col. 1. n. 25. lin. 27. dispositio leg. dispositione. p. 20. col. 2. lin. 39. & ornatur leg. & ornatum. p. 26. col. 2. n. 47. lin. 15. qualitas leg. qualitatem. p. 39. col. 1. n. 70. lin. 9. alio leg. alio. p. 43. col. 1. li. 14. non faciat lege non fecit. p. 47. col. 2. n. 86. lin. 28. desideretur leg. deferetur. p. 51. col. 1. n. 93. lin. 10. requiritur lege requiratur. p. 55. col. 2. n. 103. lin. vlt. horis leg. horas. p. 58. col. 2. n. 107. lin. 43. interno leg. externo. p. 79. col. 1. lin. 30. quod lege quid. p. 87. col. 2. lin. 27. aliorum lege illorum. p. 89. col. 2. lin. vlt. quodsi leg. quodsi. p. 91. col. 1. lin. 10. ex hoc ego leg. ex hoc ergo. p. 90. col. 1. n. 180. lin. penult. eum lege cum p. 101. col. 1. lin. 11. aut mortalia leg. aut mortaliibus. p. 106. col. 1. n. 201. lin. 3. quæ lege nequæ p. 108. col. 1. n. 207. lin. 4. necessario leg. nec necessario. p. 113. col. 1. n. 213. li. 1. totiescunque leg. quotiescunque. p. 114. col. 1. n. 221. li. vlt. circumstantiarũ leg. circumstantiam. p. 117. col. 1. lin. 16. semine lege feminis. p. 121. col. 1. n. 238. lin. 1. probetur lege probatur. ead. p. col. 2. lin. 22. apponuntur leg. opponuntur. ead. p. col. 2. n. 239. lin. 7. tali leg. tales ead. col. & n. lin. 16. pudicos leg. impudicos. p. 122. col. 1. n. 240. lin. 8. meretrium leg. meretricem. p. 125. col. 1. lin. 3. vlt. poni-

ponimus leg. vt supponimus. p. 125. col. 2. n. 248. lin. 27. docet leg. non docet. p. 126. col. 2. n. 152. lin. 19. & irreuerentiam lege & reuerentiam. p. 139. col. 2. n. 282. lin. 5. iudicari. lege iudicare. p. 144. col. 2. n. 294. lin. 15. furauit lege furatus fuit. p. 146. col. 1. lin. vlt. n. leg. numerum. p. 148. col. 1. n. 304. lin. 2. & iam lege etiam. p. 157. col. 1. n. 326. lin. vlt. si purifis lege si pure. p. 160. col. 1. n. 335. lin. 3. probetur lege probatur. p. 162. col. 2. lin. 4. seu leg. sed: p. 162. col. 2. n. 344. lin. 6. sicut, & cum. lege sicut, & eum. p. 164. col. 2. num. 352. lin. 21. à legatis lege allegatis. ibid. num. 353. linea 4. delectationes lege delectationis. pagina 166. col. 1. linea 5. mutuū tactuum. lege mutuū tactum. pag. 167. col. 1. lin. 14. D. Marcus Vital lege Vidal. pag. 167. col. 2. n. 357. lin. 8. it. leg. ita p. 168. col. 1. lin. 1. possibilem leg. possibilem. p. 174. col. 2. n. 374. lin. 5. ex motiua leg. ex motiuo p. 376. resol. 22. in tit. cum alij lege cum alijs p. 177. col. 2. nu. 378. lin. 40. includat leg. includit. p. 178. col. 1. n. 379. lin. 3. tam lege tum. p. 178. col. 2. n. 381. lin. penult. irrogetur lege non irrogetur p. 183. col. 1. n. 389. lin. 19. quoad absoluteone lege quoad absoluteonem. p. 186. n. 394. lin. 25. multisquæ lege multisque. p. 186. col. 2. lin. 26. expiari lege experiri. p. 189. col. 1. lin. vlt. Sacerdoti. lege Sacerdotis. p. 191. col. 1. lin. 9. illiquæ lege illeque p. 191. col. 2. lin. 2. est lege ex. p. 192. col. 2. lin. 24. recidere lege reincidente. ibid. lin. 33. eum lege cum p. 195. col. 1. n. 410. lin. 32. nolimus lege nolumus. p. 197. col. 2. lin. 15. ab alia lege ab alio p. 200. col. 2. n. 423. lin. 8. facultatem conceditur lege facultas conceditur. p. 202. col. 2. n. 428. lin. penult. Sacerdoti lege Sacerdotis. p. 203. li. 6. conuersu lege conuersus ibid. lin. 17. instantia lege instantiæ p. 213. col. 2. n. 446. lin. 12. aliquos Sacerdotes lege reliquos Sacerdotes p. 219. per errorem, quæ est pagina 319. col. 1. n. 454. lin. 9. delectationes lege declarationes. p. 222. col. 1. lin. 10. confitere lege conferre p. 230. col. 2. lin. 6. præsentarum lege præsentiarum. ibid. lin. 12. magna lege magno. ibid. lin. 20. indiebitarũ lege indiebitarũ. p. 230. col. 2. n. 474. lin. 11. non est secundũ leg. nõ est secundũ se p. 232. col. 1. li. 14. & si fieretur lege efficeretur. p. 232. col. 2. n. 478. li. 21. siue lege siue non, non tenetur. p. 233. col. 1. lin. 7. si ignore lege si ignoret. p. 237. col. 1. n. 484. lin. 30. & addetur lege, & redderetur ibid. col. 2. n. 486. lin. 8. supradictum decretum lege supradicto decreto p. 241. col. 1. n. 493. lin. 13. quia lege qui p. 242. col. 1. lin. 4. statuendum lege statuendam. p. 244. col. 1. n. 500. lin. 1. quod lege quoad p. 249. col. 2. n. 513. lin. 2. præceptum lege præcepto p. 250. col. 1. n. 514. lin. 10. in lege id ibid. col. 2. lin. 19. quoad reliquam est lege quoad reliquam est. p. 251. col. 2. lin. 27. Ecclesiam rationem lege Ecclesia orationem. ibid. lin. 29. interna lege internas. p. 252. col. 2. lin. 6. current lege incurrent. ibid. lin. 25. impendendum lege impendendam p. 253. col. 1. n. 520. lin. 1. secunda lege secundo. p. 254. col. 2. n. 522. lin. 14. cū sit medicum lege cum sit medium p. 258. col. 1. n. 535. lin. 2. neque exeruat cum lege nec eneruat vim. p. 277. in præmio ad t. 2. lin. 1. tractatem lege tractatum p. 272. col. 1. n. 12. in principio lineæ 8. adde Bardi in bull. Cruciatæ p. 284. col. 2. n. 34. lin. 7. quæ sententiam. lege quæ sententia. p. 347. col. 2. n. 156. lin. vlt. & curior lege, & securior p. 358. col. 1. n. 175. lin. 14. absolueret lege absolute in ead. lin. abserere; lege asserere. p. 369. n. 102. col. 2. linea 14. in aliquem lege in aliquod.

L A V S D E O

